

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE
STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN

UITSPRAKEN WERKJAAR 2021
STUDIEBETWISTINGEN DEEL 3

Inhoud

[Zitting van 3 september 2021](#)

rolnummer 2021/267

rolnummer 2021/288

rolnummer 2021/290

rolnummer 2021/308

rolnummer 2021/326

[Zitting van 8 september 2021](#)

rolnummer 2021/309

rolnummer 2021/318

rolnummer 2021/320

rolnummer 2021/325

[Zitting van 13 september 2021](#)

rolnummer 2021/289

rolnummer 2021/292

[Zitting van 22 september 2021](#)

rolnummer 2021/313

rolnummer 2021/331

rolnummer 2021/363

rolnummer 2021/366

[Zitting van 1 oktober 2021](#)

rolnummer 2021/398

[Zitting van 4 oktober 2021](#)

rolnummer 2021/316

rolnummer 2021/322

[Zitting van 18 oktober 2021](#)

rolnummer 2021/460

rolnummer 2021/491

rolnummer 2021/493

rolnummer 2021/574

rolnummer 2021/583

rolnummer 2021/603

[**Zitting van 27 oktober 2021**](#)

rolnummer 2021/714

rolnummer 2021/726

rolnummer 2021/783

rolnummer 2021/796

rolnummer 2021/821

rolnummer 2021/824

[**Zitting van 5 november 2021**](#)

rolnummer 2021/839

rolnummer 2021/842

rolnummer 2021/844

rolnummer 2021/847

rolnummer 2021/854

rolnummer 2021/874

[**Zitting van 5 november 2021bis**](#)

rolnummer 2021/597

[**Zitting van 5 november 2021ter**](#)

rolnummer 2021/699

rolnummer 2021/700

rolnummer 2021/829

rolnummer 2021/863

Zitting van 3 september 2021

Arrest nr. 6.873 van 13 september 2021 in de zaak 2021/267

In zake: Siska D'HAUWER
woonplaats kiezend te 9000 Gent
Rijsenbergstraat 76

tegen:

HOGESCHOOL GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eva Bral
kantoor houdend 9000 Gent
Henleykaai 3R
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 25 juni 2021 en van de beslissing van de interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent van 8 juli 2021 [bedoeld wordt 7 juli 2021] waarbij verzoeksters intern beroep ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Stages’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 3 september 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat Eva Bral, die verschijnt voor de verwerendepartij, zijn gehoord.

Naar aanleiding van de zitting heeft verwerende partij op 7 september 2021

bijkomende stukken neergelegd. Verzoekende partij en verwerende partij hebben een toelichtende nota neergelegd.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de Voedings- en dieetkunde’.

Tot verzoeksters curriculum behoort onder meer het opleidingsonderdeel ‘Stages’, dat 18 studiepunten vertegenwoordigt en waarvoor niet is voorzien in een tweede examenkans. Verzoekster bekomt voor dat opleidingsonderdeel een examencijfer van 9/20.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Op 2 juli 2021 stelt verzoekster het volgend intern beroep in (een voetnoot is weggelaten):

“(…)

Ik ben van oordeel dat mijn rechten zijn geschonden bij het nemen van een ongunstige beslissing over mijn studievoortgang, met name het onderdeel stage (9/20), waardoor mijn afstuderen in gedrang komt.

Ik ben een derdejaars studente Voedings- en dieetkunde en ik ben op al mijn theoretische vakken geslaagd. Zie bijlage 1.

In het tweede semester van het academiejaar 2020-2021 volbracht ik mijn stages op drie verschillende plaatsen. Ik evolueerde van onvoldoende, naar voldoende en zeer goed. Voor mijn bachelorproef behaalde ik 13/20. Voor het vak casuïstiek behaalde ik 14/20. Hierbij komt de stagebegeleiding langs op de stageplaats en oordeelt over hoe we als stagiaire consultaties uitvoeren.

Met dit bezwaarschrift wil ik aantonen dat er bij mijn eerste stageperiode onvoldoende rekening werd gehouden met de context waarin ik op stage moest gaan. Hiermee bedoel ik enerzijds de omstandigheden van de pandemie, waardoor ik met schrik aan mijn klinische stage begon. Anderzijds dat de toegewezen mentor me pedagogisch en didactisch niet ondersteunde tijdens die eerste klinische stage, een onrealistische prestatiedruk op me legde, waardoor ik als stagiair niet kon groeien.

Hierbij wil ik aanstippen dat bij de stage-eindevaluatie [te veel] gewicht aan de eerste stageperiode wordt gegeven in verhouding met de tweede stageperiode, waarbij ik op twee stageplaatsen ervaring opdeed. Of met andere woorden: ik vermoed dat er te weinig aandacht (punten) is gegeven aan de positieve evolutie die ik over de twee stageperiodes doormaakte.

Het is toch logisch dat ik mag veronderstellen dat een stagiair de kans krijgt om zich over een periode van tien weken stage te ontwikkelen tot een voedings- en dieetkundige.

Ik heb van mijn stagecoördinator en stagebegeleider tijdens het feedbackmoment uitleg gekregen hoe men tot het getal 9/20 is gekomen, maar men heeft mij de deelpunten niet meegedeeld. Ik weet dus niet hoeveel ik op de eerste stageperiode behaalde en hoeveel ik

op de tweede stageperiode scoorde. Bij het nakijken van mijn eindevaluatie van de eerste stageperiode (rubrics-model) merkte ik dat er nauwelijks verschil is tussen behaalde en niet behaalde indicatoren en het toegekende stagecijfer daar dus niet mee in verhouding is. Of m.a.w. mijn tekort voor de eerste stageperiode mag niet zo groot zijn op basis van de indicatoren waar ik aan voldeed.

Bovendien denk ik dat het stagesysteem waar ik dit semester onderhevig aan was niet altijd borg staat voor een objectieve beoordeling. Slechts één mentor beoordeelde mijn klinische stage, welk dus geen garantie biedt voor een objectieve beoordeling.

Ik werk hieronder een aantal zaken verder uit.

Context

Na anderhalf jaar in lockdown lessen via afstandsonderwijs gevuld te hebben, startte ik in januari mijn stage in het Algemeen Ziekenhuis te Lokeren. We werden door de corona-omstandigheden in de semesters daarvoor onvoldoende voorbereid. Er waren geen fysieke lessen waardoor we bepaalde stagesituaties niet in realiteit doornamen of inoefenden. Leerinhouden werden ons via filmpjes, ingesproken power points en af toe online lessen meegedeeld. Dit is geen verwijt aan de docenten. Zij deden hun best, maar het was wel de situatie waarin ik anno januari 2021 verkeerde.

Het is belangrijk dat stagebegeleiders beseffen hoe zwaar die periode van isolatie voor een student was en in sommige gevallen nog is. Ik verwijst u graag door naar het artikel ‘Vraag om meer studentenpsychologen was niet overdreven’ dat op 26 februari 2021 in De Standaard verscheen.

Ik citeer uit het artikel: “Eerst en vooral doet de omvang schrikken, zegt Elise Beeckmans, voorzitter van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS), die de bevraging organiseerde. Bijna de helft van de studenten die aan de bevraging deelnam, worstelde de afgelopen maanden met angst. Een derde kreeg dan weer te kampen met depressieve gevoelens.”

Dat is de situatie waarin ik verkeerde toen ik op stage moest in een ziekenhuis. Bovendien was ik bang om besmet te raken, niet alleen omwille van mijn persoonlijke gezondheid, maar ook omwille van de gezondheid van mijn familie.

Ik kwam terecht in een ziekenhuissetting die in een gezondheidscrisis verkeerde, welk voor extra druk bij het personeel zorgde. Ik hoop dat elke lezer van dit document goed beseft in welke angst en situatie we toen leefden en welke impact dit op een student, en in dit geval mezelf had.

Ook was er net aangekondigd dat het ziekenhuis AZ Lokeren zou fusioneren met AZ Sint Nicolas uit Sint-Niklaas. Dit zorgde naast de corona-stress ook voor extra druk en stress bij het personeel alsook mijn mentor.

Mijn mentor verwachtte bovendien dat ik onmiddellijk als volleerde voedings- en dieetkundige op haar dienst zou meedraaien. Ik kon door de net geschatste context niet aan haar verwachtingen voldoen. Ik was te geïntimideerd en verloor mijn zelfvertrouwen. Ik bracht dit – besef ik nu – pas te laat over aan mijn stagebegeleider van HoGent, met name net voor mijn eindevaluatie.

Ik heb tijdens mijn stage in Lokeren altijd gehoopt dat mijn mentor me beter zou ondersteunen en begeleiden om te groeien in mijn job. Integendeel, er was geen leertraject of pedagogische aanpak waardoor ik geen zelfvertrouwen kon ontwikkelen om te groeien in mijn rol. Ze koos voor de harde aanpak, waardoor ik nog onzekerder werd en af toe fouten maakte, dat geef ik toe. Maar dat hoorde bij een stage, denk ik om al doende te leren.

Ik wil ook opmerken dat ik als volwaardig lid van het team van mijn mentor werd behandeld. Ik werd voor verschillende taken ingezet, waarvan ik de meerderheid tot een goed eind bracht. Toen alle diëtisten van de campus AZ Lokeren naar een vergadering in Sint-Niklaas vertrokken,

droeg ik alleen ongeveer vier uren lang de verantwoordelijkheid over de voeding voor alle ziekhuisafdelingen (dienst: oncologie het dagziekenhuis, intensieve zorgen, heelkunde, geriatrie en ortho-geriatrie.) Normaal wordt zo'n opdracht elk dag door twee diëtisten verzorgd. Het was een bijna onhaalbare taak voor een stagiaire, maar ik vervulde ze wel op een positieve manier. Ik heb me elke dag van de klinische stage voor 150% ingezet. Na mijn diensturen zocht ik 's avonds heel wat zaken op en uit. Elke dag noteerde ik mijn observaties, welke ik elke avond doornam. Zaken die mij onduidelijk waren, zocht ik op. Waar ik voelde dat kennis me ontbrak, herhaalde ik mijn leerstof over dat onderwerp. Ik schreef ook elke avond voor mezelf een consultatie uit om er beter inzicht in te krijgen. Ik leerde tijdens mijn stageperiode te beslissen welke patiënten hulp nodig hadden en welke niet, mijn anamneses lukten na verloop van tijd steeds beter, net als het afnemen van de MNA's. Mijn verslagen waren altijd goed en de eindverantwoordelijkheid inzake de bandcontrole en voedselverspreiding deed ik uiteindelijk zelfstandig! Kortom: waar ik aan het begin van mijn klinische stage als een theoretisch opgeleide student begon, ontwikkelde ik in de loop van de vijf weken me tot een in de praktijk ondergedompelde stagiaire met de nodige skills.

Ik vind het belangrijk dat de lezer het werkwoord ontwikkelen in de bovenstaande zin opmerkt. Het gebeurde traag, omdat door de enorme prestatiedruk die steeds op me werd gelegd, ik in de eerste helft van mijn stageperiode niet altijd goed kon functioneren, niet helder kon denken en altijd bekritiseerd voelde. Nogmaals herhaal ik de context waarin ik verkeerde.

Komende uit isolatie, plots meedraaien in een ziekenhuis en een dienst die onder een pandemie- en fusiestress stond.

Dat een warme mentor veel voor me betekent, [bewijst] de samenwerking met de diabetesdiëtiste van het ziekenhuis van Lokeren. Ik liep elke week een halvetot een volle dag mee met haar mee. Zij gaf me tijd om te wennen aan de omgeving van het ziekenhuis en om me te ontwikkelen. Ze ondersteunde me op een positieve manier waardoor mijn zelfvertrouwen groeide alsook mijn kunnen. In een mail, die ik op vraag kan indienen, geeft ze aan dat mijn consultaties vlotter verliepen eens ik meer vertrouwen had. 'Ze waren gestructureerd en indien de patiënt vragen had kon je daar een goed onderbouwd antwoord op geven.' Ze geeft ook terecht aan dat ik in het begin een consultatie niet van nul kon beginnen, maar doordat ze de tijd nam om die samen met me voor te bereiden, kreeg ik een kapstok en een basis om een consultatie te starten. Dat laatste vat het zeer mooi samen. Zij begeleidde me op een pedagogische wijze. Ze bood me een leertraject aan.

Door het afstandsonderwijs hebben we consultatiegesprekken in slechts beperkte mate in een fysieke omgeving kunnen inoefenen, overwegend via Teams in een paar online lessen met ongeveer dertig studenten en twee docenten die de verschillende rollen op zich namen. Gewoon om aan te geven dat ik niet helemaal klaar was om onmiddellijk op stage te functioneren. Ook de lessen rond coaching gingen niet in ideale omstandigheden door.

De fout die ik maakte, was om bij de eindbesprekking van de vijf weken stage in AZ Lokeren niet assertief genoeg te zijn en mijn mentor en stagebegeleider te wijzen op de net geschatste context en op de positieve zaken die ik wel realiseerde. Ik ging [te veel] mee in de negatieve teneur, zonder de werkpunten aan te stippen waar ik groeide, zonder op te merken dat mijn mentor niet bewust was van de corona- en fusiestress- met mijn leerproces bezig was.

Uit de handleiding Evaluatie-instrument SASSA+C 3.0 wijst men erop dat enkele indicatoren pass/fail zijn. Ze worden met een sterretje op het evaluatieformulier aangeduid en cursief gedrukt. Op die *breekindicatoren* 9.3,

9.4 en 9.5 ben ik geslaagd.

Tijdens mijn eindbesprekking werd ik op zeven van de acht andere *belangrijke indicatoren* (waar geen voldoende als goed optie mogelijk zijn) als voldoende gequoteerd, o.a. empathie met de zorgvraager, verstaanbaarheid voor de gesprekspartner, toont interesse, respecteert

beroepsgeheim,...

Op de elfde indicator ‘Gaat systematisch op zoek naar verdere professionalisering’ kreeg ik ontrecht een onvoldoende. Ik geef u een voorbeeld. Ik kreeg de kans om bij mijn mentor één consultatie van Bariatrie mee te volgen. Het weekend hier vooraf nam ik mijn cursus ‘Dieetleer’ grondig door en ging ik online extra materiaal rond voedingstips bij bariatrische chirurgie opzoeken. Zo vond ik geschikte bundels op de site van het ziekenhuis UZ Antwerpen. De daarop volgende consultatie rond bariatrie moest ik al zelfstandig doen. Door de stress, doordat ik nog maar één consultatie rond dit thema had geobserveerd, verliep mijn gesprek niet zo vlot. Daarop kreeg ik een hardvochtige preek van mijn mentor , waardoor ik te bang was om te replicerendat ik het gesprek wel had voorbereid, dat ik extra informatie had verzameld, dat ik me dus wel had geprofessionaliseerd.

Ik heb mijn mentor trouwens ook gevraagd om me aan een onlinecongres over nieuwe therapieën rond kanker toe te voegen. Dit werd door de Universiteit van Maastricht georganiseerd. Ik volgde met grote belangstelling dit congres en kan u nog de belangrijkste inhouden overbrengen.

Twee voorbeelden om aan te geven dat ik het wel verdiende om geslaagd te zijn voor de indicator rond professionalisering. Gezonde voeding interesseert me enorm en ik blijf artikels rond dit thema lezen.

Het voelt niet eerlijk aan dat de beoordeling van mijn vijf stageweken in Lokeren volledig gebaseerd zijn op het verslag van één mentor en slechts twee bezoeken van mijn stagebegeleider.

Leerproces

Voor het eind-evaluatiegesprek over de klinische stage contacteerde ik mijn stagebegeleider met de boodschap dat ik me niet goed voelde op de stageplaatsen dat ik me zorgen maakte over het feit dat de eindevaluatie te streng en misschien oneerlijk zou zijn. Ik vroeg haar ook welke consequenties dit had voor mijn totaal eindresultaat op het einde van beide stageperiodes. Zij gaf de boodschap dat ik het nog kon ophalen met mijn andere stages en me geen zorgen moest maken. Een boodschap die mij mondeling werd toevertrouwd. Een anderemedestudente die ook in het ziekenhuis in Lokeren stage liep en die zich ook niet goed voelde in deze omgeving, maakte zich ook zorgen over een onterechte beoordeling. Zij trok ook met dezelfde vragen naar de stagebegeleidster vanHoGent en kreeg hetzelfde antwoord als mij, via de Teams-chat. Zie bijlage 2. Daarom heb ik dapper doorgezet met het gekende resultaat dat ik een voldoende en een zeer goed haalde op de twee andere stageplaatsen die ik in mijn tweede stageperiode volbracht. De mentoren en de stagebegeleiders gaven me leerkansen en beoordeelden me positief.

Ik wil hier dus nogmaals aanbrengen dat ik over de tien weken stagiaire een enorme positieve evolutie doormaakte en mij ontwikkelde tot een prima diëtiste.

In het stagereglement van mijn studierichting (6.8) is er ook sprake van dat de stagebegeleider al dan niet in overleg met de stagecommissie het uiteindelijk cijfer bepaalt. Ik veronderstel dat die stagecommissie onder meer bestaat uit drie stagebegeleiders en mijn ontwikkeling en progressie over de tien weken meenemen in de eindbeoordeling. Al weet ik niet of deze commissie is samengekomen en mij effectief heeft beoordeeld.

Opnieuw wil ik onder de aandacht brengen dat ik voor het vak casuïstiek 14/20 behaalde. Daarmee bewijs ik toch dat ik de geleerde theorieën i.v.m. dieet- en voedingskunde kan omzetten in de praktijk. Of met andere woorden dat ik op stage onder het observerend oog van mijn stagebegeleider voedings- en dieetadviezen aan zorgvragers tot een goed einde bracht.

De ervaringen die ik opdeed in het AZ Lokeren hebben me ook gesteekt om in de setting

van het Jan Yperman ziekenhuis te Ieper, ook een klinische setting dus, een bachelorproef te realiseren met een 13/20 tot gevolg. Dit ziekenhuis regelde voor mij ook een eerste vaccinatie. Eens ik me lichamelijk beschermd voelde, viel ook een last van mijn schouders en begon ik ook met minder schrik aan mijn tweede stageperiode.

Puntensysteem

Ik heb op drie stageplaatsen drie verschillende mentoren gehad met telkens drie stagebegeleiders van HoGent. Chronologisch evalueerden ze me van onvoldoende, naar voldoende en zeer goed. Het is me onduidelijk en ondoorzichtig hoe dit wordt omgezet in een negen op twintig voor stage.

Het is voor mij dus onduidelijk of de drie stagebegeleiders van HoGent samen hebben gezeten en mijn ontwikkeling als stagiaire in de voedings- en dieetleer grondig hebben besproken en alle aspecten van mijn kunnen te evalueren.

Ik heb ook het gevoel het slachtoffer te zijn van een datasysteem dat enkel cijfers registreert en onvoldoende aandacht heeft voor de ontwikkeling en het welzijn van de student. Omdat ik mijn deelpunten van de twee stageperiodes apart niet krijg, bouw ik de onderstaande redenering op om aan te tonen dat ik meer verdien dan de 9/20 voor stage.

Ik baseer me op het examenreglement van de HoGent (artikel 35, deel 4) en de richtlijnen Stages PBA Voedings- en dieetkunde (uitgave 2020-2021).

Ik kreeg mee dat ik in de tweede stageperiode op de deeltijdse stages respectievelijk voldoende en zeer goed ontving. Volgens het beoordelingskader (6.8, richtlijnen Stages) mag ik in het beste geval 12/20 en 16/20 samentellen en in het slechtste geval 10/20 en 12/20 optellen. Dat brengt me op het cijfer 14/20 of 11/20 (of een cijfer daartussen) voor mijn tweede stageperiode.

Volgens de studiefiche inzake stages in de Bachelor in voedings- en dieetkunde neemt men het rekenkundig gemiddelde van de eindevaluatie van stage 1 en van stage 2 samen. Ik citeer: “Indien de berekende gewogen score van stage 1 en stage 2 meer dan 9 op 20 bedraagt en er is een stage met een score van minder dan 8 op 20 dan krijgt de student voor Stages niet de berekende gewogen score maar wordt automatisch het examencijfer ‘9 op 20’ toegekend.”

Eerste conclusie: men neemt de twee stages samen in één cijfer. Als dit gebeurt, lijkt het me ook logisch dat de positieve evolutie of progressie over de twee stageperiodes zich vertaalt in punten of een beoordeling of deliberatie door de stagecommissie. Men moet de student dus in zijn geheel over beide stageperiodes beoordelen, aangezien men de punten samentelt.

Aangezien ik op mijn rapport een 9 op 20 kreeg voor de gehele stageperiode, concludeer ik ook dat men mij minder dan 8 op 20 gaf voor de eerste stageperiode. Iets wat onterecht aanvoelt, gezien de context die ik hierboven al omschreef, maar ook die ik terugvind in het rubrics-formulier van mijn eerste stageperiode. Zie bijlage drie.

Dit formulier bevat 70 indicatoren die als van toepassing voor de klinische stage zijn aangekruist. 38 daarvan werden als werk punt of onvoldoende aangekruist, 19 als voldoende, 7 als goed en 10 als uitmuntend. Het totaal komt op 72, omdat twee indicatoren dubbel zijn aangekruist: 1.3 en 2.3. Volgens de handleiding bij het Evaluatie-instrument wordt de meest links gemarkeerde indicator in aanmerking genomen voor de evaluatie. Hier zou echter het principe van het voordeel van de twijfel voor de student moeten gelden.

38 indicatoren als onvoldoende aangekruist, en 34 indicatoren worden als voldoende en meer aan[ge]zien. Twee indicatoren hebben een dubbel notatie, zowel voldoende als onvoldoende. Omgezet in percentage betekent dat ik 48,5 procent behaal voor mijn eerste stageperiode. Als we dat omzetten in een cijfer op 20 betekent dat ik op die eerste

stageperiode minstens een 9 op 20 behaal. Dus u begrijpt dat ik me jegens deze stage enigszins benadeeld voel. Mijn tweede conclusie is dat ik op zijn minst voor de gehele stageperiode (= 10 weken klinische en keuzestage), zowel één als twee, een 10 op 20 haal.

De handleiding bij het Evaluatie-instrument Sacco+C 3.0 vermeldt dat “ingeval er bij onvoldoendes en uitmuntend worden gescoord, worden ze in deze box door de mentor gemotiveerd.”

Mijn eerste bedenking bij de opmerkingen die mijn mentor noteerde op het evaluatie-document is dat geen enkele opmerking rechtstreeks aan een indicator wordt gekoppeld. Of m.a.w. de nummering van de indicatoren zijn niet in de opmerkingen opgenomen. Mijn tweede bedenking is dat mijn tien quoteringen van uitmuntend ook niet gemotiveerd werden.

Het bewijst onrechtstreeks dat ik op mijn stageplaats weinig positief werd bejegend. In die vijf weken dat ik bij mijn mentor stage liep, heb ik nooit van haar één positieve opmerking over mijn handelen gehoord.

Een stagiair ontwikkelt zich over de verschillende periodes heen. Ik durf te stellen dat ik die vereisten nu wel beheers. Niet perfect, niet zoals een diëtiste met jarenlange ervaring, maar ik heb het aangeleerde wel in de vingers. Ik weet nu wat van me wordt verwacht en ik zal steeds handelen naar het geleerde (zie nogmaals mijn cijfer voor casuïstiek) met de nodige beroepsernst.

Stagesysteem

Mijn ervaring leert me ook dat het beter is om zowel de eerste als de tweede stageperiode op te splitsen, zodat er vier deeltijdse stagebeurten zijn, zodat er zowel in de eerste als in de tweede stageperiode telkens twee mentoren hun observaties kunnen doorgeven aan de stagebegeleiders.

In andere studierichtingen als bijvoorbeeld een bachelor onderwijs volgt één stagebegeleider een student op die in verschillende scholen bij verschillende mentoren terecht komt. De stagebegeleider verzamelt zo meer objectieve informatie. Als het tussen een student en een mentor niet klikt, is de student daar niet het slachtoffer van.

In mijn klinische stage was ik gebonden aan één mentor gedurende vijf weken. Bovendien bouwt een stagebegeleider als die vele jaren met dezelfde mentor werkt een band op en verliest die misschien na verloop van tijd een objectieve afstand tot de mentor.

Daarom dus mijn voorstel om de klinische stage op te splitsen in twee perioden van twee en drie weken in twee verschillende ziekenhuizen. Zo komt de student bij twee verschillende mentoren terecht, zodat een voorval als deze in de toekomst wordt vermeden.

Ik hoop dat de interne beroepscommissie aan de betrokken personen de opdracht geeft om mijn stagecijfer van de eerste stageperiode te herbekijken en op te trekken naar een niveau waardoor ik dit academiejaar en drie voorafgaande jaren van studeren, waaronder een zware periode van afstandsonderwijs, nu kan afronden.”

De interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent behandelt verzoekstersberoep in zitting van 7 juli 2021 en komt tot de volgende beslissing:

“[...]

Behandeling ingesteld beroep door de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie stelt het volgende vast:

- studente is ingeschreven in het derde modeltraject van de opleiding voedings- en dieetkunde en ondertekende haar opleidingscontract (bijlage 1);
- de studente behaalde een 9/20 voor het opleidingsonderdeel Stages (studieoverzicht bijlage 2);
- dit opleidingsonderdeel telt 18 studiepunten, een tweede examenkans is niet mogelijk. Voor dit opleidingsonderdeel moet je slagen (wordt nooit gedelibereerd) (studiefiche bijlage 3);
- in de studiefiche zijn de evaluatiemodaliteiten opgenomen:

Evaluatie(s) voor de eerste examenkans		
Moment	Vorm	% Opmerking
Buiten examenrooster	Observatie van functioneren van de student	100,00 Rekenkundig gemiddelde van de eindevaluatie van stage 1 en van stage 2. In geval van afwijking van de standaard stageduur en/of bij combinatiestages wordt afgeweken van het rekenkundig gemiddelde. Indien de berekende gewogen score van stage 1 en stage 2 meer dan 9 op 20 bedraagt en er is een stage met een score van minder dan 8 op 20 dan krijgt de student voor Stages niet de berekende gewogen score maar wordt automatisch het examencijfer '9 op 20' toegekend. De evaluatie gebeurt volgens de regels opgenomen in de Richtlijnen Stages. Bijzondere bepalingen. De stagecoördinator levert de nodige inspanningen om zo goed als mogelijk tegemoet te komen aan de desiderata van de student. Soms moet hier noodgedwongen van afgeweken worden, rekening houdend met het stage-aanbod. De student kan de voorgestelde stageplaats niet weigeren. Indien de student de desiderata niet (tijdig) heeft ingediend, wijst de stagecoördinator een beschikbare stageplaats toe. De student moet zich houden aan de in de Richtlijnen Stages opgenomen afspraken. Detail: zie elektronische leeromgeving, OER HOGENT EN DOER Gezondheidszorg.
Dit opleidingsonderdeel wordt gequoteerd op 20 (tot op het geheel getal)		
Tweede examenkans: niet mogelijk Delibereerbaarheid. Voor dit opleidingsonderdeel moet je slagen (wordt nooit gedelibereerd).		

- het stageverloop en de evaluatiemodaliteiten zijn geconcretiseerd in de richtlijnen stages (bijlage 4) die de studente heeft ontvangen en waarvan ze kennis heeft genomen (bijlage 5);
- in hoofdstuk 6 van deze richtlijnen, is de wijze waarop de studente wordt geëvalueerd en gequoteerd opgenomen. Dit gebeurt *door middel van het stage-evaluatie-instrument SASSO+C evaluatietool gebaseerd op de Domeinspecifieke Leerresultaten Voedings- en dieetkunde (DLR)* (zie bijlage 7). *Deze evaluatietool wordt gebruikt voor alle Vlaamse laatstejaarsstagiairs in de voedings- en dieetkunde. Een studentenversie van de evaluatietool is ter beschikking van de studenten op de elektronische leeromgeving. Studenten gebruiken de tool voor (het afdrukken van) hun zelfevaluatie en kunnen de tool ook gebruiken om een tussentijds beeld van*

hun prestaties te zien.

- De bijlage 7 (van de richtlijnen stage) waarnaar verwezen geeft bijkomende toelichting over het stage-evaluatie-instrument SASSO+C:
  - *het referentieniveau is ‘de startende beroepsbeoefenaar’: De referentie waarnaar SASSO+C verwijst en waartegen de gedragingen op stage getaxeerd worden is dan ook niet de ervaren beroepsbeoefenaar maar de startende, de pas afgestudeerde;*
  - *het centrale document is het scoreformulier: alle rubrics van een leerresultaat worden in het scoreformulier opgenomen. Zo weet de stagiair meteen wat er in aanmerking genomen wordt voor de beoordeling van zijn/haar prestaties. [...] De omzetting van de prestaties naar een score gebeurt elektronisch waarbij alle items een vaste waarde hebben ten opzichte van elkaar en binnen de rubrieken waarin ze staan. Ook de rubrieken verhouden zich in vaste verhoudingen. Met een rekenblad wordt alles consequent berekend;*
  - *rubricsformulier: Het werk van de stagiair wordt op geregelde tijdstippen geobserveerd en geregistreerd door de stagementor en/of de stagebegeleider. Op die manier vormt de assessor zich een beeld van de stageprestaties. De registratie gebeurt op het rubricsformulier voor de elementen uit het scoreformulier van toepassing in de setting. [...] De assessor van de stageplaats kent geen punten toe en beslist niet of de prestatie al of niet voldoet om te slagen. Deze ‘evaluatie’ van de prestatie en de quatering is de bevoegdheid van de opleiding en gebeurt pas in de volgende stap;*
  - *toekennen van een cijfer: Minstens één keer (en zeker op het einde van een stagemodule/-periode) worden alle ondertekende vaststellingen in het scoreformulier met een elektronisch rekenblad omgezet in een score. Daarvoor markeert (x) de stagebegeleider alle geregistreerde vaststellingen van het rubricsformulier in het scoreformulier. Op basis van deze input wordt het ‘rapport student’ automatisch ingevuld. Het geeft voor elke rubric aan of de prestatie voldoet of dat er verbetering noodzakelijk is. De scores van alle stagiairs uit eenzelfde stageperiode zullen door de opleiding worden bijgehouden en gesorteerd. Op die manier wordt elk individueel prestatieniveau geplaatst tegenover de scores van andere stagiairs uit dezelfde periode. Het stage-evaluatie-instrument SASSO+C (de tool bestaande uit een elektronisch rekenblad) is in een studentenversie ter beschikking op de elektronische leeromgeving;*
- de opleiding geeft in het opgestelde dossier (bijlage 6 - 19) volgende aan: *In het KB '97 artikel 3 staat uitdrukkelijk vermeld dat men het beroep van diëtist pas kan uitoefenen onder bepaalde voorwaarden. Eén van de voorwaarden is dat de student stage moet lopen in een klinische setting én diëtetiek voor collectiviteiten (zie bijlage, gele markering). Voor onze opleiding vertaalt zich dit in een klinische stage en een keuzestage. Hiertussen dient een belangrijk onderscheid gemaakt te worden. Groei of (on)voldoende prestatie wordt geëvalueerd binnen iedere setting op basis van een tussentijdse en een eindevaluatie. Het is dus niet voldoende als er een positieve evolutie zou zijn overeen de verschillende stages. Een diëtist is een paramedisch beroep en de student moet dus competent worden geacht in de verschillende domeinen (zie ook criteria op het SASSO-evaluatieformulier). Concreet, positieve evolutie wordt dus per stage (STAGE 1 of STAGE 2) meegenomen in de eindbeoordeling.*

- STAGE 1 en STAGE 2 zijn volledig van elkaar losstaande stages in verschillende settings. Positieve evolutie van stage 1 naar stage 2 kan niet worden meegenomen bij eindbeoordeling. De studente dient haar competenties te bewijzen in elke stagesetting afzonderlijk. Het gewicht van beide stages is bij eindevaluatie even groot (rekenkundig gemiddelde), tenzij voor één van beide stages een score <8/20 wordt behaald (cfr. studiefiche). In dit geval behaalt de student automatisch een eindresultaat van 9/20 voor het opleidingsonderdeel Stages;
- de stages werden als volgt volbracht:

STAGE 1: klinische stage

AZ Lokeren

Periode 1: 8/2/21 -13/3/21

Stagementor: [K.V.]

Stagebegeleider HOGENT: [Z.B.]

Deelpunt STAGE 1: 6,83 / 20

STAGE 2: keuzestage

Periode 3: 3/5/21 - 9/6/21

Combinatie van twee stage[s]:

- Diëtistenpraktijk [L.D.C.]

Stagementor: [L.D.C.]

Stagebegeleider HOGENT: [M.V.]

- Diëtiste [S.H.]

Stagementor: [S.H.]

Stagebegeleider HOGENT: [J.S.]

Deelpunten STAGE 2 = combinatiestage:

- Diëtistenpraktijk [L.D.C.]: 18,03/20 (165u stage)
- Diëtiste [S.H.]: 11,49/20 (27u stage)
- Deelpunt STAGE 2, rekening houdend met het aantal uren perdeelstage: 17,1/20

- de studente betwist in haar verzoekschrift inhoudelijk enkel de beoordeling van klinische stage;
- de opleiding stelt volgende evaluatiedocumenten met betrekking tot de klinische stage ter beschikking van de interne beroepscommissie:
  - tussentijdse evaluatie klinische stage:
    - rubrics mentor (bijlage 8)
    - rubrics studente zelfevaluatie (bijlage 9)
    - scoreformulier tussentijds (bijlage 10)
    - rapport student tussentijds (bijlage 11)
    - verslag van het tussentijds evaluatiegesprek, opgemaakt door de studente (bijlage 12)
  - eindevaluatie klinische stage:
    - rubrics mentor (bijlage 13)
    - rubrics studente zelfevaluatie (bijlage 14)
    - scoreformulier eindevaluatie op basis van rubrics mentor (bijlage 15)
    - rapport stagebegeleider eindevaluatie – enkel input mentor(bijlage 16)
    - scoreformulier stagebegeleider eindevaluatie – volledige beoordeling (bijlage 17)
    - rapport stagebegeleider eindevaluatie (bijlage 18)

- rapport studente eindevaluatie (bijlage 19)
- verslag van het eindevaluatiegesprek, opgemaakt door destudente (bijlage 20)
- de tussentijdse evaluatie geeft de student inzicht in de perceptie van stagementor(en) en stagebegeleider. De tussentijdse evaluatie gebeurt tijdens een gesprek waarbij student, mentor en stagebegeleider aanwezig zijn. Van dit gesprek werd een verslag opgemaakt. De tussentijdse stage-evaluatie wordt niet in rekening gebracht voor het berekenen van de eindscore. Het verslag van de tussentijdse evaluatie toont een genuanceerd beeld waarbij aan studente werkpunten werden aangereikt en gemotiveerd. Studente geeft zelf aan geschrokken te zijn van de strenge beoordeling, maar schrijft ook dat zehet eens was met de beoordeling en feedback (bijlage 12);
- kort voor het eindevaluatiegesprek heeft de studente haar stagebegeleider toevertrouwd dat zij zich zorgde maakte over de mogelijks te strenge evaluatie. Op dat ogenblik waren nog geen cijfers vastgelegd. De boodschap van de stagebegeleider dat een mindere stage kan opgehaald worden door de andere stage was op dat ogenblik correct. Een beperkt tekort (minimum 8/20) kan worden opgehaald. De beoordeling door de mentor was op dat ogenblik immers nog niet gekend. Het bericht waarnaar de studente refereert (verzoekschrift bijlage 2) heeft betrekking op een andere studente. Er wordt in dat bericht gesproken over een ‘net niet genoeg voor een voldoende’. Dit is voor studente niet van toepassing en werd ook nooit foutief aan haar gecommuniceerd;
- *de stagebegeleider beoordeelt na afloop van de stage in hoeverre de doelstellingen bereikt werden en in welke mate de noodzakelijke attitudes en competenties van de stage zijn verworven. De stagebegeleider kent het examencijfer toe. De stagebegeleider houdt hierbij rekening met volgende informatie: het advies van de stagementor over de stageactiviteiten via het ingevulde rubricsformulier, het zelfevaluatieformulier, het stageverslag, het respecteren van de deadlines en afspraken, de volledigheid van het stagedossier (ETOS). De beoordelingen door de stagementor(en) (rubricsformulier(en)) zijn adviserend. De eindverantwoordelijkheid voor de quotering van de stage ligt bij de stagebegeleider. (richtlijnen stage p. 10);*
- de eindevaluatie gebeurt tijdens een gesprek waarbij student, mentor en stagebegeleider aanwezig zijn. Van dit gesprek werd een verslag opgemaakt door de studente (bijlage 20). Uit dit verslag blijkt dat de studente het niet altijd eens is met de beoordeling door haar mentor, ze motiveert haar mening in het verslag. Op andere vlakken kan ze wel akkoord gaan met de vaststellingen. Ze geeft samenvattend aan: *Ik heb het gevoel dat ik mijn eigen potentieel enorm belemmerd heb tijdens deze stage, door mijn stress, onzekerheid en perfectionisme. Ik hoop tegen mijn volgende stage toch wat sterker in mijn schoenen te staan. Ik vind gewoon enorm jammer dat ik elke dag op stage verscheen met 100% goede moed en zin om mezelf te bewijzen, en mezelf elke dag heb gepusht tot mijn maximum. Maar dat ik mezelf toch niet heb kunnen bewijzen tegenover mijn stagementor en mijn potentieel niet getoond heb.*
- voor het bepalen van de eindscore werd door de stagebegeleider (conform de richtlijnen stage) het rubricformulier van de mentor omgezet in een scoreformulier (bijlagen 15 en 16). Mocht enkel rekening gehouden zijn met de beoordeling door de mentor, betekende dit een eindscore van 3,79/20. Deze beoordeling is echter enkel adviserend. De stagebegeleider neemt immers ook de zelfevaluatie van de studente, het stageverslag, evolutie in de loop van de stage, ... in overweging bij eindbeoordeling. Op basis van alle vorhanden zijnde informatie kwam de stagebegeleider tot een eindscore van 6,83/20, gebaseerd op haar beoordeling van de verschillende rubrics

(bijlagen 17 en 18). Na overleg met de stagecoördinator werd dit cijfer als definitief cijfer voor STAGE 1 vastgelegd;

- nergens blijkt dat de stage, noch de stagebeoordeling niet correct zou zijn verlopen. Het gehanteerde stage-evaluatie-instrument SASSO+C werd correct toegepast bij de beoordeling van de studente;
- de studente behaalde voor haar keuzestage een deelcijfer van 17,1/20. Conform de studiefiche werd de eindscore van 9/20 vastgelegd gezien studente voor de klinische stage 6,83/20 (<8/20) behaalde;
- de stagecoördinator geeft aan in het door haar opgestelde dossier (bijlage 6) dat de studente haar deelcijfers mondeling heeft verkregen tijdens het feedbackgesprek. Er worden nooit punten gecommuniceerd naar ouders van studenten.

De interne beroepscommissie besluit dat de deel- en eindscores correct tot standzijn gekomen en afdoende werden gemotiveerd.

De studente heeft contact opgenomen met de ombudspersoon (verslag bijlage 21)

Beslissing van de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie beslist om het beroep ongegrond te verklaren.

De interne beroepscommissie beslist dat het resultaat van 9/20 voor hetopleidingsonderdeel Stages behouden blijft.”

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij doet in haar antwoordnota gelden dat de interne beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat haar beslissing in de plaats is gekomen van de initiële examenbeslissing en de eerste bestreden beslissing bijgevolg niet meer het voorwerp van een beroep bij de Raad kan uitmaken.

Verzoekster dient geen wederantwoordnota in en weerspreekt de exceptie niet. Zij doet zulks ter zitting evenmin.

Beoordeling

Of een initiële studievoortgangsbeslissing in de huidige stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de

bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 44, §4 van het onderwijs- en examenreglement dat de interne beroepscommissie “*een beslissing [neemt] die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet.*”

Hieruit blijkt dat de interne beroepscommissie beschikt over volheid van bevoegdheid. Die volheid van bevoegdheid heeft tot gevolg dat de beslissing van het beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en bijgevolg niet meer in rechte aanvechtbaar is.

De exceptie is gegrond. Het beroep is niet ontvankelijk ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en enkel ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. Regelmaticiteit van de rechtspleging

Artikel II.295, §1 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat een verzoekende partij aan het verzoekschrift de overtuigingsstukken kan toevoegen die zij nodig acht, en dat de verzoekende partij naderhand slechts bijkomende overtuigingsstukken aan het dossier kan laten toevoegen, voor zover deze bij de opmaak van het verzoekschrift nog niet aan de verzoeker bekend waren.

De Raad stelt vast dat verzoekster bij haar verzoekschrift een inventaris en acht stukken heeft gevoegd. De Raad wordt in zijn beoordeling van het dossier niet geholpen wanneer verzoekster na kennisname van de antwoordnota van verwerende partij diezelfde stukken nogmaals neerlegt, maar anders genummerd.

Wat verzoekster als stuk 7 neerlegt in haar e-mail van 22 augustus 2021 – een rapport van de Universiteit Gent getiteld “*Welzijn en relaties na één jaar corona: een longitudinale bevraging in België*”, gepubliceerd op 30 april 2021 – is een nieuw stuk dat niet beantwoordt aan de hierboven vermelde voorwaarden om nog ná het verzoekschrift nog te kunnen worden neergelegd.

Het stuk wordt buiten de debatten gehouden.

VI. Onderzoek van de middelen

Voorafgaand wat de ontvankelijkheid betreft

Standpunt van partijen

In haar antwoordnota doet verwerende partij gelden dat in de procedure voor de Raad in beginsel geen nieuwe middelen kunnen worden opgeworpen.

Verwerende partij stelt vast dat verzoekster in haar huidig beroep thans zestien middelen aanhaalt die niet in het intern beroep werden opgeworpen en die derhalve door de interne beroepscommissie ook niet konden worden beoordeeld.

Over de middelen die in dat opzicht laattijdig en derhalve onontvankelijk zijn, stelt verwerende partij dat zij niet zullen worden beantwoord.

Beoordeling

Naar luid van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan eenverzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Verwerende partij vestigt weliswaar de aandacht op deze bepaling, maar laat het blijkbaar aan de Raad over om per middel na te gaan of een middel al dan niet ‘nieuw’, en dus onontvankelijk is.

Eerste middel

Verzoekster beroept zich in een eerste middel op de materiële motiveringsplicht, het

redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel. Blijkens de uiteenzetting van het middel steunt verzoekster zich ook op de formelemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat zij – doordat verschillende lessen online werden georganiseerd – onvoldoende was voorbereid op de eerste stage, en dat niet is aangetoond dat de opleiding een aangepast leertraject op stage heeft aangeboden, aansluitend op de context van de Covid-pandemie.

Verzoekster stelt tevens dat de beroepscommissie niet heeft geantwoord op de grief dat met het mentaal welzijn van de studenten geen rekening werd gehouden, en evenmin is ingegaan op de bijkomende stress waaronder verzoeksters mentor leed tengevolge van een aangekondigde fusie van ziekenhuizen.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij dat het schetsen van een context – zoals Covid, die overigens alle studenten heeft getroffen – niet hetzelfde is als het opwerpen van een middel dat gericht is tegen de beslissing van de interne beroepscommissie. Zij wijst tevens op de vaste rechtspraak van de Raad inzake de mogelijke gevolgen van een beweerde gebrekkige begeleiding.

Beoordeling

In beginsel geldt, aangezien verzoekster gebruikmaakt van de door de decreetgever verleende verhaalmogelijkheid en zij aldus een samenkomst van de interne beroepsinstantie heeft uitgelokt, dat de formelemotiveringsplicht ten volle betekenis krijgt omdat die beroepsinstantie kennis moet nemen van de grieven van de student, ze moet beoordelen en ze moet beantwoorden. Daarmee is, wat de vormplicht van de formelemotiveringsplicht betreft, evenwel niet gezegd dat de beroepsinstantie op elke grief apart moet antwoorden. Wel is vereist dat de formele motivering er blijkvan geeft dat de bezwaren van de student daadwerkelijk in overweging zijn genomen en in de nieuwe beoordeling zijn betrokken, dat de student begrijpt waarom die argumenten de beroepsinstantie niet konden overtuigen en dat ten minste een uitdrukkelijke repliek volgt op de vragen die voor de student blijkens zijn beroepsschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze terecht zijn gesteld, mogelijk tot een voor de student

gunstiger resultaat leiden. Wat de beroepsinstantie evenwel zeker niet mag doen, is de argumenten zonder meer terzijde laten (vgl. RvS 25 september 2018, nr. 242.425, Lacheron; RvS 17 september 2018, nr. 242.351, De Somviele).

De beoordeling van de eerste stageperiode is voor verzoekster bij uitstek relevant, aangezien het tekort dat zij daarvoor behaalde ertoe leidt dat zij voor het gehele opleidingsonderdeel geen credit kan behalen.

In haar intern beroep heeft verzoekster aangevoerd dat er bij die eerste stageperiode onvoldoende rekening is gehouden met verschillende contextuele elementen: het gegeven dat zij omwille van de Covid-pandemie met schrik aan de stage is begonnen (angst om besmet te geraken en haar familie te besmetten), het feit dat haar stagementor haar pedagogisch en didactisch niet ondersteunde en integendeel een unrealistische prestatiedruk oplegde, en specifieke omstandigheden op de stageplaats ten gevolge van een net aangekondigde fusie van het ziekenhuis met een ander.

In de bestreden beslissing gaat de interne beroepscommissie op geen enkele wijze op deze grieven in.

Het is niet omdat een gebrek aan begeleiding en feedback tijdens het academiejaar, wat dat specifieke aspect betreft, slechts in uitzonderlijke en specifieke gevallen kan leiden tot de onregelmatigheid van een examencijfer, dat een interne beroepsinstantie een middel ter zake onbesproken kan laten *c.q.* dat uit dat stilzwijgen een motief van afwijzing moet worden gelezen. Het staat ook niet aan de Raad om de beoordeling van de door verzoekster ingeroepen argumenten in de plaats van de beroepscommissie te doen en tot een eigen motivering te komen waarom die argumenten al dan niet kunnen overtuigen.

Aangezien een gebrekkige begeleiding, indien zij afdoende wordt aangetoond binnende contouren van de rechtspraak van de Raad ter zake, leidt tot de onregelmatigheid van het examencijfer – in dit geval het deelcijfer voor de eerste stageperiode – gaat het om een middel dat in de bestreden beslissing niet zonder antwoord kon blijven, vermits het in voorkomend geval de beroepscommissie tot een andere, voor verzoekster meer gunstige beslissing had kunnen leiden.

Het eerste middel is in de aangegeven mate gegrond.

Vierde, vijfde en zesde middel

Verzoekster steunt een vierde middel op de materiëlemotiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoekster beroep zich in een vijfde middel op een schending van haar recht op een eerlijk proces.

In een zesde middel beroep verzoekster zich op het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De Raad onderzoekt deze middelen bijkomend omdat, indien een of meer van hen gegrond worden bevonden, de interne beroepscommissie daarmee rekening dient te houden bij het overdoen van de beoordeling van het intern beroep.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt in het vierde middel dat de regel uit de studiefiche, die ertoestrekt dat een beoordeling van een stage met minder dan 8/20 ertoe leidt dat de student voor het opleidingsonderdeel Stages het examencijfer van 9/20 krijgt en niet het berekende gewogen gemiddelde, slechts bij het gesprek van 25 juni 2021 voor het eerst werd meegedeeld.

Zij stelt bovendien dat het document ‘Richtlijnen stages PBA Voedings- en dieetkunde’ dat bij aanvang van het academiejaar via het elektronisch leerplatform aan de studenten werd meegedeeld, de voormelde cesurbepaling niet bevat. Die bepaling, zo betoogt verzoekster, komt pas voor het eerst aan bod in een andere versie van de ‘Richtlijnen’, zoals door de opleiding voorgelegd aan de interne beroepscommissie.

Verzoekster zet, daarbij aansluitend, in het vijfde middel uiteen dat haar recht op een eerlijke beoordeling door de interne beroepscommissie is geschonden omdat aan die beroepscommissie een document (‘Richtlijnen Stages PBA Voedings- en dieetkunde’) met een andere inhoud is voorgelegd.

In het zesde middel betoogt verzoekster dat verwerende partij niet ter verantwoording van de bestreden beslissing kan aanvoeren dat de studiefiche voor het opleidingsonderdeel aan de studenten werd meegeleerd, omdat daarin – naast de cesuur die het examencijfer beperkt tot maximaal 9/20 – evengoed is bepaald dat de studenten zich aan de ‘Richtlijnen Stages PBA Voedings- en dieetkunde’ moeten houden, en dat die verplichting volgens verzoekster dan ook voor de opleiding moet gelden, zodat de in de ‘Richtlijnen’ (althans de versie zonder vermelding van de cesuur) opgenomen berekening moet worden toegepast.

Verzoekster voegt eraan toe dat de studiefiche pas op 27 januari 2021 op de elektronische leeromgeving is gepubliceerd.

In haar antwoordnota citeert verwerende partij uit de studiefiche waarop de interne beroepscommissie zich heeft gesteund, maar zij gaat niet in op het argument van verzoekster dat dit niet de voorschriften zijn die (middels de ‘Richtlijnen’) bij aanvang van het academiejaar zijn meegeleerd.

Beoordeling

Aangezien het grieven betreft die verzoekster pas na kennisname van de motieven van de beroepscommissie kon opwerpen, zijn de drie middelen ontvankelijk.

De studiefiche (ECTS-fiche) van het opleidingsonderdeel ‘Stages’ die bijlage 3 van de bestreden beslissing vormt, vermeldt – zoals hierboven in de feitelijke uiteenzetting ook is weergegeven – de volgende bepaling wat betreft de berekening van het examencijfer voor het opleidingsonderdeel:

“Rekenkundig gemiddelde van de eindevaluatie van stage 1 en van stage 2. In geval van afwijking van de standaard stageduur en/of bij combinatiestages wordt afgeweken van het rekenkundig gemiddelde. Indien de berekende gewogen score van stage 1 en stage 2 meer dan 9 op 20 bedraagt en er is een stage met een score van minder dan 8 op 20 dan krijgt de student voor Stages niet de berekende gewogen score maar wordt automatisch het examencijfer ‘9 op 20’ toegekend.”

Verzoekende partij legt geen studiefiche voor met een afwijkend voorschrift. Verzoekster geeft wel aan dat de studiefiche (pas) op 27 januari 2021 online beschikbaar is geworden. Om die

bewering te staven, verwijst verzoekster naar het kenmerk ‘13293/4441/2021/1/27’ dat bovenaan de studiefiche is vermeld.

Uit de ter zitting met toestemming van partijen geraadpleegde website van verwerende partij, blijkt dat de laatste cijfers van voormeld kenmerk op het eerste gezicht niet verwijzen naar een datum; zo is er bijvoorbeeld de studiefiche van het opleidingsonderdeel ‘Studie van sociaal werk’ in de opleiding ‘Bachelor in het sociaal werk’ 2020-2021, die eindigt op ‘01/44’, waarbij dit laatste getal uiteraard geen dag van de maand kan zijn.

Aangezien verzoekster, met deze vaststelling geconfronteerd, van dat aspect van het middel geen afstand doet, is aan verwerende partij opgedragen om bewijs te leveren van de datum van goedkeuring van de studiefiche van het opleidingsonderdeel ‘Stages’ voor het academiejaar 2020-2021. Verwerende partij heeft daarop de volgende stukken neergelegd: een positief advies van de opleidingscommissie d.d. 18 juni 2020 voor de goedkeuring van de studiefiches van academiejaar 2020-2021, en een beslissing van de decaan d.d. 25 juni 2020 tot goedkeuring van de studiefiches.

Waar verzoekster opwerpt dat niet is aangegeven wie op de vergadering van de opleidingscommissie aanwezig was, is de Raad van oordeel dat verzoekster geen enkele overtuigende reden aandraagt waarom aan de waarachtheid van het stuk – dat verzoekster overigens niet van valsheid beticht – zou moeten worden getwijfeld.

Verwerende partij voegt eraan toe dat de studiefiche van het opleidingsonderdeel ‘Stages’ naderhand niet meer werd gewijzigd en dat de studiefiches onmiddellijk na goedkeuring – en dus vóór de aanvang van het academiejaar op het elektronisch platform – raadpleegbaar zijn. Ten slotte stipt verwerende partij aan dat het door verzoekster aangehaalde kenmerk inderdaad geen verwijzing naar een datum bevat.

De Raad ziet, in het licht van deze stukken, geen reden om aan te nemen dat de studiefiche te laat beschikbaar zou zijn gesteld. Verzoekster levert ook niet het bewijs dat er ooit een andere versie van de studiefiche zou hebben bestaan.

Zelfs indien de stelling van verzoekster zou worden gevuld, *quod non* dus, dan is de studiefiche alleszins beschikbaar gekomen vóór de aanvang van de eerste stageperiode (volgens verzoekster op 8 februari 2021). Aangezien uit niets blijkt dat ‘Stages’ een keuze-

opleidingsonderdeel zou zijn, was verzoekster derhalve vóór het aanvangen van de eerste stage op de hoogte van de voorschriften inzake de berekening van het examencijfer en kon zij op basis van die informatie alleszins niet opteren om het opleidingsonderdeel ‘Stages’ niet in haar curriculum op te nemen.

Daarnaast voegt verzoekster een kopie van de ‘Richtlijnen Stages PBA Voedings- en dieetkunde – uitgave 2020-2021’ (bijlage 3 verzoekende partij), waarin onder de titel 6 ‘Evaluatie en quotering’ geen cesuur is opgenomen en integendeel (meer bepaald onder randnummer 6.9) is uiteengezet:

“De quotering voor Stages is het resultaat van de berekening van het rekenkundig gemiddelde van de eindevaluatie van de twee stageperiodes, stage 1 en stage 2. In geval van afwijking van de standaard stageduur en/of bij combinatiestages wordt afgeweken van het rekenkundig gemiddelde.”

De identiek getitelde ‘Richtlijnen Stages PBA Voedings- en dieetkunde – uitgave 2020-2021’ die bijlage 4 bij de bestreden beslissing vormen, vermelden onder randnummer 6.9 het volgende:

“De quotering voor Stages is het resultaat van de berekening van het rekenkundig gemiddelde van de eindevaluatie van de twee stageperiodes, stage 1 en stage 2. In geval van afwijking van de standaard stageduur en/of bij combinatiestages wordt afgeweken van het rekenkundig gemiddelde. Indien de berekende gewogen score van stage 1 en stage 2 meer dan 9 op 20 bedraagt en er is een stage met een score van minder dan 8 op 20 dan krijgt de student voor Stages niet de berekende gewogen score maar wordt automatisch het examencijfer van ‘9 op 20’ toegekend.”

Verwerende partij beticht het door verzoekster voorgelegde stuk niet van valsheid, noch geeft zij enige verklaring waarom er dan blijkbaar twee verschillende versies van hetzelfde document circuleren. Ter zitting bevestigt zij enkel dat er inderdaad twee versies hebben gecirculeerd.

De Raad begrijpt dat de tegenspraak tussen beide versies bij verzoekster vragen doet rijzen, en ware dit het enige stuk waarin over de berekeningswijze van het examencijfer uitspraak wordt gedaan, dan zou – bij gebrek aan enige nader duiding – die tegenspraak wellicht in het voordeel van de student moeten worden uitgelegd.

Te dezen evenwel, zijn er niet alleen de ‘Richtlijnen’, maar ook – zoals reeds aangestipt –

de studiefiche. Naar die studiefiche wordt vooraan in de ‘Richtlijnen’ ook uitdrukkelijk verwezen.

De studiefiche of ECTS-fiche primeert, behoudens andersluidende bepalingen, boven de ‘Richtlijnen’. Bovendien bepaalt artikel 34, §2 van het onderwijs- en examenreglement:

“Bepaling van het examencijfer

Bij de bepaling van het examencijfer voor een (deel)opleidingsonderdeel (geheel cijfer op 20) wordt de volgende afrondingsregel gehanteerd: een decimaal cijfer wordt afgerond tot een geheel cijfer naar beneden voor een cijfer kleiner dan 0.50 en naar boven voor een cijfer gelijk aan of groter dan 0.50.

Als een opleidingsonderdeel bestaat uit deelopleidingsonderdelen worden voor het bepalen van het examencijfer van het samengesteld opleidingsonderdeel volgende regels gevolgd:

- bij de berekening van het eindresultaat voor een samengesteld opleidingsonderdeel wordt rekening gehouden met de wegingsfactor per deelopleidingsonderdeel zoals vermeld op de studiefiche;
- [...]
- bij een tekort voor een deelopleidingsonderdeel gelden de regels voor de bepaling van het examencijfer van het samengesteld opleidingsonderdeel zoals opgenomen in de studiefiche of de departementale aanvullingen. Als er geen specifieke bepalingen zijn opgenomen in de studiefiche of de departementale aanvullingen, geldt het rekenkundig gemiddelde, rekening houdend met de wegingsfactor.”

Het onderwijs- en examenreglement verwijst derhalve eveneens naar de studiefiche als bron voor de regels inzake de berekening van een examencijfer.

Bijgevolg volstaat, spijts de onduidelijkheid die blijkbaar is geschapen op het niveau van de ‘Richtlijnen’ en die gewis te betreuren is, de door verzoekster niet betwiste bepaling van de studiefiche, welke verzoekster als onderdeel van de contractuele relatie met verwerende partij hoe dan ook geacht wordt te kennen.

Het vierde middel en het zesde middel zijn niet gegrond.

Wat het vijfde middel betreft, neemt de Raad, bij gebreke aan nadere aanduiding van een rechtsgrond, aan dat verzoekster met het ‘recht op een eerlijk proces’ doelt op artikel 6 van het EVRM.

Aldus begrepen, is het middel ongegrond. Artikel 6.1 van het EVRM bepaalt dat eenieder

bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen recht heeft op onder meer een behandeling van zijn zaak door een onafhankelijke en onpartijdigerechterlijke instantie. De waarborgen die artikel 6.1. EVRM aldus biedt voor een eerlijk proces door een onafhankelijke en onpartijdige "rechterlijke instantie" zijn van toepassing op gerechtelijke beslissingen, en kunnen niet worden betrokken, zoals te dezen, op een beslissing van een administratieve overheid die niet optreedt als rechtsprekende instantie, maar als orgaan van actief bestuur.

Voor zover het middel te kwalificeren is als een beroep op het zorgvuldigheidsbeginsel, verwijst de Raad naar de beoordeling van het vierde middel.

Om dezelfde redenen is ook het vijfde middel ongegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent van 7 juli 2021.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoekster een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 30 september 2021.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 september 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Tijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.865 van 3 september 2021 in de zaak 2021/288

In zake: xxx

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Rika Heijse
kantoor houdend te 9052 Gent
Dorpsstraat 1
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

HOGESCHOOL GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eva Bral
kantoor houdend te 9000 Gent
Henleykaai 3R
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 25 juni 2021 en van de beslissing van de interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent van 12 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: accent op binnenklasdifferentiatie’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 3 september 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster, bijgestaan door advocaat Rika Heijse en advocaat Eva Bral, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor – lerarenopleiding kleuteronderwijs’.

Tot verzoeksters curriculum behoort onder meer het opleidingsonderdeel ‘Stage: accent op binnenglasdifferentiatie’. Voor dit opleidingsonderdeel, dat 18 studiepunten vertegenwoordigt, waarbij een tekort niet ‘delibereerbaar’ is en waarvoor geen tweede examenkans wordt geboden, behaalt verzoekster een examencijfer van 8/20.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Tegen deze examenbeslissing stelt verzoekster op 2 juli 2021 een intern beroep in.

Verzoekster werpt daarin twee middelen op. In een eerste middel stelt verzoekster dat artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs en artikel 44, 2 van het onderwijs- en examenreglement het recht op toegang tot de rechter in de zin van artikel 6 EVRM schenden. In een tweede middel acht verzoekster het zorgvuldigheidsbeginsel, de materiële motiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel geschonden.

De interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent behandelt dit intern beroep in zitting van 12 juli 2021. Zij komt tot de volgende beslissing:

“[...]

Behandeling ingesteld beroep door de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie stelt het volgende vast:

- de termijn om ontvankelijk beroep in te stellen tegen een [studievoortgangsbeslissing] is bepaald in de codex Hoger Onderwijs en kent correcte vertaling in het onderwijs- en examenreglement (bijlage 1)
- de studente is ingeschreven in de educatieve bachelor in het kleuteronderwijs voor 45 studiepunten en ondertekende haar opleidingscontract op 18/09/2020 digitaal voor akkoord (bijlage 2);
- de studente behaalde 8/20 voor het opleidingsonderdeel *Stage: accent op binnenglasdifferentiatie* (studieoverzicht bijlage 3);

- dit opleidingsonderdeel telt 18 studiepunten, een tweede examen kans is niet mogelijk (studiefiche bijlage 4);
- voor dit opleidingsonderdeel moet je slagen (wordt nooit gedelibereerd);
- in de studiefiche zijn de evaluatiemodaliteiten opgenomen:

Evaluatie van de eerste examenkans			
Moment	Vorm	%	Opmerking
Buiten examenrooster	Geïntegreerde evaluatie	100,00	Gesprek op basis van functioneren van de student – observatie op basis van functioneren van de student – ontwerp (stagemap en online dossier). De stage-evaluatiekaart wordt gecommuniceerd via Chamilo.

- bovenstaande wordt verduidelijkt in het document met stageverwachtingen (bijlage 5) en de richtlijnenbundel stage (bijlage 6);
- binnen het opleidingsonderdeel *stage: accent op binnenklasdifferentiatie* dienen studenten 3 stageperiodes in dezelfde school te volbrengen. De stage van de studente kende volgend verloop:
  - De studente volbracht haar stage in de BS De Spiegel in Gent. De student koos ervoor om de stage volledig uit te voeren in semester 2 van huidig academiejaar. Dit is afwijkend van het modeltraject.
    - Stageperiode 1= de observatiestage: 9/02/21-12/02/2
    - Stageperiode2: 3/03/21-19/03/21
    - Stageperiode 3: 26/04/21-7/05/21
    - Stagementor: [S.G.] (klas K0-KI)
  - Tussentijds evaluatiegesprek op 30/03/2
    - Bezoekende lector: [S.S.]
    - Stagebezoeken: 11/03 en 5/05 door [S.S.]
    - 16/03 en 28/04 door [A.D.]
  - Eindevaluatie
- volgende documenten werden door de opleiding ter beschikking gesteld aan de interne beroepscommissie:
  - Begeleidingsverslag mentor [S.G.] (bijlage 7)
  - Begeleidingsverslag periode 1 door hoofdstagebegeleider HOGENT [A.D.] (bijlage 8);
  - Begeleidingsverslag periode 2 door ondersteunende begeleider HOGENT [S.S.] (bijlage 9)
  - Begeleidingsverslag periode 3 door zowel [A.D.] als [S.S.] (bijlage 10)
  - Stage-evaluatiekaart (SEK) na periode 2 en 3 opgemaakt door [A.D.] (bijlage 11)
  - Groeidocument en zelfevaluatieformulieren opgemaakt door studente (bijlage 12)
- de studente liep stage in het Freinet-onderwijs. Iedere student kan binnen de opleiding binnen een school met een specifieke onderwijsvisie terecht komen, zodoende hen een brede kijk op het onderwijslandschap te geven;
- mevrouw [A.D.] zegt in haar bijkomende toelichting (bijlage 13) hierover het volgende:

In de eerste week van periode 2 werkte x vanuit de Freinet-pedagogiek. Zoals aangegeven in de SEK was x hier zoekende in, maar dit zoekproces heeft niet bijgedragen aan de onvoldoende voor de stage;

- het verslag van de mentor toont verschillende werkpunten binnen de leerlijnen ‘communiceren’, ‘zorg’ en ‘krachtig leren’. Samenvattend worden duidelijke werkpunten geformuleerd (zie bijlage 7);
- het mentorverslag is adviserend van aard;
- de begeleidingsverslagen van de hoofstagebegeleider en de begeleidende stagebegeleider tonen verschillende werkpunten binnen de leerlijnen ‘communiceren’, ‘professionalisering’, ‘zorg’, en ‘krachtig leren’.
de begeleidingsverslagen zijn een weergave van vaststellingen tijdens de lesbezoeken. Er werden verschillende werkpunten vastgesteld, die na elk stagebezoek werden besproken met de student;
- de studente gaf via mail na de eerste stageperiode op 29/3 aan dat ze de verslagen niet kon raadplegen op ETOS (bijlage 14). Mevrouw [A.D.] stuurde x daarop de begeleidingsverslagen van periode 1 via mail door. Aangezien ze geen uitdrukkelijke vraag kreeg omtrent de verslagen van stageperiode 2, werden deze niet meer naar de studente verstuurd via e-mail, maar werden ze opgeladen in ETOS;
- de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie vinden neerslag in de stage-evaluatiekaart. Deze werden opgemaakt door de hoofdstagebegeleider [A.D.]. Zij licht toe:

We gebruiken verschillende bronnen om een evaluatie toe te kennen. Het kan daarbij zijn dat door de verslagen van de stagebegeleiders en de stagedocumenten die we analyseren we bepaalde elementen uit het verslag van de mentor naast ons neerleggen omdat wij – vanuit de verwachtingen van de opleiding – een ander oordeel toekennen aan die competentie;

- uit de SEK van de tussentijdse evaluatie blijkt dat de studente bij tussentijdse evaluatie onvoldoende scoort op de leerlijn ‘krachtig leren’. Dit werd ook meegedeeld tijdens het tussentijds gesprek;
- uit de SEK van de eindevaluatie blijkt dat x de eindcompetenties voor de leerlijnen ‘communiceren’ en ‘krachtig leren’ niet behaalde. Per leerlijn is de motivering voor het behaalde resultaat opgenomen en in de algemene synthese samengevat. In de SEK staat bij de toelichting duidelijk vermeld dat de student minimaal een voldoende moet halen op elke leerlijn, om de credit voor dit opleidingsonderdeel te behalen;
- uit de toelichting van de titularis (bijlage 13) blijkt dat er wel degelijk rekening werd gehouden met de haar speciaal statuut vanwege dyslexie. Ondanks de talrijke taalfouten, scoort x oranje binnen de leerlijn communiceren voor de doelstelling schriftelijk taalgebruik;
- het feedbackmoment vond plaats op 28/06. Daar krijgen studenten toelichting bij hun behaalde resultaat. Mevrouw [A.D.] licht toe:

Tijdens de feedbacknamiddag van 28/06 boekte [verzoeker] 2 feedbackmomenten in bij mij (als hoofdbegeleider). Het feedbackgesprek duurde 20 minuten. We gingen in op de vragen van [verzoeker]. [Verzoeker] gaf aan dat ze op hetzelfde moment ook feedback bij [S.S.] had ingepland. [Verzoeker] stelde echter vast dat dit moment niet meer in haar agenda stond. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat er geen 2 feedbackmomenten op hetzelfde moment ingeboekt kunnen worden.

Hierdoor werd het gesprek enkel met mij gevoerd. Dit komt overeen met de stageverwachtingen. Als hoofdbegeleider ben ik het eerste aanspreekpunt voor de stage-evaluatie van [verzoeker]. Ik gaf aan dat [verzoeker] [S.S.] best via e-

mail kon contacteren met haar vragen (zodat die via e-mail of via een bijkomend gesprek beantwoord konden worden). [Verzoekster] gaf na het gesprek aan dat ze een mail ging sturen naar [S.S.]. Ik bracht [S.S.] hier op maandagavond van op de hoogte. [S.S.] ontving echter in de week van 28/06 week geen e-mail van [verzoekster] met bijkomende vragen. In het betoog wordt aangegeven dat [S.S.] het verzoek tot feedback niet heeft aanvaard. Dit klopt niet, aangezien bij de aanvraag van een feedbackmoment via Bookings, dit moment automatisch in de agenda verschijnt. Dit moet niet aanvaard worden. [Verzoekster] had het recht om buiten het boekingssysteem feedback aan te vragen bij [S.S.]. [S.S.] hield verschillende feedbackgesprekken met andere studenten in de week van 28/06.

Moest de vraag gesteld worden aan [S.S.], dan ging zij hier sowieso op ingaan.

- gezien de studente de essentiële vaardigheden bij het functioneren binnen *stage: accent op de binnenklasdifferentiatie* niet kon aantonen, slaagt zij niet voor het opleidingsonderdeel.

De interne beroepscommissie besluit dat de punten voor het opleidingsonderdeel *stage: accent op binnenklasdifferentiatie* correct tot stand gekomen zijn en voldoende werden gemotiveerd.

De studente heeft contact opgenomen met de ombudspersoon (zie bijlage 15).

Beslissing van de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie beslist om het beroep ongegrond te verklaren.

De interne beroepscommissie beslist dat het resultaat 8/20 voor het opleidingsonderdeel *stage: accent op binnenklasdifferentiatie* behouden blijft.”

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij voert aan dat de eerste bestreden beslissing niet het voorwerp van huidig beroep bij de Raad kan uitmaken, daar de interne beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt en haar beslissing derhalve in de plaats komt van de initiële examenbeslissing.

Deze laatste is daardoor uit de rechtsorde verdwenen, zodat zij niet in rechte aanvechtbaar is.

In haar wederantwoordnota betwist verzoekster deze exceptie. Zij stelt dat de tweede bestreden beslissing de eerste heeft bevestigd, en dat zij derhalve over het rechtens vereiste belang beschikt om de initiële examenbeslissing mee aan te vechten.

Beoordeling

Verzoekster richt haar beroep zowel tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie als tegen de initiële examenbeslissing waarbij het examencijfer voor het betrokken opleidingsonderdeel werd vastgelegd.

Of een initiële studievoortgangsbeslissing in de huidige stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 44, §4 van het onderwijs- en examenreglement 2020-2021 van de verwerende partij dat de interne beroepscommissie een beslissing neemt die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt, herziet of vernietigt.

Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en bijgevolg niet meer in rechte aanvechtbaar is.

Aan die volheid van bevoegdheid wordt geen afbreuk gedaan wanneer de interne beroepscommissie het intern beroep op gemotiveerde wijze verwerpt. Het is thans immers de beslissing van die beroepscommissie die het examencijfer toekent, en het zijn haar motieven die door verzoekende partij moeten worden bestreden.

De vraag is derhalve niet of verzoekster over het rechtens vereiste belang beschikt om zich tegen de eerste bestreden beslissing te keren, maar wel of die beslissing überhaupt nog bestaat. Het antwoord daarop is, op grond van de bovenstaande vaststellingen, ontkennend.

De exceptie is gegrond. Het beroep is niet ontvankelijk ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en enkel ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. Regelmaticiteit van de rechtspleging

Naar luid van artikel II.295, §1 van de Codex Hoger Onderwijs kan een verzoekende partij in een procedure voor de Raad aan haar verzoekschrift de overtuigingsstukken toevoegen die zij nodig acht. De verzoekende partij kan naderhand slechts bijkomende overtuigingsstukken aan het dossier laten toevoegen, voor zover deze bij de opmaak van het verzoekschrift nog niet aan de verzoekende partij bekend waren.

Verzoekster voegt bij haar wederantwoordnota vijf nieuwe stukken (stukken 9 tot en met 13).

Het gaat om stukken die in de loop van de stage tot stand zijn gekomen (beginsituaties, lesvoorbereidingen, hoekenfiches, enz.) en die rechtstreeks op het voorwerp van het geschil betrekking hebben (zoals bv. de beginsituatie waarmee volgens verzoekster onvoldoende rekening is gehouden). Verzoekster had deze stukken derhalve reeds bij het intern beroep, en uiterlijk samen met haar verzoekschrift kunnen *c.q.* moeten neerleggen.

Deze stukken voldoen niet aan de voorwaarden van het voormelde artikel II.295, §1 en worden derhalve, voor zover zij niet van het administratief dossier van verwerende partij deel uitmaken, uit de debatten geweerd.

VI. Getuigen

Standpunt van partijen

In haar verzoekschrift vraagt verzoekster om de mentor te horen, omdat die – volgens verzoekster – de enige is die haar dagelijks aan de slag heeft gezien en de school- en kindsituatie kent. Zij stelt dat er duidelijke tegenspraak is tussen de visie van de lectoren en deze van de mentor.

Verwerende partij gaat in haar antwoordnota niet concreet op de vraag tot het horen van getuigen in.

Verzoekster harerzijds, handhaaft haar vraag in haar wederantwoordnota.

Beoordeling

Verzoekster duidt de mentor die zij wenst te laten oproepen als getuige niet met naam aan; de Raad gaat ervan uit dat het mevrouw S.G. betreft.

Er bevindt zich in de stukken die aan de Raad worden voorgelegd een schriftelijke getuigenverklaring van mevrouw S.G. (stuk 3 verzoekster) en een evaluatie van de klasmentor (stuk 8 verzoekster). Beide stukken werden ook betrokken in het intern beroep.

De Raad ziet niet in, en verzoekster verduidelijkt op geen enkele wijze, welke relevante bijkomende informatie mevrouw S.G. nog zou kunnen geven buiten wat reeds in de twee voormelde stukken is opgenomen.

Het verzoek het houden van een getuigenverhoor wordt verworpen.

VII. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Verzoekster steunt een eerste middel op een schending van artikel 6 van het EVRM.

Standpunt van partijen

Verzoekster betoogt dat het recht op toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd in artikel 6 van het EVRM, wordt geschonden door de artikelen II.283 en II.294 van de Codex Hoger Onderwijs, alsook door artikel 44, 2 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij.

Iimmers, zo stelt verzoekster, is de beperkte termijn van zeven kalenderdagen om een intern beroep in te stellen onredelijk kort, onder meer in het licht van de rechtspraak van de Raad en artikel II.294, §2, 4° van de Codex Hoger Onderwijs die ertoe strekken dat in de procedure voor de Raad in beginsel geen nieuwe middelen mogen worden opgeworpen. Dit geldt volgens verzoekster des te meer nu deze vaste rechtspraak bij decreet van 19 mei 2021 is gecodificeerd in het DBRC-decreet van 4 april 2014.

De voormelde termijn is naar oordeel van verzoekster te kort om een degelijk onderzoek van de motivering te verrichten en om een onderbouwd intern beroep op te stellen, en de rechten van verdediging van de student worden daarenboven geschonden doordat er in het examenreglement ook geen mogelijkheid is voorzien om bijkomende middelen in te roepen tegen de bestreden beslissing lopende de procedure van het intern beroep. Er is enkel voorzien in de mogelijkheid om bijkomende stukken in te dienen, voor zover deze nog niet bekend waren aan de student op het ogenblik van de instelling van het intern beroep.

Op grond van dezelfde overwegingen acht verzoekster ook de termijn van zeven kalenderdagen om een beroep tot nietigverklaring in te stellen bij de Raad onredelijk kort, en dus een ongeoorloofde beperking van de toegang tot de rechter.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij:

“De verwerende partij kan beknopt zijn aangaande de eerste ingeroepen grief: de reglementering van HoGent betreffende de termijnen voor het aantekenen van intern (en vervolgens extern) beroep (art. 44 OER) zijn [identiek] aan de decretale bepalingen.

Als verzoekster het oneens is met deze decretale bepalingen, zal zij zich tot een andere instantie dienen te wenden.

Wat er ook van weze: dat deze termijn (*te*) *kort* zou zijn is een persoonlijke appreciatie, alleszins is het een feit dat verzoekster erin geslaagd is tijdig een (lijvig en gemotiveerd) verzoekschrift in te dienen, zowel voor de interne beroepscommissie als thans voor de Raad.

Het eerste middel is, [zo niet] onontvankelijk, dan [alleszins] ongegrond.”

Verzoekster handhaaft haar kritiek in haar wederantwoordnota. Zij stelt dat verwerende partij geen rechtsgrond aanduidt die tot de onontvankelijkheid van het middel kan doen besluiten, en dat het feit dat zij een lijvig gemotiveerd verzoekschrift heeft kunnen indienen op zich de aangehaalde onredelijkheid van de beroepstermijnen niet ontkracht.

Beoordeling

De Raad onderzoekt vooreerst de toepassing van artikel 6 EVRM op de interne beroepsprocedure bij de hogeronderwijsinstelling, waarvoor artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs de beroepstermijn bepaalt.

Vastgesteld wordt dat de interne beroepsprocedure te dezen geen tuchtgeschil betreft en dat partijen zich niet in een arbeidsrelatie bevinden.

Naar luid van artikel 6.1. EVRM heeft eenieder bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen recht op onder meer een behandeling van zijn zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie. De waarborgen die artikel 6.1. EVRM aldus biedt voor een eerlijk proces door een onafhankelijke en onpartijdige “rechterlijke instantie” zijn bijgevolg van toepassing op gerechtelijke beslissingen, en kunnen niet worden betrokken, zoals te dezen, op een beslissing van een administratieve overheid (buiten personeels(tucht)zaken) die niet optreedt als rechtsprekende instantie, maar als orgaan van actief bestuur (zie o.a. RvS 25 juni 2009, nr. 194.649, Vanryckeghem; RvS 29 juni 2006, nr. 160.761, Vos; RvS 29 juni 2006, nr. 160.760, Huybrechts).

In dat opzicht kan het eerste middel niet worden aangenomen.

Voor zover verzoekster verwijst naar het decreet van 4 april 2014 ‘betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges’, stipt de Raad aan dat dit decreet niet van toepassing is op de rechtspleging voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

Krachtens artikel 2, 1° is dit decreet immers enkel van toepassing op het Handhavingscollege, de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Ook in dat opzicht is het middel ongegrond.

Wat het beroep bij de Raad betreft, heeft de steller van het ontwerp bij de totstandkoming van het eertijdse decreet ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ inzake de beroepstermijn bij de Raad het volgende toegelicht (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 24-25*):

“§ 1. Om een snelle afhandeling van het beroep mogelijk te maken (en aldus het beoogde doel – rechtszekerheid over het verder verloop van de studievoortgang – te bereiken), wordt een korte beroepstermijn van vijf kalenderdagen vooropgesteld. Daarbij moet tevens in ogenschouw worden genomen dat dergelijke korte termijnen eigen zijn aan de vandaag bestaande interne beroepsprocedures in examenaangelegenheden en dat

voorafgaand aan de procedure voor de Raad inderdaad reeds dergelijk intern beroep heeft plaatsgevonden.

Het dient beklemtoond te worden dat rechtspraak en rechtsleer aanvaarden dat zeer korte termijnen van verval een wettig oogmerk kunnen nastreven (HRM, 19 februari 1998, Edificaciones March Gallego SA t/ Spanje, Receuil 1998-I, 279 en K. RIMANQUE en B. DE SMET, *Het recht op behoorlijke rechtsbedeling*, Antwerpen, Maklu, 2002, 59.), voor zover daarbij geen termijn wordt bepaald die korter is dan de normale werking van de post toelaat na te komen (EHRM, 28 oktober 1998, Pérez de Rada Cavanilles t/ Spanje, Receuil 1998-VIII, 3242.). In dat verband dient uitdrukkelijk te worden gewezen op de waarborg vervat in het tweede lid van deze paragraaf.”

De Raad is van oordeel dat de decreetgever daarmee voor de beroepstermijn – die ondertussen is gebracht op zeven kalenderdagen na de kennisgeving van de beslissing – een afdoende verantwoording heeft gegeven en dat niet tot een schending van artikel 6.1 EVRM kan worden besloten.

De Raad stipt daarbij – ten overvloede – nog aan dat verzoekster niet alleen in staat is geweest om een omstandig beroep bij de Raad in te stellen, maar dat zij ook niet aangeeft welke middelen zij, ten gevolge van de beweerdelijk te korte beroepstermijn, niet heeft kunnen ontwikkelen.

Ook in dat opzicht overtuigt het middel niet.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

Verzoekster steunt een tweede middel op het zorgvuldigheidsbeginsel, de materiëlemotiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet haar middel uiteen als volgt:

“Verzoekende partij heeft in haar intern beroep duidelijk een aantal tekortkomingen in de verslagen en beoordeling van de lectoren aangehaald. Zij stelt vast dat de interne beroepscommissie geen materieel gemotiveerd antwoord heeft gegeven op de aangehaalde grieven. De interne beroepscommissie beperkt zich tot een verwijzing naar

de verslagen, zonder concreet of in detail te antwoorden op de geformuleerde grieven. Enkel in de bijlage 13 bij de bestreden beslissing wordt meer uitleg gegeven bij de evaluatie van de stage van verzoekster,

De grieven van verzoekster kwamen, samengevat, op het volgende neer:

- 1/ de verslagen zijn onzorgvuldig opgemaakt omdat zij foute feitelijke gegevens bevatten en een beoordeling van beweerde feiten, die de lector niet kon gezien hebben omdat zij op dat moment niet aanwezig was bij de sessie.
- 2/ de beoordeling focust zwaar op de [dyslexie] van verzoekende partij voor wat de leerlijn communiceren betreft
- 3/ door informaticaproblemen te wijten aan de hogeschool had verzoekster geen toegang tot het ETOS-platform waar de tussentijdse begeleidingsverslagen werden gepubliceerd, deze verslagen van de eerste stageperiode werden haar aanvankelijk doorgestuurd per e-mail, maar voor de tweede stageperiode niet meer, zodat verzoekster er dan ook geen kennis kon van nemen en de instructies verwerken
- 4/ de beoordeling houdt geen rekening met de concrete kenmerken van de klasgroep en ook niet met de onderwijsvisie van de stageschool, die een methodeschool is, noch met de daarmee samenhangende instructies van de mentor van verzoekende partij.
- 5/ er is een grote discrepantie tussen enerzijds, de aanvankelijk positieve beoordeling in het SEK verslag bij de eerste stageperiode, en anderzijds, de negatieve beoordeling in de tweede periode, waarvan mondeling geen uiting was gegeven aan verzoekster en Zij ook geen kennis kon nemen van het verslag van mevrouw [A.D.] van 28.04.2021 omdat dit verslag haar niet werd meegedeeld per e-mail, maar enkel op ETOS werd gezet, waar verzoekster door informatieproblemen te wijten aan de HoGent zelf, geen toegang tot had.

Alsook is er een grote discrepantie tussen enerzijds, de negatieve beoordeling van de lectoren over de toegepaste differentiatie die gesteund was op een louter loslaten van algemene theoretische principes van de HoGent benadering van kleuteronderwijs, zonder rekening te houden met de concrete algemene schoolsituatie (ABS) en concrete individuele noden van de kinderen (DBS), en anderzijds, de positieve beoordeling van de mentor die oordeelde in het licht van de concrete noden van de kinderen en in het licht van de concrete schoolvisie.

De bestreden beslissing beantwoordt deze kritieken niet concreet of in detail, maar somt een aantal algemeenheden op die de score van 8/20 in het licht van de concrete school- en kind-situatie evenwel niet rechtmatig kunnen verantwoorden.

Verzoekster meent dat de interne beroepsinstantie de feiten niet (voldoende) heeft onderzocht, hoewel zij voldoende aanleiding tot bewijs heeft gegeven. De hogeschool maakt bovendien selectief en tegenstrijdig gebruik van de stukken van het intern beroep. Volgens verzoekster werden haar argumenten niet serieus genomen en nam de interne beroepsinstantie weinig initiatief tot het onderzoeken van de waarheid aan de hand van alle concrete elementen van het dossier.

Algemeen kan worden gesteld dat de globale beoordeling in het SEK-document (stage-evaluatiekaart – zie bijlage 11 bij de bestreden beslissing) zeer algemeen en zeer theoretisch is.

Achter de vage abstracte beoordeling gaat steeds een heel concrete situatie schuil die:

- door verzoekster in haar analyse van de algemene schoolsituatie (ABS) en van de didactische schoolsituatie (DBS) steeds grondig en lopende de stage steeds verder is verfijnd voor haar lesvoorbereiding,

- door verzoekster in haar thema verkenning steeds heel concreet is verantwoord door de specifieke didactische situatie van de kinderen in haar klas.

Daar wordt nooit rekening mee gehouden en verzoekster heeft heel sterk de indruk dat de lectoren lopende de stage nooit kennis hebben genomen van haar verdere analyse en aanvullingen op de DBS omdat pas in het allerlaatste verslag een opmerking wordt gemaakt over de manier waarop zij de verfijningen van haar DBS voor elke lesweek opnieuw postte via de agenda. Dit is de normale manier van werken: op zondagavond worden alle documenten voor de komende lesweek ter beschikking gesteld via het delen van het agenda-item in haar elektronische agenda die toegankelijk en consulteerbaar is voor de lectoren. De lectoren verifiëren eerst of alle vereiste documenten aanwezig zijn, of de documenten volgens de voorschriften van HoGent zijn opgemaakt en vervolgens ook de inhoud ervan om aldus te weten wat de student heeft voorbereid voor de komende lesweek (zie intern beroep p 18, punt 6 en p 25 bovenaan).

De interne beroepscommissie is voorbij gegaan aan deze opmerking en heeft er in geheel niet op geantwoord en er ook geen rekening mee gehouden.

Betreffende de gemelde informaticaproblemen te wijten aan de hogeschool waardoor verzoekster geen toegang had tot het ETOS-platform om de tussentijdse begeleidingsverslagen te consulteren, wordt laconiek geantwoord dat “*aangezien ze geen uitdrukkelijke vraag kreeg omtrent de verslag en van de stageperiode 2, werden deze niet meer naar de studente verstuurd via e-mail, maar werden ze opgeladen in ETOS*”.

Als de school zelf verantwoordelijk is voor het niet kunnen raadplegen van de verslagen en zelf geen initiatieven heeft genomen voor het oplossen van dit probleem, betekent dit dan een vrijgeleide voor de docent om een afgesproken werkmethode dan toch plots zonder verwittiging te wijzigen?

Verzoekster heeft nooit gemeld dat zij terug op het ETOS-platform kon en wordt blijkbaar toch verondersteld om de docent blijvend met e-mails te vragen om een verslag per e-mail over te maken, terwijl dat de gangbare werkwijze was geworden sinds de melding van het probleem bij aanvang van de stage.

Dit werkt consternatie op wanneer men weet dat de stageperiode maar 2 weken duurt en dat de mondelinge evaluatie door mevrouw [A.D.] enkel over een klein werkpoint sprak. In die context verwachtte verzoekster zich niet aan een verslag met alleen maar negatieve feedback. Zij wachtte geduldig het verslag af en meldde aan de tweede lector [S.S.] die op 5.05.2021 langskwam dat ze nog steeds geen verslag had ontvangen. Dit wordt concreet bevestigd door de opmerking van mevrouw [S.S.] in het verslag van 5.5.2021 (bijlage 10 bij de bestreden beslissing). Dat blijkt ook uit de commentaar die mevrouw [S.S.] plaatst op pagina 4, “dat verzoekster gerust het begeleidingsverslag kon opvragen via mail”.

Het wekt ook verwondering op dat wanneer in de mondelinge besprekking van mevrouw [A.D.] van 28.04.2021 er enkel een klein werkpoint werd aangehaald en het verslag dan toch zeer negatief wordt opgesteld, mevrouw [A.D.] zelf er zich niet van verzekerde dat het verslag goed was aangekomen bij verzoekster nu zij in het verleden het steeds per e-mail overmaakte. Doordat verzoekster er geen kennis van kon nemen, kon verzoekster de negatieve feedback dan ook niet verwerken en kreeg nogmaals een negatieve beoordeling van mevrouw [S.S.] in de zin dat de feedback niet was verwerkt. Zo is verzoekster een kans ontnomen om tijdig te reageren op de onterechte kritieken in het verslag van 28.04.2021 die haar niet mondeling waren meegedeeld. Hier wordt geen rekening mee gehouden in de bestreden beslissing.

Betreffende de grief dat de beoordeling geen rekening houdt met de concrete kenmerken van de klasgroep en ook niet met de onderwijsvisie van de stageschool, die een methodeschool is, noch met de daarmee samenhangende instructies van de mentor van verzoekende partij, ontwijkt de bestreden beslissing de kritiek door louter te antwoorden dat het zoekproces van [verzoekster] omtrent de Freinet-pedagogiek niet heeft bijgedragen aan de onvoldoende voor de stage.

Dit is echter niet het punt van kritiek. Het punt van kritiek is dat van een student wordt verwacht om in de stage rekening te houden met de algemene beginsituatie (ABS) van de school en van de didactische beginsituatie (DBS) van alle leerlingen, maar dat dat zich niet vertaalt in een aangepaste bril waarmee de hogeschool de resultaten van de student beoordeelt.

In dit geval komt de dualiteit tussen de onderwijsvisie van de HoGent over het kleuteronderwijs en de onderwijsvisie van een Freinetschool frappant tot uiting en wordt de student gesanctioneerd omdat zij niet onverkort de HoGent principes toepast op een methodiek die net het tegenovergestelde voorstaat.

Daarenboven hebben de lectoren nooit rekening gehouden met de concrete situatie van de kinderen. De student moet in overleg met de mentor de onderwijsvisie van de school respecteren en kan niet zomaar de schoolvisie en schoolgewoontes overboord gooien omdat de lectoren een genuanceerde theoretische transpositie maken van de HoGent-visie naar de concrete klassituatie.

De beginsituatie van de school en van de kinderen is determinerend voor de mogelijkheden die de stageschool biedt en bepaalt ook het kader waarbinnen de stage (met accent op binnenklasdifferentiatie) kan gerealiseerd worden, alsook de resultaten die de stagiair kan boeken.

Verzoekster meent dat de lectoren die de stage beoordeelden onvoldoende rekening hielden met de onderwijsvisie van de school en met de concrete schoolvisie van De Spiegel.

Waar de visie van het Freinetonderwijs is dat het kind moet experimenteren en leren uit zichzelf, is de doelstelling die HoGent met haar onderwijsvisie voor het kleuteronderwijs nastreeft daarentegen dat het kind moet worden aangestuurd en gepusht om tot een hoger leerniveau te komen. De leerkracht moet het hoogste uit het kind halen. De lectoren drongen hard aan op een erg schoolse aanpak waarbij de kinderen met een opdrachtenkaart moesten werken.

In de bijlage 13 bij de bestreden beslissing wordt beweerd dat er een afspraak was met de mentor dat er in eerste periode (3/03-19/03/2021) en in de tweede week van de tweede periode (26/04/05/2021) volgens de verwachtingen van HoGent diende te worden gewerkt. Dit is een eenzijdige verklaring en er bestond geen eensgezindheid tussen de lectoren en de mentor over de wijze waarop dat precies moest gebeuren, rekening houdende met de concrete schoolvisie, de concrete leeftijd van de kinderen en de concrete situatie van de kinderen die in hoofdzaak getekend was door de achterstand die de kinderen hadden opgelopen tijdens de COVID-19 pandemie.

De mentor was niet akkoord met een doorgedreven pushen van de kinderen en vond dat rekening moet worden gehouden met de schoolvisie en de leerachterstand van de kinderen door de COVID19-pandemie. Dit blijkt uit genuanceerde bewoordingen van de mentor in haar getuigenverklaring: stuk 3:

[Verzoekster] was steeds heel behulpzaam, kwam tijdig met vragen, haar voorbereidingen waren op tijd klaar, met de tips die haar gaf ging ze telkens direct aan de slag, ze kwam zelfverzekerd over en had een goed contact met de kinderen. De kinderen kwamen ook naar haar als juf en dit vertelt al veel, dit maakte ik ook

duidelijk aan de lectoren. [Verzoekster] straalde rust uit en sprak ook tegen de kinderen op hun niveau, ze kon goed inspelen op de kinderen, zonder dit te hebben kunnen voorbereiden en zeker voor een [2de] jaars. De lectoren vertelden dat ze zagen dat [verzoekster] al een sprong had gemaakt met de voorbije stages, naar mijn gevoel waren ze eerder enthousiast. Een stage is een leerproces om te groeien, waardoor je leert uit je tekorten om deze de volgende dag mee te nemen en deze te verbeteren. Waar lectoren zich nog wat vragen over stelden, was de differentiatie en het voldoende uitdiepen van de activiteiten, de differentiatie heeft [verzoekster] heel mooi aangepakt met haar differentiatiekastje, kinderen konden zelfstandig aan de slag en beleefden plezier in activiteiten. Ze legden de nadruk vooral op het leren, terwijl wij in de klas vooral bij de jongste kleuters eerder uitgaan op [het] ontdekkend leren en experimenteren en waar nodig ruimer te gaan en aanpassingen te doen. De klasgroep was heel jong en druk en [ik] vond het heel knap van [verzoekster] om steeds vol enthousiasme haar activiteiten tot een goed einde te brengen en de kinderen steeds op een [lieve] zacht[e] manier te benaderen. Conflicten op te lossen en de rust te bewaren in de klas, wat met deze klasgroep niet altijd evident was. Ik schrok zelf toen [verzoekster] me vertelde dat ze er niet door was voor haar stage, aangezien er maar een paar werklijstjes waren die ze toch al had aangepakt en ook nog kan meenemen naar volgend schooljaar om zich daar nog wat te verbeteren. Heb ook nooit het gevoel gehad bij de lectoren dat ze negatieve commentaar hadden, was eerder opbouwend en positief.”

Verzoekster gaf les in de instapklas 0-1K met 23 kleuters die de jongste leefgroep in de kleuterschool vormt. Ongeveer de helft de kinderen waren peuters van 2,5 jaar, de andere helft waren kleuters van 3 à 4 jaar. De mentor bevestigt zelf meermaals in haar verklaringen (zie stuk 3 en 7) dat het een heel jonge en drukke klas is.

Stuk 7: p 3: deze stage is een stage met geen evidente groep, p 4: je houdt rekening met de noden van de kinderen, p 6: je past jouw activiteiten aan aan de [beginsituatie] van de kleuters, p 7: je praat op de kleuters hun niveau en verrijkt hun taal met vernieuwende taal en laat hun dit herhalen.

Er was een grote discrepantie tussen de kinderen in de zin dat er enerzijds, twee hoogbegaafde kleuters waren, en anderzijds, een peuter die sociaal brabbelde (verwachte leeftijd: 7-12 maanden) en probeerde woorden na te zeggen (schakelmoment naar de vroeg-linguale periode, deze periode is van 1 —2,5 jaar).

Het merendeel van de kleuters presteerde daarenboven onder het normaal te verwachten niveau voor hun leeftijd voor wat de schoolse basisvaardigheden betrof. De mentor had dit ook nog niet eerder meegemaakt en schreef het toe aan de schoolachterstand die de kleuters hadden opgelopen door de Covid-19 pandemie. Doordat zij een lange tijd niet naar school konden gaan, hadden zij de basisvaardigheden die normaal op hun leeftijd moeten verworven zijn, nog niet verworven. Dit blijkt uit de verklaring die de schooljuf aflegde: “De klasgroep was heel jong en druk” ...

De basisvaardigheden situeren zich op motorisch, cognitief en taalkundig vlak. Daarnaast is er ook de zelfsturing: zelfstandig kunnen spelen in een hoek, rustig kunnen werken, een werk kunnen beginnen en afmaken, rustig kunnen wachten, rustig spelen met twee, kunnen stilzitten. Bij vele van de kinderen, zowel de peuters als de kleuters die door COVID-19 maatregelen vorig schooljaar niet naar school konden waren deze vaardigheden niet toereikend aanwezig. Het niveau van lesgeven moest daaraan worden aangepast.

Verder moet ook rekening worden gehouden met de specifieke schoolvisie die de freinet-methode toepast waarbij ontdekkend leren en experimenteren door de kleuter centraal staan.

Dat met deze noden door de lectoren geen rekening werd gehouden blijkt onder meer uit de commentaar van mevrouw [S.S.] op 5 mei 2021 p 6: “Let erop dat je kleuters voldoende begeleiding biedt bij het werken in de hoeken. Als je merkt dat sommige kleuters het erg moeilijk hebben met wiskunde, dan dien je hen hier ook in kleine groepjes te stimuleren in een begeleide hoek.” Dit betrof de peuter die geen taalvaardigheid had en nog sociaal brabbelde. De lector meende dat verzoekster het kind diende bij te sturen op rekenkundige vlak, maar verzoekster was het daar niet mee eens omdat het kind nog niet de nodige taalvaardigheid had en eerst diende te leren om taal te produceren om de basisbehoeften te kunnen uiten (eten, drinken, enz.).

De bestreden beslissing antwoordt in het geheel niet op het verweer dat verzoekster voerde dat zij wel – in het licht van de concrete noden van het kind – had gedifferentieerd. In de bijlage 13 wordt paradoxaal gesteld dat verzoekster wel voldoende scoorde op de hoekwerking, maar toch wordt volgehouden dat er onvoldoende differentiatie was. Echter de differentiatiekast die verzoekster had uitgewerkt, werd aangewend in de hoekwerking, en precies die hoekwerking wordt positief beoordeeld.

Toen verzoekster tijdens de feedback vroeg hoe ze het dan wel had moeten doen, kreeg ze geen concrete oplossingen aangereikt. De verslagen blijven zeer algemeen en het laatste verslag is haar nooit meegedeeld zodat ze niet kon inspelen op de kritiek van mevrouw [A.D.] van 28.04.2021 die schriftelijk maar niet mondeling werd geuit. Ook uit de verklaring van de mentor blijkt dat de lectoren positief leken en zij vond dat – gelet op het concrete niveau van de kinderen – het differentiatiekastje dat verzoekster had uitgewerkt in de tweede stageperiode zeer geslaagd was. Geen van de lectoren [gaat] in op dit concrete voorbeeld. Het is juist dat er na de eerste stageperiode feedback was dat bijsturing nodig was op de leerlijn krachtig leren, maar verzoekster heeft daar wel gevolg aan gegeven en de negatieve schriftelijke commentaar is nooit tot bij haar gekomen. Ook de verklaring van de mentor doet blijken dat de lectoren positief waren over verzoekster. De onvoldoende score valt dan ook niet te begrijpen. De leerkracht die de schoolsituatie en kindsituatie kent, is volmondig positief over verdieping en differentiatie rekening houdend met de noden van de kinderen. De lectoren die louter theorie van de schoolvisie van HoGent toepassen op een methodeschool en die schijnbaar geen rekening hebben gehouden met de geüpdate DBS van verzoekster, oordelen dat de verdieping en differentiatie ontoereikend zouden zijn.

In de bijlage 13 wordt ook op geen enkele wijze geconcretiseerd waarom de differentiatie ontoereikend zou zijn.

Betreffende de verdieping heeft verzoekster in haar verweer voor de interne beroepscommissie verwezen naar de motivering die ze had om bij de verdieping over het thema van de uil niet in te gaan op de kenmerken van de uil maar wel op de kenmerken van de sjaal omdat de taalkennis en het inzicht van de kinderen inzake groot/klein, groter/kleiner, kort/lang nog onvoldoende was. Gelet op de concrete noden van de kinderen, was het aangewezen om eerst op dat niveau te werken, eerder dan verder uit te diepen naar een hoger niveau. Toch wordt dat haar negatief aangerekend. (zie bezwaar p. 12-14, punt [?])

Waar de lectoren verzoekster verwijten dat zij geen gepast tempo heeft en onvoldoende taal aanreikt aan de kinderen, stelt de mentor net het omgekeerde in haar verslag. Het kan toch niet zijn dat de leerkracht die dagdagelijks verzoekster begeleidde en de kinderen en

hun niveau in de klas kent, zich schromelijk zou vergissen en dat de lectoren dat beter zouden kunnen inschatten.

De vele kritieken die geuit worden op het vlak van gebrek aan verdieping en gebrek aan differentiatie worden niet gekoppeld aan de uitvoerige lesvoorbereiding van verzoekster, die nochtans daar wel rekening mee houden en in detail uitwerken. De bestreden beslissingen houden het op algemene theoretische commentaren die niet geconcretiseerd worden.

Nogmaals – de student kan niet gesanctioneerd worden voor een beleidsvisie van HoGent inzake kleuteronderwijs – wanneer zij haar stage moet lopen in een school die een onderwijs visie heeft die haaks staat op de visie van de HoGent.”

Verwerende partij replaceert in haar antwoordnota:

“De toepasselijke regelgeving wordt vooreerst toegelicht.

Conform de studiefiche (zie bijlage 4 bij het p.-v.), gebeurt de evaluatie van de Stage als volgt:

[...]

De Interne Beroepscommissie heeft, na kennisname van het verzoekschrift van de student, het (stage)dossier grondig onderzocht en de betwiste beslissing meer in het bijzonder.

Zoals steeds werd het dossier opgevraagd bij de betrokken Faculteit.

Het dossier dat ter beoordeling voorlag, werd als bijlage gevoegd bij de aan de student meegedeelde beslissing van de interne beroepscommissie.

Het dossier werd samengesteld en omvat o.m. de verschillende stagverslagen, een tussentijds evaluatiegesprek van 30.03.2021, het eindevaluatieverslag (stage-[evaluatiekaart] SEK), het groeidocument en de [zelfevaluatieformulieren].

De 3 stageperiodes, die afwijkend van het modeltraject op verzoek van de studente volledig in het tweede semester plaatgropen, werden volbracht in de BS De Spiegel te Gent.

De stagementor betrof [S.G.]; de stagebegeleiders [S.S.] en [A.D.] (hoofdstagebegeleider / coördinator).

Er waren 4 stagebezoeken door de begeleidende lectoren van de opleiding, op 11.03.2021 en 05.05.2021 door [S.S.] en op 16.03.2021 en 28.04.2021 door [A.D.].

Op 30.03.2021 greep een tussentijds evaluatiegesprek plaats.

In tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partij voorhoudt, is de interne beroepscommissie op een zorgvuldige wijze tot een gemotiveerde beslissing gekomen.

Zij is op basis van alle relevante, noodzakelijke informatie en na een degelijk onderzoek tot een deugdelijke gemotiveerde beslissing gekomen.

Alle verslagen werden ingekijken waarbij zowel de positieve als de negatieve punten werden geëvalueerd.

De verwerende partij wenst de argumentatie van de verzoekende partij als volgt te beantwoorden / weerleggen.

In tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partij voorhoudt, werden de verslagen van zowel de mentor als de begeleidende lectoren wel degelijk zorgvuldig opgemaakt.

Bijlage 13 bij het p.-v. omvat een toelichting bij de stage.

Tijdens de bezoeken door de begeleidende lectoren werd er telkens afgestemd met de mentor, waarbij de positieve punten evenals de werkpunten werden besproken.

Deze stagebezoeken werden ook steeds afgerond met een begeleidings-/ feedbackgesprek met de verzoekende partij.

Het begeleidingsverslag werd telkens meegedeeld, waarin bijkomende duiding omtrent de werkpunten / tekorten werd meegegeven.

De tussentijdse evaluatie was aan de studente m.a.w. wel bekend met mededeling van de prioritairer werkpunten o.a. op het vlak van klasmanagement, hoekenwerk, inhoudelijke verdieping en differentiatie.

In tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partij voorhoudt, heeft de [dyslexie] waaraan verzoekster lijdt, geen invloed gehad op de negatieve beoordeling voor de te behalen competentie ‘communiceren’.

De verzoekende partij dient hetgeen zij beweert ook te staven.

Het loutere feit dat hiervan eens melding zou gemaakt zijn, toont dit nog niet aan.

Uit de evaluatieformulieren blijkt nergens dat de beoordeling ‘zwaar zou hebben gefocust op de [dyslexie] voor wat de leerlijn communicatie betreft’, zoals door de verzoekende partij wordt beweerd.

Wel integendeel blijkt uit de eindevaluatie dat de studente voor de eerste doelstelling (schriftelijk communiceren) een score oranje bekwam en dit ondanks de vele taalfouten die doorheen de stageperiode gemaakt werden.

Nu er voor deze leerlijn (communiceren) benevens 2 oranje scores ook een rode score werd behaald, werd deze globaal als onvoldoende beoordeeld.

Bovendien werd ook voor de leerlijn krachtig leren een onvoldoende behaald, zodat op basis van deze beide onvoldoendes (één onvoldoende op een leerlijn was evenwel reeds genoeg: zie verder) 08/20 werd behaald.

De informaticaproblemen waarmee de verzoekende partij te kampen had, vormde geen beletsel voor kennisname van een evaluatieverslag: dit werd haar op haar uitdrukkelijk verzoek per e-mail bezorgd.

Dat verzoekster ook voor de tweede stageperiode blijkbaar nog geen toegang had tot het ETOS systeem kan de HoGent niet worden verweten.

Het kwam de studente toe dit opnieuw te melden, de begeleiders kunnen / mogen niet proactief documenten op een andere wijze dan de gebruikelijke kanalen overmaken.

Deze mededeling betreft geen *laconiek* antwoord dat zonder meer gegeven wordt: men mocht er van uitgaan dat de studente, evenals alle andere studenten, de documenten ondertussen via het ETOS-platform kon ophalen.

De begeleiders hebben er ook geen enkel voordeel bij dat de betrokken studenten van deze informatie, ten andere mondeling besproken en derhalve ook geen onbekende, niet in kennis zouden zijn.

De studente wist dat er verslagen waren opgemaakt, in zoverre zij deze niet kon raadplegen via het gebruikelijke kanaal, diende zij deze op een andere wijze op te vragen.

Uit niets blijkt dat de omstandigheid dat de stage doorgang vond in een Freinetschool zou bijgedragen hebben aan het behalen van een onvoldoende.

Zoals de interne beroepscommissie terecht verwoordt kan iedere student binnen de opleiding binnen een school met een specifieke onderwijsvisie terechtkomen, om hem/haar een brede kijk op het onderwijslandschap te geven.

Een Freinetschool is bovendien, althans in het Gentse, geen [uitzondering] meer.

De insinuaties die de verzoekende partij uit, worden opnieuw niet gestaafd.

Medegaand wordt verwezen naar bevindingen / standpunten van de mentor, [S.G.], waarbij zelfs bijkomend een verzoek tot het horen van de mentor als getuige wordt gelanceerd.

Vooreerst weze toch opgemerkt dat ook de mentor tijdens de stageperiode van oordeel was dat er nog verschillende werkpunten waren (zie bijlage 7 bij het p.v.) :

'Werkpunten'

Probeer voldoende afwisseling te steken in je momentjes.

Blijf niet te lang hangen in de kring voor bvb.: gaan eten, kinderen die iets tonen tijdens het toonmoment, anders wordt dit te lang.

Hou de toonmomenten en de overgangsmomenten in de kring kort, sommige momenten moeten niet zo uitgediept worden, focus je vooral op jouw activiteiten. Hou steeds je uur in de gaten (dit leer je al doende). Tijdens beeldende activiteiten mag je gerust de kinderen stimuleren om wat meer diepgang te steken in hun activiteit.

Probeer steeds sneller activiteiten af te bakenen en kort op de bal te spelen voor de rust in de klas. Probeer conflicten steeds uit te praten met de kleuters zelf, betrek ze er steeds voldoende bij, zodat ze hun gedrag kunnen aanpassen.'

Bovendien mag niet vergeten worden dat het ook niet de beoordelingen of verslagen van de mentor, doch wel de verslagen van de lectoren, die de studenten over de ganse lijn en gedurende het ganse traject volgen, die inzake doorslaggevend zijn.

De mentoren maken immers geen deel uit van de instelling en hebben derhalve doorgaans ook geen zicht op het geheel van de prestaties van de student (R.Stvb., 2005/018).

Tot slot is het ook niet omdat een begeleider of mentor gedurende de stageperiode een positieve evaluatie zou hebben gegeven, dat de eindevaluatie van onvoldoende daarom kennelijk onredelijk zou zijn (R.Stvb. 2009/015).

De mentor heeft in deze een adviserende rol, de eindbeslissing komt aan de lectoren toe. Een vermeende post factum '*getuigenverklaring*' van de betrokken mentor, verandert hier niets aan.

De stagebegeleiders verwoordden het nog als volgt (bijlage 13 bij het p.v.) :

[Verzoekster] liep stage in het Freinet-onderwijs. Binnen de opleiding kan elke student binnen een school met een specifieke onderwijsvisie terecht komen. We willen studenten een brede kijk op het onderwijslandschap geven. Als stagebegeleider nam ik in de voorbereidende gesprekken tijd om [verzoekster] te begeleiden in die specifieke werking. In samenspraak met de mentor werd beslist dat [verzoekster] in periode 1 en de tweede week van periode 2 volgens de verwachtingen van de opleiding kon werken. Hierdoor kon ze de aanpak die we vanuit HOGENT voorop stellen realiseren. We zijn ervan overtuigd dat ook binnen de Freinet-werking een krachtig hoekenveld uitgewerkt dient te worden. Een rijk basismilieu zorgt ervoor dat kleuters rijke leerervaringen kunnen opdoen. [Verzoekster] scoort hier voldoende op, dus dit heeft niet bijgedragen tot de onvoldoende. In de eerste week van periode 2 werkte [verzoekster] vanuit de Freinet-pedagogiek. Zoals aangegeven in de SEK was [verzoekster] hier zoekende in, maar dit zoekproces heeft niet bijgedragen aan de onvoldoende voor stage.

[Verzoekster] scoort op bepaalde competenties rood; de competenties staan los van de specifieke werkwijze van de school. Uit de inleiding van de SEK [blijkt] ook dat een onvoldoende op een focuspunt van de stage leidt tot een onvoldoende voor de volledige leerlijn. Dit motiveert ook waarom [verzoekster] ondanks groene/oranje scores onvoldoende haalt.'

Het wordt bovendien niet betwist dat er verscheidene positieve punten werden vastgesteld, één of meerdere tekorten, waarbij de beoogde competentie niet werd behaald, kan evenwel voldoende voorkomen voor een negatieve eindbeoordeling (zie hieronder). Om diezelfde redenen en omwille van hetgeen verder wordt uiteengezet, dient het verzoek tot het horen van de mentor (hetgeen ook niets aan het dossier kan toevoegen dat nog niet gekend is) te worden afgewezen.

De tussentijdse en vervolgens de eindevaluatie liggen volkomen in de lijn van de verslagen van de mentor en de begeleiders.

De verzoekende partij laat uitschijnen als zou er een *discrepantie* bestaan tussen de tussentijdse en de eindevaluatie.

De stage-evaluatiekaart maakt per leerresultaatlijn (communiceren, professionaliseren, zorg, krachtig leren en maatschappelijk, internationaal en cultureel participeren) melding van een aantal gedragsindicatoren (16 in totaal).

Per gedragsindicator is in kleur per stage (2) en vervolgens de synthese (S) het resultaat hiervan aangegeven.

De kleurcode heeft betrekking op het niveau van de einddoelstellingen :

- Rood : de student beheert de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject onvoldoende
- Oranje : de student vertoont op de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject een aantal werkpunten. De student slaagt er nog niet in dit gedrag op zelfstandige basis te tonen
- Groen : de student beheert de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject (en het voorgaande traject)
- Blanco : niet van toepassing

De eindevaluatie slaat op het al dan niet bereikt hebben van de eindcompetenties.

Het feit dat voor bepaalde onderdelen een voldoende score wordt behaald of zich gebeurlijk een positieve tendens zou hebben voorgedaan, sluit niet uit dat voor één of meerdere evaluatiecriteria het vereiste niveau niet behaald werd, met een negatieve eindscore tot gevolg.

Om een credit voor dit opleidingsonderdeel te behalen dient de student *minimaal een voldoende te halen op elke leerlijn*. (zie p. 3 van de stage-evaluatiekaart: algemene synthese).

In casu werd voor 2 leerlijnen een onvoldoende behaald : zowel voor de leerlijn communiceren als krachtig leren werd telkens een onvoldoende behaald.

Het is niet omdat in een eerste periode een evaluatiecriterium gunstig werd beoordeeld, dat dit niet ongunstig zou kunnen beoordeeld worden in een tweede periode.

Het komt hierbij wel noodzakelijk voor dat dit tekort afdoende zou worden gemotiveerd, hetgeen ook telkens is gebeurd.

Per leerresultaatlijn wordt per evaluatiecriterium de tussentijdse motivering aangevuld met de motivering eind, telkens weergegeven in het blauw.

Tevens wordt ook verwezen naar de verslagen van de begeleiders en de mentor.

Positieve en negatieve evoluties en quoteringen worden telkens uitvoerig gemotiveerd.

Zie bvb. einddoelstelling 3 i.v.m. klasmanagement alwaar bij de onvoldoende eindevaluatie vermeld wordt:

‘Jouw voororganisatie is prima. Ook tijdens hoekenwerk volg je de hoeken op. Het klasmanagement tijdens klassikale activiteiten is wisselend. Je kan op sommige momenten afbakenen en begrenzen, maar kiest hiervoor te vaak voor een eenzijdige aanpak (wijzen op de afspraak, kort bewegingsmoment). Hierdoor verlies je het tempo in

de activiteit en haken de kleuters af. Dit stellen we als stagebegeleiders in verschillende activiteiten vast (zie begeleidingsverslagen van de stagebegeleiders). Je varieert onvoldoende in strategieën (vb. non-verbaal, mondeling) en kijkt nog niet grondig naar mogelijke verklaringen (vb. onvoldoende inhoudelijke prikkels voorzien) (zie leerlijn krachtig leren). Zet in op proactief werken. Neem de leiding over de groep in tussenmomenten (jouw interacties richten zich vaak tot een individuele kleuter/klein groepje kleuters). Dit blijkt zowel uit het verslag van de stagebegeleiders en de mentor. Uit jouw zelfreflectie blijkt dat je vaak extern gaat attribueren. Jammer dat je niet ingaat op elementen die geschatst werden in de SEK/begeleidingsverslag. Ga kijken hoe je meer kunt inspelen op de noden van de kleuters.’

Of einddoelstelling 14 (begeleidt doelgericht taalontwikkelend om de taalvaardigheid van leerlingen te verhogen):

‘Dit blijft een groot werk punt: stel voldoende open vragen om taal bij kleuters te prikkelen; Zorg zelf voor voldoende inbreng zodat de kleuters een rijk taalaanbod krijgen (differentiatie). Zet streefwoordenschat centraal en laat die veelvuldig terugkomen. Eerder een taalarme aanpak.’

Benevens de positieve elementen wordt in de eindsynthese bij de stage-evaluatiekaart (zie p. 20) de motivering voor het niet-geslaagd weergegeven.

Dit wordt als volgt samengevat:

‘Doorheen jouw stageparcours heb je een groei doorgemaakt op vlak van o.a. het realiseren van een sterker hoekenaanbod. Door jouw leergierigheid en jouw reflecterende ingesteldheid (bronnenonderzoek) liet je zien dat je zelfstandig aan de slag kan gaan met feedback. Toch stellen we aan het einde van de stage vast dat de groei zich niet overal toonde. Dit leidde tot het onvoldoende behalen van het verwachte niveau bij bepaalde competenties. Deze competenties situeren zich binnen de leerlijn Krachtig leren en Communiceren.

Binnen de leerlijn communiceren merken we dat je het moeilijk hebt om de leiding over een volledige klasgroep te nemen. Je bakent wel af, maar je kiest daarbij steeds voor een strategie die weinig doeltreffend is op langere termijn. Jouw handelingsrepertoire om de aandacht van de kleuters te trekken is nog te beperkt. Hierdoor daalt de betrokkenheid van de kleuters en is het moeilijker om de vooropgestelde doelen te realiseren.

Binnen de leerlijn krachtig leren blijf je het moeilijk hebben om verdieping binnen leeractiviteiten te brengen. Je kijkt nog eng naar jouw doelstelling, de bijhorende leerinhoud (en woordenschat) en differentiatiemogelijkheden. Hierdoor blijven er leerkansen voor de kleuters liggen. Stem af op de leerlijn en kijk hoe je het leeraanbod kunt verruimen. De inhoudelijke verdieping is te beperkt.’

Conclusie :

Er werd bij de eindbeoordeling wel degelijk telkens rekening gehouden met de evolutie of de positieve en negatieve tendensen.

De positieve punten en / of evoluties zijn niet aan de aandacht ontsnapt en worden in de eindbeoordeling aangehaald, deze wegen evenwel niet op tegen de negatieve elementen en evoluties, die in de eindbeoordeling nog bijkomend gemotiveerd worden.

Uit de gekende reglementering blijkt dat om te slagen de student minimaal een voldoende dient te halen op iedere leerlijn.

[Ter zake] is gebleken verschillende einddoelstellingen niet werden behaald, hetgeen zich vertaalde in een onvoldoende voor 2 van de 5 resultaatslijnen (communiceren en krachtig leren), met een score van 08/20 tot gevolg.”

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar kritiek. *Zij* stelt – in essentie – dat voor zover verwerende partij al antwoordt op haar grieven, die antwoorden beperkt blijven tot algemeenheden. Voorts betwist verzoekster dat *zij* van de lectoren uitvoerige mondelinge feedback heeft gekregen, en *zij* betoogt dat ten onrechte wordt voorgehouden dat met haar dyslexie wel degelijk rekening is gehouden.

Beoordeling

De studiefiche van het opleidingsonderdeel ‘Stage: accent op binnenklasdifferentiatie’ (bijlage 3 bij de bestreden beslissing) verwijst, wat de evaluatie betreft, naar de stage-evaluatiekaart. Op die stage-evaluatiekaart (bijlage 11 bij de bestreden beslissing) is de volgende cesuur vermeld:

“[...]

De kleur in de laatste synthesekolom S geeft het eindresultaat per doelstelling aan over de verschillende stageperiodes heen. Deze synthese vormt de basis om het eindniveau per leerlijn te bepalen.

Om de credit voor dit opleidingsonderdeel te behalen moet de student minimaal een voldoende halen op elke leerlijn.”

Nog volgens de stage-evaluatiekaart, worden bij de beoordeling ook kleurcodes gebruikt:

“[...]

- Rood: de student beheert de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject onvoldoende.
- Oranje: de student vertoont op de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject een aantal werkpunten. De student slaagt er nog niet in dit gedrag op zelfstandige basis aan te tonen.
- Groen: de student beheert de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject (en het voorgaande traject)
- Blanco: niet van toepassing.”

Er worden vijf leerlijnen beoordeeld:

- ‘communiceren’: onvoldoende
- ‘professionaliseren’: voldoende
- ‘zorg’: voldoende
- ‘krachtig leren’: onvoldoende
- ‘maatschappelijk, internationaal en cultureel participeren’: voldoende.

Uit de stage-evaluatiekaart van verzoekster blijkt dat een score ‘oranje’ niet verhindert dat de student ‘voldoende’ behaalt voor een leerlijn: de leerlijnen ‘professionaliseren’ en ‘zorg’ staan immers als een oranje ‘voldoende’ aangeduid.

De Raad onderzoekt eerst of de eindbeoordeling regelmatig tot stand is gekomen.

Verzoekster voert ter zake aan dat zij de tussentijdse begeleidingsverslagen niet tijdig heeft ontvangen, zodat zij niet in de mogelijkheid was om met de opmerkingen daarin rekening te houden en waar nodig bij te sturen.

Voor zover verzoekster zich beroept op een gebrekkige begeleiding in de loop van het academiejaar, wijst de Raad op zijn vaste rechtspraak dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Daarvan levert verzoekster niet het bewijs. verzoekster is begeleid geworden door een klasmentor, en heeft bezoeken gehad van twee lectoren-stagebegeleiders. Naar aanleiding van deze contacten heeft verzoekster alleszins de kans gehad om vragen te stellen. In haar intern beroep heeft verzoekster overigens aangegeven dat zij via het stagebegeleidingsformulier van heel wat opmerkingen en feedback kennis heeft kunnen nemen. Indien er problemen waren met de toegang tot het elektronisch platform, dan is dat te betreuren, maar het lag in de eerste plaats

op de weg van verzoekster om via een andere weg tijdig de nodige documenten op te vragen, in het bijzonder ook voor het begeleidingsverslag van periode 2.

De Raad is dan ook van oordeel dat verzoekster niet in die mate van feedback en begeleiding verstoken is gebleven dat het slagen haar *de facto* onmogelijk werd gemaakt.

De Raad ziet ook geen aanleiding om ertoe te besluiten dat verzoekster stage heeft moeten lopen in een school die, hetzij omwille van de specifieke leermethode, hetzij omwille van de klassituatie, het slagen van verzoekster zou hebben belemmerd of ernstig zou hebben bemoeilijkt.

De ‘onvoldoende’ voor de leerlijn ‘communiceren’ blijkt te steunen op negatieve beoordeling van het doel ‘Hanteert doeltreffend klasmanagement’.

Daarover luidt de beoordeling:

“Motivering tussentijds: *motivering eind*

[...]

Doel 3: goede organisatie van het klasgebeuren, je maakt over het algemeen duidelijke afspraken, je volgt de verschillende hoeken op. Je blijft steeds heel rustig, wat rust geeft in de klas. Je corrigeert ongewenst gedrag vanuit de gedragsgerichte feedback. Vestig iets meer de aandacht op het correcte gedrag (bekrachtiging), de afspraken en treed in sommige gevallen wat kordater op. Blijf jouw timing goed in het oog houden (motivatie tijdens gesprek: door inspelen op betrokkenheid worden activiteiten soms uitgebreid of ingekort).

Jouw voororganisatie is prima. Ook tijdens hoekenwerk volg je de hoeken op. Het klasmanagement tijdens klassikale activiteiten is wisselend: je kan sommige momenten afbakenen en begrenzen, maar kiest hiervoor vaak voor een eenzijdige aanpak (wijzen op de afsprak, kort bewegingsmoment). Hierdoor verlies je het tempo in de activiteit en haken de kleuters af. Dit stellen we als stagebegeleiders in verschillende activiteiten vast (zie begeleidingsverslagen van de stagebegeleiders). Je varieert onvoldoende in strategieën (vb. non-verbaal, mo[n]deling) en kijkt nog niet grondig naar mogelijke verklaringen (vb. voldoende inhoudelijke prikkels voorzien) (zie leerlijn Krachtig leren). Zet in op proactief werken. Neem de leiding over de groep in tussenmomenten (jouw interacties richten zich vaak tot een individuele kleuter/klein groepje kleuters). Dit blijkt zowel uit het verslag van de stagebegeleiders en de mentor.

Uit jouw zelfreflectie blijkt dat je vaak extern gaat attribueren. Jammer dat je niet ingaat op elementen die geschatst werden in de SEK/begeleidingsverslag. Ga kijken hoe je meer kunt inspelen op de noden van de kleuters.”

Met betrekking tot de beoordeling van de leerlijn ‘communiceren’ heeft verzoekster in haar intern beroep opgeworpen dat er tegenstrijdigheden zijn tussen de evaluatie van de mentor en deze van de lectoren en dat zij werd gediscrimineerd omdat zij dyslexie heeft.

Binnen de leerlijn ‘communiceren’ stelt de Raad vast dat verzoekster met een code ‘oranje’ wordt beoordeeld voor de schriftelijke communicatie. De woordelijk tot uitdrukking gebrachte commentaar bij de tussentijdse beoordeling en de eindbeoordeling over de spellingsfouten, die verzoekster bekritiseert omdat er met haar dyslexie geen rekening zou zijn gehouden, heeft derhalve niet geleid tot de ‘onvoldoende’. Ter zake kan verwerende partij worden bijgevalen.

Verder heeft de interne beroepscommissie overwogen dat ook het verslag van de mentor verschillende werkpunten binnen deze leerlijn aanduidt. Die overweging vindt steun in het begeleidingsformulier van de stagementor S.G. Daarin wordt immers aangestipt dat verzoekster de aandacht van de groep beter moet vasthouden, dat zij de kinderen mag bevragen om samen met hen op onderzoek te gaan, en dat nog meer stiltes mogen worden ingelast om de volledige aandacht van de kinderen te hebben. Uit de geformuleerde werkpunten – die weliswaar steeds positief en aanmoedigend zijn verwoord, maar daarom niet minder aanwezig zijn – kan verder worden opgemaakt dat positieve bevestiging en vooral timemanagement nog beter kunnen.

De Raad ziet in de opmerkingen van de stagebegeleiders ter zake geen spanningsveld wat de materiële motivering betreft. Het is, zoals reeds aangegeven, niet omdat de stagebegeleiders bepaalde zaken scherper stellen of aan tekortkomingen zwaarder tillen, of nog dat zij bijkomende werkpunten formuleren, dat er sprake is van een aperte tegenspraak tussen de verschillende beoordelingen.

Terecht stipt de beroepscommissie bovendien aan dat het verslag van de stagementor adviserend van aard is; doorslaggevend zijn de beoordelingen van de stagebegeleiders.

De Raad ziet, samenvattend, geen redenen om de quotering voor de leerling ‘communiceren’ onregelmatig te bevinden.

Aangezien een tekort voor één leerlijn een credit in de weg staat, en een tekort hoe dan ook niet kan worden ‘gedelibereerd’ en leidt tot het moeten hernemen van het opleidingsonderdeel, dienen de overige grieven van verzoekster niet verder te worden onderzocht.

Het tweede middel is ongegrond.

VIII. Anonimisering

In haar verzoekschrift vraagt verzoekster de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoekster weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 3 september 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.866 van 3 september 2021 in de zaak 2021/290

In zake: Oxana KARAMANETS
                          woonplaats kiezend te 9000 Gent
                          Rozemarijnstraat 5

tegen:

HOGESCHOOL GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eva Bral
kantoor houdend te 9000 Gent
Henleykaai 3R
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 22 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van ‘7 juni 2021’ [bedoeld wordt: 25 juni 2021) en van de beslissing van de interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent van 13 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor de opleidingsonderdelen ‘Praktijk: professioneel handelen 1’ en ‘Praktijk: professioneel handelen 2’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 3 september 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Eva Bral, die verschijnt voor verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs’ – verkort traject.

Tot verzoeksters curriculum behoren onder meer de opleidingsonderdelen ‘Praktijk: professioneel handelen 1’ (PPH1) en ‘Praktijk: professioneel handelen 2’ (PPH2). Voor beide opleidingsonderdelen, waarvoor niet in een tweede examenkans wordt voorzien, behaalt verzoekster een examencijfer van 8/20.

De proclaimatie vindt plaats op 25 juni 2021.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Tegen deze examenbeslissing stelt verzoekster op 2 juli 2021 een intern beroep in:

“[...]

Ik stuur U deze betwistingsbrief omdat ik niet akkoord ga met de aan mij toegekende resultaten voor de OLOD’s PPH 1 en PPH 2 (twee maal 8/20), en niet akkoord ga met de evaluatie van mevrouw [V.S.]. Ik vind veel feedback in deze evaluatie niet fair en oppervlakkig, ontrecht, en op sommige punten flagrant onjuist. Ik vind eveneens dat ik tijdens het jaar te weinig ondersteuning van mevrouw [V.S.] als stagebegeleidster heb gekregen.

Hieronder vindt u mijn betwistende commentaar op feedback die in de evaluatieformulieren voor deze twee vakken is opgenomen. Ik wil hierbij aanstippen dat de feedback op OLOD PPH2 is opgenomen in het evaluatiereport van OLOD PPH1. Ik wens – als context – eveneens op te merken dat deze opleiding een onophoudelijke kolossale belasting van 60 tot 80 uur per week betrof, veel hoger dus dan wat officieel in de ECTS-fiches staat opgegeven, en ik maanden aan een stuk heb gestudeerd zonder één dag vrij te nemen. Deze enorme werkdruk werd eveneens bevestigd door de meeste medestudenten, alsook heeft de HOGENT eind maart dit onderzocht en erkend, waarbij als antwoord hierop enkele opdrachten geschrapt en uitgesteld werden vanaf april. Daarnaast was er corona die ervoor zorgde dat informele contacten wegvielen waardoor veel informatie-uitwisseling verloren ging. Dit maakt dat het als student moeilijker en meer tijdrovend was benodigde info te verkrijgen.

Hoewel deze context op zich niet de aanleiding vormt voor mijn betwisting, geef ik deze mee omdat bepaalde argumenten in mijn evaluatie in deze context gezien moeten worden, en er m.i. weinig empathie hiervoor was. De context kan dus als bezwarend feit worden gezien.

Niettemin, ook zonder deze context in rekening te brengen, ga ik niet akkoord met veel gegeven feedback.

Het evaluatieverslag merkt op dat ik veel fouten maak in mijn schriftelijke communicatie. “*Dat geldt voor Engels en voor Nederlands. In verslagen, lesvoorbereidingen en powerpoints staan veel taal-, spel en grammaticale fouten*” ... “*Je beheerst de leerinhouden onvoldoende. Van een leraar Engels wordt verwacht dat hij de taal correct aanbrengt. Je maakt zelf te veel taalfouten, zowel in mondelinge communicatie als in schriftelijk materiaal voor de leerlingen, om dat op een correcte manier te doen*”.

Het evaluatieverslag spreekt ook elders over mijn niveau Nederlands er/of Engels en quoteert in de evaluatietaallen mijn niveau Engels met de laagste score.

M.b.t. mijn Nederlands niveau.

Hoewel ik 5 jaar geleden geen woord Nederlands sprak, heb ik 3 jaar geleden mijn C1-certificaat voor Nederlands behaald. Dit C1-certificaat op zich is al boven het gevraagde B2-niveau om de studie aan te vatten, en intussen is mijn Nederlands er alleen maar een heel stuk beter op geworden.

Verder meen ik dat mijn resultaten voor alle overige vakken aantonen ik het Nederlands [wel degelijk] voldoende beheers. Ik zie niet in hoe ik op de andere vakken de behaalde resultaten kan bekomen, indien ik het Nederlands vol fouten toepas.

M.b.t. mijn Engels niveau.

Ik dien zeker nog verder te werken aan mijn niveau Engels, maar ik ben het niet eens met de vele negatieve feedback m.b.t. mijn niveau Engels. Dit wordt bovendien verscheidene malen als heel laag geëvalueerd, wat niet terecht is.

Van mijn mentor in het Don Bosco-college kreeg ik te horen dat mijn Engels voldoende is, en zeker genoeg is om lessen Engels te geven. Dit werd ook zo opgenomen in mijn Syntheseformulier voor de OLOD PPO waar ik 17/20 behaalde (zie bijlage ‘Foto 1’).

Bovendien meen ik ook hier dat mijn punten voor de andere vakken, m.n. deze waar Engels van belang is, aantonen dat mijn Engels voldoende is:

- ‘De leraar als taalleraar’ (14/20)
- VDA 1 (11/20)
- VDA 2 (13/20)
- PPO (17/20)

M.b.t. dit niveau Engels staat trouwens nog steeds de vraag open wat de reden en/of het nut is van het feit dat ik verplicht ben de bijkomende vakbevoegdheid Engels te studeren na deze VEBA. Ik heb deze vraag al tweemaal via mail gesteld, maar heb hier nooit een antwoord op gekregen.

In mijn mail van 9 juni schrijf ik: “*Zoals u weet heb ik mijn master in Rechten, niet in Talen. Dat heb ik in het begin van het eerste semester meegegeven en het was geen probleem om de huidige opleiding te volgen. In het begin van dit academiejaar heb ik ook geen test Engels hoeven af te leggen opdat mijn niveau Engels beoordeeld zou worden, noch op een andere manier mijn niveau moeten doorgeven ... Het is niet de bedoeling dat ik nu reeds in een school ga werken, enerzijds omdat ik van de VDAB verplicht ben het jaar bij te studeren om zo Engels als VE-vak te bekomen, anderzijds omdat ik dit zelf ook wil om zo verder aan mijn Engels te werken. Het feit dat ik volgend jaar Engels dien te volgen om dit als VE-vak te bekomen, leek me erop te wijzen dat het belang van het kennisniveau Engels voornamelijk volgend jaar aan de orde is ... [Ten slotte] was ik me bij het veranderen van cluster niet bewust van deze implicatie daar er niet werd gesproken over het vereiste kennisniveau Engels. Ik had aangegeven dat mijn laatste les Engels 15 jaar geleden was, maar dit was dus geen issue waardoor het OK was deze opleiding te volgen*”.

In welke mate het Engels niveau dus geëvalueerd wordt binnen PPH 1 en 2 voor studenten die een bijkomende vakbevoegdheid Engels moeten volgen, is me niet duidelijk en is me ook nooit verduidelijkt, ook niet na dit explicet te vragen.

Waarom ik volgend jaar de bijkomende vakbevoegdheid Engels dien te salderen indien reeds dit jaar een niveau Engels verwacht wordt boven het niveau benodigd voor de lessen die ik moest geven, is me ook niet duidelijk en is me nooit verduidelijkt.

Bovendien – zoals hierboven aangehaald – meen ik op basis van andere feedback dat mijn Engels niet ondermaats is en wel voldoende is om Engelse les te geven in de tweede graad van het secundair onderwijs (en in de derde graad BSO).

Ik vind dat ik hierover onvoldoende ben geïnformeerd waardoor ik me niet bewust was dat mijn niveau Engels al dit jaar onvoldoende was (en ik dus reeds dit jaar meer inspanningen had moeten doen om dit niveau te verhogen).

Maar zelfs los daarvan, vind ik de feedback omtrent mijn niveau Nederlands en Engels sterk ondergewaardeerd en dus onterecht.

Het evaluatiedocument meldt: “*Je gebruikt niet steeds de juiste leerplannen. Je gaf les in de derde graad verzorging en je baseerde je daarvoor op de leerplannen van de tweede graad. Voor de eerste lessen in het OVSG gebruikte je de leerplannen van het GO!*”

Het is inderdaad waar dat ik lesgeef in de derde graad verzorging (BSO) terwijl ik in mijn lesvoorbereiding het leerplan van de tweede graad had [vermeld].

Ik vind het dus heel jammer dat ik tijdens het gehele tweede semester hieromtrent geen opmerking van mijn stagebegeleidster en/of mijn mentor heb ontvangen om deze fout te corrigeren, terwijl deze opmerking nu wel explicet wordt vermeld in het evaluatieverslag. M.b.t het OVSG had ik inderdaad in mijn eerste lesvoorbereiding het leerplan van het GO! [vermeld]. Echter heb ik tijdig feedback gekregen van mijn mentor van Atheneum Wispelberg en heb ik deze fout onmiddellijk gecorrigeerd waardoor ik de leerplannen van het GO! niet in de lessen heb toegepast.

Ik vind het eerste luik van de feedback zodoende niet fair, en het luik onjuist.

Het evaluatiedocument meldt: “*Je geeft aan dat je goed kan omgaan met feedback. Dat blijkt niet altijd uit de evaluatieverslagen. Je luistert naar feedback, maar je neemt die slechts beperkt mee in je volgende lessen. Ook de verwerking van de feedback die je kreeg na stagebezoeken, is onvoldoende te merken in je lesvoorbereidingen*”.

Ik vind dit vage feedback die op elke leerling en elke leraar-in-wording kan toegepast worden.

Bovendien heb ik van mijn mentor van Don Bosco net wel gehoord dat ik goed kritisch nadenk, dat ik heel snel op feedback reageer en dat ik heel snel met feedback aan de slag ga.

Ik wil hier ook verwijzen naar het feit dat tijdens mijn eerste stage binnen PPO mijn lesvoorbereidingen zeer werden gewaardeerd en ik heel goede feedback en hoge punten kreeg. Van vrouw [V.S.] werden mijn lesvoorbereidingen daarentegen veel lager beoordeeld, en het is me zodoende niet duidelijk hoe er zo'n verschil kan zijn (17/20 voor PPO vs. 8/20 voor PPH).

Ik vind deze feedback oppervlakkig en niet concreet.

Het evaluatiedocument meldt: “*In grote klasgroepen verlies je soms de controle. Klasmanagement is dus een werk punt*”.

Ik ken geen leerkracht die 100% van de tijd perfect aan klasmanagement doet. Ik wil mijn leerlingen een veilige ruimte geven om te leren, zich te ontwikkelen, zich uit te drukken,

al eens fouten te maken en al eens een grapje te maken. Deze ideeën vind ik ook in de LLB-cursus, waar ik ook helemaal achter sta.

Maar ik meen dat ik met de klasgroep en de leerlingen wel duidelijke afspraken maak zodat ze weten waar de grenzen liggen. Ik kan me ook geen enkel noemenswaardig incident voor de geest halen dat is voorgevallen tijdens mijn lessen.

Bovendien vernam ik van mijn mentoren dat de leerlingen graag naar mijn lessen komen en dat ze het leuk én interessant vonden. Ik werd ook door de leerlingen gevraagd of ik nog verder naar de school zou komen om meer lessen te geven.

Ik vind deze feedback oppervlakkig en niet concreet.

Het evaluatiedocument meldt: “*Je komt de meeste afspraken na, maar je maakte wel een professionele fout. Je kwam niet opdagen voor een klassenraad op je stageschool. Je bevestigde via mail dat je graag wou deelnemen aan de klassenraad. Je ontving daarvoor ook een uitnodiging via Teams. Je was niet op de afspraak omdat je op dat moment stageuren had ingepland op een andere school*”.

Mijn mentor van Atheneum Wispelberg [N.S.] heeft me inderdaad aangeboden om op 16 maart een mesotaak mee te volgen waarop ik heb geantwoord dat ik deze datum in mijn agenda diende te verifiëren. Daarna werd er echter geen concreet moment afgesproken of bevestigd, en dus heb ik op 16 maart de (wel) geplande les in Don Bosco gegeven.

De Teams-uitnodiging ontving ik ‘s morgens op 16 maart zelf, zonder dus enige vroegere bevestiging op welke manier dan ook. Als dit de normale gang van zaken is, dan vind ik dit alleszins niet professioneel.

Ik heb mijn positie hieromtrent reeds uitgelegd in de mail van 21 april aan mevrouw [V.S.], maar ik heb hier helaas geen antwoord op ontvangen. Ik vind het dus minstens heel jammer dat mijn versie van de feiten genegeerd [wordt]. Ik vind deze feedback trouwens ‘bijkomend’ onterecht omdat ik iemand ben die bij een afspraak steeds op tijd aanwezig is.

Verder wens ik te benadrukken dat bovenstaand over één (controversiële) situatie gaat die ik reeds lang geleden op mail heb weerlegd, maar die in het evaluatieverslag verscheidene malen en uitgebreid aangehaald wordt.

In bijlage vindt U een kopie van de mail met de Teams uitnodiging (zie bijlage ‘Foto 2’) die aantoont dat deze pas verzonden werd op de dag van de klassenraad zelf. Een kopie van een eerdere bevestiging van de afspraak kan ik vanzelfsprekend niet bezorgen daar dit niet is gebeurd.

Ik vind deze feedback onjuist.

Het evaluatiedocument meldt: “*Je zegt in je POP dat rekening houden met specifieke onderwijsbehoeften een sterk punt is. Dat blijkt niet uit de evaluatie: leerlingen met dyslexie laten voorlezen, in kaart brengen van pedagogische beginsituatie*”.

Ik heb inderdaad een leerling met dyslexie enkele woorden laten lezen. Dit gebeurde tijdens mijn lessen in Atheneum Wispelberg. Ik zag tijdens mijn observatielessen een leerling die zich de hele tijd verveelde, geen aandacht kreeg, zuchtte, en geregeld naar de klok keek. Al die tijd werd hem door de leraar geen enkele vraag gesteld.

Tijdens mijn stageles stelde ik hem zodoende doelbewust een vraag over het onderwerp van de les en vroeg hem twee-drie woorden uit het leerboek voor te lezen. De leerling deed dit goed, en toonde erna duidelijk meer interesse in de les.

Daar het om 2-3 woorden ging en de leerling achteraf net meer betrokken was in de les, vind ik de feedback dus (deels) onterecht.

Ik wil [] er ook aan toevoegen dat ik mijn eerste stagelessen in Atheneum Wispelberg alleen moest geven daar mevrouw [N.S.] in quarantaine moest, maar de stagelessen van

mijn stagebegeleidster en mentor moesten doorgaan, ook al kon er niemand anders van de school aanwezig zijn zoals ik had gevraagd.

Zo kreeg ik minimale ondersteuning, alsook bleven sommige van mijn e-mails met vragen onbeantwoord.

Het evaluatiedocument meldt: “*Je zegt bijvoorbeeld dat je hebt geleerd dat je een plan B moet hebben. Wat dat plan B dan is, is niet duidelijk*”.

Dit heb ik enkel tijdens het Teams gesprek met mevrouw [V.S.] gezegd en niet tijdens mijn stagelessen, en dit als opmerking op het feit dat er een technisch probleem met de projector was. Ik had verwacht dat mevrouw [V.S.] weet wat deze uitdrukking betekent, en als dit niet zo is of dit niet duidelijk genoeg is, er dan verdere verheldering zou gevraagd hebben.

Dit is echter niet gebeurd, dus begrijp ik helemaal niet waarom dit als feedback wordt opgenomen.

Ik vind deze feedback dan ook niet fair.

Het evaluatiedocument meldt: “*Communiceren met een mentor doe je best op een professionele manier. WhatsApp is daarvoor niet het geschikte medium, tenzij je mentor dat expliciet vraagt*”.

Dit klopt niet. Het was steeds op initiatief van de mentor dat WhatsApp werd gebruikt.

Dit is duidelijk op basis van het eerste bericht van mevrouw [B.] (zie bijlage ‘Foto 3’).

Alsook geldt dit voor de conversatie met mevrouw [N.S.]. Toen ik aankwam op de lerarenkamer van Atheneum Wispelberg voor een van mijn observatie lessen belde ik mevrouw [N.S.] op om dit te laten weten. Daar ze niet opnam, heb ik een whatsapp bericht gestuurd met de melding dat ik er was. Mevrouw [N.S.] heeft hierop geantwoord met “Sorry, ik zat in een vergadering... ik zit in lokaal C105, eerste verdieping” (zie bijlage ‘Foto 4’), en hiermee was dit gesprek afgesloten.

Vervolgens stuurde mevrouw [N.S.] een whatsapp bericht met een vraag over de klassenraden (zie bijlage ‘Foto 5’). Zo is er een effectieve conversatie ontstaan in whatsapp, maar dan wel op initiatief van de mentor.

Bovendien heb ik tijdens de opleiding hierover nooit van mevrouw [V.S.] een opmerking, laat staan een richtlijn, ontvangen.

Daar het de mentoren zelf waren die het initiatief namen in whatsapp, vind ik deze feedback onjuist.

Ik wens tenslotte te benadrukken dat ik heel dankbaar ben voor de mogelijkheid om de VEBA-opleiding te volgen. In het afgelopen academiejaar heb ik leerkrachten ontmoet die voor mij een voorbeeld zijn geworden van een leerkracht die ik wil worden: [L.B.], [B.V.], [P.H.], [S.V.C.],... Ik vond ook veel ideeën, zoals deze bv. over geweldloze communicatie en gezag, heel interessant en nuttig voor een (toekomstige) leerkracht.

Maar tegelijkertijd ben ik verbaasd van de enorme kloof tussen de theorie die ik leerde en de praktijk die ik soms zag en zelf ervarde. Als voorbeeld geef ik de situatie waar we uitleg van mevrouw [V.S.] kregen over de poster voor het praktijkonderzoek in de OLOD POH. In de presentatie werden vier ‘slechte’ voorbeelden en geen enkel ‘goed’ voorbeeld van de poster gegeven. Twee ‘goede’ voorbeelden mochten we enkele minuten zien, erna waren deze niet meer beschikbaar voor ons. Volgens mij gaat zo iets helemaal in tegen het idee van een de positieve benadering van leerlingen, en dit op het moment dat we dergelijke positieve benadering in de OLOD LLB bestuderen.

Er is ook de situatie met de blauwe kaart die (o.a.) leerlingen met Nederlands als tweede taal toelaat langere examentijd te verkrijgen en een woordenboek tijdens de examens te

gebruiken. Ik heb begrepen dat het initiatief om zo'n kaart te bekomen bij de student ligt, maar indien – diep verscholen op de website van HOGENT – er enkel melding gemaakt wordt van verschillende leerstoornissen en er geen woord gerept wordt over Nederlands als tweede taal om aan de voorwaarde te voldoen, dan zie ik niet in hoe ik kon weten dat ik in aanmerking kwam voor dergelijke kaart.

Ook hier speelde wellicht het wegvallen van informele contacten omwille van corona, en had ik daarom wat meer empathie verwacht.

Ik wil ook meegeven dat ik me voor deze betwisting eveneens wenste te baseren op de feedback opgenomen in mijn logboek, maar hoewel maandag 28 juni met mevrouw [V.S.] werd afgesproken dat ze bij me thuis zou passeren om dit op de bus te doen, heb ik vandaag - vrijdag 2 juli – nog steeds niks ontvangen.

Ik heb me hierboven dus enkel gebaseerd op de feedback opgenomen in het evaluatieformulier van PPH1 en PPH2, en ik ga dus niet akkoord met veel passages: omdat ze niet fair zijn, omdat ze oppervlakkig en niet concreet zijn, omdat ze onterecht zijn, en omdat bepaalde gewoonweg onjuist zijn maar toch opgenomen worden zelfs nadat deze eerder werden weerlegd, en deze dan nog verscheidene malen worden aangehaald.

Daar ik ervan uitga dat wat in het evaluatieverslag wordt opgenomen als belangrijkste feedback geldt en ik met veel van deze feedback niet akkoord ga, betwist ik daarom ook de aan mij toegekende resultaten op de OLOD's PPH1 en PPH2.

Tenslotte wil ik eindigen met de vraag wat de uiteindelijke bedoeling van de opleiding is? Ik veronderstel dat het identificeren en opleiden van goede toekomstige leerkrachten die een meerwaarde voor de samenleving betekenen als voornaamste doel geldt. Ik ben er dan ook van overtuigd dat ik daar volledig aan voldoe: leerkracht worden was mijn kinderdroom, mijn andere resultaten tonen aan dat ik over de nodige capaciteiten beschik, mevrouw [V..S] liet in ons laatste gesprek weten dat ik het kan, en ik meen dat ik ook voor PPH1 en PPH2 voldoe en dat bovenstaande aangehaalde feedback daar niet in lijn mee is, en al helemaal geen rekening houdt met de algemene context (werkdruk, corona, ...), noch met mijn persoonlijke context (verplichting bijkomende vakbevoegdheid Engels te volgen, mijn niveau Nederlands [dat] ver boven het gevraagde niveau B2 ligt, het feit dat ik blijvend verder groei in zowel Nederlands als Engels, ...)"

De interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent behandelt dit intern beroep in zitting van 12 juli 2021. Zij komt tot de volgende beslissing:

"[...]

De interne beroepscommissie stelt het volgende vast:

- de studente is ingeschreven in het intensief verkort traject educatieve bachelor in het secundair onderwijs en ondertekende haar opleidingscontract digitaal voor akkoord (bijlage 1);
- de student behaalde een 8/20 voor de opleidingsonderdelen *praktijk: professioneel handelen 1* en *praktijk: professioneel handelen 2*. (studieoverzicht bijlage 2);
- deze opleidingsonderdelen zijn de praktijkonderdelen binnen het verkorte traject:
  - *praktijk: professioneel handelen 1* telt 9 studiepunten, een tweede examenkans is niet mogelijk (studiefiche bijlage 3);

- *praktijk: professioneel handelen 2* telt 3 studiepunten, een tweede examenkans is niet mogelijk (studiefiche bijlage 4);
- voor deze opleidingsonderdelen moet de student slagen (wordt nooit gedelibereerd);
- volgende documenten werden door de opleiding aangereikt:
  - richtlijnenbundel voor *praktijk: professioneel handelen 1* (bijlage 5);
  - richtlijnenbundel voor *praktijk: professioneel handelen 2* (bijlage 6);
  - e-mailverkeer tussen de studietrajectbegeleider en studente over de toekenning van individuele onderwijs- en examenmaatregelen (IOEMS) en lesbevoegdheid (bijlage 7);
  - toelichting door de studietrajectbegeleider over lesbevoegdheid in een knelpuntvak en VDAB-traject (bijlage 8);
  - stagedossier bestaande uit:
    - evaluatie mentor [L.B.] – PPH1 (bijlage 9);
    - evaluatie mentor [N.S.] – PPH1 (bijlage 10);
    - evaluatie mentor [L.S.] – PPH1 (bijlage 11);
    - evaluatie mentor [N.S.] – PPH2 (bijlage 12);
    - feedback na lesbezoek 1 door de stagebegeleider HOGENT, [M.V.S.] (bijlage 13);
    - feedback na lesbezoek 2 door de stagebegeleider HOGENT, [M.V.S.] (bijlage 14);
    - eindevaluatiedocument PPH1 (bijlage 15);
    - eindevaluatiedocument PPH2 (bijlage 16);
- e-mailverkeer studente en HOGENT (stagecoördinatie en stagebegeleider) (bijlage 17);
- overzicht van de gesprekken via Teams tussen studente en stagebegeleider (bijlage 18);
- e-mailverkeer over vakkennis en beoordeling na stageportfoliogesprek (bijlage 19);
- uit toelichting door de studietrajectbegeleider en e-mailverkeer tussen de studietrajectbegeleider en de studente (bijlagen 7 en 8) blijkt dat studente het verkorte traject kon starten op basis van haar buitenlands diploma in de rechten dat door NARIC gelijkgeschakeld werd met een master niveau. In tegenstelling tot andere studenten die het verkort traject starten na het behalen van hun bachelordiploma heeft studente voor geen enkel vak een vereiste lesbevoegdheid, enkel voldoende geachte lesbevoegdheid. Gezien de studente geen vereiste lesbevoegdheid heeft voor het geven van ‘Recht’ in het secundair onderwijs en omwille van haar VDAB-traject een vereiste lesbevoegdheid voor een knelpuntvak moet behalen, werd het vak ‘Engels’ gekozen als onderwijsvak. De studente zou dan ook voor het vak ‘Engels’ stage lopen. Dit betekent dat voor wat betreft de vakspecifieke kennis ‘Engels’ de studente zelf aan de slag moest gezien zij binnen haar vooropleiding de vakke[n]nis ‘Engels’ nog niet had gevolgd.
- Het is de VDAB die bijkomend aan de studente oplegt om na het VEBA-traject een extra verkort traject ‘extra onderwijsbevoegdheid Engels’ te volgen. Dit is geen verplichting vanuit HOGENT;
- de studiefiches bepalen dat de evaluatie voor beide opleidingsonderdelen gebeurt via geïntegreerde evaluatie. Dit wordt bijkomend toegelicht in de richtlijnenbundles (bijlagen 5 en 6);

Het opleidingsonderdeel wordt niet-periodegebonden geëvalueerd. Een 2^e examenkans is niet mogelijk. (ze studiefiche)

De eindevaluatie van dit opleidingsonderdeel ‘Praktijk professioneel handelen 1’ is gebaseerd op de evaluaties van:

- *het stageportfolio dat de student indient via de elektronische leeromgeving;*
- *het stageportfoliogesprek met de stagebegeleider.*

Het advies verstrekt door de stageverantwoordelijke/mentor(en) van de stageschool/-scholen wordt in de evaluatie van de stage (door de hogeschool) mee opgenomen op basis van het evaluatiedocument en dit over:

- *de actieve, participerende en assisterende observatiestage in de stageschool;*
- *de doestage in de stageschool.*

Het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel is géén rekenkundig gemiddelde van de deelevuaties van alle opdrachten en activiteiten door de student verricht in het kader van het opleidingsonderdeel ‘Praktijk professioneel handelen 1.’

Het omvat de globale beoordeling van de opdrachten en activiteiten rekening houdend met de doelstellingen en competenties van de stage (zie punt 2.1 en het eindevaluatieformulier vanuit de opleiding).

Dezelfde richtlijnen zijn opgenomen in de richtlijnenbundel PPH2 (bijlage 6 p. 10). De beoordeling voor beide opleidingsonderdelen gebeurt gelijklopend, er is 1 stageportfoliogesprek. De evaluatiecriteria per opleidingsonderdeel zijn niet gelijk. Dit is duidelijk zichtbaar in de eindevaluatiedocumenten (bijlagen 15 en 16). De eindevaluatieformulieren PPFI en PPH2 geven de evaluatiecriteria aan per opleidingsonderdeel. Ze zijn opgesteld volgens rubrics met concrete gedragsindicatoren op 6 beheersingsniveaus. Per evaluatiecriterium wordt het door de studente behaalde beheersingsniveau aangeduid (vet). De evaluatiecriteria zijn afgeleid van de leerresultaten die de opleiding bij de studenten beoogt. De opleiding clustert haar leerresultaten in 5 leerresultaatlijnen, nl. communiceren, professionaliseren, krachtige leeromgeving en leerbegeleiding en maatschappelijk, intercultureel en internationaal participeren. De beoogde cesuur per opleidingsonderdeel is in kleur gemarkerd;

- de studente werd tijdens haar stage begeleid door de mentoren van haar stageplaatsen enerzijds en via stagebezoeken door de stagebegeleider anderzijds;
- in de evaluatieformulieren van de mentoren (bijlagen 9-12) komen, naast positieve punten, ook aandachtspunten/zwakke punten aan bod die betrekking hebben op vakkennis Engels, didactische principes, uitdieping van leerinhouden;
- uit de gegeven feedback na (onaangekondigd) lesbezoek door de stagebegeleider (via e-mail aan studente bijlagen 13 en 14) blijkt dat voor studente binnen de verschillende leerlijnen aandachtspunten werden geformuleerd. Deze zijn gebaseerd op concrete vaststellingen tijdens de lesbezoeken. Ook wordt verwezen naar feedback gegeven op lesvoorbereidingen. In de feedback na lesbezoek 1 worden concrete aandachtspunten aangegeven voor de verdere stage. Er wordt verwezen naar aangereikte bronnen met betrekking tot didactiek moderne vreemde talen. Er wordt gewezen op de noodzaak van administratieve correctheid. In de feedback na lesbezoek 2 worden concrete aandachtspunten meegegeven ter voorbereiding van het stageportfoliogesprek;
- uit het e-mailverkeer en de Teamsgesprekken tussen studente en stagebegeleider (bijlage 17 en 18) blijkt dat de studente tussentijds feedback heeft ontvangen, zowel na lesbezoek als op ingediende documenten. Nergens blijkt dat de studente lang moet wachten op antwoord van haar stagebegeleider. De begeleiding van de studente

gebeurde conform de begeleiding die geboden wordt vanuit de opleiding binnen het verkorte traject;

- na het stageportfoliogesprek werden de eindevaluatieformulieren PPH1 en PPH2 (bijlagen 15 en 16) door de stagebegeleider opgemaakt. Conform de evaluatiemodaliteiten heeft zij zich hiervoor gebaseerd op verslagen van mentoren (adviserend), bevindingen bij stagebezoeken, het stageportfolio en stageportfoliogesprek. Uit de eindevaluatie blijkt dat de student voor verschillende gedragsindicatoren de beoogde cesuur niet behaalt. Per leerlijn worden de sterke punten, aandachtspunten en zwakke punten van de studente opgenomen. Uit de eindevaluatiedocumenten blijkt dat de belangrijkste tekorten zich situeerden op vlak van vakkennis Engels en didactische aanpak van de studente;
- de punten aangehaald in het verzoekschrift door de studente spelen weliswaar mee in de volledige eindbeoordeling, maar waren op zich niet doorslaggevend. Het betreft concrete vaststellingen tijdens de stageperiode door stagementoren of de stagebegeleider en tijdens de stageperiode ook gemeld en/of besproken met de studente. Deze vinden correct weerslag in het eindevaluatiedocument.

De interne beroepscommissie besluit dat de punten voor de opleidingsonderdelen *praktijk: professioneel handelen 1* en *praktijk: professioneel handelen 2* correct tot stand gekomen zijn en afdoende werden gemotiveerd.

De studente heeft geen contact opgenomen met de ombudspersoon.

Beslissing van de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie beslist om het beroep ongegrond te verklaren.

De interne beroepscommissie beslist dat het resultaat van 8/20 voor het opleidingsonderdeel *praktijk : professioneel handelen 1* behouden blijft.

De interne beroepscommissie beslist dat het resultaat van 8/20 voor het opleidingsonderdeel *praktijk : professioneel handelen 2* behouden blijft.”

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij voert aan dat de eerste bestreden beslissing niet het voorwerp van huidig beroep bij de Raad kan uitmaken, daar de interne beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt en haar beslissing derhalve in de plaats komt van de initiële examenbeslissing.

Deze laatste is daardoor uit de rechtsorde verdwenen, zodat zij niet in rechte aanvechtbaar is.

In haar wederantwoordnota betwist verzoekster deze exceptie niet.

Beoordeling

Verzoekster richt haar beroep zowel tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie als tegen de initiële examenbeslissing waarbij het examencijfer voor het betrokken opleidingsonderdeel werd vastgelegd.

Of een initiële studievoortgangsbeslissing in de huidige stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 44, §4 van het onderwijs- en examenreglement 2020-2021 van de verwerende partij dat de interne beroepscommissie een beslissing neemt die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt, herziet of vernietigt.

Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en bijgevolg niet meer in rechte aanvechtbaar is.

Aan die volheid van bevoegdheid wordt geen afbreuk gedaan wanneer de interne beroepscommissie het intern beroep op gemotiveerde wijze verwerpt. Het is thans immers de beslissing van die beroepscommissie die het examencijfer toekent, en het zijn haar motieven die door verzoekende partij moeten worden bestreden.

De exceptie is gegrond. Het beroep is niet ontvankelijk ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en enkel ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. Onderzoek van de middelen

Ter inleiding van haar beroep bij de Raad herneemt verzoekster de ‘context’ die zij ook ten aanzien van de interne beroepscommissie heeft geschatst.

De interne beroepscommissie heeft die uiteenzetting niet begrepen als een middel, en verzoekster werpt aan de bestreden beslissing in dat opzicht niets tegen. Ook de Raad beschouwt de betrokken passage derhalve als toelichting, en niet als een grief tegen de examencijfers.

Eerste middel

In een eerste middel beroepert verzoekster zich op het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat verwerende partij haar verkeerd heeft geadviseerd met betrekking tot het veranderen van cluster tijdens haar opleiding, een wijziging die volgens verzoekster heeft geleid tot het tekort voor beide betrokken opleidingsonderdelen.

Verzoekster licht toe dat zij haar opleiding is gestart binnen de cluster ‘Bedrijf en organisatie’, omdat dit het dichtst aansluit bij haar masterdiploma Rechten en omdat zij in het verleden een eigen bedrijf heeft geleid. Nadat de opleiding een aantal weken gestart was, adviseerde verwerende partij verzoekster evenwel, zo stelt zij, om haar inschrijving te wijzigen naar de cluster ‘Talen’ omdat het uiteindelijk de bedoeling is Engels als vereist vak te behalen. Dat kon evenwel pas na twee academiejaren, enerzijds omdat verzoekster door de VDAB werd verplicht om na het huidige academiejaar het tweede jaar ‘Extra onderwijsbevoegdheid Engels’ te volgen, anderzijds omdat zij bij verwerende partij ‘Engels’ als vereist vak enkel kan behalen na het slagen voor twee academiejaren.

Waar de interne beroepscommissie overweegt dat “wat betreft de vakspecifieke kennis ‘Engels’ de studente zelf aan de slag moet gezien zij binnen haar vooropleiding de vakkennis ‘Engels’ nog niet had gevolgd”, merkt verzoekster op dat dit haar tijdens het voorbije academiejaar nooit aldus is meegedeeld, en zelfs is gesteld dat men in rekening zou brengen dat verzoekster nog een extra jaar ‘Extra onderwijsbevoegdheid Engels’ moet studeren. Ook de overweging dat het niet verwerende partij, maar de VDAB is die aan verzoekster oplegt om na het VEBA-traject een extra verkort traject ‘Extra onderwijsbevoegdheid Engels’ te volgen, verneemt verzoekster voor het eerst in de bestreden beslissing. Bovendien ontgaat het verzoekster waarom haar Engels wordt geëvalueerd op het niveau om het als ‘vereist vak’ te

erkennen, terwijl zij na afronding van het academiejaar voor dit en andere vakken enkel het niveau ‘voldoende’ kan behalen. Toen het duidelijk werd dat ‘Engels’ in het academiejaar 2020-2021 zo zou worden geëvalueerd, heeft verzoekster meermaals gevraagd wat dan de bedoeling, het nut of de reden kon zijn van het bijkomend academiejaar dat zij nog diende te volgen – een vraag waarop verzoekster stelt nooit een antwoord te hebben ontvangen. Verzoekster stelt dat ware zij bij de wijziging van cluster van dit alles op de hoogte geweest, zij hetzij niet was overgestapt, hetzij had geweten dat zij zich meer moest toeleggen op het verbeteren van haar Engels.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij dat verzoekster op basis van haar buitenlands diploma voor geen enkel vak in het onderwijs over een ‘vereist bekwaamheidsbewijs’ voor een lesopdracht beschikt, enkel over een ‘voldoende geacht’, en dat verzoekster omwille van haar VDAB-traject een ‘vereist bekwaamheidsbewijs’ diende te behalen – in het licht waarvan voor het vak ‘Engels’ werd gekozen. Verwerende partij herhaalt dat het aan verzoekster toekwam om zich in de vakspecifieke kennis voor Engels te bekwamen.

Verzoekster handhaaft haar middel in haar wederantwoordnota.

Beoordeling

Wat verzoekster in dit middel aan de orde stelt, is dat zij op grond van verkeerde of onvolledige informatie van verwerende partij een wijziging heeft doorgevoerd in haar inschrijving, ten gevolge waarvan zij niet slaagde voor de opleidingsonderdelen ‘Praktijk: professioneel handelen 1’ en ‘Praktijk: professioneel handelen 2’.

Die kritiek heeft evenwel geen betrekking op de vraag of de (door de interne beroepscommissie gehandhaafde) quitering voor die opleidingsonderdelen op zich al dan niet regelmatig tot stand is gekomen. De stelling dat verzoekster, achteraf gezien, haar inschrijving niet zou hebben gewijzigd of zich tijdens het academiejaar bijkomend op haar kennis van het Engels zou hebben toegelegd, kan er op zich niet toe leiden dat verzoekster – haar inschrijving toch gewijzigd hebbend, en zich niet bijkomend geschoold hebbend – om die reden op een creditbewijs aanspraak kan maken.

Mogelijk kan de vraag worden gesteld of verwerende partij (mede) verantwoordelijk is voor het verlies van een academiejaar – althans voor de twee betrokken opleidingsonderdelen – maar daarvoor is de Raad niet bevoegd.

Het middel is ongegrond.

Tweede middel

In een tweede middel beroept verzoekster zich op het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

De overweging van de interne beroepscommissie dat uit de eindevaluatie blijkt dat de belangrijkste tekorten zich situeerden op het vlak van vakkennis Engels en de didactische aanpak van verzoekster, kan volgens verzoekster niet overtuigen. Zij verwijst naar de resultaten die zij voor andere opleidingsonderdelen behaalde, en waaruit naar oordeel van verzoekster blijkt dat haar vakkennis Engels en didactische aanpak niet onvoldoende zijn.

Beoordeling

Verzoekster beperkt zich ertoe te verwijzen naar haar resultatenlijst, waaruit zou moeten blijken dat haar in de beoordeling van de twee voorliggende opleidingsonderdelen ten onrechte het bezit van bepaalde competenties is ontezegd.

De Raad stipt vooreerst aan dat het hem krachtens artikel II.291, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs niet is toegestaan om zijn appreciatie betreffende de waarde van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van het bestuur of enig orgaan dat werkt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur. De Raad is met andere woorden geen beroepscommissie en kan de beoordeling van de interne beroepsinstantie van de verwerende partij niet overdoen.

Dat is nochtans waar verzoekster de Raad toe uitnodigt, waar zij verlangt dat de Raad op zicht van de resultaten voor andere opleidingsonderdelen zou besluiten dat de aan verzoekster toegekende examencijfers onredelijk zijn.

Maar er is meer. Het is immers vaste rechtspraak van de Raad dat uit resultaten van voorgaande academiejaren of voor andere opleidingsonderdelen in beginsel niet kan worden afgeleid dat de student ook voor een ander/navolgend opleidingsonderdeel in redelijkheid enkel een slaagcijfer kan halen – het gaat immers om onderscheiden opleidingsonderdelen met, in beginsel, andere leerdoelstellingen.

Een verzoekende partij kan de Raad er enkel toe brengen van dat beginsel af te wijken wanneer *in concreto* wordt aangetoond dat de leerdoelstellingen voor het kwestieuze opleidingsonderdeel (nagenoeg) volledig overeenstemmen met leerdoelstellingen die werden bepaald voor opleidingsonderdelen waarvoor wél een credit werd behaald.

Dat bewijs levert verzoekster niet, wel integendeel. Niet alleen kan de Raad uit de loutere resultatenlijst niet opmaken welke leerdoelstellingen met welke opleidingsonderdelen werden behaald, het is aan de hand van enkel de namen van de opleidingsonderdelen ook niet mogelijk om te achterhalen waar en hoe verzoekster competenties inzake vakkennis Engels en didactische aanpak (in de vorm en op het niveau zoals deze aan bod komen in ‘Praktijk: professioneel handelen 1’ en ‘Praktijk: professioneel handelen 2’) zou hebben aangetoond.

Het tweede middel is ongegrond.

Derde middel

Verzoekster beroep zich in een derde middel op het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster bekritiseert de beoordeling van haar kennis van de Nederlandse taal in beide opleidingsonderdelen. Zij voert aan dat verwerende partij een B2-niveau vereist om de studie aan te vatten, en dat zij drie jaar geleden reeds een C1-certificaat heeft behaald, waarna haar Nederlands er alleen maar beter op is geworden.

Daarnaast is verzoekster van oordeel dat ook uit de resultaten voor de andere opleidingsonderdelen blijkt dat zij het Nederlands voldoende beheerst.

De Raad leest in de antwoordnota van verwerende partij geen concrete repliek op dit middel.

Beoordeling

Wat de rechtsgevolgen betreft die kunnen worden verbonden aan resultaten die voor andere opleidingsonderdelen weden behaald, wordt verwezen naar de beoordeling van het tweede middel.

Daarnaast beperkt verzoekster zich ertoe te stellen dat zij over een certificaat van een hoger taalbeheersingsniveau beschikt, dan vereist is voor de inschrijving. Daarmee lijkt verzoekster op het eerste gezicht niet aan te tonen dat zij ook de eindcompetenties ter zake in voldoende mate beheerst.

Met betrekking tot het taalgebruik leest de Raad in de beoordelingen onder meer het volgende:

- taalfouten in de PPT (evaluatiedocument mentor L.B.)
- “Oxana maakt echter veel taalfouten, vooral tegen de uitspraak en de grammatica van het Engels” (evaluatiedocument mentor)
- “Blijf aandacht besteden aan je Nederlands. Probeer stap voor stap alle regels onder de knie te krijgen. Als je daarover vragen hebt, mag je me zeker om extra ondersteuning vragen” (feedback d.d. 22 maart 2021 na stagebezoek van de stagebegeleider)

Die werkpunten worden door verzoekster (alleszins in de procedure voor de Raad) op geen enkele wijze tegensproken.

Verzoekster overtuigt er derhalve niet van dat zij op dit punt op onredelijke wijze is beoordeeld.

Het derde middel is ongegrond.

Vierde middel

Verzoekster steunt een vierde middel op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster gaat in dit middel in op de begeleiding die zij tijdens het academiejaar voor beide opleidingsonderdelen heeft gekregen.

De overweging dat verzoekster een professionele fout maakte door niet op te dagen voor een mesotaak op een stageschool, noemt zij flagrant onjuist. Zij stelt dat zij dit ten overstaan van stagebegeleider V.S. heeft weerlegd, en daarop nooit een antwoord heeft gekregen. Ook de kritiek inzake de onprofessionele communicatie via WhatsApp gaat volgens verzoekster niet op, omdat de mentoren als eerste die communicatievorm hebben gebruikt. Verzoekster betoogt dat zij tijdens de opleiding hierover geen opmerkingen, laat staan richtlijnen heeft ontvangen.

Verwerende partij repliceert in haar antwoordnota dat er van tekortkomingen in de begeleiding geen sprake is, en dat bovendien in voorkomend geval uit tekortkomingen niet kan worden afgeleid dat verzoekster geslaagd moet worden verklaard.

Beoordeling

Gelet op de wijze waarop verzoekster het middel uiteengezet, heeft het niet enkel betrekking op het zorgvuldigheidsbeginsel, maar ook op de materiëlemotiveringsplicht.

Wat de begeleiding en feedback tijdens het academiejaar betreft, mag het als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quatering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over

worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Daarvan levert verzoekster niet het bewijs. Vakinhoudelijk liggen verschillende verslagen voor, en verzoekster kreeg ook per e-mail regelmatig wenken en opmerkingen van de stagebegeleider.

Louter betrokken op de wijze van communiceren, is de Raad van oordeel dat algemene (hoffelijkheids)regels inzake omgang en communicatie niet uitdrukkelijk voor de aanvang van een opleidingsonderdeel uitdrukkelijk moeten worden meegedeeld opdat er ter zake een opmerking over zou kunnen worden gemaakt.

Uit de evaluaties van de mentoren blijkt overigens dat niet alleen de keuze voor WhatsApp op zich als onprofessioneel werd aangemerkt: “Een [lesvoorbereiding] de avond voor de les om 21.45u doorsturen via WhatsApp vind ik wat onprofessioneel in deze context.”

Wat de mesotaak betreft, kan uit verzoeksters e-mail van 21 april 2021 worden afgeleid dat de stageschool de datum van 16 maart 2021 voor de mesotaak tijdig heeft meegedeeld en dat verzoekster heeft geantwoord dat zij die datum in haar agenda moest verifiëren.

Dat laatste heeft verzoekster dan blijkbaar niet meer gedaan. Het punt van kritiek dat ter zake wordt geformuleerd, kan de Raad dan ook bezwaarlijk onredelijk of onjuist bevinden.

Ten slotte heeft de interne beroepscommissie aangegeven dat wat verzoekster hieromtrent in het intern beroep heeft aangegeven, niet doorslaggevend was bij de totstandkoming van de eindbeoordeling. De Raad stelt vast dat de beroepscommissie het bovenvermelde inderdaad niet overneemt in de eigen motieven ter bevestiging van het examencijfer voor beide opleidingsonderdelen.

Het middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 3 september 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Tijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.867 van 3 september 2021 in de zaken 2021/308 en 2021/326

In zake: xxx

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

De beroepen, ingesteld op 27 juli 2021 (rolnummer 2021/308) en 2 augustus 2021 (rolnummer 2021/326), strekken tot nietigverklaring van (i) de studievoortgangsbeslissing van de dienst Uitgaande Mobiliteit van 14 juni 2021, (ii) de beslissing van 23 juni 2021 en (iii) de beslissing van de interne beroepsinstantie van de Katholieke Universiteit Leuven van 26 juli 2021 waarbij verzoekers beroep tegen het examencijfer ‘NA’ voor zeven opleidingsonderdelen ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft in beide zaken een antwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 3 september 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of Business Administration’, met een individueel studieprogramma ten belope van 72 studiepunten.

Tijdens zijn opleiding wenst verzoeker deel te nemen aan het uitwisselingsprogramma Erasmus+ en opteert voor de universiteit van Tübingen (Duitsland).

Ten gevolge van de Covid-pandemie verloopt de organisatie van het uitwisselingsprogramma niet zoals gebruikelijk. Voor de uitwisselingen die in het eerste semester van het academiejaar 2020-2021 niet kunnen doorgaan, worden alternatieven gezocht in het tweede semester, met inbegrip van een ‘virtuele uitwisseling’.

In december 2020 wordt aan verzoeker meegedeeld dat een fysiek verblijf in Tübingen niet mogelijk is, en dat in geval van fysiek afreizen naar Tübingen, de activiteiten aldaar niet zouden worden erkend binnen de opleiding aan de Katholieke Universiteit Leuven en evenmin door de verzekeringspolis van verwerende partij zouden worden gedekt. Deze boodschap wordt eind maart 2021 meermaals herhaald.

Aan verzoeker wordt, onder voorwaarde van de vervollediging en definitieve aanvaarding van zijn dossier door de faculteit, op 29 maart 2021 toestemming verleend voor een virtuele mobiliteit aan de universiteit van Tübingen. Daaraan is dan een virtuele beurs gekoppeld (in plaats van een beurs die de effectieve kosten van een verblijf dekt).

Op 27 april 2021 herhaalt de verantwoordelijke van het uitwisselingsbureau van de faculteit dat de documenten ‘mobility agreement’ en ‘learning agreement’ nog niet zijn ondertekend en dat zonder die documenten geen enkel in het buitenland gevolgde opleidingsonderdeel zal worden erkend.

Op 18 mei 2021 neemt verzoeker contact op met de vicerector, waarop eengesprek op 9 juni 2021 volgt.

Verzoekers uitwisselingsdossier wordt op 14 juni 2021 definitief afgesloten, omdat de voorwaarden onvervuld blijven en ondertussen de examenperiode voor de vakken van het individueel studieprogramma (ISP) te Leuven was aangevangen.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Tegen deze beslissing stelt verzoeker twee interne beroepen in.

Op 23 juni 2021 wordt aan verzoeker meegedeeld dat er, omwille van het ontbreken van een

door alle partijen ondertekend ‘mobility agreement’ en ‘learning agreement’, geen sprake is van een formeel goedgekeurd uitwisselingsprogramma, dat bijgevolg de in het ISP te Leuven opgenomen opleidingsonderdelen nooit werden ingeruild voor opleidingsonderdelen aan de universiteit van Tübingen en dat derhalve de opleidingsonderdelen van het ISP moeten worden aangelegd.

Dit is de tweede bestreden beslissing.

Tegen de eerste en tweede bestreden beslissing stelt verzoeker op 27 juli 2021 een beroep in bij de Raad (rolnummer 2021/308).

Verzoeker neemt niet deel aan de examens voor de opleidingsonderdelen die in zijn ISP zijn opgenomen.

Hij bekomt voor de opleidingsonderdelen ‘Economics and ethics’, ‘Principles of taxation’, ‘Management accounting’, ‘ICT management’, ‘Spanish 3’, ‘International Economics’ en ‘Research methods 3’ een examencijfer ‘NA’ (niet afgelegd).

Tegen deze examencijfers stelt verzoeker telkens een intern beroep in.

De interne beroepsinstantie verklaart deze beroepen op 26 juli 2021 ongegrond.

Dat is de derde bestreden beslissing (rolnummer 2021/326).

IV. Samenvoeging

In haar antwoordnota verzoekt verwerende partij om de samenvoeging van beide beroepen, omdat de feiten en de juridische context gelijklopend zijn.

Verzoeker verzet zich niet tegen de gevraagde samenvoeging.

Gelet op de feiten en ingeroepen rechtsmiddelen, kan de vraag tot samenvoeging worden bijgevallen.

De beroepen gekend onder de rolnummers 2021/308 en 2021/326 wordensamengevoegd, zodat er in één arrest uitspraak kan over worden gedaan.

V. Afstand

Standpunt van partijen

Met een e-mail van 23 augustus 2021 deelt verzoeker mee dat hij van de beidedoor hem ingestelde beroepen afstand doet.

In een e-mail van 24 augustus 2021 laat verwerende partij weten dat zij daarmee kan instemmen.

Beoordeling

De Raad ziet geen redenen die zich tegen de afstand verzetten.

De afstand van de beroepen, zoals samengevoegd, wordt ingewilligd.

VI. Anonimisering

Verzoeker vraagt om de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De beroepen gekend onder de rolnummers 2021/308 en 3021/326 wordengenovoegd.

2. De Raad verleent akte van de afstand.

3. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 3 september 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Tijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 8 september 2021

Arrest nr. 6.953 van 11 oktober 2021 in de zaak 2021/309

In zake: Marie DE GEETERE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Matthias Hertegonne
kantoor houdend te 1700 Dilbeek
Eikelenberg 20
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: KU LEUVEN
Woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 28 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekster heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 september 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster, bijgestaan door advocaat Matthias Hertegonne en advocaat Evelyne Maes, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de Architectuur’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘barg65 Bachelorproef’ bekomt verzoekster een examencijfer van 8/20.

Verzoekster stelde op datum van 1 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 21 juli 2021 werd het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie vat vooreerst de elementen samen die door de studente werden aangehaald in haar beroepschrift van 1 juli 2021, haar aanvullend beroepschrift van 6 juli 2021 en het gesprek van 8 juli 2021. De interne beroepsinstantie heeft in opvolging van het intern beroep van verzoekster bij de betrokken docent, mevrouw [A.D.], en bij de jury de evaluatiefiche, de juryfiche en de toelichting bij de score van de studente opgevraagd.

Vervolgens wijst de interne beroepsinstantie op de evaluatiefiche van het jaarwerk en de toelichting bij dit verslag van mevrouw [A.D.] en de heer [L.L.]. Ze leidt hieruit af dat één leerdoel wordt beoordeeld met ‘min’ en de andere krijgen een – soms genuanceerde – ‘plusminus’. De interne beroepsinstantie stelt verder dat de evaluatiefiche wijst op de gedurfde en genereuze startkeuze van het ontwerp maar ook op belangrijke gebreken in het onderzoek van de mogelijkheden en problemen van ondergronds wonen, gebreken in de planvorming en in de leefbaarheid van het eindresultaat.

Verder haalt de interne beroepsinstantie de juryfiche aan alsook een toelichting bij het juryverslag van juryvoorzitter, de heer [S.V.], en leidt hieruit af dat van de zeven leerdoelen er vijf werden beoordeeld met ‘min’, één met ‘plusminus’ en één met ‘plus’: de jury wijst op het interessante uitgangspunt maar toch vooral op de gebreken in het onderzoek en onderbouwing ervan; de jury heeft op belangrijke planfouten gewezen. De interne beroepsinstantie besluit dat dit alles in overeenstemming is met de 7/20 die werd toegekend door de jury.

Vervolgens gaat de interne beroepsinstantie in op de verschillende elementen die werden aangebracht.

Over de deelname aan de ateliersessies en het bijhouden van het verslag van de commentaren op het werk van de studente en het werk van haar medestudenten, stelt de interne beroepsinstantie dat de studente steeds deelnam aan de atelierbegeleidingen alsook, verwijzende naar de ECTS-fiche, dat de aanwezigheid en actieve deelname een basisvoorwaarde is om tot een beoordeling te kunnen komen: op zich leiden zij niet tot een geslaagde score.

Met betrekking tot de problemen in de organisatie van de bachelorproef en in het bijzonder de timing van het indienen van de voorjury, stelt de interne beroepsinstantie dat de voorjury een onderdeel is van de didactische opbouw van de ontwerpoefening en geen examenmoment: het deel jaarwerk van het werkstuk werd beoordeeld onder de vorm van permanente evaluatie en het cijfer werd vastgelegd tussen het indienen voor de jury en de start van de jury. De interne beroepsinstantie geeft verder aan dat de studente niet concreet maakt wat de relevantie is van verschillen tussen de indienmomenten bij een onderwijsactiviteit voor de beoordeling van het jaarwerk. Volgens de interne beroepsinstantie doet dit argument overigens juridisch niet ter zake: het staat nu in elk geval vast dat de indieningsdatum finaal behouden bleef op de oorspronkelijk voorziene datum; dat er verschillen in inleveringsuren zijn vastgesteld is niet relevant omdat het hier niet om vergelijkende examens gaat. De interne beroepsinstantie stelt dat de essentie van het verhaal blijft of ten aanzien van de studente de indientermijn is gerespecteerd en het resultaat adequaat is vastgesteld.

Over de problemen in het verloop van de jury en de houding van de juryleden, wijst de interne beroepsinstantie op de mail van de studente aan mevrouw [A.D.] waarin geen gewag wordt gemaakt van onredelijke kritieken of onoorbaar gedrag van de jury. De interne beroepsinstantie haalt de commentaar aan van mevrouw [A.D.] bij het verloop van de jury, gegeven bij mail van 14 juli 2021. Volgens de interne beroepsinstantie maakt de studente niet concreet hoe de misschien niet zo subtile vraagstelling de score van de studente negatief zou hebben beïnvloed: zoals de studente zelf aangeeft, heeft zij eerst haar project gedurende 15 minuten kunnen toelichten. Volgens de interne beroepsinstantie zijn de opmerkingen over de woonkwaliteit van het project of over de problemen van de worteling van de bomen tijdens de vragenronde

pertinent: de formulering ervan kan in de stresserende context van een jury te sterk zijn overgekomen.

Met betrekking tot de moeilijkheden bij het organiseren van feedback alsook bij de inzage in en het verkrijgen van een kopie van de evaluatiefiche en het juryverslag, stipt de interne beroepsinstantie aan dat de studente mevrouw [A.D.] op 26 juni 2021, net na de publicatie van het rapport, gecontacteerd heeft met een vraag om feedback: later op de dag heeft mevrouw [A.D.] laten weten dat zij niet op de campus was en stelde zij een ontmoeting voor in de loop van de daarop volgende week. Over de weging tussen de jaar- en de jurypunten werd de studente door mevrouw [A.D.] geïnformeerd dat de verdeling in de ECTS-fiche is vastgelegd. Mevrouw [A.D.] heeft de studente ook gewezen op de relevante bepalingen van het onderwijs- en examenreglement voor het bekomen van een kopie van de verslagen. Op het feedbackgesprek, dat plaatsvond op 1 juli 2021 te Gent, heeft de studente inzage in en een kopie van de jaar- en juryverslagen gekregen. De feedback na het rapport en het recht op een kopie worden geregeld in artikel 88 en artikel 98 van het onderwijs- en examenreglement van de onderwijsinstelling. Het feedbackgesprek heeft plaatsgevonden binnen de zeven dagen na de publicatie van het rapport en de studente heeft op dat moment een kopie van de verslagen gekregen, conform de decretale bepalingen en de regeling in het onderwijs- en examenreglement. De interne beroepsinstantie merkt op dat de studente niet werd afgeschermd van de motivering van de beslissing en deze werd op het eerst mogelijke moment en binnen de vigerende regelgeving meegedeeld. De studente heeft gebruik gemaakt van de regeling voor bewarend beroep en heeft daarmee de termijn waarbinnen zij haar klacht kon stofferen verlengd met vijf dagen zonder dat dit de antwoordtermijn van de interne beroepsinstantie verplaatste. Volgens de interne beroepsinstantie blijkt uit de twee beroepschriften van de studente en de daarbij horende bijlagen dat zij volledig geïnformeerd beroep heeft aangetekend.

Over de begeleiding bij het concept stelt de interne beroepsinstantie dat de nota's die de studente maakte van de commentaren tijdens de atelierbegeleiding met mevrouw [A.D.] een beeld geven van het begeleidings- en ontwerpproces. De nota's van de studente zijn de neerslag van de studente van het gesprek en dit verslag werd op geen enkele manier gesanctioneerd door de docent. De studente heeft de verslagen doorgestuurd naar de docent en de andere studenten maar deze verslagen werden als dusdanig niet goedgekeurd of opgevolgd door de docent. Het betrof louter een werkinstrument van de studente. De studente heeft deze verslagen in twee versies bijgebracht: eenmaal louter als verslag, een tweede maal afgevinkt en met toevoeging

van de remediëring. De beroepsinstantie haalt als voorbeeld de nota's bij de atelierbegeleiding van 19 maart 2021 aan. Hierin ziet de interne beroepsinstantie verschillende soorten opmerkingen waaruit blijkt dat de begeleiding kijkt naar concrete problemen, conceptuele uitdagingen en ook wegen ter exploratie. De studente blijft wel de auteur van haar project. Volgens de interne beroepsinstantie ziet de studente de lijst met commentaren als een afvinklijst zonder echter onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van commentaren en hun consequenties. Aan de hand van een aantal voorbeelden concludeert de interne beroepsinstantie dat fundamentele problemen wel degelijk door de begeleiding werden opgepikt en geformuleerd maar sommige problemen zijn – in het concrete project of in de ontwerp methode – nog steeds aanwezig.

Ontwerpen is voor de interne beroepsinstantie geen lineair proces waarbij het “oplossen” van problemen automatisch leidt tot een beter project: het oplossen van één probleem kan leiden tot het creëren van meer (en misschien ergere) problemen. De begeleiding wijst op problemen en suggereert paden om het zoekproces verder te zetten. Volgens de interne beroepsinstantie kan dit niet gereduceerd worden tot een lijst met instructies: dit is een volledige miskenning van het karakter van de bespreking in een ateliercontext en van het ontwerpen *tout court*.

Voor de interne beroepsinstantie heeft de atelierbegeleiding een welbepaalde finaliteit waarbij de focus ligt op een zelfstandig en proactief leerproces. De systematische aanpak van de commentaren door de studente is op zich niet verkeerd maar door deze aanpak is de studente blijkbaar verblind geraakt voor de complexere ontwerpvaagstukken. Voor de interne beroepsinstantie moet een student over voldoende zelfinzicht beschikken en voldoende zelfkritisch met kritiek kunnen omgaan. De interne beroepsinstantie geeft aan dat verwante problemen regelmatig gesignaleerd werden en verwijst hiervoor naar een verslag van 26 maart 2021. Anderzijds is voor de interne beroepsinstantie een startconcept ook geen absoluut gegeven: dit krijgt verder vorm gedurende het proces. De studente slaagde er niet in om de problemen die inherent waren aan het startconcept te remediëren doorheen het proces. Voor de interne beroepsinstantie is er dan ook geen tegenstrijdigheid tussen de begeleiding en de motivatie van het jaarcijfer: dit strookt met de begeleiding en het traject dat de studente aflegde.

De interne beroepsinstantie haalt de ECTS-fiche aan wat betreft de evaluatieactiviteiten en stelt hierover verder dat de docent de student begeleidt en het werk becommentarieert in wekelijkse ateliersessies. Deze vorm van formatieve permanente evaluatie leidt dan (voor het jaarwerk) tot

een afsluitende evaluatie met een score. De interne beroepsinstantie ziet dan ook niet in hoe dit zou kunnen verklaren dat de atelierbegeleider verantwoordelijk is voor alle beslissingen van de student en finaal de auteur is van het werkstuk: de rol van de docent is het becommentariëren van de (aanpassingen aan) de ontwerpkeuzes.

Volgens de interne beroepsinstantie is het vaste rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, zelfs indien er volgens de studente problemen waren met de begeleiding, dat de student hiervan minstens concrete elementen moet aanreiken alsook dat (per hypothese) een vastgestelde gebrekige begeleiding niet moet leiden tot een vernietiging voor zover duidelijk blijkt dat de student voldoende informatie kreeg die hem/haar in staat moet stellen toch te slagen en de begeleiding het dus niet onmogelijk maakte om te slagen. Voor de interne beroepsinstantie werd *in casu* voldoende feedback gegeven zodat de studente hiermee zou moeten kunnen slagen.

De interne beroepsinstantie erkent dat de nota in het evaluatieverslag over het luik bouwtechnieken inderdaad onzorgvuldig werd geformuleerd en te kort door bocht gaat. De interne beroepsinstantie haalt hierbij de verduidelijking aan, gegeven door de heer [L.L.], bij de evaluatiefiche. De interne beroepsinstantie stipt aan dat de heer [L.L.] wijst op de beperkte reikwijdte van het thema van de onderzoeksnota en op de heel beperkte inhoud van de nota: dit voldoet maar heel beperkt aan de opdracht.

Over een welbepaalde doorsnede van het ontwerp van de studente, stelt de interne beroepsinstantie dat deze geen deel uitmaakte van de bundel die voor de jury werd ingediend. De heer [L.L.] merkt deze doorsnede als onvolledig aan hetgeen de interne beroepsinstantie niet onlogisch lijkt. Verder heeft de jury de plannen van de studente zorgvuldig genoemd, hetgeen volgens de interne beroepsinstantie ook blijkt uit de ingediende plantekeningen.

Over de opmerking van de studente dat de motivatie van het jaarcijfer ingegeven is door een “windhaanevaluatie”, betreurt de interne beroepsinstantie het denigrerende karakter van deze uitspraak. Verder bespreekt de interne beroepsinstantie de wijze waarop de evaluatie van de bachelorproef tot stand is gekomen. Zij wijst vooreerst op artikel 61 van het onderwijs- en examenreglement en stelt dat twee leden van de jury personeelsleden zijn van de KU Leuven ([S.S.] en [F.M.]). [A.V] was extern lid van de jury. De cijfers voor het jaarwerk moesten ten laatste op de vooravond van de jury worden ingediend bij de facultaire Dienst

Studentenondersteuning hetgeen ook zo gebeurd is voor alle ateliergroepen. De docenten beoordelen het jaarwerk los van de jury en de juryleden hebben bij hun beoordeling geen kennis van het cijfer voor het jaarwerk: op die manier kwamen volgens de interne beroepsinstantie onafhankelijk van elkaar twee beoordelingen van het werk van de studente tot stand. De deadline voor het indienen was 26 mei 2021 om 14u00, waarna de jury's doorgingen op 27 en 28 mei 2021. De docenten hadden dus in de namiddag van 26 juni 2021 [bedoeld wordt: 26 mei 2021] de tijd om de finale ingediende bundel te bekijken en hun quotatie voor het jaarwerk vast te leggen en in te dienen. Voor de interne beroepsinstantie is de aanwezigheid van de begeleidende docenten tijdens de presentaties voor een jury normaal: de afwezigheid is eerder uitzonderlijk. De docenten zorgen voor het goede praktische verloop van de jury, leveren morele steun op dit stresserend moment, geven de jury vooraf toelichting bij de opdracht enzovoort maar nemen onder geen beding deel aan de jurybespreking. De interne beroepsinstantie stipt aan dat studente geen enkel steekhoudend element bijbrengt voor de verdachtmaking dat vrouw [A.D.] zich in haar evaluatie zou hebben laten leiden door de jury.

De interne beroepsinstantie besluit dat het examencijfer op een correcte manier werd vastgesteld en dus gehandhaafd blijft.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 21 juli 2021 aan verzoekster overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 28 juli 2021 diende verzoekster een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekster beroeft zich in een eerste middel op een schending van de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster haalt vooreerst de beginselen aan met betrekking tot de materiële en formele motiveringsplicht en stelt dat deze geenszins werden nageleefd door de externe jury en de begeleidende docente. Volgens verzoekster worden in het kader van het intern beroep nieuwe – niet afdoende onderbouwde persoonlijke motieven – naar voor gebracht: deze werden post factum geformuleerd en werden in geen geval op het ogenblik van de motivering van de initiële beslissing naar voren gebracht. Verzoekster meent dat uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt dat deze toelichting geantideerd werd en voor de vorm werd geformuleerd. In de bestreden beslissing wordt bij de toelichting bij het juryverslag door [A.D.] en [L.L.] de datum van 26 mei 2021 vermeld. Volgens verzoekster heeft deze toelichting nooit op 26 mei 2021 plaatsgevonden maar werd deze enkel naar aanleiding van het intern beroep en zonder dit terug te koppelen met verzoekster geformuleerd. Verzoekster stipt aan dat een afdoende motivering haar in staat moet stellen om de evaluatie te begrijpen. Bovendien zijn volgens verzoekster de argumenten van de docente alsook van de begeleider bouwtechniek, de heer [L.] intern tegenstrijdig en gaan zij voorbij aan een aantal fundamentele elementen.

Over de beoordeling van de motieven van de docente, stelt verzoekster dat deze bij gebrek aan kenbaarheid de toets van de materiële en de formele motiveringsplicht niet doorstaan. Bovendien kunnen deze geenszins als “afdoende” worden beschouwd door de manifeste interne tegenstrijdigheid die naar boven komt in de chronologische appreciatie van de beoordeling van de docente. Verzoekster stipt aan dat het enige spoor van feedback de notulen van verzoekster zelf zijn alsook haar eigen remediëringsnota’s: verzoekster is ook consequent aan de slag gegaan met de gemaakte opmerkingen en doordat deze opmerkingen niet meer werden vermeld in de daaropvolgende feedbackmomenten is de enige conclusie dat de instructies in het kader van de permanente evaluatie door verzoekster stipt werden opgevolgd. Het enige feedbackdocument betreft een beoordeling van 19 maart 2021 omtrent het voorstellen van een concept dat in de lijn lag van de in de opdrachtfiche opgelegde doelstellingen. Het enige dat volgens verzoekster uit deze evaluatie kan worden afgeleid is dat wat betreft ambitie en concept de begeleidende docente het project met de hoogste score en de op één na hoogste score quoteerde. Volgens verzoekster kan, rekening houdende met het feit dat op basis hiervan de bouwtechnische aspecten werden onderzocht en het referentieonderzoek werd gevoerd en gedurende enkele maanden elk verbeterpunt werd aanpakt, er onmogelijk worden

voorgehouden dat op het einde van de rit – volgens verzoekster onder invloed van de externe jury – slechts een 10/20 wordt toegekend. Voor verzoekster zijn - de overigens slechts partieel bekende - motieven van de docente dan ook onvoldoende draagkrachtig om een dergelijke quatering te verantwoorden.

Hetzelfde gaat volgens verzoekster ook op voor de motieven die de externe jury (zou kunnen) hanteren bij de beslissing tot toekenning van de 7/20. Verzoekster merkt vooreerst op dat de motieven haar niet bekend zijn. Op basis van de e-mail van mevrouw [A.D.] van 28 juni 2021 meent verzoekster dat er sprake is van een fundamentele ongelijkheid tussen de student en de onderwijsinstelling: enkel op het feedbackmoment mogen de officiële verslagen worden ingekijken maar, om redenen die verzoekster onbekend zijn, kan hiervan geen afschrift worden bekomen. Hierdoor faalt volgens verzoekster de externe jury in haar motiveringsplicht. De houding van de externe jury was volgens verzoekster weinig ernstig. Verzoekster besluit dan ook dat het oordeel van de jury niet strookt met de materiële en formele motiveringsverplichting.

Verzoekster verwijst zowel naar de motieven van de externe jury als naar deze van mevrouw [A.D.] dewelke verzoekster pas vernomen heeft op het feedbackmoment van 1 juli 2021. Volgens verzoekster vallen hierin tegenstrijdigheden op te merken. Hetzelfde geldt voor de toelichting van 26 mei 2021 waarnaar in de bestreden beslissing wordt verwezen (maar waarvan volgens verzoekster geen enkel document wordt bijgebracht). Verzoekster stipt hierbij aan dat het de verantwoordelijkheid is van de docent en niet deze van de student om bij permanente evaluatie op een consequente en gemotiveerde wijze feedback te geven en hiervan minstens eveneens zelf verslagen op te stellen hetgeen volgens verzoekster nooit werd gedaan.

Een eerste vaststelling die verzoekster maakt, is dat er kritiek wordt geformuleerd op het bouwtechnisch luik van de opdracht. Verzoekster betwist het standpunt van professor [L.] dat er geen bouwtechnische onderzoeksnota zou bestaan. Volgens verzoekster wordt dit tegengesproken door het mailverkeer dat zij bijbrengt en waarbij de verschillende alternatieven werden overlopen. Uit de bevestigingsnotificatie van Toledo blijkt volgens verzoekster dat op datum van indienen zij het desbetreffende bestand wel degelijk heeft opgeladen op het platform. Verder betwist verzoekster het standpunt van professor [L.] dat de doorsnede onvolledig zou zijn: dit wordt tegengesproken door de stelling van zowel de externe jury als van de docente dat de plannen van verzoekster zorgvuldig waren opgemaakt. De opmerking van de docent

bouwtechniek dat er details zijn zonder benaming betrof volgens verzoekster een correctie van de docente zelf in de les van 14 mei 2021, waarna dit werd geremedieerd.

Verzoekster merkt op dat waar er eerder werd gesteld dat er geen materiaal om te beoordelen is, niettegenstaande alle stukken tijdig werden ingediend, er naar aanleiding van de bestreden beslissing plots wél materiaal is om te beoordelen: de motieven hieromtrent zijn volgens verzoekster heel diffuus.

Volgens verzoekster is het standpunt van de heer [L.] tegenstrijdig: waar er op 18 mei 2021 nog positieve feedback werd gegeven, wordt op 26 mei 2021 gesteld dat er “belangrijke fouten” in het concept zitten. Ten overvloede merkt verzoekster op dat het niet de student is die dient aan te tonen op basis waarvan de quotering tot stand is gekomen: het is de onderwijsinstelling die afdoende motieven naar voor moet brengen op basis waarvan tot een gewogen, afdoende, gemotiveerde beslissing op basis van objectief verifieerbare elementen is gekomen.

De onduidelijke en tegenstrijdige argumenten komen volgens verzoekster nog meer naar voor in de beoordeling van mevrouw [D.]. Verzoekster verwacht van de onderwijsinstelling dat bij een permanente evaluatie waarbij wekelijks / tweewekelijks feedback wordt gegeven, op consequente wijze het project en de uitwerking ervan worden geëvalueerd. Verzoekster merkt hierbij op dat de onderwijsinstelling dient aan te tonen dat de permanente evaluatie wordt gedragen door objectieve en afdoende motieven. In dat kader zijn er volgens verzoekster slechts twee schriftelijke documenten van de docente zelf beschikbaar: de roosevaluatie van 24 maart 2021 en de evaluatiefiche van 26 mei 2021, eventueel aangevuld met de post factum toelichting die eveneens gedateerd is op 26 mei 2021. Daarnaast geeft verzoekster aan te beschikken over de door haar opgestelde feedbackverslagen die na ieder feedbackmoment ook aan mevrouw [D.] werden bezorgd, alsook de remediëringsnota's die eveneens ter beschikking werden gesteld van de begeleidende docente: op geen van deze verslagen werden opmerkingen geformuleerd. Verzoekster geeft aan dat op het feedbackmoment hierbij wel nog een aantal toelichtingen werden gegeven die verzoekster betwist. Volgens verzoekster worden ook naar aanleiding van de bestreden beslissing nieuwe evaluaties gemaakt die niet aan enige tegenspraak werden onderworpen en waarvan het subjectief karakter frappant is.

Verzoekster overloopt verschillende elementen die op het feedbackmoment in aanvulling op de evaluatieverslagen werden toegelicht:

- Het concept: volgens verzoekster werd dit eerder als “goed” beoordeeld. Het is dus strijdig met deze eerdere evaluatie om *post factum* te stellen dat het concept uitgaat van een foutieve keuze. Verzoekster haalt verschillende elementen aan waaruit de strijdigheid zou blijken. Volgens verzoekster kan hieruit niks anders worden afgeleid dan dat de instructies van de begeleidende docente werden gevolgd. Minstens dient door de interne beroepsinstantie te worden aangetoond dat dit element in het kader van de permanente evaluatie correct werd geëvalueerd en dat verzoekster in het traject op basis van concrete, afdoende en precieze motieven in een bepaalde richting werd gestuurd. Volgens verzoekster zijn deze motieven *in casu* onduidelijk, minstens zijn hierin tegenstrijdigheden vervat, waardoor er sprake is van een schending van de motiveringsplicht.
- Lichtinval en ondergronds uitbouwen van de site: verzoekster betwist de stellingen hieromtrent van de interne beroepsinstantie. Volgens verzoekster worden deze tegengesproken door de verschillende ontwerpen en de besprekingen door de docente. Op basis van de feedbackverslagen en remediëringsnota's kan er volgens verzoekster worden vastgesteld dat er op basis van de opmerkingen van de docente aanpassingen aan het ontwerp werden doorgevoerd.
- Het programma om de gelijkvloerse verdieping uit te werken: verzoekster betwist dat dit nooit werd uitgelegd en uitgewerkt. Aangezien dit een essentieel onderdeel is van het concept werd dit volgens haar heel gedetailleerd besproken en werd van deze aannname ook steeds vertrokken. Dit blijkt volgens verzoekster ook uit de feedbackverslagen. Dat het plan volgens de externe jury te veel op dat van een tuinarchitect lijkt, was net de bedoeling en strookt ook met de feedbackverslagen. Volgens verzoekster vormt dit element dan ook een schending van de formele motiveringsplicht.
- Het probleem dat zowel de docent als de externe jury hadden met het geheel (conceptueel element): volgens verzoekster is de eerder ontvangen feedback strijdig met de eindbeoordeling van de docente en heeft de docente zich ook laten leiden door het oordeel van de jury.
- De feedback met betrekking tot de bomen in de bloempotten: verzoekster geeft aan dat zij op het externe jurymoment de kans niet heeft gekregen om hieromtrent toelichting te geven niettegenstaande zij dit aspect wel degelijk had bestudeerd.
- De circulatie in de ruimtes: volgens verzoekster werd dit gedetailleerd bekeken en aangepast naar aanleiding van suggesties en remediëring.

- Afweging van voor- en nadelen van het concept: verzoekster betwist dat de voor- en nadelen van de ondergrondse constructie nooit geëvalueerd zijn geweest. Volgens haar werd dit reeds van bij aanvang onderzocht en heeft zij haar visie hierover ook meegegeven op de evaluatiemomenten. Verzoekster merkt op dat indien zij hieromtrent vanuit de opleiding van in het begin fundamentele bezwaren had ontvangen, zij dit nog tijdig had kunnen bijsturen en geen onnodige tijd had verloren.
- Omdraaien van het concept: verzoekster verwijst naar haar verslagen waaruit blijkt dat hieromtrent eerder geen enkele suggestie werd gedaan.
- De feedback van mevrouw [D.] omtrent het “tegen een muur aanlopen” en “park en groen”: verzoekster verwijst naar haar verslagen en remediëringsnota’s waaruit volgens haar het tegendeel blijkt. Volgens verzoekster kwam het ook aan de docente toe om te reageren op de verslagen die haar door verzoekster werden bezorgd.
- Belevingsbeelden en referenties: verzoekster geeft aan dat de belevingsbeelden wel degelijk aanwezig waren. In tegenstelling tot wat in het verslag en op het feedbackmoment wordt voorgehouden, heeft verzoekster volgens haar wel degelijk referenties naar andere bouwwerken meegebracht of aangehaald. Volgens verzoekster komt het aan verwerende partij toe om dit soort opmerkingen te maken bij de tussentijdse evaluaties.
- “Safehouses”: volgens verzoekster heeft zij dit afdoende beantwoord.
- Minieme kamers / verder “kneden” van het ontwerp: volgens verzoekster werden de kamers op voorspraak van de docent zo ontworpen. De motivering hieromtrent is volgens verzoekster dan ook tegenstrijdig. Ook de suggesties van de docente omtrent het “kneden” van het ontwerp heeft verzoekster volgens haar opgevolgd.
- Verslagen van verzoekster: verzoekster betreurt dat zij de moeite heeft genomen regelmatig verslagen van de feedback op te stellen en aan de docente te bezorgen en ook dat hierop geen enkele reactie van de docente kwam.
- Tussentijdse feedback: verzoekster betreurt verder dat er door de docente niet sneller werd gewezen op ernstige tekortkomingen zodat verzoekster tijdig had kunnen remediëren.
- Evolutie in het werk: volgens verzoekster is het logisch dat er bij een “jaarwerk” van een concept naar een uitgediepte versie wordt gewerkt en dat er niettegenstaande de bewering van de docente wel degelijk tot aan de deadline een evolutie kon worden waargenomen.

- Bomen op de maquette: volgens verzoekster werden hieromtrent tegenstrijdige standpunten ingenomen door enerzijds de docente en anderzijds de jury.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoekster in haar extern beroep alle elementen van haar intern beroep terug opneemt maar voorbijgaat aan de antwoorden van de interne beroepsinstantie.

Verder merkt verwerende partij het volgende op omtrent enkele feitelijke aspecten die door verzoekster werden aangehaald:

- Aanwezigheid en actieve deelname aan de atelierbegeleidingen zijn een basisvoorwaarde om tot een beoordeling te komen: op zich leiden zij niet tot een geslaagde score. De nota's van verzoekster omtrent de mondelinge begeleiding werd niet gevraagd door de docent alsook op geen enkele wijze goedgekeurd of opgevolgd door de docent.
- De voorjury is een onderdeel van de didactische opbouw van de ontwerpoefening en geen examenmoment: het deel jaarwerk van het werkstuk werd beoordeeld onder de vorm van permanente evaluatie en het cijfer werd vastgelegd tussen het indienen voor de jury en de start van de jury. Een eventueel verschil in indieningsdatum per atelier is volgens verwerende partij niet relevant en overigens ook niet juridisch ter zake: de indieningsdatum bleef behouden op de oorspronkelijk voorziene datum.
- Verzoekster maakt met betrekking tot het verloop van de voorjury niet concreet hoe de vraagstelling haar score negatief zou hebben beïnvloed: in haar extern beroepschrift gaat verzoekster niet in op de argumentatie hieromtrent van de interne beroepsinstantie.
- De aan verzoekster gegeven score is wel degelijk het resultaat van een beoordeling van de merites van het werk van verzoekster en houdt geen verband met de "vijandige" sfeer die volgens verzoekster aanwezig was op het jurymoment.
- Verzoekster gaat niet in op de argumentatie van de interne beroepsinstantie omtrent het feedbackgesprek en de inzage in de motivering van de beslissing.

Daarnaast stelt verwerende partij dat de nota's van verzoekster een beeld geven van het begeleidings- en ontwerpproces. Daarbij merkt verwerende partij op dat deze nota's noch gevraagd noch goedgekeurd werden door de docent: het is louter een werkinstrument van verzoekster. Verwerende partij geeft aan dat verzoekster telkens twee versies van haar nota's bijbrengt, éénmaal als louter verslag, een tweede maal "afgevinkt" en met toevoeging van de

remediëring. Volgens verwerende partij blijkt uit deze nota's, waarvan zij als voorbeeld de nota's van de begeleiding van 19 maart 2021 aanhaalt, dat de begeleiding kijkt naar concrete problemen, conceptuele uitdagingen en wegen ter exploratie aanreikt. De studente is en blijft volgens verwerende partij auteur van haar project. Verder blijkt volgens verwerende partij dat verzoekster de lijst met commentaren opvat als een "afvinklijst" zonder onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van commentaren en hun consequenties. Verwerende partij geeft aan dat fundamentele problemen door de begeleiding werden opgepikt en geformuleerd: niettemin zijn sommige van die problemen nog steeds aanwezig in het eindresultaat. Verwerende partij merkt verder op dat ontwerpen geen lineair proces is waarbij het "oplossen" van problemen automatisch leidt tot een beter project: het oplossen van één probleem kan leiden tot het creëren van meer en eventueel grotere problemen: de begeleiding wijst op problemen en suggereert paden om het zoekproces verder te zetten; dit reduceren tot een lijst met instructies is een volledige miskenning van het karakter van de bespreking in een ateliercontext en van het ontwerpen in het algemeen.

Volgens verwerende partij heeft de atelierbegeleiding als doel de studenten te ondersteunen in hun leerproces: verzoekster nam wat dat betreft een te reactieve houding aan. Van studenten in een academische opleiding verwacht verwerende partij een voldoende mate van zelfinzicht omtrent essentiële concepten. Volgens verwerende partij is het dus niet de bedoeling dat alle fundamentele fouten doorheen het begeleidingsproces aangekaart moeten worden, anders zou de docent zelf het werkstuk maken.

Verwerende partij stelt verder dat verwante problemen regelmatig aan verzoekster gesignaleerd werden en zij haalt hiervoor het verslag van de review van 26 maart 2021 aan. Voor verwerende partij is het dan ook contraproductief om te blijven hameren op problemen in de beginfase: een concept is niet allesbepalend; het is de wijze waarop dit gerealiseerd wordt die de doorslag geeft. Volgens verwerende partij is verzoekster, niettegenstaande het startconcept waardevol en uitdagend was, er niet in geslaagd om de problemen inherent aan de startkeuze te beredeneren, onderzoeken en aan te pakken. Voor verwerende partij is er dan ook geen tegenstijdigheid tussen de begeleiding en de motivatie van het jaarcijfer: dit spoort volledig met de begeleiding en het parcours van de student door de oefening.

Verwerende partij geeft aan dat de commentaar voor de hele groep gecommuniceerd werd via een roosdiagram waarbij vier aspecten van het ontwerp op vier niveaus werden ingeschaald.

Volgens verwerende partij is deze kwalitatieve en formatieve beoordeling, in tegenstelling tot wat verzoekster hieruit meent af te leiden, geenszins een eindpunt. Eenzelfde lezing houdt verzoekster er volgens verwerende partij ook op na als het gaat om de nota's van de begeleiding; verzoekster gaat volgens haar evenmin in op de argumentatie van de interne beroepsinstantie hieromtrent.

Over de aanvullende toelichting van de docenten stelt verwerende partij dat door een materiële vergissing de datum van 26 mei 2021 hierop staat: de interne beroepsinstantie gaf niettemin ondubbelzinnig aan dat de aanvulling bij het verslag op haar vraag werd geschreven. Verder betwist verwerende partij dat de resultaten niet gemotiveerd zijn of waar toch, tegenstrijdig. Volgens haar is de bewering van verzoekster dat de juryleden vooringenomen waren niet meer dan een loutere bewering: verzoekster brengt geen concrete gegevens aan om deze bewering te staven.

Verwerende partij wijst erop dat zij gehandeld heeft overeenkomstig de vigerende voorschriften en dat de beslissing van haar interne beroepsinstantie de gelegenheid bood om bepaalde gebreken waarmee de examenbeslissing mogelijk behept was, te remediëren zodat in de bestreden beslissing geen sprake meer is van een schending van het motiveringsbeginsel. Wat dat betreft, merkt verwerende partij op dat de toelichting bij de motivering van de beoordeling van het jaarwerk door de jury, niet zozeer nieuwe elementen zijn dan wel een verduidelijking en explicitering.

Met betrekking tot de chronologie die verzoekster schetst, merkt verwerende partij op dat verzoekster niet ingaat op de argumentatie uit de beslissing van de interne beroepsinstantie: het feedbackgesprek ging door op 1 juli 2021; het beroepschrift van verzoekster werd aangevuld op 6 juli 2021. Verder ziet verwerende partij geen tegenstrijdigheden in de motivering van het jaarwerk en de jury en stipt zij aan dat het twee onafhankelijke beoordelingen betreft van verschillende maar overlappende aspecten van het werk van verzoekster: de docent evaluateert het jaarwerk, zij heeft bij de beoordeling kennis van het eindproduct en van de weg ernaar toe; de jury evaluateert uitsluitend op basis van de presentatie en het eindproduct. Verwerende partij merkt op dat alle beoordeelaars voor een groot deel gelijkaardige, in de plannen verifieerbare, problemen vaststellen: elk van de verslagen behandelt het project op de verschillende schaalniveaus: het geheel, het plan, de beleving, de technieken enzovoort. Volgens verwerende partij zijn het twee verslagen die duidelijk hetzelfde project bespreken, opmerkingen formuleren op verschillende niveaus en elk hun eigen accenten leggen. De tegenstrijdigheden

die volgens verzoekster aanwezig zijn, blijken volgens verwerende partij in elk geval niet uit de verslagen.

Wat betreft de nota's van verzoekster, genomen tijdens de ateliers, merkt verwerende partij op dat deze niet in de plaats kunnen komen van de gemotiveerde beoordeling door de docenten en de jury. Volgens verwerende partij is de bespreking in het atelier de formatieve permanente evaluatie zoals beschreven in de ECTS-fiche: de opdrachtfiche voorziet ook één meer geformaliseerde review waarbij een kwalitatieve beoordeling werd gecommuniceerd door middel van een roosdiagram. Verwerende partij geeft aan dat een formatieve permanente evaluatie bestaat uit een regelmatige bespreking en kwalitatieve beoordeling van het project: deze bespreking is geen eenrichtingsverkeer maar bestaat uit een gesprek tussen student(en) en docent(en). De bespreking vormt een startpunt voor de student om het project en de eigen werkwijze in vraag te stellen en aan te scherpen. Bij de daaropvolgend atelierzitting verwacht de docent dan een herwerkte versie van het project, die misschien concrete oplossingen bevat maar vooral nieuwe stappen in het ontwerpproces laat zien, waarna de cyclus zich herhaalt. De formatieve permanente evaluatie is voor verwerende partij dus een educatief proces van één-op-één en/of groepsbesprekingen dat uiteindelijk moet leiden tot een doordacht project waarin alle aspecten van de opdracht worden samengebracht.

Verwerende partij erkent verder dat de nota in het evaluatieverslag over het luik bouwtechnieken inderdaad onzorgvuldig werd geformuleerd en de formulering in de evaluatifiche te kort door de bocht gaat. Verwerende partij heeft hiervoor bijkomende verduidelijking gevraagd aan de heer [L.L.]. Volgens verwerende partij wijst de heer [L.L.] op de beperkte reikwijdte van het thema van de onderzoeksnota en op de heel beperkte inhoud van de nota. Over een welbepaalde doorsnede merkt verwerende partij op dat deze vooreerst niet opgenomen was in de bundel die voor de jury werd ingediend en dat deze bovendien onvolledig is. Voor verwerende partij bevat het bouwtechnische dossier belangrijke lacunes en toont de doorsnede belangrijke (en elementaire) constructieve fouten. Dat de plannen voor het overige als volledig werden aangemerkt, zegt voor verwerende partij niks over de volledigheid, de expressiviteit of de kwaliteit van de planindeling op zich. Volgens verwerende partij zijn de opmerkingen in de motivering van het cijfer punt voor punt objectief verifieerbaar in het ingediende werkstuk en is er geen tegenspraak tussen de opmerking over de evident onvolledige doorsnede en de appreciatie van de docent en de jury voor de duidelijke plantekeningen. Verwerende partij merkt op dat door het nemen van een nieuwe beslissing, bepaalde gebreken

waarmee de initiële examenbeslissing mogelijk behept was, worden geremedieerd in deze nieuwe beslissing. Volgens verwerende partij is er dan ook geen sprake van een schending van de motiveringsplicht en gaat verzoekster in haar extern beroepschrift ook voorbij aan het antwoord van de interne beroepsinstantie.

Verwerende partij gaat ten slotte in op de puntsgewijze kritiek van verzoekster. Hierbij merkt zij vooreerst op dat waar verzoekster verwijst naar de permanente evaluatie, zij niet inziet hoe hierdoor de atelierbegeleider verantwoordelijk zou zijn voor alle beslissingen van de student en finaal de auteur is van het werkstuk. Verwijzende naar de evaluatieactiviteiten die worden vermeld in de ECTS-fiche, stelt verwerende partij dat de commentaar van de docent wijst op problemen en kansen maar niet uit eenduidige instructies bestaat. Volgens verwerende partij gaat het idee dat verzoekster heeft over de formatieve permanente evaluatie en van het ontwerpproces in het algemeen, voorbij aan de realiteit. Verwerende partij replieert op de door verzoekster aangehaalde punten:

- Het concept: uit het roosdiagram kan geenszins worden afgeleid dat de conceptkeuze niet meer aan kritiek onderhevig kan zijn; de kritiek bij de jaarwerk- en juryevaluatie heeft betrekking op de gebrekkige motivatie van de conceptkeuze en op de gebrekkige realisatie van het concept (met zijn mogelijkheden en problemen) eerder dan op het concept zelf. Volgens verwerende partij is het de bedoeling dat in het ontwerpproces – en de formatieve permanente evaluatie – eerdere ervaringen en keuzes door de student worden meegenomen in het project en de voorstelling ervan: de communicatie van de uiteindelijke ontwerpkeuzes en hun argumentatie is een belangrijk aspect in het ontwerpproces. Verwerende partij geeft aan dat, zoals ook blijkt uit de nota's die verzoekster nam, verzoekster van in het begin herhaaldelijk werd gewezen op de bijzondere problemen van haar keuze en dat haar alternatieve ontwerppistes werden aangereikt. Volgens verwerende partij konden de docenten en de jury echter alleen maar vaststellen dat verzoekster er niet in slaagde het concept voor een leefbare architectuur in te zetten: verzoekster kan haar eigen nota's en haar beoordeling van de remediëring niet naar voor schuiven als een definitieve beoordeling door de docent. Verwerende partij herhaalt dat deze nota's een louter werkinstrument zijn maar niet werden besproken of goedgekeurd door de docent.
- Lichtinval: volgens verwerende partij gaat verzoekster op dezelfde manier om met de opmerkingen over lichtinval. Verwerende partij stipt aan dat de aanwijzingen van de

docent niet louter als “instructies” kunnen worden begrepen waardoor elke aanpassing aan het ontwerp aan de docent kan worden toegeschreven. Volgens verwerende partij is verzoekster er niet in geslaagd om zelfstandig aan de slag te gaan met de problemen waarop de begeleiding heeft gewezen. Verwerende partij wijst op de rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen dat, zelfs indien er problemen zouden zijn met de begeleiding, het enerzijds aan de student toekomt om hiervan concrete elementen aan te reiken en anderzijds een (per hypothese) vastgestelde gebrekkige begeleiding niet moet leiden tot een vernietiging van de score voor zover duidelijk blijkt dat de student voldoende informatie kreeg die hem/haar in staat moest stellen om toch te slagen en de begeleiding het dus niet onmogelijk maakte om te slagen. Verwerende partij merkt op dat *in casu* verzoekster geen concrete elementen aandraagt van een gebrekkige begeleiding alsook dat er voldoende feedback werd gegeven opdat de studente hiermee zou moeten kunnen slagen.

- Het programma van de gelijkvloerse verdieping: voor verwerende partij is het niet relevant of het programma al dan niet werd besproken; de vraag is of de studente er finaal in slaagde een goed georganiseerd project te maken.
- Het concept: verwerende partij stelt dat verzoekster de motivering van de score verwart met de nota's en commentaren tijdens de begeleiding. Volgens haar stelt verzoekster elke commentaar gelijk aan een definitieve beoordeling, hoe vroeg ook in het ontwerpproces. Volgens verwerende partij mistent verzoekster fundamenteel het andere statuut van de motivatie en de commentaren: deze laatste begeleiden het ontwerpproces en proberen het project verder te stuwen; de motivering van het cijfer kijkt naar de evolutie van het project en wat het uiteindelijk, eens alle elementen samengebracht in het eindproject, geworden is.
- Bomen en bloempotten: verwerende partij merkt op dat verzoekster haar grafisch materiaal kon presenteren aan de jury en mondeling toelichten. Volgens verwerende partij zijn op geen van beide doorsneden in het jurydossier de vermelde bloempotten terug te vinden. Verwerende partij stelt dat onvolledige grafische informatie op geen enkele manier door een mondelinge toelichting recht te trekken is: de vraag bij het opleidingsonderdeel is niet om iets mondeling te beargumenteren maar om iets te ontwerpen, te tekenen, voor te stellen en dan tijdens de jury toe te lichten.
- De circulatie is te lang: verwerende partij merkt op dat het – niet beargumenteerde – standpunt van verzoekster in tegenspraak is met de bevindingen van de jury.

- Ruimtes op de eerste verdieping: verwerende partij betreurt dat verzoekster onvoldoende inzicht had in de verbetermogelijkheden van de ruimtes op de eerste verdieping.
- Concept om onder de grond te bouwen: verwerende partij erkent dat de voor- en nadelen van ondergronds wonen werden besproken tijdens de begeleiding. Maar voor verwerende partij is de vraag hoe draagkrachtig de argumenten waren en vooral op welke wijze deze ingang hebben gevonden in het project: de bijzonderheid van het concept valt uit het planmateriaal niet af te leiden.
- Omdraaien van het concept: volgens verwerende partij komt deze suggestie niet voor in het verslag van het jaarwerk (en de aanvullingen daarbij) maar kan dit mogelijk wel tijdens het feedbackgesprek (een leergesprek) ter sprake zijn gekomen om verzoekster toe te laten tot nieuwe inzichten te komen.
- Het “gevoel” van de docente dat verzoekster tegen een muur aanliep: volgens verwerende partij worden bepaalde zaken door elkaar gehaald. Verwerende partij merkt vooreerst op dat het relevant is dat een docent tijdens een feedbackgesprek (leergesprek) haar indrukken over het ontwerpproces en het ontwerpdenken expliciteert aangezien verzoekster volhardde in haar methode om met de ontvangen feedback om te gaan. Hoewel dit niet expliciet in het verslag van het jaarwerk wordt vermeld, werd er volgens verwerende partij toch op gewezen dat de ruimere vraagstellingen expliciter moeten worden aangepakt. Verder wijst verwerende partij erop dat dat “gevoel” van de docent belangrijk is voor de student maar werd geformuleerd na de examenbeslissing en er als dusdanig geen onderdeel van is: voor de procedure voor de Raad is deze opmerking daarom ook irrelevant. Ten slotte stelt verwerende partij dat het weinig zinvol was om de initiële aannames in vraag te blijven stellen, de student moet op het einde van het opleidingsonderdeel ontwerpbeslissingen genomen hebben over het hele scala. In dat opzicht wijzen de verslagen van het jaarwerk en de jury volgens verwerende partij niet alleen op problemen bij de realisatie van het initiële concept maar op heel wat domeinen en schaalniveaus: heel wat van de aangehaalde problemen staan los van het feit of er ondergronds gebouwd wordt of niet.
- “Park” en “groen”: volgens verwerende partij is de vraag niet zozeer of deze begrippen ter sprake zijn gekomen in de begeleiding maar hoe deze werden uitgelegd en geïmplementeerd in het ontwerp. Voor verwerende partij is het onduidelijk hoe verzoekster dit heeft opgevat.

- Ontbrekende belevingsbeelden: verwerende partij merkt op dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen referentiebeelden en belevingsbeelden. Volgens verwerende partij waren er wel referentiebeelden maar geen belevingsbeelden aanwezig in het dossier dat verzoekster heeft ingediend.
- De nota's van verzoekster: verwerende partij herhaalt dat deze louter een werkinstrument zijn, niet gevraagd, goedgekeurd of gebruikt door de docent. Over het roosdiagram herhaalt verwerende partij dat dit geen afsluitende beoordeling is van het concept maar een commentaar bij de stand van zaken op dat moment: het concept werd dus niet eerst "goedgekeurd" en daarna "afgekeurd".
- Toegankelijkheid safe houses: volgens verwerende partij heeft verzoekster het architecturale probleem hieromtrent niet opgelost.
- Miniem: volgens verwerende partij is er geen sprake van een tegenstrijdige motivering op dat vlak. Voor verwerende partij heeft verzoekster de beschikbare ruimte niet optimaal benut, iets wat in zowel het verslag voor het jaarwerk als in het verslag voor de jury wordt opgemerkt.
- Referentiebeelden: voor verwerende partij is het punt niet zozeer of er referentiebeelden waren maar hoe deze werden gebruikt; verzoekster slaagde er niet in de ruimtelijke kwaliteiten van de referentieprojecten over te zetten in haar project.
- Opnieuw de nota's van verzoekster: verwerende partij herhaalt haar eerder standpunt hieromtrent.
- Geen negatieve feedback meer: verwerende partij stipt aan dat het normaal is dat de aandacht bij de begeleiding in de loop van het ontwerpproces verschuift; het heeft weinig zin om op problemen in een bepaalde fase te blijven focussen als de aandacht dient over te gaan naar een ander schaalniveau of probleemveld.
- Evolutie in de laatste weken: de relevantie van het standpunt van verzoekster hieromtrent is voor verwerende partij onduidelijk.
- Bomen om de maquette: voor verwerende partij is dit een zinledig argument. Verwerende partij merkt hierbij op dat de jury inhoudelijke problemen formuleerde bij de manier waarop het groen werd ingezet. Dit zijn volgens haar dus twee opmerkingen over andere aspecten van de bomen zodat er hier evenmin sprake is van een tegenstrijdigheid.

Verwerende partij besluit dat verzoekster geen enkele poging doet om te antwoorden op de beslissing van de interne beroepsinstantie. Voor verwerende partij is er dan ook geen sprake

van een tegenstrijdigheid tussen de motivatie van de score voor het jaarwerk en die voor de jury. Volgens verwerende partij poneert verzoekster een tegenstrijdigheid tussen de motivatie van de score voor het jaarwerk en de nota's die de begeleiding reflecteren maar gaat daarbij volledig voorbij aan het verschillende statuut van deze documenten: de motivatie stoelt volledig en verifieerbaar op de ingediende documenten en houdt rekening met de grote lijnen van de evolutie van het project.

In haar *wederantwoordnota* dupliceert verzoekster hieromtrent een aantal feitelijke elementen:

- Atelierbegeleiding: verzoekster geeft aan dat, behalve de eigen nota's van verzoekster, er geen enkel stuk vorhanden is waaruit de opvolging door verwerende partij blijkt, laat staan waarop de permanente evaluatie is gebaseerd. Zonder de "werkdocumenten" van verzoekster is er volgens haar geen enkel spoor van enige opvolging door verwerende partij. Voor verzoekster is het niet ernstig dat de evaluatie van de begeleidende docent gebaseerd is op mondelinge opmerkingen en gaat het niet op dat de motiveringsplicht bij de gequoteerde student komt te liggen.
- Timing evaluatie: volgens verzoekster heeft de onduidelijkheid hieromtrent wel degelijk impact gehad op de evaluatie.
- Verdediging jury: verzoekster herhaalt haar standpunt dat zij niet correct werd bejegend tijdens de verdediging van haar werk voor de jury en stipt aan dat er geen enkel spoor is van de permanente evaluatie en opvolging door de docent dewelke volgens verzoekster bovendien tegenstrijdig is met de beoordeling door de jury. Verzoekster merkt op dat de "vijandige sfeer" geenszins illusoir is en dat de jury wel degelijk een vooringenomen houding had ten aanzien van het werk van verzoekster.
- Feedback en inzage: volgens verzoekster werd omtrent haar vraag om feedback en inzage weinig goodwill aan de dag gelegd door verwerende partij.

Verder stelt verzoekster dat er niet kan worden ontkend dat er vanuit verwerende partij geen enkel stuk wordt bijgebracht omtrent de evaluatie door de begeleidende docent. Volgens verzoekster komt het aan verwerende partij toe om dit aan te tonen zodat verzoekster kan begrijpen waarom bepaalde punten werden toegekend en op welke wijze de permanente evaluatie is gebeurd. Volgens verzoekster laat zij echter na om dit te doen: het is slechts *post factum* dat op enkele bladzijden een overzicht wordt gegeven van de verschillende elementen die eigenlijk tijdens het jaar naar voor hadden moeten komen. Over de bewijskracht van de nota's die door verzoekster zelf werden gemaakt, merkt zij op dat deze werden uitgewerkt op

basis van de notities van een medestudent zodat er wel degelijk sprake is van onpartijdigheid in het naslagwerk van het feedbackmoment. Volgens verzoekster had dit het voorwerp moeten uitmaken van een eigen verslag van de docente: hierin hadden duidelijk de werkpunten moeten worden opgenomen. Verzoekster stipt aan dat er slechts één schriftelijk evaluatiemoment is geweest onder de vorm van het roosdiagram waaruit blijkt dat zowel de ambitie als het concept voldoende was: het gaat volgens verzoekster dan ook niet op dat het concept drie maanden later als onrealistisch wordt weggezet.

Verzoekster benadrukt ook dat de (*post factum* gecreëerde) onduidelijke en tegenstrijdige motieven van zowel de jury als de docente die verwerende partij zich heeft eigen gemaakt onvoldoende is om tegemoet te komen aan de vereisten van de motiveringsplicht. Met betrekking tot deze tegenstrijdigheden brengt verzoekster een tabel bij waarin zij verschillende elementen van de evaluatieve enerzijds en de beoordeling door de externe jury anderzijds naast elkaar legt en waaruit zij afleidt dat er wel degelijk sprake is van tegenstrijdigheden. Waar verwerende partij stelt dat er gebruik wordt gemaakt van een formatieve permanente evaluatie, merkt verzoekster op dat dit verwerende partij niet ontslaat om duidelijk aan te geven waar een bepaald project of concept voor verbetering vatbaar is. Dit werd volgens verzoekster niet gedaan.

Met betrekking tot het standpunt van verwerende partij dat bepaalde tekeningen en snedes niet behoren tot het finale voorgestelde project brengt verzoekster als stuk 27 het volledige project bij. Volgens verzoekster blijkt hieruit dat de door verwerende partij aangehaalde elementen wel degelijk aanwezig zijn en dat verwerende partij hierover wel degelijk beschikte.

Voor het overige dupliceert verzoekster op de repliek van verwerende partij met betrekking tot de verschillende elementen uit de evaluatie die door haar worden betwist: verzoekster herhaalt hieromtrent in essentie haar eerder standpunt. Verzoekster wijst erop dat haar eigen nota's de enige stukken zijn die toelaten om de permanente evaluatie in kaart te brengen: hierbij gaat verwerende partij volgens verzoekster voorbij aan de verplichting die op verwerende partij rust om de motieven van haar besluitvormingsproces kenbaar te maken; het gebrek daaraan dan wel de neerslag ervan kan niet aan verzoekster worden verweten. Uit haar eigen nota's valt volgens verzoekster af te leiden dat zij wel degelijk aan de slag is gegaan met de opmerkingen die zij heeft ontvangen en zijn de beoordelingen die verzoekster later kreeg van de docente zelf alsook van de jury strijdig met de eerdere feedback (waarvan verwerende partij geen enkel stuk

bijbrengt). Volgens verzoekster gaat het dan ook niet op dat verwerende partij haar eigen tekortkomingen op dat vlak aan verzoekster verwijt.

Beoordeling

De Raad leest in het dossier dat verzoekster bij verwerende partij de opleiding ‘Bachelor in de Architectuur’ volgt. Tot haar curriculum behoort het vak ‘barg65 Bachelorproef’. Voor dit opleidingsonderdeel bekomt zij het examencijfer 8/20.

In de ECTS-fiche wordt het volgende vermeld inzake de evaluatie van dit opleidingsonderdeel:
“Type: Partiële of permanente evaluatie met examen tijdens de examenperiode
Evaluatievorm: Ontwerp/product, Presentatie, Procesevaluatie”

In de toelichting hierbij staat het volgende:

“In dit OPO worden studenten op regelmatige basis door de docent(en) begeleid en tijdens dit ontwerpproces voorzien van de nodige commentaar. De studenten dienen op afgesproken tijdstippen afgewerkte deelopdrachten in indien van toepassing. De finale evaluatie gebeurt enerzijds door (overleg tussen) de begeleidende docent(en) en anderzijds in overleg tussen externe juryleden. De finale evaluatie door docenten en jury gebeurt aan de hand van de leerdoelen voor dit OPO en op basis van het totaal aan ingediende werkstukken. De beoordeling door de begeleidende docent(en) geldt voor 40% van het totaal. De beoordeling door de externe juryleden geldt voor 60% van het totaal. (...”).

Dit doet alleszins al vragen rijzen. Hoewel de toelichting laat vermoeden dat het cijfer tot stand komt op basis van een evaluatie van het/de door de student gerealiseerde product(en) dat/die ter beoordeling is/zijn voorgelegd – er is immers sprake van een finale evaluatie door docenten en jury aan de hand van de leerdoelen voor dit opleidingsonderdeel en op basis van het totaal aan ingediende werkstukken – kan de Raad er niet omheen dat bij de evaluatievorm onmiskenbaar ook “procesevaluatie” staat vermeld. Bij het evaluatietype is dan weer sprake van permanente evaluatie (“Partiële of permanente evaluatie met examen tijdens de examenperiode”), maar evenzeer van een examen tijdens de examenperiode. Dit laatste lijkt, op basis van de toelichting bij de evaluatie, foutief te zijn weergegeven. Deze onduidelijkheden maken het echter moeilijk de totstandkoming van de evaluatie, het betwiste cijfer, te beoordelen.

Omtrent de evaluatieprocedure leest de Raad in de opdrachtfiche van de bachelorproef verder nog het volgende (zie stuk 3 van verzoekster):

“Permanente evaluatie, Review, Proefjury en (Externe) Jury

Raadpleeg voor de evaluatievorm de ECTS fiche :

Evaluatievorm: Ontwerp/Product, Presentatie, Procesevaluatie

Evaluatie 'jaarwerk'

Er is een constante evaluatie van de ontwerpschetsen, maquettes, tekeningen, schema's, ... gedurende de 14 weken. De student wordt dus niet enkel beoordeeld op het eindresultaat en de eindpresentatie.

Er wordt een tussentijdse review georganiseerd. Hierbij wordt het werk dat tot dan geleverd is beoordeeld door de docent (al dan niet bijstaan door collega's of externen). Er wordt een beoordeling meegedeeld aan de hand van een -, 0, +.

-: het voorgestelde werk kon niet overtuigen, van de student wordt een betere/andere insteek verwacht

0: het voorgestelde werk heeft elementen met potentie maar deze werden niet voldoende kwalitatief uitgewerkt of zijn maar in één van de twee deelprogramma's aanwezig

+ : het voorgestelde werk toont in beide deelprogramma's voldoende waardevolle elementen voor verdere uitwerking

Evaluatie door externe jury

De student presenteert zijn werk op een persoonlijke en coherente wijze, aan de hand van maquettes en analoge documenten, al dan niet opgebouwd rond / gecombineerd met digitale beelden.

Per student wordt een presentatie van 25 minuten voorzien (2/3 om compact zijn project(en) voor te stellen en 1/3 minuten voor vraagstelling.”

De Raad leest in de interne beroepsbeslissing dat het behaalde cijfer van 8/20 het gewogen gemiddelde is van een cijfer voor de jury (7/20, gewicht 60%) en jaarwerk (10/20, gewicht 40%). De in de ECTS-fiche aangehaalde verdeling 60-40 blijkt alvast wel te zijn gevuld.

De interne beroepsinstantie verwijst in haar beslissing van 21 juli 2021 naar de evaluatiefiche van het jaarwerk (stuk 4 van verwerende partij), de toelichting bij deze evaluatiefiche (stuk 5 van verwerende partij), het juryverslag (stuk 6 van verwerende partij) en de toelichting bij het juryverslag (stuk 7 van verwerende partij).

De Raad stelt vast dat in de evaluatiefiche van het jaarwerk een aantal “leerresultaten” staan opgesomd die met de bachelorproef worden beoogd (zie stukken 4 en 5 verwerende partij). Zij luiden als volgt:

- De bachelorproef heeft een volwassen project tot doel, waar alle reflexen – culturele, sociaal-maatschappelijke, bouwtechnische, contextuele, poëtische en creatieve, enz. – in samenkommen. En waarvan de ontwerper de samenvatting maakt.
- De student is in staat zijn eigen ideeën te toetsen aan architecturale ‘voorbeelden’.
- De student is in staat om vanuit zijn eigen ruimtelijk en bouwtechnisch onderzoek een persoonlijk ontwerp te maken.
- De bouwtechnische interesse impliceert een bouwtechnische reflex in het proces. De student verwerft inzicht in maatschappelijke noden en waarden en kan deze conceptueel vertalen naar een architecturaal project (met meerwaarde) op basis van een adequate lezing van de context, binnen een sociaal, cultureel, ecologisch, technologisch en economisch besef.
- De student kan zowel zelfstandig werken als collegiaal en interdisciplinair samenwerken.
- De student is in staat om de oefening – doordacht en gedurfde – op hoogstaand niveau te beëindigen. De student kan ideeën en concepten inzichtelijk maken op basis van grafische vormgeving en beeldende expressie. De student kan kritische concepten ontwikkelen vanuit een artistiek-exploratieve invalshoek en deze poëtisch uitdrukken.

Verzoeker behaalde respectievelijk de volgende quoteringen: +/-; -; - tot +/-; +/-; +/- tot +; +/-

Bij de quatering per leerresultaat werd de ruimte voor commentaar niet ingevuld. Onder de hoofding “Verder verslag” leest de Raad het volgende:

“Groots, genereus gebaar is vooral vormelijk en ten koste van de kwaliteit van het wonen op de ondergrondse verdiepingen. Licht is problematisch. De aanvankelijk grote openingen werden gereduceerd tot ‘spleten’ en ‘gangen’ die ondergedimensioneerd zijn (geen doorsnede hierover). Het ondergronds gaan tot -2 werd door Marie als voldongen geponeerd, geen onderzoek naar en oplossingen voor de gevolgen van deze keuze: licht? groen? bomen?, tenzij de waterdichte kuip in secanspalen.

Het ambitieuze doel is moedig maar wordt niet verder gemotiveerd of opgeladen: een park? tuin? moestuin? markt?... geen ecologische onderbouw, welke meerwaarde? Presentatie van enkele bomen is niet voldoende. Belevingsbeelden ontbreken. Referenties Wang Shu en Rotor verdwenen in het ontwerp?

Organisatie is vrijblijvend. Publieke functies hebben potenties maar zijn versnipperd, ondergrondse polyvalente ruimte (had potentie) bovengrondse computer en studieruimte zijn niet doordacht ontworpen.

Collectieve woning: 3 en 4persoonswoning: geen visie? ‘luxe’ – 1 persoonskamers? buitenruimte?

Safehouses: ‘Safe’ rechtstreekse toegang (via privéterras) roept vragen op. Veel circulatie ten koste van bruikbare leefruimte.

Verzorgde tekeningen en makette.

BT: geen BT onderzoeksnota, onvolledige doorsnede, details zonder benaming (gevelsteen/buitenspouwblad tegen betonwand?), vooral geen materiaal om te beoordelen”

De Raad merkt in stuk 6 van verwerende partij op dat de jurybeoordeling dezelfde leerresultaten betreft. Verzoekster kreeg hiervoor de quatering 7 op 20. Dit betekent volgens de waarderingsschaal (quatering 6-9):

“Werk van inferieure kwaliteit, beantwoordt niet aan de minimumdoelstellingen van de bachelorproef; geen eigen inbreng van de student; de student beheerst de conceptuele en uitwerkingsvaardigheden niet; ernstige tekortkomingen of fouten.”

De juryleden geven op de criteria, die goeddeels gelijklopend zijn geformuleerd, respectievelijk de quateringen: -; -; - ; -; +/-; --; +. De Raad merkt hierbij op dat in het formulier de volgende criteria, als laatste twee te beoordelen criteria en in die volgorde, afzonderlijk zijn beoordeeld:

- De student is in staat om de oefening – doordacht en gedurfd – op hoogstaand niveau te beëindigen.
- De student kan ideeën en concepten inzichtelijk maken op basis van grafische vormgeving en beeldende expressie. De student kan kritische concepten ontwikkelen vanuit een artistiek-exploratieve invalshoek en deze poëtisch uitdrukken.

De Raad leest in de toelichting (verslag) het volgende:

- + ambitie is nobel;
- duidelijke plannen/snedes en maquette
- wonen op -1 en -2 is onleefbaar
  - licht?
  - verhoudingen ruimte niet in balans
  - oppervlakkige lezing referenties
  - anti-architectuur
  - geen samenhang tussen verschillende verdiepingen
  - structuur niet in dienst van architectuur

Daarnaast neemt de Raad ook kennis van een verduidelijkende nota van één van de juryleden bij het juryverslag (stuk 7 van verwerende partij). De nota behandelt volgende aspecten: “De

ambitie”, “Presentatiemateriaal”, “Het ontwerp”, “De ruimtes” en “Geen samenhang tussen de verschillende verdiepingen”.

De Raad stelt vast dat de docenten enerzijds, en de externe juryleden anderzijds, dezelfde leerdoelen hebben beoordeeld. Dat de evaluatie door zowel de docenten als de externe juryleden gebeurt op basis van de leerdoelen is in de toelichting bij de evaluatie in de ECTS-fiche vermeld. Op basis van voormelde stukken is het evenwel niet duidelijk op welke manier de procesevaluatie, die tevens is voorzien bij de evaluatie van het opleidingsonderdeel, is gebeurd. Omwille van de aard van het opleidingsonderdeel en de aard van het toonmoment aan de jury, ligt het weliswaar veeleer voor de hand dat slechts de docent het proces beoordeelt. De ECTS-fiche sluit echter niet ondubbelzinnig uit dat de jury hier ook bij betrokken is, zeker nu zowel de docenten als de externe juryleden dezelfde leerdoelen beoordelen. Tijdens de hoorzitting is gebleken dat het bereiken van sommige van deze leerdoelen op basis van het proces dat de student heeft doorlopen worden gemeten. Uit het dossier blijkt echter niet duidelijk of (enkel) de docent tot procesevaluatie overgaat. De toelichting in de ECTS-fiche leert enkel dat de beoordeling van de docent voor 40% van de globale beoordeling telt.

Voor de Raad is het niet duidelijk of de beoordeling van de docent (1) enkel het proces, (2) enkel het eindproduct of (3) zowel het proces als het eindproduct betreft. Verwerende partij stelt hierover in haar antwoordnota het volgende:

“De docent evalueert het jaarwerk, zij heeft bij de beoordeling kennis van het eindproduct en van de weg ernaar toe. De jury evalueert de student uitsluitend op basis van de presentatie en het eindproduct”.

Deze toelichting leest de Raad ook in de opdrachtfiche van de bachelorproef (stuk 3 van verzoekster). Op basis van de evaluatiedocumenten is het voor de Raad echter niet duidelijk waaruit de beoordeling van de docent bestaat. De inhoud van de evaluatiefiche van de docent – die dezelfde leerdoelen bevat als de evaluatiefiche van de externe juryleden – verhoudt zich immers moeilijk ten opzichte van de stelling dat die beoordeling (minstens deels) het proces betreft.

Wat de procesevaluatie betreft, leest de Raad verder in de antwoordnota dat de bespreking in het atelier de formatieve permanente evaluatie is, zoals beschreven in de ECTS-fiche. Die bestond uit een regelmatige bespreking van het project en één meer geformaliseerde review in de vorm van een roosdiagram.

Verwerende partij heeft het weliswaar over een ‘roosdiagram’, doch voor het overige stelt de Raad samen met verzoekster vast dat er geen schriftelijke neerslag is van de permanente evaluatie, i.e. de procesevaluatie, die verzoekster betreft. Er zijn weliswaar door verzoekster gemaakte verslagen van de bijeenkomsten met de begeleidende docent, alsook remediërsnotas. De Raad gaat ervan uit dat deze ook aan de docent zijn gestuurd, doch kan niet achterhalen of deze ook door de docent zijn gevalideerd, dan wel of de inhoud ervan is becommentarieerd, bijgestuurd of aangevuld door de begeleidende docent. Ook de betekenis van deze documenten bij de begeleiding en de totstandkoming van de procesevaluatie is onduidelijk.

De Raad stelt vast dat het roosdiagram, waarin de thema’s “concept”, “onderzoek BT-reflex”, “concept” en “onderzoek referentie” zijn geïntegreerd, de veruitwendiging is van de tussentijdse review die is voorzien in de opdrachtfiche. Deze tussentijdse review zou volgens de opdrachtfiche moeten leiden tot een -, 0 of +, maar werd in de praktijk verder verfijnd met een situering van de prestatie van de student over vier thema’s. Volgens verwerende partij betreft deze tussentijdse review (in de vorm van het roosdiagram) de (eenmalige) kwalitatieve beoordeling die is gebeurd in het kader van de permanente evaluatie. Er is evenwel nergens verduidelijkt op welke manier de gegevens uit dit roosdiagram een rol hebben gespeeld in de eindbeoordeling, in bevestigend geval welke en waar deze rol desgevallend uit blijkt. In elk geval blijkt uit het bericht waarmee de mededeling ervan is aangekondigd op het leerplatform niet dat dit roosdiagram een rol zou zijn toebedacht in de puntentoekenning voor het opleidingsonderdeel.

Hoe dan ook is het voor de Raad niet geheel duidelijk in hoeverre bij de evaluatie het roosdiagram of de door verzoekster na begeleidingsmomenten aan de docent bezorgde verslagen bij de beoordeling zijn betrokken. Tegen deze achtergrond is het voor de Raad niet duidelijk hoe de betwiste score en haar totstandkoming verenigbaar is met de beoordelingsrichtlijnen in de ECTS-fiche. Uit het dossier blijkt immers niet op welke manier de in de ECTS-fiche voorziene procesevaluatie in de beoordeling werd betrokken.

Tijdens de hoorzitting heeft verwerende partij nog toegelicht dat de in de evaluatiefiches, van de docent en de jury, vermelde competentie dat de student zowel zelfstandig kan werken als collegiaal en interdisciplinair kan samenwerken betrekking heeft op de procesevaluatie. De

Raad blijft echter geconfronteerd met een onduidelijkheid aangezien hij, ook rekening houdend met de toelichting van de evaluatoren bij de gegeven scores, geen spoor aantreft van de verbinding van de ‘scoring’ met het door verzoekster doorlopen proces. De vraag rijst ook in hoeverre dergelijke ‘scoring’ op basis van de evaluatie van het proces door de externe jury kan worden verwacht, nu uit de stukken niet blijkt dat (en desgevallend op welke manier) deze kennis hebben van het procesverloop. Ook uit de toelichting bij de evaluatie van de externe juryleden blijkt niet dat zij het proces in rekening zouden hebben gebracht, doch veeleer het ontwerp zoals het aan hen is voorgelegd. De Raad acht deze bedenking in het bijzonder relevant nu, zoals hoger reeds opgemerkt, de te beoordelen competenties door de ‘docent’ en door de ‘jury’ op nagenoeg identieke wijze zijn geformuleerd. Nu beide actoren in de beoordeling dezelfde leerdoelen in ogenschouw nemen lijkt het ook moeilijk aan te nemen dat sommige einddoelen precies door de evaluatie van het proces gecapteerd worden, temeer zo men aanneemt dat enkel de docent het proces in zijn beoordeling opneemt. Nog daargelaten blijft de hierboven reeds vermelde vraag hoe de ‘jury’ over de nodige informatie beschikt om het ‘proces’ te beoordelen. Verder is het voor de Raad, zoals reeds aangegeven, niet duidelijk hoe de betekenis van de ‘procesevaluatie’ in relatie tot de einddoelen uit de bijgebrachte evaluatiedocumenten, zowel van de docent als van de jury, kan blijken.

De Raad blijft, onder meer in het licht van de ECTS-fiche, dan ook kampen met onduidelijkheden over de rol van de bij de evaluatie betrokken actoren, de vraag wat zij precies beoordelen (proces/product) en waaruit de afweging van het beoordeelde tegen de toepasselijke evaluatiemaatstaven precies blijkt. Rekening houdend met al de hierboven toegelichte vaststellingen blijft het voor de Raad dan ook de vraag of de punten van verzoekster mede door procesevaluatie zijn bepaald en indien ja, welke elementen de beslissing op dit punt dragen. Zo ontbreekt in het dossier bijvoorbeeld ook een neerslag van de permanente evaluatie/procesevaluatie van verzoekster door de docent – *a fortiori*, indien dit relevant mocht zijn, van de jury. De Raad blijft samen met verzoekster dan ook achter met onvoldoende, in stukken gevatte, elementen die de totstandkoming van de evaluatie verklaren en deze schrageren.

De Raad herinnert aan eerdere rechtspraak waarin reeds bevestigd is dat als het onduidelijk is hoe de opmerkingen dragend zijn voor de procesbeoordeling, de motiveringsplicht geschonden wordt. Het is volgens de eerdere rechtspraak ook nodig dat, wanneer een opleiding kiest voor een beoordeling op het eindwerkproces, een summier overzicht van alle begeleidingsmomenten bijgehouden wordt met daarin de tekortkomingen en de werkpunten die besproken werden, hoe

de student met eerdere opmerkingen omging, eventuele problemen in zijn houding enzovoort. Wanneer er binnen de onderwijsinstelling een traditie bestaat om enkel mondeling te wijzen op problemen met betrekking tot het proces, dan doet dit geen afbreuk aan het feit dat deze beoordeling gestaafd moet kunnen worden.

Dergelijke elementen ontbreken in dit dossier. Deze vaststellingen volstaan om het beroep gegrond te verklaren.

De Raad merkt verder op dat verzoekster tevens van oordeel is dat de argumenten van de externe jury tegenstrijdig zijn met deze van de docent. Wat dit betreft, merkt de Raad vooreerst op dat de evaluatiefiches van beiden weliswaar analogie vertonen wat de te quoteren competenties betreft, doch de niet opgehelderde relatie tussen de proces- en de productevaluatie (aan wie deze toekomt en op basis waarvan deze plaatsvindt) maakt het onmogelijk met zekerheid vast te stellen in welke mate de bij het concipiëren van het opleidingsonderdeel bedoelde evaluatie door de docent en de externe jury hetzelfde voorwerp heeft. De Raad is tevens van oordeel dat het in die context bijgevolg onmogelijk is vast te stellen of verschillen in de beoordeling tussen de externe jury en de docent wijzen op tegenstrijdigheden dan wel toe te schrijven zijn aan een verschillend voorwerp van evaluatie, en met name de vraag in hoeverre de docent dan wel de externe jury slechts het proces of ook het product beoordelen en *vice versa*. In deze context merkt de Raad ten overvloede op ook niet precies te kunnen vaststellen wat hij met betrekking tot de evaluatie door de docent moet afleiden uit het feit dat de evaluatiefiche melding maakt van “Procesevaluatie, Ontwerp/Product” en tevens aangeeft dat de docent de evaluatiefiche kan gebruiken als werkinstrument tijdens het semester en dat het voor de student een werkmiddel is om op terug te vallen bij de evolutie van zijn werk.

Dit betekent niet dat tegenstrijdigheden in de beoordeling zonder meer problematisch zijn. Beide beoordelaars, de docent en de externe jury, kunnen, vanuit hun eigen deskundigheid en competenties, tot een ander oordeel komen en/of andere evaluatieklemtonen leggen. Dit betekent echter wél dat naarmate de evaluatie door beiden sterker van elkaar afwijkt en tegenstrijdigheden bevat, de noodzaak deze te duiden belangrijker wordt.

De Raad merkt te dezen bijvoorbeeld wel op dat met name de competentie om ‘de oefening – doordacht en gedurfd – op hoogstaand niveau te beëindigen’ door de jury gequoteerd wordt met de score “--”, terwijl de docent de quotering “+/-” gebruikt. Aldus geeft de docent een merkelijk

hogere score, waar de jury de duidelijk slechtere score evenwel slechts koppelt aan de volgende opmerkingen: “wonen op -1 en -2 is onleefbaar; licht ?; verhoudingen ruimtes niet in balans; oppervlakkige lezing referenties; anti-architectuur; geen samenhang tussen verschillende verdiepingen; structuur niet in dienst van architectuur”. Reeds in bijlage 4 van verwerende partij treft de Raad ook opmerkingen aan betreffende het problematisch karakter van het licht, over onderdimensionering en over het feit dat ondergronds tot -2 gaan door de student als voldongen werd geponeerd. Tevens leest de Raad in het document een opmerking over verdwenen referenties. In zoverre de Raad aldus analogieën tussen deze opmerkingen van de docent en deze van de externe jury kan aantreffen, zonder evenwel in de beoordeling van de merites van de student te treden, moet hij vaststellen dat het gewicht dat aan de tekortkomingen is verbonden duidelijk verschillend is in hoofde van de docent en de externe jury. Dit kan, zo overweegt de Raad, evenwel ook verband houden met de eerder aangestipte onduidelijkheid over de finaliteit van de beoordeling door de docent of het feit dat de docent bij het scoren met “+/-” blijkens het evaluatieblad ook rekening heeft gehouden met het vermogen van verzoekster om ideeën en concepten op basis van grafische vormgeving inzichtelijk te maken. Deze competentie is door de externe jury immers afzonderlijk geëvalueerd en dat met de score “+”. Het is voor de Raad in deze context niet mogelijk vast te stellen in hoeverre de beoordelingen door de jury van beide competenties elkaar uitvlakken en er niet langer sprake is van tegenstrijdigheid met de beoordeling door de docent.

Wat er ook van weze, de Raad kan, bij gebrek aan motivering van de evaluaties en in het licht van de onduidelijkheid over de ratio van de evaluatie door de docent en de externe jury niet uitmaken of sprake is van een tegenstrijdigheid, althans kan hij in de gegeven en besproken context deze tegenstrijdigheid niet uitsluiten.

Ten overvloede merkt de Raad nog op dat, rekening houdend met de onduidelijkheid met betrekking tot de aard en het voorwerp van in het bijzonder de evaluatie door de docent, feedback in het kader van een procesevaluatie, en bij uitbreiding de evaluatie zelf, problematisch kan zijn indien deze slechts is beperkt tot een ‘roos’ met een aantal aantekeningen, zoals omschreven in het voorliggende dossier. Vragen betreffende de kwaliteit van de begeleiding nog buiten beschouwing gelaten, is het de Raad niet duidelijk in hoeverre deze roos bij de evaluatie is betrokken en met andere woorden de procesevaluatie helpt schrager. Een analoge opmerking formuleert de Raad over de verslagen die verzoekster zelf heeft gemaakt betreffende de momenten van feedback. Bij gebrek aan elementen waaruit blijkt

dat deze, al dan niet aangepast, door de docent zijn gevalideerd, is het voor de Raad niet duidelijk in hoeverre zij een betrouwbaar beeld vormen van de voortgang van verzoekster. Dit betrouwbaar beeld, dat naar het oordeel van de Raad ontbreekt, is voor de Raad evenwel relevant in het kader van de procesevaluatie, ongeacht de vraag wat de precieze betekenis ervan *de facto* was. Verder is het voor de Raad niet duidelijk in hoeverre deze verslagen dan bij de evaluatie – wat deze ook precies als voorwerp mogen hebben gehad – door de docent zijn betrokken.

Het middel is gegrond.

B. Overige middelen

De overige middelen moeten niet verder worden onderzocht, vermits zij niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond werd verklaard.**
- 2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 29 oktober 2021 een nieuwe beslissing, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 11 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.954 van 11 oktober 2021 in de zaak 2021/318

In zake: Zahra VERSTRAETEN
Woonplaats kiezend te 9100 Sint-Niklaas
Prins Karelstraat 41

Tegen: VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
Woonplaats kiezend te 1050 Brussel
Pleinlaan 2

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 juli 2021, betreft het ontbreken van het opleidingsonderdeel ‘Inleiding in gender-en diversiteitsstudies’ op verzoeksters puntenblad van 1 juli 2021 en het uitblijven van de beslissing van de interne beroepsinstantie inzake het op 5 juli 2021 door verzoekster ingesteld intern beroep.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 september 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Dominique Bogman, die verschijnt voor de verzoekende partij, en mevrouw Sarah Heyl, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Master of Laws in de rechten’.

Tijdens het academiejaar 2019-2020 heeft verzoekster een credit behaald voor het opleidingsonderdeel “Inleiding in gender- en diversiteitsstudies”. Op haar officieel

resultatenoverzicht van de masteropleiding voor het academiejaar 2020-2021 staat dit opleidingsonderdeel niet meer vermeld.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 28 juli 2021 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studente het ontbreken van het vak ‘Inleiding in gender- en diversiteitsstudies’ op haar puntenblad aanvecht.

Zij wijst op artikel 151 van het Onderwijs- en examenreglement (hierna: OER), dat de studievoortgangsbeslissingen omschrijft waartegen overeenkomstig artikel 153 OER een intern beroep kan worden ingediend. Het intern beroep dat de studente heeft ingediend, is evenwel niet gericht tegen een aanvechtbare studievoortgangsbeslissing. *In casu* ligt geen beslissing voor die kan worden beschouwd als een studievoortgangsbeslissing.

De interne beroepsinstantie merkt op dat artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs de hogeronderwijsinstelling ook niet oplegt om tegen een beslissing die niet wordt gekwalificeerd als een studievoortgangsbeslissing conform artikel I.3, 69° van die Codex toegang tot een interne beroepsprocedure te verzekeren. Bij gebreke aan enige bepaling in het OER, die de bevoegdheid toekent om zich uit te spreken over het voorwerp van het huidig beroepschrift, moet de interne beroepsinstantie vaststellen dat de studente geen beroep instelt tegen een studievoortgangsbeslissing *ex* artikel 151 van het OER, waardoor de interne beroepsinstantie zonder bevoegdheid is om zich uit te spreken over het beroep.

Louter ter duiding naar de studente toe, raadt de voorzitter van de interne beroepsinstantie de studente aan om contact op te nemen met de faculteitssecretaris of studietrajectbegeleider. Zij zullen de studente kunnen uitleggen dat de credits die voor een en hetzelfde opleidingsonderdeel werden behaald, niet voor zowel de bacheloropleiding als de masteropleiding kunnen worden ingebracht.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 29 juli 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 30 juli 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Betreffende de in de wederantwoordnota opgeworpen valsheid in geschrifte

Verzoekster stelt in haar *wederantwoordnota* dat verwerende partij zich schuldig maakt aan valsheid in geschrifte doordat zij officieel meegedeelde documenten met examenresultaten van het academiejaar 2019-2020 aanpast. Daardoor kan dit stuk volgens haar niet als bewijsstuk worden gebruikt.

De Raad stelt vast dat verzoekster de valsheid van een stuk in het administratief dossier opwerpt, zonder evenwel enig stuk bij te brengen waaruit blijkt dat zij de nodige stappen heeft ondernomen om hieromtrent een klacht in te dienen. Er is evenmin enige aankondiging in die zin te lezen, waarbij zij aangeeft zinnens te zijn dit te doen. De Raad ziet bijgevolg geen reden om op basis hiervan stukken uit het debat te weren.

V. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij stelt vast dat verzoekster naast de ‘studievoortgangsbeslissing genomen op 1 juli 2021’ ook ‘het nalaten van een beslissing tegen het intern beroep van 5 juli 2021’ aanvecht. Verwerende partij wijst erop dat verzoekster op 5 juli 2021 een intern beroep heeft ingediend, waaromtrent op 28 juli 2021 een beslissing werd genomen, die haar de dag nadien ter kennis werd gebracht. Er is aldus geen sprake van het uitblijven van een beslissing op intern beroep.

Daarnaast merkt verwerende partij op dat verzoekster de (motieven van de) interne beroepsbeslissing volledig onbesproken laat in haar verzoekschrift. Zij erkent in haar feitenrelas evenwel die te hebben ontvangen en zij voegt deze ook toe aan haar stukkenbundel. Verwerende partij betreurt dat de interne beroepsbeslissing niet binnen de twintig

kalenderdagen na het instellen van het intern beroep aan verzoekster werd meegedeeld, maar dit heeft niet tot gevolg dat de beslissing met een nietigheid zou zijn bekleed. Verzoekster had op het ogenblik van het instellen van het extern beroep manifest kennis van de beslissing op intern beroep en de motieven waarop de voorzitter van de interne beroepscommissie zich heeft gesteund om tot deze beslissing te komen. Verzoekster gaat hierop niet in in haar beroep, laat staan dat ze deze motieven weerlegt.

Verzoekster benadrukt in haar *wederantwoordnota* dat de interne beroepsbeslissing haar niet binnen de twintig kalenderdagen ter kennis is gebracht. Dit wordt ook niet betwist door verwerende partij. Aangezien er een korte termijn is voorzien om beroep bij de Raad in te dienen, kan verzoekster bezwaarlijk worden verweten dit te doen. Daarbij merkt verzoekster ook op dat de universiteit nooit heeft meegedeeld dat ze op een latere datum uitspraak zou doen.

Beoordeling

Verzoekster heeft, gelet op de bepalingen van artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs, tijdig een intern beroep ingesteld tegen de bestreden beslissing.

Op basis van artikel II.284, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs, beschikt de interne beroepsinstantie over een termijn van twintig kalenderdagen, ingaand op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld om een beslissing aan de verzoekende partij ter kennis te brengen.

Als de beroepsinstantie nalaat om een beslissing te nemen, dan bepaalt artikel II.294, §1, derde lid van de Codex Hoger Onderwijs, dat de verzoekende partij binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen na het verstrijken van deze termijn een extern beroep bij de Raad moet instellen, tenzij de interne beroepsinstantie vóór het verstrijken van de termijn waarover zij beschikt, aan de student mededeelt op welke latere datum zij uitspraak zal doen. In dat geval gaat de vervaltermijn van zeven kalenderdagen voor het beroep bij de Raad in de dag na die datum.

Hoewel verzoekster in haar verzoekschrift aangeeft dat haar beroep de ‘studievoortgangsbeslissing genomen op 1 juli 2021’ en ‘het nalaten van een beslissing tegen het intern beroep van 5 juli 2021’ betreft, moet de Raad vaststellen dat de interne beroepsinstantie wel degelijk een beslissing heeft genomen. Verzoekster erkent bovendien reeds in haar verzoekschrift dat zij deze beslissing op 29 juli 2021 per e-mail heeft ontvangen.

Aangezien uit artikel 153, §2 van het onderwijs- en examenreglement 2020-2021 blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen, betekent dit dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de initiële beslissing uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Het is bijgevolg van de interne beroepsbeslissing dat de verzoekende partij de onregelmatigheid moet aantonen. Verzoekende partij moet met andere woorden bezwaren of middelen ontwikkelen, gericht tegen de beslissing van de interne beroepscommissie.

In casu moet de Raad vaststellen dat verzoekster geen enkele grief ontwikkelt tegen de interne beroepsbeslissing. Ze vermeldt in haar feitenrelas enkel dat ze de interne beroepsbeslissing op 29 juli 2021 heeft ontvangen, maar gaat hierop nergens in haar extern verzoekschrift verder in.

Het extern verzoekschrift bevat naar het oordeel van de Raad geen enkele kritiek op de interne beroepsbeslissing. Het beroep bij de Raad is bijgevolg onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 11 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.879 van 16 september 2021 in de zaak 2021/320

In zake: Murat YILDIRIM
Woonplaats kiezend te 3581 Beverlo
Genebroekstraat 38

Tegen: VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
Woonplaats kiezend te 1050 Brussel
Pleinlaan 2

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 31 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 september 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en mevrouw Sarah Heyl, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Master of Arts in het tolken’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Tolkatelier Engels II’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 25 juni 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 14 juli 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student aanvoert dat hij reeds vier academiejaren op rij het examenresultaat van 7/20 heeft behaald. De student heeft bovendien het gevoel dat hij bij zijn laatste examenkans alles heeft kunnen tolken en weergegeven, zodat hem aldus onterecht slechts een score van 7/20 werd toegekend. Nochtans had hij in het vorige academiejaar veel slechter gepresteerd door een slechte internetverbinding en toen had hij ook maar 7/20 behaald.

Wat de beoordeling van het examen zelf betreft, stipt de interne beroepsinstantie aan dat zij inlichtingen heeft ingewonnen bij de beoordelaars van het betrokken opleidingsonderdeel. Hieruit blijkt dat de student nog één onderdeel van het opleidingsonderdeel moet afleggen, namelijk ‘simulaan tolken’. De student is reeds geslaagd voor de overige onderdelen (‘consecutief tolken’ en ‘gerechtstolken’). De interne beroepsinstantie citeert vervolgens de toelichting die de titularis haar heeft bezorgd.

Het aanvoelen van de student dat hij wél alles heeft kunnen vertalen, volstaat volgens de interne beroepsinstantie niet om het oordeel van de jury terzijde te schuiven. Dat geldt eveneens voor de mededeling van de student dat hij reeds verschillende keren 7/20 zou hebben bekomen voor dit opleidingsonderdeel, waarmee hij lijkt aan te geven dat logischerwijs mocht worden verwacht dat het cijfer hoger zou uitkomen. Nochtans houdt een nieuwe examenkans in dat de student dan moet aantonen dat hij de leerresultaten heeft verwezenlijkt, wat een op zich staande beoordeling inhoudt.

De interne beroepsinstantie ziet geen reden om de motieven meegedeeld door de beoordelaars in twijfel te trekken en neemt die, wat de verschillende onderdelen van de evaluatie betreft, over. Er is op afdoende wijze toegelicht om welke redenen tot het eindcijfer werd gekomen.

Daarnaast stelt de interne beroepsinstantie vast dat de student in zijn verzoekschrift vraagt om gedelibereerd te worden voor de masteropleiding ondanks de score van 7/20 voor ‘Tolkatelier Engels II’.

De interne beroepsinstantie wijst erop dat het overeenkomstig artikel 132, § 2 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) aan de student toekomt om het verzoek tot uitzonderlijke deliberatie te onderbouwen. Hij moet in het kader hiervan onder meer de vakken aandragen waarvan hij van mening is dat ze dezelfde opleidingsdoelstellingen nastreven dan het vak waarvoor het tekort werd behaald.

In het verzoekschrift, noch ter zitting refereert de student aan concrete elementen op basis waarvan de interne beroepsinstantie zou kunnen besluiten dat de globale opleidingsdoelstellingen verwezenlijkt zijn. Ten overvloede wijst de interne beroepsinstantie erop dat er een unieke band is tussen het opleidingsonderdeel en bepaalde opleidingsdoelstellingen die enkel met dit niveau van diepgang via het opleidingsonderdeel bereikt worden.

Dat de student voor de overige twee deelevaluaties van dit opleidingsonderdeel wel reeds geslaagd is, kan geen afbreuk doen aan deze vaststelling. Het beoordelen van de globale opleidingsdoelstellingen gebeurt immers op niveau van de opleidingsonderdelen. Het komt aan de titularis van het opleidingsonderdeel toe om te bepalen hoe het eindcijfer tot stand komt. *In casu* moeten de studenten voor de drie onderdelen geslaagd zijn om voor het gehele opleidingsonderdeel te kunnen slagen. Er is niets onrechtmatigs aan deze vereiste.

De medische toestand van de moeder van de student, die wordt aangehaald, kan evenmin een reden vormen om de student alsnog globaal geslaagd te verklaren.

Ten slotte acht de interne beroepsinstantie het aangewezen dat de student contact opneemt met de dienst Studietrajectbegeleiding, aangezien ter zitting bleek dat er onduidelijkheid bestaat over de omvang van zijn schakelprogramma.

Het beroep wordt verworpen. De bestreden beslissing wordt bevestigd.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 26 juli 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 31 juli 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op een schending van het redelijkheids- en motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vast dat de interne beroepsinstantie zijn aanvraag tot deliberatie niet heeft aanvaard omdat zij van oordeel is dat hij de opleidingsdoelstellingen niet heeft behaald. In de ECTS-fiche staat volgens verzoeker enkel genoteerd dat “de studenten effectieve, mondelinge communicatie met een hoge graad van specificiteit verzorgen in diverse professionele contexten als meertalig communicatiespecialist of als tolk”.

Daarnaast heeft de interne beroepsinstantie eveneens aangekaart dat verzoeker contact moet opnemen met de trajectbegeleider omdat hij nog twee vakken van het schakelprogramma zou moeten opnemen. Verzoeker stelt dat hij reeds geslaagd is voor het vervolgvak van de masteropleiding. Daarnaast zou hij alsnog een vrijstelling krijgen voor die twee vakken aangezien hij in zijn bachelor vakken heeft gevolgd waarvan de inhoud overeenstemt. Er blijft aldus nog slechts één onderdeel over om het diploma te verwerven. Verzoeker wil zijn diploma

zo snel mogelijk behalen omdat de studenten tolk na de masteropleiding nog een postgraduaat conferentietolk moeten volgen.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker in zijn intern beroep enerzijds beknopte grieven heeft geformuleerd ten aanzien van de examenbeslissing van 7/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Tolkatelier Engels II’ en anderzijds heeft verzocht om gedelibereerd te worden.

In het kader van het extern beroep spitsen de grieven van verzoeker zich louter toe op de weigering van de interne beroepsinstantie om de student ‘globaal geslaagd’ te verklaren.

Wat dit betreft, werpt verwerende partij op dat cumulatief aan twee voorwaarden moet worden voldaan: is er sprake van uitzonderlijke omstandigheden en zo ja, zijn de globale opleidingsdoelstellingen bereikt? Nog in het kader van het intern, noch in het kader van het extern beroep, toont verzoeker volgens verwerende partij aan dat aan beide voorwaarden is voldaan. Nochtans rust de bewijslast hiertoe op de student.

Verwerende partij stelt vast dat verzoeker in het kader van het extern beroep alleen grieven formuleert ten aanzien van (1) de motivering ten overvloede en (2) een element dat louter ter informatie aan verzoeker in de beslissing was meegedeeld.

Waar verzoeker verwijst naar de ECTS-fiche, merkt verwerende partij op dat verzoeker met deze argumentatie geenszins weerlegt dat de globale opleidingsdoelstellingen van het programma, waartoe dit opleidingsonderdeel op unieke wijze bijdraagt, niet werd verwezenlijkt. De globale opleidingsdoelstellingen worden elk academiejaar in de eerste lesweek van de master Tolken toegelicht via een PowerPointpresentatie en een vademeicum en zijn een heel jaar lang te consulteren op Canvas en de gedeelde map ‘Master tolken’ op OneDrive (te raadplegen door zowel de tolkdocenten als de tolkstudenten).

Wat daarnaast de omvang van het schakelprogramma betreft, benadrukt verwerende partij vooreerst dat dit niet het voorwerp uitmaakt van huidige procedure. De interne beroepsinstantie heeft in het kader van haar onderzoek echter opgemerkt dat verzoeker in het academiejaar 2019-2020 in het kader van het schakelprogramma de opleidingsonderdelen ‘Nederlands: communicatievaardigheden II’ en ‘Nederlands communicatievaardigheden III’ heeft opgenomen, maar telkens afwezig bleef op de examens. Het daaropvolgende academiejaar

schreef verzoeker zich niet in voor deze opleidingsonderdelen en evenmin werd aangetoond dat hiervoor een vrijstelling werd bekomen. Ter zitting bleken verzoeker en de Studietrajectbegeleider van mening te verschillen over de noodzaak om deze opleidingsonderdelen nog te volbrengen. De suggestie van de interne beroepsinstantie om hierover contact op te nemen met de Studietrajectbegeleider moet dan ook hierin worden gekaderd. Dit is evenwel niet één van de motieven van de interne beroepsinstantie.

Dat verzoeker aangeeft het postgraduaat conferentietolken te willen volgen, kan geenszins afbreuk doen aan deze vaststellingen.

Beoordeling

De Raad leest in het verzoekschrift bij de Raad dat de verzoeker “een zaak [wil] starten tegen de beslissing van de interne beroepscommissie van de VUB. De commissie heeft namelijk beslist dat mijn aanvraag tot deliberatie van mijn laatste vaksonderdeel niet wordt aanvaard.”

Meer in het bijzonder voert verzoeker het volgende aan: “Ze beschrijven dat de opleidingsdoelstellingen niet zijn behaald. In de ECTS-fiche, die u ook als bijlage terug kunt vinden, kunt u zien dat er enkel verwacht wordt dat “de studenten effectieve, mondelinge communicatie met een hoge graag van specificiteit verzorgen in diverse professionele contexten als meertalig communicatiespecialist of als tolk.”

De Raad merkt op dat verzoeker de ‘aanklacht bij de interne beroepscommissie’ als bijlage bij zijn extern verzoekschrift voegt. Hij integreert dit intern beroepschrift niet in zijn verzoekschrift houdende extern beroep en voegt er ook geen argumenten aan toe.

De Raad stelt vast dat de interne beroepscommissie uitvoerig heeft geantwoord op de grieven die verzoeker in het kader van het intern beroep heeft geformuleerd ten aanzien van de examenbeslissing voor het opleidingsonderdeel “Tolkatelier Engels II”.

Nu verzoeker geen nieuwe grieven formuleert met betrekking tot de beoordeling door de interne beroepscommissie en ook niet duidt in welke mate hij de in het kader van het intern beroep geformuleerde grieven herneemt en waarom hij van oordeel is dat verwerende partij er onvoldoende rekening mee houdt, ziet de Raad geen grond om de examenbeslissing te vernietigen.

De Raad merkt ook op dat verwerende partij tevens overwegingen formuleert met betrekking tot het verzoek om globaal geslaagd te worden verklaard, niettegenstaande het tekort dat verzoeker heeft behaald voor “Tolkatelier Engels II”. Tevens stelt de Raad vast dat verwerende partij in de beslissing op intern beroep uitvoerig heeft gemotiveerd waarom zij dit verzoek niet heeft ingewilligd.

De Raad wijst op artikel II.229 Codex Hoger Onderwijs en artikel 132 OER waarin de mogelijkheid is opgenomen om een student die niet voor alle opleidingsonderdelen een credit heeft behaald, op grond van een globale beoordeling van de doelstellingen van de opleiding toch geslaagd te verklaren. Er is telkens sprake van twee cumulatieve voorwaarden: er moeten uitzonderlijke omstandigheden worden aangetoond én de student moet aantonen dat de doelstellingen globaal genomen werden behaald

De Raad moet vaststellen in het verzoekschrift houdende extern beroep geen elementen aangereikt te krijgen waaruit blijkt dat sprake is van een uitzonderlijke situatie als bedoeld in voormelde bepalingen. Ter zitting vermeldt verzoeker weliswaar dat zijn moeder gezondheidsproblemen heeft, doch nergens brengt hij concrete elementen betreffende deze omstandigheid of andere uitzonderlijke omstandigheden aan die de Raad er in redelijkheid kunnen toe bewegen te oordelen dat er onvoldoende rekening mee is gehouden bij de beoordeling van het deliberatieverzoek.

Wat daarnaast de globale opleidingsdoelstellingen betreft die verwezenlijkt moeten zijn om een student globaal geslaagd te verklaren, moet de Raad vaststellen dat verzoeker in het verzoekschrift houdende extern beroep slechts verwijst naar de competenties die zijn beoogd met het opleidingsonderdeel waarvoor verzoeker niet slaagde, zonder echter te verwijzen naar de doelstellingen van de opleiding of zonder het opleidingsonderdeel en de ermee beoogde doelstellingen te kaderen in de opleidingsdoelstellingen. Aldus reikt verzoeker ook vanuit dit oogpunt de Raad geen elementen aan die deze ertoe kunnen brengen vast te stellen dat de beoordeling van het deliberatieverzoek door de interne beroepsinstantie niet stand kan houden.

De Raad moet hierbij vaststellen dat verzoeker geen nieuwe elementen aanbrengt die de motieven betreffen die de interne beroepsinstantie heeft gegeven om het verzoek globaal geslaagd verklaard te worden af te wijzen. Meer in het bijzonder, wat de band tussen de

opleidingsdoelstellingen en de eindcompetenties beoogd met het opleidingsonderdeel waarvoor verzoeker niet slaagde betreft, merkt de Raad op dat verzoeker niet uitlegt hoe beide zich tot elkaar verhouden – de interne beroepsinstantie heeft het over een ‘unieke band’ – en verzoeker toch de globale doelstellingen heeft behaald. Dat verzoeker wel goed heeft gepresteerd voor twee van de drie onderdelen van het opleidingsonderdeel “Tolkatelier Engels II” doet hieraan geen afbreuk.

Ten slotte is de Raad van oordeel dat de argumentatie van verzoeker inzake de nog op te nemen opleidingsonderdelen in zijn schakelprogramma geen betrekking hebben op het voorwerp van de huidige procedure. De Raad ziet ook niet in hoe deze overwegingen tot de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen leiden.

De Raad stelt vast dat de interne beroepscommissie in haar beslissing heeft gewezen op het belang contact op te nemen met de trajectbegeleider, aangezien verzoeker nog twee vakken zou moeten opnemen uit het schakelprogramma. Dat verzoeker van mening is dat hij reeds het mastervak van die schakelvakken met succes heeft opgenomen en ervan overtuigd is voor de twee bedoelde vakken een vrijstelling te kunnen krijgen, brengt de Raad niet tot het oordeel dat verzoeker ten onrechte niet geslaagd verklaard is / niet gedelibereerd is. Uit het voorgaande blijkt dat de Raad er niet anders over denkt nu verzoeker aanvoert dat in feite nog één onderdeel van het opleidingsonderdeel “Tolkatelier Engels II” overblijft om het diploma te kunnen behalen.

Eveneens kan de Raad niet tot vernietiging van de beslissing van de interne beroepsinstantie komen, omdat van de onregelmatigheid of onredelijkheid ervan, nu verzoeker aanvoert zo snel mogelijk een postgraduaat tolken te willen volgen daar de professoren – zo betoogt verzoeker – reeds vaker hebben aangegeven dat dit noodzakelijk is en dat de masteropleiding enkel het begin is dat een basis moet vormen voor de carrières, terwijl de verbeterwijze – opnieuw naar de visie van verzoeker – zo streng is dat de geslaagde studenten enkel een 11 of 12 behalen.

De Raad moet vaststellen dat verzoeker niet verduidelijkt hoe uit deze laatste overweging volgt dat de beoordeling van het opleidingsonderdeel “Tolkatelier Engels II” onredelijk streng zou zijn of de beslissing verzoeker niet globaal geslaagd te verklaren vernietigd zou moeten worden wegens onregelmatigheid of onredelijkheid.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 16 september 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.883 van 21 september 2021 in de zaak 2021/325

In zake: Sander SLAGMOLEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Minnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71, bus 5
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
Woonplaats kiezend te 1050 Brussel
Pleinlaan 2

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 augustus 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 24 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 september 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Charlotte Plottier, die *loco* advocaat Hilde Minnen verschijnt voor de verzoekende partij, en mevrouw Sarah Heyl, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Master of Arts in de geschiedenis’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef Geschiedenis’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 24 juli 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de grieven van de student erin bestaan dat de promotor heeft verzaakt aan zijn taak om hem van feedback te voorzien en dat de houding en communicatie van de promotor zodanig negatief was dat hij niet meer naar behoren kon functioneren. De student illustreert dit aan de hand van het feit dat de promotor verwijst naar “ertussen geflanste pagina’s”, terwijl hij bijna 11.000 woorden aan zijn tekst heeft toegevoegd. Deze toevoeging zou bovendien op verzoek van de promotor zijn gebeurd, terwijl de student hierover (te) weinig bronmateriaal terugvond.

De interne beroepsinstantie gaat vooreerst dieper in op de beoordeling van de masterproef zelf. Uit de motivering van het cijfer van de masterproef blijkt dat zowel de promotor als de commissarissen de masterproef op alle evaluatiepunten onvoldoende, zwak of matig beoordeelden. Slechts uitzonderlijk werd een punt als ‘goed’ gescoord. Er wordt onder meer opgemerkt dat de masterproef een interessant onderwerp behelst, maar dat de student niet goed lijkt te weten hoe hij de concepten uit zijn inleiding moet toepassen op zijn bronnenmateriaal.

Volgens de beoordelaars werd de masterproef bovendien onzorgvuldig opgesteld omdat de student passages behoudt, die in zijn laatste versie niet langer van toepassing zijn. Zo verwijst de student verschillende keren naar de situatie in juli-augustus 2020 in de versie die in mei-juni 2021 werd ingediend. In zijn evaluatie vermeldt de promotor dat de student geen rekening heeft gehouden met de gegeven feedback, meer bepaald wat de recente literatuur betreft.

Ter zitting heeft de student overigens erkend dat het toegekende cijfer op zich niet verkeerd is, omdat de versie die hij in juni 2021 had ingediend bijna dezelfde was als de versie die hij eerder had ingediend en waarop hij negatieve feedback had ontvangen.

Vervolgens gaat de interne beroepsinstantie in op de kritieken van de student betreffende de begeleiding die hij het voorbije academiejaar van zijn promotor heeft ontvangen. Zij stelt op basis van het dossier het volgende vast:

- de student vroeg zijn promotor op 24 september 2020 of hij opnieuw in die hoedanigheid wou optreden;
- de promotor deelde de student op 1 oktober 2020 mee dat hij hiertoe alleen bereid was als de student een remediëringsplan zou opmaken;
- de student deelt op 8 oktober 2020 mee dat de aanpak van vorig jaar niet voor herhaling vatbaar is, waarna hij aan de promotor vraagt “*wat voor planning*” hij in gedachten heeft;
- op 13 oktober 2020 antwoordt de promotor dat hij een uitgewerkt remediëringsplan verwacht;
- op 18 oktober 2020 vraagt de student aan de promotor uitgebreide feedback op zijn laatste inzending;
- diezelfde dag antwoordt de promotor dat de laatste inzending nauwelijks verschilt van de eerste waarover alle feedback is opgenomen in het verslag;
- de student bezorgt op 17 november 2020 een remediëringsplan.

Vervolgens contacteert de student de promotor geen enkele keer met het oog op feedback of begeleiding. Wanneer de promotor de student zelf een bericht stuurde op 14 januari 2021 met de vraag om contact op te nemen, kwam er geen reactie van de student.

Ter zitting heeft de student hierover verklaard dat hij de reactie van de promotor te onvriendelijk vond, waardoor hij hem niet meer contacteerde. In het verzoekschrift haalt de student aan dat hij het kleinerend vond dat de promotor verwijst naar “ertussen geflanste pagina’s” en dat hij die had opgenomen op het verzoek van de promotor zelf.

De interne beroepsinstantie stelt dat de student dan nog enige onvriendelijkheid in de reactie van de promotor mocht ontwaren, maar het is hij zelf die heeft beslist om gedurende het grootste deel van het academiejaar niet in te gaan op de toch wel uitgestoken hand van de promotor en hem geen feedback meer te vragen nadat hij een remediëringsplan had bezorgd. Als de masterstudent daadwerkelijk niet meer in contact durfde te treden met zijn promotor, wegens enige gepercipieerde onvriendelijkheid, dan had hij de hulp kunnen inroepen van de verschillende facultaire diensten, waaronder de facultaire ombudspersoon, die in het belang van

de student kunnen optreden. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de promotor dan wel een gevatte reactie heeft geuit naar de student, die ter zitting erkent dat zijn nieuwe versie weinig verschilde van de eerder ingediende versie waarop negatieve kritiek was gekomen.

Het blijkt echter niet dat, ondanks de voornoemde houding van de student, de promotor niet (langer) bereid was om feedback te leveren. De promotor eiste daarbij wel dat hij nieuwe en grondig herwerkte stukken tekst te zien zou krijgen, die vervolgens het voorwerp zouden uitmaken van feedback. Die opvatting kan naar het oordeel van de interne beroepsinstantie niet onredelijk worden genoemd, rekening houdende met het feit dat de promotor al veelvuldig feedback had gegeven op de initiële masterproef. In die omstandigheid mocht worden gevraagd dat het verzoek tot feedback zou aanvatten met het voorleggen van herwerkte stukken van de masterproef.

De interne beroepsinstantie stipt aan dat, ook al had de student eerder al 9/20 bekomen voor de masterproef, hij er nog niet mocht vanuit gaan dat beperkte aanpassingen in dergelijk geval zouden moeten volstaan om een 10/20 te bekomen. Met de (opnieuw) ingediende masterproef – in het kader van een aangewende examenkans – moet de student aantonen dat hij de leerresultaten heeft verwezenlijkt, wat een op zich staande beoordeling inhoudt zonder dat die in beginsel wordt gerestrimeerd door een examencijfer behaald op een eerdere examenkans, dat niet tot een credit heeft geleid.

Volgens de interne beroepsinstantie slaagt de student er dan ook niet in het vermoeden van deskundigheid, dat kleeft aan de beoordeling van de masterproef te weerleggen.

Louter ten overvloede wijst de interne beroepsinstantie er nog op dat het vaste rechtspraak is van de Raad dat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden, een middel dat gebaseerd is op (beweerdelijke) gebrekkige begeleiding en feedback er niet toe leidt dat een negatieve evaluatie moet worden omgebogen in een positievere evaluatie. Met ‘uitzonderlijke omstandigheden’ worden die omstandigheden bedoeld die ertoe leiden dat een meer dan gerede twijfel wordt gezaaid over de betrouwbaarheid van de beoordeling. Volgens de interne beroepsinstantie is hiervan, gelet op alle concrete elementen van het dossier, geen sprake.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 26 juli 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 augustus 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op een schending van de formele motiveringsplicht en het materieel motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker is van mening dat de motivering uit de beslissing zelf moet blijken. Zo moet de student bij een masterproef in kennis worden gesteld van de beoordelingsfiche, ingevuld door de beoordelaar(s). Verzoekers masterproef wordt beoordeeld door een jury, bestaande uit de promotor van de thesis en twee commissarissen. Deze drie juryleden moeten een evaluatieformulier invullen en een evaluatieverslag opmaken. Verzoeker heeft geen kennis van deze evaluaties, minstens zijn deze niet afdoende. Hij stelt dat niet kan worden nagegaan welke score elk jurylid heeft gegeven. Hij kan aldus evenmin verifiëren of er sprake is van een discrepantie tussen de verschillende scores, waardoor de motiveringsplicht hoger zou liggen.

Volgens verzoeker slaagt de interne beroepsinstantie er ook niet in te duiden waarom hij niet geslaagd is, of waarom het cijfer ongewijzigd is gebleven. Zo verwijst de interne beroepsinstantie naar ‘het vermoeden van deskundigheid’, maar dit bestaat volgens verzoeker niet. Hij benadrukt dat een student moet kunnen begrijpen waarom hij niet geslaagd is, temeer wanneer hij keer op keer hetzelfde resultaat behaalt.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij er vooreerst op dat verzoeker pas voor het eerst in het kader van het extern beroep aanvoert dat hij meent dat de motiveringsverplichting werd

geschonden. Voor zover dit middel gericht is tegen de initiële examenbeslissing, is het volgens verwerende partij onontvankelijk. Verzoeker kan het voorwerp van de betwisting in de procedure voor de Raad bovendien niet uitbreiden.

Ten overvloede stelt verwerende partij dat de interne beroepsinstantie bij haar beoordeling wel degelijk is vertrokken van het vermoeden van deskundigheid en professionaliteit in hoofde van de beoordelaars. Het is aan verzoeker om, reeds in het kader van het intern beroep, duidelijke en overtuigende elementen aan te voeren om dit vermoeden aan het wankelen te brengen. *In casu* geldt dit in het bijzonder nu verzoeker – in tegenstelling tot wat hij in zijn verzoekschrift aanvoert – op basis van de evaluatieverslagen die beschikbaar waren ter inzage kennis kon nemen van de motivatie van de beoordeling. Zo kon verzoeker bijvoorbeeld op basis van de evaluatie vragen om een mondelinge verdediging, wat hij niet heeft gedaan.

Verwerende partij verwijst naar de interne beroepsbeslissing, wat de motivatie van de beslissing betreft. Dat verzoeker ter zitting heeft verklaard dat hij het cijfer op zich niet als verkeerd beoordeelde nu hij quasi dezelfde versie van zijn meesterproef in juni 2021 heeft ingediend als in augustus 2020, wordt niet door hem betwist. Volgens verwerende partij blijkt dit overigens uit de veelvuldige verwijzingen naar de situatie in juli-augustus 2020 in de tekst van de masterproef zelf.

Verwerende partij benadrukt ten slotte dat de interne beroepsinstantie een orgaan van actief bestuur is, en afdoende duidelijk heeft gemaakt waarom zij tot de welbepaalde beslissing is gekomen. De grieven van verzoeker die een wezenlijke invloed konden hebben op de beslissing werden erin betrokken.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker vooreerst dat hij in zijn intern beroepsschrift naast het argument omtrent de gebrekkige feedback/begeleiding ook reeds argumenten inzake de motivering heeft aangehaald. Zo heeft hij aangegeven dat zijn toevoegingen ten opzichte van de eerste thesisversie niet konden worden weggezet als “ertussen geflanste pagina’s”, zoals prof. [T.] dit had omschreven. Daarnaast werd in het extern verzoekschrift argumentatie ontwikkeld omtrent de motivering zoals opgesteld door de interne beroepsinstantie. Dit is uiteraard ontvankelijk omdat verzoeker hiervan nog geen kennis kon hebben op het ogenblik van het instellen van het intern beroep.

Vervolgens stipt verzoeker aan dat de motivering van een studievoortgangsbeslissing, dan wel die van de interne beroepsbeslissing niet volledig samenvalt met de vraag naar de gegrondheid van een studievoortgangsbeslissing, zoals verwerende partij wil doen voorstellen.

Verzoeker stelt vast dat verwerende partij in haar antwoordnota letterlijk de bewoordingen van de ‘motivatie’ van de interne beroepsinstantie overneemt. Door deze volledig te citeren, wordt evenwel nog niet aangetoond dat de motivering afdoende was en verzoeker in staat kon stellen een antwoord te vinden op de geuite bezwaren in zijn intern beroepsschrift. Zo vraagt verzoeker zich nog steeds af waarom zijn promotor, prof. [T.], hem op verschillende ogenblikken niet van feedback wou voorzien.

Verzoeker is niet akkoord met verwerende partij waar zij stelt dat de interne beroepsinstantie al de grieven van verzoeker die een wezenlijke invloed konden hebben op de beslissing erbij heeft betrokken. De interne beroepsinstantie ging immers niet concreet in op een aantal van de punten van kritiek die hij in zijn intern beroepsschrift heeft geuit en die nochtans relevant zijn.

Volgens verzoeker is zijn kritiek op het vlak van de begeleiding slechts een beperkt punt in zijn intern beroepsschrift. Hij heeft nog twee bijkomende argumenten aangehaald, waarop de interne beroepsinstantie niet / onvoldoende is ingegaan. Zo heeft verzoeker aangehaald dat een wezenlijk deel aan de thesis werd toegevoegd, maar is de interne beroepsinstantie niet nagegaan of de promotor in eer en geweten kon besluiten dat zijn herwerkingen slechts van beperkte aard waren. Daarnaast heeft verzoeker in zijn intern beroepsschrift enkele elementen aangehaald in verband met het toevoegen van de aspecten van ‘schilderijen’ en ‘mokers’. Evenmin werd ingegaan op de vraag dat verzoeker wel degelijk uitdrukkelijk om begeleiding had gevraagd wat deze punten betreft.

Beoordeling

De Raad treft dit argument niet aan in het verzoekschrift houdend intern beroep. De redenen waarom verzoeker het niet eens is met de initiële beslissing zijn, naar de Raad kan vaststellen, de volgende:

- Verzaking door de promotor aan zijn taken door verzoeker te weigeren van feedback te voorzien, hetgeen niet alleen nefast was voor de motivatie van verzoeker, maar ook voor de kwaliteit van de ingediende masterproef.

- Het feit dat sterk wordt neergekeken op een toevoeging door verzoeker in het academiejaar 2020-2021 aan het werkstuk van ‘ertussen geflanste pagina’s’, nu deze zijn toegevoegd omdat de promotor er het belang van had onderstreept; het feit dat de toevoeging is weggezet als totaal verwaarloosbaar beschouwt verzoeker als een manier om hem te kleineren en zich van hem af te sluiten alsook om aan zijn taken als promotor voorbij te gaan.
- Het feit dat de informatie over schilderijen precies op verzoek van de promotor is toegevoegd en dat verzoeker is teruggevallen op secundaire literatuur bij gebrek aan primair bronnenmateriaal.
- De conclusie dat er een klimaat is gecreëerd waarin het voor verzoeker erg moeilijk was om naar behoren te functioneren en waardoor er geen sprake kon zijn van een gezonde relatie tussen de promotor en verzoeker.

Evenmin ziet de Raad in het dossier afdoende argumenten waaruit blijkt dat verzoeker de naar zijn mening gebrekkige motivering van de score voor de masterproef niet in het kader van het intern beroep kon opwerpen. Daarnaast is de Raad van oordeel dat het argument evenmin de openbare orde raakt.

Waar verzoeker in de wederantwoordnota aanvoert dat in het verzoekschrift een argumentatie is ontwikkeld met betrekking tot de motivering zoals opgesteld door de interne beroepscommissie en het middel bijgevolg ontvankelijk is, leest de Raad in het verzoekschrift houdende extern beroep dat de schending van de motiveringsplicht die verzoeker in de interne beroepsbeslissing aanwezig acht betrokken wordt op de beoordeling van de masterproef. Zo wijst verzoeker op het feit dat een student in kennis moet worden gesteld van de beoordelingsfiche die de beoordelaars invullen. Tevens geeft verzoeker aan geen kennis te hebben van de evaluaties door de promotor en de commissarissen die een evaluatieformulier moeten invullen en een evaluatieverslag moeten opmaken. Vervolgens duidt verzoeker aan dat de motivering van de interne beroepscommissie er evenmin in slaagt om aan hem te duiden waarom hij niet geslaagd of waarom het cijfer opnieuw ongewijzigd is gebleven. Uit het voorgaande blijkt dat verzoeker van mening is dat de interne beroepsinstantie een onregelmatige beslissing heeft genomen omdat zij onvoldoende de evaluatie motiveerde.

De Raad moet evenwel vaststellen dat precies deze evaluatie als dusdanig niet in vraag is gesteld in het verzoekschrift houdende intern beroep, zodat verzoeker verwerende partij bezwaarlijk

kan verwijten de evaluatie niet te hebben gemotiveerd in de aangevochten beslissing. Wat de verwijzing naar de aan de thesis toegevoegde tekstfragmenten, de zogenaamde ‘ertussen geflanste tekst’ betreft, is verzoeker in de wederantwoordnota van oordeel dat hieruit blijkt dat hij in zijn verzoekschrift houdende intern beroep is ingegaan op de motivering van de evaluatie (9 op 20 als score voor de ‘masterproef’). Lectuur van het verzoekschrift houdende intern beroep leert evenwel dat de verwijzing naar de aan de thesis toegevoegde tekst kadert in een argument over de begeleiding van de masterproef, waarbij verzoeker aangeeft zich gekleineerd te voelen door de promotor.

De Raad moet bijgevolg vaststellen dat verzoeker het argument met betrekking tot de score voor de masterproef niet heeft bijgebracht in het kader van de interne beroepsprocedure. Hij kan het niet op ontvankelijke wijze voor het eerst bijbrengen in het kader van het beroep voor de Raad.

Ten overvloede merkt de Raad in deze ook op in de interne beroepsbeslissing te lezen, zonder dat verzoeker dit weerlegt in het verzoekschrift houdende extern beroep, dat verzoeker tijdens de hoorzitting van de interne beroepsinstantie erkent dat het toegekende cijfer op zich niet verkeerd is aangezien de versie die hij in juni 2021 had ingediend bijna dezelfde was als degene die hij eerder had ingediend en waarop hij negatieve feedback had ontvangen.

Het eerste middel is niet ontvankelijk.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op een schending van het *patere legem*-beginsel, het zorgvuldigheids- en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker beroept zich op een gebrek aan begeleiding en een gebrek aan/gebrekige feedback. Hoewel de Raad vooropstelt dat een gebrek aan begeleiding geen reden is om een slechte evaluatie te wijzigen in een betere, doet zich in huidig dossier een uitzonderlijke situatie voor, waarin van dit principe wordt afgeweken. Verzoeker werd immers op zeer uitdrukkelijke wijze feedback geweigerd door zijn promotor.

Verzoeker verduidelijkt dat hij tijdens het afgelopen academiejaar het opleidingsonderdeel ‘Masterproef Geschiedenis’ moest hernemen. Hij contacteerde zijn thesisbegeleider op 24 september 2020 met de vraag of hij dit jaar eveneens zijn masterproef wenste te begeleiden. Op 1 oktober 2020 antwoordde prof. [T.] dat hij bereid was de thesisbegeleiding dit jaar opnieuw op te nemen, onder de premissie dat hij eerst ‘een soort planning’ zou te zien krijgen. Volgens verzoeker toont dit reeds aan dat prof. [T.] hem op de proef wou stellen. Prof. [T.] gaf echter geenszins aan wat hij precies van verzoeker verwachtte. Verzoeker vroeg zich af wat prof. [T.] precies bedoelde en stelde hem de vraag in die zin op 8 oktober 2020.

Op 13 oktober 2020 gaf prof. [T.] aan dat hij een uitgewerkt remediëringsplan verwachtte. Op 18 oktober 2020 vroeg verzoeker aan prof. [T.] of hij een uitgebreide feedback zou kunnen bezorgen op zijn laatste inzending. Hierop kreeg verzoeker diezelfde dag een erg denigrerend antwoord, waaruit een minachtende houding ten aanzien van de student blijkt. Volgens hem mag een andere, open houding worden verwacht van een onderwijsinstelling zoals VUB, die zichzelf als een open, tolerante universiteit presenteert. Hij verwijst hiervoor ook naar de website van VUB.

Volgens verzoeker was de inhoud van dit bericht bovendien problematisch. Zo wist hij immers geenszins ‘*wat er aan de hand was*’. Verzoeker ontving helemaal geen passende feedback. Volgens hem kon deze zinsnede helemaal geen toegevoegde waarde bieden. Er is geen sprake van opbouwende kritiek, maar wel van een bijzonder negatieve afkeurende houding ten aanzien van verzoeker. Daarbij werd ook duidelijk dat er geen feedback zou volgen en dat verzoeker er alleen voor stond.

Verzoeker had nochtans diverse elementen toegevoegd in vergelijking met de laatste versie die hij aan prof. [T.] had voorgelegd. Het betrof in totaal een aanvulling van ongeveer 11.000 woorden. Verzoeker had – in samenspraak met prof. [T.] – bijkomende informatie over schilderen en mokers verwerkt en had dus de enige feedback die hij had ontvangen van prof. [T.] gevuld. Verzoeker vindt dit tegenstrijdig. Hij benadrukt dat een student moet weten wat van hem wordt verwacht, opdat hij zich hierop kan richten en het nodige kan doen om deze verwachtingen in te lossen. Huidig dossier draagt echter een bepaalde mate van willekeur in zich. Verzoeker weet niet wat van hem wordt verwacht door de bijzonder gebrekkige communicatie van prof. [T.].

Verzoeker diende bij nader inzien zelfs vast te stellen dat deze feedback met betrekking tot de deelthema's van schilderijen en mokers in wezen niet relevant was. De feedback was aldus op zichzelf gebrekkig. Verzoeker deed nader onderzoek naar deze aspecten in het kader van zijn afgebakend theisonderwerp. Die afbakening werd bij aanvang overeengekomen met prof. [T.]. Nochtans bleek later dat deze thematieken zich niet als pertinent opdringen en dat verzoeker erg weinig van zijn onderzoeksresultaten nuttig kon verwerken in de meesterproef. Bovendien bemoeilijkte de huidige coronapandemie hem in het bijzonder bij het hanteren van primaire bronnen, daar alle geschiedkundige archieven voor onbepaalde tijd gesloten werden. Verzoeker diende zich, door deze overmachtssituatie, noodgedwongen te baseren op secundaire bronnen.

Verzoeker benadrukt ten slotte dat hij zich steeds te goeder trouw opstelde. Hij had een erg groot vertrouwen in de begeleiding en het promotorschap van prof. [T.], wat ook de reden was om hem bij aanvang van het academiejaar opnieuw als thesisbegeleider te vragen.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij vooreerst naar wat de interne beroepsinstantie hieromtrent in haar beslissing heeft uiteengezet. Dat verzoeker nog aanvoert dat hij op aanraden van de promotor eveneens onderzoek deed naar schilderijen en mokers, maar dat hij die vervolgens toch niet pertinent achtte, kan volgens verwerende partij niet aantonen dat de begeleiding gebrekkig was. Het betreft het louter aanvoelen van verzoeker. Verwerende partij stipt aan dat de promotor in zijn evaluatie heeft opgenomen dat verzoeker de recente literatuur ter zake niet verwerkte, hoewel hij die in eerdere verslagen als essentieel had geadviseerd. Ook hier wordt de foutieve begeleiding of het gebrek aan deskundigheid niet door verzoeker aangetoond.

Verwerende partij merkt op dat de verwijzingen van verzoeker over de verklaringen op de website van VUB dat studenten hulp krijgen en er niet alleen voor staan, op geen enkele manier afbreuk kan doen aan deze vaststellingen. Het is niet dienend in het kader van huidige procedure.

In zijn *wederantwoordnota* benadrukt verzoeker dat de reactie van prof. [T.] op 17 november 2020 een kantelmoment is geweest. Hij erkent dat prof. [T.] op 14 januari 2021 contact opnam, maar dit gebeurde volgens verzoeker pas nadat hij in de maanden voorafgaand weigerde feedback te geven en zijn e-mail onbeantwoord liet.

Verzoeker stelt dat de situatie in de antwoordnota op dit vlak verkeerd werd voorgesteld. Verzoeker heeft zijn remediëringsplan op 17 november 2020 aan prof. [T.] overgemaakt, waarna hij enige feedback ontving. De opmerkingen bleven veelal oppervlakkig. Het is niet correct dat verzoeker hierop niet meer heeft gereageerd. Hij heeft zijn promotor daarentegen dezelfde dag nog om meer concrete feedback gevraagd en hij deed een voorstel inzake rapportering. Prof. [T.] heeft echter niet meer gereageerd op deze hulpvraag en het rapporteringsvoorstel van verzoeker.

Verzoeker benadrukt dat hij uitdrukkelijk heeft aangegeven moeite te hebben met het vormen van een paradigma. Hij is op die diverse ogenblikken van essentiële feedback verstoken gebleven. Verzoeker kon niet verder en zijn promotor liet duidelijk verstaan genoeg van hem te hebben gehad.

Beoordeling

Een tweede argument van verzoeker betreft het gebrek aan begeleiding dat hij zou hebben gekregen en het gebrek aan / de gebrekkige feedback op de masterproef.

Vooreerst herinnert de Raad er in deze aan dat een gebrek in de begeleiding slechts in uitzonderlijke omstandigheden tot de vernietiging van een evaluatiebeslissing aanleiding geeft. De gebrekkige feedback moet van die aard zijn dat de Raad kan aannemen dat het gebrek het de student *de facto* onmogelijk heeft gemaakt de met het opleidingsonderdeel beoogde competenties in voldoende mate te bereiken. De Raad kan slechts tot vernietiging van de evaluatiebeslissing overgaan indien het gebrekkige karakter van de begeleiding en de feedback de student ertoe bracht een prestatie neer te zetten waarvan de Raad kan aannemen dat zij de competenties van de student tot uiting brengt op een wijze die manifest niet in overeenstemming is met de intrinsieke kwaliteiten van de student.

Vervolgens onderzoekt de Raad of *in casu* sprake is van een gebrekkige begeleiding. Verzoeker argumenteert dat dit het geval is en verwijst hierbij naar het contact dat hij op 24 september 2020 zocht met de thesisbegeleider met de vraag of deze ook in het academiejaar 2020-2021 zijn masterproef wenste te begeleiden.

De betrokken lesgever antwoordde op 1 oktober 2020 dat hij hiertoe inderdaad bereid was, onder de premissie dat hij ‘een soort planning’ zou zien, zo geeft verzoeker in zijn verzoekschrift voor de Raad aan. Verzoeker is van mening dat dit aangaf dat de docent hem op de proef wenste te stellen, niettegenstaande hij niet aangaf wat hij precies verwachtte van verzoeker. Op 13 oktober 2020 gaf de lesgever in kwestie aan dat hij een uitgewerkt remediëringsplan verwachtte. Daarop verzocht verzoeker op 18 oktober 2020 of de lesgever hem een uitgebreide feedback zou kunnen bezorgen op zijn laatste inzending.

De promotor antwoordde hierop als volgt:

“Meneer (S.),
Alstublieft hè, Uw laatste inzending verschilde nauwelijks van de eerste.
U weet dus heel goed wat er aan de hand is.
Alles staat dus uiteindelijk al in dat eerste verslag.
Die paar ertussen geflanste pagina’s over die schilderijen hebben daar echt niets wezenlijks aan veranderd.
Met vriendelijke groet,
... ”.

Verzoeker wijst op het volgens hem denigrerend karakter van het antwoord, waaruit een naar zijn mening minachtende houding blijkt.

Tevens geeft verzoeker aan dat er helemaal geen passende feedback is gegeven. Hij schrijft met betrekking tot de zinssnede “*U weet dus heel goed wat er aan de hand is*” dat deze suggestief is en geen toegevoegde waarde kan hebben. Er is volgens verzoeker geen sprake van enige opbouwende kritiek, maar van een bijzondere negatieve afkeurende houding ten aanzien van hem. Volgens verzoeker maakte een en ander duidelijk dat hij er alleen voor stond en dat er geen feedback zou volgen.

Nochtans stelt verzoeker dat aan de laatste versie, voorgelegd aan de lesgever in kwestie, diverse elementen waren toegevoegd. Hij geeft ook aan in samenspraak met de betrokken lesgever bijkomende informatie met betrekking tot schilderijen en mokers te hebben verwerkt in de thesis. Volgens verzoeker is sprake van een verbetenheid in hoofde van de lesgever die enige vorm van erkenning in de weg staat. Hij overweegt hieromtrent:

“Dit is voor verzoeker als student absoluut niet te vatten, gelet op de tegenstrijdigheid. Een student dient te weten wat van hem verwacht wordt, opdat hij zich hierop kan richten en het nodige kan doen om deze verwachtingen in te lossen. Huidig dossier draagt echter een bepaalde mate van willekeur in zich. Verzoeker is ten einde raad en heeft geen idee wat er van hem verwacht wordt, gelet op de bijzonder gebrekkige communicatie van prof. [T., die voor een erg defensieve houding opteerde. Dit is niet te begrijpen en is bovendien bijzonder arbitrair.”

Verzoeker voegt er nog aan toe dat de feedback met betrekking tot de deelthema's van schilderijen en mokers in wezen niet relevant was. Hij deed immers onderzoek naar deze thema's in het kader van zijn afgebakend thesisonderwerp, een afbakening die werd overeengekomen met de promotor, hoewel later bleek dat de thematieken zich niet als pertinent opdrongen. Verzoeker vervolgt hierbij erg weinig van zijn onderzoeksresultaten nuttig te hebben kunnen verwerken in de masterproef. Tevens wijst hij op moeilijkheden in het kader van de coronapandemie met betrekking tot de bronverzameling.

Verzoeker eindigt dan ook als volgt:

“Voorgaande uiteenzetting getuigt van een bijzonder gebrekkige begeleiding. Vooreerst was de feedback kwalitatief ondermaats. Daarnaast schoot de weinige feedback die werd gegeven kwalitatief eveneens tekort. Verzoeker heeft zelf een uitdrukkelijke vraag om hulp gesteld, doch wordt door de interne beroepscommissie ontrecht een afwachtende houding verweten.

Het dossier vertoont tekenen van willekeur en een gebrek aan objectiviteit, hetgeen tegen de borst stuit. Het behoud van het cijfer van 9/20 staat in een onredelijke verhouding tot het verloop van de thesis en de houding van de verwerende partij zelf.

Verzoeker stelde zich steeds te goeder trouw op. Hij had een erg groot vertrouwen in de begeleiding en het promotoorschap van prof. [T.], waarvan getuige het feit dat verzoeker hem bij aanvang van het academiejaar opnieuw verzocht zijn begeleiding te willen waarnemen.”.

De Raad moet vaststellen dat verzoeker een aantal elementen niet aanhaalt in het verzoekschrift houdende extern beroep, waarvan de Raad oordeelt dat zij de mening van verzoeker over de feedback in een breder perspectief plaatsen.

Vooreerst wijst de Raad op de chronologie, ondersteund door de stukken van het dossier, die de interne beroepsinstantie aanhaalt in punt 3 van de voor de Raad aangevochten beslissing.

Na het verzoek van 24 september 2020 om opnieuw als promotor te willen optreden deelde de promotor mee (op 1 oktober 2020) hiertoe alleen bereid te zijn indien de student een remediëringssplan zou opmaken. De promotor verduidelijkt dat de manier waarop de paper het afgelopen jaar door verzoeker is aangepakt niet voor herhaling vatbaar is wat de promotor betreft. Op 8 oktober 2020 geeft verzoeker aan te erkennen dat een en ander inderdaad niet voor herhaling vatbaar is en vraagt hij wat voor planning de promotor in gedachten heeft. Deze antwoordt op 13 oktober 2020 dat hij een uitgewerkt plan beoogt waaruit blijkt hoe de masterproef geremedieerd zal worden, hoe verzoeker denkt de zwakke elementen te herschrijven, welke actualisaties verzoeker voor ogen heeft qua literatuur en bronnenmateriaal alsook welke tijdslijn verzoeker in gedachten heeft. Naar aanleiding hiervan vraagt verzoeker om uitgebreide feedback op zijn laatste inzending, met name de masterproef zoals neergelegd met het oog op de tweede examenkans van het academiejaar 2019-2020. Daarop volgt de door verzoeker gelaakte e-mail van de promotor. Het remediëringssplan volgt op 17 november 2020, waarna verzoeker zijn promotor niet meer contacteert. Op 14 januari 2021 stuurt de promotor verzoeker een bericht om hem te herinneren aan het masterproeftraject en hem te vragen contact te nemen. Hierop volgt geen reactie meer door verzoeker.

Rekening houdend met de wederantwoordnota van verzoeker merkt de Raad op dat op 17 november 2020 nog een aantal e-mails zijn uitgewisseld tussen verzoeker en zijn promotor met betrekking tot het remediëringssplan (zie stuk 3 van verwerende partij). Waar verzoeker stelt dat op het remediëringssplan eerder oppervlakkige commentaar is geleverd, dient de Raad vast te stellen dat het fundamentele karakter van de opmerkingen tot weinig twijfel leidt. Zo leest de Raad:

“(...) Zoals het hier is geformuleerd, volstaat het wat mij betreft niet.

Om te beginnen is dit niet echt wat je van een plan zou verwachten. Weinig concreet, geen timing, weinig precisie.

Het moet duidelijk zijn dat knip-en-plakwerk niet zal volstaan. Er mag dus geen schijn worden gewekt dat het weer gewoon meer van hetzelfde zal zijn: een slecht product wordt niet beter door er meer van te geven. De paper moet dus grondig herschreven worden.

De theoretische aanpassing die wordt voorgesteld is niet up to date. (...) U moet dus zorgen dat U bij bent met de theorie.

De stukken over maçonneke geschiedenis waren op vele punten compleet verouderd. Ook hier moet de zaak up to date worden gebracht door meer en betere lectuur.

Ook bij de empirische delen zal flink moeten worden bijgelezen om de interpretatie adequaat te maken.

Het is ook niet helemaal duidelijk hoe U [doorheen] het jaar gaat rapporteren aan de promotor. Ook dat is een punt waar het in de mist ging. (...)"

Uit het dossier blijkt dat verzoeker onmiddellijk na ontvangst van deze opmerkingen – met name binnen het half uur – heeft gereageerd en daarbij om tips gevraagd in verband met de maçonnieke literatuur, een voorstel heeft geformuleerd in verband met het rapporteren naar de promotor toe en heeft aangegeven dat het de bedoeling is om stukken te schrappen die onvoldoende zijn en enkel de elementen te bewaren die degelijk waren om ze verder uit te bouwen.

Dat verzoeker hierop geen antwoord van de promotor heeft ontvangen laat evenwel niet toe te concluderen dat verzoeker slecht begeleid is. Het is immers niet onredelijk te verwachten dat een masterproefstudent met de niet mis te verstane opmerkingen op het remediëringsplan aan de slag kan gaan. Naar het oordeel van de Raad werd verzoeker niet in de steek gelaten doordat na zijn eerste, onmiddellijke reactie geen repliek van de promotor is gekomen op de opmerkingen, zelfs niet op de vraag om tips in verband met de literatuur. Hierbij mag men ook niet uit het oog verliezen dat het masterproefproces reeds een vrij lange duur kent, waarbij het literatuuronderzoek eigenlijk reeds zo goed als voltooid zou moeten zijn. Het is in deze context dan ook geen blijk van een (manifest) slechte invulling van de rol van promotor om de student even met de opmerkingen aan de slag te laten gaan en een tweetal maanden later, als men niets van de student verneemt, de student aan te schrijven en te vragen naar zijn vorderingen. De promotor handelt midden januari trouwens analoog aan eerdere academiejaren om te vermijden dat het masterproefproces opnieuw in het slop zou raken. Ten overvloede merkt de Raad ook nog op dat niets uit de toon van het mailverkeer van 17 november 2020 de visie van verzoeker, ontwikkeld in de wederantwoordnota, ondersteunt dat de eerder aangehaalde e-mail van 18 oktober 2020 als ‘kantelmoment’ in het masterproefproces, dat reeds enkele academiejaren aansleept, moet worden beschouwd.

Tegen deze achtergrond en het feit dat een masterproeftraject een proces is waarin ook de student een zekere mate van verantwoordelijkheid draagt voor het welslagen van het proces van feedback en begeleiding, kan de Raad *in casu* niet oordelen dat sprake is van een gebrekige feedback. Dit neemt echter niet weg dat de toon van de communicatie van de promotor in de e-mail van 18 oktober 2020 misschien niet uitnodigend was en geen aanbeveling verdient. De Raad kan op basis van het dossier evenmin besluiten dat verzoeker niet voldoende kansen zouden zijn geboden om met de promotor te interageren om de masterproef tot een werkstuk

van een hoger niveau te brengen. Dat verzoeker verklaarde dat de promotor in de e-mail van 18 oktober 2020 te onvriendelijk reageerde doet hieraan geen afbreuk, temeer nu de promotor ook ná 18 oktober 2020 nog uitdrukkelijk de mogelijkheid tot feedback en begeleiding heeft aangereikt aan verzoeker. *A fortiori* laat de door verzoeker gelaakte onvriendelijkheid niet toe te besluiten dat de feedback en de begeleiding dermate ontoereikend zouden zijn geweest, waarbij dit ontoereikende karakter aan de promotor zou zijn toe te schrijven, dat de evaluatie niet langer kan standhouden als regelmatig of redelijk.

Bij dit alles wil de Raad de toon van het bericht van 18 oktober 2020 niet minimaliseren. De Raad overweegt dat bij de wenselijkheid ervan bedenkingen kunnen worden geuit. De Raad acht de teneur ervan evenmin uitnodigend. Zelfs zo het bericht kan worden betreurd vanuit het oogpunt van een professionele benadering van de relatie tussen de promotor en de student, kan de Raad, rekening houdend met de elementen die hij hierboven in overweging heeft genomen, niet aannemen dat het bericht tot gevolg heeft dat van een gebrekkige feedback – *in extenso* geen bereidheid verzoeker bij te staan in het masterproeftraject – sprake is. Het bericht ontslaat de student – inzonderheid een masterstudent – niet van de verantwoordelijkheid ook zelf in voldoende mate initiatief te nemen tot het krijgen van feedback en begeleiding en hierbij op voldoende wijze gericht te werk te gaan. Daarenboven herinnert de Raad eraan dat de zinvolheid en efficiëntie van feedback, alsook de mogelijkheid om feedback te verschaffen tevens niet in onbelangrijke mate afhangt van de input die door de student wordt geboden door hetgeen hij met het oog op het verkrijgen van feedback voorlegt aan de promotor. De Raad kan niet concluderen dat uit de dossierelementen blijkt dat de promotor verzoeker feedback en begeleiding zou hebben ontzegd of een dam zou hebben opgeworpen tegen vragen om begeleiding, en verzoeker zo zou hebben laten vallen of zich anderszins laadtunkend tegen hem zou hebben opgesteld.

De Raad moet vaststellen dat ook verwerende partij deze afweging heeft gemaakt in de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie. Zo leest de Raad er:

“De student[] mocht dan nog enige onvriendelijkheid ontwaren in de reactie van de promotor, maar het is de student zelf die heeft beslist om gedurende het grootste deel van het academiejaar niet in te gaan op de toch wel uitgestoken hand van de promotor en hem geen feedback meer te vragen nadat de student een remediëringsplan had bezorgd. Indien de masterstudent daadwerkelijk de durf niet meer had om in contact te treden met zijn promotor, wegens enige gepercipieerde onvriendelijkheid, dan had hij de hulp kunnen inroepen van de verschillende facultaire diensten, waaronder de facultaire

ombudspersoon, die in het belang van de student kunnen optreden. De promotor heeft dan wel een gevatte reactie geuit naar de student die ter zitting erkent dat zijn nieuwe versie weinig verschilde van de eerder ingediende versie waarop negatieve kritiek is gekomen, maar het blijkt niet dat – ondanks de voornoemde houding van de student – de promotor niet (langer) bereid was om feedback te leveren. De promotor eiste daarbij wel dat hij nieuwe en grondig herwerkte stukken te zien zou krijgen, die vervolgens het voorwerp zouden uitmaken van feedback. Die opvatting kan volgens de interne beroepscommissie niet onredelijk worden genoemd, rekening houdende met het feit dat de promotor al veelvuldig feedback had gegeven op de initiële masterproef. In die omstandigheid mocht worden gevraagd dat het verzoek tot feedback zou aanvatten met het voorleggen van herwerkte stukken van de masterproef.”.

Wat de opmerking van verzoeker betreft dat de informatie die is toegevoegd met betrekking tot mokers en schilderijen gevolg geeft aan een raadgeving van de promotor, terwijl deze later niet pertinent is geacht, stelt de Raad vast dat de beoordelingsdocumenten hier geen indicatie voor bieden. Veeleer wijzen zij op de gebrekkige uitwerking van het onderzoek, ook wat de gebruikte bronnen betreft, zonder de afbakening van het onderzoeksthema als zodanig in twijfel te trekken.

Het tweede middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Verzoekende partij beroeft zich in een derde middel op een schending van het *patere legem*-beginsel en het gelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat aan hem vereisten werden opgelegd die niet zijn vastgelegd in de ECTS-fiche of de studiewijzer. Zo vroeg prof. [T.] verzoeker om een remediëringsplan voor te leggen, alvorens hij verder kon gaan en begeleid kon worden bij het opleidingsonderdeel ‘Masterproef Geschiedenis’. Initieel bleek niet duidelijk wat verwacht werd. Later werd dit gespecificeerd naar een ‘remediëringsplan’.

Verzoeker wijst erop dat dit geenszins behoort tot de vereisten om te slagen voor het betrokken opleidingsonderdeel. Er werd hem een verplichting opgelegd, die hem niet kon worden afgedwongen, daar deze nergens wordt vereist. Prof. [T.] is bijgevolg zijn bevoegdheden te buiten gegaan. Er werden hem extra vereisten opgelegd die niet gelden voor andere studenten, geplaatst in dezelfde omstandigheden.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat een middel dat niet in de interne beroepsprocedure werd opgeworpen niet op ontvankelijke wijze voor het eerst worden aangevoerd in de procedure voor de Raad.

Louter ten overvloede stipt verwerende partij aan dat dit plan waarnaar verzoeker verwijst geen deel uitmaakte van de finale evaluatie van de masterproef door de jury. Dit werd op voorhand gevraagd en was bedoeld als hulpmiddel voor zowel de promotor als verzoeker, zodat zij beiden aan hun verplichtingen konden voldoen in de loop van het masterproeftraject. Voor de student betekent dit dat hij de promotor regelmatig moet inlichten over de vorderingen. Voor de promotor houdt dit in dat hij de student moet begeleiden. Verwerende partij stelt vast dat verzoeker in zijn e-mail van 8 oktober 2020 erkent dat dit in het voorgaande academiejaar niet goed was verlopen. Zij acht het dan ook niet onrechtmatig dat de promotor bij de start van het academiejaar een planning vraagt. Dit is ook niet ongebruikelijk.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker vast dat verwerende partij het remediëringsplan ziet als een ondersteund hulpmiddel. Zij kadert het opleggen ervan aldus als een element van begeleiding. Verzoeker heeft in zijn intern beroepsschrift wel degelijk reeds het gebrek aan begeleiding en feedback door prof. [T.] aangekaart, zodat het middel ontvankelijk is.

Vervolgens stelt verzoeker dat de stelling van verwerende partij dat het remediëringsplan kadert in de begeleiding en niet meegeteld wordt voor het eendoordeel, in strijd is met het gegeven dat er wordt verwezen naar het remediëringsplan in de evaluatieformulieren alsook in de motivering van de interne beroepsbeslissing. Volgens verzoeker werd het plan dus wel degelijk als extra beoordelingselement voor het slagen voor de masterproef toegevoegd.

Beoordeling

De Raad slaat acht op de middelen die verzoeker heeft ontwikkeld in het raam van de interne beroepsprocedure en stelt vast dat dit middel voor het eerst in het verzoekschrift houdende extern beroep is opgeworpen. De Raad ziet niet in wat verzoeker heeft belet dit middel in het kader van de interne beroepsprocedure op te werpen. Aangezien het naar het oordeel van de Raad evenmin de openbare orde raakt beschouwt de Raad het als niet ontvankelijk.

Dat verzoeker in de wederantwoordnota aangeeft dat verwerende partij het ‘remediëringsplan’ in verbinding brengt met de begeleiding van verzoeker, waardoor het deel zou uitmaken van het in het intern beroep ontwikkelde middel van het gebrek aan begeleiding en feedback, overtuigt de Raad niet. Verzoeker voert het ‘remediëringsplan’ in het kader van het extern beroep immers als specifiek element aan in het kader van de evaluatie van de masterproef, met name als element dat niet uitdrukkelijk in de ECTS-fiche of de studiewijzer als verplichting in het raam van de ‘masterproef’ zou zijn opgenomen.

Volkomen ten overvloede merkt de Raad nog op dat het ‘remediëringsplan’ geen onderdeel uitmaakt van de evaluatie van de ‘masterproef’ en niet is gevraagd in het kader van de beoordeling van de door verzoeker bereikte competenties. Daarentegen heeft, zo blijkt uit het dossier, de promotor het remediëringsplan, zoals met name blijkt uit de omschrijving van de verwachte inhoud ervan in de communicatie van 13 oktober 2020, tot doel verzoeker te helpen bij het masterproefproces en wil het de kans op slagen voor de ‘masterproef’, die in eerdere academiejaren niet met succes tot een goed einde is gebracht, ten goede komen.

Het derde middel is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 september 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Grootte

kamervoorzitter

Marleen Verreth bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door
Gilles Fourneau secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 13 september 2021

Arrest nr. 6.874 van 13 september 2021 in de zaak 2021/289

In zake: Melike UGURLU
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Joost Van Damme
kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Zenderstraat 5
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

ARTEVELDEHOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sabien Lust en Jacky D'Hoest
kantoor houdend te 8310 Brugge
Baron Ruzettelaan 27
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van Arteveldehogeschool van 8 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘2 Praktijk Sociaal handelen’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 13 september 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Celine Peire die *loco* advocaat Joost Van Damme verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Sabien Lust, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het Sociaal Werk’.

Tot verzoeksters curriculum behoort onder meer het opleidingsonderdeel ‘2 Praktijk Sociaal Werk’. Voor dit opleidingsonderdeel, waarvoor niet in een tweede examenkans wordt voorzien, behaalt verzoekster een examencijfer van 9/20.

Tegen deze examenbeslissing stelt verzoekster op 29 juni 2021 een intern beroep in:

“[...]

Eerste en enige middel – miskenning van het objectiviteits- en redelijkheidsbeginsel, samen gelezen met het motiveringsbeginsel

Aangezien verzoekster in het betrokken academiejaar in de periode van 10 november 2020 tot 15 januari 2021 stage liep als leerlingenbegeleider in het college Onze-Lieve-Vrouw Ten Doorn in Eeklo (stuk 2), waarbij haar als stagebegeleider mevrouw [L.C.] en als stagementor/praktijkmentor mevrouw [L.V.] werd toegewezen;

Dat mevrouw [L.V.], kersvers leerlingenbegeleider bij Onze-Lieve-Vrouw Ten Doorn en tevens kersvers stagementor, nooit eerder stagiairs sociaal werk als leerlingenbegeleider had begeleid;

Dat appellante de eerste door mevrouw [L.V.] begeleide stagiair sociaal werk was; Overwegende dat het voor de stage toegekende cijfer (i.e. de bestreden beslissing die voor het opleidingsonderdeel stage een score van 9/20 weerhoudt) (stuk 1) strijd met de door verzoekster verworven attitudes en vaardigheden zoals die ten overvloede blijken uit de door haar samen met onderhavig beroepschrift bijgebrachte stukken waaruit telkens tot het breekpunt in het persoonlijk leven van de stagementor (cf. infra) – een uitgesproken positieve evolutie van de stage en een voor appellante gunstige evaluatie blijkt;

Dat de weekevaluatie week één (16 november 2020 tot 22 november 2020) volgende gunstige evolutie in hoofde van appellante weerhoudt: “*Goede start! Onmiddellijk meegedraaid in de praktijk. Flexibel! Opmerkzaam. Steeds goed terugkoppelen om foutjes te vermijden.*” (stuk 3);

Dat de weekevaluatie week twee (23 november 2020 tot 29 november 2020) volgende gunstige evolutie in hoofde van appellante weerhoudt: “*Melike observeert goed! (...) hulp voor administratieve zaken. Deze week mag zij ook al alleen enkele gesprekken voeren.*” (stuk 4);

Dat de weekevaluatie week drie (30 november 2020 tot 6 december 2021) volgende gunstige evolutie in hoofde van appellante weerhoudt: “*Melike voelt zich steeds beter thuis op de stageplaats. Ze is zeer flexibel. Wees ook altijd nauwkeurig, dubbel checken. Vraag ook spontaan wat je nog kan doen.*” (stuk 5);

Dat de eerste structurele tussentijdse evaluatie voor appellante gunstig is (stuk 6);

Dat zich evenwel in de eerste week van december 2020 in het persoonlijk leven van de stagementor, mevrouw [L.V.], een omstandigheid heeft voltrokken (relatiebreuk met partner) die de stagementor volledig heeft gedestabiliseerd (de stagementor heeft het in een bericht van 15 januari 2021 over “*het moet niet makkelijk zijn geweest je mentor te zien breken niet-professioneel. Maar ik was blij dat je er was en je me hebt geholpen.*” (stuk 7);

Dat de stagementor volledig is ingestort (stuk 7) en tijdens het verdere verloop van de stage niet meer bij machte was te doen wat van haar werd verwacht, nl. appellante begeleiden en tonen hoe het moet;

Dat daarbij nog komt, zoals voormeld, dat de stagementor – geconfronteerd met persoonlijke problemen – daarenboven geen enkele ervaring had met het opleiden van stagiairs en zelf nog haar weg in haar job diende te zoeken/te vinden, hetgeen evident repercussies heeft gehad voor het stageverloop van appellantes die dan zelf maar goeddeels haar eigen weg diende te vinden;

Dat sedert de omstandigheden in het persoonlijk leven van de stagementor ook de evaluatie niet meer objectief is gebeurd, hetgeen neerslag vindt in de verslaggeving;

Dat de weekevaluatie week vier (7 december 2021 tot 13 december 2021) volgende evolutie in hoofde van appellante weerhoudt: “*In stressvolle situaties waar tempo wordt verwacht moet Melike een tandje bijsteken. Ze probeert te doen wat gevraagd wordt maar er wordt wat meer zelfstandigheid/initiatief verwacht. Kleine foutjes moeten gecontroleerd worden en tijdens klassenraden is dit bijna onmogelijk Dit is een leerproces uiteraard, er is nog groei mogelijk.*” (stuk 8);

Dat de weekevaluatie week vijf (14 december 2021 tot 20 december 2021) volgende evolutie in hoofde van appellante weerhoudt: “*Mag nog wat meer op zichzelf vertrouwen. Proberen nog wat meer zelfstandigheid aan de dag te leggen.*” (stuk 9);

Dat de weekevaluatie week zes (4 januari 2021 tot 10 januari 2021) volgende evolutie in hoofde van appellante weerhoudt: “*Melike is een beetje vastgelopen, de evolutie die we verwachten is er niet echt. Ze doet zeker haar best alle taken te doen maar het tempo en het probleemoplossend vermogen/zelfstandigheid is moeilijker.*” (stuk 10);

Dat dient herhaald dat er op dat ogenblik van een gedegen begeleiding geen sprake meer was;

Dat, zoals voormeld, sedert de gewijzigde omstandigheden in het persoonlijk leven van de stagementor ook de evaluatie niet meer objectief is gebeurd;

Dat om voormelde duidelijk aanwijsbare en voor verzoekster gekende reden de houding van de evaluator na de eerste weken diametraal is gewijzigd, waarbij opvalt dat de beoordeling van de eerste stageperiode overwegend positief was, daar waar er in de tweede periode overwegend negatieve beoordelingen (en dito vaststellingen die door verzoekster worden betwist) volgden, en dat deze beoordelingen manifest strijden met door verzoekster opgetekende evolutie, waaruit zelfs progressie blijkt;

Dat de stagementor kennelijk sedert de problemen in haar persoonlijk leven – ingevolge waarvan zij niet meer bij machte was de haar toevertrouwde taak gedegen uit te voeren – vond dat het aan appellante was om haar taken gewoon over te nemen, terwijl het een stage betreft en in het kader daarvan een gedegen begeleiding essentieel is;

Dat die (onredelijke) verwachting van de stagementor om haar taken over te nemen impliciet maar zeker neerslag vinden in de stageverslaggeving: “*er wordt wat meer zelfstandigheid/initiatief verwacht*” (stuk 8); “*Proberen nog wat meer zelfstandigheid aan de dag te leggen*” (stuk 9); “*het tempo en het probleemoplossend vermogen/zelfstandigheid is moeilijker*” (stuk 10); “*ze heeft de laatste dagen ook echt wel wat werk van mij kunnen overnemen om me wat te ontlasten*” (stuk 11);

Dat die laatste passus “*ze heeft de laatste dagen ook echt wel wat werk van mij kunnen overnemen om me wat te ontlasten*” (stuk 11) alleszeggend is en de voorgaande passages kadert: er werd – tegen de geest van de stage in – kennelijk van appellante verwacht dat zij de taken van een ingestorte stagementor zou overnemen;

Overwegende dat die gebrekkige begeleiding tijdens de stage ook de ombudspersoon, vrouw [L.F.], niet is ontgaan en dat zij tijdens een onderhoud met appellante d.d. 28 mei 2021 in aanwezigheid van derden (o.a. de vader van appellante en de stagebegeleider en tevens evaluator vrouw [L.C.]) zich liet ontvallen: “*we gaan aan haar ([L.V.]) geen stagiairs meer toevertrouwen*”;

Dat ook vrouw [G.V.H.] zich, na uitvoering van de stage, heeft laten ontvallen dat de betrokken stamentor geen ervaring had met het begeleiden van studenten sociaal werk als leerlingenbegeleider én zij van oordeel was dat een andere keuze van mentor beter ware geweest;

Dat zulks alleszeggend is en wijst op een gebrekkige stage-organisatie en gebrekkig stageverloop/stagebegeleiding;

Dat op een dergelijk gebrekkig stageverloop waarin appellante omwille van een structureel gebrek in de opvolging en begeleiding kansen tot progressie zijn ontnomen geen negatieve evaluatie kan worden gestoeld;

Dat de beslissing die zulks toch doet manifest juridische grondslag ontbeert;

Dat het minstens in die omstandigheden kennelijk onredelijk is aan appellante, die aan de hand van stukken aannemelijk maakt dat de stage een goede start heeft gekend doch niet meer werd begeleid na de derde week stage en niet meer objectief werd beoordeeld na de derde week stage, én die bewijst wel degelijk de leerdoelen te hebben verworven, voor het betrokken opleidingsonderdeel geen creditbewijs af te leveren;

Overwegende dat daarenboven in de laatste weken van de stage een blijvende gunstige evolutie werd opgetekend (stuk 11): “*Melike heeft de laatste dagen van haar stage enorm haar best gedaan. Ze heeft de tips en feedback die ze bij de eindbeoordeling kreeg ter harte genomen. Ik vind dit een heel positieve manier om met toch iets minder goed nieuws om te gaan. Ze blijft niet bij de pakken zitten en begrijpt de opmerkingen. Ze zei ook zelf dat ze daar veel uit geleerd heeft. Ze heeft de laatste dagen ook echt wel wat werk van mij kunnen overnemen om me wat te ontlasten*”.

Dat de eindevaluatie waarnaar wordt verwezen reeds is gebeurd in december 2020 (stuk 12), i.e. midden in de stageperiode (!);

Dat uit die beoordeling van de periode 11 januari tot 17 januari 2021 (stuk 11) blijkt dat de eindbeoordeling reeds was gebeurd ver vóór het einde van de stage, hetgeen de stagebeoordeling eens te meer gebrekkig maakt, nu uit de bijgebrachte stukken blijkt dat met die evolutie bij de beoordeling geen rekening werd gehouden;

Dat immers reeds een cijfer van 9/20 werd toegekend bij de eindevaluatie en dat dit cijfer niettegenstaande een verdere gunstige evolutie in de laatste weken (stuk 11) én de sterkmaking van de mentor die evolutie aan de stagebegeleider (evaluator) te communiceren (“*Je hebt de afgelopen dagen ook heel erg je best gedaan de puntjes die we je meegaven nog ten volle aan te pakken. Ik ga dat ook aan je begeleidster laten weten.*”) (stuk 7) toch als eindscore werd behouden;

Dat ook daarom de evaluatiebeslissing gebrekkig is en niet naar recht verantwoordt waarom aan appellante, die de leerdoelstellingen heeft bereikt, geen creditbewijs wordt toegekend;

Overwegende dat ten overvloede de evaluatie van de stage (met als neerslag daarvan de eindbeoordeling die niet aan het einde maar midden in de stageperiode is gebeurd – stuk 12) bovendien onverklaarbare tegenstrijdigheden en tal van onjuistheden/niet objectieve beoordelingen bevat;

Dat appellante exemplarisch verwijst naar de vermeldingen van een voorgehouden moeizaam spreken, slecht articuleren, stroeve communicatie, weinig expressieve gelaatsuitdrukking etc., waarbij appellante vaststelt dat geen enkele rekening wordt gehouden met de reeks zware orthodontische ingrepen (stuk 13) dewelke zij heeft ondergaan met hinder onder de vorm van moeizame spraak/articulatie en pijn, mede door het steeds verder aanspannen van de blokjes, daarbij mede gepaard gaand door schaamtegevoelens;

Dat appellante voor het overige verwijst naar de glossen dewelke zij op het document heeft aangebracht (stuk 12);

Overwegende dat de plotselinge ommezwaai in de evaluatie en in de perceptie van de vaardigheden van verzoekster door de evaluator niet kan worden geobjectiveerd;

Dat zulks kan wijzen op een gebrek aan objectiviteit van de evaluator dewelke op dat ogenblik met persoonlijke problemen werd geconfronteerd;

Dat uit niets blijkt dat plotsklaps, de attitude en de vaardigheden van verzoekster van een nagenoeg integrale beheersing ervan in de eerste helft van de stageperiode naar een overwegend niet-beheersen ervan zou zijn geëvolueerd in de tweede helft van de stageperiode;

Dat dergelijke tegenstrijdigheid aanleiding geeft tot vernietiging van de studievoortgangsbeslissing wegens dubbelzinnigheid van de evaluatiecriteria;

Overwegende dat alleszins en minstens uit de hoger besproken door appellante bijgebrachte stukken blijkt dat bij einde van de stage een gunstige evolutie werd opgetekend;

Dat uit geen enkel objectief stuk bij einde stage blijkt dat verzoekster voor het opleidingsonderdeel stage niet voldoet aan de evaluatiecriteria;

Dat – voor zoveel als nodig – uit de door verzoekster bijgebrachte stukken zelfs precies het tegendeel blijkt, zodat – alle grieven van verzoekster samengenomen – moet worden aangenomen dat de evaluator voor het opleidingsonderdeel stage onmogelijk op objectieve gronden tot het niet slagen voor dit onderdeel heeft kunnen besluiten;

Dat minstens het stage-volgsysteem niet toelaat tot een onvoldoende te besluiten;

Dat de beslissing aldus niet naar recht is verantwoord;

Aangezien de beslissing tot stand is gekomen met miskenning van het redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel;

Overwegende dat, gelet op de door verzoekster behaalde studievoortgang (die zij bewijst aan de hand van stukken), haar een creditbewijs dient afgeleverd voor het opleidingsonderdeel stage.”

De interne beroepscommissie van de Arteveldehogeschool behandelt dit intern beroep in zitting van 8 juli 2021. Zij komt tot de volgende beslissing:

“[...]

Verweer van de opleiding

1. M.b.t. de praktijkmentor

De praktijkmentor had inderdaad te maken met een ingrijpende, persoonlijke gebeurtenis tijdens het verloop van de praktijkperiode. Er is echter moeilijk een causaal aantoonbaar verband te leggen tussen deze gebeurtenis en de verdere beoordeling. Praktijkkaart 1 en

praktijkaart 3 (zie bijlage 3) geven van bij de start al werkpunten aan, nog vóór de persoonlijke gebeurtenis.

Een praktijkperiode start verkennend en bouwt op, waardoor tijdens het verloop van de periode steeds meer verwacht wordt en bijgevolg meer werkpunten naar boven kunnen komen. Dat is hier het geval en zichtbaar in de verdere praktijkkaarten. Een goede start en dito klanken bij de aanvang zijn met andere woorden geen garantie voor een succesvol afronden van de praktijk.

Praktijkorganisaties worden op voorhand door de opleiding gescreend op de capaciteit om een stagiair te begeleiden en de garantie op voldoende leerkansen. De persoonlijke gebeurtenis bij de praktijkmentor is zeker een element, maar leidt niet logischerwijs tot een zodanige vermindering in leerkansen dat de studente kansen tot progressie zijn ontnomen. Temeer omdat de studente niet slaagt op 3 van de 4 leerdoelen (Zie verder) en de beoordeling daarvan niet in totaliteit is terug te brengen tot enkel de werkvloer van de praktijkplaats en de observaties van de praktijkmentor. Het gegeven ‘onvoldoende leerkansen’ werd door de studente zelf nooit aangegeven tijdens de voorziene inter- en supervisiemomenten (opleidingsdagen), waar dit wordt bevraagd door de praktijkbegeleider (zie bijlage 1).

2. M.b.t. de quotering

Het beroepschrift verwijst naar positief geëvalueerde attitudes en vaardigheden in de eerste helft van de praktijkperiode en het niet beheersen ervan in de tweede helft. Dit sluit aan bij het eerdere punt in dit verweerschrift, waarin verwezen wordt naar het opbouwende karakter van een praktijkperiode. Bij een stijgende complexiteit is het dan ook perfect mogelijk en verklaarbaar dat de studente op basisniveau positief wordt geëvalueerd en na verloop van tijd de norm niet meer haalt.

Bij de interpretatie van de quotering wordt in het beroepschrift voorbij gegaan aan het gegeven dat:

- a. de quotering door de praktijkbegeleider wordt gegeven, niet door de praktijkmentor, en dat na een praktijkconsult met collega’s praktijkbegeleiders en collega’s domeinverantwoordelijken om de eigen quotering en de motivatie daarvoor te toetsen aan de standaarden die gebruikt worden in de opleiding;
- b. de quotering wordt gebaseerd op de evaluatie van de praktijk op basis van meerdere bronnen, waarvan de evaluatie van de leerdoelen door de mentor één element is (en dus niet alles bepalend) (zie bijlage 1, punt 22 over de eindevaluatie);
- c. in deze concrete situatie bij de beoordeling reeds rekening werd gehouden met de specifieke context rond de praktijkmentor, maar dit nog steeds tot een onvoldoende leidde.

Deze drie elementen vormen de basis voor het gegeven dat – na tussenkomst van de ombuds die een bemiddelingsgesprek had met de studente naar aanleiding van de quotering – de praktijkcommissie in een tweede samenkomst de quotering 9/20 bevestigde,

Het beoordelingsrapport (zie bijlage 6) toont dat de studente op 1 van de 4 leerdoelen een voldoende haalt en op 3 van de 4 leerdoelen een onvoldoende. Bij deze beoordeling spelen opnieuw de verschillende bronnen niet enkel de input van de praktijkmentor. Een gunstige evolutie (in de praktijkkaarten (bijlage 3) en het evaluatieverslag (bijlage 5)) is op een aantal vlakken benoemd, wat evenwel niet wil zeggen dat het resultaat van de

evolutie voldoende is in functie van het behalen van de beoogde doelstellingen en dat [] die gunstige evolutie op alle doelstellingen slaat. Abstractie makende van de context is de praktijkbegeleider (bijgestaan door de praktijkcommissie) van oordeel dat de doelen onvoldoende behaald zijn om een credit te verwerven.

3. M.b.t. de datum van de eindevaluatie

Het beroepschrift spreekt op blz. 5 over de eindevaluatie als zou deze gebeurd zijn in december 2020, ver voor het eind van de stage, waardoor geen rekening meer wordt gehouden met de evolutie in de laatste weken en bijgevolg de evaluatie gebrekkig is verlopen (zie beoordelingsrapport, bijlage 6)). Dit is manifest onjuist. De sjabloon-datum (versie 7/12/2020) wordt foutief als evaluatiedatum aan[ge]zien. Zoals verder in dit document zichtbaar is, werd op 20/01/2021 de beoordeling in ontwerp voorgelegd aan de studenten (zonder quotering) met de vraag hierop te reageren (zoals voorzien in de procedure). Op 19/02/2021 werd na consultatie van de praktijkcommissie de beoordeling naar status definitief gebracht met toevoeging van de indicatieve quotering 9/20 (in afwachting van vaststelling score door de examencommissie d.d. 22/06/2021) en zo met de studente gedeeld.

Beoordeling door de commissie

1. M.b.t. de praktijkmentor en de begeleiding

Verzoekster geeft in essentie aan dat de mentor heel positief was over het verloop van de stage t.e.m. een persoonlijke gebeurtenis van de mentor. Nadien was er enkel negatieve feedback volgens verzoekster. De persoonlijke omstandigheden en het feit dat de mentor voor de eerste keer een student begeleidde, zou geleid hebben tot gebrekkige begeleiding, waarbij kansen tot progressie zouden ontnomen zijn.

Vooreerst wil de commissie duidelijk benadrukken dat positieve, tussentijdse feedback niet noodzakelijk leidt tot een positieve eindquotering. Het feit dat de feedback aanvankelijk meer positief was en naarmate de stage vorderde meer en meer werkpunten verschenen, is een gangbare evolutie van het stageverloop. De verwachte positieve progressie kan uitblijven.

Verzoekster brengt daarnaast geen concrete stukken [bij] die zouden aantonen dat er een causaal verband is tussen de persoonlijke gebeurtenis in het leven van de mentor en tussentijdse feedback. Belangrijker is dat er [wel degelijk] steeds begeleiding en tussentijdse feedback werd gegeven en dat deze werkwijze consistent bleef gedurende de gehele stageperiode (zie o.a. praktijkkaarten). Van gebrekkige begeleiding is daarom geen sprake.

Ten overvloede gaat het niet om een volledige ommezwaai zoals in het beroepschrift wordt beweerd. Reeds in de eerste praktijkkaarten wordt de student op de volgende zaken gewezen:

- Praktijkkaart 1 (week 1): steeds goed terugkoppelen om foutjes te vermijden
- Praktijkkaart 3 (week 3): wees altijd nauwkeurig. Steeds dubbel checken. Vraag ook spontaan wat je nog kan doen.
- Praktijkkaart 4: er wordt wat meer zelfstandigheid en initiatief gevraagd. Dit is uiteraard een leerproces. Er is nog groei mogelijk.
- Praktijkkaart 5: er is nog meer zelfstandigheid nodig .
- Praktijkkaart 6: Melike is een beetje vastgelopen. De verwachte evolutie blijft uit...

Tot slot wil de commissie benadrukken dat de eindquatering een beslissing is van de stagebegeleider die op basis van de input van de mentor (i.e. één van de beoordelingselementen, maar niet [het] enige) en observatie een concrete afweging maakt. Tijdens de stage gaf verzoekster tevens nooit aan dat zij de begeleiding gebrekig vond of dat de relatie verzuurd was na de persoonlijke gebeurtenis in het leven van de mentor. Verzoekster kon dit besproken hebben met de opleiding,

Het is hier bovendien perfect zichtbaar dat de eindevaluatie verband legt met de evaluaties tijdens de stage. De tekortkomingen werden duidelijk reeds gesignaleerd tijdens de stage.

Dit middel is ongegrond.

2. M.b.t. de quatering

Verzoekster geeft aan dat de quatering 9/20 niet overeenkomt met de attitudes en vaardigheden, die positief evolueren/positief geëvalueerd worden en die van een nagenoeg integrale beheersing in de eerste helft evolueren naar overwegend niet beheersen in tweede helft van de praktijk.

De commissie stelt evenwel vast dat het niet louter gaat om een positieve progressie tijdens de stage. Aanvankelijk is er voornamelijk positieve feedback, maar er verschijnen steeds meer en meer werkpunten naar het einde van de stageperiode. Bovendien houdt een zekere positieve evolutie op een aantal vlakken niet in dat verzoekster over de gehele lijn positief wordt beoordeeld. Een zekere gunstige evolutie is niet altijd voldoende om een positief eindresultaat te bereiken (zie bijlagen 3 en 5).

De opleiding geeft volgende informatie mee over de werkwijze en de eindbeoordeling binnen dit opleidingsonderdeel:

“2.3 Beoordeling

De praktijkbegeleider maakt op basis van de diverse bronnen een ontwerp van het beoordelingsrapport. Dit rapport bevat een uitspraak over de mate waarin hij elk van de leerdoelen heeft behaald en kan daarnaast appreciatiegegevens bevatten. Deze appreciatiegegevens staan niet in relatie tot de leerdoelen en spelen geen rol in de beoordeling zelf.

De begeleider legt het ontwerp van het beoordelingsrapport voor aan de student en de mentor. Zowel jij als de mentor kunnen tot vier dagen na ontvangst van dit ontwerp reageren. Indien hij opmerkingen heeft en/of elementen ter nuancinging of aanvulling wil doorgeven, dan worden deze gebundeld in een addendum bij het ontwerp beoordelingsrapport. Dit addendum zal ook aan het praktijkdossier worden toegevoegd. Indien de student of de mentor niet reageren binnen de gestelde termijn, wordt het ontwerprapport omgezet in een definitief beoordelingsrapport dat leidt naar een voorlopige quatering. Hierbij gelden volgende uitgangspunten:

- een onvoldoende voor attitudes binnen een leerdoel leidt naar een onvoldoende voor dat leerdoel;
- student is principe pas geslaagd voor praktijk als hij alle leerdoelen behaalt.

De quatering is pas definitief na de examencommissie van de tweede examenperiode (juni). ”

Het beoordelingsrapport (zie bijlage 6) toont dat de studente op 1 van de 4 leerdoelen een voldoende haalt en op 3 van de 4 leerdoelen een onvoldoende. Het rapport is uitgebreid gemotiveerd en geeft specifiek aan waarom verzoekster voor een leerdoel onvoldoende scoort. De werkpunten worden opnieuw samengevat. Het motiveringsbeginsel werd in dit dossier ruimschoots gerespecteerd. Het logische gevolg van het rapport is dat dit

resulteert in een quatering van 9/20, aangezien de student enkel kan slagen indien zij alle leerdoelen behaalt.

Het middel is ongegrond.

3. M.b.t. de eindevaluatie

Verzoekster geeft aan dat de eindevaluatie reeds gebeurde in december 2020, waarna nog een aantal weken stage volgde.

De opleiding verdedigt zich als volgt:

"Het beroepschrift spreekt op blz. 5 over de eindevaluatie als zou deze gebeurd zijn in december 2020, ver voor het eind van de stage, waardoor geen rekening meer wordt gehouden met de evolutie in de laatste weken en bijgevolg de evaluatie gebrekkig is verlopen (zie beoordelingsrapport, bijlage 6)). Dit is manifest onjuist. De sjabloon-datum (versie 7/12/2020) wordt foutief als evaluatiedatum aanzien. Zoals verder in dit document zichtbaar is, werd op 20/01/2021 de beoordeling in ontwerp voorgelegd aan de studenten (zonder quatering) met de vraag hierop te reageren (zoals voorzien in de procedure). Op 19/02/2021 werd na consultatie van de praktijkcommissie de beoordeling naar status definitief gebracht met toevoeging van de indicatieve quatering 9/20 (in afwachting van vaststelling score door de examencommissie d.d. 22/06/2021) en zo met de studente gedeeld."

In bijlage 6 kan men inderdaad de datum lezen waarop de eindevaluatie werd voorgelegd:

[...]

Hoewel het sjabloon dateert van december (i.e. moment van de eindevaluatie), werd dit ontwerp pas voorgelegd aan mentor en student op 20 januari 2021 en werd een indicatieve score gegeven. Op het einde werd student nog steeds opgevolgd. Uit praktijkkaart 7 blijkt ook dat ze met sommige feedback nog aan de slag gaat. De definitieve score van 9/20 werd vastgesteld op 19 februari 2021 en finaal bekrachtigd in juni.

Dit middel is ongegrond.

Besluit

De Interne Beroepscommissie van de Arteveldehogeschool beslist na beraadslaging dat het beroep ontvankelijk is, maar ongegrond."

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet ambtshalve evenmin enig bezwaar.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Enig middel

In een enig middel beroept verzoekster zich op de formelemotiveringsplicht, de materiëlemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en een schending van het examenreglement en het legaliteitsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster herneemt de feitelijke schets van het verloop van de stage uit het intern beroep. Zij stelt – samengevat – dat de beroepscommissie erkent dat er sprake is van een gunstige evolutie, maar ten onrechte de persoonlijke omstandigheden in het leven van de stagementor minimaliseert en ten onrechte stelt dat er tussen die omstandigheden en de beoordeling van verzoekster geen causaal verband is aangetoond. Ter zake beargumenteert verzoekster dat er in de chronologie van de feiten wel degelijk een verband kan worden gezien tussen de voormelde omstandigheden en een ‘ommezwaaai’ in de beoordeling.

Daarnaast betoogt verzoekster dat de interne beroepscommissie de argumentatie inzake een gebrekige begeleiding verwart met de grief inzake het gemis aan objectieve evaluatie, en dat zij ten onrechte de verwachting van de mentor dat verzoekster haar taken zou overnemen, buiten beschouwing laat. Verzoekster verwijst tevens naar de door haar aangehaalde mededeling dat de betrokken stagementor geen nieuwe begeleidingsopdracht zou krijgen, en stelt dat de beroepscommissie dit element eveneens onbesproken laat, wat eveneens geldt voor de opmerking dat de stagementor onervaren was en de argumenten inzake verzoeksters orthodontische ingreep.

Daar het voorliggende opleidingsonderdeel niet met een kennisexamen wordt beoordeeld, doet verzoekster gelden dat het cijfer op zich niet volstaat als motivering en dat de beroepscommissie de voormelde argumenten niet buiten beschouwing had mogen laten.

Verzoekster besluit met te stellen dat de interne beroepscommissie onvoldoende rekening heeft gehouden met de specifieke omstandigheden eigen aan het studietraject van appellante in een

tweede lockdownperiode ten gevolge van de Covid-pandemie, en dat zij een beslissing heeft genomen die in het licht van de gebrekke opvolging en de totale afwezigheid van deugdelijke en afdoende bijsturing en remediëring strijd met de vereisten van een aan iedere evaluatie inherente mogelijkheid tot progressie.

In haar antwoordnota replaceert verwerende partij (enkele voetnoten zijn weggelaten):

“[...]

Verzoekster voert één middel aan. Zij meent met name dat de bestreden beslissing het objectiviteits- en redelijkheidsbeginsel zou miskennen, samen gelezen met het motiveringsbeginsel. Wat volgt is een zeer onsaamhangend en weinig gestructureerd betoog waaruit zou moeten blijken dat de bestreden beslissing onregelmatig is. Verwerende partij bespreekt hieronder de grieven die zij meent te mogen ontwaren in dit moeilijk leesbare betoog.

Verzoekster merkt in haar beroepschrift diverse malen op dat de evaluaties van haar prestaties tijdens de stage aanvankelijk goed waren, en verwijst daarvoor naar de positieve feedback in de eerste drie praktijkfiches. Ze geeft aan dat er een keerpunt was dat samen viel met het ogenblik waarop haar mentor “ingestort” zou zijn door een probleem in de [privésfeer], en dat de evaluaties vanaf dan veel negatiever waren. Ze stelt ook dat die gebeurtenis in het persoonlijk leven van de mentor wordt erkend door de institutionele beroepscommissie, maar dat de impact ervan ten onrechte wordt geminimaliseerd. Verzoekster is van mening dat die gebeurtenis ervoor heeft gezorgd dat de verdere beoordeling niet meer objectief gebeurde, en stelt dat de beroepscommissie de motiveringsplicht mistent door louter te verwijzen naar een gebrek aan causaal verband om het middel dat geënt is op een gebrek aan objectiviteit te verwerpen.

De institutionele beroepscommissie heeft met betrekking tot het probleem in het privéleven van de mentor en de impact daarvan op de quotering het volgende gesteld:

“Vooreerst wil de commissie duidelijk benadrukken dat positieve, tussentijdse feedback niet noodzakelijk leidt tot een positieve eindquatering. Het feit dat de feedback aanvankelijk meer positief was en naarmate de stage vorderde meer en meer werkpunten verschenen, is een gangbare evolutie van het stageverloop. De verwachte positieve progressie kan uitblijven.

Verzoekster brengt daarnaast geen concrete stukken die zouden aantonen dat er een causaal verband is tussen de persoonlijke gebeurtenis in het leven van de mentor en tussentijdse feedback. Belangrijker is dat er weldegelijk steeds begeleiding en tussentijdse feedback werd gegeven en dat deze werkwijze consistent bleef gedurende de gehele stageperiode (zie o.a. praktijkkaarten). Van gebrekke begeleiding is daarom geen sprake.

Ten overvloede gaat het niet om een volledige ommezwaai zoals in het beroepsschrift wordt beweerd. Reeds in de eerste praktijkkaarten wordt de student op de volgende zaken gewezen:

- Praktijkkaart 1 (week 1): *steeds goed terugkoppelen om foutjes te vermijden*
- Praktijkkaart 3 (week3): *wees altijd nauwkeurig. Steeds dubbel checken. Vraag ook spontaan wat je nog kan doen.*
- Praktijkkaart 4: *er wordt wat meer zelfstandigheid en initiatief gevraagd. Dit is uiteraard een leerproces. Er is nog groei mogelijk.*
- Praktijkkaart 5: *er is nog meer zelfstandigheid nodig*
- Praktijkkaart 6: *Melike is een beetje vastgelopen. De verwachte evolutie blijft uit..."*

Verwerende partij stelt vast dat dit antwoord ook correct is.

Verzoekster beweert wel dat haar mentor volledig is ingestort in de eerste week van december en daarna niet meer naar behoren functioneerde en alleen nog negatieve feedback gaf, maar ze bewijst niets daarvan.

Ze verwijst in dat verband enkel naar een SMS-bericht d.d. 15 januari 2021 waarin haar mentor inderdaad aangeeft dat ze op een gegeven moment gebroken was. Dat bericht zegt evenwel niets meer dan het zegt: "het moet niet makkelijk zijn je mentor te zien breken niet-professioneel". Uit dat bericht kan aldus afgeleid worden dat de mentor inderdaad in haar niet-professionele levenssfeer even gebroken is, maar meer niet. Er kan dus niet uit worden afgeleid dat dit ook repercussies had voor haar professioneel functioneren, en al helemaal niet dat dit ervoor zou hebben gezorgd dat ze de weken na dat moeilijke moment professioneel niet functioneerde zoals het hoorde, laat staan dat ze vanaf dan enkel nog subjectieve, negatieve evaluaties zou hebben uitgebracht t.a.v. verzoekster.

Uit die SMS blijkt overigens allerminst een negatieve houding t.a.v. verzoekster en ook niet een gebrek aan verdere begeleiding. Integendeel, het bericht vervolgt: "Je hebt de afgelopen dagen ook heel erg je best gedaan de puntjes die we je meegaven nog ten volle aan te pakken. Ik ga dat ook aan je begeleidster laten weten." Dat toont alvast aan dat er zeker nog feedback kwam, en kan ook niet anders worden bestempeld dan als een positieve en constructieve houding t.a.v. verzoekster.

De institutionele beroepscommissie heeft dan ook zeer terecht vastgesteld dat er geen causaal verband wordt aangetoond tussen het gebeuren in het [privéleven] van de mentor en de meer negatieve feedback die er kwam in de tweede helft van de stage.

De institutionele beroepscommissie heeft in dat verband bovendien ook zeer terecht aangegeven dat die grote breuk die verzoekster meent te ontwaren in de feedback na de eerste week van december helemaal niet zo'n grote breuk was, en dat er van bij de aanvang van de stage aandachtspunten werden meegegeven, die verzoekster van haar kant dan weer volstrekt minimaliseert waar ze stelt dat dergelijke opmerkingen eigen zijn aan het begin van een stage en het leerproces dat moet volgen.

De commissie wees daarbij alvast op opmerkingen in de eerste en de derde praktijkkaart, die dateren uit de "eerste periode" van de stage, waarvan verzoekster stelt dat die gunstig wordt geëvalueerd:

- Praktijkkaart 1 (week 1): steeds goed terugkoppelen om foutjes te vermijden

- Praktijkkaart 3 (week 3): wees altijd nauwkeurig. Steeds dubbel checken. Vraag ook spontaan wat je nog kan doen.

Verwerende partij verwijst ook naar het verslag van de tussentijdse evaluatie dat verzoekster werd opgemaakt op 4 december 2020 na een gesprek student-begeleider op 2 december en een gesprek student-begeleider-mentor op 4 december. Ook in deze tussentijdse evaluatie komen al heel wat werkpunten naar voor en merkt verzoekster zelf herhaaldelijk op dat bepaalde zaken beter kunnen. Ze was zich dus zeker ook toen al bewust van het feit dat niet alles optimaal verliep.

De institutionele beroepscommissie geeft bovendien ook zeer terecht aan dat een praktijkperiode verkennend start en verder opbouwt, waardoor er naar verloop van tijd meer wordt verwacht en dan ook meer werkpunten naar voor komen, en dat positieve, tussentijdse feedback niet noodzakelijk leidt tot een positieve eindquatering, precies omdat progressie wordt verwacht en die progressie kan uitblijven. Uw Raad oordeelde daaromtrent ook reeds eerder:

“Zelfs bij een positieve tussentijdse evaluatie kan het zijn dat een opmerking die tijdens de stage nog niet tot een voldoende leidde, in de eindevaluatie wel een voldoende veroorzaakt. Een stage wordt namelijk gekenmerkt door een groepad. Als een student niet tegemoetkomt aan een opmerking waaraan men halverwege de stage misschien minder zwaar tilde, kan hij op deze competentie bij de eindevaluatie negatief gequoteerd worden. Bij stage mag men dus progressie verwachten, ook wanneer de student tussentijds positief beoordeeld werd.” (nadruk toegevoegd)

Die verwachte progressie bleef klaarblijkelijk minstens ten dele uit bij verzoekster, zoals blijkt uit de feedback in de praktijkkaarten van de laatste vier weken van de stage en in de eindbeoordeling, en het is dat uitblijven van voldoende progressie dat heeft geleid tot het lage examencijfer.

Van enige miskenning van de motiveringsplicht zoals verzoekster aanhaalt, is er dan ook geen sprake, evenmin als van de miskenning van de objectiviteitsplicht, waarop verwerende partij verder in deze nota nog terugkomt.

Verzoekster stelt vervolgens dat na de gebeurtenis in het persoonlijk leven van haar mentor van haar verwacht werd dat ze de taken van de mentor volledig zou overnemen en dat zonder begeleiding, daar waar een stage ook begeleiding veronderstelt. Ze merkt op dat de stagmentor volledig was ingestort en niet meer bij machte was om verzoekster te begeleiden. Ze geeft daarbij nog mee dat de mentor ook geen enkele ervaring had met de begeleiding van stagiairs en zelf nog haar weg moest zoeken in haar job, wat evident ook repercussies zou hebben gehad voor het stageverloop van verzoekster. Ze leidt ook daaruit af dat de evaluatie vanaf dan niet meer op objectieve criteria is gestoeld en dat de institutionele beroepscommissie niet kan worden gevuld waar die het tegendeel “vaststelt”.

Het is verwerende partij niet duidelijk hoe een vermeend gebrek aan begeleiding zou moeten aantonen dat een beoordeling niet op objectieve criteria is gestoeld en hoe beide met elkaar in verband staan. De wijze waarop een student wordt begeleid is één zaak, de

wijze waarop hij of zij wordt beoordeeld en of dat al dan niet gebeurt aan de hand van objectieve criteria, is een andere zaak.

Waar verzoekster heeft aangegeven dat van haar werd verwacht dat ze de taken van haar mentor integraal overnam zonder verdere begeleiding, heeft de institutionele beroepscommissie, terecht, vastgesteld dat er wel degelijk steeds begeleiding is geweest en tussentijdse feedback is gegeven. Dat blijkt alleen al uit de nota's van de mentor op de praktijkkaarten.

Verzoekster toont ook niet aan dat ze geen verdere begeleiding zou hebben gekregen. Ze heeft dat overigens ook nooit aangekaart bij haar stagebegeleider, wat je nochtans zou verwachten als er een probleem van begeleiding zou zijn.

Verzoekster toont ook niet aan dat van haar verwacht werd om het werk van de mentor zomaar integraal over te nemen. Die mentor is trouwens ondanks de tegenslag in haar [privéleven] gewoon aan het werk gebleven. Verzoekster meent één en ander nochtans te kunnen afleiden uit vermeldingen in de verslaggeving, waar diverse keren wordt gezegd dat meer zelfstandigheid/initiatief wordt verwacht, en waar in de laatste praktijkkaart door de mentor ook wordt aangegeven dat verzoekster wat van haar werk heeft kunnen overnemen en haar wat heeft kunnen ontlasten.

Dat alles toont evenwel geenszins aan dat van verzoekster verwacht zou zijn om alle werk over te nemen zonder verdere begeleiding. Dat van verzoekster meer zelfstandigheid wordt gevraagd naarmate de stage vordert, is integendeel een normaal gegeven. Het is de bedoeling dat een stagiair naarmate de stage vordert steeds minder begeleiding nodig heeft en zelfstandiger te werk kan gaan. Dat is een verwachte progressie die bij verzoekster blijkbaar niet of onvoldoende zichtbaar was, en dat verklaart de opmerkingen waarnaar verzoekster verwijst.

Maar uit die opmerkingen kan geenszins worden afgeleid dat van verzoekster na het voorval in het [privéleven] van haar mentor zou zijn verwacht dat ze het werk van de mentor zonder meer integraal overnam en dat zonder enige begeleiding.

Hoe dan ook toont verzoekster niet aan dat er een gebrek geweest zou zijn aan begeleiding. En zelfs mocht dat het geval geweest zijn, quod non, dan nog zou dit er niet toe kunnen leiden dat aan verzoekster dan maar een creditbewijs zou moeten worden uitgereikt, zoals uw Raad ook al meermaals heeft beslist:

“De Raad heeft inderdaad al meermaals overwogen dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quoterings. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto*

onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.”

Een gebrekkige begeleiding zou enkel tot de nietigheid van het examencijfer kunnen leiden “in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt”. Dergelijke uitzonderlijke omstandigheden liggen hier geenszins voor: uit de stukken blijkt dat verzoekster wel degelijk werd begeleid en regelmatig feedback kreeg, en dat de tekortkomingen ook al werden gesignaleerd doorheen de stage zodat verzoekster daaraan kon remediëren. Verzoekster toont het tegendeel niet aan.

Verwerende partij volgt verzoekster ook niet waar ze blijft beweren dat de evaluatie niet objectief gebeurde of niet op objectieve maatstaven was gestoeld.

De evaluatie was alleszins op objectieve maatstaven gestoeld: in de stagegids wordt duidelijk aangegeven welke vaardigheden en attitudes van een stagiair worden verwacht. De beoordelingsformulieren bevatten vervolgens een gedetailleerde opsomming van de attitudes en vaardigheden die binnen elk leerdoel worden verwacht, en het is aan deze attitudes en vaardigheden dat verzoeksters prestaties werden getoetst. Een dergelijke manier van werken garandeert dat een stage inderdaad aan de hand van objectieve maatstaven wordt beoordeeld.

Evenmin blijkt uit iets dat de stage niet objectief zou zijn beoordeeld. Verzoekster beweert nochtans dat de mentor begin december volledig is ingestort en dat vanaf dan de evaluaties niet meer objectief gebeurden, wat zij afleidt uit het feit dat ze vanaf dan negatiever werden.

Het is vaste rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen dat uitgegaan wordt van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid van beoordelaars. Het is aan wie die objectiviteit betwist om aan de hand van concrete elementen aan te tonen dat een behandeling of beoordeling getuigt van een gemis aan objectiviteit *c.q.* bevoordeeld is.

Verwerende partij merkt met de institutionele beroepscommissie vooreerst op dat het examencijfer niet werd gegeven door de stagementor, maar wel door de stagebegeleider, en, op intern beroep, door de institutionele beroepscommissie. Verzoekster betwist de objectiviteit van die beide instanties niet.

Het is ook niet zo dat het examencijfer enkel aan de hand van de evaluatie door de stagementor wordt bepaald. In de stagegids (blz. 13) wordt aangegeven welke bronnen worden gebruikt om een stage te quoteren:

- De praktijkbegeleidingsgesprekken en de kwaliteit van de omgang met het leerproces;
- De evaluatiegegevens van de praktijkbegeleider;
- De evaluatie van de leerdoelen door de mentor;
- Het evaluatieverslag door de student.

Op blz. 13 onder punt 6.3. van de stagegids wordt vervolgens uiteengezet hoe de beoordeling verder verloopt, waarbij een grote rol wordt toegewezen aan de stagebegeleider:

“6.3 Beoordeling

De praktijkbegeleider maakt op basis van de diverse bronnen een ontwerp van het beoordelingsrapport. Dit rapport bevat een uitspraak over de mate waarin je elk van de leerdoelen heeft behaald en kan daarnaast appreciatiegegevens bevatten. Deze appreciatiegegevens staan niet in relatie tot de leerdoelen en spelen geen rol in de beoordeling zelf.

De begeleider legt het ontwerp van het beoordelingsrapport aan jou en de mentor voor. Zowel jij als de mentor kunnen tot vier dagen na ontvangst van dit ontwerp reageren. Indien jij opmerkingen hebt en/of elementen ter nuancinging of aanvulling wil doorgeven, dan worden deze gebundeld in een addendum bij het ontwerp beoordelingsrapport. Dit addendum zal ook aan het praktijdossier worden toegevoegd. Indien jij of de mentor niet reageren binnen de gestelde termijn, wordt het ontwerprapport omgezet in een definitief beoordelingsrapport dat leidt naar een voorlopige quotering. Hierbij gelden volgende uitgangspunten:

- een onvoldoende voor attitudes binnen een leerdoel leidt naar een onvoldoende voor dat leerdoel;
- je bent [in] principe pas geslaagd voor praktijk als je alle leerdoelen behaalt.

De quotering is pas definitief na de examencommissie van de tweede examenperiode (juni)."

Voor de evaluatie van de leerdoelen 1 tot en met 3 baseert de stagebegeleider (en met hem of haar ook de institutionele beroepscommissie) zich voornamelijk op de evaluatie door de mentor, maar wat leerdoel 4 betreft wordt op blz. 10 van de stagegids explicet opgemerkt dat dit leerdoel vooral aan bod komt in de begeleiding op de campus en zeker door de begeleider wordt geëvalueerd, wat ook hier is gebeurd. In haar eindverslag geeft de mentor hier alvast aan dat ze dit niet kan beoordelen en ze doet het ook niet. Zoals gezegd beweert verzoekster alvast niet dat haar begeleider haar niet objectief zou hebben beoordeeld. Voor dat vierde leerdoel slaagt ze nochtans evenmin, wat op zich al een score van 9/20 verantwoordt vermits een student in beginsel maar voor de stage kan slagen als hij of zij voor alle leerdoelen slaagt.

Maar ook voor de leerdoelen 1 tot en met 3 blijkt niet dat de evaluatie van de mentor subjectief zou zijn geweest, en dus niet meegenomen zou kunnen worden door de stagebegeleider en de institutionele beroepscommissie. Zoals ook de institutionele beroepscommissie heeft opgemerkt kan verzoekster dergelijke subjectiviteit alvast niet afleiden uit het feit dat de evaluaties minder gunstig werden naarmate de stage vorderde, en ook niet uit een “keerpunt” dat er zou zijn geweest in de evaluaties op het ogenblik waarop de mentor van verzoekster met persoonlijke problemen werd geconfronteerd. Zoals hoger reeds toegelicht was dat keerpunt er immers niet en bevatten de evaluaties van bij de aanvang van de stage werkpunten. Bovendien wordt van de stagiairs een progressie verwacht, progressie die verzoekster onvoldoende maakte wat de negatievere evaluaties later op de stage verklaart. Geen enkele van de opmerkingen die de mentor heeft gemaakt in de evaluatiereportages wijzen erop dat ze bevoordeeld zou zijn of verzoekster negatief zou benaderen. En als de mentor echt zo negatief zou hebben gestaan ten opzichte van verzoekster, dan mag worden aangenomen dat verzoekster op het SMS-

bericht dat de mentor op 15 januari 2021 stuurde niet zou hebben gereageerd door haar stagebegeleider te bedanken “voor de afgelopen 7 toffe weken”.

Verzoekster verwijt verwerende partij vervolgens nog een gebrek aan motivering, doordat ze op bepaalde opmerkingen in het verzoekschrift op intern beroep niet zou hebben geantwoord.

Ook dit argument is niet gegrond.

De motiveringsplicht gaat immers niet zo ver dat op elk argument of op elke opmerking in een beroepschrift tegen een examencijfer zou moeten worden geantwoord. Het volstaat dat uit de motivering van de beslissing, minstens in het algemeen, blijkt dat de argumenten van verzoekster in de besluitvorming zijn betrokken en waarom die argumenten niet worden aangenomen en dus, met andere woorden, dat in de beslissing de motieven worden opgenomen die de beslissing afdoende kunnen dragen. Het bestaan en de zin van de georganiseerde administratieve beroepsprocedure vereisen wel dat de beroepsinstantie laat blijken met het beroepsschrift zorgvuldig rekening te hebben gehouden en dat de bezwaarindiner een antwoord krijgt op bezwaren die voor de student blijkens zijn beroepsschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze wel in aanmerking zijn genomen, een voor hem gunstiger beslissing konden opleveren.

Verzoekster toont niet aan dat aan die vereiste niet is voldaan.

Verwerende partij merkt bij dat alles ook nog op dat ook het intern verzoekschrift van verzoekster niet uitblinkt in duidelijkheid en structuur, en dat het zeker niet altijd duidelijk is of bepaalde opmerkingen die worden gegeven gewoon opmerkingen zijn ter illustratie van een bewering, dan wel werkelijke argumenten die verzoekster ook beantwoord wenst te zien.

Meer concreet zou de institutionele beroepscommissie volgende argumenten onbeantwoord hebben gelaten:

- a. Verzoekster wees erop dat de stagementor verwachtte dat de student al haar taken overnam;
- b. De ombudspersoon zou tijdens een onderhoud gezegd hebben: "*we gaan aan haar ([L.V.J.) geen stagiairs meer toevertrouwen*" en mevr. [G.V.H.] zou zich ook hebben laten ontvallen dat een andere keuze van stagementor beter was geweest.
- c. Verzoekster gaf aan dat de interne beroepscommissie geen rekening hield met de orthodontische ingrepen die zij onderging, zoals het aanspannen van de blokjes en daarmee gepaard gaande schaamtegevoelens. Zij verwijst daarnaast ook naar de stroeve communicatie en het slechte articuleren.

Voor zover elk van deze opmerkingen al als argumenten kunnen worden beschouwd, behoefden ze geen afzonderlijk antwoord.

Punt a. is een opmerking die wordt gemaakt ter ondersteuning van het argument dat verzoekster te weinig zou zijn begeleid. De institutionele beroepscommissie heeft het argument rond het gebrek van begeleiding uitdrukkelijk behandeld en verworpen, waarmee ze ook aan de motiveringsplicht heeft voldaan. Overigens heeft verzoekster ook op intern beroep geen enkel bewijs aangebracht voor deze bewering.

Ook punt b. is een opmerking die wordt gemaakt ter ondersteuning van het argument dat verzoekster gebrekkig zou zijn begeleid, argument dat wel degelijk explicet werd behandeld en beantwoord. Het betreft ook louter een opmerking en kan bezwaarlijk een argument worden genoemd, nog daargelaten dat verzoekster ook hier niet verder gaat dan een loutere bewering zonder enig concreet bewijs, en deze opmerking dan ook eerder kan worden gecatalogeerd als “stemmingmakerij”, maar zeker niet als een bezwaar dat op zichzelf van wezenlijk belang is.

Wat opmerking c betreft, stelt verwerende partij vast dat verzoekster in haar intern verzoekschrift zelf stelt dat ze slechts “exemplarisch” verwijst naar de orthodontische problemen die ze had, en dus zelf aangeeft dat dit niet de hoofdzaak is. Het middel waarin deze opmerking naar voor kwam, werd door de institutionele beroepscommissie wel degelijk beantwoord, en daarmee is voldaan aan de formele motiveringsplicht. Verwerende partij merkt hierbij nog op dat uit niets blijkt dat verzoekster in de loop van haar stage heeft aangegeven dat ze door orthodontische ingrepen spraakproblemen ondervond. En er blijkt nog minder dat die spraakproblemen geleid hebben tot de onvoldoende voor de stage.

Verzoekster stelt onderaan op blz. 6 van haar extern beroepschrift vervolgens andermaal dat de eindbeoordeling niet gebeurde op het einde van de stage en dat met de laatste evoluties geen rekening werd gehouden.

Dit argument bracht ze ook al naar voor in haar intern beroepschrift en het werd als volgt beantwoord:

“Verzoekster geeft aan dat de eindevaluatie reeds gebeurde in december 2020, waarna nog een aantal weken stage volgde.

De opleiding verdedigt zich als volgt:

“Het beroepschrift spreekt op blz. 5 over de eindevaluatie als zou deze gebeurd zijn in december 2020, ver voor het einde van de stage, waardoor geen rekening meer wordt gehouden met de evolutie in de laatste weken en bijgevolg de evaluatie gebrekkig is verlopen (zie beoordelingsrapport, bijlage 6)). Dit is manifest onjuist. De sjabloon-datum (versie 7/12/2020) wordt foutief als evaluatiedatum aanzien. Zoals verder in dit document zichtbaar is, werd op 20/01/2021 de beoordeling in ontwerp voorgelegd aan de studenten (onder quatering) met de vraag hierop te reageren (zoals voorzien in de procedure). Op 19/02/2021 werd na consultatie van de praktijkcommissie de beoordeling naar status definitief gebracht met toevoeging van de indicatieve quatering 9/20 (in afwachting van vaststelling score door de examencommissie d.d. 22/06/2021) en zo met de studente gedeeld.”

In bijlage 6 kan men inderdaad de datum lezen waarop de eindevaluatie werd voorgelegd:

[...]

Hoewel het sjabloon dateert van december (i.e. moment van de eindevaluatie), werd dit ontwerp pas voorgelegd aan mentor en student op 20 januari 2021 en werd een

indicatieve score gegeven. Op het einde werd student nog steeds opgevolgd. Uit praktijkkaart 7 blijkt ook dat ze met sommige feedback nog aan de slag gaat. De definitieve score van 9/20 werd vastgesteld op 19 februari 2021 en final bekraftigd in juni.

Dit middel is ongegrond.”

In het evaluatiedocument zelf wordt dus duidelijk aangegeven dat een voorlopige versie van het rapport pas op 20 januari 2021 werd voorgelegd aan student en mentor, dit is nadat de stage al was afgelopen. Dat document bevatte bovendien nog geen quotering, waaruit blijkt dat ook dan de beoordeling nog niet definitief was. In het document wordt ook duidelijk aangegeven dat de beoordeling pas definitief werd vastgesteld op 19 februari 2021, dat is ruim na afloop van de stage. De datum van 7 december 2020 die bovenaan op het document staat is de datum waarop het (blanco) sjabloon laatst werd aangepast en duidt dus op de versie van het gebruikte sjabloon, net zoals de datum van 21 oktober 2020 die bovenaan op het document “evaluatieverslag praktijk opgesteld door de mentor” staat de datum is waarop dat sjabloon laatst werd gewijzigd en ook duidt op de versie van het sjabloon. Verzoekster zal allicht niet beweren dat de mentor haar evaluatieverslag al op 21 oktober 2020 heeft opgemaakt, toen de stage nog lang niet was begonnen. Hetzelfde geldt voor de datum van 21 oktober 2020 die bovenaan staat op het document “Verslag tussentijdse evaluatie (opgesteld door de student)”. Ook dat is de datum van de versie van het gebruikte sjabloon maar niet de datum waarop dat sjabloon werd ingevuld, en verzoekster zal ook hier allicht niet beweren dat ze dit sjabloon reeds op 21 oktober invulde, toen haar stage nog niet eens begonnen was ...

Verzoekster meent uit de praktijkkaart 7 te kunnen afleiden dat de eindbeoordeling reeds was gebeurd “ver vóór het einde van de stage”, maar verduidelijkt niet hoe ze dat daar dan wel uit kan afleiden. Verwerende partij ziet van haar kant alleszins niets in die fiche dat erop zou kunnen wijzen dat er ver voordien reeds een eindbeoordeling werd gemaakt. Hooguit kan eruit afgeleid worden dat de mentor reeds een eerste eindevaluatie door haarzelf heeft besproken met verzoekster en dat verzoekster daarna extra haar best heeft gedaan en ook rekening heeft gehouden met de opmerkingen die in die evaluatie werden gegeven.

Datzelfde kan overigens ook afgeleid worden uit het SMS-bericht dat verzoekster toevoegt aan haar verzoekschrift als bijlage 7. Ook daar verwijst de mentor naar “puntjes die we je meegaven” en geeft ze aan dat verzoekster de laatste dagen erg haar best heeft gedaan om die puntjes nog ten volle aan te pakken, wat er overigens op wijst dat het evaluatiegesprek met de mentor heel kort voor die 15de januari heeft plaatsgevonden en niet ver voor het einde van de stage. De mentor laat ook weten dat ze dat aan de begeleidster van verzoekster zou laten weten, wat erop wijst dat de eindbegeleidster haar evaluatie alleszins nog niet heeft gemaakt.

Verzoekster leidt blijkbaar uit het feit dat de praktijkkaart 7 nog gewag maakt van een zekere positieve evolutie in die zin dat verzoekster de laatste dagen van haar stage hard heeft gewerkt en de tips en feedback uit de evaluatie die ze samen met de mentor reeds had gemaakt ter harte heeft genomen, af dat de eindevaluatie ver voordien moet zijn opgemaakt en dat met die evolutie geen rekening is gehouden vermits ze ondanks die evolutie niet slaagt voor de stage. Een zekere positieve evolutie op een aantal vlakken in de laatste dagen van de stage houdt evenwel niet *ipso facto* in dat verzoekster dan maar over de hele lijn positief moet worden beoordeeld en een zekere gunstige evolutie is niet

noodzakelijk voldoende om een positief eindresultaat te bereiken. Het neemt ook niet weg dat werkpunten blijven bestaan. Uit de eindevaluatie blijkt alvast dat verzoekster in die enkele dagen waarin ze extra inspanningen heeft gedaan, de werkpunten onvoldoende heeft kunnen wegwerken.

Wat er ook van zij, het document geeft duidelijk aan dat de eindbeoordeling pas op 19 februari 2021 definitief werd opgesteld. Waar verzoekster blijft beweren dat dit niet klopt, beticht ze dit stuk kennelijk van valsheid. Het is niet aan de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen om zich over de echtheid van het document uit te spreken. Indien verzoekster blijft voorhouden dat het document op dat punt vals is, en de Raad van mening is dat die kwestie fundamenteel is voor de behandeling van het beroep, dan is het aan verzoekster om een klacht wegens valsheid in te dienen en dient de Raad de verdere behandeling van het dossier op te schorten tot na behandeling van die klacht door de bevoegde rechtbank.

Verzoekster heeft het op blz. 7 van haar beroepschrift vervolgens over “onverklaarbare tegenstrijdigheden en onjuistheden/niet objectieve beoordelingen” in de evaluatie van de stage.

Waar verzoekster het heeft over tegenstrijdigheden, geeft ze niet aan welke tegenstrijdigheden er dan wel zouden zitten in de beoordeling van haar stage. In de “glossen” waarnaar verzoekster verwijst ziet verwerende partij alvast geen aanduidingen over tegenstrijdigheden in de evaluatie. Hooguit kan daaruit worden afgeleid dat verzoekster een tegenstrijdigheid ziet tussen de aanvankelijke evaluaties die meer positief waren en de latere evaluaties waarin meer werkpunten naar voor kwamen. Hoger is reeds komen vast te staan dat dit helemaal niet tegenstrijdig is, maar dat dit alles te maken heeft met het feit dat naarmate een stage vordert, de verwachtingen ook groter zijn en van een stagiair wordt verwacht dat die ook progressie maakt. Het feit dat die progressie er onvoldoende was, heeft geleid tot meer negatieve beoordelingen naar het einde van de stage toe.

Verzoekster geeft ook niet aan welke onjuistheden/niet objectieve beoordelingen er dan wel zouden zijn in de evaluatie van de stage. Ook op dat punt is het middel ongegrond bij gebrek aan feitelijke grondslag.

Verzoekster stelt tenslotte dat er onvoldoende rekening werd gehouden met de specifieke omstandigheden eigen aan het studietraject van verzoekster in een periode van tweede lock-down ingevolge de Covid-19 pandemie.

Dit argument is nieuw en mitsdien niet ontvankelijk. Verzoekster heeft zich inderdaad nooit eerder beroepen op deze Covid-omstandigheden en kan de institutionele beroepscommissie dan ook niet verwijten daar geen rekening mee te hebben gehouden.

Verzoekster verduidelijkt bovendien niet hoe de periode van tweede lockdown haar stage dan wel dermate zou hebben bemoeilijkt dat het daardoor moeilijker zou zijn geworden om de doelstellingen van de stage te behalen. De stage is gewoon kunnen doorgaan ter plaatse, mits het respecteren van bepaalde veiligheidsmaatregelen. Er blijkt ook uit niets dat verzoekster het door de pandemie mentaal lastiger zou hebben gehad dan andere studenten, derwijze dat dit een danige invloed zou hebben gehad op haar stage dat ze niet normaal kon functioneren.

Ook dit argument is, voor zover het al ontvankelijk zou zijn, ongegrond.”

In haar wederantwoordnota handhaalt verzoekster haar grieven en betwist zij de repliek van verwerende partij.

Beoordeling

Verzoekster beroept zich op een schending van “het examenreglement” en het legaliteitsbeginsel.

Nergens in de uiteenzetting van het middel maakt verzoekster evenwel duidelijk welke bepaling van het examenreglement zou zijn geschonden, door wie en op welke wijze.

In dat opzicht is het middel niet ontvankelijk.

Krachtens artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

De grief dat de interne beroepscommissie onvoldoende rekening houdt met de specifieke omstandigheden, eigen aan het studietraject van verzoekster ten gevolge van de Covid-pandemie, is niet ontvankelijk aangezien deze grief niet in het intern beroep werd opgeworpen – wat meteen ook verklaart dat de beroepscommissie er ook bezwaarlijk op kon antwoorden.

De exceptie van verwerende partij is gegrond; het middel is in dat opzicht evenmin ontvankelijk.

Ten aanzien van de andere rechtsgronden waarop verzoekster haar enig middel steunt, gaat de Raad eerst in op het beweerde gebrek aan objectieve beoordeling.

Daargelaten dat de Raad uitgaat van een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit van de beoordelaren en dat het aan de verzoekende partij toekomt om dat vermoeden aan de hand van concrete en specifieke argumenten aan het wankelen te brengen – een bewijslast waaraan verzoekster niet tegemoetkomt – moet worden vastgesteld dat niet alleen de initiële examenbeslissing niet door de stagementor werd gequoteerd, maar *a fortiori* de thans bestreden beslissing niet door die stagementor, maar door de interne beroepscommissie werd opgesteld.

Van de leden van die interne beroepscommissie maakt verzoekster op geen enkele wijze aannemelijk dát – of hoé – zij met miskenning van het onpartijdigheidsbeginsel tot hun beoordeling zouden zijn gekomen.

Voor zover verzoekster aan de bestreden beslissing een gemis aan objectiviteit verwijt, is het middel dan ook ongegrond.

Voorts is de Raad van oordeel dat uit de stukken waarop de Raad vermag acht te slaan, niet kan worden afgeleid dat de aangehaalde gebeurtenis in het privéleven van de stagementor enige aanwijsbare invloed heeft gehad op haar professionele relatie met verzoekster. Evenmin ziet de Raad bewijs van een duidelijke kentering – “diametraal gewijzigd”, zoals verzoekster het stelt – in de feedback van de stagementor waarna verzoekster plots op een negatievere wijze zou zijn bejegend of beoordeeld. Het feit dat een stage bij aanvang positief wordt beoordeeld, maar naarmate zij vordert er meer werkpunten worden geformuleerd – bijvoorbeeld omdat, zoals *in casu*, de complexiteit toeneemt van observeren naar zelfstandig handelen – toont geen onregelmatigheid in die beoordeling aan.

Inzake de formelemotiveringsplicht stipt de Raad het volgende aan.

In beginsel geldt, aangezien verzoekster gebruikmaakt van de door de decreetgever verleende verhaalmogelijkheid en zij aldus een samenkomst van de interne beroepsinstantie heeft uitgelokt, dat de formelemotiveringsplicht ten volle betekenis krijgt omdat die beroepsinstantie kennis moet nemen van de grieven van de student, ze moet beoordelen en ze moet beantwoorden. Daarmee is, wat de vormplicht van de formelemotiveringsplicht betreft, evenwel niet gezegd dat de beroepsinstantie op elke grief apart moet antwoorden. Wel is vereist dat de formele motivering er blijk van geeft dat de bezwaren van de student daadwerkelijk in overweging zijn genomen en in de nieuwe beoordeling zijn betrokken, dat de student begrijpt

waarom die argumenten de beroepsinstantie niet konden overtuigen en dat ten minste een uitdrukkelijke repliek volgt op de vragen die voor de student blijkens zijn beroepsschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze terecht zijn gesteld, mogelijk tot een voor de student gunstiger resultaat leiden (vgl. RvS 25 september 2018, nr. 242.425, Lacheron; RvS 17 september 2018, nr. 242.351, De Somviele).

De interne beroepscommissie heeft omstandig aangegeven waarom de grieven van verzoekster niet konden overtuigen en waarom de evaluatiebeslissing niet als onredelijk of onzorgvuldig kan worden beschouwd. De argumenten waarvan verzoekster thans aanvoert dat zij onbeantwoord zijn gebleven, kunnen naar oordeel van de Raad geen afbreuk doen aan de gemotiveerde conclusie waartoe de beroepscommissie is gekomen. Zo is, bijvoorbeeld, de vraag of in de toekomst nog op de betrokken stagementor een beroep zou worden gedaan, niet van aard om afbreuk te doen aan de juistheid van de beoordeling, al is het maar omdat niet de stagementor maar de praktijkbegeleider de beoordeling opstelt.

Verzoekster stelt dat de initiële beoordeling “onverklaarbare tegenstrijdigheden en tal van onjuistheden/niet objectieve beoordelingen bevat”. Daarvan noemt zij er “exemplarisch” één in het verzoekschrift voor de Raad, met name opmerkingen in verband met moeizaam spreken, slecht articuleren, stroeve communicatie, weinig expressieve gelaatsuitdrukking enz., ten aanzien waarvan verzoekster verwijst naar de orthodontische ingrepen die zij onderging.

Nog daargelaten dat uit één voorbeeld bezwaarlijk kan worden aangenomen dat de gehele beoordeling tegenstrijdig of onjuist is gemotiveerd, merkt de Raad op dat de stamentor ter zake geen opmerkingen heeft geformuleerd, en dat de werkpunten inzake ‘communicatief vermogen’ die bij de tussentijdse evaluatie werden meegegeven ook aansluiten op aspecten die los staan van voormelde ingrepen (bv. “let op non-verbale communicatie (mag wat warmer zijn)”, “spreek trager”), wat eveneens kan worden gezegd van conclusies in de eindbeoordeling (bv. “Melike kon soms een beetje ‘direct’ overkomen doordat ze soms kort antwoord gaf en niet altijd duidelijk articuleerde”, “Haar non-verbale houding kan beter: kijkt vaak heel serieus, weinig expressie”, “tijdens de stage merkte ik op dat gespreksvoering [] bij Melike stroef verliep”, “Melike trad niet zo vlot in contact met anderen”, enz.).

Het is voor de Raad niet geheel duidelijk wat verzoekster bedoelt met de ‘glossen’ die zij op de eindbeoordeling (stuk 12 verzoekster) heeft aangebracht. Voor zover het bewijs van de andere, niet nader genoemde, tegenstrijdigheden moet blijken uit het louter aanduiden met markeerstift

van enkele woorden of zinsdelen, spreekt het voor zich dat verzoekster daarmee niet aan de op haar rustende bewijslast tegemoetkomt.

Waar verzoekster de grief uit het intern beroep herhaalt dat de eindevaluatie reeds tijdens de stage heeft plaatsgevonden, stelt de Raad vast dat verzoeksters aanspraken niet worden ondersteund door de stukken in het dossier.

Zo stelt verzoekster dat uit de beoordeling van de periode van 11 januari tot 17 januari 2021 blijkt dat de eindbeoordeling reeds was gebeurd. De Raad leest in het betrokken stuk (stuk 11 verzoekster) evenwel geen bewijs van die bewering. Het is niet omdat de stagementor gewag maakt van “iets minder goed nieuws” dat daarom reeds een beslissing was genomen. Het examencijfer van 9/20 komt voor het eerst voor op de eindevaluatie, die op 20 januari 2021 aan verzoekster en de stagementor is voorgelegd, alvorens op 19 februari 2021 definitief te worden vastgesteld.

Voor zover verzoekster zich beroept op een gebrekkige begeleiding tijdens de stage, kan verwerende partij – wat het principe betreft – worden bijgevallen dat, zelfs indien zulks wordt vastgesteld, daaruit in beginsel niet uit volgt dat de student aanspraak kan maken op een hoger examencijfer.

Het is inderdaad immers vaste rechtspraak van de Raad dat zelfs vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering (zie o.a. R.Stvb. 10 november 2015, nr. 2.568; R.Stvb. 18 november 2016, nr. 3.333; R.Stvb. 18 april 2018, nr. 4.258. In dezelfde zin: RvS 19 maart 2013, nr. 222.898, Ristucca). Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat

essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Het valt aan de verzoekende partij toe om het bewijs te leveren van de gebreken in de begeleiding die zij aanvoert en van de beslissende invloed daarvan op de beoordeling of de slaagkansen.

In dit dossier stelt de Raad vast dat verzoekster minstens aan de hand van zeven ‘praktijkkaarten’ (met daarop concrete werkpunten, tips en wenken) en een gesprek met de stagementor en de begeleider concrete feedback heeft gekregen van de stagementor. In die omstandigheden kan niet worden aangenomen dat verzoekster dermate van elke begeleiding verstoken is gebleven dat de kansen op slagen haar werden ontnomen.

Bovendien moet de Raad samen met de beroepscommissie vaststellen dat verzoekster doorheen de stage, bijvoorbeeld na kennisname van de werkpunten die werden geformuleerd, op geen enkele wijze heeft aangegeven dat zij zich onvoldoende begeleid voelde.

Ook in dat opzicht is het middel niet gegrond.

Het enig middel is, in zoverre ontvankelijk, niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 september 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.877 van 14 september 2021 in de zaak 2021/292

In zake: Lizandra MOREIRA WENCELSAU
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Joost Van Damme
kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Zenderstraat 5
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

ARTEVELDEHOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sabien Lust en Jacky D'Hoest
kantoor houdend te 8310 Brugge
Baron Ruzettelaan 27
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van Arteveldehogeschool van 8 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en de examentuchtbeslissing waarbij aan verzoekster een nulscore wordt toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Talent and Management Development I’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 september 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Celine Peire, die *loco* advocaat Joost Van Damme verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Sabien Lust, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘International Business Management’.

Tot verzoeksters curriculum behoort onder meer het opleidingsonderdeel ‘Talent and Management Development I’.

Naar aanleiding van het examen, dat online werd afgenomen, was de opleiding van oordeel dat onregelmatigheden werden vastgesteld, met name het gebruik van niet-toegelaten nota’s.

Op 23 juni 2021 wordt aan verzoekster meegedeeld dat de examencommissie heeft besloten om als examentuchtbeslissing op te leggen dat verzoekster geen score (0/20) krijgt voor ‘Talent and Management Development I’ of deelonderdelen ervan.

Aangezien er niet is voorzien in een tweede examenkans voor dat opleidingsonderdeel, dient verzoekster het in een volgend academiejaar te hernemen, met dien verstande dat zij ook om een uitzondering voor inschrijving zal moeten verzoeken, daar zij zich voor het opleidingsonderdeel reeds driemaal had ingeschreven.

Tegen deze examentuchtbeslissing stelt verzoekster op 29 juni 2021 een intern beroep in:

“[...]

Aangezien de hierbij bestreden beslissing tot stand is gekomen met miskenning van het onderwijs- en examenreglement (het zgh. *Arteveldehogeschool studiecontract*), het motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het proportionaliteitsbeginsel;

Dat de beslissing aldus niet naar recht is verantwoord en dient vernietigd;

eerste middel – preliminair: kennisname van het examentuchtdossier en de examenkopij

Overwegende dat appellante tot op heden geen kennis heeft genomen/kunnen nemen van het examentuchtdossier, noch van de kwestieuze examenkopij;

Dat huidig verzoekschrift geldt als formeel verzoek tot inzage van het examentuchtdossier hierin begrepen 1) de stukken die overeenkomstig art. 94, 2 van het studiecontract door

de voorzitter van de examencommissie werden verzameld (examentuchtdossier) en waarop de examentuchtbeslissing is gesteund; én 2) het verslag van de beraadslaging van de examencommissie (de eigenlijke beslissing van de examencommissie, die appellante onbekend is) (beraadslagingsverslag) overeenkomstig art. II.31 Bestuursdecreet (decreet openbaarheid van bestuur) en art. II.83 Codex Hoger Onderwijs (beraadslagingsverslag), art. II.280, 2 Codex Hoger onderwijs j° art. 94, 2 van het studiecontract (dossier) en art. 100 en 101 van het Examen- en Onderwijsreglement (OER) (studiecontract) – alsook als formeel verzoek tot inzage van de examenkopij overeenkomstig art. II.277 Codex Hoger Onderwijs, art. II.31 Bestuursdecreet (decreet openbaarheid van bestuur) en art. 100 en 101 van het Examen- en Onderwijsreglement (OER) (studiecontract);

Dat deze stukken tot dusver niet werden bijgebracht (ook niet de examenkopij n.a.v. het feedbackmoment op 25 juni 2021);

Dat appellante zich het recht voorbehoudt aanvullende middelen te ontwikkelen na kennisname van deze essentiële stukken en dat zij laat opmerken dat hetgeen zij hierna uiteenzet doelt tot behoud van haar rechten en zonder een bewijslast op te nemen die niet rechtens op haar rust;

tweede middel - miskenning van het onderwijs- en examenreglement (studiecontract)

2.1. eerste onderdeel – miskenning art. 94 van het studiecontract

Aangezien art. 94 van het Onderwijs- en Examenreglement de procedure voorschrijft die dient gevuld in geval van onregelmatigheden en het studiecontract daarbij voorziet in het horen van de betrokken student voorafgaand aan het nemen van een examentuchtbeslissing (“*Hij (de voorzitter van de examencommissie) hoort de betrokken student (...). De student heeft het recht om gehoord te worden door de examencommissie van de desbetreffende examenperiode*”);

Dat appellante vaststelt [] dat deze procedure niet terdege werd gevuld in de mate dat zij wel de mogelijkheid heeft gehad door de examentuchtoverheid te worden gehoord in haar middelen en beweringen en zich t.a.v. de examencommissie te verantwoorden, doch niet vooraleer kennis te hebben genomen/hebben kunnen nemen van het examentuchtdossier (dat haar niet ter beschikking werd gesteld);

Dat zulks op onherstelbare wijze de rechten van appellante schaadt;

2.2. tweede onderdeel – miskenning art. 95 van het studiecontract

Overwegende dat de in de bestreden beslissing opgelegde sanctie luidt als volgt: “*After deliberation of the Examination Board, it was decided to not score you for the course concerned. All grades and partial grades of the course unit(s) involved in the irregularity are set to ‘0’;*”

Dat zulks is te vereenzelvigen met de in art. 95 tweede lid van het studiecontract bedoelde sanctie, nl. “*alle quoteringen en deelquoteringen van het betrokken opleidingsonderdeel worden naar ‘0’ herleid. De student wordt voor het gehele opleidingsonderdeel doorverwezen naar de tweede examenkans*”.

Dat de hierbij bestreden beslissing evenwel vervolgt: “*There is no second exam opportunity for the course concerned, which means you will have to retake it in the next academic year*”, zodat aan de door de examencommissie opgelegde sanctie oneigenlijke – i.e. niet in het studiecontract voorziene en zelfs niet met de tekst van art. 95 van het studiecontract strijdige modaliteiten worden gekoppeld;

Dat de door de examencommissie gekozen sanctie (art. 95, tweede lid) immers het behoud van de tweede examenkans veronderstelt/vooropstelt;
Dat ook daarom de bestreden beslissing niet naar recht is verantwoord;

2.3. derde onderdeel – miskenning art. 92 van het studiecontract

Overwegende dat uit geen enkel stuk blijkt dat de aan verzoekster ten laste gelegde feiten (het bij zich hebben van een zelf geschreven inhoudstafel (en niets meer dan dat)) – een inschattingfout in hoofde van verzoekster dewelke zij betreurt – het normaal verloop van de evaluatie heeft verstoord of de evaluator heeft verhinderd een objectieve evaluatie te maken over de competenties van appellante;

Dat uit geen enkel stuk blijkt hoe het bij zich hebben van een inhoudstabel *in concreto* het normaal verloop van de evaluatie heeft verstoord en/of een objectieve evaluatie heeft verhinderd;

Dat noch uit het horen door de examencommissie noch uit de feedback appellante vermag af te leiden wat de examencommissie heeft doen besluiten dat de aanwezigheid van de handgeschreven inhoudstabel het examen heeft verstoord en/of de volvoering van een objectieve evaluatie van dat specifieke examen heeft onmogelijk gemaakt;

Dat bij gebreke daaraan dient aangenomen dat dergelijke omstandigheden – constitutief voor het weerhouden van een inbreuk op art. 92 van het studiecontract – niet zijn te weerhouden;

Dat aldus geen inbreuk op art. 92 van het studiecontract en dus ook geen onregelmatigheid is te weerhouden die aanleiding kan geven tot het opleggen van een examentuchtmaatregel/sanctie;

derde middel - miskenning van het motiveringsbeginsel

3.1. eerste onderdeel – de beslissing is niet gemotiveerd

Overwegende dat de op 23 juni 2021 ter kennis van appellante gebrachte examentuchtbeslissing als volgt is gemotiveerd:

"In accordance with article 92 of the Study contract, an irregularity was found during the exam for your IIBM course Talent & Management Development 1. Reason: fraud during the exam (use of a table of contents / study materials during the exam). After deliberation of the Examination Board, it was decided to not score you for the course concerned. All grades and partial grades of the course unit(s) involved in the irregularity are set to '0'. There is no second exam opportunity for the course concerned, which means you will have to retake it in the next academic year. You will have to plea for an exception after the resit period since you already enrolled three times for this course (...). I must stress, the measure taken must be taken serious and recurrence of such events should not happen again " (stuk 1);

Dat een andere kennisgeving aan appellante *niet* is gebeurd;

Dat appellante van gebeurlijk aan de beslissing (andere) onderliggende stukken, overwegingen en deliberaties geen kennis heeft (cf. supra, bij de besprekking van het eerste middel), zodat geredelijk en ten genoegen van [recht] mag worden aangenomen dat die er ook niet zijn;

Dat appellante herhaalt geen kennis te hebben van het examentuchtdossier en evenmin van het beraadslagingsverslag van de examencommissie;

Dat de hierbij bestreden beslissing "*not score[d] for the course concerned*" en "*all grades and partial grades of the course unit(s) involved in the irregularity are set to '0'*"

– i.e. een substantiële examentuchtbeslissing met voor appellante bijzonder zwaarwichtige gevolgen (schijnbaar) wordt gemotiveerd als volgt, waarbij als de voor de beslissing dragende motivering aldus enkel en alleen is te weerhouden: “Reason: fraud during the exam (use of a table of contents / study materials during the exam). After deliberation of the Examination Board it was decided to not score for the course concerned.” (stuk 1). Dat en niets meer dan dat.

Dat zulks is te kwalificeren als de mededeling van een beslissing (zelf onbekend aan appellante, cf. supra) die – buiten de verwijzing naar ‘fraud’ geen enkele motivering in zich draagt.

Dat dergelijke gebrekkige motivering maakt dat de beslissing niet naar recht verantwoordt waarom lastens appellante een (substantiële) examentuchtbeslissing werd genomen.

Dat de hierbij bestreden beslissing alleen al daarom de plano voor hervorming gerekend ligt; *3.2. tweede onderdeel – de bestreden beslissing is gebrekkig gemotiveerd waar zij de keuze voor de opgelegde examentuchtmaatregel niet verantwoordt*

Aangezien de voor de substantiële examentuchtmaatregel met de voor appellante bijzonder zwaarwichtige gevolgen dragende motivering zich blijkens de tekstredactie van de bestreden beslissing beperkt tot volgende zinsnede: “Reason: fraud during the exam (use of a table of contents / study materials during the exam): After deliberation of the Examination Board. it was decided to not score you for the course concerned.” (stuk 1); Overwegende dat bestreden beslissing niet (en op geen enkele wijze) verduidelijkt waarom de opgelegde examentuchtsanctie van de 5 in art. 95 van het Onderwijs- en Examen Reglement (OER), ‘studiecontract’ genaamd, opgelijsde tuchsancies uit hoofde van de lastens appellante weerhouden feiten de meest aangewezen is;

Dat de beslissing aldus het motiveringsbeginsel in examentuchtzaken miskent en alleen al op grond van die vaststelling moet worden besloten tot vernietiging van de bestreden beslissing;

vierde middel ondergeschikt aan alle andere middelen – miskenning van het proportionaliteits-/evenredigheidsbeginsel samen gelezen met het redelijkheidsbeginsel

4.1. eerste onderdeel

Aangezien hoger reeds, in het kader van de besprekking van het tweede middel, werd aangevoerd dat de bestreden beslissing niet verduidelijkt waarom de opgelegde sanctie de voor de weerhouden feiten meest aangewezen sanctie is en daaraan een autonoom middel wordt ontleend dat aanleiding geeft tot vernietiging van de bestreden beslissing (cf. supra);

4.2. tweede onderdeel

Dat de thans opgelegde tuchsancie voor appellante het verlies van een academiejaar betekent (“*There is no second exam opportunity for the course concerned, which means you will have to retake it in the next academic year*”) alsook het hernemen van de bachelorproef én de stage een jaar later;

Dat dergelijke sanctie – met repercussie voor de door verzoekster voorbereide portfolio én project waaraan zij veel tijd en inspanningen heeft besteed – voor de weerhouden feiten onredelijk streng is;

Dat immers uit geen enkel stuk blijkt dat de aan verzoekster ten laste gelegde feiten (het ingevolge onzekerheid en stress door Covid-19 perikelen en dito vermoeidheid louter bij

zich hebben van een zelfgeschreven inhoudstafel (en niets meer dan dat)) – een inschattingfout in hoofde van verzoekster dewelke zij betreurt – het normaal verloop van de evaluatie *in concreto* heeft verstoord of de evaluator heeft verhinderd een objectieve evaluatie te maken over de competenties van appellante;

Dat derhalve mede gelet op de door verzoekster tot dusver verworven studievoortgang, de afwezigheid van tuchtrechtelijke antecedenten en de beperkte impact van de gewraakte feiten, verzoekster – in zoverre voor de in voorkomend geval door de examentuchtoverheid in graad van beroep te weerhouden kwalificatie een tuchtsanctie zou worden opgelegd – de minder zware tuchtsanctie van het opnieuw afleggen van het ongeldig verklaarde examen dient opgelegd, nu de daartoe door de in eerste aanleg door de examentuchtoverheid opgelegde maatregel de studievoortgang en de kansen van verzoekster inzake studievoortgang op onevenredige wijze hypotheseert.”

De interne beroepscommissie van de Arteveldehogeschool behandelt dit intern beroep in zitting van 8 juli 2021. Zij komt tot de volgende beslissing:

“[...]

Verweer opleiding

Verwerende partij stelt wat het eerste punt betreft:

1. Schets betreffende het opleidingsonderdeel en de gemaakte afspraken

“Het jaarolod Talent & Management Development 1 (TMD1) in de eerste schijf vormt samen met alle andere opleidingsonderdelen (olod(s)) een essentieel element in het studieprogramma van de opleiding. De leerlijn persoonlijke en professionele ontwikkeling vormt een belangrijke basis van dit opleidingsonderdeel.

Gezien het bijzondere belang van persoonlijke en professionele ontwikkeling in onze opleidingsprogramma's staat hier tegenover ook een doorgedreven vorm van coaching waarbij een intakegesprek (start academiejaar), een performance appraisal (start tweede semester) en (geobserveerde) workshops doorheen het jaar belangrijke elementen zijn om die groei te bevorderen. Dit olod kent een vervolg in de tweede schijf (TMD2) en mondigt uiteindelijk in de stage (TMD3).

Lizandra is sinds AJ 18-19 student binnen de opleiding IBM. In haar derde academiejaar (2021) herneemt ze het olod TMD1 voor de derde keer. Ze kreeg hier gezien de epidemie automatisch een uitzondering voor, zonder voorwaarden. Ook het opleidingsonderdeel ICT herneemt ze voor een derde keer. Voor geen van beide eerstejaars opleidingsonderdelen werd een credit behaald tot dusver. Trajectbeheer adviseert evenwel altijd voorrang te geven aan de olods uit de lagere schijven.

Op 16 maart 2021 vond een test Management plaats voor het olod TMD1. De test bestond uit een onderdeel met multiple choice vragen en een onderdeel met open vragen.

- Deze test vond online plaats en hierbij werd gebruikt gemaakt van lockdownbrowser (LDB) en dus proctoring. Deze tool heeft tot doel te verhinderen dat studenten andere activiteiten uitvoeren op hun laptop (online bronnen raadplegen, chatten, ed.). Eenmaal in LDB kan men in principe enkel de test afronden binnen die browser.

- De tool vraagt studenten ook om o.a. een omgevingsvideo op te nemen, maakt een video-opname tijdens de test, observeert de oogbewegingen en maakt geluidopnames.

Ook in een online omgeving krijgen studenten alle nodige informatie m.b.t. wat kan en niet kan tijdens een test.

- Hiertoe publiceerde de evaluator alle nodige instructies via canvas via het document “Management test information” – zie bijlage A. Hier staat duidelijk aangegeven dat het gebruik van hulpmiddelen niet toegestaan is (“this is not an open book test – no materials can be used”). De instructies werden herhaaldelijk gecommuniceerd via aankondigingen (zie bijlage B).
- Bovendien worden studenten steevast doorverwezen naar een online leerpad (module) langs waar men een testrun (“mock test”) kan laten plaatsvinden om de technische elementen te testen (webcam, geluid, internetstabiliteit). De collega’s publiceerden hiertoe een (verplichte) oproep om een “mock test” af te leggen. Een overzicht van dit leerpad zit in de bijlage C. Dit leerpad verwijst opnieuw naar de instructies uit bijlage A.
- Ook op mijndinar wordt in een informatieve nota gewezen op de regelgeving m.b.t online evaluaties. Deze info werd extensief gecommuniceerd via aankondigingen op mijndinar en de studentennieuwsbrief. Zie bijlage D.

Na controle door de evaluator was duidelijk hoorbaar dat de student tijdens de test doorheen pagina’s of een boek bladert. Bovendien waren verschillende antwoorden op de open vragen letterlijke overnames uit het handboek. De student en de evaluator werden daarop uitgenodigd voor een gesprek met de voorzitter van de examencommissie op vrijdag 18 juni.

- Tijdens dit gesprek gaf de student toe dat ze gebruik maakte van een zelfgeschreven inhoudstafel voor het onderdeel ‘Management’. Ze bezorgde tevens foto’s van de gebruikte stukken (zie bijlage D). Ze verklaarde daarbij dat ze er zich niet bewust van was dat dit niet toegelaten was niettegenstaande ze de test in eerdere academiejaren reeds aflegde én de instructies helder en herhaaldelijk gecommuniceerd werden in het lopende academiejaar. Ze besefte ook dat het gebruik van dergelijke hulpmiddelen niet toelaatbaar was.
- De letterlijke antwoorden werden verklaard als “van buiten geleerd”.

In geen enkel geval is het gebruik van een inhoudstafel en andere materialen toegelaten. Bovendien valt de betwijfelen of bepaalde antwoorden wel degelijk “letterlijk” van buiten geleerd zijn,

Gezien de test in maart plaats vond, had de student reeds ruime ervaring met evaluaties in een online omgeving (o.a. via de eerste examenperiode). Er rezen dus ernstige twijfels of de evaluatie wel objectief plaats gevonden heeft. Bovendien werden de richtlijnen flagrant overtreden.

Op basis van voorgaande elementen werd de casus toegelicht aan de examencommissie. Deze besloot unaniem dat een onregelmatigheid begaan werd. Gezien de aard van de onregelmatigheid werd ook beslist te sanctioneren door de score voor het gehele Olod (en alle onderliggende evaluaties) terug te brengen naar 0.

De natuur van het opleidingsonderdeel TMD1 staat een tweede examenkans toe onder bepaalde voorwaarden. De geest van de regeling bepaalt dat een zekere inspanning tijdens het academiejaar dient geleverd te zijn. Het is immers onmogelijk om essentiële elementen uit het jaartraject te hernemen tijdens de zomer (het gaat over observaties,

deelname aan een leadershipforum, en andere elementen uit het programma). De voorwaarden staan duidelijk omschreven in de studiewijzer (zie bijlage F). Een van de voorwaarden bepaalt dat een minimumscore van 8/20 op beide onderdelen Management én Talent noodzakelijk zijn om toegang te krijgen tot de tweede examenkans. Daarnaast dient er voldoende geparticeerd te zijn doorheen het jaar op een aantal elementen binnen het onderdeel talent.

- Gezien de score voor het gehele olod (en dus ook Management) naar nul herleid werd door de sanctie, verviel de toegang tot de tweede examenkans onmiddellijk omdat niet aan de voorwaarden voldaan werd.

Wat het verweer tegen de examentuchtbeslissing zelf betreft, formuleert de opleiding het volgende:

- Er wordt aangehaald dat geen inzage werd verschafft in het examentuchtdossier. Dit klopt niet. Het examen kon ingekijken worden op de door de opleiding ingerichte feedbackdag op vrijdag 25 juni. Hiervoor dient men tijdig in te schrijven. Na die datum geldt een recht op inzage.
  - In het kader van de onregelmatigheid werd een eerste gesprek met de student gehouden op vrijdag 18 juni. De vaststellingen werden tijdens dit gesprek meegedeeld. De uitnodiging gebeurde via mail, je ziet duidelijk dat studente de uitnodiging accepteerde.
  - De student gaf toe gebruik te hebben van hulpmiddelen en bezorgde ons zelfs de stukken waarvan sprake (zie bijlage D).
  - Gezien de bewijslast en het schuldenzicht op het moment van het gesprek werd de student doorverwezen naar de examencommissie van woensdag 23 juni. In aanwezigheid van de leden van de examencommissie verklaarde ze opnieuw gebruik te hebben van de door haar aangebrachte stukken en dat ze dit deed in de onwetendheid dat dit niet mocht.
- De student verklaart dat art. 94 van het studiecontract niet terdege gevuld werd door het niet voorleggen van het examentuchtdossier. Dit wordt in voorgaand punt weerlegd.

Er wordt aangehaald dat het niet toekennen van de tweede zittijd een ongeoorloofde beslissing is in hoofde van art. 95 van het studiecontract. Dit betreft een onzorgvuldigheid in de communicatie vanuit de opleiding daar het lijkt dat dit een beslissing is van de examencommissie, echter is het logisch gevolg van bepalingen uit de ECTS-fiche en de studiewijzer. Door de vastgestelde onregelmatigheid vervallen alle scores. Doordat alle scores wegvalLEN, kan onmogelijk aan de voorwaarden voor een tweede examenkans voldaan worden. Het leek de opleiding duidelijker om dit meteen mee te delen.

Er wordt aangehaald dat art. 92 van het studiecontract niet terdege gevuld werd omdat niet duidelijk is hoe het gebruik van de inhoudstafel een objectieve evaluatie in de weg staat. De opleiding verwijst naar de exameninstructies die op dit vlak kristalhelder zijn. De gebruikte nota's bevatten wel degelijk leerinhouden zoals de verschillende managementlagen, de "foundations of planning" en leiderschapsstijlen.

De beslissing is volgens de student niet gemotiveerd. De opleiding aanziet bewezen fraude als een meer [dan] voldoende [reden] om de genomen sanctie te motiveren. Het

gebruik van de materialen gaat lijnrecht in tegen de exameninstructies. Het studiecontract bepaalt in deze gevallen dat het gaat om een onregelmatigheid.

Er wordt aangehaald dat “dergelijke sanctie – met repercussie voor de door verzoekster voorbereide portfolio én project waaraan zij veel tijd en inspanningen heeft besteed – voor de weerhouden feiten onredelijk streng is”. Nazicht leert ons dat deze inspanningen doorheen het hele academiejaar zeer beperkt waren. Zo was de student niet aanwezig op het intake gesprek bij de start van semester 1, spijts herinneringen van haar leercoach. Ze verzaakte ook om deel te nemen aan de performance appraisal bij de start van semester 2. De student miste ook het afleggen van 7 modules via de opleidingscursus. Op geen enkel moment stuurde de student voorbereidingen naar aanleiding van de lesmomenten. De nodige stavingsstukken kunnen in de bijlage gevonden worden (“prestaties doorheen het academiejaar”).

Beoordeling door de commissie

Met betrekking tot de vraag tot inzage van het tuchtdossier, en de miskenning van regels uit het Bestuursdecreet, de codex Hoger onderwijs en het studiecontract, het eerste middel van verzoekster

Verzoekende partij vraagt kennis van het examentuchtdossier, en van de kwestieuze examenkopij. Verder wordt gesteld dat de examentuchtbeslissing niet strookt met onder meer artikel II.280 CHO, wat de regelgeving bepaalt rond tuchtbeslissingen.

Verwerende partij geeft uitgebreid antwoord hoe ze de regels van het studiecontract volgde. Er werd na de vaststelling van een vermeende onregelmatigheid een verhoor georganiseerd waarop de studente uitgenodigd werd. Nadat door de voorzitter van de examencommissie het vermoeden van onregelmatigheid werd bevestigd, werd betrokken op 23 juni 2021 uitgenodigd door de examencommissie. Betrokkene gaf de fouten toe en gaf aan volle verantwoordelijkheid te zullen nemen voor de sanctie.

De interne beroepscommissie volgt het standpunt van de opleiding dat de regelgeving uit het studiecontract correct werd nageleefd. Verzoekende partij verwijst naar de regels van de tuchtbeslissing, maar dit is volgens haar niet correct. Een examentuchtbeslissing is in de eerste plaats een studievoortgangsbeslissing en dus moeten deze regels gevolgd worden (zie o.m. RvStvB van 14 december 2016, 2016/530),

Het opmaken van een tuchtdossier, het versturen van een uitnodiging met de vooropgestelde sanctie, inzage verlenen gedurende minstens 7 kalenderdagen voor de zitting (art. 150 studiecontract 2020-2021) enz. is niet te rijmen met de strenge en decretaal vastgelegde termijnen die gelden voor studievoortgangsbeslissingen. Het zou daarenboven tendentieus zijn dat de vaststeller van de onregelmatigheid aan de examencommissie op voorhand zou voorstellen welke sanctie er moet genomen worden bij welke onregelmatigheid.

Het vragen van een inzage met de vraag om zich hierna het recht voor te behouden bijkomende argumenten te ontwikkelen mist enig belang, en kan niet ingewilligd worden. De procedure bij onregelmatigheid rond het horen van verzoekster werd correct gevolgd en moet niet overgedaan worden omdat de raadsman er toen nog niet bij betrokken was. Het middel kan niet worden gevolgd.

Wat het tweede middel eerste onderdeel – miskenning art. 94 van het studiecontract [betreft]

Volgens verzoekster werd de procedure, uitgeschreven in artikel 94 van het studiecontract 2020-2021 niet terdege gevuld in de mate dat zij wel de mogelijkheid heeft gehad door de examentuchtoverheid te worden gehoord in haar middelen en beweringen en zich t.a.v. de examencommissie te verantwoorden, doch niet vooraleer zij kennis kon nemen van het examentuchtdossier (dat haar niet ter beschikking werd gesteld).

Verwerende partij geeft nogmaals aan de regelgeving van het studiecontract perfect te hebben gevuld.

De interne beroepscommissie volgt het standpunt van verwerende partij. Dit onderdeel komt trouwens voor een belangrijk deel overeen met wat reeds in het eerste middel aangehaald werd. De interne beroepscommissie komt terug op de door haar ontwikkelde redenering uit het vorige punt, waarbij ze stelt dat de voorliggende kwestie geen tuchtprecedure is, maar wel een examentuchtbeslissing, en waarvoor de regels van het studiecontract wel degelijk werden nageleefd. De examentuchtbeslissing heeft als enig voorwerp een opgenomen examen, waarover verzoekster toegeeft fouten te hebben gemaakt (al was ze er zich naar eigen zeggen niet van bewust). Het enige verwijt komt erop neer dat ze het opgenomen examen niet toegestuurd kreeg. Dit houdt weinig steek nu het inhoudelijk tegensprekelijk debat erover reeds gevoerd en afgehandeld werd, en waarbij geen van de partijen enige opmerkingen over de gevoerde procedure maakte. Verzoekster gaf de fouten toe. Haar enige verweer dat verzoekster aangaf is dat ze de gemaakte fouten niet bewust deed, terwijl nochtans de richtlijnen rond het examen veelvuldig en duidelijk waren. Het toesturen van het examen is evenmin een verplichting welke opgenomen staat in artikel 94 van het studiecontract 2020-2021.

Het argument kan niet worden gevuld.

Wat het tweede middel, tweede onderdeel betreft – misknelling art. 95 van het studiecontract [betreft]

Verzoekster stelt dat artikel 95 van het studiecontract niet gevuld werd aangezien de gekozen opgelegde sanctie “*After deliberation of the Examination Board, it is decided to not score you for the course concerned. All grades and partial grades of the course unit(s) involved in the irregularity are set to ‘0’*” inhoudt dat de student voor het gehele opleidingsonderdeel wordt doorverwezen naar de tweede examenkans” terwijl het besluit melding maakt dat het opleidingsonderdeel het volgende academiejaar moet hernomen worden.

Verwerende partij verwijst hiervoor naar de study guide waar duidelijk staat dat een tweede examenkans maar mogelijk is wanneer voor de verschillende onderdelen minstens een 8/20 werd behaald. Verzoekster behaalde 0/20 na vastgestelde en toegegeven fraude. De interne beroepscommissie volgt het standpunt van verwerende partij en maakt zich deze [voor zover] als nodig, eigen. De weigering voor de tweede zittijd is geen gevolg van een andere bestrafing dan hetgeen voorzien werd in artikel 95 van het studiecontract 2020-2021, maar [volgt] wel uit hetgeen afgesproken werd in de study guide, p. 11. Het argument kan niet worden gevuld.

Wat het tweede middel, derde onderdeel betreft – misknelling art. 92 van het studiecontract [betreft]

Verzoekster stelt dat niet wordt aangetoond hoe de door de verwerende partij gebruikte stukken het examen zouden hebben verstoord. Verwerende partij beperkt zich hier tot het verwijzen naar de duidelijke richtlijnen, waarin staat dat wat van de student mag verwacht worden.

De beroepscommissie volgt het standpunt van verwerende partij en begrijpt het middel van verzoekster niet. Wanneer duidelijk aangegeven wordt hoe het examen moet verlopen, waarbij eveneens duidelijk gesteld wordt dat er geen gebruik mag gemaakt worden van bijkomende stukken, hoeft zij niet nog eens aan te tonen waarom het gebruik van de bijkomende stukken het examen zou hebben verstoord. Verzoekster heeft hier gehandeld buiten de afspraken van de opleiding. Ze legde het examen daarenboven al voor de derde keer af, dus kan ze zich niet verschuilen achter het feit dat ze niet wist hoe de organisatie van het examen zou verlopen hebben.

Het argument kan niet worden gevuld.

Het tweede middel dient in zijn geheel te worden verworpen.

Met betrekking tot het derde middel - miskenning van het motiveringsbeginsel

3.1. eerste onderdeel- de beslissing is niet gemotiveerd

Verzoekende partij gaat ervanuit dat ze een tuchtbeslissing opliep waarvoor ze geen afzonderlijke motivering (behalve de beslissing) toegestuurd kreeg (stuk 1 verzoekster). Verwerende partij brengt in haar stukken een Exceltabel aan, waar de betrokken student besproken werd. Ze hoorde verzoekster op 23 juni. Deze bekende de feiten en gaf aan de gevolgen van de sanctie te zullen dragen. De voorzitter van de examencommissie stuurde dezelfde dag een mail t.a.v. verzoekster waarin de beslissing opgenomen werd.

De interne beroepscommissie stelt vast dat de voorzitter zich er inderdaad toe beperkte het resultaat van de deliberatie en de gevolgen ervan voor verzoekster bekend maakte. Er werd niet gemotiveerd waarom overgegaan werd tot het toekennen van de tweede lichtste sanctie uit het artikel is niet conform het studiecontract.

De interne beroepscommissie maakt gebruik van haar hervormingsbevoegdheid, opgenomen in artikel 138 van het studiecontract 2020-2021 om haar motivering in de plaats te stellen van de examencommissie. Overweging die moet worden gemaakt is of, gelet op de feiten, de beslissing van de examencommissie redelijk is.

Ze stelt vast dat de procedure rond het afleggen van het examen op verschillende wegen aan de student [werd] bekendgemaakt. Verder stelt ze vast dat verzoekster geen eerstejaars is, en het examen reeds aflegde. Verder bracht de examencommissie de antwoorden die letterlijk overeenkwamen met wat in de cursus stond, niet mee in rekening [] voor het toekennen van een sanctie wegens gebrek aan bewijs. Dat ze de onregelmatigheid wel bewezen acht daar waar verzoekster de feiten toegaf.

De opgelegde sanctie: "*it is decided to not score you for the course concerned. All grades and partial grades of the course unit(s) involved in the irregularity are set to '0'"*" is de tweede lichtste sanctie opgenomen in artikel 95 van het studiecontract 2020-2021 [en] is, gelet op de bekentenis van verzoekster, niet onredelijk. Geen sanctie opleggen, omdat verzoekster onschuld[ig] pleit, kan niet worden gevuld, nu verzoekster dit examen voor de derde keer aflegde.

Dat de sanctie tot gevolg heeft dat verzoekster hiervoor geen tweede examenkans kan opnemen volgt uit de study guide (p. 11) waar de voorwaarden opgesomd staan waar moet aan voldaan worden om tot een tweede examenkans te worden toegelaten. Verzoekster voldoet hier niet aan.

Het argument van verzoekster kan bijgevolg niet worden gevuld.

Wat het derde middel tweede onderdeel betreft

2. *de bestreden beslissing is gebrekkig gemotiveerd waar zij de keuze voor de opgelegde examentuchtmaatregel niet verantwoordt*

Verzoekster stelt hier terecht dat bestreden beslissing niet (en op geen enkele wijze) verduidelijkt waarom de opgelegde examentuchtsanctie van de 5 in art. 95 van het Onderwijs- en Examen Reglement (OER), ‘studiecontract’ genaamd, opgelijste tuchtsancties uit hoofde van de lastens appellante weerhouden feiten de meest aangewezen is.

De interne beroepscommissie wijst er nog eens op dat het hier geen tuchtbeslissing, maar wel een examentuchtbeslissing betreft. Verder ziet ze in dit onderdeel een variatie van [de] in het vorige onderdeel ontwikkelde redenering waarvoor de interne beroepscommissie haar uitgebreide redenering in de plaats stelt van de examencommissie. Voor zover als nodig verwijst ze naar haar in het vorige punt uitgewerkte motivering waarin ze aangeeft dat het besluit van de examencommissie niet onredelijk is.

Het argument kan niet worden gevolgd.

Wat het vierde middel betreft ondergeschikt aan alle andere middelen – misknelling van het proportionaliteits-/evenredigheidsbeginsel samen gelezen met het redelijkheidsbeginsel betreft

In het eerste onderdeel verwijst verzoekster naar haar tweede middel waar niet verduidelijkt werd waarom de tweede sanctie de meest aangewezen sanctie zou zijn. De interne beroepscommissie [?]

Aangezien hoger reeds, in het kader van de bespreking van het tweede middel, werd aangevoerd dat de bestreden beslissing niet verduidelijkt waarom de opgelegde sanctie de voor de weerhouden feiten meest aangewezen sanctie is. De interne beroepscommissie ziet hierin geen nieuw middel, maar wel een herhaling van het middel dat door verzoekster ruim uitgespreid werd in haar tweede en derde middel. De interne beroepscommissie verwijst naar haar hervormingsbevoegdheid en motiveerde hoger het besluit van de examencommissie.

Het argument kan niet worden gevolgd.

In het tweede onderdeel stelt verzoekster dat de thans opgelegde tuchtsanctie voor appellante het verlies [van een] academiejaar betekent (“There is no second exam opportunity for the course concerned, which means you will have to retake it in the next academic year”) alsook het hernemen van de bachelorproef en de stage een jaar later;

Besluit

De Interne Beroepscommissie van de Arteveldehogeschool beslist na beraadslaging dat het beroep ontvankelijk is, maar ongegrond.”

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet ambtshalve evenmin enig bezwaar.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Verzoekster steunt een eerste middel op de rechten van verdediging.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij noch voorafgaand aan de beslissing van de examencommissie, noch in de loop van de procedure voor de interne beroepscommissie, kennis heeft kunnen nemen van het tuchtdossier, met name het examentuchtdossier, het verslag van de beraadslaging van de examencommissie en de examenkopij. Verzoekster betwist de stelling van de beroepscommissie dat zij geen examentuchtdossier diende aan te leggen en zij betoogt dat zij nog steeds niet de motieven kent op grond waarvan de tuchtbeslissing werd genomen.

Verzoekster betoogt verder:

“Dat in het verweer van de onderwijsinstelling (weergegeven op blz. 7 onderaan van de beslissing van de Interne Beroepscommissie) niet wordt ontkend dat de beslissing van de examencommissie niet werd bijgebracht en appellante geredelijk mag aannemen dat geen dergelijke beslissing werd genomen of minstens geen schriftelijke neerslag (verslag) van dergelijke beslissing werd gemaakt;

Dat dient vastgesteld dat het precies dergelijke slordigheid in het besluitvormingsproces van de examencommissie is, die maakt dat ook de – post factum – gedane eenvoudige mededeling van een beslissing van de examencommissie (waarvan zelf geen schriftelijke neerslag bestaat) zelf óók gebrekkig is, en wel: 1) in de motivering of beter de ontstentenis van motivering (cf. infra); en 2) in de verwijzing naar een op grond van art. 95 van het studiecontract ongeoorloofde beslissing (hetgeen in het verweer van de onderwijsinstelling (ten onrechte) wordt gekwalificeerd als een “onzorgvuldigheid in de communicatie vanuit de opleiding daar liet lijkt dat dit een beslissing is van de examencommissie”);

Dat appellante zich gegriefd weet door de overwegingen van de Interne Beroepscommissie waar zij aanneemt dat de examencommissie geen examentuchtdossier diende samen te stellen, eens te meer nu het eigen onderwijs- en examenreglement daarin voorziet (art. 94, 2 van het studiecontract);

Dat appellante overigens nooit heeft voorgehouden dat een tuchtprocedure diende gevoerd, doel, wel dat de in het studiecontract uitgewerkte procedure (inzake voorbereidende handelingen en het verzamelen van alle nuttige elementen in een dossier) voor examentuchtbeslissingen diende gevuld en dat zulks niet is gebeurd;

Dat de assumptie die de Interne Beroepscommissie dienaangaande maakt, nl. dat appellante iets anders heeft voorgehouden, dan ook feitelijke grondslag mist, eens te meer nu appellante verwees naar de strekking van art. 94, 2 van het studiecontract;

Dat de beslissing van de Interne Beroepscommissie daar waar zij stelt dat de regels van het studiecontract werden gevuld, terwijl verweerster niet (niet nu en evenmin in tempore non suspecto) het op grond van het eigen onderwijs- en examen reglement voorgeschreven examentuchtdossier kan bijbrengen, het legaliteitsbeginsel miskent en aldus juridische grondslag mist;

Dat de examentuchtbeslissing die met miskenning van het eigen onderwijs- en examen reglement is tot stand gekomen, dient vernietigd, eens te meer wanneer blijkt de onderwijsinstelling de afwezigheid van dergelijk examentuchtdossier thans tegen appellante aangrijpt door in graad van (intern) beroep voor liet eerst stukken aan te wenden waarin wordt verwezen naar niet eerder meegedeelde en aan appellante onbekende stukken, hierin begrepen een audio-opname waarop zou te horen zijn dat appellante een boek doorbladert, terwijl appellante zulks altijd ontkend (cf. de grijze kaders achteraan het stukkenbundel namens verweerster);

Dat die vermeende opname zelf niet aan het dossier werd gevoegd;

Dat de rechten van appellante niet meer konden worden miskend;

Dat aldus vaststaat dat de afwezigheid van [een] examentuchtdossier de rechten van appellante op dermate substantiële wijze heeft geschonden, dat daaraan niet anders kan worden geremedieerd dan door de oorspronkelijke examentuchtbeslissing te vernietigen;”

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij ter zake (een voetnoot is weggelaten):

“Verzoekster stelt vooreerst dat zij niet in de mogelijkheid is geweest om het examentuchtdossier in te kijken, voorafgaand aan de behandeling van het dossier door de examencommissie en evenmin voorafgaand aan de behandeling van het intern beroep. Zij meent dat de bestreden beslissing daardoor onregelmatig is.

Verwerende partij volgt dit argument niet.

De procedure werd gevuld zoals beschreven in het studiecontract, meer bepaald artikel 94 wat betreft de procedure voor de examencommissie en artikel 138 wat betreft de procedure op intern beroep.

De evaluatie waarbij een onregelmatigheid werd begaan betreft een schriftelijk examen dat online werd afgenoemt met gebruik van proctoring software. Die software zorgt ervoor dat een student tijdens het examen geen andere websites kan consulteren dan de site waarop het examen wordt gemaakt, en zorgt ook voor een geluids- en beeldopname van het examen. Op die opname is duidelijk te zien en te horen dat verzoekster gebruik heeft gemaakt van materiaal terwijl het niet toegestaan was om welk materiaal ook te gebruiken.

Het is juist dat verzoekster dit beeldmateriaal niet toegestuurd heeft gekregen, maar dat heeft niet tot gevolg dat de beslissing onregelmatig zou zijn.

Ter zake het meedelen van stukken besliste uw Raad eerder reeds:

“In procedures evenwel die over het persoonlijk functioneren van een rechtsonderhorige uitspraak doen, zoals evaluatieprocedures en tuchtprecedures, dient het bestuur er zorg voor te dragen dat alle elementen die een oordeel over de betrokkenen omvatten, aan die betrokkenen bekend zijn.” (nadruk toegevoegd)

Een opname is niets meer dan een registratie van wat gebeurt, en houdt geen oordeel in over de betrokkenen. Dit stuk diende dan ook niet te worden bezorgd aan verzoekster. Verzoekster kende de opname overigens, want ze heeft de opname mee kunnen volgen bij haar gesprek met de voorzitter van de examencommissie. Heeft ze het bestand zelf niet ontvangen, dan heeft ze op die wijze wel “inzage” gehad in het bestand. Het is trouwens na het beluisteren van die opname dat de studente bekentenissen heeft afgelegd zowel in het voorafgaande gesprek als in de hoorzitting voor de examencommissie, en documenten heeft overhandigd en daarbij gesteld dat het enkel die documenten zijn die heeft gebruikt.

Overigens wist verzoekster ook als geen ander wat er op die opname te zien of te horen was. De opname betreft immers de opname van haar examen, opgenomen via de camera van haar laptop, en zij zal dus ongetwijfeld goed weten wat ze heeft gedaan tijdens het examen en dus tijdens de opname en wat er dus mogelijk allemaal te zien is op de opname.

De andere stukken die voorlagen voor de interne beroepscommissie waren de volgende:

- Een verweernota van de betrokken opleiding: wat die nota betreft is het vaste rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen dat een verzoeker in een interne beroepsprocedure geen afdwingbaar recht kan doen gelden op een tegensprekelijk debat met andere actoren die door de beroepsinstantie worden gehoord. Deze nota diende dus niet voorgelegd te worden aan verzoekster.
- De instructies m.b.t. de betrokken test: deze instructies bevatten geen oordeel over de betrokkenen, en waren bovendien bekend aan haar vermits ze uiteraard aan de studenten waren meegeleerd.
- De instructies m.b.t. de verplicht te doorlopen Mock test en een bericht met herinnering van deze instructies: deze instructies bevatten geen oordeel over de betrokkenen, en waren bovendien bekend aan haar vermits ze uiteraard aan de studenten waren meegeleerd.
- Een overzicht van het leerpak “mock test”: dit is openbare informatie voor de studenten die ingeschreven zijn in het vak, en zijn dus gekend door de studente. En ook dit stuk houdt geen oordeel in over de studente.
- De nota's die ze tijdens het examen zou hebben gebruikt: die nota's heeft ze zelf overhandigd aan de examencommissie, en zijn haar dus wel bekend.
- Voorwaarden voor deelname aan de tweede examenkans: deze informatie staat in de studiegids en was wel degelijk ter beschikking van verzoekster.
- Studieoverzicht van verzoekster: ook dat document is door haar gekend en in haar bezit.

- E-mailconversaties met de studente omtrent haar prestaties/afwezigheden doorheen het jaar: vermits ze bij die conversaties was betrokken zijn die wel degelijk in haar bezit.
- Het document “study guide talent & management development 1 IBM”: ook dat document is in haar bezit.

Al deze documenten werden inmiddels nogmaals aan verzoekster bezorgd, als bijlage bij de bestreden beslissing.

Het desbetreffende examen is in se niet relevant. Het beroep van verzoekster gaat immers niet over het resultaat dat ze voor die test haalde, maar wel en enkel over de examentuchtsanctie die ze naar aanleiding van onregelmatigheden die ze op die test beging, heeft opgelopen. Overigens heeft ze het examen wel degelijk kunnen inzien op het feedbackmoment dat daartoe was voorzien op 25 juni, op een moment waarop ze nog geen intern beroep had ingediend tegen de initieel opgelegde examentuchtbeslissing en de beroepstermijn nog liep.

Verwerende partij merkt tenslotte op dat verzoekster tot tweemaal toe de feiten heeft bekend, en dat het in eerste instantie op die bekentenis is dat zowel de initiële examentuchtbeslissing als de bestreden beslissing zijn gesteund.

Verzoekster stelt in haar eerste middel ook nog dat ze de motieven niet kent waarom lastens haar een examentuchtbeslissing werd genomen noch de motieven kent “die aan de beslissing voorzitten en waarom een welbepaalde (en geen andere) tuchtsanctie aan haar werd opgelegd”.

Ze betrekt dat argument in eerste instantie op de initiële examentuchtbeslissing en vraagt *in fine* van het middel om de oorspronkelijke examentuchtbeslissing te vernietigen. Dit kan uiteraard niet. Het intern beroep voor de interne beroepscommissie is immers een beroep met volle devolutieve werking, en de beroepscommissie heeft de bevoegdheid om de zaak in zijn geheel opnieuw te bekijken en een nieuwe beslissing te nemen die in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing. De oorspronkelijke examentuchtbeslissing is dan ook uit de rechtsordening verdwenen en kan mitsdien niet meer vernietigd worden.

Maar in zoverre verzoekster bedoelt dat ze ook in de beslissing van de interne beroepscommissie geen motivering vindt voor de bestreden beslissing, is het middel kennelijk ongegrond.

In de bestreden beslissing verduidelijkt de interne beroepscommissie wel degelijk waarom zij de litigieuze examentuchtbeslissing oplegt, met name bij de behandeling van het eerste onderdeel van het derde middel:

“De interne beroepscommissie maakt gebruik van haar hervormingsbevoegdheid, opgenomen in artikel 138 van het studiecontract 2020-2021 om haar motivering in de plaats te stellen van de examencommissie. Overweging die moet worden gemaakt is of, gelet op de feiten, de beslissing van de examencommissie redelijk is.

Ze stelt vast dat de procedure rond het afleggen van het examen op verschillende wege aan de student werd[] bekendgemaakt. Verder stelt ze vast dat verzoekster

geen eerstejaars is, en het examen reeds aflegde. Verder bracht de examencommissie de antwoorden die letterlijk overeenkwamen met wat in de cursus stond, niet mee in rekening voor het toekennen van een sanctie wegens gebrek aan bewijs. Dat ze de onregelmatigheid wel bewezen acht daar waar verzoekster de feiten toegaf.

De opgelegde sanctie: it is decided to not score you for the course concerned. All grades and partial grades of the course unit(s) involved in the irregularity are set to ‘0’ is de tweede lichtste sanctie opgenomen in artikel 95 van het studiecontract 2020-2021 is, gelet op de bekentenissen van verzoekster, niet onredelijk. Geen sanctie opleggen, omdat verzoekster onschuld pleit, kan niet worden gevuld, nu verzoekster dit examen voor de derde keer aflegde.

Dat de sanctie tot gevolg heeft dat verzoekster hiervoor geen tweede examenkans kan opnemen volgt uit de study guide (p. 11) waar de voorwaarden opgesomd staan waar moet aan voldaan worden om tot een tweede examenkans te worden toegelaten. Verzoekster voldoet hier niet aan.”

Overigens gaat de motiveringsplicht niet zo ver dat de beroepscommissie niet enkel zou moeten motiveren waarom ze die bepaalde sanctie oplegt, maar ook waarom ze geen andere sanctie oplegt. Dat in de bestreden beslissing niet explicet wordt aangegeven waarom geen andere sanctie wordt opgelegd, kan dan ook geen miskenning uitmaken van de motiveringsplicht.”

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar grieven.

Beoordeling

De Raad hecht eraan om aan te stippen dat een examentuchtbeslissing weliswaar een studievoortgangsbeslissing is in de zin van artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs, maar dat dit niet betekent dat zij niet – tevens – een tuchtbeslissing is.

Het is immers niet omdat de decreetgever binnen de bevoegdheden van de hogeronderwijsinstellingen ‘tuchtbeslissingen’ en ‘examentuchtbeslissingen’ van elkaar heeft onderscheiden, dat deze laatste hun tuchtrechtelijke hoedanigheid zouden verliezen. Uit de parlementaire voorbereiding bij het decreet ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ blijkt immers dat het onderscheid (enkel) teruggaat op de vraag of de steller van de handeling optreedt als een (functionele) administratieve overheid (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 8*):

“5° en 6° Deze definities moeten worden gezien in het licht van de rechtsbescherming inzake examengeschillen die ter zake wordt ontwikkeld (art. II.13 e.v.). De begripsomschrijvingen houden rekening met de rechtspraak van de Raad van State volgens dewelke examencommissies, ook van vrije instellingen, optreden als administratieve overheden bij het nemen van deliberatiebeslissingen. J. BAERT heeft gesteld dat dit bij uitbreiding ook geldt t.a.v. de “examentucht”-maatregelen die door deze commissies worden opgelegd (“Is een vrije onderwijsinstelling een administratieve overheid ?”, T.O.R.B. 1992-93, 52).

Aangezien gewone tuchtbeslissingen in beginsel geen derden-bindende werking hebben, behoren zij, althans wat de vrije onderwijsinstellingen betreft, niet tot de bevoegdheid van de administratieve rechter (zie bv. RvS 17 juni 2011, nr. 213.958, De Muynck).

Wat de disciplinaire aard van een examentuchtbeslissing betreft, bevestigt de decreetgever dan ook (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 24*):

“§2. De Raad heeft ook een toetsingsbevoegdheid wat betreft examentuchtbeslissingen, zoals gedefinieerd in II.1, 6° (“elke sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten”). In deze materie toetst de Raad aan de onderwijs- en examenregeling en wordt op marginale wijze getoetst of de discretionaire bevoegdheid tot het opleggen van dergelijke disciplinaire maatregel redelijkerwijs werd uitgeoefend. De beslissing is onredelijk, indien geen enkel ander normaal zorgvuldig bestuursorgaan dergelijke beslissing zou kunnen uitbrengen.”

Het bovenstaande leidt ertoe dat ook in examentuchtbetwistingen, niet het hoorrecht maar de rechten van verdediging van toepassing zijn, en dat de andere beginselen van behoorlijk bestuur – zoals het onpartijdigheidsbeginsel – ook moeten worden toegepast zoals dat in tuchtzaken gebruikelijk is.

Deze vaststelling sluit niet uit dat een hogeronderwijsinstelling voor een tuchtzaak enerzijds, en een examentuchtzaak anderzijds, in een afzonderlijke procedure voorziet. De verschillen tussen beide procedures kunnen, bijvoorbeeld, gelegen zijn in de termijnen binnen dewelke moet worden gehandeld.

In dat opzicht moet worden opgemerkt dat de artikelen 146 en volgende van het studiecontract 2020-2021 enkel betrekking hebben op de gewone tuchtrechteling, en dat artikel 150 – dat handelt over het samen te stellen tuchtdossier – geen uitdrukkelijke spiegelbepaling kent binnen de

examentuchtprocedure. Artikel 94 van het studiecontract 2020-2021 van verwerende partij bepaalt, wat de examentucht betreft, slechts het volgende:

“De medewerker van de hogeschool, die feiten vaststelt die tot een onregelmatigheid aanleiding kunnen geven, verwittigt onmiddellijk de voorzitter van de examencommissie. Deze verzamelt de nodige bewijsstukken en neemt maatregelen om een verder correct verloop van de examens te waarborgen, desgevallend na inbeslagname van betwiste stukken, frauduleus aangemaakte kopij, gebruikte hulpmiddelen, ...

Hij hoort de betrokken student(en), medewerker(s) en desgevallend getuigen. De student kan zich laten bijstaan door een ombudsmedewerker.

Het hoofd van de opleiding kan als voorzitter beslissen de examencommissie bijeen te roepen.

Het hoofd van de opleiding brengt als voorzitter verslag uit aan de examencommissie. De student heeft het recht om gehoord te worden door de examencommissie van de desbetreffende examenperiode.”

Dit neemt evenwel niet weg dat een student ook in een examentuchtaangelegenheid, het hierboven in herinnering gebrachte recht van verdediging moet kunnen doen gelden, en dat de algemene beginselen van het tuchtrecht onverkort van toepassing zijn.

Voorafgaand aan de hoorzitting moet de tuchtoverheid een tuchtdossier samenstellen, ook wanneer de toepasselijke tuchtregeling dit niet uitdrukkelijk voorschrijft. De rechten van verdediging worden geschonden wanneer er geen dossier wordt samengesteld aan de hand waarvan de betrokkene zijn verweer kan voorbereiden. Bovendien moet een tuchtdossier volledig zijn en alle gegevens bevatten die de tuchtoverheid kunnen informeren. Het recht van verdediging houdt in principe in dat niets wat medebepalend *kan* zijn voor de beslissing van de overheid aan het op tegenspraak gevoerde debat mag worden ontrokken. Het komt de tuchtoverheid niet toe te oordelen welke stukken wél en welke niet bij het tuchtdossier worden gevoegd (I. OPDEBEEK en A. COOLSAET, *Ambtenarenrecht. Rechtspositieregeling. Algemene beginselen van ambtenarentuchtrecht*, Brugge, die Keure, 2011, 364-365).

Gelet op de volheid van bevoegdheid van de interne beroepscommissie, kan zij eventuele misslagen in de procedure voor de examencommissie rechtzetten, bijvoorbeeld door een tuchtdossier samen te stellen waar dat initieel ontbrak, door het tuchtdossier op gepaste wijze te vervolledigen, enz.

Het gemis aan een tuchtdossier op het niveau van de examencommissie, vitieert derhalve niet *ipso facto* de beslissing van de interne beroepscommissie. Wel dient, uiteraard, de procedure op het vlak van de interne beroepscommissie aan alle voorschriften te voldoen.

Anders dan het geval is in aangelegenheden andere dan tucht, volstaat het feit dat het bestuur zich in de motivering van zijn beslissing niet op een welbepaald stuk steunt, niet om dat stuk buiten het tuchtdossier te houden.

Uit het dossier blijkt dat de examencommissie zich in de initiële beslissing heeft gesteund op een opname; alleszins komt dit stuk ter sprake in het ‘verweer’ van de opleiding (waarover hieronder meer, wat de tegensprekelijkheid betreft) dat in de bestreden beslissing wordt aangehaald. Waar de interne beroepscommissie in haar eigen overwegingen stelt “nadat door de voorzitter van de examencommissie het vermoeden van onregelmatigheid werd bevestigd”, geeft zij erelijk van zich eveneens op de opnames te steunen.

In het licht van wat hierboven is overwogen, diende dit stuk zich in het tuchtdossier te bevinden – wat blijkens de inventaris bij de bestreden beslissing niet het geval is – en mocht het niet aan de kennisname van verzoekster worden onttrokken.

Dat verzoekster de feiten zou hebben toegegeven, doet daaraan geen afbreuk.

In dat opzicht is het middel gegrond.

Daarnaast bekritiseert verzoekster het verweer dat de opleiding ten overstaan van de interne beroepscommissie heeft gevoerd.

Ongeacht of het ‘verweer’ van de opleiding wordt beschouwd als stuk in de procedure – in welk geval het aan verzoekster ter kennis had moeten worden gebracht als stuk in het tuchtdossier – dan wel als een getuigenis – in welk geval de tegensprekelijkheid van de getuigenverklaring had moeten zijn gewaarborgd (RvS 5 juli 2006, nr. 161.021, Van Den Bergh; RvS 11 juni 2007, nr. 172.081, Leyder) – uit niets blijkt dat verzoekster in de loop van de procedure voor de interne beroepscommissie kennis heeft kunnen nemen van het standpunt van de opleiding.

Verzoekster heeft bijgevolg op dat ‘verweer’ ook niet kunnen repliceren. Daardoor zijn de rechten van verdediging van verzoekster miskend.

Ook in dat opzicht is het middel gegrond.

Aangezien het thans aan de interne beroepscommissie toekomt om een nieuwe beslissing te nemen met eerbiediging van de rechten van verdediging, behoeven de overige middelen vooralsnog geen antwoord.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepscommissie van Arteveldehogeschool van 8 juli 2021.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoekster een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 30 september 2021.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 14 september 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 22 september 2021

Arrest nr. 6.973 van 21 oktober 2021 in de zaak 2021/313

In zake: Fatine MESSERIA
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 15 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekster heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 september 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Christophe Vangeel, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Wim Van Caeneghem en advocaat Stevie Van Houdenrogge, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de beeldende kunsten’.

Voor de opleidingsonderdelen ‘Redactieel ontwerp 1’, ‘Interactief ontwerp 1’, ‘Beeldontwerp 1’ en ‘Typografie 1’ komt verzoekende partij een examencijfer van respectievelijk 8/20, 9/20, 8/20 en 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 15 juli 2021 werd het intern beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft het dossier onderzocht en komt na verdere toelichting door de opleiding tot het volgende besluit:

“ - De interne beroepscommissie in eerste instantie moet wijzen op het gegeven dat het Onderwijs- en Examenreglement in het kader van de interne beroepsprocedure niet voorziet in de mogelijkheid om gehoord te worden, de interne beroepscommissie kan dan ook niet op dit verzoek ingaan;

- De interne beroepscommissie zal de middelen van de student beantwoorden in de volgorde van haar verzoekschrift, maar wil op vraag van de opleiding voorafgaandelijk stellen dat de titularissen van de respectievelijke opleidingsonderdelen waarvan de studievoortgangsbeslissing door de student wordt bestreden zich explicet verzetten tegen interpretaties en aannames die de student in haar verzoekschrift heeft neergeschreven In het bijzonder en voornamelijk gaan de titularissen niet akkoord dat de studievoortgangsbeslissing geen correcte weergave zou zijn van de door de student geleverde prestaties en haar doorgemaakte evolutie, noch een objectieve quatering zou zijn van de door haar afgeleverde werken.

- Integendeel werd deze studievoortgangsbeslissing in alle objectiviteit door de aanwezige juryleden en juryvoorzitter op de eindjury d.d. 18.06.2021 genomen. De jury evalueerde in unanimiteit dat in de voorgelegde werken onvoldoende leerdoelen van de betreffende opleidingsonderdelen aanwezig waren om te slagen voor respectievelijk Redactieel Ontwerp 1 (8/20), Interactief Ontwerp 1 (9/20), Beeldontwerp 1 (8/20) en Typografie 1 (8/20).

- In het bijzonder evalueerden de titularissen dat de verder vermelde leerdoelen van de betreffende opleidingsonderdelen onvoldoende werden bereikt en aangetoond in de door de student voorgelegde werken en werkdocumenten op de eindjury.

- De betrokken titularissen willen benadrukken dat ze kunnen begrijpen dat de student zelf overtuigd is van de vooruitgang die ze heeft geboekt op enkele deelaspecten van de opleidingsonderdelen doorheen het academiejaar, maar ook dat ze hebben moeten vaststellen dat deze vooruitgang nog tot onvoldoende kwalitatieve eindresultaten heeft geleid om te slagen voor de betreffende opleidingsonderdelen.

- Wat het opleidingsonderdeel ‘Beeldontwerp 1’ betreft werpt de student het volgende op
“11.1 Schending materiële motiveringsplicht & zorgvuldigheidsbeginsel
Tevens moet worden vastgesteld dat ook de begeleiding gebrekkig is geweest en dat het zorgvuldigheidsbeginsel is geschonden.

De student moet tijdens het academiejaar een duidelijk zicht krijgen op de competenties welke hij nog onvoldoende heeft gerealiseerd. De communicatie hierover kan in functie van een bepaalde leeromgeving eerder mondeling gebeuren, maar omwille van de transparantie vereist dit daarnaast ook een (eventueel beperkte maar wel) duidelijke schriftelijke neerslag.

‘Coaching’ van een proces houdt wel in dat een student op een positieve wijze wordt gestimuleerd om de vooropgestelde doelen en competenties te bereiken. Van een student kan ook zelfstudie en actieve inbreng verwacht worden.

Belangrijk hierbij is wel dat er voldoende informatie beschikbaar is om een betrouwbaar beeld te krijgen van het coaching-proces en het geheel van de prestaties en inzet van de student.

Zoniet zal de student die naderhand een eindbeoordeling krijgt deze niet begrijpen en kan de verantwoordelijke eindjury ook niet met kennis van zaken over het geheel van het proces het eindresultaat beoordelen. Het is binnen dit kader dat moet worden vastgesteld dat er niet is voldaan aan de zorgvuldigheidsplicht in dit dossier. “

- Tijdens de lockdown procedure zijn consults aangepast aan een digitaal platform Het' Atelier Beeldontwerp 1 ' op 'offline' basis gaat door op de campus, consults worden georganiseerd in groepsverband (klassikaal) in combinatie met persoonlijke feedback.

- Elk onderdeel van de opdracht wordt ingeleid met een briefing, gestaafd met inspiratiebronnen en uitgebreide artistieke, grafische en illustratieve voorbeelden waarin de vooropgestelde technieken vertaald zijn. Het beeldmateriaal wordt met de studenten besproken op vlak van de criteria van de opdracht waarnaar ze zelf een artistieke invulling dienen te bekomen. Alle aspecten voor Beeldontwerp, gekoppeld aan de doelstellingen en competenties per opdracht, komen aan bod in de toelichting zoals o.a. , vertalen van verschillende grafische technieken in waarneming en het illustratief beeld, opbouw van planmatigheid, compositie, dynamiek, perspectief, atmosfeer, licht- en schaduwpartijen, lijnvoering en schriftuur, toepassen van structuren, conceptuele vertaling van inhoud naar persoonlijke beeldtaal, e.d.

- Tijdens het groepsconsult worden de positieve aspecten van het ontwerp besproken, eveneens worden tools aangereikt om te groeien binnen het ontwerpproces, specifiek per ontwerp en per student. In het groepsconsult kunnen de studenten ook de resultaten en feedback waarnemen en opnemen van medestudenten om zo een duidelijk beeld te scheppen naar de doelstellingen van de opdracht en eindcompetenties.

- De studenten werken vervolgens aan de opdracht tijdens de contacturen, waarbij een intense coaching wordt gegeven per student, er wordt van de student verwacht om voldoende aan zelfstudie te doen om bepaalde vaardigheden te verwerven, alsook een actieve inbreng te leveren naar het implementeren van artistieke ideeën.

- Vervolgens worden de studenten bijgestaan met individueel consult, tijdens dit coaching-proces worden de verschillende aspecten en competenties van de opdracht besproken in functie van een eindbeoordeling en getoetst met het ontwerp van de student. Tijdens het feedbackmoment wordt de student telkens op een positieve manier begeleid en wordt er uitgebreid aandacht gegeven aan de mogelijke verbetertrajecten binnen het ontwerp van de student.

- over de leerdoelen voor 'Beeldontwerp 1' stelt de student het volgende:

"De ECTS-fiche voorziet in tal van (andere) criteria die dienen te worden beoordeeld en de motivering is daar niet of bijna niet op afgestemd. Men beoordeelt verzoekster dus a.d.h.v. criteria die niet relevant zijn.

De motivering die voorligt stemt dan ook niet overeen met de realiteit, of de ECTS-fiche dient vernietigd te worden.

Aangezien de motieven uit de eindbeoordeling van verzoekster niet correct zijn, is het feitelijk bestaan hiervan niet naar behoren bewezen kunnen deze geen standhouden.

De motivering is dan ook ongegrond.

Wanneer verzoekster de competenties uit de ECTS-fiches van de betreffende opleidingsonderdelen aftoetst, dient ze te besluiten dat zij reeds alle competenties heeft behaald om te kunnen slagen voor de betreffende opleidingsonderdelen. "

- de interne beroepscommissie stelt vast dat de ECTS-fiches van het opleidingsonderdeel 'Beeldontwerp 1' het volgende vermelden:

BA1 - Over de nodige artistieke vaardigheden beschikken om onder begeleiding een persoonlijk project binnen het brede spectrum van de beeldende kunsten te ontwerpen en/of te realiseren.

- De student ontwerpt documentaire beeld(reeks)en. (creatie)
- De student ontwerpt conceptuele beeld(reeks)en. (creatie)
- De student ontwerpt redactionele of interactieve beeld(reeks)en. (creatie)
- De student communiceert via beeldtaal met publiek. (creatie)
- De student werkt aan artistieke projecten binnen beeldontwerp. (creatie)
- De student vertaalt opdrachtnalyse in beeld. (realisatie)
- De student ontwerpt beeld. (realisatie)
- De student ontwerpt diverse grafische beeldmedia. (realisatie)

- *De student vertaalt de persoonlijke visie in beeldontwerp. (onderzoek)*
  - *De student vertaalt ideeën en concepten in authentieke beeldtaal. (creatie)*
- *Op basis van feitelijke criteria heeft de student de verschillende facetten van de opdracht uitgevoerd, doch ontbreekt het de student aan diepgaand artistiek inzicht beschreven in de voormelde leerdoelen.*
- BA2 - Over de nodige kennis, vaardigheden en inzichten beschikken inzake materiaal, vorm, handeling, concepten, functie en inhouden van het gekozen medium.*
- *De student analyseert en interpreteert ontwerpopdrachten en bronmateriaal. (creatie)*
  - *De student heeft inzicht in vorm, inhoud en communicatie van beeldtaal. (creatie)*
  - *De student herkent en beantwoordt technische problemen in het ontwerpproces.*
(realisatie)
- *Na duidelijke briefing over de criteria van ‘geschikte bronmaterialen’ neemt de student weinig initiatief in het gevraagd onderzoeksproces, de student weet de opdracht niet te analyseren (beeldmateriaal is niet bruikbaar voor de opdracht, waardoor de student een trage start neemt in het werkproces).*
- *In het kader van de opdracht Beeldontwerp toont de student zeer weinig inzicht in het vertalen van vormelijke aspecten binnen het beeld, ondermaatse toepassing van planmatigheid en dieptewerking, perspectief, dynamiek, volume werking, contrast waarden.*
- *De inhoudelijke interpretatie van de opdracht, zowel in deelaspecten als in het geheel voldoen niet aan de vooropgestelde leerdoelen, ondermaatse vertaling van waarneming naar verschillende grafische technieken en onvoldoende inzicht in technische oplossingen binnen het ontwerpproces. Weinig innovatieve oplossingen onderzocht in het vertalen van waarneming naar een illustratieve beeldtaal.*

BA4 - Een kritische en onderzoekende houding ontwikkelen en aanscherpen ten opzichte van ontwerpen en/of realisaties die voortkomen uit beeldende experimenten en onderzoek, emotie en intuïtie.

- *De student vraagt en evalueert beeldontwerp als grafische ontwerpdiscipline.*
(onderzoek)
  - *De student heeft een kritische houding tegenover eigen werk. (onderzoek)*
- *de student heeft een zeer beperkte onderzoekende houding binnen het ontwerpproces, er is geen positieve evolutie zichtbaar in het hanteren van de verschillende deelaspecten van de opdracht; oplossingen zijn niet innovatief, maar eerder een herkauwen van de eerste aanzetten. De student heeft een te beperkte kritische blik en inzicht in haar eigen werkproces en weet de aangereikte feedback niet te vertalen naar inhoud en vorm.*

BA5 - In het ontwikkelen van een eigen beeldtaal vertrekken van een zoekende en reflecterende houding.

- *De student ontwikkelt authentieke beeldtaal door grafisch beeldonderzoek. (creatie)*
- *De student onderzoekt op basis van beeldend experiment. (creatie)*
- *De student toont duidelijke evolutie tussen eerste en laatste ontwerpdracht. (creatie)*
- *De student heeft een kritische houding tegenover eigen werk. (onderzoek)*

- Tijdens de wekelijkse consult momenten is er herhaaldelijk gecommuniceerd met de student dat de vormanalyse niet voldoet aan de vooropgestelde leerdoelen. De student toont weinig experiment binnen het ontwikkelen van het beeld (de verschillende aspecten zoals o.a. compositie, planmatigheid, dieptewerking, perspectief, lijnvoering, vorm analyse, e.d. worden minimaal onderzocht). Naast atelierwerking en de daarbij behorende dialoog en feedback momenten, wordt er van de student verwacht om een eigen kritische reflectie te maken van het werk. Tijdens alle feedback momenten analyseert ze haar ontwerp resultaat met plattitudes als ‘mooi’ en ‘goed’. De student neemt hier geen academische attitude aan.

- Op basis van de wekelijkse consult momenten en op basis van de evolutie binnen het werkproces tijdens het laatste semester is er zelfs sprake van een negatieve evolutie. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de student tekortschoot om zich “de nodige kennis, vaardigheden en inzichten” eigen te maken inzake materiaal en grafische technieken, vormanalyse en het vertalen van waarneming naar een illustratieve beeldtaal.

BA6 - Het karakteristieke van persoonlijke ontwerpen en/of realisaties vatten en op geëigende wijze communiceren.

- *De student omschrijft en motiveert idee, concept, visie en vorm. (communicatie)*
- *De student interpreert en verwerkt kritiek met maturiteit, (communicatie)*

- De student is niet in staat om haar artistieke ideeën te motiveren, alsook haar visie en interpretatie naar vorm toe, er is weinig diepgang binnen de conceptmatige benadering van de opdracht.

- De student beschikt niet over de nodige mature communicatie skills binnen de atelierwerking en in de dialoog naar groepsbesprekingen, met medestudenten en tijdens persoonlijke feedback momenten.

BA7 - Het eigen artistieke project kunnen organiseren in samenspraak met anderen

- *De student organiseert eigen beeldonderzoek. (organisatie)*

- De student neemt weinig initiatief binnen het beeldonderzoek, experimenten en grafische aanpassingen binnen het ontwerpproces zijn te minimaal om als diepgaand onderzoek te beschouwen. De student heeft veel begeleiding nodig en is niet in staat om zelf inzichten te verwerven naar aanleiding van de aangereikte feedback. De student verwart ‘motivatie’ met een positieve beoordeling.

- Voor ‘**Typografie I**’ worden volgende leerdoelen voorzien:

BA1 - Over de nodige artistiek vaardigheden beschikken om onder begeleiding een persoonlijk project binnen het brede spectrum van de beeldende kunsten te ontwerpen en/of te realiseren

- De student vertaalt ideeën en concepten in authentieke typografie (creatie)

BA2 - Over de nodige kennis, vaardigheden en inzichten beschikken inzake materiaal, vorm, handeling, concepten, functie en inhouden van het gekozen medium.

- De student analyseert en interpreteert ontwerpopdrachten en bronmateriaal. (creatie)
- De student herkent en beantwoordt technische problemen in het ontwerpproces. (realisatie)
- De student heeft inzicht in vorm, inhoud en communicatie van typografie. (creatie)
- De student hanteert typografie consequent en consistent. (creatie)

BA4 - Een kritische en onderzoekende houding ontwikkelen en aanscherpen ten opzichte van ontwerpen en/of realisaties die voortkomen uit beeldende experimenten en onderzoek, emotie en intuïtie.

- De student heeft een kritische houding tegenover eigen werk. (onderzoek)

BA5 - In het ontwikkelen van een eigen beeldtaal vertrekken van een zoekende en reflecterende houding.

- De student toont duidelijke evolutie tussen eerste en laatste ontwerpopdracht.
(creatie)
- De student heeft een kritische houding tegenover eigen werk. (onderzoek)

BA6 - Het karakteristieke van persoonlijke ontwerpen en/of realisaties vatten en op geëigende wijze communiceren.

- De student communiceert op een reflectieve wijze over typografie. (communicatie)

BA7 - Het eigen artistiek project kunnen realiseren in samenspraak met anderen.

- De student werkt samen en overlegt met opdrachtgevers en medestudenten (organisatie)

- Bovenstaande doelstellingen uit de ETCS fiches werden onvoldoende behaald doorheen de verschillende opdrachten van de student. Dus niet enkel de opdracht ‘Typografische Regels’, in het geval van de student ‘de spiekpen’, is hier van toepassing.

- De schriftelijke feedback van het eerste semester is zeer gelijkaardig aan de feedback van het tweede semester. De student was dus wel degelijk op de hoogte van de stand van zaken.

- de interne beroepscommissie leest in de feedbackfiches het volgende “Vaak heb ik tijdens onze gesprekken het gevoel dat we niet op dezelfde golfengte zitten. Ik mis vaak wat diepgang en de daaraan

gekoppelde vorm. De ideeën zijn vaak vaag of erg gestuurd Ik vraag me af of [F.] voldoende potentieel heeft om deze richting te volgen?"

- Communicatie is een groot probleem. De begeleiding komt moeilijk binnen en vaak wordt motivatie of opbouwende kritiek als positieve feedback ervaren In het voorbeeld van de 'Typografische Regels' opdracht was de spiekpen inderdaad een mooi vertrekpunt De uitwerking echter was onvoldoende.
  - Bij de drie andere opdrachten kwamen steeds dezelfde vragen naar voren. Waar gaat dit over? Waarom doe je dit zo? Wat is de relatie tussen het concept en de formele uitwerking? Keer op keer was dit onduidelijk. En was dit ook het onderwerp van de feedback momenten.
  - Daarnaast zijn er ook vele puur technische/typografische tekortkomingen. Gepixelde beelden, fouten in de documenten, typografische slordigheden Dit is onvoldoende voor een eindpresentatie. Deze zijn steeds in de feedbackmomenten teruggekoppeld aan de studenten.
- Voor het opleidingsonderdeel '**Redactieel Ontwerp 1**' kreeg de student de volgende feedback:

Semester 1 (10/20)

"Je bent enthousiast en je laat je niet ontmoedigen door feedback. Hierdoor kan je heel veel leren dit jaar. Maar je denkproces t.o.v. functionaliteit in ontwerp gebeurt vaak te snel, waardoor je ontwerp vaak te vrijblijvend is, meer diepgang vraagt en dus snel verzadigt. Het kan helpen om vanuit een methode te ontwerpen. Besteerd wat extra aandacht aan onderzoek naar de grafische praktijk en geschiedenis van grafisch ontwerp en typografie "

Semester 2 (8/20)

"[F.] heeft erg veel begeleiding nodig Mits deze begeleiding blijft het resultaat vaak aan de oppervlakkige kant, dit zowel vormelijk als inhoudelijk. Dit mondert vaak uit in een ondermaats vormelijk resultaat Dit wordt vooral duidelijk in de Type Catalogue Ik vraag me sterk af of grafisch ontwerp de juiste richting voor [F.] is? "

- Met betrekking tot de opmerking dat er 'steeds positieve feedback' werd gegeven licht de opleiding toe dat men tijdens alle begeleidingen zeer transparant is geweest naar de student over het gebrek aan kritisch zelfinzicht en de vaak oppervlakkige aanpak en men haar aanspoorde om iets meer affiniteit met kunst(geschiedenis) en grafisch ontwerp op te zoeken om haar esthetische spectrum te ontwikkelen Naast de oppervlakkige aanpak is dit een groot probleem omdat de esthetische uitwerking vaak neigt naar heel commerciële, laagdrempelige en herkenbare vormen en kleuren zonder stil te staan bij de kwaliteit van de uitwerking hiervan.

- De opleiding benadrukt dat men steeds geprobeerd heeft om de kritiek met een zo positief mogelijk toon aan te brengen om de student niet te demotiveren. Jammer genoeg is de student niet in staat om het verschil tussen positieve feedback en opbouwende kritiek te onderscheiden. Initieel moedigde de

docent haar aan omdat falen belangrijk is, aangezien men hieruit veel kan leren, maar men merkte te weinig vooruitgang, bewustwording en dus ook maturiteit tijdens haar leerproces.

- Er werd initieel positief gereageerd op het onderzoek dat de student aanging m.b.t. het concept spam. Men gaf hierin aan dat het beginsel van de denkrichting wel vanuit een evidentie kwam en spoorde haar aan om opnieuw te gaan kijken. Men heeft heel duidelijk aangegeven bij de briefing van de opdracht dat evidente voor de hand liggende vertrekpunten vermeden moesten worden en er gekeken moet worden naar een invalshoek die een frisse blik kan werken op dit thema. Na de tweede consultatie had de student een aantal opties, waarvan 2 een originele aanpak hadden, de student was niet in staat om zelf te zien welke hierin de meest originele aanpak kon zijn en verwachtte, zoals vaak tijdens de consultatie, dat de docent 'kiest' welke de 'juiste' zijn. Dat heeft men, om de student sneller vooruit te helpen, gedaan. Wanneer de student de opdracht verder moest uitwerken heeft ze verder uitgezocht hoe ze fractals kon ontwikkelen en wilde ze een multimediaal filmpje maken. Tijdens de opeenvolgende consultaties heeft met de student erop gewezen dat de context van het filmpje aan de hand van typografie verder verduidelijkt moest worden. Dit werd slechts opnieuw oppervlakkig uitgewerkt en kwam op het laatste pas wat tot stand, na herhaling. Er werden verder geen vragen gesteld naar de docent toe, "ik wil het zo doen" of "is dit genoeg om het af te werken" tijdens de consultatie in plaats van gebruik te maken van die tijd om dieper in te gaan op plaatsing of lettertypekeuze.

- De verschillende versies die de student maakte verschilden niet zo veel. Dat heeft de docent haar ook duidelijk gemaakt. Er werd aangespoord iets meer te experimenteren naar andere snelheden en dynamiek in het filmpje zelf. Het 'snel tevreden' zijn kon men bij de student vooral zien wanneer men met haar in gesprek gaat over haar denkproces en grafische uitwerking. Dit heeft opnieuw betrekking op de esthetische uitwerking.

- De student heeft vaak, vooral tijdens het eerste semester wanneer de consultaties online plaatsvonden, langer dan 10 minuten begeleiding gehad. Het is begrijpelijk dat doorheen het jaar de begeleiding beperkt is per student, maar ervan uitgaan dat 10 minuten geen degelijke tijdspanne zou zijn om het proces en het potentieel van een student te begrijpen, is volgens de interne beroepscommissie een onderschatting van het werk en de ervaringsdeskundigheid van de docent.

- De schriftelijke feedback van het eerste semester geeft zeer duidelijk aan waar de werkpunten lagen. De student was wel degelijk op de hoogte van de stand van zaken.

- Met betrekking tot de vereiste begincompetenties dient te worden vastgesteld dat de interesse van de student onvoldoende gericht is op grafisch ontwerp als kunstpraktijk. De student toont nog onvoldoende inzicht in cultuur (geschiedenis en/of actualiteit) en blijft hierin aan de oppervlakte. De student toont onvoldoende kennis en pro-activiteit naar een opvatting over grafisch ontwerp als kunstpraktijk. De student beschikt niet over een portfolio met persoonlijk, authentiek en artistiek werk.

- Voor het opleidingsonderdeel 'Interactief Ontwerp T tenslotte blijkt uit het dossier het volgende:

- Bij een moeilijk proces kan er wel degelijk sprake zijn van evolutie van het werk. In het geval van de student was er zelfs sprake van een negatieve evolutie. Een ontwerp aanpassen of het toevoegen van meer grafische elementen heeft niet noodzakelijk een beter of voldoende resultaat tot gevolg. Daarbij werd ook duidelijk aangegeven dat de keuze voor het productieproces van het grafisch artefact deel uitmaakt van het ontwerpproces. Het onderzoek van de student naar geschikte grafische productiewijzen was onvoldoende en onrealistisch en dat werd ook gecommuniceerd. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de student tekortschoot om zich “de nodige kennis, vaardigheden en inzichten” eigen te maken “inzake materiaal, vorm, handeling, functie en inhouden van het gekozen medium”. Minstens aan 4 volgende

leerdoelen werd niet voldaan (onder leerdoelen BA1, BA2, BA7 in de studiefiche): “De student herkent en beantwoordt technische problemen in het ontwerpproces”, “De student hanteert grafische ontwerptecnologie”, “De student organiseert creatie en realisatie van eigen interactief ontwerp”, “De student overlegt met productiepartners”, “De student ontwikkelt authentieke ontwerptaal door interactief grafisch onderzoek”.

- De student verwart aanmoediging met positieve feedback. Als gevolg daarvan wordt er geconcludeerd dat de volgende belangrijke competentie niet werd behaald (onder leerdoel BA6 in de studiefiche): “De student interpreert en verwerkt kritiek met maturiteit ”

- De student werd wel beoordeeld op basis van criteria die relevant zijn. Ontoereikende zelfstandigheid, de nood aan (te veel) hulp en onvoldoende maturiteit zijn tekortkomingen die in principe al in strijd zijn met volgende begincompetentie’ “De student kan zelfstandig en in groepsverband werken”. Bij de student was er met andere woorden nog veel werk aan de basis. In een eerste jaar wordt er hard op ‘attitude’ gewerkt (d.m.v. bijvoorbeeld aanmoediging) als gevolg waarvan de student bovenstaande competentie nog (meer) zou moeten hebben kunnen ontwikkelen. Dit lukte haar echter niet en bijgevolg konden onderstaande 3 leerdoelen onmogelijk worden bereikt (onder leerdoelen BA4, BA5 in de studiefiche): “De student heeft een kritische houding tegenover eigen werk”, “De student onderzoekt op basis van grafisch experiment”, “De student ontwikkelt authentieke ontwerptaal door interactief grafisch onderzoek”.

- De consultaties nemen verschillende vormen aan. Soms is er sprake van individuele feedback, op andere momenten wordt er in groep besproken. Daarnaast worden de studenten ook aangemoedigd om hun werk onderling te bespreken en te bevragen. Atelierwerking en de daarbij behorende dialoog en feedbackmomenten kunnen en mogen bijgevolg niet gereduceerd worden tot een gesprek van 10 minuten tussen ‘docent’ en ‘student’. Een dergelijke opvatting doet de realiteit geweld aan en bestendigt de didactisch onverantwoorde opvatting dat de student hulpeloos en onwetend is en zich slechts met behulp van uitleg van een docent kan ontwikkelen. De studenten worden in deze context ook meermaals gewezen op hun eigen verantwoordelijkheid (om bijvoorbeeld de competenties waarvan sprake in het vorige punt te ontwikkelen). De klacht dat er te weinig tijd wordt gespendeerd aan individuele feedback geeft met andere woorden te kennen dat de student niet heeft begrepen dat de bij

het leerproces horende ‘consultaties’ verschillende vormen aannemen en dat collectieve en individuele verantwoordelijkheid, kritische zin en communicatieve vaardigheden met behulp van verschillende methodes (letterlijk in samenspraak) worden aangescherpt. Daaruit kan worden afgeleid dat de student de volgende leerdoelen niet heeft bereikt (onder leerdoelen BA6, BA7 in de studiefiche): “De student toetst idee, concept, visie en vorm aan publiek”, “De student participeert in besprekingen met docenten en medestudenten”, “De student communiceert op een reflectieve manier over interactief ontwerp”, “De student werkt samen en overlegt met opdrachtgevers en medeontwerpers”.

- *de interne beroepscommissie ziet dan ook geen argumenten om de toegekende score te herzien; ”*

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 22 juli 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 30 juli 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden afgeleid dat verzoekster zich in een eerste middel beroept op een schending van het materieel motiveringsbeginsel, samen gelezen met het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoekster stipt aan dat, na lectuur van de bestreden beslissing, de motivering die verwerende partij aanreikt gebaseerd is op onjuiste of niet bewezen elementen. Zij gaat vervolgens verder in op de elementen van de bestreden beslissing die volgens haar niet correct zijn.

Opleidingsonderdeel ‘Beeldontwerp 1’

Voor wat betreft dit opleidingsonderdeel merkt verzoekster op dat er, in tegenstelling tot wat verwerende partij voorhoudt in de bestreden beslissing, geen sprake was van opbouwende kritiek tijdens het groepsconsult nu de lector net heel negatief was over het werk van verzoekster en evenmin was er een intensieve individuele coaching. Volgens verzoekster bleef tijdens het individueel consult en het feedbackmoment de kritiek van de lector op het werk van verzoekster ook heel vaag en was er weinig opbouwende kritiek. Verzoekster erkent verder dat zij na de briefing over “geschikte bronmaterialen” inderdaad geen goede bronnen had maar de week nadien wel over het geschikte bronmateriaal beschikte waardoor er ook geen sprake is van een “trage start”.

Verder stelt verzoekster dat verwerende partij niet duidelijk heeft aangegeven wat de werkpunten van verzoekster waren: volgens haar waren de opmerkingen van de lector heel algemeen waardoor zij hiermee geen verder inzicht kon verwerven.

Over haar onderzoekende houding merkt verzoekster dat zij deze, tot verbazing van de lector, heeft getoond bij de pre-jury. Verzoekster betreurt ook de bejegening vanwege de lector: zij haalt hiervoor een incident aan tijdens één van de lessen waarbij de lector volgens haar passief-agressief was naar verzoekster toe.

Verzoekster betwist dat haar zou zijn meegedeeld tijdens de wekelijke consultmomenten dat haar vormanalyse niet voldoet aan de vooropgestelde leerdoelen. Zij betwist ook dat zij niet zou geëxperimenteerd hebben binnen het ontwikkelen van het beeld en dat zij over een onvoldoende academische attitude zou beschikken en zelfkritisch te zijn. Volgens verzoekster heeft ze omtrent de verbeterpunten ook nooit feedback gekregen.

Verder stelt verzoekster dat ze wel degelijk in staat is om haar artistieke ideeën uit de doeken te doen en ze dat ook heeft gedaan bij de lector. Over de maturiteit van haar communicatieve vaardigheden merkt verzoekster op dat dit moeilijk is als de lector haar steeds aanvalt en onderbreekt. Volgens verzoekster werd zij ook niet serieus genomen door de lector en werd zij beoordeeld op haar persoonlijkheid in plaats van de merites van haar werk.

Ten slotte geeft verzoekster aan dat zij wel degelijk eigen initiatieven heeft genomen doorheen het ontwerpproces, te meer nu volgens haar de lector geen opbouwende kritiek heeft gegeven waardoor ze alles zelf moest uitzoeken. Verzoekster stelt dat de communicatie met de lector

stroef verlopen is en dat het zeker niet onlogisch is dat de motivatie om het werk te verbeteren voortvloeit uit een positieve of negatieve beoordeling vanwege de lector. Dat getuigt volgens verzoeker net van een evolutie.

Opleidingsonderdeel ‘Typografie 1’

Over dit opleidingsonderdeel merkt verzoekster op dat er door de lector weinig opbouwende kritiek werd gegeven. Met de kritiek die verzoekster wel kreeg is zij volgens haar wel degelijk aan de slag gegaan. Verzoekster geeft aan dat zij omtrent de uitwerking van haar opdrachten in het kader van “Typografische regels”, waaronder haar opdracht “de spiekpen” geen opmerkingen heeft ontvangen, noch bij de voorbereiding, noch tijdens het feedbackmoment.

Wat betreft de technische/typografische tekortkomingen geeft verzoekster aan dat de lector verkeerde begeleidingen heeft gegeven door het nalaten om deze tekortkomingen op te merken: alleen bij de catalogus werden technische problemen gesignaleerd die verzoekster ook heeft aangepakt. Wat betreft de gepixelde beelden merkt verzoekster nog op dat zij dit met opzet had gedaan in het kader van haar concept: dit illustreert volgens verzoekster dat de lector geen moeite heeft gedaan om het concept van verzoekster te doorgronden.

Opleidingsonderdeel ‘Redactioneel ontwerp 1’

Met betrekking tot dit opleidingsonderdeel stelt verzoekster vooreerst dat de begeleiding weinig transparant was. Volgens verzoekster is de opmerking over de esthetische uitwerking zelfs niet eens gegeven tijdens de consultatie.

Verder betwist verzoekster dat er opbouwende kritiek werd gegeven door de lector; als er al kritiek werd gegeven is verzoekster daarmee aan de slag gegaan en kwamen er hierover nadien geen opmerkingen meer. Het is volgens verzoekster ook pas mogelijk om te leren uit fouten als er hieromtrent ook concrete aanwijzingen worden gegeven. Verder heeft voor verzoekster haar leeftijd ook geen uitstaans met het leerproces: maturiteit komt later wel door de ervaringen in haar richting zodat dit in deze fase geen negatieve invloed kan hebben op haar werk.

Vervolgens geeft verzoekster met betrekking tot haar onderzoek omtrent het concept “spam” aan dat de opvolging door de lector onzorgvuldig en weinig transparant was en geeft hiervan enkele voorbeelden.

Over de consultaties die in het eerste semester online plaatsvonden merkt verzoekster op dat deze niet meer nodig waren in het tweede semester doordat zij een evolutie had doorgemaakt. Volgens verzoekster waren deze consultaties bovendien vaak korter dan 10 minuten aangezien de lector vaak niets meer te zeggen had.

Ten slotte merkt verzoekster op dat zij wel degelijk voldoende inzicht heeft in kunst en cultuur en verwijst hiervoor naar het vak kunstgeschiedenis waarvoor ze geslaagd was: dat ze inzichten hieruit niet wil gebruiken in haar werk, betekent niet automatisch dat ze onvoldoende kennis heeft.

Opleidingsonderdeel ‘Interactief ontwerp 1’

Over dit opleidingsonderdeel merkt verzoekster op dat de begeleiding van het ontwerpproces niet deugdelijk en transparant was. Verzoekster haalt hieromtrent enkele voorbeelden aan. Wat betreft haar zelfstandigheid merkt verzoekster op dat zij niet zoveel begeleiding heeft gekregen van de lector. Volgens verzoekster was de lector niet transparant in zijn opmerkingen naar verzoekster toe. Tenslotte stipt verzoekster nog aan dat de interne beroepsinstantie haar klacht omtrent de individuele feedback verkeerd begrepen heeft: volgens verzoekster kan zij eigenlijk niet te veel begeleiding vragen in consultaties van 10 minuten, te meer nu de finaliteit van deze consultaties het stellen van vragen en verkrijgen van feedback is.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat het niet tot de bevoegdheid van de Raad behoort om de beoordeling van de onderwijsinstelling over te doen: de Raad dient zich te beperken tot een wettigheidstoets.

Over de door verzoekster in een eerste middelonderdeel angevoerde schending van de materiële motiveringsplicht repliceert verwerende partij eveneens per opleidingsonderdeel.

Opleidingsonderdeel ‘Beeldontwerp 1’

Verwerende partij betwist vooreerst de stelling van verzoekster dat er tijdens de groepsconsults en de individuele consults geen plaats was voor opbouwende kritiek en dat de lector uitsluitend negatief was over verzoekster. Dit blijkt volgens verwerende partij ook nergens uit en verzoekster heeft hieromtrent ook niet aan de alarmbel getrokken. Ook uit de geschreven tussentijdse feedback blijkt volgens verwerende partij dat deze stelling niet correct is.

Over het incident met de docent stelt verwerende partij dat dit argument niet werd opgeworpen in het interne beroep zodat dit een nieuw en onontvankelijk argument is. Bovendien merkt verwerende partij op dat van dit “incident” geen tastbaar spoor terug te vinden is en hiervan voorafgaand ook nooit melding werd gemaakt door verzoekster.

Verder leidt verwerende partij uit de grieven van verzoekster af dat ze de lector een gebrekige begeleiding en feedback verwijt. Verwerende partij wijst hiervoor op rechtspraak van de Raad dat een negatieve evaluatie niet automatische onrechtmatig wordt wegens een gebrekige begeleiding/feedback van de student; enkel uitzonderlijke omstandigheden leiden tot een onrechtmatige evaluatie. Verwerende partij merkt op dat verzoekster geen bewijs heeft voor een gebrekige begeleiding noch voor eventuele uitzonderlijke omstandigheden. Verwerende partij merkt ook nog op dat de verzoekster omtrent het beweerde gebrek aan coaching en feedback nooit enige melding heeft gemaakt.

Over de aantijgingen van verzoekster omtrent de houding van de lector ten aanzien van verzoekster stelt verwerende partij dat dit argument niet tijdens de interne beroepsprocedure werd opgeworpen en het daarom een nieuw en onontvankelijk argument is. Verwerende partij merkt op dat, volgens vaste rechtspraak van de Raad, een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit kleeft aan elke lector: het komt aan de student toe om dit vermoeden te weerleggen hetgeen *in casu* niet wordt gedaan door verzoekster.

Opleidingsonderdeel ‘Typografie 1’

Verwerende partij verwijst hier naar de eerder door haar aangehaalde rechtspraak van de Raad met betrekking tot gebrekige begeleiding en feedback. Volgens haar levert verzoekster geen bewijs van gebrekige begeleiding en/of feedback en zijn er geen uitzonderlijke omstandigheden die de betrouwbaarheid van de evaluatie aantasten. Verwerende partij benadrukt dat verzoekster ook nooit zelf de vraag om bijkomende feedback heeft gesteld en

evenmin verduidelijkingen heeft gevraagd aan de betrokken lector omtrent de ontvangen feedback.

Opleidingsonderdeel ‘Redactieel ontwerp 1’

Verwerende partij herhaalt haar eerder standpunt omtrent de grieven van verzoekster met betrekking tot de feedback tijdens de colleges.

Verder merkt verwerende partij op dat voor het overige de grieven van verzoekster betrekking hebben op de inhoud van het werk; het komt volgens verwerende partij niet aan de Raad toe om de beoordeling van de jury over te doen.

Opleidingsonderdeel ‘Interactief ontwerp 1’

Verwerende partij herhaalt haar eerder standpunt omtrent de grieven van verzoekster omtrent de transparantie en het gebrek aan goede begeleiding.

Ten slotte merkt verwerende partij op dat de grieven van verzoekster omtrent de vier betrokken opleidingsonderdelen in dezelfde lijn liggen. Verwerende partij benadrukt dat deze opleidingsonderdelen door vier verschillende lectoren gedoceerd werden zodat het volgens verwerende partij erg onwaarschijnlijk is dat deze vier lectoren, onafhankelijk van elkaar, hetzelfde door verzoekster beschreven gedrag aan de dag zouden hebben gelegd.

Ze wijst erop dat de interne beroepsinstantie in haar beslissing uitvoerig heeft toegelicht waarom verzoekster niet geslaagd is en dat wel degelijk werd geantwoord op de argumenten die door haar werden aangereikt. Volgens verwerende partij beperkt verzoekster zich ertoe te stellen dat zij in de praktijk de feedback nooit zou hebben ontvangen en brengt zij evenmin bewijs bij van een gebrekkige begeleiding of uitzonderlijke omstandigheden die in rechtstreeks verband zouden staan met de negatieve evaluatie. Het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit wordt evenmin weerlegd.

Verwerende partij stipt aan dat de kritiek aan het adres van de lectoren niet eerder werd gemaakt door verzoekster, noch doorheen het jaar noch op intern beroep. Er liggen evenmin stukken voor waaruit blijkt dat er om bijkomende feedback werd gevraagd dan wel om

verduidelijkingen omtrent de verkregen feedback. Het loutere feit dat verzoekster zich niet kan vinden in de feedback van de lectoren en de motivering van de examenjury noopt volgens verwerende partij dan ook niet tot de conclusie dat de beslissing kennelijk onredelijk is.

In haar *wederantwoordnota* repliceert verzoekster op enkele elementen van verwerende partij.

Opleidingsonderdeel ‘Beeldontwerp 1’

Verzoekster betwist vooreerst dat er niet aan de alarmbel werd getrokken omtrent de bejegening van verzoekster door de lectoren. Zij brengt hiervoor een bericht bij dat zij aan de leerlingenbegeleiding heeft gestuurd voor de pre-jury en de jury. Verder betwist verzoekster het standpunt van verwerende partij er moeilijkheden zouden zijn geweest omtrent de eigen inbreng van verzoekster.

Verzoekster brengt ook enkele voorbeelden (tekeningen) van de wijzigingen bij die zij naar aanleiding van de opmerkingen van de lector heeft doorgevoerd maar die volgens de lector nog steeds niet afdoende waren. Verzoekster kreeg hierdoor de indruk dat er geen bereidheid was om haar werk ten gronde te bekijken waardoor er ook geen opbouwende kritiek volgde. Verzoekster benadrukt dat dit werd gemeld aan de leerlingenbegeleiding.

Opleidingsonderdeel ‘Typografie 1’.

Verzoekster merkt op dat vlak voordat de afgewerkte opdracht moest ingediend worden, ze nog een kort feedbackmoment had met de lector. Volgens verzoekster heeft de lector duidelijk de spiekpen gezien en hierover gesteld dat deze goed was; er werd geen negatieve kritiek gegeven.

Opleidingsonderdeel ‘Interactief ontwerp 1’.

Verzoekster merkt op dat zij de leekracht nooit “agressief” heeft genoemd. Dat de opleidingsonderdelen door vier verschillende docenten werden gedoceerd doet voor verzoekster geen afbreuk aan haar perceptie dat de antwoorden van elke docent nagenoeg identiek waren alsof ze samen haar feedback hadden geschreven.

Voor het overige verwijst verzoekster naar de uiteenzetting in het extern verzoekschrift.

Beoordeling

Verzoekster betwist de door de beslissing op intern beroep bevestigde studieresultaten voor de opleidingsonderdelen “Redactioneel ontwerp 1”, “Interactief ontwerp 1”, “Beeldontwerp 1” en “Typografie 1”. Zij behaalde respectievelijk de scores 8/20, 9/20, 8/20 en 8/20.

Vooreerst beroept verzoekster zich voor de Raad op een schending van de motiveringsplicht, met name de materiële motiveringsplicht. Verzoekende partij komt na het lezen van de voor de Raad bestreden beslissing tot de vaststelling dat de motivering van verwerende partij vaak gebaseerd is op elementen die niet overeenstemmen met de realiteit. Verzoekster voert aan dat zij nochtans een correct antwoord op de grieven en vragen geformuleerd in het verzoekschrift houdende intern beroep mag verwachten. Voor verzoekster is het duidelijk dat zij in haar verzoekschrift aantoont dat haar beoordelingen niet correct zijn of niet als bewezen kunnen worden aanzien. De interne beroepsbeslissing is voor verzoekster gebaseerd op argumenten die niet correct zijn.

Omtrent het opleidingsonderdeel ‘Beeldontwerp 1’

De Raad slaat vooreerst acht op de argumenten die verzoekster aanhaalt met betrekking tot het opleidingsonderdeel ‘Beeldontwerp 1’.

Verzoekster beklaagt zich, naar het oordeel van de Raad, over de begeleiding en feedback die is gegeven. Zo leest de Raad dat de lector, in tegenstelling tot de beweringen van verwerende partij, heel negatief was over het werk en dat er geen opbouwende kritiek was. Verder zou er ook geen intense coaching per student zijn geweest en kregen sommige studenten meer feedback dan anderen. Meestal kwam de lector pas als laatste naar verzoekster of heel laat op de dag. Ook zou de gekregen feedback heel vaag zijn geweest en zouden de opmerkingen zich beperkt hebben tot de mededeling of het al dan niet goed was. De negatieve bejegening waarvan verzoekster het slachtoffer beweert te zijn, zou ook hebben aangehouden wanneer zij de opmerkingen probeerde toe te passen. Dit zou volgens haar geen invloed hebben gehad op de mening van de lector.

De Raad moet evenwel vaststellen dat verzoekster geen elementen aanbrengt die de Raad tot het besluit brengen dat de beweringen aannemelijk zijn en niet in ernst betwijfeld kunnen worden.

Verzoekster brengt in haar wederantwoordnota een screenshot bij van een whatsappgesprek met de leerlingenbegeleiding. Aangezien verzoekster reeds kennis had van dit stuk voorafgaand aan het instellen van het extern beroep en dit stuk pas bijvoegt bij de wederantwoordnota, weert de Raad dit uit de debatten. Ten overvloede merkt de Raad op dat, hoewel volgens verzoekster uit dit whatsappgesprek moet blijken dat zij de problematiek waarvan haar oordeel sprake is heeft gemeld, anders dan verwerende partij aanvoert, de Raad uit de bewoordingen van de berichten niet de draagwijdte kan afleiden die verzoekster er in de wederantwoordnota aangeeft. De Raad leest er enkel in dat verzoekster “problemen” heeft op school en daarover met de leerlingenbegeleiding, die prompt reageert, wenst te spreken. Tevens moet de Raad, eveneens ten overvloede, vaststellen dat in de mate waarin het gesprek een gebrek in de begeleiding betreft het veeleer laat op het semester, met name dicht bij het voorstellen van de projecten, aan de verwerende partij is verstuurd.

In zoverre verzoekster wenst aan te brengen dat de feedback uitsluitend door negativiteit is ingegeven en niet opbouwend is, verwijst verwerende partij in de antwoordnota onder meer naar een schriftelijke neerslag van een tussentijdse evaluatie van 29 januari 2021 (stuk 8 verwerende partij). Hieruit blijkt hoe zowel het positieve (“[F.] heeft goed gewerkt, (...)”) als het verbeteraspect of het punt van zorg ter sprake zijn gekomen. De Raad treft in het dossier trouwens geen elementen aan die de visie van verzoekster ondersteunen dat zij eenzijdig negatief is benaderd tijdens de begeleiding. Hieromtrent wijst de Raad erop dat dit ook niet kan worden afgeleid uit het voorval dat zich volgens de beschrijving van verzoekster op pagina 7 van haar verzoekschrift zou hebben voorgedaan tijdens een feedbackmoment. Hierbij zou verzoekster passief agressief zijn bezegend en zou het werk van verzoekster heel negatief becommentarieerd zijn geweest. Opnieuw ontbreken voor de Raad stavende elementen die deze bewering aannemelijk maken. De Raad ontkent hierbij niet dat verzoekster ernstige kritiek kan hebben gekregen, maar ziet geen aanwijzingen om het opbouwend karakter ervan in twijfel te trekken, noch daargelaten om te concluderen dat verzoekster onvoldoende adequaat werd begeleid. Ten overvloede geeft de Raad nog mee dat hij niet inziet wat verzoekster heeft belet dit argument te ontwikkelen in het kader van het intern beroep, nu het niet is gebaseerd op

gegevens waarvan verzoekster geen kennis kon hebben bij het indienen van haar verzoekschrift houdende intern beroep.

Waar verzoekster in haar wederantwoordnota de opmerking betwist in stuk 8 van verwerende partij dat verzoekster moeite heeft met het zelf tot ideeën komen, wijst de Raad op het vermoeden van deskundigheid in hoofde van de lesgever/beoordelaar. *In casu* brengt verzoekster geen elementen bij die toelaten ernstig te twijfelen aan de deskundigheid waarmee verzoekster is begeleid en beoordeeld, noch aan de onpartijdigheid waarmee dit is gebeurd. De Raad stipt dit laatste aan omdat verzoekster bijvoorbeeld aanhaalt dat zij meestal pas als laatste of pas zeer laat op de dag feedback kreeg.

De Raad herinnert er ten slotte aan dat zelfs indien sprake zou zijn van een gebrekkige feedback – zowel in het kader van het opleidingsonderdeel ‘Beeldontwerp 1’ als in één van de drie overige en door andere lectoren begeleide opleidingsonderdelen waarvoor verzoekster niet slaagde – dit niet *ipso facto* noopt tot de vernietiging van de evaluatiebeslissing. De Raad gaat slechts tot vernietiging van de evaluatie over indien de afwezigheid of het gebrekkelijk karakter van de begeleiding een dermate grote impact heeft op de mogelijkheid voor de student om de met het opleidingsonderdeel beoogde competenties te bereiken dat de geëvalueerde prestatie niet langer een degelijk beeld geeft van de reële competenties van de student, zoals hij deze, gezien het intrinsieke karakter van zijn mogelijkheid de betrokken competenties te verwerven, bij een normale begeleiding zou hebben ontsplooid.

Waar de Raad hierboven verwijst naar het vermoeden van objectiviteit bij de behandeling van de studenten in hoofde van de lesgever, refereert hij naar de opmerkingen die verzoekster op pagina 8 van haar verzoekschrift voor de Raad ontwikkelt. Verzoekster zou steeds zijn aangevallen, niet serieus zijn genomen, als individu persoonlijk zijn beoordeeld, enzovoort. De Raad treft geen elementen in het dossier aan die toelaten het vermoeden van deskundigheid in hoofde van de lesgever-begeleider om te keren. Ten overvloede merkt de Raad op dat ook deze elementen verzoekster niet onbekend konden zijn geweest bij het indienen van het intern verzoekschrift, zodat het de Raad niet duidelijk is waarom het argument voor het eerst in het kader van het extern beroep wordt bijgebracht.

In zoverre verzoekster kritiek uit op de beoordeling van haar merites – meer bepaald waar verzoekster in haar wederantwoordnota door middel van bijgebrachte illustraties lijkt te willen

aangeven de feedback van de lector te hebben opgevolgd – herinnert de Raad aan de grenzen van de bevoegdheid waarover hij beschikt. De Raad doet de beoordeling van de competenties in het kader van de opleidingsonderdelen waarvan verzoekende partij de evaluatie betwist niet over. De Raad kan slechts nagaan of de evaluatiebeslissing, *in casu* genomen door de interne beroepsinstantie van verwerende partij, regelmatig tot stand is gekomen, in overeenstemming is met de toepasselijke regelgeving, met inbegrip van de beginselen van behoorlijk bestuur, en niet kennelijk onredelijk is. Meer in het bijzonder komt het de Raad niet toe te beoordelen of verzoekster al dan niet de instructies/aanbevelingen van de begeleider goed heeft opgevolgd en hierdoor de competenties wist te bereiken.

Omtrent het opleidingsonderdeel ‘Typografie 1’

Met betrekking tot de score voor het opleidingsonderdeel ‘Typografie 1’ stelt de Raad vast dat verzoekster opnieuw van mening is dat zij onvoldoende en gebrekkig is begeleid.

Zo verwijt verzoekster dat de docent voor het betrokken opleidingsonderdeel amper opbouwende kritiek heeft gegeven en niet transparant is geweest, waar ze opmerkt dat communicatie met betrekking tot begeleiding problematisch is verlopen. Waar de lesgever opmerkingen maakt over de (technische) uitwerking van een concept, voert verzoekster aan dat er geen commentaar over de uitwerking is gegeven en dat er aangegeven is dat het “ok” is of dat de vragen hieromtrent niet aan bod kwamen tijdens de feedbackmomenten. Technische tekortkomingen zijn volgens verzoekster ofwel niet aan bod gekomen ofwel verkeerd begrepen door de lesgever, precies omdat zij ‘bedoeld’ waren door de student. Ook verwijst verzoekster in de wederantwoordnota naar een laatste feedbackmoment voor de indiening van de opdracht waar geen negatieve opmerkingen zouden zijn gegeven door de docent.

De Raad moet vaststellen dat verzoekster haar beweringen niet door elementen staaft die deze aannemelijk maken en waardoor er in redelijkheid aan getwijfeld kan worden. Ten overvloede geeft de Raad mee dat van een student tijdens een begeleidingsmoment eveneens mag worden verwacht dat hij een actief lerende rol opneemt en bijvoorbeeld vraagt om bijkomende uitleg als iets vaag voorkomt of als hij probeerde tegemoet te komen aan een eerdere opmerking van een docent. Daarnaast herinnert de Raad nog aan hetgeen hierboven is overwogen met betrekking tot de impact van een gebrekkige of afwezige begeleiding op de evaluatiebeslissing.

De Raad ziet alles samen beschouwd dan ook geen grond om de evaluatiebeslissing inzake ‘Typografie 1’ te vernietigen.

Omtrent het opleidingsonderdeel ‘Redactieel ontwerp I’

Wat betreft de opmerkingen van verzoekster inzake ‘Redactieel ontwerp 1’, moet de Raad eveneens vaststellen dat zij in essentie betrekking hebben op de begeleiding.

Analoog aan de opmerkingen ten aanzien van de lesgevers voor de andere betwiste opleidingsonderdelen, voert verzoekster aan dat de lector niet transparant is geweest en bijvoorbeeld niet heeft aangemoedigd om meer affiniteit op te zoeken met kunst(geschiedenis). Aldus betwist verzoekster de argumentatie in de beslissing op intern beroep dat er niet steeds positieve feedback is gegeven, maar dat men zeer transparant is geweest over het gebrek aan kritisch zelfinzicht en de vaak oppervlakkige aanpak en dat de student is aangespoord om meer affiniteit met kunst(geschiedenis) en grafisch ontwerp op te zoeken. Ook zou verzoekster zijn aangemoedigd haar esthetische spectrum te ontwikkelen, wat verzoekster aangeeft evenmin als opmerking te hebben ontvangen. Waar de opleiding aangeeft dat men probeerde om de kritiek met een zo positief mogelijke toon aan te brengen om de student niet te demotiveren, maar dat verzoekster opbouwende kritiek en positieve feedback moeilijk van elkaar kan onderscheiden, geeft verzoekster te kennen dat er amper opbouwende kritiek is gegeven en dat de docent niet transparant was.

Ook hier moet de Raad opmerken dat verzoekster zich beperkt tot beweringen, waarbij zij onvoldoende elementen aanbrengt om de aangevochtenen overwegingen in de interne beroepsbeslissing ernstig te betwijfelen. De Raad herinnert hierbij ook aan het reeds aangehaalde vermoeden van deskundigheid. Verzoekster slaagt er niet in het vermoeden dat ook de feedback met deskundigheid is gegeven en dat verzoekster op deskundige wijze is begeleid, om te keren.

In de beslissing van de interne beroepsinstantie leest de Raad dat verzoekster niet in staat is om een verschil te maken tussen positieve feedback en opbouwende kritiek. Er staat: “*Initieel moedigde de docent haar aan omdat falen belangrijk is, aangezien men hieruit veel kan leren, maar men merkte te weinig vooruitgang, bewustwording en maturiteit tijdens haar leerproces*”. Verzoekster is het daar niet mee eens en geeft aan pas negentien te zijn en het eerste jaar grafisch

ontwerp te volgen. Maturiteit heeft volgens haar niets met haar werk te maken. Die maturiteit komt later door de ervaringen in haar richting. De Raad kan de kritiek van verzoekster moeilijk bijtreden omdat de opmerking in de interne beroepsbeslissing meer bepaald betrekking heeft op de maturiteit van verzoekster tijdens haar leerproces.

Daarnaast leest de Raad, onder meer in de passage op pagina 11 en 12 van het verzoekschrift, met betrekking tot “spam” dat verzoekster en de lesgever een andere kijk hebben op begeleiding. Verzoekster beschouwt deze gebrekkig vanuit haar eigen perspectief, enerzijds haar eigen verwachtingen over wat begeleiding zou moeten omvatten en anderzijds de wijze waarop zij met de begeleiding aan de slag is gegaan en het resultaat ervan (zie bijvoorbeeld de passage in het verzoekschrift voor de Raad met betrekking tot de aanpassing van de snelheid van het filmpje). Dit belet niet dat de Raad in de opmerkingen van verzoekster geen grond ziet om de begeleiding als niet-afdoende te kwalificeren. Ten overvloede wijst de Raad nogmaals op het feit dat verzoekster niet uit het oog mag verliezen dat een begeleidingsproces geen eenrichtingsverkeer is en dat een voortdurend terugkerende opmerking van verzoekster het gebrek aan transparantie van de lesgever is bij het geven van feedback. Dit laatste kan, zoals de Raad ten overvloede aangeeft, zowel te maken hebben met de aard en kwaliteit van de feedback als met het vermogen feedback te begrijpen en er constructief mee om te gaan.

Wat de duurtijd van de feedbackmomenten betreft, geeft verzoekster aan dat de in de interne beroepsbeslissing vermelde duur van 10 minuten in het tweede semester niet meer nodig was omwille van haar evolutie. De Raad leest in het extern verzoekschrift van verzoekster: “*Meestal waren de consultaties korter dan 10 minuten want de lector had niets meer te zeggen. Als ze iets wou zeggen kon ze dat zeggen maar in plaats daarvan was ze niet transparant.*”. De Raad oordeelt dan ook dat de duur van de begeleidingsmomenten geen grond vormt om de feedback en de begeleiding als ontoereikend te beschouwen.

Waar verzoekster aanhaalt dat de lector zou hebben toegegeven dat verzoekster bepaalde zaken veel beter had onderzocht in het tweede semester en waaruit volgens verzoekster blijkt dat zij de kritiek heeft toegepast, wijst de Raad graag op de nuance waartoe de interne beroepsbeslissing noopt. De Raad leest in deze beslissing namelijk dat er “initieel” positief is gereageerd op het door verzoekster aangebrachte onderzoek. De Raad betreurt dat verzoekster deze nuance niet oppikt en ziet dan ook geen tegenspraak tussen de gegeven feedback en de eindbeoordeling die de evaluatiebeslissing zou aantasten. Ook de opmerking dat verzoekster

nog onvoldoende inzicht in cultuur toont en daarin aan de oppervlakte blijft, laat niet toe te besluiten dat de begeleiding niet deskundig zou hebben plaatsgevonden om de loutere reden dat verzoekster voor kunstgeschiedenis is geslaagd. Zoals verzoekster zelf aangeeft, wilde zij dat niet gebruiken in haar werk. Zij beschikt dan ook niet automatisch over onvoldoende kennis, wat de Raad in de feedback ook niet leest.

De Raad ziet, tevens in acht genomen zijn reeds aangehaalde rechtspraak inzake de invloed van gebrekkige feedback op de geldigheid van een evaluatiebeslissing, dan ook geen reden om de beslissing te vernietigen inzake ‘Redactieel ontwerp 1’.

Omtrent het opleidingsonderdeel ‘Interactief ontwerp 1’

Wat tot slot het opleidingsonderdeel ‘Interactief ontwerp 1’ betreft, leest de Raad dat verzoekster de opmerkingen, waarvan melding gemaakt in de interne beroepsbeslissing, betwist.

Zo voert verzoekster, waar verwerende partij opmerkt dat bepaalde leerdoelen niet zijn bereikt, aan dat zij deze wel heeft bereikt. Verzoekster geeft meer bepaald aan hoe zij naar haar mening op de gekregen feedback heeft ingespeeld. De vraag of verzoekster door haar aanpassingen ingevolge opmerkingen de beoogde competenties voldoende heeft bereikt, brengt de Raad bij een beoordeling van de merites van de student, waarbij de Raad het werk van de evaluatieinstantie zou gaan overdoen. De Raad wijst erop dat zijn bevoegdheid beperkt is en dat dergelijke inhoudelijke beoordeling hem niet toekomt. Hoe dan ook ziet de Raad, in het licht van de motivering van de beoordeling van het werk, geen kennelijke onredelijkheid in hoofde van de evaluatoren. De beslissing kan dan ook om die reden niet worden vernietigd.

Wat in het bijzonder de beoordeling betreft van de eindcompetentie met betrekking tot de mate waarin de student zelfstandig en in groepsverband kan werken, wijst verzoekster erop dat het binnen een tijdsspanne van 10 minuten niet mogelijk was om bijzonder veel vragen te stellen. Verzoeker wijst er ook op dat zij wel vragen moest stellen nu de begeleiding niet transparant was. De Raad merkt op dat de inschatting door verzoekster van de nood aan begeleiding niet betekent dat de inschatting door de lesgever dat verzoekster nog moet groeien inzake zelfstandig werken geen grond raakt.

Zonder in de beoordeling van de onderwijsinstelling te willen treden, acht de Raad de motivering van de aangevochten beslissing wat dit betreft niet onzorgvuldig of foutief en de evaluatie niet onredelijk. Ten overvloede geeft de Raad mee dat de inschatting van de student met betrekking tot de begeleiding precies uiting kan geven aan de mate waarin deze zelfstandig en/of in groepsverband kan werken.

Het eerste middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op de schending van het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat de bestreden beslissing onredelijk is, omdat in het eerste middel is aangetoond dat de handelswijze en de gehanteerde motivering te wensen overlaten en dat niet kan worden begrepen dat een onderwijsinstelling op dergelijke wijze handelt. Zo heeft verzoekster uitvoerig uiteengezet waarom haar beoordeling niet als objectief kan worden aangezien, maar nog steeds wordt geen rekening gehouden met deze argumenten. Volgens haar wordt alles door verwerende partij louter ontkend of onjuist beantwoord terwijl het voor haar vaststaat dat de bestreden beslissing niet objectief tot stand kwam, wat ook zou zijn bevestigd zijn door de stagementor. Aangezien er geen gegronde motieven voorliggen voor het tekort, is er sprake van een schending van het redelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel.

Verwerende partij merkt in haar *antwoordnota* op dat de interne beroepsinstantie in haar beslissing uitvoerig heeft toegelicht waarom verzoekster niet geslaagd is en dat wel degelijk werd geantwoord op de argumenten die door haar werden aangereikt. Volgens verwerende partij beperkt verzoekster zich ertoe te stellen dat zij in de praktijk de feedback nooit zou hebben ontvangen en brengt zij evenmin bewijs bij van een gebrekkige begeleiding of uitzonderlijke omstandigheden die in rechtstreeks verband zouden staan met de negatieve evaluatie. Het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit wordt evenmin weerlegd.

Verwerende partij stipt aan dat de kritiek aan het adres van de lectoren niet eerder werd gemaakt door verzoekster, noch doorheen het jaar noch op intern beroep. Er liggen evenmin stukken

voor waaruit blijkt dat er om bijkomende feedback werd gevraagd dan wel om verduidelijkingen omtrent de verkregen feedback. Het loutere feit dat verzoekster zich niet kan vinden in de feedback van de lectoren en de motivering van de examenjury noopt volgens verwerende partij dan ook niet tot de conclusie dat de beslissing kennelijk onredelijk is.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster hierop niet verder in.

Beoordeling

Het middel komt erop neer dat de bestreden beslissing de ingeroepen beginselen schendt omdat de bestreden beslissing niet afdoende is gemotiveerd.

De Raad wijst erop dat verzoekster een schending van de materiële motiveringsplicht heeft opgeworpen in het eerste middel, in samenhang met het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel, en dat die grieven, voor zover ontvankelijk, ongegrond zijn bevonden.

Door te stellen dat de bestreden beslissing onredelijk is omdat zij de motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel schendt, werpt verzoekster geen op zich staand middel op, maar poogt zij enkel een andere, bijkomende invulling te geven aan de eerder ingeroepen beginselen van behoorlijk bestuur. Hoe dan ook is hierboven vastgesteld dat de motiveringsplicht niet is geschonden, zodat de interne beroepscommissie in dat opzicht ook het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel niet heeft geschonden (in dezelfde zin: R.Stvb. 20 augustus 2021, nr. 6.828 en R.Stvb. 27 september 2021, nr. 6.908).

Het tweede middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.955 van 11 oktober 2021 in de zaak 2021/331

In zake: Caro VAN LANDEGHEM
Woonplaats kiezend te 9120 Beveren-Waas
Lindenlaan 31a

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 9 augustus 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2021 waarbij aan de verzoekende partij een score van 0 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Stage 2” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 15 juli 2021 waarbij het intern beroep onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 september 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groot heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Wim Van Caeneghem en advocaat Stevie Van Houdenrogge, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding “Bachelor in de ergotherapie”.

Op 29 juni 2021 besliste de examentuchtcommissie om verzoekster als sanctie een examencijfer van 0/20 op te leggen voor het opleidingsonderdeel “Stage 2”. Er werd door de examentuchtcommissie een overeenkomst vastgesteld tussen het ingediende reflectieverslag en een eerder ingediende opdracht van een medestudent. Het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) stelt dat plagiaat wordt beschouwd als fraude.

De examentuchtcommissie is van mening dat de onregelmatigheid ernstig is en legt daarom als sanctie een ‘0/20’ op voor het opleidingsonderdeel “Stage 2”. Ze is van oordeel dat de feiten niet zonder sanctie kunnen. Ze wil wel de studente nog de kans geven om de volgende jaren haar studies te volbrengen en geeft daarom de lichtst mogelijke sanctie opgenomen in het OER.

De vader van verzoekster stuurde op 8 juli 2021 een e-mail naar de interne beroepsinstantie. Verzoekende partij diende zelf op datum van 12 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 15 juli 2021 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard wegens het niet voldoen aan de vereiste vorm zoals vermeld in artikel 23.8 OER: de studente heeft in bijlage bij haar e-mail geen ondertekend verzoekschrift gevoegd.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 22 juli 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 9 augustus 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – tijdigheid van het extern beroep

Standpunt van de partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat zij de bestreden beslissing op 22 juli 2021 aan de postdiensten heeft overhandigd. Uit de barcode van de aangetekende zending blijkt dat de zending een eerste keer bij de studente werd aangeboden op 26 juli 2021. De vervaltermijn van 7 dagen start volgens verwerende partij op 27 juli 2021 en eindigt op 2 augustus 2021. Het

verzoekschrift extern beroep van de studente is evenwel gedateerd op 6 augustus 2021 en de poststempel blijkt 9 augustus 2021 te zijn.

Hieruit besluit verwerende partij dat het verzoekschrift op extern beroep onontvankelijk is omdat het niet tijdig is ingediend.

Beoordeling

Artikel II.294, §1 van de Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

“De beroepen bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisgeving van de in artikel II.284, eerste lid bedoelde beslissing.”

Een verzoekschrift bij de Raad moet, wil het ontvankelijk zijn, dus worden ingesteld binnen de termijn van zeven kalenderdagen na kennisgeving van de bestreden beslissing.

In casu werd verzoekster, zoals uit het dossier blijkt, in kennis gesteld van de bestreden beslissing op intern beroep per aangetekend schrijven van 22 juli 2021 (zie stuk 3 van verwerende partij). Nazicht via de webtracker van Bpost¹ leert dat de bestreden beslissing eerst is aangeboden op 26 juli 2021.

De beroepstermijn van zeven kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisgeving (zijnde de eerste aanbieding van de aangetekende zending op het adres van de bestemming door de postdiensten, *in casu* op 26 juli 2021) van de beslissing op intern beroep, *in casu* vanaf 27 juli 2021, om te verstrijken op maandag 2 augustus 2021.

Verzoekster diende bij aangetekend schrijven van 9 augustus 2021 (datumstempel aangetekende zending) een verzoekschrift in bij de Raad tegen de beslissing op intern beroep.

Dit extern beroep werd derhalve niet tijdig binnen de zeven kalenderdagen na de kennisgeving van de beslissing op intern beroep ingesteld.

---

¹ Via de barcode (010541288500452621220306002053) zoals aangeduid op het bewijs van aangetekende zending van de interne beroepsbeslissing (stuk 3 van verwerende partij) heeft de Raad op de site van Bpost kunnen vaststellen dat de betreffende zending op 26 juli 2021 eerst werd aangeboden.

Naar het oordeel van de Raad blijkt *in casu* uit het dossier evenmin dat er sprake zou zijn van een overmachtssituatie, waardoor de normale uitoefening van het beroepsrecht zou worden uitgehouden.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 11 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Grootte	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Gilles Fourneau **Bertel De Grootte**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.956 van 11 oktober 2021 in de zaak 2021/363

In zake: Yemisrach Zewdu BELAY
Woonplaats kiezend te Bahir Dar (Ethiopia)
Bahir Dar University, Department of Biology, P.O. Box 079

Tegen: KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
Woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 27 augustus 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2021 waarbij werd besloten de doctoraatsopleiding van de verzoekende partij stop te zetten en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 30 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 september 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Evelyne Maes, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2016-2017 ingeschreven voor het ‘Doctoral Programme in Bioscience Engineering’.

Op 28 juni 2021 heeft de Facultaire Doctoraatscommissie beslist om de doctoraatsopleiding van verzoekster stop te zetten.

Verzoekende partij stelde op datum van 6 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling, dat zij op 9 juli 2021 nog heeft aangevuld met een bijkomende reactie. Op 19 juli 2021 kon verzoekster haar argumenten toelichten tijdens een gesprek en op 22 juli 2021 verstuurde zij nog een e-mail naar de interne beroepsinstantie waarin zij haar argumentatie herhaalt.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 30 juli 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

Er werd overwogen dat de procedure met het oog op het stopzetten van de doctoraatsopleiding van de studente correct werd gevuld. De tekortkomingen, die essentiële aspecten van het doctoraat betreffen, zijn bovendien in detail opgeliist. Niets wijst erop dat deze tekortkomingen nooit eerder aan de studente werden meegedeeld. De interne beroepsinstantie heeft ook begrip voor de omstandigheden waarin de studente haar doctoraatsonderzoek moest volbrengen, maar deze kunnen geen reden zijn om de verwachte academische standaarden te verlagen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 30 juli 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 27 augustus 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid van de wederantwoordnota van verzoekende partij

Met betrekking tot de taalregeling overweegt de Raad het volgende.

De Raad is een administratief rechtscollege dat is opgericht door en binnen de Vlaamse Gemeenschap (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, 1960/1, 17 e.v.*).

Wat betreft de taalregeling met betrekking tot de rechtscolleges van de gewesten of gemeenschappen, heeft de Raad van State in het arrest nr. 220.989 van 12 oktober 2012 geoordeeld dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen uitspraak doet over jurisdictionele beroepen en zijn contentieux onder het grondwettelijk begrip ‘gerechtszaken’ valt, maar dat de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken op de Raad voor

Vergunningsbetwistingen niet van toepassing is, daar de wet enkel het gebruik van de talen in gerechtszaken voor de hoven en rechtkassen van de rechterlijke orde regelt.

In hetzelfde arrest heeft de Raad van State geoordeeld dat de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken of het decreet van 30 juni 1981 houdende aanvulling van de artikelen 12 en 33 van de bij het koninklijk besluit van 16 (lees: 18) juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken wat betreft het gebruik van de talen in de betrekkingen tussen de bestuursdiensten van het Nederlands taalgebied en de particulieren, evenmin op de Raad voor Vergunningsbetwistingen van toepassing zijn, omdat die teksten het taalgebruik in bestuurszaken regelen en niet het taalgebruik in gerechtszaken voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen die uitspraak doet over jurisdicionele beroepen.

Deze overwegingen lijken *mutatis mutandis* op de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen van toepassing te kunnen zijn. Het decreet van 4 april 2014 ‘betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges’ heeft aan de bovenstaande situatie overigens geen wijzigingen aangebracht en regelt de taal der rechtspleging voor de in dat decreet bedoelde rechtscolleges niet.

Bij deze rechtspraak kan de bedenking worden geplaatst of zij verzoenbaar is met artikel 129, §1 van de Grondwet. Krachtens deze bepaling is de Vlaamse decreetgever in gemeenschapsbevoegdheden immers slechts bevoegd om het gebruik van de talen te regelen voor (i) de bestuurszaken, (ii) het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen en (iii) de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel, alsmede de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akte en bescheiden van de ondernemingen.

Indien de Raad, zoals de Raad van State heeft geoordeeld ten aanzien van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, niet onder de taalregeling in bestuurszaken valt, lijkt artikel 129, §1 van de Grondwet uit te sluiten dat de decreetgever de taalregeling in de procedure voor zijn administratieve rechtscolleges zou vermogen te regelen.

Deze vraag behoeft evenwel vooralsnog geen antwoord, nu de overwegingen van voormeld arrest van de Raad van State alleszins niet wegnemen dat de Raad als administratief rechtscollege van en binnen de Vlaamse Gemeenschap, binnen de diensten van de ‘Vlaamse

‘Executieve’ valt, die krachtens de artikelen 35 en 36, §1 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen het Nederlands als bestuurstaal gebruiken.

De taalregeling wordt geacht van openbare orde te zijn. De Raad ziet geen reden om daar anders over te oordelen wanneer de rechtsgrond voor de taalregeling is gelegen in de voormelde wet van 9 augustus 1980.

Artikel 21 van het huishoudelijk reglement van de Raad (*BS* 15 juli 2015) bevestigt dat de taal van de procedure het Nederlands is. Dit taalvoorschrift heeft niet enkel betrekking op het arrest van de Raad, maar strekt zich ook uit tot de procedurestukken die uitgaan van de partijen, waaronder het verzoekschrift, de antwoordnota van de verwerende partij en de wederantwoordnota van de verzoekende partij.

Artikel 30 van de Grondwet lijkt aan partijen geen rechtsgrond te bieden om zich in de procedure voor de Raad op grond van de taalvrijheid alsnog van een andere taal dan het Nederlands te bedienen, nu dit artikel enkel de vrijheid van de gesproken taal waarborgt en er alleszins een regeling door de wetgever wordt toegelaten voor handelingen van het openbaar gezag – waar de gewone wet van 9 augustus 1980 *prima facie* aan voldoet.

De Raad stelt vast dat de wederantwoordnota van verzoekende partij geheel in het Engels is opgesteld.

Zulks is in strijd met de hiervoor aangehaalde bepalingen van de wet van 9 augustus 1980 en het huishoudelijk reglement van de Raad, zodat er grond is om te besluiten tot de nietigheid van dit procedurestuk.

De wederantwoordnota van verzoekende partij wordt uit de debatten geweerd.

V. Ontvankelijkheid – tijdigheid van het extern beroep

Standpunt van partijen

Verzoekster geeft in haar verzoekschrift aan dat ze de interne beroepsbeslissing op de dag van haar vlucht naar Ethiopië heeft ontvangen. Ze had geen toegang tot haar KU Leuven-account,

en het was zelfs onmogelijk om de e-mail te downloaden en te lezen tot 8 augustus 2021. Aan verzoekster werd meegedeeld dat de beslissing haar tegen 3 augustus 2021 zou worden toegezonden. Ze heeft uitgelegd dat ze op 30 juli 2021 naar Ethiopië zou vertrekken en ze kreeg de interne beroepsbeslissing die dag per mail.

Verzoekster benadrukt dat toegang tot internet en elektriciteit in Ethiopië zeer moeilijk is. Daarnaast stelde het feit dat het verzoekschrift in het Nederlands moest worden ingediend haar voor een nieuwe uitdaging. In Ethiopië kon ze immers geen organisaties of personen vinden die haar konden helpen met een vertaling.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het verzoekschrift, ingediend op 27 augustus 2021, ruimschoots buiten de voorziene termijn werd ingediend. Ze verduidelijkt dat de interne beroepsbeslissing op 30 juli 2021 om 14u49 aan verzoekster werd bezorgd via mail, en niet via een brief aan haar thuisadres. Het feit dat zij die dag naar Ethiopië vertrok, betekent dus niet dat zij de beslissing niet kon ontvangen. Verzoekster wist bovendien dat ze in de periode tussen 26 juli 2021 en 3 augustus 2021 een e-mail met de interne beroepsbeslissing zou ontvangen. Volgens verwerende partij had verzoekster bijgevolg de mogelijkheid om de nodige regelingen te treffen zodat zij die effectief kon vernemen, zeker als doctoraatsstudente die een groot deel van haar onderzoek in Ethiopië verrichtte.

Waar verzoekster erkent dat zij de brief met de interne beroepsbeslissing heeft gelezen op 8 augustus 2021, merkt verwerende partij op dat het daarna nog meer dan twee weken duurde vooraleer zij een verzoekschrift heeft ingediend. Nochtans was het feit dat het indienen van een beroep bij de Raad binnen een korte termijn moet gebeuren bekend op voorhand, zodat verzoekster zich daarop had kunnen voorbereiden. Volgens verwerende partij is dan ook geen sprake van enige overmacht om het verzoekschrift tijdig in te dienen. Van een student die ervoor kiest om zich naar het buitenland te begeven op het moment dat er cruciale vervaltermijnen lopen, mag worden verwacht om zich daarop te organiseren.

Verwerende partij is aldus van mening dat het beroep onontvankelijk moet worden verklaard.

Beoordeling

Artikel II.294, §1 van de Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

“De beroepen bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisgeving van de in artikel II.284, eerste lid bedoelde beslissing.”

Een verzoekschrift bij de Raad moet, wil het ontvankelijk zijn, dus worden ingesteld binnen de termijn van zeven kalenderdagen na kennisgeving van de bestreden beslissing.

In casu werd verzoekster, zoals uit het dossier blijkt, in kennis gesteld van de bestreden beslissing op intern beroep per e-mail van 30 juli 2021.

Het verzenden van een e-mail levert op zich geen bewijs van de aflevering ervan, en dus ook niet van een kennisgeving in de zin van het voormeld artikel II.294, §1. Zonder een ontvangst- of leesbevestiging verleent een verzending per e-mail in beginsel geen vaste datum. Aangezien dergelijke ontvangst- of leesbevestiging niet voorligt, kan 30 juli 2021 niet worden aangenomen als uitgangspunt voor de berekening van de beroepstermijn.

Verzoekster geeft in haar verzoekschrift aan dat zij de e-mail met de interne beroepsbeslissing kon downloaden en lezen op 8 augustus 2021. Aangezien verzoekster die dag kennis heeft genomen van de interne beroepsbeslissing, is de beroepstermijn van zeven kalenderdagen om bij de Raad een beroep in te stellen aangevangen op 9 augustus 2021 om te verstrijken op maandag 16 augustus 2021. Verzoekster diende bij aangetekend schrijven van 27 augustus 2021 een verzoekschrift in bij de Raad tegen de beslissing op intern beroep.

Dit extern beroep is derhalve *prima facie* laattijdig, en dus onontvankelijk.

Naar het oordeel van de Raad blijkt *in casu* uit het dossier evenmin dat er sprake zou zijn van een overmachtssituatie, waardoor de normale uitoefening van het beroepsrecht zou worden uitgehouden. Dat verzoekster op het ogenblik van het ontvangen van de interne beroepsbeslissing in het buitenland vertoefde, kan de laattijdige indiening van het extern beroep naar het oordeel van de Raad niet verschonen. Een student die een intern beroep instelt, weet dat hij een beslissing van de interne beroepsinstantie mag verwachten. Hij moet daarom de nodige voorbereidingen treffen om kennis te kunnen nemen van de interne beroepsbeslissing alsook om tijdig een extern beroep in te stellen. Daarbij moet de Raad ook vaststellen dat verzoekster, op een moment dat zij nog in België verbleef, op de hoogte werd gebracht dat haar uiterlijk op 3 augustus 2021 de interne beroepsbeslissing zou worden toegezonden. De Raad stelt vast dat

verzoekster pas op 27 augustus 2021 haar extern beroep heeft ingesteld, terwijl zij aldus reeds weken voordien de nodige maatregelen had kunnen nemen om tijdig de interne beroepsbeslissing te ontvangen alsook tijdig een (Nederlandstalig) extern beroep in te dienen.

De exceptie is gegrond.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 11 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een

advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.999 van 28 oktober 2021 in de zaak 2021/366

In zake: xxx

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 augustus 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 13 juli 2021 waarbij aan de verzoekende partij geen vrijstelling wordt toegekend voor het opleidingsonderdeel “Algemene didactiek” en is tevens gericht tegen het uitblijven van de beslissing van de interne beroepsinstantie.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 september 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster, advocaat Wim Van Caeneghem en advocaat Stevie Van Houdnrogge, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de voedings- en dieetkunde’.

Aan verzoekster wordt geen vrijstelling toegekend voor het opleidingsonderdeel “Algemene didactiek”.

Verzoekende partij stelde op datum van 14 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Op 27 juli 2021 heeft verwerende partij aan verzoekster laten weten dat de interne beroepsinstantie haar intern beroep in de week van 23 augustus 2021 zou behandelen.

Verzoekster heeft geen interne beroepsbeslissing ontvangen en diende daarom bij aangetekend schrijven van 30 augustus 2021 een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid en gegrondheid

Standpunt van partijen

Verzoekster verduidelijkt vooreerst dat ze op 13 juli 2021 de beslissing heeft ontvangen waarbij haar geen vrijstelling werd verleend voor het opleidingsonderdeel “Algemene didactiek”. Ze heeft daartegen op 14 juli 2021 intern beroep ingesteld. Op 27 juli 2021 werd per e-mail meegedeeld dat het intern beroep zou worden behandeld d.d. 23 augustus 2021. Aangezien ze nog geen beslissing heeft ontvangen, stelde ze op 30 augustus 2021 extern beroep in.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat door de decretale sluiting van zes weken het onderwijszend personeel met vakantie was en het departement gesloten van 12 juli tot en met 22 augustus 2021. Het intern beroepsschrift werd tijdens deze sluiting ingediend, waardoor de interne beroepsinstantie niet tijdig kon samenkommen. In die omstandigheden heeft verwerende partij op 27 juli 2021 aan verzoekster laten weten dat de interne beroepsinstantie het dossier zou behandelen in de week van 23 augustus 2021.

Verwerende partij verwijst naar wat artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt over het uitblijven van een tijdige beslissing. Volgens haar moet het uitblijven van een beslissing worden beschouwd als een afwijzing van het intern beroep. Verwerende partij is van mening dat huidig extern beroep alleszins tijdig is. Het verzoekschrift werd tevens gedateerd, gehandtekend en gemotiveerd, zodat het *prima facie* een ontvankelijk beroep betreft.

In haar *wederantwoordnota* wijst verzoekster erop dat de zomersluiting van het departement volgens de academische kalender viel van 26 juli tot en met 15 augustus 2021, waardoor het intern beroep werd verstuurd vóór deze vakantieperiode. Volgens verzoekster is haar extern beroep ook geenszins zonder voorwerp.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat verwerende partij geen beslissing op intern beroep heeft genomen. Verwerende partij heeft aldus geen uitdrukkelijk antwoord geformuleerd op de grieven van de verzoekende partij, zoals geformuleerd in haar verzoekschrift houdende intern beroep.

Verzoekster heeft vervolgens een extern beroep ingediend bij de Raad. De Raad leest het beroep met inachtneming van art. II.294 Codex Hoger Onderwijs. In §1 van voormeld artikel leest de Raad het volgende:

“§ 1. De beroepen bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisgeving van de in artikel II.284, eerste lid bedoelde beslissing.

(...)

Bij het uitblijven van een tijdige beslissing van de interne beroepsinstantie binnen de termijn zoals bepaald in artikel II.284, tweede lid, dient in voorkomend geval het beroep bij de Raad binnen de vervaltermijn van 7 kalenderdagen na het verstrijken van deze termijn te worden ingesteld, tenzij vóór het verstrijken van de termijn waarover de interne beroepsinstantie beschikt, deze aan de student meedeelt op welke latere datum zij uitspraak zal doen. In dat geval gaat de vervaltermijn van 7 kalenderdagen voor het beroep bij de Raad in de dag na die datum.

Indien de zevende of dertigste dag van de in het eerste lid respectievelijk tweede lid bedoelde termijn een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag waarop de postdiensten open zijn.

Op de initiële studievoortgangsbeslissing vermeldt het instellingsbestuur naast de interne beroepsmodaliteiten de beroepstermijn van 7 kalenderdagen om een extern beroep in te stellen die ingaat na het uitblijven van een tijdige interne beroepsbeslissing zoals in het derde lid bepaald. (...).”

De Raad leest eveneens art. II.284 Codex Hoger Onderwijs. De bepaling luidt als volgt:

“De interne beroepsprocedure leidt tot :

1° de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan;

2° een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt, of herziet.

De in het eerste lid bedoelde beslissingen worden aan de student ter kennis gebracht binnen een termijn van 20 kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld.”

Uit de lezing van het regelgevend kader moet worden afgeleid dat de student de Raad kan vatten indien het intern beroep dat deze student indiende bij de hoger onderwijsinstelling niet binnen de in art. II.284, tweede lid Codex Hoger Onderwijs bedoelde termijn (van 20 kalenderdagen, ingaand op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld) tot de in art. II.284, eerste lid bedoelde beslissing voert.

Conform art. II.284 eerste lid Codex Hoger Onderwijs leidt de interne beroepsprocedure ertoe dat het beroep op gemotiveerde wijze wordt afgewezen op grond van de onontvankelijkheid ervan, dan wel dat de oorspronkelijk, in het kader van het intern beroep betwiste beslissing, op gemotiveerde wijze wordt bevestigd of herzien.

Bij het uitblijven van een beslissing binnen de daartoe door de decreetgever voorziene termijn van 20 kalenderdagen kan de student zich tot de Raad wenden middels een beroep dat hij moet instellen binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen na het verstrijken van de termijn waarbinnen de hoger onderwijsinstelling geacht is de in art. II.284 eerste lid Codex Hoger Onderwijs bedoelde beslissing te nemen.

De interne beroepsinstantie van de hoger onderwijsinstelling kan evenwel vooraleer de termijn is verstreken waarover deze initieel beschikt om het intern beroep te behandelen en een beslissing te treffen, aan de student meedelen op welke latere datum zij uitspraak zal doen. In dat geval kan de student zich, niettegenstaande de beslissing uitblijft, eveneens tot de Raad wenden. De vervaltermijn van 7 kalenderdagen om een beroep bij de Raad in te dienen gaat in dat geval in op de dag na de datum die de interne beroepsinstantie aan de student meedeelde als dag waarop zij uitspraak zou doen over het door de student ingediende beroep.

In casu heeft verwerende partij op 27 juli 2021 aan verzoekster meegedeeld dat de interne beroepsinstantie haar intern beroep zou behandelen ‘in de week van 23 augustus’. De Raad stelt vast dat 23 augustus 2021 op maandag valt en de betrokken week eindigt op zondag 29 augustus 2021. Het door verzoekster op 30 augustus 2021 ingesteld extern beroep bij de Raad is aldus tijdig ingediend.

Vervolgens wijst de Raad erop dat artikel II.294, §1, vijfde lid Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat het instellingsbestuur op de initiële studievoortgangsbeslissing naast de interne beroepsmodaliteiten ook de beroepstermijn van 7 kalenderdagen om een extern beroep in te stellen die ingaat na het uitblijven van een tijdige interne beroepsbeslissing zoals in het derde lid bepaald moet vermelden.

Uit deze verplichting blijkt naar het oordeel van de Raad dat de decreetgever tot doel heeft de student ook een rechtsmiddel te bieden tegen het uitblijven van een uitdrukkelijke beslissing van de interne beroepsinstantie.

Aldus biedt de decreetgever rechtsbescherming aan de student bij een formele beslissing van de interne beroepsinstantie alsook bij het uitblijven van een uitdrukkelijke interne beroepsbeslissing, binnen het hiertoe in de Codex Hoger Onderwijs voorziene tijdschap.

De Raad is van oordeel dat door een extern beroep mogelijk te maken ingeval het intern beroepsorgaan van de hoger onderwijsinstelling zich niet uitdrukkelijk heeft uitgesproken over het intern beroep dat de student formuleerde, de Codex Hoger Onderwijs het feit dat de hoger onderwijsinstelling geen uitdrukkelijke beslissing treft beschouwt als een, weliswaar stilzwijgende, beslissing van de hoger onderwijsinstelling met betrekking tot het door de student geformuleerde intern beroep. Tevens is de Raad van oordeel dat de Codex Hoger Onderwijs de in vorige zin bedoelde beslissing als een afwijzende beslissing beschouwt. De ratio van de externe beroepsmogelijkheid voor de Raad, vorm gegeven in art. II.294 Codex Hoger Onderwijs, bestaat in het feit dat het uitblijven van een formele beslissing als bedoeld in art. II.284, eerste lid Codex Hoger Onderwijs een afwijzing betreft van de grieven die de student in zijn verzoekschrift op intern beroep heeft opgeworpen.

De afwijzing is – omwille van het impliciete karakter van de beslissing – niet gemotiveerd. Minstens zijn de motieven die de hoger onderwijsinstelling tot een impliciete afwijzende beslissing hebben gebracht in het kader van de interne beroepsprocedure voor de verzoekende partij niet kenbaar.

Het gebrek aan motivering van de niet-uitdrukkelijke, maar impliciete afwijzingsbeslissing valt bijzonder op nu de hoger onderwijsinstelling met toepassing van art. II.294 Codex Hoger Onderwijs een beslissing in het vooruitzicht stelde tegen een bepaalde datum. *In casu* ontving

verzoekster, na op 24 juli 2021 om een ontvangstbevestiging van haar verzoekschrift houdende intern beroep te hebben verzocht, op 27 juli 2021 van de juridisch adviseur van verwerende partij een e-mail met de mededeling dat de interne beroepsinstantie haar intern beroep zou behandelen ‘in de week van 23 augustus’.

Een formele, gematerialiseerde beslissing heeft verzoekster nooit ontvangen als antwoord op haar verzoekschrift houdende intern beroep.

De aldus impliciet gewezen beslissing kan bij gebrek aan motivering geen stand houden. Het beroep is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de impliciet afwijzende beslissing van de interne beroepsinstantie.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 12 november 2021 een nieuwe beslissing, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 28 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groot	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 1 oktober 2021

Arrest nr. 6.945 van 5 oktober 2021 in de zaak 2021/398

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Joost Van Damme
kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Zenderstraat 5
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

UNIVERSITEIT GENT
woonplaats kiezend te 8310 Brugge
Baron Ruzettelaan 27

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 3 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de institutionele beroepscommissie van de Universiteit Gent van 13 augustus 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 1 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Joost Van Damme, die verschijnt voor de verzoekende partij en Sabien Lust, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Master of science in de Psychologie’, afstudeerrichting klinische psychologie.

Verzoekster neemt, als enig resterend vak, het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ op. Voor dit opleidingsonderdeel loop verzoekster stage in een woonzorgcentrum. Verzoekster bekomt een examencijfer van 9/20 en behaalt daardoor niet het masterdiploma.

De proclaimatie vindt plaats op 1 juli 2021.

Op 5 juli 2021 stelt verzoekster tegen de beslissing van de examencommissie een intern beroep in:

“1. eerste middel — voorafgaandelijk: inzage van het dossier ex art. 100, §4 OER — voorbehoud voor het middel dat is gestoeld op de miskenning van het objectiviteitsbeginsel”

Overeenkomstig art. 100 § 4, 2 OER is de Institutionele Beroepscommissie gerechtigd alle stukken en inlichtingen op te vragen of in te winnen die zij nuttig acht voor de behandeling van het beroep. Daarbij zijn niet enkel de leden van de universitaire gemeenschap maar ook derden ertoe gehouden de gevraagde stukken en informatie op eerste verzoek ter beschikking te stellen van de commissie. Het Onderwijs- en examenreglement preciseert dat de student inzage kan verkrijgen in het dossier dat met betrekking tot onderhavig beroep wordt samengesteld (art. 100 §4, 4 OER).

Verzoekster wenst van deze mogelijkheid gebruik te maken.

Alvorens recht te doen vraagt verzoekster dat haar overeenkomstig art. 100 §4 van het Onderwijs- en examenreglement inzage zou worden gegeven in het dossier dat door de commissie n.a.v. de behandeling van onderhavig beroepsschrift zal worden samengesteld, inzonderheid de schriftelijke neerslag van de beoordeling van de evaluatiecriteria van de door appellante in het kader van het opleidingsonderdeel Stage en deontologie geleverde prestaties en de eindevaluatie van dit opleidingsonderdeel én de door de stagecommissie op 25 juni 2021 gemaakte eindbeoordeling waarnaar door stagecoördinator [D.B.] in een e-mail van 28 mei 2021 wordt verwezen én het gevolg dat is gegeven aan het advies van de ombudspersoon om voorafgaand aan de deliberatie van de stagecommissie de stageplaats (hoofdverpleegkundige) te contacteren (stuk 14), nu appellante daarover/over die informatie en stukken niet beschikt.

Reeds in maart 2021 — i.e. midden in de stageperiode (!) — werd aan appellante (nadat zij een eerste gunstige evaluatie had ontvangen, cf. *supra*) door de stagmentor gecommuniceerd dat zij niet zou slagen voor de stage (cf. stuk 25 voor het tijdstip van die communicatie). Daarbij werd aan appellante door de stagmentor meegedeeld dat haar stage (hoogstwaarschijnlijk) zou worden stopgezet. Daaromtrent wenst appellante te

vernemen welke communicatie zich daaromtrent in toepassing van art. 1.5 informatiegids Stage en deontologie (stuk 4) in gebeurlijk geval t.a.v. de stagebeg[e]lleider heeft ontsponnen. Bij een negatief evoluerende stage wordt immers van de stagementor verwacht dat deze contact neemt met de interne stageverantwoordelijke voor de UGent, zo vroeg mogelijk tijdens de stage, teneinde zo snel mogelijk bijsturing te kunnen verzekeren (art. 1.5. informatiegids Stage en deontologie) (stuk 4).

Ook de reactie van hoofdverpleegkundige, mevrouw [C.D.W.] aan de stagebegeleider (cf. het e-mailbericht d.d. 21 april 2021 — stuk 16) dient bijgebracht. Die reactie zou normaliter deel moeten uitmaken van het dossier van de stagecommissie.

Daarenboven wenst appellante te vernemen hoe de beoordeling van de diverse in de studiefiche H002148 voorgeschreven evaluatievormen (stuk 2) zich percentiel ten opzichte van elkaar verhouden m.a.w. hoeveel appellante voor elk van de evaluatievormen heeft behaald en wat de stagecommissie tot het besluit heeft gebracht appellante een 9/20 voor het opleidingsonderdeel toe te kennen.

Appellante wenst kennis te nemen van de door de stagebegeleider gemaakte beoordeling van de stage, zoals die aan de stagecommissie werd overgemaakt. Dat stuk is appellante onbekend.

Deze evaluatie is appellante onbekend en werd vooralsnog niet bijgebracht. Appellante kent niet de evaluatiekritiek die dragend is geweest voor de beslissing om appellante voor het opleidingsonderdeel *Stage en deontologie* 9/20 te quoteren. Tot zolang moet rechtens worden aangenomen dat de evaluatie van appellante niet op objectieve gronden is gestoeld.

De schriftelijke neerslag van de wijze waarop de beoordeling van appellante is geschied, dient bij gebracht.

Hetgeen appellante hierna uiteenzet doet zij dan ook onder voorbehoud van aanvulling na nazicht van deze nog aan het dossier toe te voegen stukken (art. 100 §4 *in fine* OER).

2. tweede middel — voorbehoud

Voorbehoud wordt gemaakt voor het verstrekken van extra toelichting bij het middel én het desgevallend ontwikkelen van aanvullende middelen na kennisname van de informatie en stukken die appellante hoger, bij de bespreking van het eerste middel (cf. supra) heeft opgevraagd en door de UGent aan het dossier dienen toegevoegd.

3. derde middel — voortijdige evaluatie van de stage

In maart 2021 — i.e. midden in de stageperiode (!) — werd aan appellante (nadat zij een eerste gunstige evaluatie had ontvangen, cf. *supra*) door de stagementor gecommuniceerd dat zij niet zou slagen voor de stage (cf. stuk 25). Daarbij werd aan appellante door de stagementor meegedeeld dat haar stage (hoogstwaarschijnlijk) zou worden stopgezet omdat het naar haar eigen zeggen toch nutteloos was de stage nog 8 weken verder te zetten nu appellante toch niet zou kunnen slagen (sic.).

Een eindbeoordeling door de stagementor gebeurt evenwel aan het einde van de stageperiode.

Door midden in de stageperiode dergelijke uitspraken te doen heeft de stagementor niet alleen kansen tot progressie (eigen aan een stagetraject) aan appellante ontnomen doch ook ondubbelzinnig te kennen gegeven dat het navolgende stagetraject niet meer objectief zou (en kon) worden beoordeeld. Dit gebrek in het evaluatieproces is dermate ernstig dat daaraan enkel kan worden geremedieerd door toekenning van een creditbewijs voor het opleidingsonderdeel.

4. vierde middel — het gebrek aan een gedegen opvolging en begeleiding ontneemt de stagiair kansen tot progressie

eerste onderdeel: uitzonderlijke omstandigheden

Appellante liep stage in woonzorgcentrum De Vijvers in Ledeberg (stuk 2) en dit in volle Covid-19 crisis met een besmettingsgraad in het WZC van maar liefst 98% (!), i.e. een uitzonderlijke omstandigheid die ook door de stagebegeleider bij herhaling als *schrijnend* en *onnoemelijk zwaar* werd gekwalificeerd (stuk 17 en 20). De stagebegeleider heeft het op 3 november 2020 over “*uitzonderlijke omstandigheden waar we rekening mee moeten houden*” (stuk 20) en op 29 januari 2021 over “*moeilijke corona omstandigheden*” (stuk 22).

Eind oktober/begin december 2020 waren op één na alle bewoners besmet met het virus. Daarenboven werd ook het personeel getroffen (stuk 20 *in fine*), met massale uitval tot gevolg. Het was alle hens aan dek. Niemand wist hoe de crisis te bedwingen. Ieder deed wat in zijn/haar mogelijkheden lag. Van een gebruikelijke intensieve opvolging van de stage met gedegen observatie en mogelijkheden tot bijsturing was evenwel geen sprake, nu daarvoor geen enkele ruimte was (Stuk 27). Appellante werd bij aanvang [van de] stage zelfstandig ingeschakeld zoals een personeelslid met jaren staat van dienst (stuk 21). Aan appellante werden (mogelijks té) hoge verwachtingen gesteld. Dat neemt niet weg dat haar inzet voor de bewoners niet aflatend was en door deze laatsten sterk werd gewaardeerd (stuk 23).

tweede onderdeel: gebrekkige begeleiding

De informatiegids *Stage en deontologie*, goedgekeurd per 3 juli 2019 schrijft in art. 1.5. voor dat de stagementor met het oog op een continue feedback tijdens de stage minstens één uur per week uittrekt voor supervisie en evaluatie van de student (stuk 4). Zulks is een absoluut minimum.

Voor een gebruikelijke intensieve opvolging van de stage met gedegen observatie en mogelijkheden tot bijsturing met het oog op het creëren van groeimarge was omwille van de zeer uitzonderlijke omstandigheden geen ruimte (stuk 27).

Daarentegen werd appellante omwille van een personeelsgebrek (uitval personeel omwille van Covid-19 besmetting) ten volle ingeschakeld in de werking van de stageplaats, waarbij van haar werd verwacht dat zij de taken van de personeelsleden met staat van dienst zonder meer kon overnemen.

Dat op een gebrekkig stageverloop waarin appellante omwille van een structureel gebrek in de opvolging en begeleiding kansen tot progressie zijn ontnomen geen negatieve evaluatie kan worden gestoeld.

Dat de beslissing die zulks toch doet manifest juridische grondslag ontbeert.

Dat het minstens in die omstandigheden kennelijk onredelijk is aan appellante, die aan de hand van stukken aannemelijk maakt dat de stage een goede start heeft gekend doch volledig werd ingeschakeld en niet meer correct werd begeleid én die aan de hand van in het kader van de stage tot stand gekomen verslaggeving en aan de hand van creditbewijzen voor andere opleidingsonderdelen bewijst wel degelijk de leerdoelen van het opleidingsonderdeel te hebben verworven, voor het betrokken opleidingsonderdeel geen creditbewijs af te leveren;

derde onderdeel: miskenning art. 1.5. van de informatiegids

Bij een negatief evoluerende stage wordt van de stagementor verwacht dat deze contact neemt met de interne stageverantwoordelijke voor de UGent, zo vroeg mogelijk tijdens de stage, teneinde zo snel mogelijk bijsturing te kunnen verzekeren (art. 1.5. informatiegids *Stage en deontologie*) (stuk 4). Dit maakt ook dat de assumptie van de stagecoördinator en stagebeg[e]leider [D.B.] in e-mail van 28 mei 2021 als zou het niet tot de taak van de ISV UgGent behoren om tussen te komen bij de stageplaats in geval van gesigneerde problemen, juridische grondslag ontbeert (stuk 14).

Op eind april 2021 werd appellante gemeld dat zij haar stage voortijdig diende af te breken (!), hetgeen appellante door haar volgehouden aandringen wist te verhinderen (stuk 28 en 29).

5. vijfde middel — miskenning van het objectiviteitsbeginsel

eerste onderdeel: de evaluatiekritieken zijn onderling tegenstrijdig

Niettegenstaande deze uitzonderlijk moeilijke omstandigheden waarin de stage werd aangevat (en die tijdens de ganse duur van de stage werden gehouden) ontving appellante bij aanvang stage lovende kritieken (stuk 18, 26). Een formele tussentijdse evaluatie op 30 november 2020 was gunstig (stuk 10). Ook het verdere verloop van de stage werd - schijnbaar (zo bleek achteraf, cf. *infra*) – door de stagementor gunstig naar appellante toe geëvalueerd (stuk 19).

Het stageverslag deel I (stuk 6) werd op 29 januari 2021 door de stagebegeleider positief onthaald (stuk 22).

De eindevaluatie staat haaks op de eerste (tussentijdse) evaluatie d.d. 30 november 2020 die overwegend gunstig was (stuk 10). Daarin werd appellante op alle leerdoelen en competenties zonder uitzondering positief tot uiterst positief beoordeeld en zowel op de zgh. Likertschaal als in de schriftelijke toelichting. Tot de tweede helft van februari 2021 lag de feedback van de stagementor in de lijn met deze tussentijdse evaluatie van november 2020. De eindevaluatie van april 2021 (stuk 11) weerhoudt (tot de verrassing van appellante) enkele aspecten die – anders dan in de tussentijdse evaluatie van november 2020 (!) – als onvoldoende worden beoordeeld, terwijl de stagementor bij elk

van die aspecten – die minder dan in november 2020 worden beoordeeld – aangeeft dat appellante vooruitgang heeft geboekt (!).

Op dergelijke intern tegenstrijdige evaluatiedocumenten die wijzen op een gebrek aan objectiviteit bij de beoordeling kan geen beslissing tot het niet-slagen voor het opleidingsonderdeel worden geënt.

De onjuiste vaststellingen en gevolgtrekkingen, de interne tegenstrijdigheden in de evaluatiedocumenten en het gebrek aan objectiviteit in de beoordeling door de stagementor wordt door appellante in detail besproken in een nota (stuk 13) waarvan de inhoud hier integraal als hernomen mag worden beschouwd.

Voorbehoud wordt gemaakt voor het verstrekken van extra toelichting bij het middel én het desgevallend ontwikkelen van aanvullende middelen na kennisname van de informatie en stukken die appellante hoger, bij de besprekking van het eerste middel (*cf. supra*) heeft opgevraagd en door de UGent aan het dossier dienen toegevoegd.

Aangezien hoger besproken vastgestelde tegenstrijdigheid aanleiding geeft tot vernietiging van de studievoortgangsbeslissing wegens dubbelzinnigheid van de evaluatiecriteria.

tweede onderdeel: de evaluatiekritieken en de beoordeling door de stagementor beantwoordt niet aan objectieve criteria

In maart 2021 – i.e. midden in de stageperiode (!) – werd aan appellante (nadat zij een eerste gunstige evaluatie had ontvangen, *cf. supra*) door de stagementor gecommuniceerd dat zij niet zou slagen voor de stage (*cf. stuk 25*). Daarbij werd aan appellante door de stagementor meegedeeld dat haar stage (hoogstwaarschijnlijk) zou worden stopgezet omdat het naar haar eigen zeggen toch nutteloos was de stage nog 8 weken verder te zetten omdat appellante toch niet zou kunnen slagen (sic.). Daarbij werd verwezen naar opmerkingen die de stagementor naar eigen zeggen van collega's had ontvangen. Daarover door appellante ondervraagd, werd door die personeelsleden aangegeven dat zij de geciteerde verklaringen en opmerkingen niet hadden afgelegd/gemaakt.

Dat de evaluatie door de stagementor niet op objectieve gronden is gestoeld en dat de stage een gebrekkige organisatie heeft gekend blijkt andermaal (op pijnlijke wijze) uit de door hoofdverpleegkundige [A.R.] bijgebrachte verklaring (stuk 15): *"Ik heb beslist te reageren omdat ik niet akkoord ben met hetgeen mij in de mond wordt gelegd van uitspraken die ik niet gedaan heb! Eerst en vooral is er nooit naar ons toe uitgelegd wat de inhoud van de stage van x inhoudt alsook niet wat de te bereiken ... Blijkbaar zou ik gezegd hebben dat zij niet meerzijdig partijdig is, niet bereid is te luisteren naar andere visies, haar spontane mondelinge verslaggeving slecht is, zij haar beroepsgeheim niet respecteert. Dit is heel straf, eerst en vooral omdat ik dat nooit gezegd heb en ten tweede omdat er nooit een vraag geweest is tot beoordeling of feedback van x op het einde van haar stage. x kwam heel regelmatig feedback geven van haar gesprekken, op een objectieve en constructieve manier. We hebben een casus gekend van een bewoonster die euthanasie vroeg waarbij x veel in heeft geïnvesteerd. Toen de stage van x voorbij was, liet dat een leegte bij de desbetreffende bewoonster. Ik weet [dat] één van mijn collega hoofdverpleegkundige[n] eveneens verwonderd was van de eindbeoordeling"*

van de stagemeester [C.], maar wenst/durft er verder niets mee doen. Je zou bijna denken dat het om subjectieve redenen is. En dat voor psychologen . . . ”

De reactie van de andere hoofdverpleegkundige, mevrouw [C.D.W.] (stuk 16), heeft appellante hoger, bij de besprekking van het eerste middel (*cf. supra*) opgevraagd en dient door de UGent aan het dossier dient toegevoegd. Uit het hoger weergegeven bericht van haar collega blijkt alvast dat ook zij het niet eens was met de eindbeoordeling door de stagementor (stuk 15).

Met de directie heeft appellante nooit contact gehad. Wel (en bijna uitsluitend) met de personeelsleden verbonden aan de afdelingen K0, K1 en B. Toch wordt het belang van hun ervaringen omgekeerd evenredig door de mentor in de beoordeling meegenomen. Ook zulks is niet terug te voeren tot een objectief evaluatiecriterium.

Overwegende dat alleszins en minstens uit de hoger besproken door appellante bijgebrachte stukken blijkt dat tijdens de stage – niettegenstaande een manifest gebrek aan begeleiding – een gunstige evolutie werd opgetekend.

Dat uit geen enkel objectief stuk bij einde stage blijkt dat appellante voor het opleidingsonderdeel stage niet voldoet aan de evaluatiecriteria.

Dat – voor zoveel als nodig – uit de door appellante bijgebrachte stukken zelfs precies het tegendeel blijkt, zodat – alle grieven van appellante samengenomen – moet worden aangenomen dat de evaluator voor het opleidingsonderdeel stage onmogelijk op objectieve gronden tot het niet slagen voor dit onderdeel heeft kunnen besluiten.

Dat minstens het stage-volgsysteem niet toelaat tot een onvoldoende te besluiten.

derde onderdeel: niet objectiveerbare omslag in de evaluatiekritieken en beoordeling na februari 2021

Niettegenstaande de uitzonderlijk moeilijke omstandigheden waarin de stage werd aangevat (en die tijdens de ganse duur van de stage werden aangehouden) ontving appellante bij aanvang stage lovende kritieken (stuk 18, 26). Een formele tussentijdse evaluatie op 30 november 2020 was gunstig (stuk 10). Ook het verdere verloop van de stage werd – schijnbaar (zo bleek achteraf, *cf. infra*) – door de stagementor gunstig naar appellante toe geëvalueerd (stuk 19).

Het stageverslag deel I (stuk 6) werd op 29 januari 2021 door de stagebegeleider positief onthaald (stuk 22).

In maart 2021 – i.e.- midden in de stageperiode (!) – werd aan appellante (nadat zij een eerste gunstige evaluatie had ontvangen, *cf. supra*) door de stagementor gecommuniceerd dat zij niet zou slagen voor de stage (*cf. stuk 25*). Daarbij werd aan appellante door de stagementor meegedeeld dat haar stage (hoogstwaarschijnlijk) zou worden stopgezet omdat het naar haar eigen zeggen toch nutteloos was de stage nog 8 weken verder te zetten omdat appellante toch niet zou kunnen slagen (sic.). Daarbij werd verwezen naar opmerkingen die de stagementor naar eigen zeggen van collega's had ontvangen. Daarover door appellant ondervraagd, werd door die personeelsleden aangegeven dat zij de geciteerde verklaringen en opmerkingen niet hadden afgelegd/gemaakt (*cf. infra*).

Dat de evaluatie door de stagementor niet op objectieve gronden is gestoeld, dat de stage een gebrekkige organisatie heeft gekend en dat voormalde collega's niet hebben verklaard wat de mentor daarvan heeft gemaakt, blijkt uit de hoger besproken door appellante bijgebrachte verklaringen (stuk 15 en 16).

Aangezien de beslissing om aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel stage geen creditbewijs af te leveren kennelijk onredelijk is en de beslissing aldus niet naar recht is verantwoord.

Dat de beslissing tot stand is gekomen met miskenning van het redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel.

Dat, gelet op de door appellante behaalde studievoortgang (die zij bewijst aan de hand van stukken én aan de hand van de in het kader van de andere opleidingsonderdelen (waarvoor zij een creditbewijs bekwam) door haar verworven leerdoelen), haar een creditbewijs dient afgeleverd voor het opleidingsonderdeel stage.

vierde onderdeel: onttrekking aan de beoordelingsbevoegdheid van de examencommissie

Dat op volstrekt onjuiste en onredelijke gronden een overeenkomstig de studiefiche niet-delibereerbaar cijfer werd gegeven.

Dat aldus moedwillig door de stagementor werd verhinderd dat appellante – die voor alle andere opleidingsonderdelen een creditbewijs heeft verworven – het diploma zou verwerven.

Dat aldus op onrechtmatige wijze in het evaluatieproces werd ingebroken, door de examencommissie – aan (enkel) wie op grond van het onderwijs- en examenreglement de bevoegdheid toekomt de globale evaluatie omtrent het al dan niet welslagen van appellante te maken – te verhinderen iii het tweede jaar van de masteropleiding jegens appellante te beslissen dat zij globaal gezien is geslaagd en dat zij het diploma heeft verworven.

Dat is komen vast te staan dat de stagementor moedwillig en op onjuiste, niet-objectiveerbare en minstens op kennelijk onredelijke gronden heeft verhinderd dat de examencommissie de haar overeenkomstig art. 67 §2 van het Onderwijs- en examenreglement toekomende bevoegdheden ten volle kon uitoefenen.

Dat zulks een bijzonder ernstige inbreuk op het evaluatieproces vormt.

Dat dit vastgesteld gebrek aan objectiviteit in de evaluatie dermate ernstig en onherstelbaar is, dat [het] enkel nog kan worden geremedieerd door toekenning aan appellante van een creditbewijs voor het betrokken opleidingsonderdeel.

6. zesde middel — miskenning van art. 41 en 51 §1 van het Onderwijs- en examenreglement

eerste onderdeel: miskenning van de in de ETCS-fiche beschreven evaluatievormen en evaluatiemodaliteiten

De in art. 41 en 51 §1 van het Onderwijs- en examenreglement beschreven studiefiche voor het opleidingsonderdeel stage en deontologie (H002148) voorziet voor de eindscoreberekening: “*omvat deels de punten die behaald zijn op grond van (a) evaluatieformulier, ingevuld door de stagementor in overleg met stagebegeleider en (b) stageverslag volgens de criteria beschreven in de informatiegids*” (stuk 3).

Appellante kent niet de door de stagecommissie gemaakte afweging en ponderering van de in de studiefiche en de informatiegids beschreven criteria (*cf. supra*, bij de besprekking van het eerste middel).

Tot zolang dient aangenomen dat die afweging ofwel niet is gemaakt ofwel niet beantwoordt aan een objectief criterium.

Tweede onderdeel: miskenning van art. 1.6.2. van de informatiegids

6.2.1. art. 1.6.2.

De universitaire stageverantwoordelijke dient de beoordeling van de student te baseren op het ondertekende stageverslag, op het ondertekende logboek, op de evaluatieschalen van de stagementor, op de zelfevaluatie van de student en op het eindgesprek tussen student, mentor en de universitaire stageverantwoordelijke (art. 1.6.2. informatiegids *Stage en deontologie*) (stuk 4).

Hoger werd reeds besproken dat de evaluatieschalen van de stagementor niet op een objectief criterium berusten (*cf. supra*).

De evaluatie van de interne stageverantwoordelijke is daarbij slechts richtinggevend gezien die individueel contact heeft gehad met de student en de stagementor (art. 1.6.2. informatiegids *Stage en deontologie*) (stuk 4).

Appellante wenst kennis te nemen van de door de stagebegeleider gemaakte beoordeling van de stage, zoals die aan de stagecommissie werd overgemaakt. Dat stuk is appellante onbekend.

6.2.2. art. 1.62. in fine

In het geval een sterke discrepantie wordt vastgesteld tussen de beoordeling van de stagementor en de beoordeling van de stageverantwoordelijke, dient deze laatste (“*zal deze laatste steeds*”) de student uit te nodigen voor een individueel gesprek (art. 1.6.2. *in fine* informatiegids *Stage en deontologie*) (stuk 4). Dit laatste is niet gebeurd en werd zelf[s] resoluut afgewezen (stuk 14 *in fine*).

7. *zevende middel — miskenning van art. II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs*

Aan appellante werden overeenkomstig art. II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs redelijke aanpassingen op de stage toegekend (stuk 9): “*x heeft nood aan duidelijke structuur en extra sturing. Voorspelbaarheid en duiding stellen x op haar gemak. Het aanleren en inoefenen van vaardigheden kan meer tijd vragen bij x. Begrip voor het soms tragere werkritme is wenselijk. Het is zinvol om de vooruitgang op stage*

regelmatig te monitoren, en daarbij te voorzien in heldere en duidelijke feedback. Leerpunten en verwachtingen ook concreet te formuleren naar haar toe. Het spreiden van de stage kan problemen met mentale vermoeidheid en beperkte belastbaarheid opvangen. Dit kan door een dag of enkele dagen per week minder stage te lopen. Het inbouwen van -rustmomenten zal nodig zijn ifv mentale vermoeidheid, overbelasting, overprikkeling. Dit uit zich in moeilijkheden met aandacht en geheugen, moeilijkheden met planning en organisatie en trager denken en spreken. Het voorzien van een rustige ruimte op de stageplaats om indien wenselijk zich even terug te trekken en tot rust te komen is wenselijk".

Appellante stelt evenwel vast dat met haar bijzonder statuut en met de door de UGent vooropgestelde aanpassingen (stuk 9) bij het verloop van de stage én bij de evaluatie geen/onvoldoende rekening werd gehouden (mede omdat van de zeer uitzonderlijke omstandigheid van de Covid-uitbraak die niet alleen 98% van de bewoners trof doch ook het personeel in belangrijke mate), een en ander niettegenstaande daaromtrent voor aanvang van de stage richtlijnen werden gegeven (stuk 24) en daaromtrent hangende de stage ook aan werd geappelleerd (stuk 25).

Anderzijds heeft appellante vastgesteld dat reeds voor aanvang stage t.a.v. het personeel onnodige verklaringen waren afgelegd omrent de specifieke aard van de functiebeperking (zie daaromtrent in extenso de in stuk 13 in fine door appellante verstrekte toelichting), hetgeen de komst van appellante naar de stageplaats reeds voor aanvang van de stage had ‘gekleurd’ , terwijl zulks het bestek van de officiële stukken (stuk 9) te buiten ging.

Appellante citeert uit de eindevaluatie door de stagementor (stuk 11): “*x moet nog wat steviger in haar schoenen staan, overleg in teams loopt niet vlot (meerdere teamleden geven dit aan)*”, “*mag positiever kijken naar (...) de inzet van collega's*”, “*soms brengt x haar mening nogal ongenuanceerd en soms wat veroordelend tegenover de andere partij. x moet duidelijk kunnen nuanceren als ze wil ventileren tegen een collega*”, “*x moet ook leren om prioriteiten te bepalen, ook in moeilijke omstandigheden en crisis.*”

Het zijn precies deze elementen waarvoor redelijke aanpassingen werden vooropgesteld (stuk 9) doch waaraan kennelijk niet of minstens onvoldoende werd tegemoetgekomen.

Daarbij worden ook (overigens met het bijzonder statuut strijdige (stuk 9)) niet-relevante evaluatiekritieken geformuleerd (stuk 11): “*dit kan haar later ook parten spelen bij sollicitatiegesprekken*”, “*x is mogelijk vatbaar voor burn-out, door te weinig zelfzorg*”, “*heel wat teamleden geven aan dat de samenwerking met x geen echte meerwaarde voor hen betekende. Dit geldt niet voor alle teamleden, maar toch voor ongeveer de helft*”, en “*Een eerlijke beoordeling wordt 9/20, deze visie wordt ook door de directie ondersteund en door de helft van de andere leidinggevenden*”.

Aan appellante wordt verweten vatbaar te zijn voor burn-out, terwijl zij tijdens de ganse duur van de stage niet één keer is uitgevallen (!), terwijl dit niet kan gezegd voor de stagementor (stuk 27). Dat appellant (net als ieder ander) aan zelfzorg dient te doen, is juist, doch de sanitaire crisis die in het woonzorgcentrum woedde, heeft van iedereen het uiterste gevraagd, daarbij de focus op het eigen welzijn naar de achtergrond verschuivend.

De beslissing die bij de beoordeling van de stage geen rekening houdt met een vastgestelde niet-navolging van en/of de gebrekkige implementatie van de functiebeperkende maatregelen, verantwoordt haar beslissing om de student die heeft te kampen met een dergelijke functiebeperking die als dusdanig door de onderwijsinstelling werd erkend, niet geslaagd verklaar[t], niet naar recht.

8. achtste middel — miskenning van art. 67 §2, 3° en art. 71 §3 van het Onderwijs- en examenreglement, zoals gewijzigd

Art. 67 § 2, 3° en 71 §3 OER (en de wijzigingen voor het academiejaar 2021-21 – stuk 5) stelt dat indien vaststaat dat de student de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt heeft en dat er bijzondere omstandigheden zijn, de student kan geslaagd worden verklaard.

Appellante is van oordeel dat zij de doelstelling van het opleidingsprogramma heeft verwezenlijkt en dat er bijzondere omstandigheden zijn (functiebeperking appellante (stuk 9) en covid-19 uitbraak op de stageplaats, *cf. supra*).

eerste onderdeel – appellante heeft de doelstellingen van het opleidingsprogramma in globo verwezenlijkt

Uit de studievoortgang van appellante tijdens de bachelor en masterjaren, uit de n.a.v. de stage tot stand gekomen verslaggeving (die positief werd geëvalueerd) en uit de door haar n.a.v. onderhavige beroepsprocedure bijgebrachte stukken (waaruit blijkt dat zij voldoende contacttijd met patiënten doormaakte (minstens 70% cliëntgerelateerde activiteiten en 30% andere activiteiten zoals logistieke taken, literatuurverwerking, externe activiteiten, stageverslag en stagebesprekingen) (art. 1.2. informatiegids *Stage en deontologie*) (stuk 4)) en door haar verstrekte toelichting dient vastgesteld dat appellante de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal heeft verwezenlijkt.

Appellante is bereid zulks voor zoveel als nodig mondeling toe te lichten t.a.v. Uw Beroepscommissie.

tweede onderdeel – uitzonderlijke omstandigheden

8.2.1. Covid-19 uitbraak op de stageplaats

Appellante liep stage in woonzorgcentrum De Vijvers in Ledeberg (stuk 2) en dit in volle Covid-19 crisis met een besmettingsgraad in het WZC van maar liefst 98% i.e., een uitzonderlijke omstandigheid die ook door de stagebegeleider bij herhaling als schrijnend en onnoemelijk zwaar werd gekwalificeerd (stuk 17 en 20). De stagebegeleider heeft het op 3 november 2020 over “*uitzonderlijke omstandigheden waar we rekening mee moeten houden*” (stuk 20) en op 29 januari 2021 over “*moeilijke corona omstandigheden*” (stuk 22).

Eind oktober/begin december 2020 waren op één na alle bewoners besmet met het virus. Daarenboven werd ook het personeel getroffen (stuk 2() in fine), met massale uitval tot gevolg. Het was alle hens aan dek. Niemand wist hoe de crisis te bedwingen. Ieder deed wat in zijn/haar mogelijkheden lag. Van een gebruikelijke intensieve opvolging van de stage met gedegen observatie en mogelijkheden tot bijsturing was evenwel geen sprake,

nu daarvoor geen enkele ruimte was (stuk 27). Appellante werd bij aanvang stage zelfstandig ingeschakeld zoals een personeelslid met jaren staat van dienst (stuk 21). Aan appellante werden (mogelijks té) hoge verwachtingen gesteld. Dat neemt niet weg dat haar inzet voor de bewoners niet aflatend was en door deze laatsten sterk werd gewaardeerd (stuk 23).

Niettegenstaande deze uitzonderlijk moeilijke omstandigheden waarin de stage werd aangevat (en die tijdens de ganse duur van de stage werden aangehouden) ontving appellante bij aanvang stage lovende kritieken (stuk 18, 26). Een formele tussentijdse evaluatie op 30 november 2020 was gunstig (stuk 10). Ook het verdere verloop van de stage werd – schijnbaar (zo bleek achteraf, *cf. infra*) – door de stagementor gunstig naar appellante toe geëvalueerd (stuk 19).

8.2.2. Functiebeperking in hoofde van appellante

Aan appellante werden overeenkomstig art. II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs redelijke aanpassingen op de stage toegekend (stuk 9): “*x heeft nood aan duidelijke structuur en extra sturing. Voorspelbaarheid en duiding stellen x op haar gemak. Het aanleren en inoefenen van vaardigheden kan meer tijd vragen bij x. Begrip voor het soms tragere werkritme is wenselijk. Het is zinvol om de vooruitgang op stage regelmatig te monitoren en daarbij te voorzien in heldere en duidelijke feedback. Leerpunten en verwachtingen ook concreet te formuleren naar haar toe. Het spreiden van de stage kan problemen met mentale vermoeidheid en beperkte belastbaarheid opvangen. Dit kan door een dag of enkele dagen per week minder stage te lopen. Het inbouwen van rustmomenten zal nodig zijn ifv mentale vermoeidheid, overbelasting, overprikkeling. Dit uit zich in moeilijkheden met aandacht en geheugen, moeilijkheden met planning en organisatie en trager denken en spreken. Het voorzien van een rustige ruimte op de stageplaats om indien wenselijk zich even terug te trekken en tot rust te komen is wenselijk*”.

Appellante stelt evenwel vast dat met haar bijzonder statuut en met de door de UGent vooropgestelde aanpassingen (stuk 9) bij het verloop van de stage én bij de evaluatie geen/onvoldoende rekening werd gehouden (mede omdat van de zeer uitzonderlijke omstandigheid van de Covid-uitbraak die niet alleen 98% van de bewoners trof doch ook het personeel in belangrijke mate), een en ander niettegenstaande daaromtrent voor aanvang van de stage richtlijnen werden gegeven (stuk 24) en daaromtrent hangende de stage ook aan werd geappelleerd (stuk 25).

Anderzijds heeft appellante vastgesteld dat reeds voor aanvang stage t.a.v. het personeel onnodige verklaringen waren afgelegd omtrent de specifieke aard van de functiebeperking (zie daaromtrent in extenso de in stuk 13 in fine door appellante verstrekte toelichting), . hetgeen de komst van appellante naar de stageplaats reeds voor aanvang van de Stage had ‘gekleurd’, terwijl zulks het bestek van de officiële stukken (stuk 9) te buiten ging.

Appellante citeert uit de eindevaluatie door de stagementor (stuk 11): “*x moet nog wat steviger in haar schoenen staan, overleg in teams loopt niet vlot (meerdere teamleden geven dit aan)*”, “*mag positiever kijken naar (...) de inzet van collega's*”, “*soms brengt x haar mening nogal ongenuineerd en soms wat veroordelend tegenover de andere partij. x moet duidelijk kunnen nuanceren als ze wil ventileren tegen een collega*”,

“x moet ook leren om prioriteiten te bepalen, ook in moeilijke omstandigheden en crisis”.

Het zijn precies deze elementen waarvoor redelijke aanpassingen werden vooropgesteld (stuk 9) doch waaraan kennelijk niet of minstens onvoldoende tegemoetgekomen.

Ook daarmee dient in het licht van de beoordeling van de toepassing van art. 67 §2, 3° en 71 §3 OER rekening [te worden] gehouden.

De bestreden beslissing is met miskenning van het examenreglement, de in de studiefiche en informatiebrochure voorgeschreven evaluatievormen en dito criteria en met schending van het redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel tot stand gekomen, zodat zij voor hervorming gereed ligt.”

Na inzage van het administratief dossier dient verzoekster op 20 juli 2021 nog een aanvullende nota in. Daarin maakt verzoekster nog een aantal opmerkingen, die onder meer – maar niet uitsluitend – betrekking hebben op de niet voorgebrachte eindbeoordeling door de stagecommissie, het gemis aan contact – voorafgaand aan de deliberatie – met de stageplaats/hoofdverpleegkundige zoals door de ombud geadviseerd, het ontbreken van de reactie van hoofdverpleegkundige C.D.W., het ontbreken van een verslag van de beslissing van de stagecommissie, enz.

De institutionele beroepscommissie van de Universiteit Gent behandelt het intern beroep op 13 augustus 2021 en komt unaniem tot de volgende beslissing:

“[...]

De studente vermeldt in het verzoekschrift de volgende argumenten:

[...]

De dossierbeheerder bezorgde op 13 en 14 juli 2021 het administratief dossier aan de advocaat van verzoekster. Verzoekster diende via haar advocaat op 21 juli 2021 een aanvullende nota in, waarin volgende bijkomende grieven en opmerkingen werden geformuleerd:

- Verzoekster merkt op dat de eindbeoordeling die door de stagecommissie werd gemaakt niet werd toegevoegd aan het dossier, en dat evenmin gevolg is gegeven aan het advies van de ombudspersoon om voorafgaand aan de deliberatie van de stagecommissie de stageplaats te contacteren. Ze merkt ook op dat de communicatie die er zou zijn geweest omtrent de voortijdige stopzetting van de stage niet wordt bijgebracht, en dat ook de reactie van mevr. [C.D.W.] niet werd toegevoegd aan het dossier.

- Verzoekster wenst te weten wat de verhouding is tussen de onderdelen van de evaluatie. Het stuk dat ter zake werd bijgebracht is dubbelzinnig.
- Verzoekster merkt op dat de mail van 23 april 2021 bewijst dat de evaluatie van de stage is gebeurd voor het einde van de stageperiode. De datum voor de eindevaluatie werd ook vervroegd van 25 mei naar 20 april, maar in werkelijkheid stond reeds veel vroeger vast dat verzoekster niet zou of mocht slagen.
- Uit de stukken van het administratief dossier blijkt dat de beoordeling van het stageverslag conflicteert, niet alleen met de bevindingen van de mentor doch bovenal met de tussentijdse evaluatie en met de eigen geschriften van de interne stageverantwoordelijke. Op het evaluatieformulier van het stageverslag staat te lezen dat verzoekster de beschrijving van de stageplaats niet heeft ingediend (per e-mail). Ze diende deze beschrijving wel tijdig in, doch niet per e-mail maar via Ufora, zoals vereist door de introductieslides.
- Uit stukken in het dossier blijkt dat de evaluatie van verzoekster niet op objectieve gegevens is gestoeld. Verzoekster verwijst in dat verband naar berichten van 19 april 2021 en 25 mei 2021 waar ze leest “kunnen we dit wel voldoende staven?” en “toch voorzichtig moeten zijn”. Uit een bericht van 19 april 2021 blijkt ook alleszins dat de aard van het bijzonder statuut van verzoekster bepalend was voor de negatieve beoordeling, maar wat precies aan dat statuut de stagebegeleider heeft doen besluiten dat verzoekster niet geschikt was is niet duidelijk, maar wel is duidelijk dat een niet-objectief evaluatiecriterium werd aangegrepen voor het niet-weslagen van verzoekster.

De institutionele beroepscommissie heeft integraal kennis genomen van de argumenten zoals die zijn geformuleerd in het beroepschrift.

De institutionele beroepscommissie heeft inzage gekregen in de stagedocumenten (logboek, evaluatieformulieren, zelfevaluaties, stageverslagen, reflectieverslagen, reflectiebladen, ...) en in het e-mailverkeer dat in verband met deze stage werd gevoerd tussen de verschillende actoren. De bevoegde lesgever bezorgde ook een toelichting over het verloop van deze stage.

1. Het inzagerecht - volledigheid van het dossier

Verzoekster heeft inzage gevraagd en gekregen in het administratief dossier. De institutionele beroepscommissie stelt vast dat verzoekster inzage heeft gekregen in het volledige dossier zoals het ter beschikking is van de commissie.

Verzoekster merkt op dat de door de stagecommissie gemaakte eindbeoordeling niet werd toegevoegd aan het dossier.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat de stagecommissie ook niet bevoegd is om een eindbeoordeling te maken. Het is de gewoonte binnen de diverse vakgroepen om vooraleer de bevoegde lesgevers de afgelegde stages definitief quoteren, daarover een overleg te organiseren binnen de stagecommissie met de bedoeling te zorgen voor een eenheid van quotering, en aldus te vermijden dat analoge vaststellingen leiden tot verschillende quoteringen over de verschillende stages heen. De eindevaluatie en de uiteindelijke quotering blijft evenwel de uitsluitende verantwoordelijkheid van de

universitaire stageverantwoordelijke, d.i. in voorliggend geval prof. dr. [C.B.]. Dit is ook uitdrukkelijk bepaald in de stagegids:

"De universitaire stageverantwoordelijke is een ZAP-lid van de betreffende vakgroep. Deze superviseert de stage en het begeleidingsproces, legt de definitieve punten vast en treedt op bij eventuele geschillen." (punt 1.5 van de stagegids)

Vermits de stagecommissie geen enkele bevoegdheid heeft inzake beoordeling en quotering van stages, kan een verslag van die commissie ook niets bijbrengen aan voorliggend geschil. Van het overleg dat binnen de stagecommissie werd gevoerd, werd overigens geen verslag opgemaakt.

Verzoekster merkt vervolgens op dat de communicatie die zich omtrent de vroegtijdige stopzetting van de stage heeft ontsponden niet wordt bijgebracht. Ze merkt op dat conform punt 1.5. van de stage-informatiegids bij een negatief evoluerende stage nochtans van de mentor wordt verwacht dat deze contact neemt met de interne stageverantwoordelijke voor de UGent en dat zo vroeg mogelijk tijdens de stage, teneinde zo snel mogelijk bijsturing te kunnen verzekeren.

De stagegids bepaalt inderdaad dat bij een negatief evoluerende stage van de stagementor of de stagiair wordt gevraagd om contact op te nemen met de ISV, bij voorkeur zo vroeg mogelijk tijdens de stage, teneinde zo snel mogelijk bijsturing te kunnen verzekeren.

Die contacten zijn er ook geweest, en de stukken in dat verband maken wel degelijk deel uit van het dossier en werden aan verzoekster bezorgd:

- Tijdens de stage zijn er heel veel contacten geweest tussen de stagementor en de interne stageverantwoordelijke. Alle mails daaromtrent maken deel uit van het dossier. De ISV heeft ook reeds van in het begin van de stage bij elk signaal feedback gegeven aan verzoekster en haar meegegeven wat op dat ogenblik de grootste bezorgdheden waren.
- Eind februari/begin maart is duidelijk geworden dat de stage absoluut niet de goede kant uit ging. Zoals bepaald in de stagegids heeft de mentor toen onmiddellijk contact opgenomen met de ISV (cf. haar mail aan de ISV d.d. 2 maart 2021 waarin ze aan de ISV vraagt om haar zo snel mogelijk te bellen; cf. ook de mail van de ISV aan verzoekster d.d. 8 maart 2021, 07.55 u., waarin de ISV bevestigt aan verzoekster dat de mentor met haar contact heeft opgenomen). De ISV heeft daarop nog de dag zelf telefonisch contact gehad met de mentor. Ze heeft de problemen ook gesigneerd aan de universitaire stageverantwoordelijke.
- De stagegids geeft aan dat ook de student zelf onmiddellijk contact moet opnemen met de ISV als de stage negatief evolueert. Verzoekster heeft zelf op 7 maart 2021 een mail gestuurd aan de ISV waarin ze de problemen meldt en aangeeft waarin ze zelf te kort schiet.
- Er is vervolgens nog een overleg geweest tussen de mentor, de ISV en verzoekster op 10 maart 2021. Verzoekster heeft van dat gesprek nog de dag zelf een verslag gemaakt en na goedkeuring door de mentor aan de ISV bezorgd.

Alle desbetreffende documenten zitten in het administratief dossier en werden aan verzoekster bezorgd via haar advocaat bij wie ze woonplaatskeuze heeft gedaan.

Na de eindevaluatie van de stage op 20 april 2021 is er wel gesproken over een stopzetting van de stage. Verzoekster diende op dat moment nog één week stage te lopen. De institutionele beroepscommissie stelt vast dat alle communicatie daaromtrent, waar overigens verzoekster, ISV en mentor bij betrokken waren, in het dossier is opgenomen, inclusief de mail van de mentor d.d. 7 mei 2021 waarin de mentor mededeelt niets meer van verzoekster te hebben vernomen en het afgesproken thuiswerk niet te hebben ontvangen. De institutionele beroepscommissie stelt vast dat duidelijk blijkt dat de stage niet werd stopgezet door de opleiding, maar dat de studente zelf de stage heeft afgebroken en de dagen thuiswerk niet heeft uitgevoerd.

Verzoekster stelt vervolgens dat de reactie van mevrouw [C.D.W.], hoofdverpleegkundige, aan de stagebegeleider ontbreekt in het dossier.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat in het dossier wel degelijk een conversatie zit tussen de studente en een geanonimiseerde persoon waarbij die persoon aan verzoekster vraagt om de naam van de coördinator te bezorgen. Ze geeft in die mail aan dat ze bereid is om haar ervaringen te vertellen aan de ISV maar dan in een privé-mail of privé-telefoon. De institutionele beroepscommissie gaat ervan uit dat deze geanonimiseerde persoon mevr. [C.D.W.] is. De ISV heeft aan de institutionele beroepscommissie laten weten dat deze persoon nooit met haar contact heeft opgenomen, wat uiteraard verklaart dat er geen reactie harentwege aan het dossier werd toegevoegd.

Verzoekster wenst vervolgens te weten hoe de beoordeling van de verschillende in de studiefiche voorgeschreven evaluatievormen zich percentiel ten opzichte van elkaar verhouden. Dit blijkt immers niet uit het evaluatiedocument dat haar werd bezorgd. De institutionele beroepscommissie merkt op dat beide delen elk voor de helft meetellen in het geheel. De student moet evenwel slagen voor beide onderdelen om te kunnen slagen voor het geheel. Verzoekster slaagt nipt voor het onderdeel ‘stageverslagen’ maar slaagt niet voor de stage zelf, waardoor ze ook niet kan slagen voor het geheel.

Verzoekster stelt vervolgens dat ze kennis wenst te nemen van de door de stagebegeleider gemaakte beoordeling van de stage zoals die aan de stagecommissie werd overgemaakt.

De institutionele beroepscommissie merkt nogmaals op dat de stagecommissie geen bevoegdheid heeft inzake het quoteren van stages, en een beoordeling door de ISV dan ook niet aan de stagecommissie maar aan de universitaire stageverantwoordelijke moet worden bezorgd.

Het desbetreffende document (het document draagt als titel ‘richtlijnen voor stageverslagen 2020-2021 ([D.B.] ISV)’ en werd aan verzoekster in pdf-vorm bezorgd in een bestand met als titel ‘quotering stageverslagen x_ISV[D.B.]’) zit overigens wel degelijk in het dossier en is verzoekster ook bekend. Ze verwijst er overigens zelf naar op blz. 3 van haar ‘replieken’.

Verzoekster wenst ten slotte te weten welk gevolg werd gegeven aan het advies van de institutionele ombudspersoon om voorafgaand aan de deliberatie van de stagecommissie de stageplaats (hoofdverpleegkundige) te contacteren.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat de institutionele ombudspersoon geenszins het advies heeft gegeven om voorafgaand aan de deliberatie van de stagecommissie de stageplaats te contacteren. Integendeel, de institutionele ombudspersoon heeft duidelijk aangegeven dat de UGent enkel contact opneemt met de stagementor (wat is gebeurd) maar niet met andere personen binnen de stageplaats en dus niet met de hoofdverpleegkundige. De ISV heeft ook geen contact opgenomen met de hoofdverpleegkundige, en heeft dat op 28 mei 2021 ook laten weten aan verzoekster, en ook die mail steekt in het administratief dossier. Het zou overigens ook niet correct geweest zijn van de ISV om rechtstreeks met teamleden van de stageplaats contact op te nemen over het verloop van de stage. Dat contact verloopt via de mentor.

De institutionele beroepscommissie besluit dat de procedure correct werd gevuld en dat alle informatie die onder het inzagerecht valt correct werd meegeleid aan verzoekster via haar raadsman.

2. De beoordelingsprocedure voor een stage

Lectuur van het beroepschrift en de replieken leert dat verzoekster er blijkbaar van uit gaat dat de stage integraal wordt gequoteerd door de mentor en dat de mentor dan ook verantwoordelijk is voor de eindscore.

Dat is evenwel niet het geval. De institutionele beroepscommissie verwijst in dat verband naar wat over de beoordeling van een stage is bepaald in de stagegids:

"1.6.1. eindfase van de stage

Vanuit de universiteit wordt aan de stagementor gevraagd om de stage grondig te beoordelen. Hiervoor krijgt de stagementor een evaluatieschaal waarop de attitudes en vaardigheden vermeld staan die van de student worden verwacht (zie bijlage 2). Na de stage wordt dit formulier door de stagementor samen met de stagiair(e) besproken en aan deze laatste meegegeven, zodat dit kan worden toegevoegd aan het stageverslag. Het is de verantwoordelijkheid van de stagementor om een degelijke mondelinge bespreking van het evaluatieformulier te voorzien samen met de student. Het is de verantwoordelijkheid van de stagiair om de stagementor eraan te herinneren het evaluatieformulier aan de stagiair mee te geven en niet naar de universiteit op te sturen.

De student zorgt er ook voor dat het stageverslag ‘voor gezien’ wordt ondertekend en het logboek en de settingbeschrijving ter goedkeuring worden voorgelegd aan de stagementor. De goedkeuring wordt duidelijk door een handtekening van de stagementor op de eerste pagina van de beide documenten.

1.6.2. Eindevaluatie.

De universitaire stageverantwoordelijke baseert de beoordeling van de stage op het (ondertekende) stageverslag, op het (ondertekende) logboek, op de evaluatieschalen van de stagementor, op de zelfevaluatie van de student en op het eindgesprek met stagementor-student-ISV. De evaluatie van de ISV is hierbij richtinggevend, gezien deze individueel contact heeft gehad met de student en de stagementor. (...)"

Niet de stagementor maar wel de universitaire stageverantwoordelijke bepaalt de eindscore voor de stage, en dat zowel voor de stageverslagen als voor de eigenlijke stage. De evaluatieschalen zoals ingevuld door de mentor, spelen daarbij weliswaar een belangrijke

rol maar zijn niet het enige, en de beoordeling van de stage door de ISV, die een volledig oog heeft op het verloop van de stage, en met zowel de mentor als met de betrokken studenten in contact staat, is uiteindelijk de richtinggevende factor in de beoordeling van een stage.

Dit gegeven is niet onbelangrijk. De institutionele beroepscommissie stelt in dat verband vast dat de argumenten die verzoekster ontwikkelt over de beoordeling van de stage heel vaak neerkomen op een verwijt van gebrek aan objectiviteit in hoofde van de mentor. De ISV en, met haar, de universitaire stageverantwoordelijke, beperken zich bij hun evaluatie van de stage echter niet tot wat de mentor hen meegeeft, maar houden ook rekening met de informatie die ze halen uit de vele gesprekken die de ISV met de studente heeft gevoerd en met wat blijkt uit het logboek en de reflectiebladen. Aan de ISV wordt geen subjectiviteit verweten.

3. Het examencijfer voor het vak ‘Stage en deontologie’

Verzoekster stelt vooreerst dat de stage voortijdig zou zijn geëvalueerd. Ze merkt op dat in maart door de mentor werd gecommuniceerd dat ze niet zou slagen voor de stage. De mentor zou haar ook meegedeeld hebben dat haar stage wellicht zou worden stopgezet omdat het naar haar eigen zeggen toch nutteloos zou zijn om de stage nog acht weken verder te zetten. Door in het midden van de stage dergelijke uitspraken te doen, heeft de stagementor kansen tot progressie ontnomen aan verzoekster en ook ondubbelzinnig te kennen gegeven dat het navolgende stagetraject niet meer objectief zou worden beoordeeld.

De institutionele beroepscommissie volgt verzoekster niet. Begin maart werd inderdaad door de mentor aan de ISV gemeld dat de stage niet de goede kant uitging en dat er veel werkpunten bleven waarin de groei te beperkt was. Zoals hoger reeds opgemerkt, heeft de mentor toen ook een lang feedbackgesprek gehad met verzoekster, die de ISV daar op haar beurt ook over heeft aangesproken, en werd op 10 maart een overleg georganiseerd tussen ISV, mentor en verzoekster om te bekijken hoe verder kon worden geremedieerd.

Uit de stukken blijkt niet dat de mentor zonder meer heeft aangegeven dat verzoekster niet zou slagen voor de stage, en nog minder dat de mentor gezegd zou hebben dat de stage hoogstwaarschijnlijk zou worden stopgezet. In haar eigen relaas van het gesprek met de mentor dat verzoekster deed aan de ISV bij mail d.d. 7 maart 2021 maakt verzoekster alvast geen melding dat de mentor dergelijke uitspraken zou hebben gedaan. Wel geeft ze aan welke werkpunten de mentor naar voor heeft gebracht, en geeft ze bovendien toe dat die werkpunten er inderdaad ook zijn. Ook in het reflectieverslag dat verzoekster maakte na het gesprek op 10 maart (stuk 25 van verzoekster) wordt niet vermeld dat de mentor gezegd zou hebben dat verzoekster niet kon slagen, en evenmin dat de stage zou worden stopgezet. Wel wordt aangegeven dat een aantal basisvaardigheden nog onvoldoende aanwezig zijn, zeker in het licht van de beperkte stageperiode die er nog is, en dat de mentor in vraag stelt of verzoekster nog voldoende kan groeien in de opgenoemde leerpunten in de beperkte stageperiode die dan nog restte. Dit is niets meer dan het uiten van een bekommernis, maar geeft niet aan dat door de mentor de stage [sowieso] onvoldoende zou worden beoordeeld.

Een afspraak die op 10 maart wordt gemaakt is overigens dat aan verzoekster alle kansen zouden worden geboden om haar stage nog verder te doen, en die kansen heeft ze ook gekregen. Niets wijst althans op het tegendeel.

De institutionele beroepscommissie wijst erop dat er blijkens de vaste rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen op docent, stagebegeleider en stagementor een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit rust (zie bijvoorbeeld R. Stvb. 3 april 2018, nr. 4.244, in de zaak 2018/072; R. Stvb. 4 september 2020, nr. 5.912, zaak 2020/240). Het is taak van wie de objectiviteit of deskundigheid van een evaluator betwist om aan de hand van concrete elementen aan te tonen dat een behandeling of beoordeling getuigt van een gemis aan objectiviteit c.q. bevoordeeld is.

Het loutere feit dat de mentor te kennen heeft gegeven dat het niet gemakkelijk zou zijn om de competenties te behalen en de begin maart nog steeds vastgestelde werkpunten te verhelpen, toont niet aan dat die mentor verzoekster vanaf dan niet meer objectief zou hebben beoordeeld of haar verdere groeikansen zou hebben ontnomen. Er werden aan de ISV na dit overleg ook geen zaken gemeld die doen vermoeden dat de mentor verzoekster niet langer objectief zou benaderen of dat aan verzoekster geen kansen meer werden gegeven om verder te groeien.

Dat de mentor aan de alarmbel heeft getrokken begin maart, is overigens ook haar taak. Zoals verzoekster ook zelf opmerkt, dient de mentor de ISV onmiddellijk op de hoogte te brengen bij een negatief evoluerende stage, precies omdat er nog remediering mogelijk zou zijn. Het behoort dan ook tot het normale verloop van een stage dat mogelijks op een bepaald moment de boodschap wordt gegeven aan de stagiair dat de stage niet goed evolueert en dat er een reëel risico bestaat op niet-slagen. Het logboek toont ook aan dat de invulling van verzoeksters stage na dit feedbackgesprek gelijkaardig is gebleven als voordien, [voor zover] verzoekster dat logboek nog behoorlijk invulde, wat niet meer het geval was vanaf week 29.

De institutionele beroepscommissie merkt bij dit alles bovendien nogmaals op dat de eindquatering niet door de mentor werd gegeven maar wel door de universitaire stageverantwoordelijke, en dat rekening houdend met onder meer de beoordeling van de stage door de ISV. Aan deze ISV wordt in elk geval geen subjectiviteit verweten.

Verzoekster stelt vervolgens dat haar door een gebrek aan gedegen opvolging en begeleiding kansen tot progressie werden ontnomen. Ze wijst op de zware corona-uitbraak die er is geweest en waarbij op één na alle bewoners zouden zijn besmet (noot: het dossier maakt gewag van op één na alle bewoners *die verzoekster opvolgde*). Ze merkt op dat in die periode er geen sprake was van een intensieve opvolging van de stage met gedegen observatie en mogelijkheden tot bijsturing nu daar geen ruimte voor zou zijn geweest. Verzoekster zou zijn ingeschakeld zoals een personeelslid met jaren staat van dienst.

Verzoekster wijst bij dat alles ook op artikel 1.5. van de stage-informatiegids dat stelt dat de stagementor met het oog op een continue feedback tijdens de stage minstens één uur per week uitbrekt voor supervisie en evaluatie van de student. Voor dergelijke supervisie en opvolging zou er geen marge zijn geweest.

Verzoekster stelt dus in wezen dat ze onvoldoende werd begeleid tijdens de stage en in het bijzonder tijdens de periode van de covid-uitbraak. Dit betreft blijkens het dossier de periode vanaf half november tot ongeveer half januari. Vanaf dan bleek de situatie opnieuw min of meer genormaliseerd.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat er inderdaad een moeilijke periode is geweest in het WZC waar verzoekster stage liep tijdens de periode waarin veel bewoners en personeelsleden met corona besmet waren geraakt. De commissie erkent ook dat dit allicht een zware periode zal zijn geweest voor iedereen, ook voor verzoekster. Tijdens deze periode was er inderdaad weinig fysiek contact tussen de mentor en verzoekster omdat beiden op een andere afdeling actief waren. Maar uit het dossier blijkt dat er wel degelijk sprake is van opvolging. Verzoekster was op dat moment ook al een aantal weken op stage en had al ongeveer een derde van haar stage doorlopen. Ze was dus al op een moment gekomen waarin stilaan meer zelfstandigheid wordt verwacht van de studenten.

De institutionele beroepscommissie stelt bij nazicht van het logboek vast dat het percentage supervisie in die periode alvast niet noemenswaardig afneemt en sommige weken zelfs hoger ligt dan voor die periode vaak het geval was. Uit het logboek blijkt ook dat er frequente contacten waren tussen verzoekster en haar mentor. Ook uit de reflectiebladen blijkt dat ook in die moeilijke periode er zeer regelmatig feedback kwam van de mentor. Verzoekster wijst ook zelf in haar zelfevaluatiedocumenten naar zeer waardevolle feedback van haar mentor.

Die veelvuldige contacten met de mentor, en overigens ook met de ISV, zijn blijkens het dossier een constante over de hele stageperiode. Verzoekster zelf is ook steeds zeer lovend over de begeleiding die ze krijgt en de feedback die haar mentor haar geeft. De institutionele beroepscommissie verwijst in dat verband naar de zelfevaluatie-schalen, maar ook naar bijvoorbeeld een e-mail d.d. 1 februari 2021 waarin verzoekster de ISV uitdrukkelijk bedankt voor de extra tijd die ze in haar begeleiding steekt. Ook uit de uitgebreide mail d.d. 7 maart 2021 van verzoekster aan de ISV blijkt dat verzoekster zeer regelmatig feedback kreeg van haar mentor. In die mail schrijft ze ook:

“De hulp en steun die ik zowel van jou als [C.] tot nu toe al heb gekregen is een zeer grote meerwaarde. Ik vind [C.] (of eerder wiens anders) feedback waardevol (negatieve feedback geven is niet altijd even makkelijk voor de persoon die ze geeft; het vraagt soms enige moed, maar ook moeite om dit op een constructieve wijze te kunnen brengen.) Ik zie het dus als een teken van engagement. En allerbelangrijkst biedt het mij een kans om te trachten ergens beter in te worden. Jullie beiden hebben al veel tijd in mij geïnvesteerd; tijd die jullie zelf evengoed konden gebruiken voor iets waar jullie persoonlijk meer baat bij zouden kunnen hebben, maar toch beslisten om hierin te steken. Eerlijk gezegd schaam ik mezelf dus wel behoorlijk dat ik zo'n tijdrovende stagiair ben, voor [C.], en ook voor jou. Ik besef heel, héél goed dat de tijd die al in mij gekropen is een surplus is en geen vanzelfsprekendheid!! Ik ben daarvoor dan ook zeer dankbaar.”

Verzoekster zelf heeft ook nooit bij haar ISV aangegeven dat er onvoldoende begeleiding zou zijn geweest.

Dat alles in acht genomen is de institutionele beroepscommissie ervan overtuigd dat verzoekster rekening houdend met de omstandigheden, die ook voor het personeel van het WZC inclusief de mentor zwaar waren zeker in de periode van volle covid-crisis, wel degelijk optimaal is begeleid, en dat er van enig gebrek aan begeleiding geen sprake is. Die begeleiding is haar ook gedurende haar hele stage geboden, ook tijdens de weken waarin de situatie in het woonzorgcentrum zeer moeilijk was omwille van de zware covid-uitbraak.

Er blijkt ook niet dat verzoekster in die periode aanzienlijk meer uren heeft moeten presteren dan in andere periodes. De stagementor heeft haar integendeel in die periode ook mogelijk gemaakt om minder uren stage te lopen om op die wijze tijd vrij te maken voor haar eerste stageverslag dat half december ingediend moest worden. Dat ze die extra tijd kreeg blijkt ook uit haar logboek.

Verzoekster stelt aansluitend op haar middel omtrent gebrekkige begeleiding (vierde middel) nog dat punt 1.5. van de informatiegids [zou] zijn miskend, daar waar in dat punt wordt gezegd dat bij een negatief evoluerende stage van de stagementor wordt verwacht dat deze contact neemt met de interne stageverantwoordelijke teneinde zo snel mogelijk bijsturing te kunnen verzekeren.

De Institutionele beroepscommissie stelt vast dat dit ook effectief is gebeurd, zoals hoger reeds toegelicht.

Dat de stage van verzoekster negatief aan het evolueren was werd zeer duidelijk begin maart. De mentor heeft toen wel degelijk onmiddellijk contact opgenomen met de ISV, met name op 2 maart 2021, en heeft ook een uitgebreid feedback gesprek gehad met verzoekster, waarna verzoekster op 7 maart 2021 ook zelf contact opnam met de ISV. Op 10 maart 2021 is er vervolgens een overleg geweest tussen mentor, ISV en verzoekster omtrent de situatie, waarbij ook afspraken werden gemaakt voor de volgende stageweken.

Verzoekster grijpt de verwijzing naar punt 1.5. van de stagegids ook aan om te stellen dat de assumptie van de ISV in een e-mail d.d. 28 mei 2021 als zou het niet tot de taak van de ISV behoren om tussen te komen bij de stageplaats in geval van gesignaleerde problemen, juridisch onjuist is.

De institutionele beroepscommissie is van oordeel dat dit verwijt geen steek houdt. De ISV stelt in de bedoelde mail niet dat het niet tot haar taak behoort om tussen te komen bij de stageplaats in geval van gesignaleerde problemen, ze stelt wel en enkel dat het niet binnen haar taak ligt om zelf contact te nemen met andere teamleden van de stageplaats van verzoekster want dat dit niet correct zou zijn. Deze opmerking kadert in de opmerking die verzoekster pas op 24 mei 2021, na afloop en na eindevaluatie van de stage maakt en waarin ze voor het eerst stelt dat er intriges zouden zijn geweest op de stageplaats, en vraagt dat de ISV rechtstreeks met de hoofdverpleegkundigen contact zou opnemen omdat haar mentor die hoofdverpleegkundigen woorden in de mond zou hebben gelegd die ze niet hebben gezegd.

Geheel terecht geeft de ISV aan dat ze dit inderdaad niet kan doen. Het contact met de stageplaats verloopt via de stagementor. Die stagementor vult in eer en geweten de evaluatieschalen in, uitgaande van zijn of haar eigen observaties en van feedback die ze van andere teamleden krijgt. Het kan niet de bedoeling zijn dat de ISV zonder de mentor daarin te kennen rechtstreeks contact opneemt met andere teamleden. Vooreerst zijn die teamleden vaak niet gekwalificeerd om verzoekster te beoordelen op de competenties en attitudes die van haar worden verwacht binnen een stagecontext, vervolgens zou dat getuigen van een gebrek aan vertrouwen in de mentor, die nochtans voldoende deskundig moet worden geacht om de stage correct te beoordelen. Er worden door de opleiding overigens bijzondere eisen opgelegd aan de mentoren om als mentor te kunnen optreden. Zo moet die mentor klinisch psycholoog zijn met minstens drie jaar ervaring. Mentoren krijgen ook herhaaldelijk de nodige toelichting bij hoe ze een stage moeten begeleiden en beoordelen.

Verzoekster kan niet ontkennen dat er tijdens de stage veelvuldig contacten zijn geweest tussen de ISV en de mentor. Bij diverse van die contacten werd ze trouwens ook zelf betrokken. De ISV heeft op die wijze correct gehandeld en het contact met de stageplaats verliep volledig correct en conform de stagegids.

Ook dit argument is niet gegrond.

In een volgende, vijfde, middel werpt verzoekster op dat het objectiviteitsbeginsel miskend zou zijn.

Ze stelt vooreerst dat de evaluatiekritieken onderling tegenstrijdig zouden zijn. Ze wijst er daarbij op dat ze bij de aanvang lovende kritieken kreeg, dat een formele tussentijdse evaluatie op 30 november 2020 gunstig was, en dat ook de verdere stage door de mentor schijnbaar gunstig naar verzoekster toe werd geëvalueerd. Het eerste deel van het stageverslag werd ook positief beoordeeld. De eindevaluatie staat haaks op de eerste tussentijdse evaluatie. De feedback van de mentor lag tot half februari 2021 in de lijn van de gunstige evaluatie van 20 november 2020. De eindevaluatie weerhoudt enkele aspecten die, anders dan in de tussentijdse evaluatie, onvoldoende worden beoordeeld terwijl de stagmentor bij elk van die aspecten, die minder dan in november 2020 werden beoordeeld, aangeeft dat verzoekster vooruitgang heeft geboekt. Dergelijke tegenstrijdige evaluatiedocumenten wijzen op een gebrek aan objectiviteit bij de beoordeling en daarop kan geen beslissing tot niet-slagen worden geënt, aldus verzoekster.

De institutionele beroepscommissie volgt ook deze kritiek niet. Het klopt inderdaad dat de eerste feedback die verzoekster kreeg, positief was. Maar het is niet tegenstrijdig daarmee dat later in de stage de evaluaties toch minder positief tot zelfs negatief worden. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen besliste daaromtrent eerder ook al:

“Zelfs bij een positieve tussentijdse evaluatie kan het zijn dat een opmerking die tijdens de stage nog niet tot een onvoldoende leidde, in de eindevaluatie wel een onvoldoende veroorzaakt. Een stage wordt namelijk gekenmerkt door een groepad. Als een student niet tegemoetkomt aan een opmerking waaraan men halverwege de stage misschien minder zwaar tilde, kan hij op deze competentie bij de eindevaluatie negatief gequoteerd worden. Bij stage mag men dus progressie verwachten, ook wanneer de student tussentijds positief beoordeeld werd.” (R.Stvb. 14 september 2016, nr. 3.056, zaak 2016/239; R.Stvb 21 september 2017, nr. 3.785, zaak 2017/246)

Van een stagiair wordt inderdaad verwacht dat deze progressie maakt. De stage begint met een kennismaking met de verschillende aspecten van het werk van een klinisch psycholoog en evolueert steeds verder waarbij de student, naarmate de stage vordert, meer wordt ingeschakeld in het eigenlijke werk, een grotere zelfstandigheid aan de dag legt, en verder groeit op het ‘veld’. Er wordt dus een zekere progressie verwacht van een stagiair.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat het niet zo is dat er in het begin van de stage nog geen werkpunten naar voor kwamen. In haar zelfevaluatie d.d. 6 oktober 2020 merkt verzoekster zelf al op dat afstand-nabijheid voor haar soms een heikel punt is, en dat haar bezorgdheid naar sommige cliënten toe soms de bovenhand heeft, een werkpoint waarvan zal blijken dat het gedurende de hele stage aanwezig blijft. Dat dit op dat moment nog niet als problematisch werd ervaren, is niet vreemd. Verzoekster liep nog niet lang

stage, en daarmee leren omgaan behoort tot het leerpad van de stagiair. Verzoekster geeft in haar eerste zelfevaluatie ook aan dat ze teveel uit haar buikgevoel vertrekt, en dat er nog veel marge is om vooruitgang te maken bij het uitvoeren van haar taken als psycholoog. Onder meer ook de vlotheid in rapporteren is één van de elementen waarvan ze zelf aangeeft dat het beter kan. Het rapporteren noemt ze ook in haar zelfevaluatie d.d. 30 november 2020 een werk punt. En ze ziet haar onzekerheid daar ook zelf al als een probleem waaraan gewerkt moet worden.

De tussentijdse evaluatie die de mentor maakte op 30 november 2020 is globaal genomen wel positief, maar het is zeker niet zo dat alles positief was en er geen werk punten zouden zijn vastgesteld. Er wordt bijvoorbeeld opgemerkt dat ze haar mening nadrukkelijker mag zeggen, maar dat er soms aarzeling zichtbaar is die niet nodig is. Ook wordt gezegd dat ze nog iets meer in dialoog mag gaan met bewoners en haar hypotheses toetsen bij de bewoners. In de open evaluatievragen worden volgende werk punten naar voor geschoven:

- Wat steviger in haar schoenen staan
- Haar mening wat duidelijker kunnen brengen
- Kan nog groeien in haar mondelijke verslaggeving.

Naar aanleiding van de intervisie op 18 december 2020 had de ISV ook een gesprek met verzoekster waarin werk punten naar voor werden geschoven. Zo wees de ISV erop dat verzoekster moet kijken hoe ze evenwicht kan vinden voor zichzelf naar inzet op de stageplaats, verslaggeving voor de UGent, en zelfzorg, een aspect dat samen hangt met het kunnen plannen, en dat tot op het einde van de stage een blijvend werk punt zal blijken te zijn. De ISV heeft toen ook al gewezen op het belang van dat werk punt, wil verzoekster tot een geslaagde stage komen. Uit het verslag dat verzoekster opstelde van dit feedbackmoment bleken ook nog andere werk punten. Het aspect nood aan zelfzorg kwam ook in dat verslag zeer uitdrukkelijk naar voor. Ook het aspect planning komt er naar voor als een werk punt, zij het dan in het bijzonder m.b.t. het stageverslag.

In een mail van 29 januari 2021 geeft de ISV, na een gesprek met de stagementor, ook nog eens aan dat een verdere, meer continue groei belangrijk is voor de stage van verzoekster. Ze stelt dat het cruciaal is dat verzoekster groeit in zelfzorg, zelfzekerheid, en planning om zeker niet in een negatieve spiraal te hervallen (wat er overigens op wijst dat die valkuil al een tijdje aanwezig is, en ook verklaart dat de ISV verzoekster heeft verplicht om na 18 december drie weekends rust in te bouwen). Ook nu opnieuw wijst de ISV erop dat verzoekster hier stabiliteit in moet vinden, want dat dit noodzakelijk is om uiteindelijk als psycholoog te kunnen afstuderen. De ISV heeft die bezorgdheid op dat moment overigens ook al gesigneerd aan de universitaire stageverantwoordelijke.

Op vlak van planning kreeg verzoekster op 1 februari 2021 ook nog eens de duidelijke boodschap dat er binnen haar verdere stage geen uitstel meer mag gebeuren, omdat dit ook een deel vermindingsgedrag is. De ISV geeft er ook aan dat ze verzoekster graag mee blijft begeleiden maar dat ze dan wel gaan voor continue zelfzorg en tijdig plannen van taken.

Begin maart komt dan de vaststelling dat de stage steeds meer negatief evolueert. De mentor neemt daarover contact op met de ISV en heeft daar ook een lang feedbackgesprek over met de studente, en ook de universitaire stagebegeleider wordt op de hoogte gehouden. De ISV merkt op dat de mentor blijft merken dat verzoekster het moeilijk heeft met afstandnabijheid in de stage, en sterk botst op correct omgaan met meerzijdige partijdigheid, wat binnen de werking van een WZC essentieel is. Ze merkt ook op dat het geduld van de mentor

en haar team in het gedrang komt, wat erop wijst dat er onvoldoende progressie wordt gemaakt. Verzoekster beaamt dat overigens in een mail die ze op 7 maart 2021 stuurt aan de ISV. Ze geeft er zelf aan dat ze vaak te defensief reageert ten voordele van de meest kwetsbare partij zijnde de bewoner, hoewel ze weet dat meerdere perspectieven naast elkaar kunnen staan. Ze stelt ook dat er casussen zijn in het WZC waarin deze meervoudige perspectiefname wel spontaan lukt, maar dat dit toch een minderheid betreft, en geeft toe dat dit op dat ogenblik van de stage niet meer zou mogen. Ook het probleem dat ze soms ongetoetste hypotheses als feiten gaan beschouwen benoemt ze als een werk punt. Ze merkt ook op dat haar meerzijdige partijdigheid ‘dingen’ teweeg brengt. Wat dat is, specificeert ze niet. Uit mondelinge toelichting van de universitaire stageverantwoordelijke blijkt dat de meerzijdige partijdigheid al tot conflicten binnen de dienst aanleiding heeft gegeven en dat verzoekster daarmee teamleden tegen elkaar opzet. Ook het aspect planning komt aan bod in deze e-mail en verzoekster geeft onder meer aan dat ze haar dagindeling niet gemanaged krijgt.

Waar verzoekster stelt dat het eerste deel van haar stageverslag gunstig werd beoordeeld, moet ook dat sterk worden genuanceerd. Het proces tot dat eerste stageverslag is alleszins alles behalve vlot gelopen. Op 26 oktober 2020 had verzoekster al aangegeven dat het moeilijk zou worden om de opgelegde timing te halen, omdat het werken aan het stageverslag moeilijk werd in combinatie met de uitzonderlijke situatie van de coviduitbraak in het WZC. In onderling overleg werd afgesproken dat verzoekster aan de ISV op 17 december voor 8 uur een zo ver mogelijk uitgewerkte casus zou bezorgen, waaraan dan eventueel op een later ogenblik nog een addendum (zijnde een verdere aanvulling maar géén herwerking) mocht komen. Op 14 december 2020 laat verzoekster weten dat ze het stageverslag niet tijdig zal kunnen afwerken. Na afstemming met de mentor beslist de ISV om de deadline niet meer te verleggen. Verzoekster heeft immers de kans gekregen om minder op stage aanwezig te zijn en om tijd in te plannen voor zelfzorg en voor het stageverslag. Verzoekster dient uiteindelijk in op 17 december, maar niet op het afgesproken uur. Hoe dan ook is dat ook opnieuw een incident dat aantoont hoe planning al van bij de aanvang van de stage een belangrijk werk punt is voor de studente.

Het document, dat minstens ten dele een afgewerkt geheel diende te zijn, bleek een slordig werkstuk te zijn dat nog bol stond van nog te verwerken comments van verzoekster, en waarop ook de ISV enkele niet onbelangrijke opmerkingen maakte. Het verslag was dus initieel helemaal niet goed. Daar waar aanvankelijk afgesproken was dat er nog een addendum mocht komen, maar geen herwerking heeft de ISV aan verzoekster uiteindelijk de kans geboden om het stageverslag toch nog te herwerken tegen 29 januari, wat normaal niet wordt toegelaten.

Verzoekster diende op 29 januari 2021 inderdaad een herwerking in. De ISV liet weten dat het verschil met de vorige versie enorm was, maar had toch ook nog steeds heel wat opmerkingen. De evaluatie van het herwerkte werkstuk was dan wel ‘gunstig’, het was zeker nog niet helemaal in orde.

Dit alles in acht genomen kan verzoekster moeilijk voorhouden dat de ongunstige eindevaluatie uit de lucht is komen te vallen. Naarmate de stage vorderde, kwamen belangrijke werkpunten steeds prominenter naar voor, derwijze dat begin maart een crisisoverleg werd gevoerd en aan verzoekster zeer duidelijk werd gecommuniceerd welke werkpunten er blijvend aanwezig waren en dat op die punten te weinig progressie werd gemaakt waardoor het slagen voor de stage een probleem zou kunnen worden.

Uit het eindverslag van de mentor blijkt dat veel van de gesignaleerde werkpunten ook op het einde van de stage nog steeds prominent aanwezig waren, zij het dat er her en der wel vooruitgang was gemaakt naar het einde van de stage toe.

Hoe dan ook blijkt uit dit alles geen tegenstrijdigheid in evaluaties. Zoals gezegd wordt van een stagiair progressie verwacht, wat verklaart dat werkpunten die aanvankelijk niet als problematisch worden ervaren, dat wel worden naarmate de stage vordert en daarin te weinig progressie wordt gezien. Voor verzoekster was dat het geval met onder meer het aspect planning, het afstand nemen van cliënten en meer vanuit helicopterperspectief kijken naar een dossier en dus de meerzijdige partijdigheid, het in dialoog gaan om hypotheses te toetsen, probleemplossend denken en flexibiliteit in handelen. Naar het einde van de stage toe heeft verzoekster daar wel nog vooruitgang in gemaakt en ze heeft de feedback die haar op 10 maart was gegeven, ter harte genomen, maar was nog onvoldoende geëvalueerd om te kunnen stellen dat deze werkpunten weggewerkt waren.

Nu er geen sprake is van tegenstrijdigheid in de evaluaties, dient te worden besloten dat ook uit die (onbestaande) tegenstrijdigheid niet kan worden afgeleid dat de evaluatie van verzoekster niet objectief zou zijn gebeurd.

Verzoekster merkt bij dat middelonderdeel nog op dat op het evaluatieformulier te lezen staat dat ze de beschrijving van haar stageplaats niet heeft ingediend (per e-mail), en wijst ernaar dat ze die beschrijving wel tijdig heeft ingediend, maar door die op te laden op Ufora, zoals vereist door de introductieslides.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat dit om een detail gaat, dat geen invloed heeft gehad op de eindbeoordeling door de USV en ook nu niet in de eindbeoordeling van de institutionele beroepscommissie. Ze merkt daarbij louter voor de volledigheid op dat lectuur van de introductieslide leert dat Ufora weliswaar was aangegeven als een plaats waar die voorstelling moest worden opgeladen, maar dat ook expliciet werd gevraagd om dit ook in te dienen bij de ISV rechtstreeks. Verzoekster ontkenkt niet dat ze dit niet heeft gedaan, en de informatie op het evaluatieblad is in dat opzicht ook correct.

Verzoekster stelt in een tweede onderdeel van haar vijfde middel dat de evaluatiekritieken en de beoordeling door de stagementor niet beantwoordden aan objectieve criteria. Ze herhaalt dat de stagementor in maart al had aangegeven dat ze niet zou slagen voor de stage. Daarbij zou verwezen zijn naar opmerkingen die de stagementor naar eigen zeggen van collega's zou hebben ontvangen. Ze verwijst vervolgens naar de verklaring van hoofdverpleegkundige [A.R.] die aangeeft dat hem woorden in de mond zouden zijn gelegd die hij niet heeft gezegd, dat niet naar hen toe werd uitgelegd wat de stage van verzoekster inhoudt, hem ook nooit een vraag gesteld werd om de stage te beoordelen, en je "bijna zou denken dat het om subjectieve redenen is". Verzoekster herhaalt ook nog eens dat uit het administratief dossier blijkt dat er geen nuttig gevolg is gegeven aan het advies van de ombudspersoon om voorafgaand aan de deliberatie de hoofdverpleegkundige te contacteren.

Verzoekster verwijst vervolgens naar e-mailberichten van 19 april 2021 en 25 mei 2021 waaruit allerminst de overtuiging zou blijken dat verzoekster de leerdoelstellingen en evaluatiecriteria van het vak stage zou hebben bereikt, maar dat er andere, niet-legitieme redenen zijn om verzoekster niet te laten slagen. Ze stelt ook dat uit het e-mailbericht van

19 april 2021 blijkt dat het bijzonder statuut van verzoekster bepalend was voor de negatieve beoordeling.

De institutionele beroepscommissie herhaalt dat de eindbeoordeling niet gebeurt door de stagementor, maar door de universitaire stageverantwoordelijke, op advies van de ISV die de studente van nabij heeft gevolgd. De commissie stelt vast dat verzoekster alleszins niet betwist dat de ISV en de universitaire stageverantwoordelijke wel degelijk objectief hebben geoordeeld.

De institutionele beroepscommissie stelt vervolgens vast dat niet is bewezen dat de stagementor begin maart heeft gezegd dat verzoekster niet zou slagen voor haar stage. Uit de stukken van het dossier blijkt wel dat aangegeven is dat verzoekster op dat moment nog niet als geslaagd kon worden beschouwd voor de stage, en dat de bezorgdheid is geuit dat slagen voor de stage moeilijk zou worden omdat er onvoldoende progressie werd gemaakt. Dat heeft overigens ook de ISV moeten vaststellen, wier objectiviteit niet wordt betwist.

Zoals reeds gezegd behoort dit tot het normale evaluatieproces van een stage en is het zelfs de taak van de mentor om zo nodig tijdig aan te geven dat een stage niet goed evolueert, zodat de betrokken student nog eens extra op de werkpunten wordt gewezen en nog de kans krijgt te remediëren. Maar dat ze dergelijke boodschap heeft gegeven betekent geenszins dat de mentor verzoekster daarna niet meer objectief zou kunnen beoordelen. Niets in het dossier doet vermoeden dat de mentor niet objectief zou zijn geweest.

Wat de verklaring van dhr. [A.R.] betreft, merkt de institutionele beroepscommissie op dat een hoofdverpleegkundige inderdaad niet betrokken wordt in het evaluatieproces als zodanig en daarvoor ook niet gekwalificeerd is. Dat neemt niet weg dat een stagementor met haar team, inclusief de hoofdverpleegkundigen, wel mag overleggen over de stage en opmerkingen die andere teamleden geven, zowel positieve als negatieve, kan meenemen in de uiteindelijke beoordeling van de stagiair, wat hier ook is gebeurd. De stagementor geeft overigens in haar eindverslag expliciet aan dat niet al haar teamleden dezelfde opmerkingen hebben en merkt er bijvoorbeeld op dat in de afdeling ‘de boterbloem’ de meeste personeelsleden de inbreng van verzoekster wel zinvol vonden, ook de hoofdverpleegkundige.

De institutionele beroepscommissie gaat ervan uit dat de mentor in eer en geweten de beoordeling heeft gemaakt. Ze acht de verklaring van dhr. [A.R.] niet van die aard dat deze de vaststellingen van de mentor zou kunnen weerleggen. Verzoekster toont overigens niet aan dat gezegd zou zijn dat dhr. [A.R.] effectief die uitlatingen zou hebben gedaan die hij ontkent te hebben gedaan. De institutionele beroepscommissie wijst er daarbij op dat verzoekster wel vaker feedback niet goed interpreteert en personen woorden in de mond legt die ze niet hebben gezegd of opmerkingen uit hun context rukt. De institutionele beroepscommissie verwijst hierbij onder meer naar een opmerking in het evaluatieverslag van de ISV, die overigens specifiek betrekking heeft op de mail die verzoekster aan dhr. [A.R.] stuurde:

“Voorafgaand aan de stagecommissie is er communicatie geweest vanuit een hoofdverpleegkundige naar mij als ISV toe, die niet akkoord gaat met de beoordeling door mentor. Dit mailverkeer (21/6/21), net als mail van x rond andere verpleegkundigen (24/6/21), neem ik mee naar de stagecommissie om te bespreken hoe hiermee om te gaan. In deze mail van x naar verpleegkundige valt het me

op dat mijn woorden van de eindbespreking ‘uit context gehaald’ worden en totaal verkeerd worden overgebracht". (nadruk toegevoegd)

Eén en ander blijkt ook uit het feit dat verzoekster blijft beweren dat de institutionele ombudspersoon zou hebben geadviseerd dat de UGent zelf contact zou opnemen met andere teamleden om te vragen hoe de stage is verlopen. De institutionele ombudspersoon is zeer formeel dat ze dergelijk advies niet heeft gegeven maar integendeel uitdrukkelijk heeft aangegeven dat de UGent dergelijke stappen niet zal en niet mag nemen. Dat blijkt ook nog eens uitdrukkelijk uit het e-mailbericht van de ombudspersoon ([N.D.]) d.d. 31 mei 2021 dat verzoekster zelf neerlegt in stuk 14 van haar dossier.

Wat de e-mailberichten van 19 april 2021 en 25 mei 2021 betreft stelt de institutionele beroepscommissie vast dat het gaat om een conversaties tussen de ISV en de universitaire stageverantwoordelijke.

In de mail d.d. 19 april 2021 wordt overlegd over de score die aan de stage zou worden gegeven. De ISV wijst er de universitaire stageverantwoordelijke op dat de mentor in haar stagebeoordeling de score 9/20 voorstelde en ze stelt inderdaad de vraag of een onvoldoende voldoende kan worden gestaafd. Die zin, die verzoekster andermaal helemaal uit de context rukt, wijst er evenwel geenszins op dat de ISV niet de overtuiging zou hebben dat verzoekster de leerdoelstellingen van de stage niet heeft behaald en dat er dus andere, niet-legitieme, redenen zouden zijn om verzoekster niet te doen slagen. Die overtuiging is er kennelijk wel. De ISV geeft alvast onmiddellijk volgend op deze zinsnede aan dat het geven van een onvoldoende de beste beslissing is.

Het is overigens ook niet illegitiem dat de ISV aan de USV de vraag stelt of een onvoldoende voldoende kan worden gestaafd, en aldus aangeeft daarover te willen overleggen. Het toont integendeel aan dat ISV en USV de beoordeling van de mentor niet zonder meer hebben overgenomen, maar zich ook zelf op basis van het hele dossier en de vele gesprekken die er zijn geweest met de mentor en de studente een oordeel hebben gevormd over de stage en onderzocht hebben of er, alle gegevens samen genomen, toch geen ander eindcijfer diende te worden gegeven.

Verzoekster leest in een e-mailbericht van 25 mei 2021 dat gezegd zou zijn dat ze “toch voorzichtig moeten zijn”. De institutionele beroepscommissie leest die uitspraak nergens. De mail van 25 mei 2021 betreft andermaal een conversatie tussen de ISV en de USV over een mail die verzoekster stuurde op 24 mei 2021 en waarin ze aangeeft nog eens te willen overleggen, wijst op intriges op de werkvloer en vraagt aan de ISV om met de hoofdverpleegkundige te spreken. De ISV vraagt aan de USV hoe ze hiermee moet omgaan, en de USV geeft aan dat ze het ook niet goed weet en daarover graag het advies wil inwinnen van de institutionele ombudspersoon. Uit deze mailconversatie blijkt allerminst dat ISV en USV zouden twijfelen over de gegeven eindquatering, en de institutionele beroepscommissie ziet dan ook niet wat de relevantie zou zijn van deze berichten voor het argument dat verzoekster naar voor brengt rond het beweerde ontbreken van een objectieve evaluatie.

Verzoekster stelt [ten slotte] dat uit de mail van 19 april 2021 zou blijken dat het bijzonder statuut bepalend zou zijn geweest voor de onvoldoende die werd gegeven. De institutionele beroepscommissie leest ook dat niet in de bedoelde mail van 19 april 2021. In die mail wordt nergens verwezen naar het bijzonder statuut. De ISV merkt er enkel op dat het haar

niet correct lijkt dat verzoekster momenteel zou afstuderen en aan het werk zou kunnen gaan als psycholoog en dat ze best even een pauze inlast om aan zichzelf te werken. Daaruit afleiden dat ze omwille van haar functiebeperking niet zou zijn geslaagd, is echter wel erg ver gezocht. Uit de eindevaluatie van de mentor blijkt dat er nog erg veel werkpunten overblijven. Hetzelfde blijkt ook uit het eindverslag van de ISV. Dat een deel van die werkpunten mogelijk het gevolg zijn van de problemen van verzoekster die aanleiding hebben gegeven tot het toekennen van het bijzonder statuut, doet daaraan geen afbreuk. Haar stage werd onvoldoende beoordeeld omdat er nog teveel cruciale werkpunten bleven bestaan op het einde van de stage, niet omdat verzoekster een bijzonder statuut zou hebben.

De institutionele beroepscommissie merkt hierbij nog op dat het feit dat iemand bepaalde faciliteiten toegekend krijgt in het raam van een bijzonder statuut, geen afbreuk doet aan het feit dat die student wel degelijk de eindcompetenties moet behalen, en dat het bijzonder statuut geen reden mag zijn om de lat lager te leggen.

In een derde onderdeel bij zijn vijfde middel stelt verzoekster dat er een niet-objectieveerbare omslag zou zijn in de evaluatiekritieken en beoordeling na februari 2021. Haar betoog is vervolgens een kopie van delen van het betoog dat ze ook al gaf ter ondersteuning van haar vierde middel. Het werd hoger in deze beslissing al beantwoord.

In een vierde onderdeel stelt verzoekster dat haar op volstrekt onjuiste en onredelijke gronden moedwillig een niet-delibereerbaar cijfer werd gegeven, waardoor op onrechtmatige wijze in het evaluatieproces zou zijn ingebroken door aldus aan de examencommissie te verhinderen te beslissen dat ze globaal geslaagd is voor de opleiding.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat dit middel ten deze niet relevant is. Het intern beroep is immers een beroep met volle devolutieve werking, waardoor de beslissing van de institutionele beroepscommissie in de plaats komt van de beslissing van de bevoegde lesgever. De institutionele beroepscommissie is daarbij ook bevoegd om te onderzoeken of de studente al dan niet kan slagen voor de opleiding.

Los daarvan geeft de institutionele beroepscommissie mee dat het feit dat verzoekster 9/20 heeft gekregen voor de stage de beoordelingsbevoegdheid van de examencommissie geenszins heeft aangetast. De examencommissie bleef bevoegd om na te gaan of verzoekster geslaagd verklaard kon worden of niet, en dat binnen het daartoe geldende reglementaire kader. Dat ze niet kon slagen, is het gevolg van het feit dat het OER in beginsel niet toelaat dat een onvoldoende voor een verplichte stage wordt getolereerd, omdat dergelijk opleidingsonderdeel essentiële competenties bijbrengt binnen een opleiding die niet op een andere wijze kunnen worden verworven. Als er al sprake zou zijn van een beperking van de beoordelingsbevoegdheid van de examencommissie, dan is dat een beperking die door het OER is voorzien.

En zoals hierboven al is gebleken is er ook geen sprake van onjuiste of onredelijke gronden op basis waarvan de onvoldoende zou zijn toegekend, laat staan van enige moedwilligheid om verzoekster te beletten het diploma te verwerven.

In een zesde middel stelt verzoekster dat de artikelen 41 en 51 S 1 OER zouden zijn geschonden.

Verzoekster stelt vooreerst dat de in de ECTS-fiche beschreven evaluatievormen en evaluatiemodaliteiten zijn miskend omdat ze nog steeds niet zou weten wat gemaakte afweging en ponderering van de in de studiefiche en in de informatiegids beschreven criteria zou zijn.

Op dit argument werd hoger reeds ingegaan.

De institutionele beroepscommissie merkt daarbij nog op dat, waar verzoekster wijst op de score 10-11 in de rij ‘quotering geheel’ van het eindverslag van de ISV en er daarbij vanuit gaat dat dit de quotering is voor het vak als zodanig, dus voor stageverslag én stage, ze een verkeerde lezing geeft aan dat eindverslag. In de rij ‘quotering geheel’ wordt de quotering gegeven voor het volledige onderdeel ‘stageverslag’. Dat blijkt ook uit de commentaar die erbij staat, en die uitsluitend betrekking heeft op het onderdeel stageverslag.

In een volgend onderdeel stelt verzoekster dat punt 1.6.2. van de stagegids zou zijn miskend. Verzoekster stelt daarbij vooreerst dat de USV de beoordeling van de student dient te baseren op het ondertekende stageverslag, op het ondertekende logboek, op de evaluatieschalen van de stagementor, op de zelfevaluatie van de student en op het eindgesprek tussen student, mentor en USV (ze bedoelt ongetwijfeld ISV),

Ze herhaalt daarbij vooreerst dat “de evaluatieschalen van de mentor niet op een objectief criterium berusten” waarmee ze allicht in de lijn van haar eerdere betoog bedoelt dat de mentor haar niet objectief heeft beoordeeld. Dat werd hoger in deze beslissing reeds afdoende weerlegd.

Vervolgens wijst ze erop dat ingeval van sterke discrepantie tussen de beoordeling van de stagementor en de beoordeling van de stageverantwoordelijke, deze laatste de student moet uitnodigen voor een individueel gesprek. Ze merkt op dat dit niet is gebeurd en zelfs resoluut werd afgewezen.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat er absoluut geen sprake is van “sterke discrepantie” tussen de beoordeling van de stagementor en deze van de stageverantwoordelijke. Beiden zaten integendeel helemaal op dezelfde lijn en beoordeelden de stage als onvoldoende. Er was dan ook geen enkele reden om nog een extra individueel gesprek met de studente te organiseren.

In een zevende middel stelt verzoekster dat artikel II.276 §3 Codex hoger onderwijs zou zijn miskend. Ze merkt op dat haar redelijke aanpassingen werden toegekend, maar is van mening dat met haar bijzonder statuut bij het verloop van de stage én bij de evaluatie geen/onvoldoende rekening is gehouden. Ze stelt ook dat er voor de aanvang van de stage al onnodige verklaringen zouden zijn afgelegd omtrent de specifieke aard van de functiebeperking wat de komst van verzoekster naar de stageplaats reeds voor de aanvang van de stage zou hebben ‘gekleurd’.

Vervolgens citeert ze enkele opmerkingen uit de eindevaluatie van de mentor en merkt ze op dat die precies over die elementen gaan waarvoor redelijke aanpassingen werden voorgesteld, maar waaraan niet of onvoldoende zou zijn tegemoetgekomen. Ze stelt dat er daarbij ook met het bijzonder statuut strijdige niet-relevante evaluatiekritieken zouden zijn geformuleerd.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat verzoekster inderdaad reeds van bij de aanvang van haar studies in 2007-08 beschikt over het bijzonder statuut op grond van functiebeperkingen. Ze meldde dat op 22 oktober 2020 ook aan de ISV. Het aanspreekpunt student 6 functiebeperking gaf volgende aandachtspunten mee ter zake:

“x heeft nood aan duidelijke structuur en extra sturing. Voorspelbaarheid en duiding stellen x op haar gemak.

Het aanleren en inoefenen van vaardigheden kan meer tijd vragen bij x. Begrip voor het soms tragere werkritme is wenselijk.

Het is zinvol om de vooruitgang op stage regelmatig te monitoren en daarbij te voorzien in heldere en duidelijke feedback.

Leerpunten en verwachtingen ook concreet te formuleren naar haar toe.

Het spreiden van de stage kan problemen met mentale vermoeidheid en beperkte belastbaarheid opvangen. Dit kan door een dag of enkele dagen per week minder stage te lopen.

Het inbouwen van rustmomenten zal nodig zijn ifv mentale vermoeidheid, overbelasting, overprikkeling. Dit uit zich in moeilijkheden met aandacht en geheugen, moeilijkheden met planning en organisatie en trager denken en spreken.

Het voorzien van een rustige ruimte op de stageplaats om Indien wenselijk zich even terug te trekken en tot rust te komen is wenselijk.”

De institutionele beroepscommissie is van mening dat hier wel degelijk afdoende rekening mee werd gehouden:

- Uit de stukken blijkt dat bij de toewijzing van de stageplaats al maximaal rekening werd gehouden met de behoeften van de studente en dat een stageplaats werd toegewezen waarvan gekend is dat men open staat voor studenten met beperkingen en daar ook de nodige aandacht aan besteedt. De stageplaats en, binnen die stageplaats, de stagementor die aan verzoekster werd toegewezen heeft in het verleden overigens al met succes studenten met soortgelijke functiebeperkingen begeleid. Verzoekster zelf heeft ook aangegeven dat de mentor zeer ontvankelijk was wat betreft haar aangegeven noden in het kader van de functiebeperking.
- Verzoekster geeft aan in een mail van 27 oktober 2020 dat ze bereid is om harder en langer te werken, maar daar waarschijnlijk ook meer tijd voor nodig zal hebben, bvb. de mogelijkheid van 3 stagedagen per week zodanig dat ze thuis een extra dag aan voorbereidingen, verslagen, ... kan spenderen. Uit het dossier blijkt dat de mentor heeft aangegeven dat een minimale aanwezigheid van 2,5 dagen per week wordt verwacht. Het logboek van verzoekster leert ook dat de mogelijkheid van weken van 3 stagedagen ruimschoots bestond, en dat verzoekster zelfs tijdens de periode van de covid-uitbraak zeer vaak slechts drie dagen op de stageplaats aanwezig was.
- Op 6 augustus 2020 is er een overleg geweest met stagementor, ISV, verzoekster en mevr. [D.L.] (aanspreekpunt student functiebeperking) over de opstart van de stage van verzoekster. Daarin werden afspraken gemaakt over wat mogelijk was binnen de stage in het licht van het bijzonder statuut van de studente, en werden ook een aantal leerpunten voor verzoekster duidelijk geformuleerd.
- Uit de stukken blijkt dat zowel de ISV als de stagementor zeer sterk hebben ingezet op begeleiding van en feedback aan de studente. Verzoekster heeft hen daarvoor ook

meermaals explicet bedankt (vb.. mail d.d. 1 februari 2021 aan de ISV met de mentor in cc; mail d.d. 7 maart 2021 aan de ISV met de mentor in cc).

- Hoewel de afspraak was dat verzoekster zelf zou aangeven wanneer ze nood had aan meer rust en extra tijd voor zelfzorg, hebben zowel de mentor als de ISV heel regelmatig aangedrongen op meer aandacht daarvoor. De ISV heeft de studente ook verplicht om in de periode na 18 december drie weekends rust in te bouwen omdat ze daar duidelijk aan toe was maar daar zelf te weinig oog voor had.
- Verzoekster van haar kant heeft nooit gesignaleerd dat er te weinig rekening werd gehouden met haar bijzonder statuut, wat erop wijst dat daar op de werkvloer wel degelijk voldoende aandacht voor was.

Verzoekster beweert dat er bij het begin van de stage al onnodige verklaringen zouden zijn afgelegd omtrent de specifieke aard van de functiebeperking wat de komst van verzoekster naar de stageplaats reeds voor de aanvang van de stage zou hebben ‘gekleurd’. Verzoekster beperkt zich hier echter tot een blote bewering die door niets wordt gestaafd. In het stuk 13 waarnaar ze verwijst stelt ze enkel dat zowel de hoofdverpleegkundige van afdeling K0 en K1 als die van afdeling B haar zouden hebben verteld dat haar mentor nog voor dat ze haar stage startte “iets” heeft gecommuniceerd rond haar functiebeperking, maar wat dat dan was, geeft ze niet aan. Verzoekster toont ook niet aan dat ze door die communicatie in een slecht daglicht zou zijn gesteld.

De institutionele beroepscommissie kan aannemen dat er inderdaad “iets” over haar bijzonder statuut gemeld is aan het kaderpersoneel. Dat kan ook moeilijk anders, vermits de aandachtspunten die in het raam van het bijzonder statuut werden meegegeven aan de stageplaats aandachtspunten zijn waar op de werkvloer rekening mee moest worden gehouden, wat uiteraard enkel mogelijk is als zij die het werk op de werkvloer in goede banen leiden (waaronder in de eerste plaats de hoofdverpleegkundigen) ook weet hebben van die aandachtspunten.

Er blijkt echter uit niets dat de mentor méér heeft meegedeeld dan wat strikt noodzakelijk is om te garanderen dat aan de opgegeven aandachtspunten tegemoet gekomen zou worden, noch dat die mededeling een negatief beeld van haar zou hebben gecreëerd en aldus een invloed zou hebben gehad op het verloop of de beoordeling van de stage.

Verzoekster citeert vervolgens enkele fragmenten uit de eindevaluatie door de stagmentor:

“x moet nog wat steviger in haarschoenen staan, overleg in teams loopt niet vlot (meerdere teamleden geven dit aan)”, “mag positiever kijken naar de inzet van collega’s”, “soms brengt x haar mening nogal ongenuineerd en soms wat veroordelend tegenover de andere partij. x moet duidelijk kunnen nuanceren als ze wil ventileren tegen een collega”, “x moet ook leren om prioriteiten te bepalen, ook in moeilijke omstandigheden en crisis.”

Ze stelt dat dit precies de elementen zijn waarvoor redelijke aanpassingen werden vooropgesteld doch waaraan kennelijk niet of minstens onvoldoende werd tegemoetgekomen. Ze verduidelijkt deze bewering evenwel niet, en in welke zin voor die elementen niet voldoende zou zijn tegemoetgekomen aan de redelijke aanpassingen wordt niet verduidelijkt.

Blijkbaar gaat ze ervan uit dat het feit dat ze door haar functiebeperking recht heeft op redelijke aanpassingen ertoe moet leiden dat ze minder streng wordt beoordeeld op het al dan niet bereiken van de eindcompetenties. Dat is echter niet de strekking van de redelijke aanpassingen. Studenten met een functiebeperking krijgen hetzelfde diploma als studenten zonder functiebeperking en moeten dezelfde doelstellingen behalen, zowel op vak- als op opleidingsniveau. Redelijke aanpassingen zijn erop gericht om die studenten te faciliteren zodat het ook voor hen mogelijk is om die eindcompetenties te behalen, maar hebben niet tot doel dat de lat finaal lager zou worden gelegd.

Verzoekster stelt tenslotte dat er ook met het bijzonder statuut strijdige niet-relevante evaluatiekritieken zouden zijn geformuleerd, met name:

“dit kan haar later ook parten spelen bij sollicitatiegesprekken”, “x is mogelijk vatbaar voor burn-out, door te weinig zelfzorg”, “heel wat teamleden geven aan dat de samenwerking met x geen echte meerwaarde voor hen betekende. Dit geldt niet voor alle teamleden, maar toch voor ongeveer de helft”, en “Een eerlijke beoordeling wordt 9/20, deze visie wordt ook door de directie ondersteund en door de helft van de andere leidinggevenden”.

Waar de mentor in haar evaluatie opmerkt dat het feit dat verzoekster wat steviger in haar schoenen moet staan haar parten kan spelen bij sollicitatiegesprekken en dat verzoekster door gebrek aan zelfzorg mogelijks ook vatbaar is voor burn-out gaat het om loutere bezorgdheden die meegegeven worden, maar niet om kritiek die mee bepalend zou zijn geweest voor het eindcijfer. Dat naar aanleiding van een beoordeling ook dergelijke bezorgdheden worden meegegeven, maakt de beoordeling niet onregelmatig.

Dat voor heel wat teamleden de samenwerking met verzoekster niet echt een meerwaarde betekende, en dat de visie dat 9/20 een eerlijke beoordeling is wordt ondersteund door de directie en door de helft van de andere leidinggevenden, is wel degelijk relevantie informatie voor de ISV en de USV die de stage uiteindelijk moeten beoordelen. Het geeft immers aan dat de mentor voor haar evaluatie niet enkel gesteund op eigen bevindingen, maar daarover ook met haar team en de directie heeft overlegd, wat als een good practice kan worden beschouwd.

En ook hier verduidelijkt verzoekster niet en ziet de institutionele beroepscommissie niet hoe die elementen dan wel strijdig zouden zijn met haar bijzonder statuut.

De institutionele beroepscommissie besluit dat er geen enkele reden is om aan te nemen dat er onvoldoende rekening zou zijn gehouden met het bijzonder statuut van verzoekster en de redelijke aanpassingen die in dat kader werden vooropgesteld.

De institutionele beroepscommissie besluit dat de stage correct werd begeleid en beoordeeld en dat er dan ook geen enkele reden is om aan te nemen dat het gegeven examencijfer geen correcte beoordeling inhoudt van de prestaties van verzoekster. Uit het dossier blijkt dat de studente wel degelijk sterktes heeft en dat ze in het bijzonder theoretisch wel sterk is, zeer gemotiveerd is en zich ook zeer hard heeft ingezet. Haar reflectieverslagen en reflectiebladen getuigen er ook van dat ze sterk is in reflectie en zelfreflectie. Er blijkt ook uit dat ze empathisch is en erin slaagt om een vertrouwensband op te bouwen met de bewoners van het woonzorgcentrum.

De Institutionele beroepscommissie stelt evenwel vast dat er doorheen de stage ook heel wat werkpunten naar boven zijn gekomen, en dat die zich vooral sterk manifesteerden in de tweede helft van de stage, op een ogenblik waarop de lat stilaan hoger wordt gelegd en aan een stagiair hogere verwachtingen worden gesteld. Die werkpunten werden haar ook meermaals gesigneerd bij feedback, en begin maart werd haar ook zeer duidelijk gemaakt dat ze zeer dringend progressie moest maken op die werkpunten, wilde ze slagen voor de stage.

Uit het verslag van de mentor blijkt dat de studente met die feedback ook effectief aan de slag is gegaan, maar dat er tot op het einde van de stage werkpunten bleven bestaan. Datzelfde blijkt ook uit de finale beoordeling van de ISV. De institutionele beroepscommissie detecteert in het bijzonder onder meer volgende blijvende werkpunten:

- Verzoekster is weliswaar gegroeid in zelfstandig functioneren, maar tot op het einde van de stage bleef supervisie al te zeer nodig, vooral op vlak van planning, doorgeven van informatie en onthouden van opdrachten.
- Van bij het begin van de stage werd verzoekster gewezen op de nood aan meerzijdige partijdigheid en op het feit dat ze zichzelf niet mag vereenzelvigen met de cliënt. Ook al is verzoekster daarin gegroeid naar het einde van de stage toe, blijkt dat dit werk punt ook dan nog onvoldoende was weggewerkt en er zich te vaak situaties bleven voordoen waarin verzoekster teveel focuste op de visie van de cliënt. Dat heeft tot op het einde van de stage voor moeilijkheden gezorgd. Verzoekster neemt het teveel op voor de bewoners tegen het beleid van de instelling in, wat blijkens de toelichting door de USV er ook toe heeft geleid dat ze verpleegkundigen tegen elkaar opzette.
- Verzoekster bleef tot op het einde van de stage problemen ondervinden met planning. Het blijft voor haar moeilijk om prioriteiten te bepalen
- Het werken in teamverband liep tot op het einde van de stage niet steeds vlot. Het overleg in teams liep niet vlot. Verzoekster brengt haar mening ook nogal ongenuineerd over en is soms veroordelend tegenover de andere partij. Ze moet meer kunnen nuanceren als ze wil ventileren tegen een collega.

Het examencijfer van 9/20 is in het licht van dit alles een correcte weergave van de prestaties van de studente.

De institutionele beroepscommissie stelt bij dit alles nog vast dat verzoekster ook niet het vereiste aantal uren en dagen stage heeft gelopen. Uit haar logboek blijkt dat ze slechts 860,25 uren stage heeft gelopen daar waar een minimum van 950 uren stage moet worden gelopen. Blijkens het evaluatieverslag van de ISV heeft de studente blijkbaar aangegeven dat ze “niet meer alles overgenomen zal hebben vanuit haar agenda ...”. Tot op vandaag ligt evenwel niets voor waaruit afgeleid kan worden dat de stage wel aan dat minimum voldoet.

Verzoekster heeft haar stage bovendien zelf voortijdig afgebroken. Ze diende nog één week stage te lopen. Er werd afgesproken dat die week kon worden opgevuld met thuiswerk en de stagementor heeft haar ook een opdracht gegeven die ze in die week kon afwerken, en waarvan ze het resultaat aan de mentor mocht bezorgen via mail. Verzoekster heeft die opdrachten uiteindelijk niet meer uitgevoerd.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat het feit alleen al dat verzoekster niet het vereiste aantal uren en dagen stage heeft gevolgd, op zich ook reeds verantwoordt dat verzoekster niet slaagt voor de stage.

Naast de stage dient ook een score te worden toegekend voor het onderdeel ‘stageverslagen’. De ISV scoorde die stageverslagen globaal op 10 à 11 op 20. Verzoekster geeft in haar verzoekschrift geen enkele kritiek op dit deelcijfer waaruit afgeleid kan worden dat ze dit deelcijfer niet betwist.

Dit cijfer kan er evenwel niet toe leiden dat verzoekster toch een credit kan verwerven voor het vak ‘stage en deontologie’. Daartoe is immers vereist dat ze slaagt voor beide onderdelen van de stage. Vermits ze niet slaagt voor het onderdeel ‘stage’ kan ze niet slagen voor het vak ‘stage en deontologie’.

De institutionele beroepscommissie besluit dat verzoekster voor het vak ‘stage en deontologie’ het eindcijfer 9/20 krijgt.

4. De vraag om deliberatie

Verzoekster voert in een achtste en laatste middel aan dat artikel 67 §2, 3° en artikel 71 OER zouden zijn miskend. Ze is van mening dat deliberatie aan de orde is nu ze de doelstellingen van de opleiding globaal heeft bereikt en er bijzondere omstandigheden voor handen zijn.

De regels waaraan een student moet voldoen om te slagen voor een opleiding zijn vastgelegd in artikel 71 van het Onderwijs- en Examenreglement (OER).

Behalve in een afstudeerjaar van een bacheloropleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma, master-na-bacheloropleiding of de specifieke lerarenopleiding, waar inderdaad beperkte compensaties mogelijk zijn conform artikel 71 §2, slaagt een student enkel voor een opleiding als hij voor elk van de af te leggen opleidingsonderdelen een creditbewijs heeft behaald.

Artikel 71 §3 van het OER laat niettemin toe om een student die niet aan deze criteria voldoet toch geslaagd te verklaren. Een dusdanige beslissing is enkel mogelijk in uitzonderlijke omstandigheden en mits blijkt dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn.

Deze bepaling vindt zijn grondslag in artikel II.229 al. 1 Codex Hoger Onderwijs dat luidt als volgt:

“De student wordt door de examencommissie voor het geheel van de opleiding geslaagd verklaard als die op gemotiveerde wijze van oordeel is dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. De toepassing van dit artikel verwacht dat de student kan aantonen dat er sprake is van bijzondere omstandigheden en dat hij kan aantonen dat hij de doelstellingen globaal genomen behaald heeft.”

Uit vaste rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (zie bijvoorbeeld R. Stvb. 28 maart 2018, nr. 4.239) blijkt dat om na te gaan of deze bepaling moet worden toegepast, volgende twee elementen moeten worden afgetoest:

- Heeft de student – niettegenstaande het tekort – toch de globale opleidingsdoelstellingen behaald? Dit veronderstelt zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve toetsing.
- Zijn er bijzondere, persoonlijke (familiale omstandigheden) of studie-gerelateerde (het individueel afgelegde studietraject) omstandigheden die voor de betrokken student als uitzonderlijk kunnen worden gekwalificeerd en waarvan redelijkerwijze kan worden aangenomen dat ze ervoor hebben gezorgd dat de student minder goed heeft gepresteerd dan van hem/haar in normale omstandigheden kon worden verwacht?

De bewijslast ter zake berust bij de student, zoals blijkt uit de rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen:

"Gewis mag van de student worden verwacht dat hij, wanneer hij zich beroept op 'bijzondere omstandigheden' of voorhoudt spijts tekorten toch de doelstellingen van de opleiding globaal te hebben behaald, daarvoor concrete elementen voorlegt en de organen van de instelling niet opzadelt met een omvangrijk onderzoek naar alle mogelijke argumenten die tot een globale geslaagd-verklaring zouden kunnen leiden. De bewijslast ligt, met andere woorden, in de eerste plaats bij de student". (zie bijvoorbeeld R. Stvb. 24 november 2017, nr. 4031)

De examencommissie heeft zich niet beraden over de specifieke situatie van deze studente. Er werden aan de examencommissie ook geen uitzonderlijke omstandigheden gemeld over of door deze studente. De examencommissie heeft bijgevolg de criteria zoals vastgelegd in artikel 71 van het OER gerespecteerd en toegepast.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat verzoekster voor alle vakken van de masteropleiding een credit behaalde, behalve voor het vak 'stage en deontologie'. Voor dat vak behaalt ze 9/20, wat een tekort is van 29 gewogen punten, daar waar er slechts 6 gewogen punten worden getolereerd. Het OER bepaalt bovendien uitdrukkelijk dat een tekort op een verplichte stage niet kan worden getolereerd.

Verzoekster van haar kant merkt weliswaar op dat ze ondanks het tekort voor het vak 'stage en deontologie' de opleidingsdoelstellingen voldoende zou hebben bereikt, maar komt hierbij niet verder dan een blote bewering met verwijzing naar enkele stukken waaruit dit zou moeten blijken, zonder evenwel aan te tonen hoe ze die einddoelstellingen dan wel zou hebben bereikt.

De institutionele beroepscommissie van haar kant stelt vast dat het feit dat verzoekster niet slaagt voor haar stage aantoont dat ze de beroepsspecifieke opleidingscompetenties (competentiegebied 6) niet heeft bereikt. Die competenties worden immers in eerste instantie via de stage bijgebracht. Aan de eerste voorwaarde opdat een deliberatie ondanks een tekort mogelijk zou zijn is dus niet voldaan. Los van de vraag of er al dan niet sprake is van bijzondere omstandigheden volstaat deze vaststelling om te besluiten dat verzoekster niet slaagt voor de opleiding tot master of science in de psychologie, afstudeerrichting klinische psychologie.

Het intern beroep wordt ongegrond verklaard."

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet ambtshalve evenmin enig bezwaar.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

In een eerste middel steunt verzoekster zich op haar ‘inzagerecht’.

Standpunt van partijen

Verzoekster herneemt het eerste middel dat zij in de interne beroepsprocedure heeft opgeworpen.

Zij voert aan dat uit de beslissing van de institutionele beroepscommissie blijkt dat het gebruikelijk is om overleg te plegen omtrent de quatering van de stage, en dat de stelling dat de stagecommissie in het besluitvormingsproces omtrent de toekennen van een examencijfer voor de stage geen (beslissende) invloed heeft gehad, juridische grondslag ontbeert. De institutionele beroepscommissie spreekt zich volgens verzoekster ter zake bovendien tegen waar zij citeert uit een verslag waaruit blijkt dat verzoeksters dossier op de stagecommissie werd besproken, met onder meer als voorwerp de voor verzoekster gunstige opinie van hoofdverpleegkundige A.R. Verzoekster insisteert dus dat de overwegingen van de stagecommissie relevant zijn en dat die commissie ook beslissingen heeft genomen – waarvan de schriftelijke neerslag niet voorligt.

In haar antwoordnota verwijst verwerende partij naar de overwegingen van de bestreden beslissing. Zij stelt dat de institutionele beroepscommissie beschikte over alle vereiste stukken en dat die ook allemaal ter inzage werden gegeven aan verzoekster. Niets van wat in de

bestreden beslissing wordt overwogen, wordt volgens verwerende partij weerlegd; verzoekster beperkt zich ertoe te stellen dat het verslag van de stagecommissie wel relevant zou zijn.

Verwerende partij herhaalt dat van de vergadering van de stagecommissie geen verslag werd opgemaakt, zodat ook geen verslag van die commissie kan worden voorgelegd. Ze herhaalt ook dat de stagecommissie geen enkele bevoegdheid heeft inzage quotering van de studente, en dat het, ongeacht wat in de stagecommissie is besproken, de verantwoordelijkheid is en blijft van de universitaire stageverantwoordelijke om de stage te quoteren.

Louter voor de volledigheid geeft verwerende partij ook mee dat verzoekster geenszins aantoont dat er in de stagecommissie discussie zou zijn geweest over haar dossier en “dat het voorwerp van de discussie daarvan (minstens) de afwijkende (en voor appellante gunstige) opinie van hoofdverpleegkundige A.R.” was. Het tegendeel kan, zo stelt verwerende partij, ook helemaal niet afgeleid worden uit het door verzoekster bedoelde citaat in de beslissing van de institutionele beroepscommissie (pagina 15). Uit dat citaat kan volgens verwerende partij immers enkel worden afgeleid dat de ISV in de stagecommissie de vraag wilde voorleggen hoe moet worden omgegaan met een dergelijke mail, en dus m.a.w. of de universitaire stageverantwoordelijke, die de stage moet quoteren, daar naar de mening van de stagecommissie wel of geen rekening mee moet houden. Er kan daarentegen allerminst uit worden afgeleid dat de quotering van de stage zelf op die stagecommissie zou worden besproken, zo stelt verwerende partij, die nog herhaalt dat een en ander ook niet de bevoegdheid is van de stagecommissie.

Tot slot wijst verwerende partij erop dat de stagecommissie, minder nog dan in ‘eerste aanleg’, een rol te spelen heeft bij de beoordeling ten gronde door de institutionele beroepscommissie. Deze laatste heeft de stage zelf beoordeeld aan de hand van de voorliggende stukken, inclusief de mail van A.R., en heeft geoordeeld dat de stage inderdaad niet voldoende was om te slagen en dat de mail van A.R. niet leidt tot een ander oordeel.

In haar wederantwoordnota herneemt verzoekster haar middel.

Beoordeling

Noch in de studiefiche van het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ (stuk 6 administratief dossier), noch in de ‘Informatiegids’ bij dit opleidingsonderdeel, komt een ‘stagecommissie’ ter sprake, laat staan dat aan dit orgaan een – al dan niet beslissende – stem zou zijn gegeven in de beoordeling van de student. Die beoordeling komt integendeel, rekening houdend met onder meer de input van de stagementor, uitsluitend toe aan de ‘universitaire stageverantwoordelijke’ (‘USV’).

Het verslag van een stagecommissie is derhalve geen voorgeschreven element in de beoordeling, en om die reden geen stuk dat zich in het administratief dossier dient te bevinden.

In dat opzicht is het middel ongegrond.

Verwerende partij verklaart verder dat er van de bijeenkomst van de stagecommissie geen verslag is opgesteld. Benevens het gegeven dat zulks, zoals hierboven is komen vast te staan, ook niet is voorgeschreven, overtuigt verzoekster er niet van dat een dergelijk stuk niettemin wél bestaat.

Wat niet bestaat, kan niet worden voorgelegd.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

Standpunt van partijen

Het tweede middel bestaat uit de loutere herneming van een voorbehoud dat verzoekster in het intern beroep heeft doen gelden.

Verwerende partij leest in dit middel geen argument. Zij licht toe dat verzoekster na dit voorbehoud in het intern beroep en na inzage van het administratief dossier nog een aanvullende nota heeft ingediend, die ook ontvankelijk werd verklaard.

In haar wederantwoordnota neemt verzoekster niet de moeite de relevantie van dit middel nader toe te lichten, noch doet zij er afstand van.

Beoordeling

Het middel heeft duidelijk geen enkel uitstaans met de thans bestreden beslissing, en formuleert er ook geen kritiek op.

Het gaat om loutere bladvulling, die niet ontvankelijk is.

Derde middel

In een derde middel beroept verzoekster zich op het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Ook hier herneemt verzoekster het middel dat zij in de interne beroepsprocedure heeft ontwikkeld.

De kritiek die zij er ten aanzien van de bestreden beslissing aan toevoegt, luidt:

“Anders dan de institutionele beroepscommissie aanneemt (de commissie meent uit de bijgebrachte stukken slechts af te kunnen leiden dat in maart 2021 werd vastgesteld dat het voor appellante niet makkelijk zou zijn om nog te slagen), blijkt uit de door appellante en door verweerster zelf bijgebrachte stukken, dat de eigenlijke evaluatie is gebeurd voor [het] einde [van de] stage en dat reeds in maart 2021 overleg had plaatsgevonden (waarin de ISV en de stagebegeleider waren betrokken) waarbij werd besloten dat verzoekster niet zou slagen. De institutionele beroepscommissie miskent de bewijskracht van deze stukken.”

Verwerende partij verwijst in haar antwoordnota naar de overwegingen van de institutionele beroepscommissie.

Zij voert voorts aan dat verzoekster deze vaststellingen van de beroepscommissie niet weerlegt. Verzoekster, zo betoogt verwerende partij, wijst er enkel op dat uit de stukken die ze zelf voorlegt blijkt dat de beoordeling wel degelijk vroeger heeft plaatsgevonden, en dat de institutionele beroepscommissie in haar oordeel de bewijskracht van deze stukken heeft

miskend, maar dan wel zonder te verduidelijken over welke stukken dit gaat, en wat in die stukken er dan wel op zou wijzen dat er toch reeds veel vroeger dan op het einde van het academiejaar was beslist dat verzoekster niet mocht slagen. Evenmin geeft verzoekster aan welke bijzondere bewijskracht die stukken dan wel zouden hebben, zodat ze, voor zover ze al dergelijke informatie zouden inhouden, zouden moeten primeren bovenop wat blijkt uit de stukken van het administratief dossier, die allemaal *in tempore non suspecto* zijn opgesteld.

Verwerende partij herhaalt ook hierbij nogmaals dat de beslissing die thans voorligt niet de initiële examenbeslissing is, maar wel de beslissing van de institutionele beroepscommissie, die op basis van een eigen onderzoek en een eigen beoordeling van alle beschikbare stukken tot de conclusie is gekomen dat het eindcijfer 9/20 een correcte beoordeling inhoudt van de prestaties van verzoekster. Van deze beslissing kan verzoekster alvast niet beweren dat ze voortijdig werd genomen, zo besluit verwerende partij.

Ook hier brengt de wederantwoordnota verder niets nieuws.

Beoordeling

Uit geen enkel voorliggend stuk kan worden opgemaakt dat er vóór de afloop van de stage een definitieve beslissing is gevallen omtrent de quatering, dan wel het al dan niet slagen op zich van verzoekster. Samen met verwerende partij moet de Raad overigens vaststellen dat verzoekster nalaat enige verduidelijking te brengen in wélke stukken dan precies bewijs van haar stelling kan worden gevonden.

Evenmin toont verzoekster aan dat de stage door de stageplaats of door verwerende partij werd stopgezet, of dat aan de zijde van de stageplaats of de stagebegeleiding standpunten zijn meegedeeld die op decisieve wijze hebben geleid tot het stopzetten van de stage door verzoekster.

De aangehaalde overweging dat het, gelet op de evolutie van de stage en de prestaties van de student, ‘niet makkelijk’ zal zijn om nog te slagen, is slechts een tussentijdse vaststelling en kan in voorkomend geval gelden als aanmoediging om alsnog beter te doen, maar is geen voorafname op een eindbeoordeling.

Verzoekster spreekt de bestreden beslissing overigens niet overtuigend tegen waar deze overweegt dat verzoekster eerder zelf de stage heeft stopgezet, door haar laatste verplichtingen niet meer te vervullen.

In die omstandigheden ziet de Raad niet in wat, in het licht van de volheid van bevoegdheid van de institutionele beroepscommissie, de relevantie kan zijn van de door verzoekster aangehaalde communicatie.

Het derde middel is ongegrond.

Vierde middel

Verzoekster steunt een vierde middel op het zorgvuldigheidsbeginsel en de formelemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Ook hier herneemt verzoekster het middel zoals het in het intern beroep werd opgeworpen.

Zij stelt verder:

“De daartoe door appellante bijgebrachte stukken worden door de institutionele beroepscommissie niet besproken.

Het is verder onjuist, zoals de institutionele beroepscommissie aanneemt, dat zij haar stage zelf voortijdig zou hebben afgebroken en zij blijkens haar logboek slechts 860,25 uren stage zou hebben gelopen, daar waar minimaal 950 uren stage zouden moeten worden gelopen. Het is precies op vraag van appellante dat de stage werd voortgezet, weliswaar d.m.v. van thuiswerk, en waaromtrent zij het akkoord van de ISV bekwam (stuk 37).

Appellante brengt haar aanvullend logboek bij, i.e. omtrent de 5 halve dagen van de thuisopdracht (20 uur – 5 dagen van 4 uur) (stuk 38). Aldus bekomt men een totaal van 981,75 uur stage. De vereiste stage-uren werden dus ruimschoots gehaald. Voormelde 5 halve dagen meegerekend, bereikte appellante ook het vereiste aantal dagen (“Het totaal urenpakket om erkend te worden als psycholoog is 950 uur en duurt minimum 125 dagen”).

Als verbindende stagevereiste geldt dat minimum 70% van de gedane stage uren cliëntgericht zijn. Appellante heeft 81% cliënturen (ook conform het zgh. onvolledige logboek voldoet appellante aan die verbindende stagevereiste).

Bovendien verliest de bestreden beslissing uit het oog dat het logboek voor einde stage diende ingediend (14 april 2021), zodat evident niet alle uren konden waren geregistreerd. De eerste versie van het logboek diende op 14 april 2021 ingediend. Appellante vulde twee en een halve week voorafgaand aan deze indiendatum het logboek in en vergat inderdaad enkele dagen volledig in te vullen. Hoe dan ook kon zij op 14 april 2021 geen volledig logboek van 960 uur voorleggen aangezien de stage pas een einde nam op 30 april 2021.

Daar waar de beslissing van de institutionele beroepscommissie een gebrek aan stageuren weerhoudt om het niet-slagen voor het opleidingsonderdeel te verantwoorden, ontbeert zij dus zowel feitelijke als juridische grondslag.”

Verwerende partij brengt in haar antwoordnota vooreerst de overwegingen van de institutionele beroepscommissie in herinnering. Zij is van oordeel dat daarmee een correct antwoord is geboden op de grief die verzoekster heeft opgeworpen.

Daarnaast zet verwerende partij uiteen dat verzoekster deze vaststellingen van de beroepscommissie niet weerlegt, maar enkel opmerkt dat de beroepscommissie de door haar bijgebrachte stukken niet zou hebben besproken, zonder evenwel te verduidelijken wat in die stukken dan wel buiten beschouwing zou zijn gelaten en zonder uiteen te zetten hoe dat de legaliteit van de bestreden beslissing zou aantasten derwijze dat die beslissing zou moeten worden vernietigd.

De formele motiveringsplicht die verzoekster hier kennelijk geschonden acht, gaat voor verwerende partij niet zo ver dat in een beslissing over een administratief beroep op elk middel afzonderlijk als zodanig zou moeten worden geantwoord (wat de institutionele beroepscommissie hier volgens verwerende partij nochtans wel heeft gedaan), en nog minder dat alle stukken die een verzoeker aanbrengt stuk voor stuk explicet zouden moeten worden besproken. Het volstaat dat de institutionele beroepscommissie een uitgebreid antwoord heeft gegeven op het vierde middel, en dat gebaseerd op alle stukken van het dossier, inclusief de stukken die verzoekster zelf aanbracht en die in grote mate ook al deel uitmaakten van het administratief dossier zelf. Verzoekster toont volgens verwerende partij niet aan dat dit oordeel onjuist zou zijn.

Wat het logboek betreft, betoogt verwerende partij:

“Verzoekster stelt vervolgens dat het onjuist zou zijn dat verzoekster haar stage zelf voortijdig zou hebben beëindigd en dat ze blijkens haar logboek maar 860,25 uur stage zou hebben gelopen in plaats van de vereiste 950 uren stage – een opmerking die de institutionele beroepscommissie inderdaad heeft gemaakt, zij het niet bij de besprekning van het voorliggende vierde middel. Verzoekster merkt op dat ze haar logboek reeds indiende op 14 april 2020, d.i. twee weken voor het einde van de stage. Ze legt thans als stuk 38 een extra blad voor uit haar blijkbaar aangevulde logboek, waaruit zou moeten blijken dat ze wel aan voldoende uren stage kwam en de stage niet voortijdig afbrak.

Verwerende partij merkt op dat het logboek inderdaad werd ingediend op 14 april 2020, ter voorbereiding van het geplande eindgesprek. Uit het op dat moment ingediende logboek blijkt dat verzoekster dan 860,25 uur aan stage had gelopen, waarvan 700,25 uur cliëntgericht en 160 uur niet-cliëntgericht. Het blad dat ze thans voor het eerst voorlegt (en dat de institutionele beroepscommissie evident niet heeft kunnen meenemen in haar beoordeling vermits het toen niet werd voorgelegd), geeft aan dat ze nog 20 uur stage zou hebben gelopen in de week van 26 april 2021. De stagetotalen op dat blad geven aan dat ze 796,25 cliëntgerichte taken zou hebben uitgevoerd en 185,50 uren niet-cliëntgerichte taken. Dat is $96 + 25,5$ uur méér dan aangegeven in de versie die ze op 14 april indiende, terwijl er blijkbaar maar 20 uur meer werden gepresteerd. Dat kan uiteraard niet kloppen. Blijft ook het feit dat dit blad wel rijkelijk laat wordt ingediend, na afloop van de interne beroepsprocedure. Hoewel verzoekster wist dat ze blijkens haar logboek onvoldoende uren stage liep – ze werd daar blijkens het verslag van de ISV (stuk 21) over aangesproken tijdens de feedbackgesprek op 2 juli 2021 (cf. de aantekening van de ISV: “geeft tijdens feedbackgesprek 2/7 aan dat ‘ze niet meer alles overgenomen zal hebben uit haar agenda ...’”) – heeft ze haar volledige logboek nooit ingediend, noch na afloop van haar stage, noch naar aanleiding van haar intern beroep. Het document dat nu voorligt dient dan ook uit de debatten te worden gehouden. Minstens mag er geen bewijskracht aan worden toegekend vermits niet uitgemaakt kan worden of dit document origineel is dan wel opgemaakt “pour les besoins de la cause” om een antwoord te kunnen bieden op een opmerking die de institutionele beroepscommissie heeft gemaakt.

Het blijft ook een feit dat, wat verzoekster ook in dat laatste blad stelt omrent de uren stage die ze nog zou hebben gelopen in de week van 26 april 2021 onder de vorm van thuiswerk, ze niets meer van zich heeft laten horen t.a.v. de mentor, en de taken die ze had gekregen – het afwerken van enkele psychologische dossiers – niet heeft bezorgd aan de mentor, zelfs niet in half afgewerkte vorm. Daaruit kan enkel afgeleid worden dat verzoekster het afgesproken thuiswerk niet heeft gemaakt en haar stage dus niet heeft afgewerkt zoals afgesproken. Dat bevestigt de opmerking van de institutionele beroepscommissie dat verzoekster haar stage zelf voortijdig heeft afgebroken.

In haar wederantwoordnota gaat verzoekster op de repliek van verwerende partij niet in.

Beoordeling

De Raad heeft in het raam van de besprekking van het derde middel reeds geoordeeld dat te dezen uit geen enkel voorliggend stuk kan worden besloten dat de stage-instelling of de opleiding de stage voortijdig zou hebben beëindigd.

De Raad herneemt die visie ook hier.

Voorts moet de Raad ook bij de beoordeling van dit middel vaststellen dat verzoekster weliswaar aanvoert dat de institutionele beroepscommissie de door verzoekster aangebrachte stukken onbesproken laat, maar in gebreke blijft op enige concrete wijze te duiden om wélke stukken het gaat, en wát de beroepscommissie daaruit dan – had zij er rekening mee gehouden – had moeten besluiten.

In dat opzicht is het middel niet ontvankelijk.

Voor zover verzoekster het middel steunt op een aangevuld logboek, wijst de Raad erop dat artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde, en dat de Raad van oordeel is dat deze bepaling *mutatis mutandis* ook van toepassing is op de stukken die de verzoekende partij hanteert.

Het is immers de bestreden beslissing waarvan de verzoekende partij de onregelmatigheid moet aantonen, en aan de beslissing van een interne beroepsinstantie kan bezwaarlijk een onwettigheid of schending van de beginselen van behoorlijk bestuur worden verweten wanneer dat verwijt steunt op stukken die niet aan de interne beroepsinstantie zijn voorgelegd – tenzij, ook hier, het gaat om kritiek die pas na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, die betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of die raakt aan de openbare orde.

Uit het dossier blijkt dat verzoekster een intern beroep heeft ingesteld (op dat ogenblik wetende dat zij nog geen ‘volledig’ logboek van de stage heeft ingediend), dat zij vervolgens van het administratief dossier van de opleiding kennis heeft kunnen nemen (op dat ogenblik vaststellend dat zich daarin geen ‘volledig’ logboek bevindt) en dat zij vervolgens haar verzoekschrift in een ‘repliek’ nog schriftelijk heeft kunnen aanvullen. Verzoekster heeft deze inzage en uitbreiding van haar middelen niet te baat genomen om op te merken dat zij haar logboek nog heeft aangevuld en deze aanvulling alsnog aan de institutionele beroepscommissie over te

maken. De bestreden beslissing is aldus, door toedoen van verzoekster, tot stand gekomen zonder kennisname van dit stuk.

In die omstandigheden kan het stuk in de huidige stand van de procedure niet meer in de debatten worden toegelaten.

Het vierde middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Vijfde middel

In een vijfde middel beroept verzoekster zich op het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij herneemt het middel zoals zij het in het intern beroep heeft uiteengezet.

Daarnaast doet zij, wat het tweede middelonderdeel betreft, gelden:

“Voormalde berichten en de daarop in de antwoor[d]nota (‘memorie’) namens appellante geénte argumentatie (stuk 36) maakt overigens dat de ‘vaststelling’ door de [institutionele] beroepscommissie dat appellante de objectiviteit van de ISV nooit in twijfel heeft getrokken, manifest feitelijke grondslag mist. Appellante heeft van meet af aan de kaak gesteld dat naar haar oordeel door de onderwijsinstelling een illegitiem dan wel niet-objectief evaluatiecriterium was aangegrepen voor haar niet-weslagen. Na kennisname van het administratief dossier van de onderwijsinstelling vond zij daarin de bevestiging van haar vermoeden.

De lezing die de institutionele beroepscommissie aan hoger aangehaalde stukken (hierin begrepen de e-mailberichten d.d. 19 april 2021 25 mei 2021) geeft, strijdt manifest met de strekking ervan. De uitlegging die de beroepsinstantie eraan geeft is onverenigbaar met de inhoud ervan. Het is daarentegen duidelijk dat de stagementor, stagebegeleider en de ISV in overleg zijn gegaan en hebben besloten dat appellante omwille van haar persoonlijkheid en haar medische achtergrond (goed gekend door de onderwijsinstelling ingevolge haar bijzonder statuut) niet geschikt is als psycholoog en dat haar daarom een diploma diende [te worden] ontteld, teneinde haar de toegang tot de klinische psychologie op de arbeidsmarkt te onttellen, terwijl het diploma toegang geeft tot een veelheid aan mogelijkheden ruimer dan een loopbaan in de klinische psychologie.

Bijaldien zijn de bezorgdheden van de onderwijsinstelling volkomen onterecht (stuk 39).

De institutionele beroepscommissie merkt op blz. 16 van haar beslissing op: “De ISV merkt [] enkel op dat het haar niet correct lijkt dat verzoekster momenteel zou afstuderen en aan het werk zou kunnen als psycholoog en dat ze best even een pauze inlast om aan zichzelf te werken”. De context is duidelijk, eens te meer in samenlezing met de berichten d.d. 19 april 2021 en 25 mei 2021: de opleiding vindt [] dat iemand met een (ook al onbelangrijke) medisch-psychiatrische conditie (van welke aard ook) niet geschikt is om het beroep van psycholoog uit te oefenen.

Of, en de wijze waarop, appellante de stage zou afwerken, was niet meer relevant bij de beoordeling van de stage. De beslissing om een niet-delibereerbaar cijfer toe te kennen was al genomen en niets zou zulks nog kunnen wijzigen (hetgeen ook uitdrukkelijk bij e-mail d.d. 26 april 2021 door de ISV aan appellante werd bevestigd – stuk 37 in fine).

Daaruit moet dus – anders dan de institutionele beroepscommissie doet – wel degelijk worden afgeleid dat appellante omwille van haar functiebeperking niet geslaagd werd verklaard. En zulks is dus niet en anders dan de beroepsinstantie opmerkt ‘vergezocht’, doch wel de resultante van de lezing van de eigen stukken van de onderwijsinstelling alsook van de eigen beslissing van de Beroepscommissie.

Zulks is een niet-relevant, een niet-objectief en zelfs een illegitiem evalu[a]tiecriterium, dat evident niet is voorzien in de studiegids, niet in de studiefiche noch in het OER. Het is op dergelijke niet, relevante en onbetrouwbare elementen dat ook de institutionele beroepscommissie zich verlaat om de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing te bevestigen.

De eindcompetenties werden door appellante behaald, niettegenstaande haar ‘functiebeperkingen’.

Nu vaststaat dat voor de beoordeling van de studievoortgang en het hebben bereikt van de doelstellingen een niet-relevant (dan wel niet-objectief) evaluatiecriterium werd gehanteerd, ligt ook de bestreden beroepsbeslissing – die voor de beoordeling van de studievoortgang uitsluitend teruggrijpt naar door haar als objectief beoordeelde informatie die werd verst[r]ekt door de evaluator(en) die ontgegensprekelijk dergelijk illegitiem criterium hebben gehanteerd – voor hervorming gereed.”

Verwerende partij replieert, na de overwegingen van de bestreden beslissing in herinnering te hebben gebracht, in haar antwoordnota dat verzoekster niets nieuw aanvoert dat deze vaststellingen zou kunnen weerleggen. Waar verzoekster stelt dat zij van meet af aan de kaak heeft gesteld “dat naar haar oordeel door de onderwijsinstelling een illegitiem dan wel niet-objectief evaluatiecriterium was aangegrepen voor haar niet-slagen”, stipt verwerende partij aan dat zulks geenszins uit het administratief dossier blijkt, noch uit de stukken die verzoekster zelf aanbracht.

Verwerende partij bevestigt dat verzoekster in een mail d.d. 24 mei 2021 heeft aangegeven dat de beoordeling door de mentor mogelijk beïnvloed was door intriges op de werkvloer, maar voegt eraan toe dat die opmerking nooit eerder werd gemaakt en ook door niets is gestaafd. Het

enige wat nog volgde was een mail van A.R. die aangaf niet akkoord te zijn met woorden die hem in de mond waren gelegd, en die insinueerde dat de beoordeling subjectief was. Maar ook dat toont voor verwerende partij geenszins aan dat de mentor effectief subjectief zou hebben geoordeeld.

Het blijft bovendien voor verwerende partij hoe dan ook een feit dat de eindbeoordeling niet is gebeurd door de mentor maar wel door de stageverantwoordelijke, en in intern beroep door de institutionele beroepscommissie. De institutionele beroepscommissie heeft dat ook met zoveel woorden aangegeven in haar beslissing. Verwerende partij vestigt de aandacht erop dat verzoekster nooit beweerd dat de interne stageverantwoordelijke (mevr. [D.B.]) of de universitaire stageverantwoordelijke (prof. dr. [C.B.]) haar niet objectief zouden hebben beoordeeld. Evenmin beweert verzoekster thans dat de institutionele beroepscommissie, die de voorliggende examenbeslissing heeft genomen, haar niet objectief heeft beoordeeld.

Voor zover verzoekster te kennen geeft dat zij ervan is overtuigt dat zij niet gelaagd werd verklaard omwille van haar functiebeperking / haar bijzonder statuut, repliceert verwerende partij dat die overtuiging geen grond vindt in de bestreden beslissing. Verwerende partij brengt in herinnering wat de institutionele beroepscommissie ter zake heeft geoordeeld:

“De institutionele beroepscommissie besluit dat de stage correct werd begeleid en beoordeeld en dat er dan ook geen enkele reden is om aan te nemen dat het gegeven examencijfer geen correcte beoordeling inhoudt van de prestaties van verzoekster. Uit het dossier blijkt dat de studente wel degelijk sterktes heeft en dat ze in het bijzonder theoretisch wel sterk is, zeer gemotiveerd is en zich ook zeer hard heeft ingezet. Haar reflectieverslagen en reflectiebladen getuigen er ook van dat ze sterk is in reflectie en zelfreflectie. Er blijkt ook uit dat ze empatisch is en erin slaagt om een vertrouwensband op te bouwen met de bewoners van het woonzorgcentrum.

De institutionele beroepscommissie stelt evenwel vast dat er doorheen de stage ook heel wat werkpunten naar boven zijn gekomen, en dat die zich vooral sterk manifesteerden in de tweede helft van de stage, op een ogenblik waarop de lat stilaan hoger wordt gelegd en aan een stagiair hogere verwachtingen worden gesteld. Die werkpunten werden haar ook meermaals gesignaleerd bij feedback, en begin maart werd haar ook zeer duidelijk gemaakt dat ze zeer dringend progressie moest maken op die werkpunten, wilde ze slagen voor de stage.

Uit het verslag van de mentor blijkt dat de studente met die feedback ook effectief aan de slag is gegaan, maar dat er tot op het einde van de stage werkpunten bleven bestaan. Datzelfde blijkt ook uit de finale beoordeling van de ISV. De institutionele beroepscommissie detecteert in het bijzonder onder meer volgende blijvende werkpunten:

- Verzoekster is weliswaar gegroeid in zelfstandig functioneren, maar tot op het einde van de stage bleef supervisie al te zeer nodig, vooral op vlak van planning, doorgeven van informatie en onthouden van opdrachten.
- Van bij het begin van de stage werd verzoekster gewezen op de nood aan meerzijdige partijdigheid en op het feit dat ze zichzelf niet mag vereenzelvigen met de cliënt. Ook al is verzoekster daarin gegroeid naar het einde van de stage toe, blijkt dat dit werk punt ook dan nog onvoldoende was weggewerkt en er zich te vaak situaties bleven voordoen waarin verzoekster teveel focuste op de visie van de cliënt. Dat heeft tot op het einde van de stage voor moeilijkheden gezorgd. Verzoekster neemt het teveel op voor de bewoners tegen het beleid van de instelling in, wat blijkens de toelichting door de USV er ook toe heeft geleid dat ze verpleegkundigen tegen elkaar opzette.
- Verzoekster bleef tot op het einde van de stage problemen ondervinden met planning. Het blijft voor haar moeilijk om prioriteiten te bepalen.
- Het werken in teamverband liep tot op het einde van de stage niet steeds vlot. Het overleg in teams liep niet vlot. Verzoekster brengt haar mening ook nogal ongenuineerd over en is soms veroordelend tegenover de andere partij. Ze moet meer kunnen nuanceren als ze wil ventileren tegen een collega.

Het examencijfer van 9/20 is in het licht van dit alles een correcte weergave van de prestaties van de studente.

De institutionele beroepscommissie stelt bij dit alles nog vast dat verzoekster ook niet het vereiste aantal uren en dagen stage heeft gelopen. Uit haar logboek blijkt dat ze slechts 860,25 uren stage heeft gelopen daar waar een minimum van 950 uren stage moet worden gelopen. Blijkens het evaluatieverslag van de ISV heeft de studente blijkbaar aangegeven dat ze “niet meer alles overgenomen zal hebben vanuit haar agenda ...”. Tot op vandaag ligt evenwel niets voor waaruit afgeleid kan worden dat de stage wel aan dat minimum voldoet.

Verzoekster heeft haar stage bovendien zelf voortijdig afgebroken. Ze diende nog één week stage te lopen. Er werd afgesproken dat die week kon worden opgevuld met thuiswerk en de stagementor heeft haar ook een opdracht gegeven die ze in die week kon afwerken, en waarvan ze het resultaat aan de mentor mocht bezorgen via mail. Verzoekster heeft die opdrachten uiteindelijk niet meer uitgevoerd.

De institutionele beroepscommissie merkt op dat het feit alleen al dat verzoekster niet het vereiste aantal uren en dagen stage heeft gevuld, op zich ook reeds verantwoordt dat verzoekster niet slaagt voor de stage.

Naast de stage dient ook een score te worden toegekend voor het onderdeel “stageverslagen”. De ISV scoorde die stageverslagen globaal op 10 à 11 op 20. Verzoekster geeft in haar verzoekschrift geen enkele kritiek op dit deelcijfer waaruit afgeleid kan worden dat ze dit deelcijfer niet betwist.

Dit cijfer kan er evenwel niet toe leiden dat verzoekster toch een credit kan verwerven voor het vak “stage en deontologie”. Daartoe is immers vereist dat ze slaagt voor beide onderdelen van de stage. Vermits ze niet slaagt voor het onderdeel “stage” kan ze niet slagen voor het vak “stage en deontologie”.

De institutionele beroepscommissie besluit dat verzoekster voor het vak “stage en deontologie” het eindcijfer 9/20 krijgt.”

Het door de institutionele beroepscommissie gegeven examencijfer is volgens verwerende partij niet gebaseerd op verzoeksters medische problematiek noch op haar bijzonder statuut, maar wel op enkele heel duidelijke en aanhoudende tekortkomingen in de stage, en in bijkomende orde, op het feit dat uit verzoeksters logboek blijkt dat ze niet voldoende uren stage heeft gelopen, en uit het feit dat ze haar stage voortijdig heeft afgebroken.

In haar wederantwoordnota stelt verzoekster, wat het tweede middelonderdeel betreft, nog dat zij het gebrek aan objectiviteit reeds tijdens het eindevaluatiegesprek aan de ISV heeft meegedeeld, en dat zij de feedback van de stagementor niet geloofwaardig achtte, gelet op de uitsluitend gunstige feedback die zij van de hoofdverpleegkundigen heeft ontvangen. Bovendien, zo stelt verzoekster, heeft zij op 23 april 2021 – twee dagen na de eindevaluatie – telefonisch contact met de ISV opgenomen om een en ander nogmaals te bevestigen.

Beoordeling

Wat het eerste, derde en vierde onderdeel van het middel betreft, beperkt verzoekster zich er in haar verzoekschrift toe de tekst van het intern beroepsschrift te hernemen. Ofschoon het enkel de beslissing van de institutionele beroepscommissie is die het voorwerp van huidig beroep bij de Raad vormt, formuleert verzoekster aldus tegen die beslissing geen enkele kritiek, laat staan dat zij een poging onderneemt om de onwettigheid ervan aan te tonen.

In de mate dat verzoekster op deze middelonderdelen alsnog ingaat in haar wederantwoordnota, in repliek op de antwoordnota van verwerende partij, voert zij alsdan nieuwe grieven aan die laattijdig zijn, en dus onontvankelijk.

In die mate is het middel niet ontvankelijk.

Met betrekking tot het tweede middelonderdeel, stelt de Raad vooreerst vast dat verzoekster de overwegingen inzake de tussenkomst van de ombud niet tegenspreekt. Ook in dat opzicht kan een loutere herneming van wat in het intern beroep is opgeworpen, niet als een ontvankelijke grief worden beschouwd.

De stelling van verzoekster dat zij de objectiviteit van de interne stageverantwoordelijke “van meet af aan” in twijfel heeft getrokken, blijkt uit geen enkel stuk en is niet meer dan een blote bewering.

Anders dan verzoekster het ziet, is de Raad er niet van overtuigd dat – op welke wijze ook – uit de stukken waarop hij vermag acht te slaan kan worden afgeleid dat er bij de beoordeling van verzoekster andere motieven hebben gespeeld dan een objectieve quatering van haar prestaties op de stage. De elementen in de communicatie die verzoekster aanhaalt (e-mails van 19 april en 25 mei 2021) of die een uiting van betrokkenheid en bezorgdheid inhouden (refererend aan haar medische achtergrond), blijken, rekening houdend met de gehele context zoals in de bestreden beslissing toegelicht, naar oordeel van de Raad niet in de beoordeling te zijn betrokken, nog daargelaten de vaststelling dat, zoals verwerende partij terecht aanstipt, in hoofde van de personen die uiteindelijk wél voor de beoordeling bevoegd waren – met name de stagebegeleider en vervolgens de institutionele beroepscommissie – geen gebrek aan objectiviteit wordt opgeworpen.

Het vijfde middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

Zesde middel

In een zesde middel beroeft verzoekster zich op een schending van de artikelen 41 en 51, §1 van het onderwijs- en examenreglement.

Standpunt van partijen

Verzoekster herneemt het middel, bestaande uit twee middelonderdelen, zoals zij het in het intern beroep heeft opgeworpen.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij:

“Verzoekster doet zelfs geen moeite om het zesde middel te betrekken op de beslissing van de institutionele beroepscommissie noch om dit standpunt te weerleggen. Verwerende partij volhardt dan ook in het antwoord dat de institutionele beroepscommissie reeds heeft gegeven.”

Verwerende partij onderneemt in haar wederantwoordnota geen poging om alsnog iets toe te voegen.

Beoordeling

Zoals de Raad bovenstaand reeds heeft overwogen, is het tegen de bestreden beslissing dat een verzoekende partij haar argumenten moet laten gelden. Kritiek op een onderliggende en voorafgaande studievoortgangsbeslissing kan enkel nog op ontvankelijke wijze worden aangevoerd wanneer de interne beroepsinstantie heeft nagelaten daarop te antwoorden, en de verzoekende partij duidelijk maakt – bijvoorbeeld door uitdrukkelijk naar de formelemotiveringsplicht te verwijzen – dat het haar daar om te doen is.

In het zesde middel ontwikkelt verzoekster geen enkele grief tegen de bestreden beslissing; evenmin voert zij, al is het maar impliciet, aan dat het gaat om een middel op intern beroep dat in de bestreden beslissing zonder antwoord is gebleven.

Het zesde middel is onontvankelijk.

Zevende middel

Verzoekende partij steunt een zevende middel op artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs.

Standpunt van partijen

Verzoekster herneemt het middel zoals zij het in het intern beroep heeft opgeworpen.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij:

“Ook hier verwijst verwerende partij naar de beslissing van de institutionele beroepscommissie, waarin dit argument voldoende wordt weerlegd en die ook op dit punt niet wordt tegengesproken door verzoekster. Het argument is ongegrond.”

De wederantwoordnota van verzoekster vermeldt bevattet andermaal een loutere herneming van het middel – niet meer en niet minder.

Beoordeling

Wat hierboven is overwogen bij de beoordeling van het zesde middel, geldt onverkort voor het zevende.

Het middel is onontvankelijk.

Achtste middel

Verzoekster steunt een achtste middel op de artikelen 67, §2, 3° en 71, §3 van het onderwijs- en examenreglement.

Standpunt van partijen

Verzoekster herneemt het middel, bestaande uit twee middelonderdelen, in essentie zoals zij het in het intern beroep heeft opgeworpen, in die mate zelfs dat zij zich, bij de uitdrukking van haar bereidheid om voor zoveel als nodig mondelinge toelichting te geven, nog steeds tot de beroepscommissie richt en niet tot de Raad.

Zij voegt daaraan toe:

“De institutionele beroepscommissie beantwoordt dit middel niet ten gronde. Appellante weet zich daardoor gegrifed.

Geheel ten onrechte heeft de institutionele beroepscommissie geoordeeld te kunnen volstaan in de verwijzing dat appellante geen uitzonderlijke omstandigheden aan de examencommissie zou hebben gemeld. De door appellante in haar beroepschrift aangehaalde elementen en ontwikkelde argumentatie wordt door de hierbij bestreden beslissing niet ontmoet, terwijl het aan de institutionele beroepscommissie toekwam zulks gelet op het devolutief karakter van het beroep wel te doen. Ook daarom is de bestreden beslissing gebrekkig.

De beslissing is evenzeer gebrekkig en mist zowel als juridische feitelijke grondslag waar zij op blz. 23 in weerwil van de evalu[a]tieschaal stage (stuk 11) met gunstige cijferevaluatie van de zesde competentie toch ‘vaststelt’ dat appellante de beroepsspecifieke competenties (competentiegebied 6) niet heeft verworven, zij daarom niet slaagt voor de stage en zij daarom ook niet kan worden ‘gedelibereerd’. Daarenboven verantwoordt de institutionele beroepscommissie niet waarom het niet-slagen voor de stage uit haar aard de vaststelling van het globaal hebben verwezenlijkt van de opleidingsdoelstellingen zou belemmeren.

De bestreden beslissing is met miskenning van het examenreglement, de in de studiefiche en informatiebrochure voorgeschreven evaluatievormen en dito criteria en met schending van het motiverings- en redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel tot stand gekomen, zodat zij voor hervorming gereed ligt.

Dat de interne beroepscommissie daarenboven om de vraag te beantwoorden of de beslissing al dan niet kennelijk onredelijk is er niet in kan volstaan te beslissen dat uit de gegeven feedback en toegekende punten blijkt dat de leerdoelen en de vooropgestelde studievoort[g]ang niet zijn verwezenlijkt, eens te meer wanneer de objectiviteit van die beoordeling aan de hand van draagkrachtige stukken wordt betwist.

Dat de interne beroepscommissie, door zulks wel te doen, de op haar rustende motiveringsplicht mistent.

Dat de examencommissie en bij uitbreiding de interne beroepscommissie naar oordeel van appellante onvoldoende rekening heeft gehouden met de specifieke omstandigheden eigen aan het studietraject van appellante.

Dat verweerster, door verzoekster voor het opleidingsonderdeel 9/20 te quoteren en niet geslaagd te verklaren, kennelijk de grenzen te buiten gaat van een normale en zorgvuldige uitoefening van de beoordelingsbevoegdheid die haar toekomt en dient besloten dat de examencommissie de voor haar beschikbare informatie niet correct heeft afgewogen en niet in redelijkheid tot haar beslissing is kunnen komen.

Dat het naar oordeel van appellante volstrekt onmogelijk is dat verweerster op grond van de door verzoekster bereikte studievoortgang in redelijkheid tot dergelijke beoordeling is kunnen komen.

Dat de beoordeling onredelijk streng is en niet is gestoeld op objectieve gronden en derhalve juridische grondslag ontbeert.

Dat verweerster niet naar recht verantwoordt dat het opleidingsonderdeel stage werd gequoteerd met een 9/20, ook niet na het doorlopen van de interne beroepsprocedure.

Dat de beslissing aldus niet naar recht is verantwoord.”

In haar antwoordnota replaceert verwerende partij (enkele voetnoten zijn weggelaten):

“Verzoekster stelt vooreerst dat de institutionele beroepscommissie geheel ten onrechte heeft geoordeeld te kunnen volstaan met de verwijzing dat ze geen uitzonderlijke omstandigheden zou hebben gemeld aan de examencommissie.

Verwerende partij merkt op dat dit alvast berust op een verkeerde lezing van de beslissing van de institutionele beroepscommissie. De institutionele beroepscommissie heeft inderdaad opgemerkt dat er geen bijzondere omstandigheden werden gemeld aan de examencommissie, wat verklaart dat de examencommissie zich niet over het geval van verzoekster heeft beraden maar gewoon de geldende tolerantieregels heeft toegepast. Meer betekenis moet en kan aan die zinsnede niet worden toegekend. Verwerende partij nodigt verzoekster uit om ook het vervolg van de beslissing te lezen. Die lectuur maakt duidelijk dat deze opmerking niets meer is dan een opmerking omrent de procedure die is gevolgd voor de examencommissie, waarna de institutionele beroepscommissie vervolgens zelf overgaat tot de beoordeling van de vraag of verzoekster al dan niet geslaagd verklaard kan worden voor de master psychologie.

Verzoekster stelt vervolgens dat de bestreden beslissing ook gebrekkig zou zijn en feitelijke grondslag zou missen waar ze in weerwil van de evaluatieschaal (stuk 11 van

verzoekster) met gunstige cijferevaluatie van de zesde competentie vaststelt dat appellante de beroepsspecifieke competenties (competentiegebied 6) niet heeft verworven. De institutionele beroepscommissie zou ook niet verantwoorden waarom het slagen voor de stage uit haar aard de vaststelling van het globaal hebben verwezenlijkt van de opleidingsdoelstellingen zou belemmeren.

Wat het eerste argument betreft, stelt verwerende partij vast dat verzoekster twee zaken door elkaar haalt. De institutionele beroepscommissie heeft vastgesteld dat verzoekster de opleidingscompetenties niet globaal heeft behaald, omdat ze alvast niet heeft aangetoond de beroepsspecifieke competenties uit competentiegebied 6 te hebben behaald. Het gaat hier niet om de vakspecifieke competenties die in de evaluatieschaal over de stage worden gemeten, waar verzoekster voor het zesde beoordelingscriterium inderdaad door de mentor overwegend positief wordt gescoord (wat overigens niet bepalend is voor het eindoordeel; niet de mentor maar de USV en in beroep de institutionele beroepscommissie heeft het laatste woord over het al dan niet slagen van een student voor een stage en over zijn scores voor de diverse getoetste competentiegebieden).

Welke de [opleidingscompetenties] zijn, wordt vastgelegd in de studiegids. Tot die competenties behoren beroepsspecifieke competenties:

1. Psychologische diagnostiek en interventies kunnen uitvoeren.
2. Actief in rekening brengen van individuele en culturele diversiteit binnen diagnostiek en interventie.
3. Kunnen toepassen van klinisch-psychologische vaardigheden in de omgang met individuen en systemen.

Het zijn die competenties waarvan de institutionele beroepscommissie heeft opgemerkt dat verzoekster niet aantoont ze te hebben behaald.

De voorwaarden waaronder een student ondanks een tekort toch geslaagd verklaard kan worden voor een opleiding, zijn neergelegd in artikel 71 OER. Artikel 71 §2 OER bepaalt daarbij enkele gevallen waarin een tekort automatisch wordt getolereerd. Het bepaalt uitdrukkelijk dat een tekort op een masterproef of een verplichte stage niet voor tolerantie vatbaar is. Verzoekster kon dus niet geslaagd verklaard worden op basis van artikel 71 §2 OER. Het tekort dat ze behaalde was overigens ook te groot: er worden maar 6 gewogen tekortpunten getolereerd, daar waar verzoekster een tekort had van 29 gewogen punten.

Blijft dan enkel de deliberatiemogelijkheid ex artikel 71 §3 OER, die op zijn beurt een toepassing is van artikel II. 229 al. 1 Codex Hoger Onderwijs, dat luidt als volgt:

“De student wordt door de examencommissie voor het geheel van de opleiding geslaagd verklaard als die op gemotiveerde wijze van oordeel is dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. De toepassing van dit artikel verwacht dat de student kan aantonen dat er sprake is van bijzondere omstandigheden en dat hij kan aantonen dat hij de doelstellingen globaal genomen behaald heeft.”

De bewijslast berust ter zake bij de student die moet aantonen:

1. dat er sprake is van bijzondere omstandigheden, en (cumulatief)

2. dat hij de doelstellingen globaal genomen heeft behaald.

Verzoekster faalt in dat bewijs. Zoals de institutionele beroepscommissie terecht heeft opgemerkt komt verzoekster niet verder dan de blote bewering dat ze de opleidingsdoelstellingen heeft behaald met verwijzing naar enkele stukken waaruit dit zou moeten blijken, zonder evenwel aan te tonen hoe ze die einddoelstellingen dan wel zou hebben bereikt. Dat volstaat uiteraard niet als bewijs, te meer nu het hier om een tekort gaat op een verplichte stage, die bovendien op 29 studiepunten staat en dus een groot gewicht heeft in het geheel van de opleiding.

De institutionele beroepscommissie van haar kant heeft vastgesteld dat de studente alvast niet aantoont de opleidingscompetenties uit het zesde competentiegebied te hebben behaald. Verzoekster weerlegt die vaststelling niet. Er kan dan ook enkel worden besloten dat de vaststelling dat verzoekster de opleidingscompetenties niet globaal heeft behaald een terechte vaststelling is, die meteen uitsluit dat verzoekster geslaagd kan worden verklaard voor de opleiding. Of ze zich al dan niet in bijzondere omstandigheden bevond, is daarbij niet van belang, nu beide voorwaarden genoemd in art. II.229 Codex hoger onderwijs moeten zijn voldaan opdat een student die niet voor alle vakken slaagt toch geslaagd zou kunnen worden verklaard voor de opleiding.”

In haar wederantwoordnota gaat verzoekster op een en ander nog nader in.

Beoordeling

In haar wederantwoordnota werpt verzoekster een aantal nieuwe argumenten op, die niet voorkomen in het verzoekschrift dat bij de Raad werd ingediend en die ook niet kunnen worden beschouwd als een loutere repliek op het verweer in de antwoordnota.

Deze argumenten zijn laattijdig en derhalve onontvankelijk.

In een eerste middelonderdeel doet verzoekster gelden dat zij de doelstellingen voor het opleidingsprogramma *in globo* heeft verwezenlijkt. In een tweede middelonderdeel voert verzoekster aan dat er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden, met name de uitbraak van Covid-19 op de stageplaats en haar functiebeperking.

De institutionele beroepscommissie heeft omstandig uiteengezet waarom, ten gevolge van het tekort op het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’, verzoekster de doelstellingen van het opleidingsprogramma niet heeft behaald. Samen met verwerende partij moet de Raad vaststellen dat verzoekster in gebreke blijft om concreet, aan de hand van de doelstellingen van

dat opleidingsonderdeel, aan te tonen hoe en waar die doelstellingen elders binnen de opleiding werden verwezenlijkt.

De Raad is van oordeel dat de beoordeling van de institutionele beroepscommissie kan worden bijgevalлен en dat verzoekster ook in de huidige procedure het voormelde bewijs niet levert.

Het eerste middelonderdeel is ongegrond.

Aangezien beide voorwaarden (de doelstellingen van de opleiding globaal genomen bereikt hebben en het bewijs van uitzonderlijke omstandigheden) cumulatief zijn, volstaat de bovenstaande vaststelling om het middel ongegrond te verklaren.

Het tweede middelonderdeel behoeft geen nader onderzoek.

Het achtste middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 4 oktober 2021

Arrest nr. 6.998 van 28 oktober 2021 in de zaak 2021/316

In zake: Fatima ABAKKOUY
Woonplaats kiezend te 2100 Antwerpen
Van Lissumstraat 10

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 juli 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk en ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 4 oktober 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Wim Van Caeneghem, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk + Intervisie 5+6 Islamitische godsdienst’ bekomt verzoekster een examencijfer van 6/20.

Verzoekster stelde op datum van 5 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2021 werd het intern beroep ontvankelijk en ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft het dossier onderzocht en komt tot het volgende besluit:

- *de student werpt in eerste instantie op dat ze steeds zeer positieve feedbackformulieren zou hebben teruggekregen;*
- *dit klopt volgens het dossier, het zijn echter feedbackformulieren en geen eindverslag met summatieve scores.*
- *in het dossier bevindt zich wél een document van mentor [M.] waarin hij aangeeft dat de stage onvoldoende was (04/05/21) en een verslag van 11/06/21 waarin mentor [H.] zich akkoord verklaart met de feedback (document akkoord mentor consensus AF SO BBP 6 verslag na stageperiode)*
- *de student scoort voornamelijk onvoldoende omdat van haar onprofessionele attitude (te laat komen, onaangekondigde afwezigheden, niet tijdig of niet doorspelen van stageroosters, niet indienen van lesvoorbereidingen, niet gegeven lessen,...). Dit zijn voorvalen waarvoor stages soms worden stopgezet. Op 04/05/21 kreeg de student een herkansing (zie mail van de student op 05/05/21 aan haar stagebegeleiders).*
- *bepaalde onvoldoendes wegen zwaarder door dan andere*
- *het eindcijfer is niet enkel gebaseerd op twee bijgewoonde lessen, maar de eindscore is tot stand gekomen in overleg tussen de stagebegeleiders (AP) en de mentoren (zie 04/05/21mentor [M.] en 11/06/21 mentor [H.])*
- *het feedbackformulier genaamd 'feedback [verzoekster] mentor [M.] heeft de studente niet toegevoegd aan haar klachtendossier: in dit document staat helder dat de stage onvoldoende is.*
- *uit het dossier blijkt dat de student nooit in orde is, ze verontschuldigt zich voortdurend, ze herpakt zich niet, ...*

- *de student verwijst in haar verzoekschrift naar het volgend citaat uit de stagecursus: "In dit begeleidingsgesprek zal de student, m.b.v. de technieken die aangeleerd werden in intervisie, zijn sterke punten en zwaktes in kaart te brengen en concrete verbeteracties formuleren in aanloop naar BBP6. De stagebegeleider zal optreden als coach tijdens dit gesprek."*
- *de interne beroepscommissie merkt op dat dit citaat in deze context irrelevant is omdat het betrekking heeft op het eindgesprek, niet op de tussentijdse stagebegeleiding waarnaar de student verwijst.*

- de student beweert dat ze geen stagebezoek (noch fysiek, noch online) zou hebben gekregen, en ook geen begeleiding;
  - door de coronamaatregelen konden onze stagebegeleiders in heel wat scholen (fysiek) niet langsgaan
  - de student heeft voor BBP5 maar 5 uren stage gelopen; ze heeft hiervoor ook geen reflecties ingediend; daarnaast werkten de scholen omwille van de pandemie met klasbubbels en de leerlingen mochten niet gemengd worden; voor de levensbeschouwelijke vakken werden leerlingen met dezelfde levensbeschouwing uit verschillende klassen gemixt en dit kon nu niet; de levensbeschouwelijke vakkenleerkrachten kozen om gezamenlijk rond bepaalde thema's te werken; dit betekent dat alle levensbeschouwingen oppervlakkig aan bod kwamen zonder uitdieping; de studenten mochten maximum de helft van de uren besteden aan zulke projecten, daarnaast konden ze ook online en op sommige scholen fysiek lesgeven.
  - volgens de stageagenda heeft de student voor semester 1, maar 5 uren effectief gepresteerd, ze voegde wel 2 uren voorbereiding toe, maar dat valt niet onder het lesgeven; er was op dat moment nog geen sprake van stageopzetting Ze liep stage tot 3/12 De studenten mochten de rest van de uren inhalen in semester 2, in semester 2 begon ze echter pas aan haar stage op 16/3/21, verder zal worden toegelicht waarom;
  - de student was administratief niet in orde (zie mail 22/11/2021 indienen van stageroosters) waardoor een stagebezoek niet heeft kunnen plaatsvinden in semester 1
  - eind april is er e-mailverkeer met de student waaruit blijkt dat stagebegeleider [E.F.] een stagebezoek zal brengen op 30 april 2021. De les die gepland werd om bij te wonen gaat echter online door, de student heeft de les wel opgenomen en bezorgd aan de stagebegeleider (zie mail 03/05/2021), maar daar blijkt geen geluid mee te zijn opgenomen
  - op 27/05/21 heeft begeleider [E.M.] een les bijgewoond waar de student nogmaals administratief niet in orde was, terwijl ze voldoende kansen kreeg om dit in orde te brengen, verder waren de leerplandoelstellingen niet correct, de les die ze gaf was ondermaats,
  - op 04/06/21 heeft stagebegeleider [E.F.] zich naar de school begeven voor een bezoek, de student was echter afwezig (en had de begeleider hiervan niet verwittigd, ook de mentor had haar verwacht op dat lesuur);
  - uit het heel uitgebreide e-mailverkeer blijkt bovendien dat er wel degelijk sprake is van begeleiding vanop afstand,
  - de student kreeg herhaaldelijke e-mails en herinneringen om haar erop te wijzen dat ze administratief in orde diende te zijn,
-
- de student werpt vervolgens op dat de stageplek pas 4 weken later zou zijn toegewezen dan de start van BBP6
  - de student had op 19/08/20 al een stageplaats voor BBP6 Islamitische Godsdienst toegewezen gekregen in het GO! [...];

- op 14/01/21 laat die stageschool al in een voorlopig bericht aan het stagebureau weten dat de toegezegde stageplaats waarschijnlijk niet zal kunnen doorgaan; op 26/01/21 sturen zij de definitieve berichtgeving hierover naar de student (dit is 5 werkdagen vóór de aanvang van de start van BBP6);
  - het stagebureau en de stagebegeleider zijn onmiddellijk op zoek gegaan naar een nieuwe stageplaats/mentor, deze werd gevonden en op 02/03/21 via e-mail aan de student meegedeeld;
  - nadat de student in de periode maart/april met allerlei zaken op vlak van administratie en professionele houding niet in orde was (zie ook volgende punt), wordt er door de stagebegeleiders in een gesprek aan de student aangegeven dat dit alles principieel kan leiden tot de stopzetting van de stage,
  - mentor [M.] verzocht om de stage stop te zetten vanwege haar werkhouding, namelijk' te laat komen (tweemaal), lesvoorbereidingen niet tijdig ingediend en geen enthousiasme bij het lesgeven (dit blijkt uit de feedback van mentor [M.] in het dossier); deze feedback heeft de student niet doorgestuurd naar haar begeleiders, de begeleiders hebben hier zelf naar gevraagd bij de mentor en het verslag rechtstreeks van hem ontvangen, er werd vervolgens een gesprek ingepland met de student om dit met haar te bespreken ze kreeg een nieuwe kans om zich te herpakken, na het stagebezoek van begeleider [E.M.] op 27/05/21 bleek dit nog steeds niet in orde (zie feedbackformulier); nadien werd er een tweede stagebezoek ingepland door begeleider [F.], maar studente kwam niet opdagen;
  - uit het dossier blijkt dat de student ruim de kans kreeg om zich te herpakken in de periode mei/juni 2021, maar deze kans niet heeft gegrepen;
- de student werpt op dat ze onvoldoende uren stage zou hebben kunnen lopen;
- de student kreeg van haar eerste mentor ([M.]) de keuze om zijn uren over te nemen omdat hij in quarantaine moest, en om zo haar stage zo snel mogelijk af te ronden, voor de paasvakantie zelfs; de student is hier niet op ingegaan en heeft de stage voor het vak Islamitische Godsdienst uitgesteld om zich te focussen op 'Gezondheidsopvoeding'; hierdoor kwam de student later in tijdsnood en liep haar stage tot eind juni;
- uit het dossier blijkt dat de student een onprofessionele attitude heeft;
- administratieve nalatigheid, onder meer het niet tijdig en correct indienen van het stagerooster waardoor stagebezoeken belemmerd werden; ook de lesvoorbereidingen werden niet tijdig ingediend op Digitap; de verwachtingen van de opleiding werden via een Teamgesprek nochtans duidelijk toegelicht aan alle studenten: zoals blijkt uit het dossier ontvingen de studenten daarbij allen een document met de afspraken;
  - problematische attitude: de stagebezoeken werden constant verhinderd door verkeerde informatie/planning; na eerdere waarschuwingen bleef de nalatige houding bij de student nog steeds dezelfde; per e-mail van 04/05/21 wees het stagebureau de student nogmaals op deze problematiek; dit

is niet aanvaardbaar voor een derdejaarsstudent; professioneel samenwerken en handelen waren ondermaats en hebben een deel van het resultaat bepaald;

- *uit het dossier blijkt dat de lectoren voldoende gecommuniceerd hebben met de student om haar zo goed mogelijk bij te staan; het is ook de verantwoordelijkheid van de student zelf om probleemoplossend te werken en zich niet constant achter de lectoren te verschuilen; dit zijn competenties die van een derdejaarsstudent verwacht worden;*
  - *de student heeft aan de opleiding geen feedback bezorgd van de mentor [M.], ze gaf steeds als reden op dat ze de mentor niet kon bereiken; de opleiding heeft de mentor dus noodgedwongen zelf gecontacteerd om te horen hoe de stages verliepen;*
- *de interne beroepscommissie kan op basis van het dossier niet anders dan besluiten dat de student op correcte wijze werd begeleid, maar zelf herhaaldelijk heeft nagelaten om deze begeleiding ter harte te nemen; uit het dossier blijkt dat zij regelmatig op haar tekorten werd gewezen;*
- *de interne beroepscommissie ziet dan ook geen argumenten om de toegekende score te herzien;*

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 20 juli 2021 aan verzoekster overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 30 juli 2021 diende verzoekster een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat verzoekster zich in een enig middel beroeft op een schending van het materieel motiveringsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vooreerst omtrent het verslag van de heer [M.], waarin haar stage onvoldoende werd bevonden, dat zij na de feedback wel degelijk haar werkpunten zoveel als mogelijk weggewerkt heeft. Volgens verzoekster kunnen de drie mentoren, de heer [H.], de heer [E.M.] en mevrouw [R.] dit bevestigen. Volgens verzoekster zou de heer [H.] evenmin akkoord zijn gegaan met de evaluatie en verwijst hiervoor naar een whatsappgesprek met de heer [H.] dat ze bijbrengt. De heer [H.] zou volgens haar ook alleen maar goede feedback hebben gegeven zodat zij niet inziet hoe dit dan kan leiden tot de lage score van 6/20. Ook de andere mentor, mevrouw [R.] zou niet akkoord zijn met het eindevaluatie.

Verder verduidelijkt verzoekster dat zij van de 49 uur stage, hiervan 19 uur bij de heer [H.], 10 uur bij mevrouw [R.] en 1 uur bij de heer [E.M.] heeft gepresteerd. Verzoekster betwist dan ook dat het resultaat grotendeels werd bepaald door de evaluatie van de heer [M.] waarbij zij 8 uur stage heeft gepresteerd. Volgens verzoekster waren deze lessen ook de eerste van de tweede stageperiode en waren er door een defect aan haar laptop praktische problemen, dewelke zij zelf heeft proberen te ondervangen. Volgens verzoekster hadden de mentoren ook geen inspraak in de evaluatie en werd hen louter gevraagd om deze te ondertekenen.

Verzoekster is ook verbaasd dat de stageles van 27 mei 2021 door de observerende mentor, de heer [E.M.] achteraf ondermaats werd bevonden terwijl hij tijdens een gesprek achteraf met de andere mentor, mevrouw [R.], stelde dat de les niet slecht was maar dat er wel werkpunten waren. Verzoekster geeft aan dat de door de heer [E.M.] aangereikte werkpunten door haar opgenomen werden, hetgeen volgens haar ook blijkt uit de daarop volgende beoordeling. Volgens verzoekster was haar stagemap op dat moment ook al volledig in orde. Verzoekster betwist ook dat zij, zonder enige verwittiging, afwezig was op 4 juni 2021. Volgens haar was de heer [E.M.] hiervan wel degelijk op de hoogte.

Wat betreft de heer [M.], betwist verzoekster dat zij zijn feedbackformulier niet aan de andere mentoren zou hebben bezorgd. Volgens verzoekster heeft zij dit later ingediend omdat de heer [M.] een verkeerd sjabloon zou hebben gebruikt (niet dat van de onderwijsinstelling). Verzoekster heeft de heer [M.] hieromtrent nog gecontacteerd maar kreeg na de laatste les geen enkele reactie meer. Verzoekster betwist ook dat zij de uren van de heer [M.] zou hebben geweigerd. Volgens haar was het initiële voorstel van de heer [M.] praktisch niet haalbaar en werd er in onderling akkoord een alternatieve regeling uitgewerkt.

Verzoekster wijst verder ook op een contradictorisch argument in de bestreden beslissing met betrekking tot haar professionele attitude en lijkt het haar erg sterk dat zij als laatstejaarsstudente bij geen enkel onderdeel “goed” heeft gescoord.

Over de gesprekken met de lectoren merkt verzoekster op dat dit geen gesprekken waren waarbij de lector als coach optreedt zoals beschreven in artikel 5.9.1.2 van de stagecursus. Verzoekster percipieerde deze eerder als emotionele chantage wat volgens haar niet bevorderlijk was voor haar mentaal welzijn en stelt dat dit ook een impact heeft gehad op haar verdere stagelessen.

Ten slotte geeft verzoekster aan dat het eindverslag reeds op 5 juni 2021 werd bezorgd aan haar mentor, de heer [H.], terwijl zij nog 11 uur stage moest geven zodat de evaluatie geen betrouwbaar beeld geeft.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat het niet tot de bevoegdheid van de Raad behoort om de beoordeling van de onderwijsinstelling over te doen.

Verder geeft verwerende partij aan dat uit de eindevaluatie, die tot stand kwam tussen de stagebegeleiders en de stagementoren blijkt dat verzoekster:

- Stageroosters, handleidingen en evaluatieformulieren niet stipt en correct doorgaf;
- Lesvoorbereidingen niet tijdig en correct inleverde;
- Stageagenda's niet voorlegde;
- Niet stipt aanwezig was;
- Niet steeds de afspraken met de stageschool naleefde;
- Niet steeds in orde was met de stagemap en de reflectieschrift.

Volgens verwerende partij stelt er zich in de eerste plaats een groot probleem met de administratie van verzoekster. Verwerende partij geeft hiervan een chronologisch overzicht van de incidenten op dat gebied en verwijst hiervoor naar de stukken die zij bijbrengt in haar administratief dossier. Verwerende partij besluit hieruit dat in het licht van de stukken van het administratief dossier er geen discussie over kan bestaan dat de beoordeling van de betrokken stagebegeleiders op dat punt correct is.

Daarnaast merkt verwerende partij op dat de studente ook een onvoldoende behaalde voor “bepalen beginsituatie” en “didactisch handelen” (competentie leerbevordering) alsook voor “professioneel samenwerken” (competentie interactie). Voor de overige competenties scoorde de studente voldoende. Dit samen genomen leidde dan tot de score van 6/20. Verwerende partij merkt op dat de onvoldoendes voor deze competenties steun vinden in de diverse feedbackformulieren die zij bijbrengt in haar administratief dossier.

Verwerende partij betwist verder de stelling van verzoekster dat de heer [H.] geen inbreng zou hebben gehad in het verslag van 11 juni 2021 en verwijst hiervoor naar het e-mailverkeer tussen de stagebegeleider en de mentoren dat zij bijbrengt in haar administratief dossier. Volgens verwerende partij hadden de mentoren wel degelijk inspraak en ging de heer [H.] integraal akkoord met het door de stagebegeleider opgestelde verslag.

Verwerende partij betwist ook dat de evaluatie voornamelijk gebaseerd is op het stageverslag van de heer [M.], dat een negatieve evaluatie omvatte. Verwerende partij geeft aan dat dit geen steun vindt in het administratief dossier en dat de eindevaluatie plaatsvindt op basis van:

- De feedbackverslagen van alle mentoren en niet enkel dat van één enkele mentor;
- De eigen vaststellingen van de stagebegeleiders;
- De driehoeksgesprekken tussen de student, de stagebegeleider en de stagementor, na een bezoek van de stagebegeleider aan de school.

Over de observatie van de heer [E.M.] op 27 mei 2021 geeft verwerende partij aan dat de vaststelling van de interne beroepsinstantie dat de les ondermaats was juist is en verwijst hiervoor naar het verslag van de heer [E.M.] dat zij bijbrengt in haar administratief dossier.

Omtrent het te laat komen in de les van 4 juni 2021 stipt verwerende partij aan dat de bewering van verzoekster ingaat tegen de bewoordingen van de e-mail van 4 juni 2021 die wordt bijgebracht in het administratief dossier en waarin verzoekster aangeeft dat zij haar mentor niet heeft verwittigd.

Wat betreft het verslag van mentor [M.] geeft verwerende partij aan dat verzoekster, niettegenstaande zij over het desbetreffende formulier beschikt, nagelaten heeft om dit op de geijkte manier aan de stagebegeleiders te bezorgen en dat het deze laatste waren die dit bij de mentor hebben opgevraagd.

Verwerende partij merkt omtrent de door verzoekster aangehaalde beweerdelijke emotionele chantage door de stagebegeleiders en de daaruit voortvloeiende impact op haar mentaal welzijn op dat dit argument niet werd opgeworpen voor de interne beroepsinstantie zodat de Raad zich hierover niet kan buigen. Verder geeft verwerende partij hierbij aan dat de bewering uit geen enkel objectief stuk blijkt. Volgens verwerende partij blijkt het tegendeel zelfs uit het door haar bijgebrachte mailverkeer na het gesprek tussen de stagebegeleiders en verzoekster en waaruit volgens verwerende partij blijkt dat de verzoekster zelf erkent dat zij zich niet aan de afspraken heeft gehouden en zich bereid toont om in de toekomst te remediëren.

Ten slotte stelt verwerende partij omtrent het eindverslag dat de daarop vermelde datum van 4 juni 2021 een materiële vergissing betreft. Niettemin kwam de inhoud van het eindverslag wel degelijk pas tot stand nadat alle lessen door de student werden gegeven en op basis van alle voorgaande feedbackverslagen.

Verzoekster heeft geen *wederantwoordnota* ingediend.

Beoordeling

Het voorwerp van het beroep betreft het resultaat van verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk + Intervisie 5+6 Islamitische godsdienst’ . De betwiste score bedraagt 6 op 20.

Voorerst wil de Raad in herinnering brengen dat het hem niet toekomt om de beoordeling van de competenties in het kader van het opleidingsonderdeel waarop de betwisting betrekking heeft, over te doen. De evaluatie van de merites van de student komt toe aan de hiertoe in de schoot van de hoger onderwijsinstelling aangewezen personen, die geacht worden hiertoe over de nodige deskundigheid te beschikken en de evaluatie onpartijdig en onafhankelijk uit te voeren. De taak van de Raad bestaat erin om te beoordelen of bij de totstandkoming van de betwiste beslissing de toepasselijke regelgeving is nageleefd, alsook of de beginselen van behoorlijk bestuur zijn gerespecteerd.

Blijkens het verzoekschrift voor de Raad, is verzoekster van mening dat zij haar werkpunten heeft weggewerkt. Wat dit laatste punt betreft, herinnert de Raad aan de hierboven reeds aangehaalde grenzen van zijn bevoegdheid.

Daarnaast leest de Raad dat één van de drie mentoren bij wie verzoekster stage heeft gelopen volgens verzoekster, anders dan verwerende partij meent, het niet eens is met de feedback die verzoekster zou hebben gekregen.

De Raad leest in het verzoekschrift het volgende:

“Volgens het verslag van meneer [M.] (in het begin van mijn stageperiode semester twee) was mijn stage onvoldoende. Ik heb na de feedback mijn werkpunten zoveel mogelijk weggewerkt. Dit kunnen de drie mentoren ([H.], [E.M.] en [R.]) die ik nadien heb gehad allemaal bevestigen. Men beweer[t] dat [H.] akkoord zou zijn gegaan met de feedback die er werk genomen. Dit betwijfel ik ten zeerst[e], ik heb namelijk een erg goede band met [H.] en hij heeft me meermaals na mijn stage meegedeeld dat ik erg goed bezig ben en op deze manier zeker zal slagen. In de bijlage kan u zelf zien dat hij me vertelde dat hij zelf geen inbreng had in de evaluatie en het document gewoon móest handtekenen. Dit lijkt mij ook logisch aangezien zijn feedback/evaluatieformulieren allemaal zeer goed waren. Het lijkt me erg onbetrouwbaar en niet transparant als je als mentor gedurende de hele stageperiode van een stagiaire uitstekende punten en feedback geeft en bij de eindevaluatie een zeer lage score (6/20) geeft.”

Verzoekster brengt whatsappberichten bij van 4 juli 2021. Hierbij vraagt zij [H.] of deze door de stagebegeleiding gecontacteerd is om over de stage te spreken. Het antwoord luidt dat [H.] op 5 juni gewoon een feedbackformulier van [M.] diende te handtekenen.

Verzoekster brengt ook whatsappberichten met [R.] bij. Zij vraagt daarin opnieuw of de mentor gecontacteerd is door de stagebegeleiding om te spreken over de stage van verzoekster. De betrokkenen, [R.], antwoordt ontkennend. Zij schrijft ook dat haar eens een formulier is gestuurd dat zij had ingevuld en teruggestuurd. Er volgen een paar vragen om verduidelijking van verzoekster en een paar uur later blijkt [R.] verzoekster een spraakbericht te hebben gestuurd.

De Raad kan op basis van deze gegevens en rekening houdend met de uitdrukkelijke uitnodiging aan de docenten hun eventuele opmerkingen aan de stagebegeleiding te bezorgen met betrekking tot het evaluatie-ontwerp, verzoekster niet bittreden waar zij zich afvraagt hoe het komt dat mentor [H.] akkoord is gegaan met het eindresultaat. Evenmin treft de Raad in het dossier stukken aan die hem ervan overtuigen dat ook mentor [R.] absoluut niet akkoord zou gaan met het eindresultaat en graag de lessen en evaluatie van verzoekster toelicht. De Raad treft in het dossier wel door verzoekster bijgebrachte en door haar ‘bacommentarieerde’ e-mails aan. De Raad moet echter vaststellen dat deze commentaren eenzijdig door verzoekster zijn aangebracht bij de mails. Om die reden kan de Raad bijvoorbeeld uit de hieronder weergegeven

passage van de eigen commentaren van verzoekster niet besluiten dat mentor [R.] zich niet kon vinden in de beoordeling van verzoekster. *A fortiori*, nu ook deze mentor is uitgenodigd om kennis te nemen van de evaluatie en ermee in te stemmen of wijzigingen voor te stellen. De Raad moet vaststellen dat de mentor geen bijsturing van het evaluatieverslag vroeg. De ‘commentaar’ waarover verzoekster het heeft en die de Raad in ogenschouw neemt, betreft een e-mail van 3 juni 2021 van de directeur van de stageschool. Verzoekster schrijft eenzijdig bij deze e-mail:

“De mentor van de stageschool [...] heeft mij vanuit zichzelf aan de directrice voorgesteld en na het sollicitatiegesprek werd ik meteen aangenomen. Zij waren erg onder de indruk en zelf ook erg verbaasd dat ik niet geslaagd was. Ook mijn andere mentor op de andere school [...] was erg geschrokken. Zij heeft me ook verteld dat u haar zeker en vast mag contacteren over mijn gepresteerde stage uren bij haar. U kan haar contacteren op het nummer [...] of via mail: [...].”

Hoewel de Raad niet uitsluit dat de mentor gecontacteerd mocht worden en een positief, of positiever beeld zou schetsen over de stage van verzoekster kan de Raad, rekening houdend met zijn beoordelingsbevoegdheid, de evaluatie van de stage niet als onregelmatig en onredelijk van de hand doen. In het bijzonder laat de commentaar van verzoekster niet toe te oordelen dat de evaluatie en het eindoordeel in het geheel het akkoord van [R.] niet zou hebben, precies nu [R.] de kans is geboden opmerkingen bij de evaluatie te formuleren en dit blijkens de dossierstukken niet schijnt te hebben gedaan.

Verzoekster beweert dat de stagementoren de kans niet kregen om hun visie te geven over de prestaties van verzoekster. Volgens verzoekster stroken haar prestaties evenmin met de evaluatie die zij heeft gekregen en die zij daarom ook betwist. De Raad moet hieromtrent echter, zoals hierboven toegelicht, vaststellen dat de bewering van verzoekster niet strookt met de werkelijkheid.

Zo leest de Raad in stuk 30 van verwerende partij, een e-mail van 14 juni 2021 van de stagebegeleiding aan [H.] en [E.M.], het volgende:

“Eerst en vooral wil ik u bedanken voor de goede en intensieve begeleiding van onze student, waar u de nodige kansen voorzag om professioneel te kunnen ontplooien. Verder stuur ik u in bijlage een verslag van de voorbije stages. Ik heb hier rekening gehouden met uw feedback, en van de lesbezoeken. Kan u dit bekijken en als u hiermee akkoord gaat, dit op mail te zetten? U

mag het volgende mailen: ‘Ik ga hiermee akkoord’ samen met uw naam! Indien nodig mag u ook zelf aanpassingen brengen”.

Naar het oordeel van de Raad strookt de bewering van verzoekster met betrekking tot de inbreng van de stagementoren – en met name met betrekking tot de inbreng van stagementor [H.] – niet met de dossierstukken. Daaruit blijkt immers dat hen alle ruimte is geboden om hun eventuele niet-instemming en – volgens verzoekster – positieve(re) inschatting van de gelopen stage te kennen te geven aan de stagebegeleiding. Dat de stagementor slechts een document is toegestuurd dat hij diende te ondertekenen en terug te sturen naar de stagebegeleiding is een bewering die naar het oordeel van de Raad een loopje neemt met de werkelijkheid.

Verzoekster voert ook aan dat één van de stagementoren, [R.], absoluut niet instemt met het eindresultaat. Verzoekster geeft aan dat de betrokkenen haar zei dat zij haar contactgegevens kon meedelen en dat zij graag verzoeksters lessen en evaluatie mondeling zou toelichten. Hieromtrent verwijst verzoekster naar het stuk “brief intern beroep”. De Raad moet vaststellen in het intern beroepschrift en de daarbij horende bijlagen geen verwijzing naar stukken of citaten aan te treffen die dit argument aannemelijk maken. Wat de Raad daarentegen in het dossier aantreft dat betrekking heeft op de bewering van verzoekster zijn de door verzoekster bij de bijgebrachte mails geformuleerde commentaren. Deze commentaren hebben een eenzijdig karakter en verzoekster maakt de bewering erin niet aannemelijk voor de Raad met bijgebrachte elementen. De Raad vindt hier dan ook geen grond om de aangevochten beslissing te vernietigen.

Verzoekster wijst in tweede instantie op een onevenwicht, in die zin dat zij van mening is dat haar resultaat grotendeels is bepaald door de evaluatie van [M.], bij wie zij slechts 8 uur stage zou hebben gelopen. Daarentegen is zij van mening dat de betere evaluaties uitgaan van mentoren die haar langer aan het werk zagen.

De Raad stelt vast dat [M.] inderdaad van oordeel was dat verzoekster geen geslaagde stage liep. Hij heeft dit in een e-mail van 4 mei 2021 aan de stagebegeleiding uitvoerig toegelicht (stuk 31 verwerende partij).

Ten overvloede merkt de Raad vooreerst op dat de misschien eerder onverbloemd geformuleerde opmerkingen van [M.] geen blijk geven van tegenstrijdigheid met de dan weer

eerder summier toegelichte feedbackverslagen van de andere mentoren (stukken 12, 13, 14, 15 en 16 verwerende partij)

Daarnaast blijkt uit het dossier dat de stagebeoordeling ook en in essentie wordt gevoed door de inschatting van de bereikte competenties door de stagebegeleiding en de driehoeksgesprekken tussen de stagiair, de mentor en de begeleider in de marge van een stagebezoek.

Deze in de antwoordnota van verwerende partij aangehaalde elementen die de evaluatie voeden, sluiten ook aan bij de in punt ‘5.9.2. Evaluatie’ van de ‘Stagecursus BBP 5+6. Begeleide beroepspraktijk + intervisie 5+6’ vermelde elementen (stuk 9 verwerende partij). Hierin leest de Raad meer bepaald het volgende:

“Op het einde van het jaar stelt de stagebegeleider van AP één eindverslag op. Dit gebeurt op basis van alle feedbackverslagen van BBP5 en BBP6. De stagebegeleider van AP zal overleggen met de begeleidende mentor(en) van de student indien verduidelijking van bepaalde verslagen noodzakelijk is.

In dit eindverslag wordt bepaald of de te bereiken eindcompetenties behaald zijn.”

(eigen onderlijning Raad)

De Raad is er in deze context niet van overtuigd dat de evaluatie door [M.] een onevenwichtig zware component in de totstandkoming van het eindresultaat is geweest en, in het bijzonder rekening houdende met de erin vermelde pijnpunten, de eindevaluatie eenzijdig negatief zou hebben beïnvloed, zodat in redelijkheid zou moeten worden getwijfeld aan de validiteit van de beoordeling en de totstandkoming van de evaluatie in overeenstemming met de ter zake geldende richtlijnen. De veeleer positieve verslagen van andere mentoren, welke minder uitvoerig zijn gedocumenteerd, wijzen niet op inhoudelijke tegenstrijdigheden die, rekening houdend met de motivering van de verslagen van [M.], toelaten de beoordeling als kennelijk onredelijk te kwalificeren. Evenmin kan uit de weliswaar strengere beoordeling van [M.] twijfel met betrekking tot diens deskundigheid en onpartijdigheid worden afgeleid.

Waar verzoekster de evaluatie door [M.] toeschrijft aan problemen met haar laptop, stelt de Raad vast dat verzoekster pas op 11 maart 2021 aan de stagebegeleider meedeelt dat zij een probleem heeft met haar laptop. Deze laat onmiddellijk weten dat hij bereid is geduld op te brengen met betrekking tot het opladen van documenten, maar geeft tegelijk duidelijk aan dat

de documenten voor de aanvang van een les ter beschikking moeten zijn (stuk 20 verwerende partij). Daarbij komt dat de stagebegeleiding in een e-mail van 2 april 2021 verzoekster signaleert dat voor een ander stage-opleidingsonderdeel de administratie wel in orde is gebracht (stuk 22 verwerende partij). Een en ander brengt de Raad ertoe de door verzoekster beweerde impact van de problemen met de laptop te nuanceren. Daarbij komt dat verzoekster de moeilijkheid niet signaleerde aan de betrokken mentor ([M.]). Bovendien geeft verzoekster zelf aan inspanningen te hebben geleverd om het voorval met de laptop te hebben ondervangen. Zo heeft verzoekster het in het verzoekschrift voor de Raad over het uitlenen van een laptop bij de hoger onderwijsinstelling en het feit dat zij in afwachting daarvan in de bibliotheek haar stagedocumenten opstelde. Aldus ziet de Raad geen overtuigende elementen om aan te nemen dat verzoekster als gevolg van de laptopproblemen een evaluatie van haar competenties zou hebben gekregen die kennelijk onredelijk is nu deze precies omwille van de beweerde technische moeilijkheden een onbetrouwbaar beeld van de door verzoekster bereikte competenties zou hebben gegeven.

Wat de stageles van 27 mei 2021 betreft, merkt de Raad vooreerst op dat hij niet in de beoordeling van de door verzoekster bereikte competenties kan treden. Het komt de Raad immers niet toe de plaats in te nemen van de hiertoe bevoegde beoordelaars, aangewezen in de schoot van de hoger onderwijsinstelling.

De Raad kan, rekening houdend met de motivering van de beoordeling, niet concluderen dat deze kennelijk onredelijk zou zijn en evenmin dat deze strijdig zou zijn met de toepasselijke regelgeving. De Raad merkt hierbij trouwens op dat uit de dossierstukken (zie stuk 16 verwerende partij) blijkt dat de opmerkingen niet enkel de administratieve aspecten van de les betreffen.

Dat de begeleider naar aanleiding van een stagebezoek twee identieke lessen, gegeven in andere klassen, zou hebben beoordeeld en dat verzoekster als gevolg van een gesprek na de eerste les werkpunten zou hebben weggewerkt, belet niet dat deze werkpunten worden meegenomen in de evaluatie. Dat de evaluator niet enkel rekening houdt met de tweede les, waarin verzoekster naar eigen zeggen de werkpunten wegwerkte, maakt de evaluatie niet om die reden onregelmatig en/of onredelijk.

De Raad merkt op dat in de evaluatie van de stage van verzoekster herhaaldelijk melding wordt gemaakt van administratieve tekortkomingen. Tevens worden feiten gemeld die de professionele houding van verzoekster betreffen (bijv. inzake afwezigheden). De verklaringen die verzoekster hieromtrent formuleert in het kader van haar verzoekschrift voor de Raad zijn niet van dien aard dat zij de Raad ernstig laten twijfelen over de vaststellingen en de beoordeling van de administratieve en professionele vaardigheden alsook de attitude van verzoekster die de Raad in het dossier aantreft. De Raad kan in het licht van de motivering die eraan is gegeven dan ook niet besluiten tot de onredelijkheid of onregelmatigheid van de beoordeling van de hiermee overeenkomstige stagecriteria. Ten overvloede merkt de Raad nog op dat de verklaringen die verzoekster aanreikt in haar verzoekschrift soms op gespannen voet staan met eerdere verklaringen. Zo bijvoorbeeld wat betreft de tijdige aanwezigheid op 4 juni 2021. Waar verzoekster in haar verzoekschrift stelt dat zij haar mentor hiervan op de hoogte heeft gebracht, blijkt uit de mail van 4 juni 2021 van verzoekster aan stagebegeleider [E.F.] (stuk 28 verwerende partij) dat verzoekster zelf aangeeft dat zij haar mentor had moeten verwittigen.

De Raad leest dat verzoekster zich in het verzoekschrift voor de Raad richt tegen de overweging van de interne beroepsinstantie met betrekking tot de niet door verzoekster aan de opleiding bezorgde feedback van één van haar mentoren. De Raad moet vaststellen dat de argumentatie van verzoekster voorbij gaat aan de essentie van dit aspect van de motivering van de interne beroepsinstantie. De interne beroepsinstantie tilt niet zozeer aan het feit dat de feedback niet in het juiste format aan de opleiding zou zijn bezorgd, maar veeleer aan het feit dat de feedback als dusdanig niet aan de opleiding is doorgegeven op initiatief van verzoekster. In die context kan de Raad het argument van de interne beroepsinstantie niet wegzetten als onredelijk. *A fortiori* is het verweer van verzoekster niet van dien aard dat zij de aangevochten beslissing aan het wankelen brengt.

De Raad leest dat verzoekster opmerkingen formuleert met betrekking tot de bewering dat zij de uren van [M.] zou hebben geweigerd. De Raad merkt vooreerst op dat verzoekster geen stukken bijbrengt die deze opmerkingen ondersteunen. Verder doen deze opmerkingen naar het oordeel van de Raad geen afbreuk aan de vaststelling die in de bestreden beslissing wordt gedaan dat de student van mentor [M.] de keuze kreeg om zijn uren over te nemen omdat hij in quarantaine moest zodat ze haar stage zo snel mogelijk kon afronden. Verzoekster is hierop niet ingegaan om zich toe te leggen op ‘Gezondheidsopvoeding’ maar hierdoor kwam zij later in tijdsnood en liep haar stage tot eind juni.

Wat de motivering betreft, leest de Raad dat verzoekster uit de interne beroepsbeslissing een passage aanhaalt waaruit blijkt dat voornamelijk haar professionele attitude ertoe leidde dat zij onvoldoende scoort en dat professioneel samenwerken en handelen ondermaats waren en een deel van het resultaat bepaalden. In het licht daarvan acht verzoekster het sterk dat zij als laatstejaarsstudent bij geen enkel onderdeel een ‘goed’ scoorde. Verzoekster brengt echter geen concrete elementen aan die de beoordeling, zoals gemotiveerd in het dossier, voor de Raad kennelijk onredelijk maken. De Raad leest in het dossier immers niet enkel opmerkingen die de professionele attitude en het professioneel samenwerken/handelen betreffen. Daarbij komt dat, zoals reeds aangehaald, het de Raad niet toekomt de merites van de student te beoordelen. Dat de student van oordeel is te streng te zijn beoordeeld, doet aan deze afwijzing van de bevoegdheid van de Raad geen afbreuk.

Verder geeft de Raad nog mee dat het feit dat verzoekster een laatstejaarsstudent is op zichzelf niet betekent dat het ongeloofwaardig is dat zij in het kader van de stage voor geen enkel onderdeel de score ‘goed’ kreeg. Ten overvloede stipt de Raad aan dat de verwachtingen ten aanzien van een laatstejaarsstudent, met andere woorden de door deze student te bereiken competenties, wellicht ook hoger liggen, zonder dat de competentiegebieden moeten verschillen, dan deze die verwacht worden in hoofde van een student uit een lager jaar.

Ten slotte dient de Raad op te merken dat het middel dat verzoekster ontwikkelt met betrekking tot twee gesprekken met de lectoren niet is opgenomen in het verzoekschrift houdende intern beroep, terwijl de Raad niet inziet wat verzoekster heeft belet dit middel in die fase van het geschil op te werpen. Nu het middel de openbare orde niet raakt, kan de Raad het niet als ontvankelijk beschouwen. Ten overvloede wil de Raad opmerken dat verzoekster zich er hopelijk van bewust is dat de bewering dat lectoren in een gesprek emotionele chantage plegen zwaarwichtig is en bij voorkeur niet licht wordt geuit. In die context wil de Raad ten overvloede aanmerken in het dossier geen stukken aan te treffen waaruit zou blijken dat verzoekster het slachtoffer is geweest van emotionele chantage.

Wat de datering van het eindverslag betreft, legt verwerende partij op voor de Raad aannemelijke wijze uit dat sprake is van een materiële vergissing. De motivering van de aangevochten score houdt bijgevolg rekening met alle stagelessen van verzoekster zodat, spijts deze vergissing die voor verzoekster storend is, niet kan worden besloten dat de beoordeling en de motivering ervan niet regelmatig zouden zijn.

Alle overwegingen hierboven in acht genomen oordeelt de Raad dat het middel ongegrond is.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 28 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Gilles Fourneau	secretaris
-----------------	------------

De secretaris	De voorzitter
----------------------	----------------------

Gilles Fourneau	Bertel De Groote
------------------------	-------------------------

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.974 van 21 oktober 2021 in de zaak 2021/322

In zake: Siska VAN WAES
Woonplaats kiezend te 2018 Antwerpen
Desguinlei 156-6

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 augustus 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2021 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Speltraining 1 (acteren)” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 9 juli 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 4 oktober 2021.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Wim Van Caeneghem, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het drama’.

Voor het opleidingsonderdeel “Speltraining 1 (acteren)” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 6 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 9 juli 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft het dossier onderzocht en komt na verdere toelichting door de opleiding tot het volgende besluit:

“- de schriftelijke feedback die de studenten Acteren na elk toonmoment kregen, werden in het dossier opgenomen;

- sedert dit academiejaar gebeurt het mondelinge onderdeel van de feedbackprocedure aan de afstudeerrichting Acteren in de vorm van slowdates Waar de student voordien een mondelinge samenvatting van het jurygesprek kreeg, kan die sinds dit jaar persoonlijk in gesprek gaan met alle feedbackgevers De feedbackgevers zijn de leden van de Artistieke Adviesraad en de gast-speldocenten van het huidige academiejaar Hierdoor krijgt de student een veel genuanceerder beeld van diens verworvenheden en werkpunten en leert die ook mondeling reflecteren over diens werk. Soms spreken de meningen van feedbackgevers mekaar tegen. Daarmee worden de studenten vanaf het eerste jaar geconfronteerd Het helpt de student des te meer om diens eigen artistieke stem te vinden Het persoonlijke contact wordt over het algemeen door beide partijen (studenten en feedbackgevers) als een grote verbetering ervaren. De schriftelijke feedback is bedoeld als samenvatting van het jurygesprek (de beraadslaging).

- de terminologie die gehanteerd wordt door de verschillende feedbackgevers tijdens deze speeddates weerspiegelt onvermijdelijk hun persoonlijke artistieke praktijk maar is wel degelijk gestoeld op de leerdoelen en wordt afgestemd tijdens het voorafgaande beraadslagingsoverleg Dit blijkt uit het juryverslag in het dossier. Bijvoorbeeld: het begrip ijlheid refereert naar de “persoonlijke grondkleur en grondbetekenis” waarvan sprake in de leerdoelen. “Ijl” staat hiertegenover “grond”. De student vond dit jaar niet de grond waaruit ze haar verbeelding kon putten.

- de mail die de student aanhaalt in haar verzoekschrift, stuurde zij waarschijnlijk in antwoord op haar feedbackfiche van 17/12/20, maar is helaas niet terug te vinden in het mailarchief van de coördinator, de coördinator kan zich ook niet herinneren die mail gekregen te hebben zodat de interne beroepscommissie dit ook niet kan verifiëren;

- bij de criteria in de ECTS-fiche ‘Speltraining 1’ spreken de leerdoelen ‘artistiek concept’ op een paar uitzonderingen na allemaal over de (hoogst)persoonlijke verbinding van de student tot het

(tekst)materiaal; over persoonlijke keuze, dito zelfanalyse en betekenislandschap, en het bewustzijn van diens unieke eigenheid Dat is een essentieel onderdeel van het acteren dat aan de afstudeerrichting wordt onderwezen en dat de student niet verwierf.

- verder gaan de criteria uit van een persoonlijke connectie met de tekst, met de ruimte en met de ander. Ook dat ontbrak. Dat had inderdaad in de twee eerste feedbackfiches geëxpliciteerd kunnen worden maar in de meer uitgebreide feedbackfiches van april en juni worden die door de speldocenten helder geformuleerd. Op basis van de gesprekken tijdens de jury werden de leerdoelen afgetoetst door de coördinator;

- in het dossier van de student bevindt zich een document dat de volgende aftoetsing weergeeft:

“1. Artistiek concept - 1.1. materiaal verwerken

- Creëert een hoogstpersoonlijk personage door middel van identificatie van deelpersoonlijkheden en verbinding van deze personages tot zichzelf - niet geslaagd
- Deelt een theaterscène (tekst) in inhoudelijke blokken in en een persoonlijke grondkleur/grondbetekenis toe - niet geslaagd
- Maakt door middel van zelfanalyse een persoonlijke keuze in het uitwerken van de tekstuele kiemen tot personagevorming - niet geslaagd
- Plaatst die grondkleuren/grondbetekenissen na elkaar en maakt zo een landschap van betekenis (ontwerp) - niet geslaagd
- Reflecteert over de aanwezigheid van de '5 p's' in zijn persoonlijkheid (pijn, passie, poëzie, perversiteit, plezier) - geslaagd
- Toont een bewustzijn van zijn unieke eigenheid en een rijk emotioneel palet – niet geslaagd

1. Artistiek concept - 1.2 presentatie vormgeven

- Creëert een spanningsboog over één scène – geslaagd
- Is in het moment terwijl hij speelt - geslaagd
- Kent aan woorden materie toe en maakt deze waarneembaar in een theatrale presentatie niet geslaagd
- Maakt dat hoogstpersoonlijke personage ruimtelijk en lichamelijk bij de omzetting van tekst naar scenische presentatie - niet geslaagd
- Onderzoekt zijn emotioneel palet en vertaalt dit naar theatrale tekens - niet geslaagd
- Schakelt de scenische vormen aan elkaar, en vertaalt zo zijn persoonlijke betekenislandschap naar een scenische presentatie - niet geslaagd
- Vertaalt die grondkleuren/grondbetekenissen per blok naar een scenische vorm – niet geslaagd
- Weet die '5 p's' aan de hand van zijn tekstanalyse om te zetten in lichamelijke theatrale tekens niet geslaagd

2. Vaktechnisch – 2.1 parameters en structuren beheersen

- Creëert een spanningsboog over één scène - geslaagd
- Identificeert in een theaterscène (tekst) oorzaak en gevolg, actie en reactie, tegenstellingen en congruenties, ruimtelijke verplaatsingen en kiemen van personagevorming - geslaagd

- Identificeert klankkleuren, herhalingen en contrasten in taal en maakt deze waarneembaar in een theatrale presentatie - niet geslaagd

2. Vaktechnisch – 2.2 zelfstudie

- Onderzoekt zijn eigen, specifieke ruimtelijke vormentaal - niet geslaagd

- Werkt zelfstandig bij het voorbereiden van scenische presentaties – geslaagd

2. Vaktechnisch - 2.3. lichamelijk en ruimtelijk bewustzijn

- Onderzoekt daarbij de ruimtelijke mogelijkheden van zijn analyse en interpretatie – niet geslaagd

3. Samenwerking – 3.2 samenspelen

- Onderzoekt zijn relatie tot zijn medespelers terwijl hij speelt - niet geslaagd"

- de voorlaatste speldocent was niet van mening dat de hele klas kon slagen. Hij heeft dat explicet aangegeven in de feedback voor de paasvakantie: "Op dit moment is de ontwikkeling van [S.] onvoldoende". De student was niet de enige die een onvoldoende kreeg.

- de laatste speldocent was van mening dat iedereen kon slagen omdat het samenspel van de groep goed was. Ze spreekt in [verzoeksters] feedback echter wel over een "aarding onvoldoende stevig om vertaald te raken in theatrale en ruimtelijke verbeelding. De verbeelding bleef te dun."

- de interne beroepscommissie stelt ook vast dat er wel degelijk notulen werden opgesteld van de beraadslagingen maar dat de student op geen enkel ogenblik gevraagd heeft om deze te kunnen inkijken.

- de evaluatieprocedures zijn correct gecommuniceerd aan de studenten, dit blijkt uit de mails in het dossier;

- wat de feedback op het eerste toonmoment betreft, heeft die - zoals per mail medegedeeld aan de studenten - geen invloed gehad op de verdere beoordeling van de student. Wel is geprobeerd om zo accuraat mogelijk feedback te geven. Vermits er een deelmoment werd georganiseerd, en er was gespeeld mocht dit leermoment niet verloren gaan. Bij de student was dat extra moeilijk vanwege haar operatie een paar dagen voor het toonmoment. Dat ze tezamen met een medestudent ondanks de obstakels toch heeft gespeeld, pleit in haar voordeel. In tegenstelling tot wat de student beweert is er halverwege het academiejaar wel gecommuniceerd dat er zou worden beoordeeld als voorheen omdat er weer zo goed als normaal lesgegeven kon worden.

- de interne beroepscommissie stelt wel vast dat de eigen notities van de student over de slowdates na het tweede toonmoment afwijken van het juryverslag van de beraadslaging in het dossier. Daar wordt ook gesproken over belemmering, ongearticuleerdheid en dat er nog veel moet gebeuren. In die één-op-één-gesprekken focussen de feedbackgevers op feedforward. Er wordt bewust gezocht naar constructieve bewoordingen.

- de feedback van het toonmoment 3 in april heeft onder Corona geleden. Daarvan heeft alleen de speldocent (weliswaar zeer uitgebreide) feedback gegeven omdat de toonmomenten in extremis niet

konden doorgaan toen code zwart inging de week voor de paasvakantie. Er is nog wel een open repetitie geweest maar die werd pas de dag voordien aangekondigd en de coördinator was toen helaas in quarantaine. De beeldopname werd door meerdere feedbackgevers bekeken maar was voor hen niet bruikbaar om voldoende feedback te kunnen geven.

- Toonmoment 4: Dat de slowdates op 17 juni niet doorgingen, heeft alles te maken met het uitlopen van de beraadslaging. Er is die avond nog met elke student afzonderlijk gesproken door de coördinator en de nog aanwezige feedbackgevers. Er werd afgesproken verder te praten op het geïntegreerde feedbackgesprek, de week erna.

- het geïntegreerde en individuele feedbackgesprek vond plaats op woensdag 23 juni 2021. Aanwezig waren de coördinator en twee docenten. De zelfreflectie van de student ligt aan de basis van het geïntegreerde feedbackgesprek. De student neemt de leiding over het gesprek. In dat gesprek is niet gebleken dat de student een gebrek aan feedback had ervaren. De student gaf integendeel toe dat ze terecht gebuisd is en dat ze in een goede klas zat met veel diversiteit waardoor men van elkaar kon leren. Wel gaf zij aan te weinig studiepunten te hebben om verder te kunnen studeren.

- nadien zijn de mailadressen van de feedbackgevers nog doorgestuurd naar de studenten om indien gewenst nog bijkomende feedback te verkrijgen. Meerdere studenten hebben hiervan gebruik gemaakt.

- de interne beroepscommissie kan dan ook niet anders dan besluiten dat de student voldoende feedback heeft ontvangen in de loop van het academiejaar;

- dat de student geen theaterervaring heeft, klopt niet. Zij heeft de vooropleiding *DeNieuweSpelers* gevolgd waar ze zelfs werkte met docenten die ook in het eerste jaar van de afstudeerrichting Acteren lesgeven. Stellen dat haar gebrek aan technische vaardigheden een belangrijke reden is voor haar niet slagen, kan de interne beroepscommissie dan ook niet onderschrijven.

- de opleiding benadrukt dat zij aan het begin van dit corona-academiejaar bezorgd was over de opleidingskansen van de studenten maar dat vanaf het nieuwe kalenderjaar normaler gewerkt kan worden, en vanaf de paasvakantie volledig zoals voorheen:

- De stemdocente geeft aan dat ze goed heeft kunnen lesgeven via de digitale weg. De projectie in de ruimte bleef natuurlijk onderbelicht maar het specifieke werk aan het spreekapparaat kon zelfs nauwkeuriger en intiemer.

- Ruimtelijk bewustzijn heeft wel degelijk alle uren ingehaald die in het eerste trimester wegvielen. Op 8, 9 en 10 februari 2021 heeft de docent volledige dagen gewerkt met de studenten.

- de opleiding benadrukt dat discriminatie en micro-agressie op basis van gender en etniciteit niet getolereerd worden binnen de drama-opleiding. Uit het dossier blijkt dat het voorval dat de student aanhaalt onmiddellijk werd geremedeerd en door de coördinator werd besproken met de betreffende docent na het toonmoment. De opleiding voert een actief beleid tegen mogelijk grensoverschrijdend

gedrag. De interne beroepscommissie ziet niet in op welke wijze dit incident een invloed zou hebben gehad op de beoordeling van de student.

- tenslotte haalt de student een citaat aan uit een gesprek waarin de coördinator het volgende zou gezegd hebben "als je niet in coma ligt, moet je maar wat pijnstillers nemen en toch spelen"; dit is volledig uit verband gerukt. De coördinator heeft deze uitspraak gedaan juist om te kaderen hoe het er vroeger aan toeging, niet om daarmee de filosofie van de school te verkondigen. De afstudeerrichting probeert hierin een nieuwe balans aan te reiken voor studenten om hun grenzen aan te geven. Het wordt absoluut niet meer verwacht dat je ziek of met een fysiek letsel speelt. Die tijd van heroïsme is gelukkig voorbij. Het hoort echter wel bij de opleiding dat je in een veilige omgeving je grenzen onderzoekt, dat je uitdagingen niet uit de weg gaat.

- na grondige bestudering van het dossier, en in het bijzonder de daarin opgenomen feedback- en de juryverslagen, is de interne beroepscommissie van oordeel dat de student op correcte wijze werd beoordeeld; de student toont niet aan dat zij over alle vereiste competenties beschikt om voor het opleidingsonderdeel te kunnen slagen;"

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 20 juli 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 augustus 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat de interne beroepsbeslissing op 20 juli 2021 aan de postdiensten werd overhandigd. Uit de barcode van de aangetekende zending blijkt dat de zending een eerste keer werd aangeboden bij verzoekster op 23 juli 2021.

Volgens verwerende partij start de vervaltermijn van zeven dagen op 24 juli 2021, om te eindigen op vrijdag 30 juli 2021. Aangezien het extern verzoekschrift is gedateerd op 31 juli 2021 en de datum van de poststempel 2 augustus 2021 is, werd het verzoekschrift laattijdig neergelegd. Het is dan ook onontvankelijk.

Beoordeling

Artikel II.294, §1 van de Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

“De beroepen bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisgeving van de in artikel II.284, eerste lid bedoelde beslissing.”

Een verzoekschrift bij de Raad moet, wil het ontvankelijk zijn, dus worden ingesteld binnen de termijn van zeven kalenderdagen na kennisgeving van de bestreden beslissing.

In casu werd verzoekster, zoals uit het dossier blijkt, in kennis gesteld van de bestreden beslissing op intern beroep per aangetekend schrijven van 20 juli 2021 (zie stuk 4 van verwerende partij). Nazicht via de webtracker van Bpost¹ leert dat de bestreden beslissing eerst is aangeboden op 23 juli 2021.

De beroepstermijn van zeven kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisgeving (zijnde de eerste aanbieding van de aangetekende zending op het adres van de bestemming door de postdiensten, *in casu* op 23 juli 2021) van de beslissing op intern beroep, *in casu* vanaf 24 juli 2021, om te verstrijken op vrijdag 30 juli 2021.

Verzoekster diende bij aangetekend schrijven van 2 augustus 2021 (datumstempel aangetekende zending) een verzoekschrift in bij de Raad tegen de beslissing op intern beroep.

Dit extern beroep werd derhalve niet tijdig binnen de zeven kalenderdagen na de kennisgeving van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Naar het oordeel van de Raad blijkt *in casu* uit het dossier evenmin dat er sprake zou zijn van een overmachtssituatie, waardoor de normale uitoefening van het beroepsrecht zou worden uitgehouden.

---

¹ Via de barcode (010541288500452621220306002029) zoals aangeduid op het bewijs van aangetekende zending van de interne beroepsbeslissing (stuk 4 van verwerende partij) heeft de Raad op de site van Bpost kunnen vaststellen dat de betreffende zending op 23 juli 2021 eerst werd aangeboden.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 21 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Gilles Fourneau **Bertel De Groote**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 18 oktober 2021

Arrest nr. 6.971 van 18 oktober 2021 in de zaak 2021/460

In zake: Insaf BEN EL HADI
                         woonplaats kiezend te 1081 Brussel
                         Jules Debeckerstraat 51

tegen:

ODISEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend te 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de ‘examencommissie van de opleidingen behorende tot het studiegebied SAW’ van Odisee van 8 september 2021 waarbij aan verzoekster de examentuchtsanctie wordt opgelegd ertoe strekkende dat een examencijfer van 0/20 wordt toegekend voor de opleidingsonderdelen ‘Filosofie en ethiek’, ‘Systeem- en contextgerichte kaders’, ‘Systeem- en contextgericht werken’ en ‘Jeugdrecht en jeugdcriminologie’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de orthopedagogie’.

Tot verzoeksters curriculum behoort onder meer het opleidingsonderdeel ‘Filosofie en ethiek’, waarvoor eensdeels voor ‘filosofie’ de studenten drie korte reflectiepapers en een lange paper moeten indienen, en anderdeels voor ‘ethiek’ een schriftelijk examen wordt afgenomen.

Bij nazicht van de door verzoekster ingediende papers, is de docent van oordeel dat deze identiek zijn aan de papers die een andere student in het voorgaande academiejaar heeft ingediend.

De docent meldt het vermoeden van fraude aan de ombudsdiens. Verzoekster wordt (via Teams) op 6 september 2021 gehoord door de studiegebied-directeur, in aanwezigheid van de ombud.

De examencommissie behandelt de zaak op 8 september 2021, en beslist om aan verzoekster de examentuchtbeslissing op te leggen die erin bestaat dat zij een nulquatering krijgt voor enkele examens in de betrokken examenperiode.

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

A. Wijze van indienen van het beroep

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt op dat het beroep niet ontvankelijk is, omdat het is gericht aan ‘AHOVOKS – Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen’, en niet aan de Raad.

Verzoekster gaat in haar wederantwoordnota op deze exceptie niet in.

Beoordeling

Verzoekster heeft haar beroep gericht aan het adres waar de zetel van de Raad is gevestigd. Het secretariaat van de Raad heeft het beroep ontvangen en geregistreerd.

Het beroep is, inhoudelijk, duidelijk gericht tegen de hierboven vermelde bestreden beslissing en verwerende partij heeft dat, blijkens haar antwoordnota, ook aldus kunnen begrijpen.

In die omstandigheden is de Raad – die erover moet waken dat geen al te strikt formalisme wordt gehanteerd dat een ontoelaatbare belemmering zou zijn voor het recht van een verzoekende partij op toegang tot de rechter – van oordeel dat de materiële onzorgvuldigheid van verzoekster niet tot de onontvankelijkheid van het beroep leidt.

De exceptie wordt verworpen.

B. Uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 16 december 2019, nr. 5.518, Boudour), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoekster op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep. Zij stelt dat verzoekster heeft nagelaten het intern beroep binnen de hogeschool uit te putten alvorens een beroep bij de Raad in te stellen.

Verwerende partij voegt eraan toe dat de termijn om tegen de bestreden beslissing een intern beroep in te stellen, ondertussen is verstrekken.

Verzoekster beperkt zich er in haar wederantwoordnota toe te stellen dat zij door de ombudsdienst of de examencommissie niet is gewezen op de mogelijkheid om een intern beroep in te stellen.

Beoordeling

Uit de hierboven in herinnering gebrachte bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs blijkt dat een beroep bij de Raad slechts kan worden ingesteld na uitputting van de interne beroepsprocedure.

De beroepsmodaliteiten zijn aan verzoekster meegedeeld; zij blijkt geen intern beroep te hebben ingesteld.

De bestreden beslissing is derhalve geen eendoordeel zoals bedoeld in artikel I.3, 69°, a) van de voormelde Codex en zij kan niet rechtstreeks voor de Raad worden aangevochten.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 18 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.968 van 18 oktober 2021 in de zaak 2021/491

In zake: Jude Udoka INNOCENT
woonplaats kiezend te 3940 Hechtel Eksel
De Heerdgang 45

tegen:

UNIVERSITEIT HASSELT
woonplaats kiezend te 3500 Hasselt
Martelarenlaan 42

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van de Universiteit Hasselt van 13 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoeker onontvankelijk wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Céline Jaspers, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is sinds verschillende jaren ingeschreven in de opleiding ‘Master of Statistics & Data science Biostatistiek’.

Nadat verzoeker de hem opgelegde bindende voorwaarden inzake studievoortgangsbewaking in het academiejaar 2017-2018 niet is nagekomen, wordt hem de inschrijving voor het academiejaar 2018-2019 geweigerd.

In het academiejaar 2020-2021 neemt verzoeker enkel het opleidingsonderdeel ‘Master thesis’ op. In de eerste zittijd is verzoeker ongewettigd afwezig, in de tweede examenzittijd behaalt hij een examencijfer van 7/20.

Daar verzoeker zich reeds voor de tweede maal voor dat opleidingsonderdeel had ingeschreven (voorheen ook in het academiejaar 2017-2018) en hij geen credit behaalt, beslist de examencommissie op 8 september 2021 om verzoeker een nieuwe inschrijving te weigeren.

Op 9 september 2021 tekent verzoeker tegen die beslissing een beroep aan bij de interne beroepscommissie van de Universiteit Hasselt.

Op 13 september 2021 verklaart de interne beroepscommissie dat beroep niet ontvankelijk, omdat het in strijd met de voorschriften niet is ondertekend.

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid – uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de

begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

In zijn verzoekschrift geeft verzoeker aan dat hij zijn intern beroep heeft ingediend zonder het te ondertekenen.

Verwerende partij stelt in haar antwoordnota dat de modaliteiten om een intern beroep in te stellen, met inbegrip van de verplichting om het beroep te ondertekenen, zijn opgenomen in het onderwijs- en examenreglement en tevens aan verzoeker werden meegedeeld op zowel de examenresultaten als de weigering tot herinschrijving.

Verzoeker dient geen wederantwoordnota in.

Beoordeling

Verwerende partij heeft in artikel 1.3, 4° van de ‘rechtspositieregeling’ bepaald dat een intern beroep op straffe van onontvankelijkheid ondertekend moet zijn.

Dit kan niet worden beschouwd als een onredelijke vormvereiste, onder meer omdat de decreetgever in artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs een gelijkaardig voorschrift heeft opgenomen inzake de beroepen die bij de Raad worden ingesteld.

Verzoeker spreekt niet tegen dat hij het verzoekschrift op intern beroep niet heeft ondertekend en dat dit vormgebrek niet binnen de oorspronkelijke beroepstermijn werd geregulariseerd.

Die vaststelling volstaat om te besluiten dat het intern beroep terecht onontvankelijk werd verklaard. Wanneer de geldende norm – te dezen 1.3, 4° van de ‘rechtspositieregeling’ – in een sanctie op de niet-ondertekening voorziet, dan moet die immers worden toegepast, ook wanneer die sanctie bestaat uit de onverbiddelijke onontvankelijkheid van het beroep (J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 490).

Dit brengt met zich dat huidig beroep bij de Raad hetzelfde lot ondergaat.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 18 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.975 van 25 oktober 2021 in de zaak 2021/493

In zake: Kjenta LEYN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jelle Lammertyn
kantoor houdend te 8570 Anzegem
Kerkstraat 1

tegen:

HOGESCHOOL WEST-VLAANDEREN
woonplaats kiezend te 8500 Kortrijk
Marksesteenweg 58

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van de Hogeschool West-Vlaanderen van 5 augustus 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk doch ongegrond wordt verklaard en de aan verzoekster in de eerste examenzittijd voor de opleidingsonderdelen ‘Wiskunde in de klas’, ‘Basis Frans’, ‘Frans in de klas’, ‘Basis Nederlands’ en ‘Stage B’ toegekende examencijfers worden bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sofie Defoer, die *loco* advocaat Jelle Lammertyn verschijnt voor de verzoekende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het lager onderwijs’. Zij behaalde in het academiejaar 2019-2020 reeds een bachelordiploma kleuteronderwijs.

Tot verzoeksters curriculum behoren onder meer de opleidingsonderdelen ‘Wiskunde in de klas’, ‘Basis Frans’, ‘Frans in de klas’, ‘Basis Nederlands’ en ‘Stage B’. Zij behaalt daarvoor de volgende resultaten:

- Basis Nederlands: 9/20
- Basis Frans: 5/20
- Frans in de klas: 6/20
- Wiskunde in de klas: 6/20
- Stage B: 9/20

Voor alle opleidingsonderdelen, uitgenomen ‘Stage B’, is voorzien in een tweede examenkans.

De proclamatie heeft plaats op 29 juni 2021.

Op 5 juli 2021 stelt verzoekster middels haar raadsman het volgend intern beroep in:

“(...)

Bij huidig schrijven wordt intern beroep ingesteld tegen de studievoortgangsbeslissing die werd genomen ten aanzien van mijn cliënte voor de opleiding Educatieve bachelor in het lager onderwijs 2020-2021.

Mijn cliënte is van oordeel dat zij in haar rechten geschonden is door een ongunstige examenbeslissing.

Er werd beslist dat mijn cliënte niet geslaagd is, en dit op basis van:

- Basis Nederlands: 9/20: tweede examenkans
- Basis Frans / Frans in de klas: 5/20: tweede examenkans
- Wiskunde in de klas: 6/20: tweede examenkans
- Stage B: moet hernomen worden

Mijn cliënte is reeds in juni 2020 afgestudeerd bachelor kleuteronderwijs. Voor het academiejaar 2020-2021 heeft zij zich ingeschreven in het *verkort traject bachelor lager onderwijs* in het dagonderwijs.

Dit werd eenzijdig door HOWEST aangepast naar *thuisonderwijs@home*. Ten gevolge van de verspreiding van het coronavirus was het voor mijn cliënte niet toegestaan om de

lessen bij te wonen. Mijn cliënte heeft zich evenwel niet ingeschreven voor thuisonderwijs / onderwijs op afstand.

Met betrekking tot de resultaten voor het vak wiskunde in de klas heeft mijn cliënte bij de lector feedback gevraagd omtrent haar examen. Er werd haar meegedeeld dat zij wel 50% had gehaald, doch blijkbaar wordt vooropgesteld dat er 70% moet [worden] gehaald. Dit werd niet eerder gecommuniceerd of vermeld op de studiefiche (zie bijlage). Dergelijke eenzijdige aanpassingen van de minimumvereisten zijn uiteraard onaanvaardbaar.

Bijgevolg dient mijn cliënte dus voor dit vak wel degelijk een creditbewijs toegekend te worden.

Met betrekking tot het vak Frans / Frans in de klas wijst mijn cliënte er op dat zij nooit een les of andere gelegenheid [heeft] gehad om vragen te stellen. Zij had een opdracht gekregen om een eigen spel uit te leggen, en er werd vooropgesteld door de lector bij de evaluatie dat de uitspraak niet goed was. Het hoeft geen betoog dat het oefenen van de uitspraak een aspect is dat in de les geoefend kan worden, waartoe mijn cliënte nooit de gelegenheid heeft gekregen. Er was ook nooit kans om te oefenen of feedback te krijgen van de lesgever.

De maatregelen die genomen zijn ten gevolge van COVID-19 zijn ook ten aanzien van mijn cliënte een situatie van overmacht.

Gelet op de door haar geleverde inspanningen dient [haar] ook voor dit vak een creditbewijs toegekend te worden.

Hetzelfde geldt voor het vak Nederlands.

Met betrekking tot het vak Stage B: mijn cliënte heeft stage gedaan in de periode van 08/03/2021-19/03/2021 (6de leerjaar) en 03/05/2021-14/05/2021 (2de leerjaar).

Mijn cliënte wijst erop dat de meerderheid van studenten die deze richting volgen reeds tewerkgesteld zijn en dus hun stage kunnen uitvoeren bij hun werkgever. Dit is in feite discriminerend ten aanzien van leerlingen die nog niet tewerkgesteld zijn, aangezien zij in een volledig nieuwe omgeving terecht komen.

Bij de *Stage A* heeft mijn cliënte onmiddellijk na haar stage het evaluatieformulier ontvangen via e-mail van de stagebegeleider. Dit was evenwel niet het geval bij *Stage B*, waarbij zij nooit het evaluatieformulier heeft ontvangen van de stagebegeleider en dus ook geen inzicht heeft in de beoordeling. Het is ook mogelijk dat het formulier voor de stage in het 6de leerjaar nog werd aangepast na de stage bij [het] 2de leerjaar, hetgeen niet correct is.

Tijdens de stage in het 2de leerjaar (*Stage B*) werd mijn cliënte geconfronteerd met een onderwijzer die voortdurend de focus heeft gelegd op negatieve aspecten. Zij had een stopwatch bij de hand om na te gaan of de les niet te lang of te kort was... Mijn cliënte had dan ook de indruk dat deze persoon geenszins objectief was.

Ook voor dit vak dient mijn cliënte een creditbewijs toegekend te worden.

Zij heeft daarenboven reeds een tewerkstelling gevonden, hetgeen de organisatie van een nieuwe stage ernstig zal bemoeilijken.

Volledigheidshalve wordt er nogmaals op gewezen dat mijn cliënte nog steeds niet [het] godsdienstcertificaat heeft ontvangen; waaromtrent dan ook nogmaals navraag wordt gedaan.

Ik verzoek u dan ook met de voorgaande argumenten rekening te willen houden en het bezwaarschrift ontvankelijk en gegrond te willen verklaren.”

Daar verzoekerster hierop geen antwoord van de interne beroepscommissie ontvangt, stelt zij overeenkomstig artikel II.294, §1, derde lid van de Codex Hoger Onderwijs bij de Raad beroep in. Dat beroep is gekend onder het rolnummer 2021/303.

Bij de behandeling van dat beroep blijkt dat verwerende partij het verzoekschrift tot intern beroep niet had ontvangen. Samen met haar antwoordnota, deelt verwerende partij in die procedure alsnog een beslissing van de beroepscommissie mee. In zijn arrest nr. 6.835 van 23 augustus 2021 verklaart de Raad het beroep niet ontvankelijk.

De beslissing van de interne beroepscommissie, die het voorwerp van huidig beroep uitmaakt, luidt als volgt:

“Na overleg met de opleidingsverantwoordelijken en de voorzitter van de examencommissie en na intern onderzoek volgt hieronder de beslissing van de interne beroepscommissie aangaande de door verzoeker aangehaalde argumenten.

1. Aangaande het argument van de inschrijving in afstandsonderwijs:

Verzoeker stelt dat het contract door Howest eenzijdig werd aangepast van dagonderwijs naar afstandsonderwijs.

Hieronder volgt de chronologische weergave van het inschrijvingsproces van verzoeker en de communicatie vanuit de opleiding betreffende het afstandsonderwijs:

- 27/08/2020: student schrijft zich in voor het verkort traject educatieve bachelor Lager onderwijs
- 1-3/09/2020: de ingeschreven studenten worden op de hoogte gebracht van het traject. Gezien de Covid-maatregelen wordt het verkort traject enkel in afstandsonderwijs (@home) aangeboden. De studenten krijgen een nieuw studiecontract ter ondertekening.
- 4/09/2020: via mail vraagt verzoeker de data van stage op en krijgt dezelfde dag antwoord betreffende de stage in het afstandstraject (*bijlage 1 – communicatie traject 4 september 2020*)
- 5/09/2020 en later: in verdere communicatie wordt aan verzoeker meer uitleg gegeven over het afstandstraject en worden bijkomende vragen beantwoord

- 7/10/2020: in een email-communicatie tussen verzoeker en studentensecretariaat worden vragen ivm het contract beantwoord (@home-opleidingsonderdelen enkel zichtbaar in het digitale studiecontract in Bamaflex). Verzoeker bevestigt dat ze het contract met de opleidingsonderdelen via afstandsonderwijs zal ondertekenen en doet dit ook digitaal via de e-postbus in i-Bamaflex op 8/10/2020 (*bijlage 2 – communicatie studiecontract 7 oktober 2020*).

Uit bovenstaand onderzoek beslist de interne beroepscommissie dat het *middel ongegrond* is omdat verzoeker tijdig en correct werd geïnformeerd omtrent het aangeboden traject in afstandsonderwijs omwille van de Covid-pandemie en verzoeker de vrije keuze had om hiervoor wel of niet in te schrijven. Verzoeker heeft beslist zich hiervoor in te schrijven en het contract ondertekend.

2. Aangaande de studievoortgangsbeslissing voor het opleidingsonderdeel Wiskunde in de klas:

Verzoeker stelt dat de 70% cesuur niet eerder werd gecommuniceerd of vermeld op studiefiche.

Uit onderzoek blijkt dat de 70% cesuur, wat een scoringsprincipe is en dus onderdeel is van de verbetersleutel van het examen en bijgevolg geen onderdeel uitmaakt van de informatie op een studiefiche, wel tijdig en correct werd gecommuniceerd naar de studenten. Dit is opgenomen in de voorbeeldexamens van het vak wiskunde op de elektronische leeromgeving en het is ook opgenomen op het examen van verzoeker (*bijlage 3 – examen wiskunde BaLo Sem 2 juni 2021*).

Uit bovenstaand onderzoek beslist de interne beroepscommissie dat het *middel ongegrond* is omdat de 70% cesuur via de elektronische leeromgeving (voorbeeldexamens) en op het examen zelf duidelijk is weergegeven. Deze informatie maakt geen deel uit van de studiefiche.

3. Aangaande de studievoortgangsbeslissing voor de opleidingsonderdelen Frans en Frans in de klas:

Verzoeker stelt dat er geen oefenmogelijkheden noch mogelijkheden tot vraagstelling waren voor bovenstaande opleidingsonderdelen.

Uit onderzoek blijkt dat er wel degelijk mogelijkheden waren tot vraagstelling, feedback en oefening. Echter, verzoeker was hier niet altijd op aanwezig en diende de aangeboden herhalingsopdrachten niet in en maakte bijgevolg geen gebruik van dit aanbod vanuit de opleiding tot het krijgen van feedback. Hieronder een overzicht ter staving:

- Geroosterde consulturen met mogelijkheid tot oefenen, vraagstelling en feedback: in *bijlage 4* een printscreen van een deel van het lesrooster met de consulturen op woensdagmiddag en/of avonden voor de modules:
  - o @home Basis Frans
  - o @home Frans in de klas
  - o @home Basis Nederlands
  - o @home Nederlands in de klas

Ook de andere modules – niet opgenomen in het beroep werken met een gelijkaardige vorm van studentbegeleiding. Tijdens deze consult-uren kunnen studenten vragen stellen betreffende de cursus en/of feedback vragen/krijgen op oefeningen. Deze lessen worden ingericht op woensdagmiddag en op avonden zodat zoveel mogelijk studenten hieraan kunnen deelnemen. Verzoeker was voor een aantal contactmomenten afwezig (zie *bijlage 5 – aanwezigheidslijsten*) en voor de contactmomenten waar ze wel aanwezig was stelde ze geen vragen via mail noch

via chat.

- Oefenmogelijkheden aangeboden via de elektronische leeromgeving. *Bijlage 5* geeft een overzicht van de oefenmogelijkheden die werden aangeboden maar waarbij verzoeker niets indiende en zo ook geen feedback kon ontvangen op haar studievoortgang.

Uit bovenstaand onderzoek beslist de interne beroepscommissie dat het *middel ongegrond* is omdat er wel degelijk voldoende mogelijkheden tot oefenen, vragen stellen en feedback aangeboden werden via geroosterde consulturen en herhalingsopdrachten via de elektronische leeromgeving. Verzoeker maakte hier onvoldoende gebruik van. Voor de volledigheid vermelden we dat een score van 6/20 werd behaald voor het opleidingsonderdeel Frans in de klas. Dit werd gecommuniceerd aan de student maar was nog niet opgenomen in de afdruk van het rapport.

4. Aangaande de studievoortgangsbeslissing voor het opleidingsonderdeel Nederlands: Verzoeker stelt opnieuw dat er geen oefenmogelijkheden noch mogelijkheden tot vraagstelling waren voor bovenstaand opleidingsonderdeel.

Uit onderzoek blijkt dat er wel degelijk mogelijkheden waren tot vraagstelling, feedback en oefening. Echter, verzoeker was hier niet altijd op aanwezig en diende de aangeboden herhalingsopdrachten niet in en maakte bijgevolg geen gebruik van dit aanbod vanuit de opleiding tot het krijgen van feedback. Hieronder een overzicht ter staving:

- Geroosterde consulturen met mogelijkheid tot oefenen, vraagstelling en feedback: zie *bijlage 4*
- Printscreen van aankondigingen betreffende vraaggestuurde (online) colleges (*bijlage 6*): studente had steeds de kans tijdens deze momenten extra te oefenen op uitspraak en andere tekorten/moeilijkheden betreffende taal.

Uit bovenstaand onderzoek beslist de interne beroepscommissie dat het *middel ongegrond* is omdat er wel degelijk voldoende mogelijkheden tot oefenen, vragen stellen en feedback aangeboden werden via geroosterde consulturen en vraaggestuurde colleges.

5. Aangaande de studievoortgangsbeslissing voor het opleidingsonderdeel Stage B:

Verzoeker stelt:

- a. dat er discriminatie is omdat er een deel van de studenten stage kan volgen op de eigen werkplaats
- b. dat ze bij Stage B het evaluatieformulier nooit heeft ontvangen (in tegenstelling tot Stage A) en zo geen inzicht had in de beoordeling. Zo is het mogelijk dat na de stage in 2de leerjaar het formulier voor beoordeling van stage in 6de leerjaar mogelijks nog werd aangepast
- c. dat de klasmentor bij de stage in het 2de leerjaar voortdurend de focus heeft gelegd op negatieve aspecten en dat de indruk was gewekt dat deze niet objectief was.

Uit onderzoek blijkt dat de stage uit 2 delen bestaat (zie *bijlage 7* stagehandleiding en printscreen leeromgeving):

- 4 halve dagen observeren en 18 halve dagen in een L5 of L6 of L5-6 (DEEL 1): student deed deze stage in 6de leerjaar
- 4 halve dagen observeren en 18 halve dagen in een L1 of L2 of L1-2 (DEEL 2): student deed deze stage in 2de leerjaar

Elk gedeelte bestaat uit 2 evaluatoren (1 externe evaluator = de klasmentor en 1 interne evaluator = de bezoekende Howest lector). De uiteindelijke score wordt bepaald door

een stagecommissie bestaande uit lectoren die een eindscore toekennen op basis van deze 4 evaluatiedocumenten (*bijlagen 8a-d*). Dit gebeurt competentiegericht conform de te bereiken competenties zoals opgenomen in de studiefiche. Elke document wordt/is ter beschikking gesteld aan de studente via het leerplatform. Deze werkwijze gebeurde identiek bij Stage A (zie *bijlage 9* printscreen met evaluatie Stage A in de leeromgeving), waarbij student 10/20 scoorde en waar enkele duidelijke opmerkingen/verbeterpunten naar de volgende stage (stage B) meegegeven werden. Bijkomend had de lector voor Stage A nog een mail gestuurd met feedback maar dit was uitzonderlijk en bovenop de standaard procedure op de leeromgeving.

Inzake de beoordeling deel stage in 6de leerjaar:

- *Bijlage 8a* – evaluatieformulier L6 stage B door klasmentor op de school: dit formulier werd door de studente en de klasmentor getekend op 19 maart 2021 en door de studente ingeleverd via het leerplatform op 26 maart 2021. De studente heeft aan de opleiding dus zelf het document bezorgd. Verzoeker heeft op dat moment nergens melding gemaakt dat dit document aangepast zou geweest zijn na ondertekenen.
- *Bijlage 8b* – feedback stagebezoek van lector in L6: na het stagebezoek bespreekt de lector, mevr. [T.E.], mondeling met de studenten hun positieve aspecten in de stage en hun werkpunten. Een heel kort verslag hiervan wordt ook genoteerd op het leerplatform. Ook werden tijdens het mondelinge gesprek tips gegeven in het schriftje van de student.

Met de feedback gegeven door klasmentor en lector (maart 2021) kan de studente haar 2de deel van de stage aanvatten. Er wordt nog geen puntenscore toegekend.

Inzake de beoordeling deel stage in 2de leerjaar:

- *Bijlage 8c* – evaluatieformulier L2 stage B door klasmentor op de school: dit formulier werd door de studente en de klasmentor getekend en door de studente ingeleverd via het leerplatform op 19 mei 2021. De studente heeft aan de opleiding dus zelf het document bezorgd.
- *Bijlage 8d* – feedback stagebezoek van lector in L2

De stagecommissie gaf op basis van bovenstaande evaluatiedocumenten een score van 9/20 voor STAGE B. De student heeft de competenties nog niet in een voldoende mate verworven om te functioneren en/of verder te studeren.

Algemeen conclusie van de stagecommissie:

In stage B kreeg zij tijdens het eerste deel van de module (stage in L6) specifieke tips van de bezoekende lector om hieraan te kunnen werken (sommige van deze werkpunten werden ook al aangehaald in stage A). Deze tips werden uitgeschreven in het didactische schrift van de studente (studente is hiervan in het bezit) en genoteerd op het leerplatform. In het tweede deel van de stage werd opnieuw te weinig progressie waargenomen.

Omdat dit verkort traject vaak door werkstudenten gevuld wordt, krijgt elke student (ook verzoeker) de kans om de stage op de eigen werkplek te volgen. De uitgewerkte evaluatieprocedure met meerdere beoordelaars garandeert hierbij elke objectiviteit.

Uit bovenstaand onderzoek beslist de interne beroepscommissie dat de *middelen ongegrond* zijn en dat de evaluatie wel degelijk objectief en transparant gebeurd is conform de stagehandleiding en de studiefiche.

In het intern beroep wordt er bijkomend op gewezen dat verzoeker het godsdienstcertificaat nog steeds niet ontvangen heeft. Studente stelde de vraag op 26/06/2021 en kreeg onmiddellijk het antwoord vanuit de opleiding. Het certificaat wordt niet afgeleverd door Howest, maar door het bisdom Brugge. Studente kan het certificaat, indien zij het niet via de post heeft ontvangen, opvragen bij het bisdom Brugge en/of opvragen bij haar inspecteur godsdienst.

Op basis van een onderzoek oordeelt de interne beroepscommissie dat het verzoek van student ongegrond is. Het toe kennen van creditbewijzen op basis van aangehaalde argumenten van overmacht is tegenstrijdig met het competentiegericht beoordelen dat Howest hanteert. De interne beroepscommissie ziet hierbij geen enkele reden tot het aanpassen van de studievoortgangsbeslissingen.”

IV. Ontvankelijkheid - belang

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Standpunt van partijen

In haar antwoordnota deelt verwerende partij mee dat verzoekende partij na het instellen van het beroep dat heeft geleid tot het voormeld arrest nr. 6.835 van 23 augustus 2021, heeft deelgenomen aan de tweede examenzittijd.

Verzoekster behaalde daarbij de volgende resultaten:

- Wiskunde in de klas: 7/20 (eerste examenkans: 6/20)
- Basis Frans: 8/20 (eerste examenkans: 5/20)
- Frans in de klas: 11/20 (eerste examenkans: 6/20)
- Basis Nederlands: 8/20 (eerste examenkans: 9/20, dit cijfer blijft verworven)

Verwerende partij stelt dat deze resultaten aanleiding hebben gegeven tot een nieuwe beslissing van de examencommissie, die door verzoekster niet met een intern beroep is bestreden. Volgens verwerende partij heeft “het extern beroep geen voorwerp”.

In haar wederantwoordnota volhardt verzoekster in haar middelen. Zij stipt aan dat de nieuwe beslissing van de examencommissie bovendien geen betrekking heeft op het opleidingsonderdeel ‘Stage B’, waarvoor immers geen tweede examenkans werd geboden.

Beoordeling

Voor het opleidingsonderdeel ‘Frans in de klas’ behaalde verzoekster in de tweede examenzittijd een credit.

Voor dit opleidingsonderdeel geeft verzoekster niet aan waarin haar actueel belang is gelegen bij een eventuele vernietiging van de examenbeslissing omtrent de eerste examenzittijd. Zij doet in haar beroepsschrift ten aanzien van dit opleidingsonderdeel overigens ook geen specifieke grieven gelden, zodat het zelfs niet duidelijk is of verzoekster dit opleidingsonderdeel wel bij haar huidig beroep betrekt. Het beroep lijkt evenwel, wat betreft de kritiek inzake het studiecontract dat is afgesloten en de gevolgen ervan op de regelmatigheid van de beoordeling, eventueel ook op dit opleidingsonderdeel betrokken te kunnen worden.

Artikel II.225, §1, derde lid van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een student niet kan verzaken aan een creditbewijs. In het licht van die bepaling valt het aan verzoekster toe concreet te duiden dat zij aanspraak maakt op een hoger examencijfer, en waarom. Dat bewijs levert verzoekster niet.

Ten aanzien van het opleidingsonderdeel ‘Frans in de klas’ is het beroep niet ontvankelijk.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Stage B’ was er geen tweede examenkans en behoudt verzoekster het examencijfer van 9/20.

Ten aanzien van dat opleidingsonderdeel getuigt verzoekster van het rechtens vereiste belang.

Voor de opleidingsonderdelen ‘Wiskunde in de klas’, ‘Basis Frans’ en ‘Basis Nederlands’ heeft verzoekster deelgenomen aan de tweede examenzittijd.

Zij behaalde voor de eerste twee opleidingsonderdelen een hoger cijfer, maar geen credit; voor ‘Basis Nederlands’ behield verzoekster de hogere score van 9/20 uit de eerste examenzittijd.

Noch de deelname aan de tweede examenzittijd, noch het feit dat de resultaten daarvan niet met een intern beroep zijn aangevochten, ontneemt aan verzoekster het vereiste actueel belang om de examenresultaten voor de eerste examenzittijd aan te vechten.

V. Regelmaticiteit van de rechtspleging

Verzoekster heeft in haar verzoekschrift als voorwerp van haar beroep aangeduid, de examencijfers die haar voor vier opleidingsonderdelen werden toegekend in de eerste examenzittijd. Zij beklaagt zich daarnaast over het feit dat zij geen studiecontract overeenkomstig “thuisonderwijs@home” heeft ondertekend.

Het komt de Raad toe om de ontvankelijkheid van het beroep te beoordelen en hij heeft dit bovenstaand ook gedaan. Gewis mag een verwerende partij van oordeel zijn dat een beroep niet ontvankelijk is – bijvoorbeeld omdat de student aan een volgende zittijd heeft deelgenomen – maar dat billijk niet dat zij op de beoordeling van de ontvankelijkheid door de Raad voorop loopt en het stelt haar meer bepaald niet vrij van de naleving van artikel II.298, §1 van de Codex Hoger Onderwijs, dat betrekking heeft op de samenstelling van het neer te leggen administratief dossier. Deze verplichting rust bovendien op de verwerende partij in elk afzonderlijk beroep dat bij de Raad wordt ingesteld: een administratief dossier dat werd neergelegd in een voorgaand beroep tussen dezelfde partijen wordt – ook al betreft het volledig of ten dele hetzelfde voorwerp – niet overgedragen van het ene beroep naar het andere.

Gelet op het door verzoekster aangeduide voorwerp van het beroep, diende verwerende partij dus een administratief dossier neer te leggen dat betrekking heeft op de examens van de eerste zittijd. Verwerende partij heeft nagelaten zulks te doen, en is evenmin ter zitting verschenen.

Een en ander heeft de Raad ertoe genoodzaakt de debatten na de zitting van 18 oktober 2021 open te houden en aan verwerende partij te vragen uiterlijk 20 oktober 2021 om 12u00 – moment waarop de debatten worden gesloten en de zaak in beraad wordt genomen – alsnog de volgende stukken neer te leggen:

- ECTS-fiche 2020-2021 van toepassing op het opleidingsonderdeel ‘wiskunde in de klas’;
- Beslissing van de interne beroepsinstantie die het voorwerp van het beroep uitmaakt;
- Toelichting wanneer en hoe, in voorkomend geval, de cesuur van 70% voor ‘wiskunde in de klas’ aan de studenten werd meegedeeld;
- Kopie van het examen ‘wiskunde in de klas’ dat door verzoekster werd afgelegd.

VI. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

In een eerste middel beroept verzoekster zich op het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat haar inschrijving door verwerende partij ten gevolge van Covid-19 werd aangepast naar ‘thuisonderwijs@home’ waardoor zij de lessen niet kon bijwonen. In tegenstelling tot wat verwerende partij voorhoudt, zo stelt verzoekster, heeft zij zich voor die onderwijsvorm niet ingeschreven. Zij stipt aan dat er geen ondertekend contract wordt voorgelegd.

Beoordeling

In de bestreden beslissing wordt uiteengezet dat het verkort traject ‘Educatieve bachelor lager onderwijs’ omwille de Covid-maatregelen voor het academiejaar 2020-2021 enkel in afstandsonderwijs werd aangeboden.

De Raad stelt vast dat verzoekster deze beleidsbeslissing als dusdanig niet betwist. Zij voert enkel aan dat zij haar akkoord ermee niet heeft getuigd. In die omstandigheden komt het de Raad voor dat verzoekster voor de keuze stond om hetzij de inschrijving te handhaven *c.q.* bevestigen volgens de nieuwe modaliteiten, hetzij geen inschrijving te nemen, zodat de vraag rijst welk belang zij bij dit middel heeft.

Maar er is meer.

Uit bijlage 1 bij de bestreden beslissing (e-mails d.d. 4 september 2020 tussen verzoekster en de stagecoördinator/coördinator afstandsonderwijs) blijkt dat de inschrijving via het ‘@home’-traject aan verzoekster bekend was, en dat zij daarover geen bezwaar heeft gemaakt.

Uit bijlage 2 bij de bestreden beslissing (e-mails van 7 oktober 2020 tussen verzoekster, de stagecoördinator/coördinator afstandsonderwijs en de studentenadministratie) blijkt dat aan verzoekster inzake de wijziging van het contract is meegedeeld:

“Het klopt inderdaad dat je dit niet ziet op jouw contract.
Dit komt omdat je uiteindelijk hetzelfde diploma krijgt.
De modules werden echter wel gewijzigd naar @home modules. Dat zal morgen duidelijk zijn in Leho. Hierbij geef ik je graag het intern overzicht door zodat je ziet dat het toch om @home modules gaat.
[...]
Kan je op basis hiervan jouw contract digitaal ondertekenen?”

waarop verzoekster per kerende antwoordt:

“Ik zal meteen mijn contract ondertekenen.”

Verzoekster kan bezwaarlijk voorhouden dat zij haar instemming met de wijziging niet heeft betuigd.

Indien verzoekster eraan vasthoudt dat zij, bij gebreke aan formeel ondertekend contract, alsnog niet heeft ingestemd, dan kan dit enkel leiden tot de conclusie dat zij niet was ingeschreven en dus überhaupt geen evaluaties had kunnen bekomen. Ook in dat geval heeft verzoekster geen belang bij het middel.

Het eerste middel is, voor zover ontvankelijk, ongegrond.

Tweede middel

Een tweede middel steunt op het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij voor het examen ‘Wiskunde in de klas’ wel 50% behaalde, maar geen credit kreeg omdat zij niet de vereiste 70% behaalde. Die verhoogde cesuur werd volgens verzoekster niet eerder meegedeeld en is ook niet vermeld op de studiefiche. Zij acht een eenzijdige aanpassing van de minimumvereisten onaanvaardbaar.

Waar in de bestreden beslissing wordt overwogen dat de cesuur van 70% was vermeld op de voorbeeldexamens van het vak wiskunde (raadpleegbaar op de elektronische leeromgeving) en

ook op door verzoekster aangelegde examen stond vermeld, repliceert verzoekster dat zij geen voorbeeldexamen heeft ontvangen en dat een mededeling op het examen laattijdig is.

Beoordeling

De cesuur die een student dient te behalen om voor een opleidingsonderdeel te kunnen slagen en een credit te verwerven, moet worden beschouwd als een essentieel onderdeel van de examenvoorwaarden.

Krachtens artikel II.201, §1 van de Codex Hoger Onderwijs moet het diplomacontract dat tussen de instelling en de student tot stand komt, desgevallend onder verwijzing naar de toepasselijke bepalingen van het onderwijs- en examenreglement, ten minste – onder meer – vermelden: ‘de voorwaarden voor het behalen van een creditbewijs per opleidingsonderdeel’ (§1, 5°) en ‘de evaluatieregels’ (§1, 8°). Artikel II.201, §2 bevat dezelfde bepalingen voor creditcontracten. Naar luid van artikel II.202 kan de inhoud van het contract tijdens het academiejaar slechts wijzigen met inachtneming van de in dat artikel opgelegde voorwaarden.

Bijzondere vereisten met betrekking tot het slagen voor een opleidingsonderdeel – te begrijpen als: andere dan de gebruikelijke 50% – dienen uitdrukkelijk te worden vermeld. Het kan dan gaan om, bijvoorbeeld, een hoger percentage dat moet worden behaald, de verplichting om te slagen voor alle bepaalde onderliggende deelopleidingsonderdelen, enz. Daarbij moet bovendien rekening worden gehouden met de dwingende bepalingen van artikel II.225, §1, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs (*“Een student slaagt voor een opleidingsonderdeel wanneer hij ten minste 10 op 20 behaalt, tenzij het instellingsbestuur op grond van de specificiteit van het opleidingsonderdeel een andere, niet numerieke, vorm van resultaatsbepaling heeft vastgelegd”* – zie R.Stvb. 8 november 2019, nr. 5.405 en R.Stvb. 4 februari 2020, nr. 5.657).

Voor het opleidingsonderdeel ‘Wiskunde in de klas’ bepaalt de ECTS-fiche dat de evaluatie geschiedt middels een examen. Van een bijzondere cesuur – zoals de 70% die verwerende partij aanvoert – is in de ECTS-fiche geen sprake.

Verwerende partij legt ook geen studiegids, handleiding of document van gelijke strekking voor, waarin voor dit opleidingsonderdeel een bijzondere cesuur aan de studenten is meegedeeld.

Wanneer een examen in een lerarenopleiding wordt afgenoem op het kennisniveau van de leerlingen waaraan de student zal lesgeven – *in casu*: lager onderwijs – dan kan de Raad gewis aannemen dat er overtuigende redenen zijn waarom de student op dat examen beter dient te presteren dan 50% om minstens een 10/20 te kunnen behalen. Daargelaten dat verzoekster de moeilijkheidsgraad van het examen betwist, stelt dit verwerende partij evenwel niet vrij van de bovenvermelde plicht tot tijdig communiceren van een strengere cesuur – en evenmin van artikel II.225, §1, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs.

Verwerende partij stelt dat de bijzondere cesuur van 70% te dezen op twee wijzen is gecommuniceerd: enerzijds met een e-mail van 5 januari 2021 waarin aan de studenten wordt meegedeeld dat een proefexamen ter beschikking staat en wordt opgemerkt “*Pas op, je moet 70% van de oefeningen kunnen om geslaagd te zijn*” en anderzijds op de examenkopij zelf.

Die kennisgeving kan, in het licht van de bovenstaande vaststellingen, niet volstaan om verzoekster te binden.

Het tweede middel is gegrond.

Derde middel

In een derde middel beroept verzoekster zich op het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Met betrekking tot het opleidingsonderdeel ‘Basis Frans’ stelt verzoekster dat zij nooit een les of een andere gelegenheid heeft gehad om vragen te stellen, en dat het verwijt dat haar uitspraak niet goed was bezwaarlijk kan overtuigen wanneer er geen lessen waren om te oefenen en er geen feedback werd gegeven.

Verzoekster is van oordeel dat de maatregelen die ten gevolge van Covid-19 werden genomen, ook in haren hoofde overmacht uitmaken.

Wat in de bestreden beslissing wordt overwogen, wordt door verzoekster “integraal betwist” en zij stelt dat zij aantoont wel degelijk op de lessen aanwezig te zijn geweest én bovendien oefeningen te hebben gemaakt, waarvan de eerste nooit werd verbeterd en voor de tweede enkel een score werd meegedeeld.

Beoordeling

Verzoekster beroept zich op een gebrekkige begeleiding en feedback tijdens het academiejaar.

Het mag als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd.

Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Daarvan levert verzoekster niet het bewijs. Integendeel stelt verzoekster zelf dat zij op lessen aanwezig is geweest en dat zij oefeningen heeft kunnen maken. Er waren ook mogelijkheden tot vraagstelling.

De Raad is dan ook van oordeel dat verzoekster zeker niet in die mate van feedback en begeleiding verstoken is gebleven dat het slagen haar de facto onmogelijk werd gemaakt.

Het middel is ongegrond.

Vierde middel

In een vierde middel beroept verzoekster zich op het onpartijdigheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert vooreerst aan dat een meerderheid van haar medestudenten reeds aan het werk is en zijn stage kan uitvoeren bij de eigen werkgever, en dat zulks discriminerend is ten aanzien van studenten die in een nieuwe (stage)omgeving terechtkomen.

Daarnaast betoogt verzoekster dat zij bij aanvang van ‘Stage A’ onmiddellijk van de stagebegeleider het evaluatieformulier ontving, maar dat dit bij ‘Stage B’ niet gebeurde, waardoor zij geen zicht heeft op de beoordeling. Bovendien, zo stelt verzoekster, werd zij tijdens ‘Stage B’ geconfronteerd met een leerkracht die voortdurend de focus legde op negatieve aspecten, die een stopwatch bij de hand hield, enz. Verzoekster had dan ook de indruk dat deze leerkracht geenszins objectief was.

Aangezien verzoekster reeds een arbeidsplaats heeft gevonden, moet haar een credit worden toegekend, daar haar tewerkstelling de organisatie van een nieuwe stage zal bemoeilijken.

Beoordeling

Het loutere gegeven dat sommige medestudenten hun stage kunnen uitvoeren op een stageplaats waar zij reeds zijn tewerkgesteld, doet niet besluiten dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden.

Mogelijk – maar ook dat toont verzoekster niet aan – is het voor deze studenten een voordeel dat zij reeds vertrouwd zijn met hun stageplaats, maar de studenten staan in hun opleiding niet

in een concurrentiële positie tegenover elkaar. Uit niets blijkt dat de quotering van verzoekster door de quotering van medestudenten wordt beïnvloed, en zelfs indien andere studenten door hun vertrouwdheid met de stageplaats beter zouden scoren voor bepaalde competenties – en ook dat oorzakelijk verband toont verzoekster niet aan – dan nog beïnvloedt zulks niet de kansen van verzoekster om een credit te behalen.

Inzake de beoordeling van ‘Stage B’ luidt de bestreden beslissing:

“Inzake de beoordeling deel stage in 6de leerjaar:

- *Bijlage 8a* – evaluatieformulier L6 stage B door klasmentor op de school: dit formulier werd door de studente en de klasmentor getekend op 19 maart 2021 en door de studente ingeleverd via het leerplatform op 26 maart 2021. De studente heeft aan de opleiding dus zelf het document bezorgd. Verzoeker heeft op dat moment nergens melding gemaakt dat dit document aangepast zou geweest zijn na ondertekenen.
- *Bijlage 8b* – feedback stagebezoek van lector in L6: na het stagebezoek bespreekt de lector, mevr. [T.E.], mondeling met de studenten hun positieve aspecten in de stage en hun werkpunten. Een heel kort verslag hiervan wordt ook genoteerd op het leerplatform. Ook werden tijdens het mondelinge gesprek tips gegeven in het schriftje van de student.

Met de feedback gegeven door klasmentor en lector (maart 2021) kan de studente haar 2de deel van de stage aanvatten. Er wordt nog geen puntenscore toegekend.

Inzake de beoordeling deel stage in 2de leerjaar:

- *Bijlage 8c* – evaluatieformulier L2 stage B door klasmentor op de school: dit formulier werd door de studente en de klasmentor getekend en door de studente ingeleverd via het leerplatform op 19 mei 2021. De studente heeft aan de opleiding dus zelf het document bezorgd.
- *Bijlage 8d* – feedback stagebezoek van lector in L2”

Verzoekster spreekt deze vaststellingen niet overtuigend tegen, laat staan dat zij de onjuistheid ervan aantoon.

Met het argument dat zij reeds een tewerkstelling heeft gevonden en dat zij omwille van de praktische moeilijkheden om een nieuwe stage in te plannen een credit moet krijgen, spant verzoekster duidelijk de wagen voor het paard.

Gewis kan worden gesteld dat een hogeronderwijsinstelling – binnen de grenzen van de redelijkheid en het haalbare – rekening kan houden met feit dat een student een werkstudent is en dat dus voor bepaalde opleidingsonderdelen (zoals een stage) praktische beperkingen in ogenschouw worden genomen.

Het loutere feit dát men tewerkgesteld is, kan evenwel geen argument zijn om voor een opleidingsonderdeel alsnog een credit te moeten krijgen, enkel omdat het hernemen van dat opleidingsonderdeel op praktische problemen zou kunnen stuiten ten gevolge van die tewerkstelling.

Het vierde middel is ongegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepscommissie van de Hogeschool West-Vlaanderen van 5 augustus 2021 wat het examencijfer van 6/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Wiskunde in de klas’ betreft.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoekster een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 8 november 2021.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 25 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Gilles Fourneau **Jim Deridder**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november

2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.972 van 18 oktober 2021 in de zaak 2021/574

In zake: Petimat BAIRAKOVA
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Charlotte Plottier
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71 bus 5
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn Butenaerts
kantoor houdend te 1080 Brussel
Leopold II-laan 180
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van Erasmushogeschool Brussel van 3 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en de examencijfers voor de opleidingsonderdelen ‘Stage Engels 2’, ‘Stage Engels 3’ en ‘Stage Engels 4’ worden bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Charlotte Plottier, die verschijnt voor verzoekende partij en advocaat Max Robert, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het Secundair Onderwijs’.

Tot verzoeksters curriculum behoren onder meer de opleidingsonderdelen ‘Stage Engels 2’, ‘Stage Engels 3’ en ‘Stage Engels 4’. Deze opleidingsonderdelen worden gequoteerd op basis van een vaardigheidsproef en een werkstuk, en voor ‘Stage Engels 4’ ook een observatie. Voor de drie opleidingsonderdelen behaalt verzoekster een examencijfer van 9/20.

Op 6 juli 2021 stelt verzoekster het volgend intern beroep in:

“Graag zou ik, met dit verzoekschrift, beroep willen instellen tegen de onderstaande examenbeslissing die genomen is op 29 juni 2021.

Vooraleer ik hierop inga, zou ik graag mijn persoonlijke situatie willen verduidelijken. Ik ben zelf wonende in Brasschaat en heb een dochter van drie jaar die al naar school gaat. Door het feit dat ik zwanger werd, vroeg ik de onderwijsinstelling om een stageplaats te zoeken in mijn omgeving. Daarnaast was er een forse stijging van het coronavirus in de omgeving van Brussel, wat voor een hoog risico zorgde voor zowel mijn gezondheid als die van mijn ongeboren kind.

Op 9 oktober 2020, kreeg ik van de dienst [stagecoördinatie] de beslissing dat men voor stage Engels 2 en 3, mij een plaats zou toekennen in Mechelen of Vilvoorde. Voor de resterende stages zou men gaan zoeken in het Antwerpse, wat helaas niet is gebeurd. Men bood mij daarentegen een plaats aan in Vilvoorde. Ondanks dat dit een afmattende uitdaging zou zijn, heb ik dit voorstel toch geaccepteerd, omdat ik van harte mijn opleiding wou afmaken dit academiejaar.

Aangezien ik hierdoor zeer vroeg moest vertrekken, werd ik genoodzaakt opvang te voorzien voor mijn dochter. Dit resulteerde ook in het feit dat mijn dochter maandenlang school moest missen. Het was zeer bedroevenswaardig om elke keer de telefoon van haar school te moeten beantwoorden en te moeten toelichten dat ik gedwongen werd om keuzes te maken door mijn opleiding. Uiteraard heeft zij hierdoor een achterstand opgelopen en dit vanwege mijn stages.

Mijn stageperiode liep van 18 januari tot en met 22 maart 2021. Dit bracht mijn zwangerschap in gevaar en was de voorbode voor de gezondheidsproblemen waar ik vandaag de dag nog steeds mee kamp. De afstand die ik met het openbaar vervoer moest afleggen en de fysieke inspanningen die ik keer op keer moest leveren, hebben ervoor

gezorgd dat mijn arts mij ten strengste adviseerde om meteen mijn stage stil te leggen, aangezien er een uitermate hoog risico was op een vroeggeboorte.

Toch had ik ervoor gekozen om mijn stages, hoe moeilijk het ook was, af te maken en heb ik hiervoor mijn gezondheid aan de kant gezet.

Op 29 juni 2021, kreeg ik te zien dat ik voor alle vakken en stages was geslaagd, behalve voor de stages van Engels, ten gevolge van een buis voor het gedeelte administratie.

De redenen waarom ik hiermee niet akkoord ben, heb ik hieronder opgelijst:

- Mijn laatste stageperiode (stage 4) eindigde op 22 maart 2021. Op 23 maart ontving ik mijn eerste feedbackfiche van mijn vakdocent, meneer [V.]. Hierin staat er duidelijk vermeld dat ik een score 'A' (zeer goed) heb voor het gedeelte administratie met als feedback: "ok".
- Dit geeft aan dat ik voor al mijn stageperiodes (2, 3 en 4) geslaagd ben voor het gedeelte administratie, aangezien mijn stage 4 geëindigd was op 22 maart 2021, want ik had na al mijn stageperiodes maar één feedbackfiche ontvangen.
- Op 20 juni, om 17u12, ontving ik in mijn mailbox een nieuw feedbackfiche waarin mijn vakdocent een D (onvoldoende) geeft voor het gedeelte administratie met als feedback: "Do ask for advice on methodological approaches, variants (e.g. of TB activities) that can be applied:" [Deze] fiche werd dus 90 dagen na mijn laatste stagedag verstuurd.

Ik vraag mij dan af waarom mijn docent besloot mijn A in een D te veranderen voor het gedeelte administratie van vaardigheden na het zien van mijn werkstuk, aangezien hij na 23 maart alleen maar dit werkstuk kon beoordelen.

Een docent die zeer laattijdig feedback stuurt, waar ik niets meer [aan heb], is volgens mij onbevoegd om een student te kunnen beoordelen voor administratie. Ik wens een gedetailleerde en overzichtelijke verklaring hoe men aan deze omschakeling is gekomen.

Daarnaast heb ik ook mijn vragen bij het volgende:

- Op 29 juni nam ik het volgende waar: een 9 voor vaardigheden voor stage 3 en 4. Nadat ik erachter vroeg, heeft men deze cijfers herzien en aangepast naar een 10,8 voor beide stageperiodes. Mits dat hier een periode van één maand tussen zat, stel ik de vraag hoe men voor twee verschillende termijnen, diezelfde beoordeling tot in dezelfde komma heeft gegeven. Daarnaast vind ik het toch wel merkwaardig dat men dit heeft aangepast nadat ik hierachter ben gaan vragen, mits dat deze cijfer toch wel een beslissend verschil maakt.
- Voor het gedeelte 'werkstuk' van stage Engels 3, heb ik een score van '0' gekregen. Dit is volgens mij uitdrukkelijk gedaan, om mij niet te doen slagen. Dit cijfer geeft namelijk aan dat iemand geen enkel vorm van inzet heeft getoond. Als leerkrachten in opleiding, hebben wij altijd meegekregen dat het cijfer nul nooit vlakuit mag worden gegeven, tenzij er niets is ingediend. In mijn geval, heb ik wel degelijk alles tijdig ingevoerd. Al was dit niet echt betrouwbaar gedaan, zou dit toch moeten resulteren in een geslaagde score.

Ik heb voor elke stageperiode eigenhandig het evaluatieformulier ingevuld. Voor elk gedeelte kwam ik op een geslaagd resultaat. Tevens ben ik ook voor mezelf kritisch geweest en heb ik de drie formulieren eerlijk ingevuld. Deze kunt u terugvinden in bijlage.

Aangezien dit mijn laatste academiejaar zou moeten zijn, vind ik de beslissing, dat ik niet geslaagd ben, toch onbillijk als dit puur en alleen om het gedeelte ‘werkstuk’ gaat. Daarenboven ga ik niet akkoord met de puntenbeoordeling van alle werkstukken, vermits ik wel aan een geslaagd cijfer zou moeten toekomen.

Ik kreeg als voorstel te horen dat ik volgend jaar tien uur minder stage zou moeten lopen per stageperiode. Hoewel dit op het eerste zicht op verzachtende omstandigheden lijkt, is het tegenovergestelde waar. Ik zal namelijk de komende dagen bevallen van mijn tweede kind. Dit zal het lopen van stages volgend jaar alsmaar onmogelijker maken voor mij, de stageschool en de stagecoördinatie van de hogeschool.

Ook zou ik willen benadrukken dat er heel wat doorslaggevende factoren een aanzienlijke invloed hebben gehad tijdens heel mijn stageperiode. Het is echt niet vanzelfsprekend om maandenlang, dagelijks heen en weer te pendelen vanuit Brasschaat naar Vilvoorde als een zwangere. Daarbovenop is stagelopen bij mijn toegewezen klassen, een helse uitdaging geweest. Hiervoor verwijst ik naar de mail van mijn mentor, waarin hij aangeeft dat veel studenten al afgehaakt zouden hebben.

Tot slot, zou ik graag willen beklemtonen dat ik veel heb moeten opgeven om deze stages te kunnen realiseren. Ik heb gedurende mijn stageperiode, zowel fysiek als mentaal geleden, doordat ik enorme inspanningen heb moeten leveren en veel heb moeten opgeven om dit waar te maken.”

De departementale beroepscommissie verklaart het beroep in een beslissing van 8 juli 2021 ontvankelijk, maar ongegrond.

Tegen deze beslissing stelt verzoekster op 20 juli 2021 een beroep in bij de Raad. Bij arrest nr. 6.839 van 24 augustus 2021 vernietigt Raad de beslissing van de departementale beroepscommissie. De vernietiging steunt op de gegrondverklaring van een in het derde middel ingeroepen schending van de materiële motiveringsplicht gerelateerd aan de beoordeling van het aspect ‘werkstuk’.

De departementale beroepscommissie herneemt haar besluitvorming, en komt op 3 september 2021 tot de volgende nieuwe beslissing:

“[...]

Verloop van de beroepscommissie

De leden van de commissie nemen onder leiding van de voorzitter het verzoekschrift van betrokken studente en het arrest van de Raad door. De heer [P.V.], de betrokken docent, wordt gehoord.

In haar verzoekschrift geeft betrokkene aan dat zij niet akkoord gaat met de genomen beslissingen om volgende redenen:

- Na afloop van de laatste Stage Engels 4 werd de score voor het deel administratie door de vakdocent gewijzigd van A (zeer goed) naar D (onvoldoende);
- Het feit dat enkel na Stage Engels 4 een feedbackformulier werd ontvangen, laat verzoekster vermoeden dat zij ook voor het deel administratie van Stage Engels 2 en 3 was geslaagd;
- 90 dagen na de laatste stage ontving verzoekster een laatste feedback voor het administratief gedeelte;
- Na feedback op de examenresultaten werden de scores voor Vaardigheidsproef zowel in Stage Engels 2 als in Stage Engels 3 aangepast van 9 naar exact hetzelfde decimaal getal 10,8/20;
- Voor het onderdeel Werkstuk van Stage Engels 3 werd een 0/20 gegeven, een score die volgens verzoekster nooit mag worden gegeven, tenzij er niets is ingediend.

De beroepscommissie stelt dienaangaande het volgende vast:

- De scores A en D maken geen deel uit van het werkstuk zoals verkeerdelijk wordt beweerd door verzoekster, maar tellen mee bij de vaardigheidsproef. De score voor Stage Engels 4 heeft na een eerste stagebezoek op 03/02/2021 geleid tot een score A. Deze score evolueerde tijdens het laatste stagebezoek op 27/03/2021 naar score D, nadat alle criteria van het evaluatieformulier waren ingevuld;
- Het feedbackformulier sloeg enkel op het deel administratie voor Stage Engels 4;
- De lector heeft 90 dagen na de laatste stage een feedbackformulier bezorgd aan verzoekster, nadat hij bij het invoeren van de scores had vastgesteld dat dit niet gebeurd was, de avond na het stagebezoek. De beroepscommissie verneemt dat tijdens het laatste stagebezoek aan verzoekster mondeling feedback werd gedaan, in aanwezigheid van de stagmentor. Ondanks de vraag van de lector naar alle studenten, heeft verzoekster de lector nooit gecontacteerd voor bijkomend advies. De beroepscommissie stelt vast dat het laat verzenden van het feedbackformulier geen impact heeft op de behaalde score, aangezien het over de laatste les ging. De beroepscommissie stelt vast dat het hier ook gaat over de vaardigheidsproef en niet over het werkstuk waar verzoekster een tekort voor behaalde;
- Voor de vaardigheidsproef wordt de score voor 70% bepaald door de stagmentor en voor 30% door de EhB-vakleerkracht. Verzoekster behaalde rekenkundig zowel voor Stage Engels 3 als voor Stage Engels 4 telkens 10,8/20. De vakleerkracht heeft het rekenkundig gemiddelde gecorrigéerd naar 9/20 omdat inhoudelijke beheersing van de taal als cesuur gebruikt wordt. Na klacht door de studente werd in overleg met het opleidingshoofd beslist om geen rekening te houden met de cesuur, waardoor de rekenkundige scores van 10,8/20 behouden blijven;
- Voor het onderdeel Werkstuk van Stage Engels 3 komt het cijfer zeer gefundeerd tot stand op basis van rubrics. Om zo objectief mogelijk te kunnen evalueren, krijgt de lector het onderliggend cijfer niet te zien. Aan de hand van wat er op het evaluatieformulier wordt ingevuld wordt onderliggend door formules een score

toegekend. Bij het ontbreken van o.m. een logboek en reflectie worden strafpunten toegekend. Deze worden afgetrokken van de berekende score. Na verrekening van de strafpunten, komt verzoekster -7,9/20 voor het werkstuk van Stage Engels 3 waardoor de score wordt herleid naar 0/20. Er zijn in het algemeen examenreglement van de EhB geen regels voor het toekennen van een 0/20.

De leden overlopen het arrest van de Raad.

- In het arrest heeft de Raad geoordeeld dat het 3de middel gegrond is wat betreft de materiële motiveringsplicht. Specifiek is de Raad van oordeel dat de beslissing voor het ‘werkstuk’ bij de opleidingsonderdelen ‘Stage Engels 2’, ‘Stage Engels 3’ en ‘Stage Engels 4’ onzorgvuldig en arbitrair tot stand is gekomen, met nadruk op de nulscore voor ‘Stage Engels 3’ – en niet steunt op feitelijk juiste motieven. Er zijn inzake namelijk punten afgetrokken (minpunten) voor onder meer het niet indienen van ‘Logboeken’ en ‘Reflecties’. Dit kan teruggevonden worden in de evaluatiedocumenten. Verzoekster heeft echter stukken bijgebracht die het tegendeel zouden moeten bewijzen: zij zou met andere woorden wel degelijk (enkele) ‘reflecties’ en ‘logboeken’ hebben ingediend (zie stuk 17 uit de stukkenbundel van verzoekster).
- De Raad meent dat er geen redelijke verantwoording wordt gegeven voor het toekennen van zoveel minpunten, waardoor het ongeacht de andere cijfers haast onmogelijk zou worden om nog te slagen voor het ‘werkstuk’.
- De Raad stelt vast dat de ECTS-fiches voor de opleidingsonderdelen ‘Stage Engels 2’ en ‘Stage Engels 3’ voor 100% bestaan uit een ‘vaardigheidsproef’, zonder een verwijzing naar een ‘werkstuk’.

De leden van de beroepscommissie stellen dienaangaande volgende zaken vast:

- Pagina 70/88 & 71/88 uit de stukkenbundel van verzoekster: De reflecties van verzoekster zijn niet op de juiste plaats opgeladen. In de handleiding is opgenomen dat elke reflectie apart dient opgeladen te worden onder Discussies (bijlage screenshots – screenshot 1). Verzoekster heeft de reflecties opgeladen in een aparte map in het portfolio op Canvas. Daarnaast zijn de reflecties voor Stage 2, 3 en 4 op hetzelfde document opgenomen. Dit strookt niet met de werkwijze zoals die omschreven is in de stagehandleiding voor studenten. Tot slot is er 1 reflectie opgeladen voor Stage 2 en 1 voor Stage 3 & Stage 4 samen. De stagehandleiding meldt duidelijk dat er 2 reflecties moeten ingediend worden voor Stage 2, 2 reflecties voor Stage 3 en 3 reflecties voor Stage 4 (bijlage screenshots – screenshot 2). En dient ook minstens 1 week tussen 2 reflecties te zijn om te vermijden dat een student laattijdig aan de reflecties start.
- Pagina 72/88 & 73/88 uit de stukkenbundel van verzoekster: De logboeken voor Stage 2 en Stage 3 werden op een foute plaats opgeladen; zij werden opgeladen in 1 map in het portfolio van verzoekster op Canvas (logbook all TP’s). Studenten krijgen duidelijke instructies over hoe het logboek moet opgeladen zijn. De logboeken waren daarenboven van een slechte kwaliteit en daardoor onleesbaar, ook na manipulatie (vergroten, draaien, ...) door de docent. Ter zitting wordt de manipulatie overgedaan; de leden stellen vast dat het logboek onleesbaar is (bijlage screenshots – screenshot 3). Het logboek dat is opgenomen in de stukkenbundel

van verzoekster is wel leesbaar, echter het logboek in de betrokken Canvas cursus is voor de betrokken docent niet leesbaar.

- Het logboek van Stage 4 is laattijdig opgeladen, namelijk op 22 mei (bijlage screenshots – screenshot 4). In de stagehandleiding is een stappenplan met data opgenomen voor de studenten. Daar is duidelijk terug te vinden dat de deadline 21 mei 2021 is (bijlage screenshots – screenshot 5). Met de laattijdig ingediende reflectie is geen rekening gehouden in de quotering. Een onvolledige reflectie leidt vervolgens tot strafpunten.
- Verzoekster laadt de logboeken en reflecties op zo een inconsistente manier op (de ene keer alles samen, een andere keer wel apart per Stage, op foute locaties, ...) waardoor het bijzonder moeilijk is om een overzicht te behouden in de administratie van de studente.
- Correcte administratie is 1 van de Learning Outcomes in de opleiding (bijlage screenshots – screenshot 6). De leden menen dat het niet onredelijk is dat administratie bijgevolg dergelijk gewicht heeft in de beoordeling van de stages. De Learning Outcomes zijn eveneens vermeld in eindcompetenties van de ECTS-fiches van de betrokken opleidingsonderdelen.
- In de antwoordnota van de instelling in extern beroep zijn per abuis de ECTS-fiches van academiejaar 2021-2022 toegevoegd. De ECTS-fiches van het huidige academiejaar 2020-2021 vermelden duidelijk de verdeling tussen vaardigheidsproef en het werkstuk (bijlagen).

Beslissing

De leden van de interne beroepscommissie besluiten

- dat de behaalde scores voor Stage Engels 2, 3 en 4 SO AV op een correcte manier en conform de ECTS-fiche tot stand zijn gekomen;
- dat er een uitgebreid stappenplan bestaat op Canvas, met de mogelijkheid voor studenten om hun vooruitgang op te volgen;
- dat er een gedetailleerd en doordacht evaluatiesysteem is waarin het punt aan de hand van rubrics duidelijk gemotiveerd wordt;
- dat studenten de vaklectoren konden contacteren via mail voor extra advies of feedback;
- dat de reflecties foutief en in onvoldoende aantal zijn opgeladen op Canvas en dat zij bijgevolg terecht niet zijn meegenomen in de beoordeling;
- dat de logboeken voor Stage 2 en 3 foutief zijn opgeladen en dat het logboek voor Stage 4 laattijdig werd ingediend en dat zij bijgevolg terecht niet zijn meegenomen in de beoordeling;
- dat de administratie verbonden aan de stages slordig is bij verzoekster;
- dat de verdeling van de deelevaluaties correct en expliciet is opgenomen in de ECTS-fiches 2020-21 van de vakken Stage Engels 2, Stage Engels 3 en Stage Engels 4;
- dat het gewicht van de reflecties en logboeken in de totstandkoming van het eindcijfer voor de deelevaluatie werkstuk redelijk is gezien een correcte administratie als learning outcome is bepaald voor de opleiding.

→ De leden van de interne beroepscommissie beslissen derhalve om de examenbeslissingen te bevestigen.”

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

De ontvankelijkheid van het beroep wordt door verwerende partij niet betwist.

Er is voor de Raad geen aanleiding tot het maken van ambtshalve opmerkingen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Voorafgaande bemerking

In het arrest nr. 6.839 van 24 augustus 2021 heeft de Raad, na het derde middel gegrond te hebben bevonden, aangestipt dat de beroepscommissie bij het hernemen van haar besluitvorming meer duidelijkheid dient te scheppen over de plaats van het ‘werkstuk’ in de beoordeling van de drie betrokken opleidingsonderdelen, nu de door verwerende partij in die procedure voorgebrachte ECTS-fiches geen dergelijk beoordelingselement vermeldden.

Uit de thans bestreden beslissing blijkt dat in de voorgaande procedure verkeerde ECTS-fiches werden neergelegd. De ECTS-fiches die zich thans in het administratief dossier bevinden (stuk I.D) vermelden bij de ‘evaluatiemomenten’:

- ‘Stage Engels 2’: werkstuk (20%) en vaardigheidsproef (80%)
- ‘Stage Engels 3’: werkstuk (15%) en vaardigheidsproef (85%)
- ‘Stage Engels 4’: werkstuk (5%), observatie (10%) en vaardigheidsproef (85%)

Telkens is in de ECTS-fiche bepaald dat wanneer voor de deelevaluatie ‘werkstuk’ een cijfer lager dan 10/20 wordt gegeven, het gewogen gemiddelde voor het opleidingsonderdeel maximaal 9/20 bedraagt.

VI. Onderzoek van de middelen

Enig middel

In een eerste (en enig) middel beroept verzoekster zich op een schending van de materiëlemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het proportionaliteitsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat verwerende partij er – in het licht van het annulatiearrest van 24 augustus 2021 – nog steeds niet in slaagt om de vereiste duidelijkheid te scheppen.

Met betrekking tot de overweging:

“Pagina 70/88 & 71/88 uit de stukkenbundel van verzoekster: De reflecties van verzoekster zijn niet op de juiste plaats opgeladen. In de handleiding is opgenomen dat elke reflectie apart dient opgeladen te worden onder Discussies (bijlage screenshots — screenshot 1). Verzoekster heeft de reflecties opgeladen in een aparte map in het portfolio op Canvas.”

repliceert verzoekster dat zij in haar eerste extern beroep reeds aanhaalde dat zij technische problemen ondervond met het platform Canvas. Zij stelt dat zij er, net zomin als andere studenten, in slaagde om haar reflecties op te slaan in de map ‘Discussies’. Deze studenten kregen, volgens verzoekende partij, de toestemming om de reflecties op te slaan in een andere map, aangezien er geen andere mogelijkheid bleek te zijn. Verzoekster betoogt dat deze andere studenten daarvoor geen strafpunten toegekend kregen, en brengt een ‘stuk 4’ bij waaruit volgens verzoekster blijkt dat een andere student inderdaad dezelfde problemen ondervond en opmerkingen noch minpunten kreeg. Dat deze technische problemen zich voordeden, wordt volgens verzoekster door verwerende partij ook niet ontkend. Daarnaast ontwaart verzoekster in hoofde van verwerende partij een weinig consequente houding, omdat het opladen op een verkeerde plaats (waarvan verwerende partij op de hoogte was) niet te rijmen is met de beoordeling van de vakdocent die stelt dat er helemaal geen reflecties werden opgeladen.

Verzoekster stipt ook aan dat er bij de beoordeling van het onderdeel ‘aanwezigheid van reflecties’ drie opties vorhanden zijn: ‘aanwezig’, ‘niet aanwezig’ en ‘onvolledig’ en dat in geval van ‘niet aanwezig’ dadelijk 5 punten worden afgetrokken. Verzoekster is van oordeel dat de beroepscommissie geen verduidelijking biedt omtrent het systeem van strafpunten, de grondslag ervan en/of het mogelijks onredelijke karakter. Zij stelt dat haar reflecties volledig waren, tijdig werden ingediend en aanwezig zijn in haar portfolio, zodat de beoordelingen ‘niet

aanwezig' of 'onvolledig' geen mogelijke optie is ter beoordeling van verzoekster. Verzoekster wijst er nog op dat de kwaliteit van het reflectieverslag wordt beoordeeld onder punt 28 van het evaluatieformulier en dat de vakdocent ook daar aangaf dat geen reflectieverslag werd ingediend. Wanneer men zich bedenkingen maakt bij de kwaliteit van een verslag, had men dit volgens verzoekster onder punt 28 kunnen quoteren. Terwijl verwerende partij aldus geen onderscheid wil maken tussen de aan- of afwezigheid van een document enerzijds en de kwaliteit van de inhoud van het document anderzijds, betreft het volgens verzoekster nochtans twee zeer verschillende criteria. Verwerende partij gaat onzorgvuldig tewerk door hier lukraak aan te duiden waar mogelijk dat er geen reflecties werden ingediend, hetgeen niet correct is. Verzoekster voegt eraan toe dat het stageverslag voor het opleidingsonderdeel 'Stage Engels 2' wel inhoudelijk werd beoordeeld: bij punt 28 'kwaliteit van het reflectieverslag' werd aangeduid 'de student voert de opdracht gedeeltelijk uit op basis van de gegeven opdracht' in plaats van 'de student heeft geen reflectieverslag ingediend', hetgeen volgens verzoekster alvast een genuanceerdeerder beeld geeft.

Ten aanzien van het motief

"Daarnaast zijn de reflecties voor Stage 2, 3 en 4 op hetzelfde document opgenomen. Dit strookt niet met de werkwijze zoals die omschreven is in de stagehandleiding voor studenten. Tot slot is er 1 reflectie opgeladen voor Stage 2 en 1 voor Stage 3 & Stage 4 samen. De stagehandleiding meldt duidelijk dat er 2 reflecties moeten ingediend worden voor Stage 2, 2 reflecties voor Stage 3 en 3 reflecties voor Stage 4 (bijlage screenshots – screenshot 2). En dient ook minstens 1 week tussen 2 reflecties te zijn om te vermijden dat een student laattijdig aan de reflecties start."

betoogt verzoekster vooreerst inhoudelijk dat haar stageperiodes (2, 3 en 4) alle plaatsvonden in dezelfde klassen, in dezelfde school. Zij begrijpt dat er weinig mogelijkheden waren om te variëren in scholen en klassen, gelet op de beperkende coronamaatregelen, waardoor zij meer dan gebruikelijk voor dezelfde klassen heeft gestaan. Verzoekster stelt dat zij na drie stageperiodes voor precies dezelfde klassen te hebben staan, minder nieuwe reflecterende elementen kon toevoegen aan de reflectieverslagen, naarmate de tijd voor telkens dezelfde klassen vorderde. Gelet op het gebrek aan variatie, kon verzoekster geen elementen gaan verzinnen of voortdurend in herhaling vallen. Gelet op het gegeven dat verzoekster niet van school verplaatst kon worden, vormt dit volgens haar een bijzondere situatie: zij werd beperkt in bijvoorbeeld het kunnen vergelijken van verschillende klassen en/of scholen, hetgeen meer reflectie en inzichten zou opleveren. Vormelijk, stelt verzoekster dat uit het gezamenlijke

stagecontract blijkt dat ‘Stage Engels 2’ en ‘Stage Engels 3’ aan één stuk door, als één geheel diende te worden gepresteerd en dat ‘Stage Engels 4’ op dezelfde school, voor dezelfde klas en met dezelfde mentor diende te worden uitgevoerd, weliswaar in een andere periode waarvoor een afzonderlijke stageovereenkomst gesloten. Verzoekster stelt dat zij haar reflecties bijhield in een word-document dat wekelijks werd aangevuld en als één document werd geüpload, en dat een andere student die op dezelfde manier werkte en daarover geen opmerkingen kreeg.

Waar de beroepscommissie overweegt:

“Pagina 72/88 & 73/88 uit de stukkenbundel van verzoekster: De logboeken voor Stage 2 en Stage 3 werden op een foute plaats opgeladen; zij werden opgeladen in 1 map in het portfolio van verzoekster op Canvas (logbook all TP’s). Studenten krijgen duidelijke instructies over hoe het logboek moet opgeladen zijn.

De logboeken waren daarenboven van een slechte kwaliteit en daardoor onleesbaar, ook na manipulatie (vergroten, draaien, door de docent. Ter zitting wordt de manipulatie overgedaan; de leden stellen vast dat het logboek onleesbaar is (bijlage screenshots – screenshot 3).

Het logboek dat is opgenomen in de stukkenbundel van verzoekster is welleesbaar, echter het logboek in de betrokken Canvas cursus is voor de betrokken docent niet leesbaar.”

repliceert verzoekster inzake het beweerd foutief uploaden van de logboeken dat haar logboeken van ‘Stage Engels 2’ en ‘Stage Engels 3’ zich in het portfolio bevinden onder ‘Teaching Practise 2’ (stage 2), in de bijhorende map ‘Logbook all TP’s’. ‘Stage Engels 2’ en ‘Stage Engels 3’ werden volgens verzoekster als één geheel uitgevoerd, omdat de stagecoördinatie van verwerende partij dit zo had georganiseerd en voorzien: er was geen sprake van een onderbreking na de stageperiode voor ‘Stage Engels 2’ en de lessen voor de stageperiode van ‘Stage Engels 3’ sloten onmiddellijk hierop aan. Het is daarom dat er 36 uren staan vermeld in het logboek (16 uren voor ‘Stage Engels 2’ en 20 uren voor ‘Stage Engels 3’). Om misverstanden te voorkomen koos verzoekster bewust voor de mapnaam ‘Logbook all’: daarvan kan men volgens verzoekster bezwaarlijk stellen dat dit niet duidelijk is.

Dat de logboeken wegens slechte kwaliteit onleesbaar waren, is volgens verzoekster volledig te wijten aan het slecht werkende platform van verwerende partij zelf, met name Canvas. Verzoekster had hierover contact met mevr. V. (ombudsvrouw) en kon dit verduidelijken, onder meer door een bevestiging van de gepresteerde uren opgenomen in het logboek door dhr. B. (mentor). De docent, zo stelt verzoekster, wist verder dat de stages 2 en 3 in hetzelfde logboek zouden worden opgenomen, wat blijkt uit het stagecontract in het portfolio van verzoekster (vermelding van meer dan 16 uren voor ‘Stage Engels 2’).

Waar de beroepscommissie verwijst naar de onleesbaarheid van het logboek van verzoekster, vraagt verzoekster zich af hoe kan het zijn dat dit thans voor het eerst wordt aangehaald, en waarom die onleesbaarheid prompt wordt gelijkgesteld aan de afwezigheid van het logboek. Verzoekster wijst erop dat het niet slagen voor het onderdeel ‘werkstuk’ voor haar een reden was om contact op te nemen met de ombudsdiens en dat in samenspraak met de ombud het bewijs werd voorgelegd van de mentor, die bevestigde dat verzoekster de uren presteerde zoals opgenomen in het logboek. Het is voor verzoekster dan ook onbegrijpelijk dat men bij het zich voordoen van een technisch mankement niet in eerste instantie verzoekster zelf – van wie men de goede trouw toch mag vermoeden – aanspreekt, bij het openen van het logboek door de docent. Het logboek is immers duidelijk aanwezig, louter door de techniciteit van het platform Canvas, zou het schijnbaar van slechte kwaliteit zijn. Verzoekster zag haar eigen uploads bovendien in prima kwaliteit bij het openen.

Ten aanzien van de overweging:

“Het logboek van Stage 4 is laattijdig opgeladen, namelijk op 22 mei (bijlage screenshots – screenshot 4). In de stagehandleiding is een stappenplan met data opgenomen voor de studenten. Daar is duidelijk terug te vinden dat de deadline 21 mei 2021 is (bijlage screenshots – screenshot 5). Met de laattijdig ingediende reflectie is geen rekening gehouden in de quotering. Een onvolledige reflectie leidt vervolgens tot strafpunten.”

werpt verzoekster op dat het logboek voor ‘Engels: stage 4’ de volgende dag, op 22 mei 2021, door verzoekster opnieuw is geüpload, nadat zij bij nazicht vaststelde dat het bestand niet steeds geopend kon worden. Hetzelfde bestand werd wederom opnieuw geüpload, waarna het probleem opgelost was. Het bestand werd volgens verzoekster echter een eerste maal tijdig geüpload op 21 mei 2021. Verzoekster stelt wel dat zij niet bij machte is om dit aan te tonen, daar zij geen toegang heeft tot dit bewijs. Zij kan wel verwijzen naar de aanmaakdatum van de map om het logboek in te plaatsen, zijnde 21 mei 2021. Verzoekster wijst er nog op dat in de evaluatiefiche voor ‘Stage Engels 4’ werd aangeduid: “Het logboek is aanwezig, bevat voldoende uren en de stagehandleiding werd doorgestuurd”, wat de maximale beoordeling is op dit punt. Daaruit blijkt volgens verzoekster dat de vakdocent op 21 mei 2021 heeft vastgesteld dat dit document tijdig werd ingediend, waarbij hij dit op 21 juni 2021 effectief heeft bekeken en vervolgens beoordeeld.

Omtrent het motief:

“Verzoekster laadt de logboeken en reflecties op zo een inconsistente manier op (de ene keer alles samen, een andere keer wel apart per Stage, op foute locaties, ...) waardoor het bijzonder moeilijk is om een overzicht te behouden in de administratie van de studente.”

betoogt verzoekster dat de logboeken voor ‘Stage Engels 2’ en ‘Stage Engels 3’ onder één map werden geüpload, omdat beide stageperioden als één geheel, aansluitend werden uitgevoerd. Het logboek voor ‘Stage Engels 4’ werd afzonderlijk opgeladen, aangezien dit een duidelijk afgebakende periode was, die later van start ging en waarvoor een afzonderlijke stageovereenkomst werd afgesloten. Een en ander is volgens verzoekster ook besproken met mevrouw V. die dat bevestigde.

Omtrent de overweging

“Correcte administratie is 1 van de Learning Outcomes in de opleiding (bijlage screenshots – screenshot 6). De leden menen dat het niet onredelijk is dat administratie bijgevolg dergelijk gewicht heeft in de beoordeling van de stages. De Learning Outcomes zijn eveneens vermeld in eindcompetenties van de ECTSfiches van de betrokken opleidingsonderdelen.”

stelt verzoekster dat de beroepscommissie met dit punt zelf benadrukt dat het voeren van een correcte administratie één van de learning outcomes is in de opleiding. Verzoekster acht het frappant dat de beroepscommissie dit aanhaalt, wanneer de administratie van de vakdocent zelf in het honderd liep (laattijdig bezorgen van feedbackfiches na een observatie). Verzoekster harerzijds kan, zo stelt zij, het voeren van een correcte administratie aantonen aan de hand van de stukken die zij voorbrengt. Dat men als het ware een volledige materiële motivering tracht te stoelen op het voeren van een administratie, hetgeen slechts één van de beoordelingselementen is voor het onderdeel werkstuk – dat op zich reeds een beperkt onderdeel vormt – is voor verzoekster werkelijk disproportioneel en onredelijk.

Tot slot doet verzoekster ten aanzien van de overweging

“In de antwoordnota van de instelling in extern beroep zijn per abuis de ECTS-fiches van academiejaar 2021-2022 toegevoegd. De ECTS-fiches van het huidige academiejaar 2020-2021 vermelden duidelijk de verdeling tussen vaardigheidsproef en het werkstuk (bijlagen).”

opmerken dat in de ECTS-fiche voor 2021-2022 bij elk van de stageperiodes voor Engels geen onderdeel ‘werkstuk (administratie)’ meer te zien is en dat bij ‘vorm’ enkel wordt verwezen naar een ‘vaardigheidsproef’ die staat voor 100% van de beoordeling. Verzoekster besluit hieruit dat er vanaf het academiejaar 2021-2022 louter op ‘vaardigheden’ zal worden beoordeeld en dat het onderdeel ‘werkstuk’ niet meer wordt opgenomen, zodat verzoekster alle stages opnieuw dient af te leggen omwille van het niet geslaagd zijn op een onderdeel, dat vanaf het academiejaar 2021-2022 niet meer wordt beoordeeld. Zij voegt eraan toe dat zij voor haar ‘administratie’ door de mentor steeds goed werd beoordeeld, en ook door de vakdocent in zijn eerste evaluatieformulier na het eerste observatiemoment.

In haar antwoordnota replaceert verwerende partij (enkele voetnoten zijn weggelaten):

“Aangaande de niet-ingediende reflecties stelt de beslissing van de beroepscommissie d.d. 3 september 2021 1 als volgt:

“Pagina 70/88 & 71/88 uit de stukkenbundel van verzoekster: De reflecties van verzoekster zijn niet op de juiste plaats opgeladen. In de handleiding is opgenomen dat elke reflectie apart dient opgeladen te worden onder Discussies (bijlage screenshots – screenshot 1). Verzoekster heeft de reflecties opgeladen in een aparte map in het portfolio op Canvas.”

Verzoekster meent te kunnen voorhouden dat zij omwille van technische problemen niet in staat was om de reflecties op de juiste plek op te slaan. Bij navraag bij het opleidingshoofd omtrent de mogelijkheid van technische problemen, merkt hij dienaangaande op dat er bij zijn weten geen technische problemen zijn voorgevallen. Daarbij dient tevens te worden vastgesteld dat alle andere studenten die hetzelfde opleidingsonderdeel hebben gevolgd, wel hun reflecties op de juiste plek hebben kunnen opladen. Daarenboven hadden de studenten tot 20 mei – met andere woorden quasi heel het jaar – om hun reflecties op te laden.

Verzoekster stelt dat een andere student die eenzelfde technisch probleem zou hebben ondervonden hiervoor niet bestraft werd. Het stuk 4 van verzoekster overtuigt echter geenszins.

Het zogenaamd technisch probleem waarnaar verzoekster verwijst, blijkt daar alvast niet uit. Zo ook blijkt dit stuk betrekking te hebben op een stage voor een ander opleidingsonderdeel dat door een andere docent wordt gegeven. Bovendien blijkt bij nazicht door het opleidingshoofd dat de aangehaalde student in kwestie wel degelijk reflecties heeft opgeladen onder ‘discussies’, dit in tegenstelling tot verzoekster. Voorts dient tevens te worden benadrukt dat de gegeven score van verzoekster onmogelijk kan worden vergeleken met deze van een andere student waarbij het overigens ook nog eens gaat over een stage in een ander opleidingsonderdeel dan dit van verzoekster.

Verzoekster is van mening dat verweerster inconsequent handelt door te stellen dat verzoekster de reflecties op de verkeerde plaats heeft opgeladen, terwijl in de

beoordelingen van de vakdocent wordt gesteld dat er geen reflecties worden opgeladen. Verzoekster stelt dat deze twee stellingen niet naast elkaar kunnen bestaan.

Deze redenering van verzoekster kan niet worden gevuld. Nadat de beslissing van de beroepscommissie van 8 juli 2021 vernietigd werd door het arrest van Uw Raad van 24 augustus 2021, kwam de beroepscommissie opnieuw samen om de kwestie nogmaals [terdege] te onderzoeken.

De beroepscommissie kwam ter zake tot de vaststelling dat de reden waarom de docent aanvankelijk had aangegeven dat er geen reflecties werden opgeladen, te verklaren is omwille van het feit dat gebleken is dat de reflecties die wél werden opgeladen door verzoekster op een verkeerde plek werden opgeladen.

Daarbij dient ook nog te worden benadrukt dat het niet op de juiste plek opladen van reflecties tevens gelijk wordt gesteld aan het niet opladen van reflecties.

Indien de reflecties zich niet op de plek bevinden die in de handleiding wordt omschreven, (zie stuk III.G: Bijlage 9, screenshot 1) kunnen de examinatoren ervan uitgaan dat de student de reflecties niet heeft opgeladen. Het is geenszins aan de examinatoren om in alle andere mappen op Canvas te gaan kijken of de student mogelijk op een andere locatie het document heeft opgeladen.

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster voorhoudt, is het derhalve geenszins zo dat de beide stellingen niet naast elkaar zouden kunnen bestaan en is er dan ook in hoofde van verweerster geen sprake van enige inconsistentie.

Aangezien het onderdeel administratie bovendien een ‘Learning Outcome’ uitmaakt in de opleiding, mag er op zijn minst verwacht worden van de studenten dat zij een bestand op de juiste plek kunnen opladen (zie stuk III.G: Bijlage 9, screenshot 6).

Daarenboven kan verweerster tevens verwijzen naar de vaste rechtspraak van Uw Raad welke stelt dat het feit of een initiële studievoortgangsbeslissing zoals een examenbeslissing nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep voor Uw Raad, afhankelijk is van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten alsook naar de artikelen 16 en 17 van de ‘algemene rechtspositieregeling 2020-2021’ ter zake duidelijk (zie stuk I.C) waarin uitdrukkelijk wordt gesteld als volgt:

“Artikel 16 - (...) De commissie komt in zitting bijeen; onderzoekt het verzoek ten gronde en bevestigt of hervormt/herziet de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze. .”

“Artikel 17 - De interne beroepsprocedure leidt tot:

- de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de ontvankelijkheid ervan of;*
  - een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of hervormt/herziet”*
- (eigen onderlijning)*

Nadat het intern beroep aldus ontvankelijk wordt verklaard, zoals *in casu*, wordt de door de student ingediende klacht door de departementale beroepscommissie ten gronde

onderzocht, waarna er overeenkomstig voormelde artikelen van de ‘algemene rechtspositieregeling 2020-2021’ een nieuwe beslissing wordt genomen waarbij de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze wordt bevestigd of hervormd/herzien.

Aangezien de bevoegde departementale beroepscommissie aldus oordeelt met volheid van bevoegdheid, maakt de door haar genomen beslissing onmiskenbaar een beslissing uit die in de plaats van de initiële studievoortgangsbeslissing is gekomen, *in casu* de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2021, hetgeen dan ook betekent dat deze initiële studievoortgangsbeslissing daardoor uit het rechtsverkeer is verdwenen en deze niet langer op ontvankelijke wijze het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij Uw Raad. In de mate dat de kritiek van verweerster aldus gericht is tegen de initiële examenbeslissing waarbij door verzoekster verwezen wordt naar de oorspronkelijke beoordeling van de vakdocent, kan deze kritiek thans niet langer aanvaard worden, vermits de nieuwe beoordeling van de beroepscommissie in de plaats ervan treedt waarbij de kritiek van verzoekster werd onderzocht en opnieuw werd beoordeeld. De twee vermeende “stellingen” bestaan aldus niet naast elkaar vermits de oorspronkelijke beoordeling uit het rechtsverkeer is verdwenen.

Verweerster leest verder tot haar grote verbazing dat verzoekster ook de mening is toegedaan dat zij de reflecties wel volledig zou hebben ingediend.

Ter zake stelt de beslissing van de beroepscommissie, tevens uitdrukkelijk het volgende:

“Daarnaast zijn de reflecties voor Stage 2, 3 en 4 op hetzelfde document opgenomen. Dit strookt niet met de werkwijze zoals die omschreven is in de stagehandleiding voor studenten. Tot slot is er 1 reflectie opgeladen voor Stage 2 en 1 voor Stage 3 & Stage 4 samen. De stagehandleiding meldt duidelijk dat er 2 reflecties moeten ingediend worden voor Stage 2, 2 reflecties voor Stage 3 en 3 reflecties voor Stage 4 (bijlage screenshots – screenshot 2). En dient ook minstens 1 week tussen 2 reflecties te zijn om te vermijden dat een student laattijdig aan de reflecties start.”

Verzoekster heeft de reflecties ten eerste op de verkeerde plek geüpload en aldus niet ingediend. De stagehandleiding omschrijft daarnaast duidelijk dat er 2 reflecties ingediend dienen te worden voor Stage 2, 2 reflecties voor Stage 3 en 3 reflecties voor Stage 4 (Stuk III.G: Bijlage 9 Screenshot 2). Verzoekster diende slechts 1 reflectie in voor Stage 2 en 1 voor Stage 3 en 4 tezamen.

Er werd aldus noch voor Stage Engels 3 noch voor Stage Engels 4 een afzonderlijk reflectieverslag opgeladen. Voor Stage Engels 2 werd slechts 1 reflectieverslag opgeladen. Er dient bijgevolg te worden vastgesteld dat verzoekster slechts 2 van de vereiste 7 documenten indiende, én dit bovendien alsook op een verkeerde plek indiende.

Doordat verzoekster haar reflectieverslag voor Stage Engels 3 en 4 in één document indiende, hield zij ten overvloede evenmin rekening met de vereiste om minstens 1 week tijd tussen twee reflecties te laten om te vermijden dat een student laattijdig aan de reflecties start (Stuk III.G: Bijlage 9 Screenshot 2).

Verzoekster doet de waarheid geweld aan door te stelten dat haar reflecties volledig waren. De beroepscommissie stelt -na onderzoek- vast dat de vereiste reflecties niet werden ingediend, laat staan deze volledig werden ingediend. In de mate er door

verzoekster opnieuw wordt verwezen naar de beoordeling ter zake van de vakdocent, is dit hier niet langer van enige relevantie.

Voorts, wenst de beroepscommissie te benadrukken dat de minpunten op de hierna volgende wijze worden toegekend bij niet ingediende/onvolledige reflecties (de studenten hebben het evaluatieformulier ter beschikking en kunnen dit dus op voorhand nagaan):

- Een student krijgt -5 op de eindscore indien de reflecties niet aanwezig zijn: dit was het geval voor Stage Engels 3 en 4.
- Een student krijgt -3 op de eindscore als er te weinig reflecties zijn en/of er geen week tussen is: dit was het geval voor Stage Engels 2, en is nog een milde beoordeling vermits de enige reflectie die werd opgeladen op een verkeerde plek terug te vinden was.
- Een student krijgt geen minpunten indien de reflecties aanwezig zijn.

Deze beoordelingswijze is gelijk voor alle studenten die het opleidingsonderdeel volgen en werd voorafgaandelijk aan de studenten te[r] kennis gebracht, zodat dit beoordelingssysteem dan ook bezwaarlijk nog achteraf door de student ter discussie kan worden gesteld.

Verzoekster wijst er ook op dat haar stageperiodes allen in dezelfde school plaatsvonden. Dit doet echter niet ter zake. Verzoekster heeft niet de in de stagehandleiding en de door de examinatoren verwach[]te voorgeschreven acties ondernomen. Het feit dat de stages op dezelfde school plaatsvonden speelt geen rol bij het opladen van de vereiste reflecties voor de verschillende Stages Engels. Het gaat duidelijk om verschillende stages (opleidingsonderdelen) waarbij er verschillende competenties worden geëvalueerd op basis van de resultaten die student daarvoor behaalde. De student dient aldus voor elke stage alle noodzakelijke taken en opdrachten te vervullen, zo ook wanneer de verschillende stages in eenzelfde school plaatsvinden.

Aangaande het niet-indienen van de logboeken luidt de beslissing van de beroepscommissie als volgt:

“Pagina 72/88 & 73/88 uit de stukkenbundel van verzoekster: De logboeken voor Stage 2 en Stage 3 werden op een foute plaats opgeladen; zij werden opgeladen in 1 map in het portfolio van verzoekster op Canvas (logbook all TP's). Studenten krijgen duidelijke instructies over hoe het logboek moet opgeladen zijn.

De logboeken waren daarenboven van een slechte kwaliteit en daardoor onleesbaar, ook na manipulatie (vergroten, draaien, , door de docent. Ter zitting wordt de manipulatie overgedaan; de leden stellen vast dat het logboek onleesbaar is (bijlage screenshots – screenshot 3).

Het logboek dat is opgenomen in de stukkenbundel van verzoekster is wel leesbaar, echter het logboek in de betrokken Canvas cursus is voor de betrokken docent niet leesbaar.”

Verzoekster diende – zoals hierboven [is] te lezen – eveneens haar logboeken op een verkeerde plek in, waardoor deze logboeken als niet ingediend worden beschouwd. Er was geen enkele reden om de logboeken niet afzonderlijk én op de juiste plek in te dienen. Zoals hierboven ook al aangegeven gaat het om twee verschillende opleidingsonderdelen en doet het feit dat stage Engels 2 en stage Engels 3 op elkaar aansloten geen afbreuk aan

het feit dat de student de beide stages met succes dient te doorlopen en de student aldus ook alle na te leven formaliteiten voor elk opleidingsonderdeel afzonderlijk volledig dient te vervullen. De studenten krijgen bovendien duidelijke instructies over hoe het logboek voor elke stage moet worden opgeladen.

Verzoekster stelt verder dat de logboeken voor Stage Engels 2 en 3 gezamenlijk werden ingediend vermits de stagecoördinatie van verweerster dit zogenaamd zo zou hebben “georganiseerd en voorzien”. Dit is wederom geenszins in lijn met de waarheid. Het loutere feit dat er één stageovereenkomst werd afgesloten voor Stage 2 en 3 kan immers in geen geval betekenen dat verzoekster haar logboeken voor de verschillende stages niet meer afzonderlijk diende in te dienen. In artikel 4 van het door verzoekster aangehaalde stuk 10 wordt bovendien een duidelijke opdeling gemaakt tussen Stage 2 en Stage 3.

Verzoekster is dan ook geheel ten onrechte de mening toegedaan dat uit het stagecontract duidelijk blijkt dat Stage Engels 2 en 3 in een en hetzelfde logboek kunnen worden opgenomen. Dit wordt echter nergens in het stagecontract vermeld. Verweerster heeft er dan ook het raden naar hoe verzoekster tot deze conclusie is mogen komen. Bovendien kon de docent in geen geval iets wijzer worden uit het opgeladen logboek zelf vermits het, zelfs na manipulatie (vergroten, draaien...) onleesbaar bleef.

Voorts valt op dat verzoekster voor wat betreft haar reflecties een afzonderlijk reflectieverslag voor Stage 2 en een gemeenschappelijk reflectieverslag voor Stage 3 en 4 zou hebben gemaakt. Voor wat betreft de logboeken lijkt verzoekster ditmaal Stage Engels 2 en 3 dan weer als één geheel te mogen beschouwen.

Verzoekster is bijgevolg zelf niet in het minste consequent bij de uitvoering van haar taken. Verzoekster verwijt verweerster een inconsistente [handelwijze], maar voert haar taken zelf op onnavolgbare wijze uit. Het verweer van verzoekster is allesbehalve ernstig te noemen.

Verzoekster stelt voorts dat de logboeken onleesbaar waren wegens het “malfunctinerende platform” en niet wegens eigen onzorgvuldig handelen. Bij nazicht bij het opleidingshoofd blijkt echter dat deze stelling van verzoekster totaal niet gegrond is. Het opleidingshoofd stelde immers vast dat enkel verzoekster haar versie onleesbaar was terwijl er bij de andere studenten geen enkel probleem werd vastgesteld en alle opgeladen logboeken wel goed leesbaar waren op Canvas (zie Stuk III.G: Bijlage 9 Screenshot 3).

Verzoekster meent daarnaast te kunnen voorhouden dat de logboeken in orde waren vermits de uren zouden zijn “bevestigd” door de ombudsvrouw en de mentor.

Voorerst dient hierbij te worden opgemerkt dat de ombudsvrouw en de mentor niet instaan voor de eindevaluatie van verzoekster. Het door verzoekster aangehaald stuk 11 houdt bovendien geenszins een bevestiging of goedkeuring in van de inhoud van de informatie van verzoekster door de ombudsvrouw. De ombudsvrouw was daarentegen louter informatie aan het verzamelen, zoals het haar functie betaamt.

De aanwezigheid van de logboeken is voorts een onderdeel van de administratie die een student in orde moet hebben, wat een “Learning Objective” inhoudt in de opleiding van verzoekster (Stuk III.G: Bijlage 9 Screenshot 6).

Wanneer de mentor van verzoekster op 1 juni 2021 bevestigt dat de uren gepresteerd zijn, dan heeft dat ook geen effect op de administratie van een student. Verzoekster heeft immers wel een cijfer gekregen voor haar stage-realisaatie (vaardigheidsproef van de ECTS-fiche) voor de gepresteerde uren.

Uit de aangehaalde stukken blijkt slechts dat verzoekster effectief de uren zou hebben gepresteerd, doch dit wordt ook nergens door de beroepscommissie ontkend.

Als een student de logboeken niet indient, te laat indient, onleesbaar of op de verkeerde plaats indient, worden deze geacht niet ingediend te zijn geweest – ter zake heeft verzoekster telkens nagelaten om de logboeken op een correcte en afdoende wijze in te dienen. Het al dan niet effectief presteren van de uren doet hierbij niet ter zake.

Verzoekster stelt dat louter door een “technisch mankement” haar logboeken niet in aanmerking werden genomen. Zoals gesteld is dit niet correct: verzoekster heeft voor Stage 2 en 3 slechts 1 logboek ingediend, hetwelk enerzijds op een verkeerde plaats werd opgeladen en hetwelk bovendien dan ook nog eens onleesbaar is gebleken.

Het voormalde is duidelijk enkel en alleen aan verzoekster zelf te wijten, die hierbij op zeer onzorgvuldige wijze is te werk gegaan.

Aangaande de logboeken voor Stage 4 stelt de beroepscommissie als volgt:

“Het logboek van Stage 4 is laattijdig opgeladen, namelijk op 22 mei (bijlage screenshots – screenshot 4). In de stagehandleiding is een stappenplan met data opgenomen voor de studenten. Daar is duidelijk terug te vinden dat de deadline 21 mei 2021 is (bijlage screenshots – screenshot 5). Met de laattijdig ingediende reflectie is geen rekening gehouden in de quotering. Een onvolledige reflectie leidt vervolgens tot strafpunten.”

Verzoekster houdt vol dat zij het logboek voor Stage 4 op 21 mei 2021 reeds foutief zou hebben opgeladen om het nogmaals op te laden op 22 mei 2021. Uit de stukken blijkt duidelijk het logboek laattijdig was ingediend en navraag bij de vakdocent leert dat hij bovendien mild is geweest in zijn beoordeling door hiervoor (laattijdigheid) niet nogmaals – zoals eigenlijk zou moeten – minpunten toe te kennen.

Verzoekster verwijst naar de evaluatiefiche van Stage Engels 4 die stelt bij logboek: “Het logboek is aanwezig, bevat voldoende uren en de stagehandleiding werd doorgestuurd”. Verzoekster meent uit bovenstaande vermelding te kunnen afleiden dat het document tijdig werd ingediend, hetgeen hieruit echter geenszins kan worden afgeleid. De docent is effectief tot de beoordeling ervan overgaan, doch uit voormalde passage blijkt niet dat dit document op datum van 21 mei 2021 werd opgeladen. Zoals gesteld heeft de docent verzoekster inzake nog mild bestraft door niet nogmaals minpunten toe te kennen.

Verzoekster meent te kunnen voorhouden haar logboek op tijd te hebben opgeladen, doch dit was duidelijk niet het geval (stuk III.G bijlage 9, screenshot 4):

[...]

Op de screenshot kan men duidelijk zien dat de aanmaakdatum van de opgeladen logboeken 22 mei 2021 was (“Datum aangemaakt”). De deadline was echter 21 mei 2021

(stuk III.G bijlage 9, screenshot 5). De verwijzing door verzoekster naar de aanmaakdatum van “de map om het logboek in te plaatsen” is niet ernstig.

Het vierde punt van de beslissing van de beroepscommissie stelt als volgt:

“Verzoekster laadt de logboeken en reflecties op zo een inconsistente manier op (de ene keer alles samen, een andere keer wel apart per Stage, op foute locaties, waardoor het bijzonder moeilijk is om een overzicht te behouden in de administratie van de studente.”

Verweerster verwijst wat dit punt betreft naar hogervermelde uiteenzetting wat betreft de logboeken. Het al dan niet sluiten van een afzonderlijke stageovereenkomst houdt geen enkel verband met de vereiste van het indienen van afzonderlijke logboeken per Stage en biedt evenmin een vrijgeleide om logboeken verkeerdelyk, onleesbaar of laattijdig in te dienen.

Aangaande het vijfde punt van de beslissing van de beroepscommissie is verzoekster ten eerste de mening toegedaan dat verweerster bezwaarlijk een slechte administratieve hygiëne aan verzoekster kan verwijten daar verweerster zelf administratief in de fout zou zijn gegaan. De beslissing stelt ter zake:

“Correcte administratie is 1 van de Learning Outcomes in de opleiding (bijlage screenshots – screenshot 6). De leden menen dat het niet onredelijk is dat administratie bijgevolg dergelijk gewicht heeft in de beoordeling van de stages. De Learning Outcomes zijn eveneens vermeld in eindcompetenties van de ECTS-fiches van de betrokken opleidingsonderdelen.”

Aangaande de zogenaamde niet tijdig bezorgde feedbackfiches verwijst verweerster naar het arrest van 24 augustus 2021 waarin Uw Raad reeds oordeelde dat dit geen invloed had op de beoordeling van verzoekster:

“(…)
Enerzijds immers, zet verzoekster in het middel zelf uiteen dat zij naast de feedback die zij alleszins wél tijdig van de docent heeft ontvangen, door haar stagementor dermate veelvuldig feedback kreeg dat zij geen nood had aan het bevragen van de docent. In het licht daarvan kan verzoekster bezwaarlijk voorhouden dat zij dermate van feedback verstoken is gebleven dat zij onmogelijk kon slagen. Ter zitting bevestigt verzoekster bovendien dat na de bijgewoonde lessen mondelinge feedback werd gegeven.

Anderzijds replicateert verzoekster op geen enkele wijze op het standpunt van de beroepscommissie dat de beweerdelijk laattijdige feedback (van 20 juni 2021) betrekking had op de laatste stagelessen, zodat verzoekster bij gebreke aan navolgende stagelessen hoe dan ook na die feedback niet meer kon bijsturen.”

Verzoekster stelt voorts geheel ten onrechte dat zijzelf daarentegen wel een correcte administratie zou hebben gevoerd. Uit het bovenstaande blijkt nochtans duidelijk dat deze stelling weinig ernstig is.

Tevens is verzoekster van mening dat het disproportioneel en onredelijk is dat de volledige materiële motivering wordt gestoeld op het voeren van een administratie.

Verweerster begrijpt deze aantijging niet: het onderdeel werkstuk van de verschillende Stages is per definitie in grote mate een administratieve taak.

De opleidingsonderdelen Stage Engels 2, 3 en 4 bestaan uit de onderdelen ‘Vaardigheidsproef’ en ‘Werkstuk’. Aangezien verzoekster reeds weinig overtuigend scoorde op de Vaardigheidsproef voor Stage Engels 2, 3 en 4 (respectievelijk: 12,73/20, 10,80/20 en nog eens 10,80/20), zorgden haar erbarmelijke scores voor het onderdeel Werkstuk (respectievelijk: 4119/20, 0/20 en 3,65/20) ervoor dat zij niet staagde voor de opleidingsonderdelen (stuk I.A).

Het werkstuk telt voor 20 procent mee bij Stage Engels 2, voor 15 procent bij Stage Engels 3 en voor 5 procent bij Stage Engels 4. Verzoekster heeft ondermaats gescoord op de Reflecties en Logboeken, maar behaalde tevens op verscheidene competenties een onvoldoende met een notering van 0/4 heeft in haar eindevaluatie vermits zij verschillende verplichtingen volledig heeft nagelaten te doen. Het betreft onder meer volgende competenties (zie stuk IV. B):

- Communicatie met vakdocent
- Mappenstructuur portfolio
- Reflectieverslag
- Lesvoorbereiding – bronvermelding
- Lesvoorbereiding – bordschema
- Logboek

Deze eindcompetenties zijn vervat in de ECTS-fiche in het onderdeel ‘Administratie’ van het opleidingsonderdeel ‘Stage Engels 3’. Verzoekster kon aldus weten wat er van haar verwacht werd (zie stuk I.D).

In combinatie met de nipte voldoendes voor de vaardigheidsproeven kan het niet als disproportioneel of kennelijk onredelijk worden beschouwd dat de beroepscommissie besloten heeft de examenbeslissing opnieuw te bevestigen.

Er is aldus geenszins een disproportioneel belang aan het onderdeel administratie toegekend.

De beroepscommissie stelt in haar zesde punt:

“In de antwoordnota van de instelling in extern beroep zijn per abuis de ECTS-fiches van academiejaar 2021-2022 toegevoegd. De ECTS-fiches van het huidige academiejaar 2020-2021 vermelden duidelijk de verdeling tussen vaardigheidsproef en het werkstuk (bijlagen).”

Verzoekster is wat dit punt betreft de mening toegedaan dat het zinloos is om de Stages nogmaals te moeten afleggen vanwege onvoldoendes voor onderdelen die in huidig academiejaar niet meer worden gequoteerd.

Verweerster dient aan te stippen dat dit ten eerste geen verband houdt met het behaalde punt in 2020-2021, waarbij aldus duidelijk wel een onderscheid werd gemaakt tussen ‘Vaardigheidsproef’ en ‘Werkstuk’ (zie stuk I.D). Daarnaast dient te worden opgemerkt dat het aspect van de administratie nog steeds een breekpunt blijft binnen deze vakken in

het academiejaar 2021-2022 – het wordt alleen anders opgevat. Onderliggend is er nog altijd een beoordelingsmatrix voorzien om een gebrekkige administratie te sanctioneren in het kader van de stage.

Het is trouwens niet meer dan logisch dat wanneer een student in een bepaald academiejaar niet geslaagd wordt verklaard voor een of meerdere opleidingsonderdelen, er bij de beoordeling daarvan enkel en alleen kan worden gekeken naar het programma van die opleidingsonderdelen voor het betreffende academiejaar en dus niet naar het (mogelijk) gewijzigde programma van de betreffende opleidingsonderdelen in het navolgende academiejaar.

Ter besluit stelt verweerster het volgende vast: de voornaamste reden dat werd geoordeeld dat de beslissing van de beroepscommissie van 8 juli 2021 de materiële motiveringsplicht schond, was dat Uw Raad In arrest nr. 6.839 van 24 augustus 2021 vaststelde dat verzoekster:

“(...) een afdruk voorlegt van de upload van bestanden die, wat hun naam betreft, verwijzen naar reflecties en logboeken (...).

In die omstandigheden is de Raad van oordeel dat de deelscores voor ‘reflecties’ en ‘logboeken’ voor de opleidingsonderdelen ‘Stage Engels 2’, ‘Stage Engels 3’ en ‘Stage Engels 4’ niet met de materiële motiveringsplicht in overeenstemming kunnen worden gebracht.

Het middel is in die mate gegrond.”

Zoals blijkt uit het hogervermelde, werd een groot deel van de vereiste stukken (reflecties/logboeken) voor het overgrote deel helemaal niet ingediend door verzoekster en gebeurde dit voor de stukken die wel werden opgeladen steeds op een verkeerde plek of laattijdig. Bovendien waren de logboeken die opgeladen werden ook nog eens onleesbaar, in tegenstelling tot het stuk dat verzoekster [voorbracht?].

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster voorhoudt, hield de beroepscommissie aldus wel degelijk rekening met de ter zake door Uw Raad gestelde vragen in het arrest nr. 6.839 van 24 augustus 2021 in de zaak 2021/287.

Op het online platform voor de studenten (Canvas) wordt ook zeer duidelijk weergegeven op welke wijze de beoordeling gebeurt en wat de student allemaal dient te doen. De studenten vinden er alle nodige documenten, alsook de evaluatieformulieren die worden gebruikt. Studenten zien het hele evaluatieproces alsook de totstandkoming van het cijfer (stuk IV.E). In dat verband kan hier ook nogmaals verwezen worden naar hetgeen hierboven werd uiteengezet.

Voorts wijst verzoekster nogmaals naar de wijziging van score A naar D. Dit werd echter eveneens reeds door Uw Raad behandeld op 24 augustus, alwaar werd geoordeeld dat verweerster inzake tegemoetkwam aan haar materiële en formele motiveringsplicht ter zake. Bovendien heeft dit betrekking op de vaardigheidsproef en niet op het werkstuk, zoals ook nog eens terecht werd opgemerkt door de interne beroepscommissie.

Ten slotte en gelet op het voormelde, kan ook nog worden verwezen naar de passage uit de beslissing van de beroepscommissie, waarin het volgende aangaande de berekening van de scores wordt verduidelijkt:

“ (...) Om zo objectief mogelijk te kunnen evalueren, krijgt de lector het onderliggend cijfer niet te zien. Aan de hand van wat er op het evaluatieformulier wordt ingevuld wordt onderliggend door formules een score toegekend. Bij het ontbreken van o.m. een logboek en reflectie worden strafpunten toegekend. Deze worden afgetrokken van de berekende score.”

De door verzoekster aangebrachte argumenten volstaan zoals hierboven uiteengezet geenszins om tot een andersluidende beslissing te komen. De departementale beroepscommissie heeft de klacht van verzoekster grondig onderzocht en heeft vervolgens op gemotiveerde wijze geoordeeld dat de evaluatie van de stage correct gebeurde op basis van de op voorhand doorgegeven criteria, met name in de ECTS-fiche.

De beroepscommissie besliste op gefundeerde en gemotiveerde wijze de oorspronkelijke beslissing te bevestigen en de scores aldus ongewijzigd te laten. De overwegingen van de beroepscommissie geven een duidelijk antwoord op alle aspecten van het door verzoekster ingediende verzoekschrift van 6 juli 2021 (stuk I[I.A]) en kunnen Uw raad dan ook in geen geval als onredelijk voorkomen.

Middels de argumentatie zoals uiteengezet in diens verzoekschrift, slaagt verzoekster er niet in om aan te tonen dat de beslissing van de beroepscommissie niet afdoende gemotiveerd, onredelijk, onzorgvuldig, dan wel kennelijk onredelijk zou zijn. Verzoekster mag in dat verband overigens niet verwachten dat Uw Raad zich in de plaats zou stellen van verweerde als onderwijsinstelling.”

Verzoekster dupliceert in haar wederantwoordnota:

“Verwerende partij stelt dat er zich bij weten van het opleidingshoofd geen technische problemen zouden hebben voorgedaan bij het opladen van de documenten (2.4. antwoordnota).

Dat er zich ‘bij weten’ van het opleidingshoofd geen technische problemen hebben voorgedaan, kan uiteraard niet zomaar overtuigen. Het is niet omdat hij hiervan niet op de hoogte zou zijn gebracht, dat de technische problemen daarom geen realiteit zijn geweest. Hoe kan men überhaupt met zekerheid stellen dat verzoekster géén problemen heeft ondervonden met het opladen van de documenten? Dit kan immers aan allerlei oorzaken te wijten zijn en hoeft daarom geen algemeen technisch probleem te zijn geweest, waarmee iedere docent en iedere student werd geconfronteerd. Zij kon haar geschreven reflecties niet opslaan onder het tabblad van de ‘discusses’ en signaleerde dit aan verwerende partij. Waarom zou verzoekster de reflecties opzettelijk op een foutieve plaats (maar dan evenwel in dezelfde map) opladen? Dit is absurd.

Overigens heeft verwerende partij het bestaan van technische moeilijkheden nooit eerder ontkend, in tegenstelling tot het gegeven dat verzoekster dit reeds in haar eerste verzoekschrift voor Uw Raad d.d. 20 juli 2021 heeft aangegeven. Verwerende partij gaat dit *pour les besoins de la cause* nu plots op weinig overtuigende wijze ontkennen.

Daarnaast had verzoekster geenszins quasi heel het jaar om haar reflecties op te laden, zoals verwerende partij stelt. De stages namen immers slechts aanvang vanaf het tweede semester.

Verwerende partij stelt dat stuk 4 uit de bundel van verzoekster niet kan overtuigen (2.5. antwoordnota).

Vooreerst merkt verzoekster op dat de betrokken medestudente enkel een andere vakkengcombinatie volgde. Voor elke student in de opleiding ‘Secundair onderwijs, Algemene vakken’ zijn hetzelfde portfolio en dezelfde evaluatieve vereist. De vergelijking tussen beide studentes gaat dus zeer zeker op en toont des te meer aan dat de evaluatie van verzoekster onzorgvuldig gebeurde en uiteindelijk onevenredig is.

Omdat verzoekster tijdens haar eerste week diende vast te stellen dat zij haar geschreven reflecties niet kon opslaan op het platform onder de map discussies, vroeg zij dit na bij een medestudente, die verzoekster liet weten dat dit bij haar ook niet lukte.

Beide studentes hebben dan de oude wijze gehanteerd zoals in de vorige academiejaren door reflecties op te slaan in een word-document en hiervoor een aparte map aan te maken binnen hetzelfde portfolio. Dat de medestudente hetzelfde deed, blijkt wel degelijk uit stuk 4 uit de bundel van verzoekster: haar reflecties staan niet onder de map van ‘discussies’ ingedeeld, maar daarentegen in een afzonderlijke map onder ‘bestanden’. Dat de andere studente haar reflecties wel zou hebben opgeladen onder ‘discussies’, zoals verwerende partij stelt, blijkt nergens uit. Dat zij daarentegen eveneens een eigen mapje voorzag binnen haar portfolio, blijkt uit stuk 4 van verzoekster.

Verzoekster heeft overigens geenszins een eigen methode verzonnen, maar koos er vanuit pragmatisch oogpunt voor om de werkwijze te hanteren die de voorgaande academiejaren aan studenten werd opgelegd. Hierover ontving verzoekster geen opmerking. Pas bij de eindevaluatie blijkt verwerende partij hier in buitensporige mate over te struikelen.

Verwerende partij stelt dat het niet op de juiste plek opladen van reflecties gelijk wordt gesteld aan het niet opladen van reflecties (2.6. – 2.10 antwoordnota.[])

Deze stelling mag nog het meest verbazen. Het maakt dus in wezen eigenlijk niet uit of een student een opdracht (goed / volledig) uitvoert of helemaal niet. Het niet volledig correct uitvoeren van een opdracht staat per definitie gelijk aan het geheel niet uitvoeren van de opdracht, hetgeen op zijn beurt een buitensporig aantal strafpunten oplevert, hetgeen op zijn beurt tot slot nergens een afdoende grondslag [] vindt. Dit is onbegrijpelijk.

Zowel de vakdocent als de examinatoren hebben de map met reflecties gezien in het portfolio van verzoekster. Zoekwerk was hiervoor geenszins nodig, hetgeen duidelijk blijkt uit het gegeven dat de reflecties voor de tweede stageperiode meteen gevonden, geopend en gelezen werden. Indien de vakdocent geen enkele reflectie had teruggevonden, had dit nog een geloofwaardig argument kunnen zijn, *quod non*. Men is gewoonweg resoluut inconsequent.

Men had het niet correct opvolgen van de stagerichtlijnen perfect kunnen beoordelen onder punt 28 in de evaluatieve (bijvoorbeeld met de optie: ‘*de student heeft gereflecteerd, maar niet volgens de gegeven opdracht*’). In tegenstelling tot een keuze voor deze passende optie, kiest men ervoor om verzoekster het maximaal aantal strafpunten op te leggen, hetgeen buitensporig is,

Schijnbaar weet verwerende partij niet hoe de eigen evaluatieformulieren dienen te worden geïnterpreteerd. Telkensmale weet men van geen hout pijlen te maken en komt er een nieuwe interpretatie, die voordien nog niet werd verdedigd. Echte klarheid kan men echter niet scheppen.

Verwerende partij stelt dat er van verzoekster kan worden verwacht dat zij een bestand op de juiste plek kan opladen, aangezien het onderdeel administratie een learning outcome uitmaakt in de curriculum (2.11 antwoordnota).

Het niet kunnen opladen van een document op het elektronisch platform omwille van technische problemen enerzijds, is uiteraard niet hetzelfde als het niet correct opladen van een document omwille van het foutief lezen / interpreteren van stagerichtlijnen vanuit de onderwijsinstelling of het flagrant slordig zijn van de student anderzijds. Men tracht verzoekster het laatste aan te wijzen, terwijl het in realiteit om het eerste geval gaat.

De reflecties werden opgeladen onder dezelfde map ‘portfolio’, als waarin de oorspronkelijke (met een technisch gebrek behepte) map ‘discussions’ staat.

Tot slot mag verzoekster als student omgekeerd verwachten dat verwerende partij haar administratie correct voert, waarvan reeds meermaals in gebleken dat dit geenszins gebeurde. Nochtans is het verzoekster die hierop dermate hard wordt afgestraft, terwijl verwerende partij de dans ontspringt.

Verwerende partij stelt (samengevat) dat de reflecties niet correct werden uitgevoerd door verzoekster (2.16. — 2.18. antwoordnota).

De argumentatie die verwerende partij uiteenzet in deze punten zou nog relevant kunnen zijn indien zij een beoordeling had gemaakt onder punt 28 van de evaluatiefiche ('kwaliteit reflectieverslag'), zoals het haar betaamde.

Nochtans stelt verwerende partij het niet volledig correct uitvoeren van de opdracht zonder meer gelijk aan het niet uitvoeren van de opdracht, waarvoor zij vervolgens een ongefundeerd aantal strafpunten toekent, in die mate dat verzoekster onmogelijk nog kon slagen voor dit onderdeel.

Het niet correct uitvoeren van een opdracht, zoals verwerende partij samengevat stelt, kan onmogelijk gelijk worden gesteld aan het niet uitvoeren van een opdracht. Minstens blijkt nergens uit waarop verwerende partij zich meent te kunnen baseren om deze gelijkstelling te maken.

Verwerende partij stelt dat studenten het evaluatieformulier op voorhand ter beschikking krijgen en dus op voorhand kunnen nagaan op welke wijze er geëvalueerd wordt (2.20 antwoordnota).

Het is nu voor het eerst dat de verwerende partij, bij monde van haar raadsman, het toekennen van de strafpunten (minimaal) uit de doeken doet. Deze verschillende strafpunten blijken geenszins uit het evaluatieformulier zelf, dat digitaal wordt ingevuld in een excelsheet, waarbij schijnbaar onderliggende formules worden toegepast, waarvan verzoekster op heden nog steeds de finaliteit niet kent. Verwerende partij verwijst hier ook geenszins naar een stuk, waaruit de grondslagen van deze minpunten kunnen blijken. Er wordt veelvuldig naar ontbrekende documenten van verzoekster verwezen – hoewel dit niet het geval is – waarvoor er telkens 5 punten werden afgetrokken, waardoor zij al snel – ontrecht – op een negatief saldo uitkwam. Verzoekster had op voorhand geen notie van de concrete uitwerking / uitvoering van dit strafpuntensysteem.

Verwerende partij stelt dat de logboeken van verzoekster eveneens foutief werden opgeladen (2.22. — 2.25. antwoordnota).

Enkel het logboek van de tweede en derde stageperiode werden samen opgenomen. Het logboek van de vierde stageperiode werd apart opgesteld.

Met een logboek dient de student louter aan te tonen dat de stage-uren gepresteerd werden. De vakdocent wist dat verzoekster de tweede en derde stageperiode in één logboek had gegoten. Deze stage-uren werden nu eenmaal allemaal opeenvolgend uitgevoerd. Verzoekster had een duidelijke map aangemaakt ‘Logbook all TP’s’. De vakdocent wist dat er in dat logboek 36 stage-uren (gelijk aan twee stages) werden opgenomen.

Verwerende partij stelt dat de logboeken van verzoekster onleesbaar waren en de logboeken dus niet konden meetellen voor de eindevaluatie (2.28 2.29 antwoordnota).

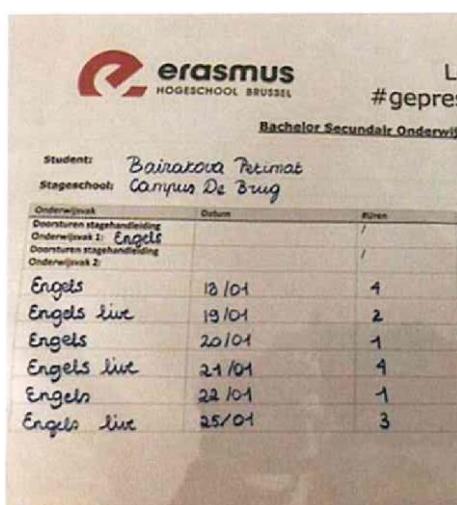
De opgeladen versie van het logboek door verzoekster zou onleesbaar zijn geweest. Verzoekster heeft een afbeelding van goede kwaliteit voorzien, waarbij de resolutie dan schijnbaar door het platform verminderd werd.

In ieder geval werden de logboeken allemaal opgeladen. Indien een document niet goed leesbaar blijkt te zijn, dient men evident uit te gaan van de goede trouw van een student door in eerste instantie hier naar te informeren en te vragen om het document eventueel opnieuw op te laden of een papieren versie in te dienen. Het is perfect mogelijk dat verzoekster een duidelijke, leesbare versie ziet bij het openen van het document, maar de vakdocent op een ander toestel een mindere versie te zien krijgt. Verwerende partij realiseert zich schijnbaar niet dat haar platform mogelijk mankementen vertoont en kiest ervoor de kwade trouw van een student te vermoeden.

Verwerende partij stelt dat het logboek voor de vierde stageperiode laattijdig werd ingediend (2.35 — 2.39 antwoordnota).

Het logboek voor de vierde stageperiode werd wel degelijk tijdig ingediend. Dit blijkt onder meer uit het volgende:

- Verzoekster heeft een afbeelding van het logboek, hetgeen duidelijk door haar iPhone gedateerd staat op 21 mei. Dit document werd toen dadelijk opgeladen [naam en handtekening van de mentor zijn door de Raad weggelaten]:

- De map voor dit logboek werd eveneens aangemaakt op 21 mei (stuk 2)

De overige documenten van verzoekster werden eveneens tijdig ingediend. Zij heeft absoluut geen reden om dit logboek als enige document een dag later pas in te dienen, temeer omdat dit inhoudelijk het minste werk omvat.

Het document werd de volgende dag opnieuw geüpload, niet omdat van het feit dat dit op een verkeerde locatie zou staan, maar omdat van het gegeven dat verzoekster het document niet kon openen wanneer ze erop klikte. Na het re-uploaden, verdween het probleem.

Dat de vakdocent ‘mild’ zou zijn geweest, moest hij [] op 21 mei hebben kunnen vaststellen dat er geen logboek aanwezig was, is uiteraard absurd. Op elk ander ogenblik maakt verwerende partij te pas en vooral te onpas gebruik van de mogelijkheid om aan te duiden in de evaluatie dat een bepaald document niet aanwezig zou zijn. Op welk punt is de vakdocent dan vermeend mild geweest?

Verwerende partij stelt dat verzoekster op verscheidende competenties een onvoldoende haalde wegens het nalaten verschillende verplichtingen te voldoen (2.48 antwoordnota).

Deze elementen werden tijdens de eerste procedure voor Uw Raad volledig weerlegd aan de hand van stukken. Verwerende partij kon de aanwezigheid van deze verplichtingen toen niet weerleggen, hetgeen Uw Raad eveneens hoeft moeten vaststellen.”

Beoordeling

De Raad gaat vooreerst na wat het beoordelingskader van de examencommissie, en vervolgens van de beroepscommissie, is.

Zoals hierboven reeds is aangegeven, schrijven de thans voorgebrachte ECTS-fiches van de drie betrokken stage-opleidingsonderdelen voor dat de door de student gevoerde administratie onder de vorm van een ‘werkstuk’ wordt beoordeeld en dat – niettegenstaande de quotering voor dit ‘werkstuk’ een variërend soortelijk gewicht heeft van 20%, 15% of 5% in de eindbeoordeling van het opleidingsonderdeel – het behalen van een deelcijfer van minder dan 10% voor het ‘werkstuk’ betekent dat het gewogen gemiddelde voor het opleidingsonderdeel maximum 9/20 bedraagt.

Anders gezegd: een student die voor het ‘werkstuk’ niet minstens 10/20 behaalt, kan voor het opleidingsonderdeel geen credit meer behalen, ongeacht het gewicht van het ‘werkstuk’ in de berekening van het examencijfer wanneer de student voor het ‘werkstuk’ wél ten minste 10/20 behaalde. Hoeveel het gewogen gemiddelde (9/20 of lager) dan precies bedraagt, is *prima facie* voor de verdere studievoortgang van de student eigenlijk niet meer relevant, aangezien de ECTS-fiche voor de drie opleidingsonderdelen aangeeft dat de student voor het opleidingsonderdeel moet slagen en “nooit wordt gedelibereerd”.

Die ‘cesuur’ staat overigens ook uitdrukkelijk vermeld in de ‘Handleiding Stage 1 t.e.m. 4’ die op de hier voorliggende stage-opleidingsonderdelen van toepassing is.

Verwerende partij dwaalt dan ook in de eigen voorschriften waar zij in haar verweer het procentuele gewicht van het ‘werkstuk’ in de eindbeoordeling aanvoert en stelt dat de beroepscommissie “in combinatie met de nipte voldoendes voor de vaardigheidsproeven” niet “disproportioneel of kennelijk onredelijk” heeft gehandeld in de bevestiging van de examenbeslissing en dat zij “geenzins een disproportioneel belang aan het onderdeel administratie [heeft] toegekend”. De beroepscommissie beschikte immers, eens zij per opleidingsonderdeel een tekort op het ‘werkstuk’ had vastgesteld, overeenkomstig de voorschriften van de ECTS-fiche slechts over een gebonden bevoegdheid om verzoekster voor dat opleidingsonderdeel ten hoogste een 9/20 toe te kennen, en niet over enige andere appreciatiemarge.

Nog wat het beoordelingskader betreft, zijn het de ECTS-fiches van het in het geding zijnde academiejaar (2020-2021) die voor de hogeronderwijsinstelling en de student bindend zijn, en die door de Raad bij zijn beoordeling moeten worden betrokken.

Dat de beoordeling van de stage-opleidingsonderdelen in een volgend academiejaar op een andere leest is geschoeid – wat overigens door verwerende partij wordt genuanceerd – is bij die beoordeling niet relevant.

Vervolgens is er de vraag hoe de prestaties van de student voor het ‘werkstuk’ worden beoordeeld.

Daarbij wordt uitgegaan van het principe dat wanneer die beoordeling – bijvoorbeeld om welke reden en hoeveel ‘minpunten’ in rekening worden gebracht – is vastgelegd in een stuk dat tot de contractuele relatie tussen student en hogeronderwijsinstelling behoort, de Raad zich daarover in beginsel niet kan uitspreken wat de beginselen van behoorlijk bestuur betreft, maar dat de redelijkheid, de evenredigheid e.d. wél tot de (marginale) toetsingsbevoegdheid van de Raad behoren wanneer het orgaan dat voor de beoordeling van de student bevoegd is over een discretionaire appreciatiebevoegdheid beschikt.

Te dezen blijkt dat noch in de ECTS-fiche, noch in de voormelde ‘Handleiding’ met betrekking tot de evaluatie is aangegeven hoe de quatering voor het ‘werkstuk’ precies verloopt, hoe eventuele ‘minpunten’ worden toegekend enz.

Ter zitting stelt verwerende partij dat de ‘minpunten’ werden toegelicht tijdens infosessies, maar dat die niet door verzoekster werden bijgewoond. Verzoekster replieert ter zake dat zij één van de infosessies, die omwille van Covid-19 online plaatsvonden, wél heeft bijgewoond, en dat noch in de powerpointpresentatie die daarbij werd getoond, noch in de mondelinge toelichting erbij, ‘minpunten ter sprake zijn gekomen.

Verwerende partij voert in haar antwoordnota aan dat:

“de beroepscommissie [wenst] te benadrukken dat de minpunten op de hierna volgende wijze worden toegekend bij niet ingediende/onvolledige reflectie (de studenten hebben het evaluatieformulier ter beschikking en kunnen dit dus op voorhand nagaan):

- Een student krijgt -5 op de eindscore indien de reflecties niet aanwezig zijn: dit was het geval voor Stage Engels 3 en 4.
- Een student krijgt -3 op de eindscore als er te weinig reflecties zijn en/of er geen week tussen is: dit was het geval voor Stage Engels 2, en is nog een milde beoordeling vermits de enige reflectie die werd opgeladen op een verkeerde plek terug te vinden was.
- Een student krijgt geen minpunten indien de reflecties aanwezig zijn.”

De Raad moet vooreerst vaststellen dat deze overweging nergens in de bestreden beslissing is terug te vinden, noch letterlijk, noch onder de vorm van een overweging of een motief dat zich aldus laat begrijpen. Het is nochtans, wat de formelemotiveringsplicht betreft, in de beslissing *zelf* dat het bestuur zijn dragende motieven moet vermelden, en niet in een procedurestuk achteraf – zoals een antwoordnota – die bovendien niet aan de beroepscommissie maar aan het instellingsbestuur moet worden toegeschreven.

Daarnaast bevindt er zich in de stukken waarop de Raad vermag acht te slaan geen enkel stuk met reglementaire strekking waarin de hiervoor vermelde ‘minpunten’ zijn bepaald. Op het voorgelegde evaluatiedocument van elke stage staan onderaan weliswaar punten die in mindering worden gebracht, maar die beoordeling is niet terug te brengen tot de scores die voor de verschillende aspecten op die evaluatiedocumenten zijn vermeld, aangezien het daar, voor zover lezing van dat stuk toelaat, niet gaat om mogelijk negatieve scores.

Voor zover de beroepscommissie overweegt dat het cijfer voor het werkstuk “zeer gefundeerd” tot [stand] op basis van rubrics”, moet worden opgemerkt dat er zich in het administratief dossier geen rekenblad bevindt, noch enige tekstuele toelichting over de berekeningen die achter de ‘rubrics’ schuilgaan.

In die omstandigheden is het voor verzoekster en voor de Raad onmogelijk om de totstandkoming van het deelcijfer voor het ‘werkstuk’ binnen de drie stageopleidingsonderdelen na te gaan.

Die vaststelling volstaat voor de nietigverklaring van de bestreden beslissing.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepscommissie van Erasmushogeschool Brussel van 3 september 2021.**
- 2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoekster een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 29 oktober 2021.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 18 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.969 van 18 oktober 2021 in de zaak 2021/583

In zake: Eliona RAMADANI
                  woonplaats kiezend te 1853 Strombeek-Bever
                  Grotewinkellaan 12

tegen:

ODISEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend te 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 17 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de examencommissie van 9 september 2021 waarbij verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Frans 1’ een examencijfer van 7/20 wordt toegekend en van “de beslissing op intern beroep (nog niet genomen)”.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in Bedrijfsmanagement – Accountancy Fiscaliteit’.

Tot verzoeksters curriculum behoort onder meer het opleidingsonderdeel ‘Frans 1’. Daarvoor bekomt verzoekster een examencijfer van 7/20.

De proclamatie vindt plaats op 9 september 2021.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Aangezien verzoekster gedurende drie academiejaren voor het opleidingsonderdeel ‘Frans 1’ was ingeschreven zonder een credit te behalen, werd haar in het raam van de studievoortgangsbewaking een weigering tot inschrijving voor de opleiding gedurende één academiejaar opgelegd.

Op 16 september 2021 richt verzoekster de volgende brief aan de directeur van het betrokken studiegebied:

“Mijn naam is Eliona Ramadani, ik ben 26 jaar oud en ben studente aan de Co-Hogeschool Odisee in Brussel. Ik heb in 2018 gekozen voor de richting Bedrijfsmanagement, Accountancy – Fiscaliteit, omdat ik door mijn ouders (die zelf een eigen zaak hebben) geïnspireerd werd om later zelfstandige te worden en mijn eigen zaak te starten. Hiervoor wil ik natuurlijk het liefst eerst ervaring opdoen, zoals een stage lopen en nadien aan het werk gaan in een boekhoudkantoor. Na enkele jaren ervaring te hebben opgelopen zou ik dan mijn eigen bedrijf willen opstarten. Ik ben dus in 2018 beginnen studeren toen ik 23 jaar was. De reden waarom ik zo laat ben [begonnen] met studeren is, omdat ik tijdens het middelbaar niet echt wist wat ik wou doen. Doordat ik heel onzeker was tijdens het middelbaar, is het dan ook een paar jaar misgelopen. Uiteindelijk heb ik mijn diploma behaald bij de Examenscommissie. Vervolgens heb ik twee jaar ‘pauze’ genomen, gewerkt en ben ik getrouwdd. Tijdens die periode ben ik erachter gekomen wat ik echt wil doen in mijn leven. Een eigen bedrijf opstarten, waar[van] ik zelf mijn eigen boekhouding []kon doen of op [zijn] minst van kon begrijpen was wat ik wou bereiken. Toch was ik nog steeds onzeker of de hogeschool wel voor mij bestemd zou zijn. Nadat ik een docent van het vak venootschapsboekhouden had gesproken tijdens een infodag, heb ik de knoop doorgehakt om toch te beginnen studeren aan de Hogeschool. Hij overtuigde mij om te kiezen voor deze richting. Ik besloot uiteindelijk om mij in te schrijven aan de Odisee Hogeschool in Brussel. Tot op vandaag heb ik daar nog geen spijt van gekregen. Ik heb mijzelf enkel zien evolueren. Als ik eens een minder resultaat behaalde, dan hield dit mij niet tegen om nog verder te doen in deze richting. Het studeren was voor mij soms een uitdaging omdat het ene vak al wat moeilijker is dan het andere. Nadat ik slaagde voor vakken motiveerde het mij nog meer om door te blijven gaan.

Toch [] is er voor mij 1 struikelvak, namelijk Frans. Sinds mijn geboorte spreek ik enkel Nederlands met mijn familie en vrienden. Frans is dus moeilijk voor mij, maar toch heb

ik doorheen de jaren, door school en door contact met vrienden en onder andere bijlessen te nemen veel Frans geleerd. Dit jaar was de derde keer dat ik Frans 1 had opgenomen. In de eerste examenperiode van dit jaar heb ik niet deelgenomen aan het examen, omdat ik in een heel moeilijke periode zat. Mijn mama had een maand of twee voor de eerste examenperiode [te horen] gekregen dat ze ernstig ziek was (kanker), waardoor ikzelf de dag van het examen Frans 1, niet in staat was om deel te nemen. Dit enkel en alleen, omdat ik psychisch en fysiek op was. Ik heb in die periode ook voor andere vakken attesten ingediend. Het was voor mij heel moeilijk om altijd aan een attest te geraken omdat het corona was en ik ook voorzichtig moest zijn dat ik mijn mama niet zou besmetten. Ik zorgde voor mijn mama en zij zou in februari geopereerd worden. Het examen vond plaats op school maar ik was bang dat mijn moeder iets zou overkomen (coronabesmetting), om naar school te komen. Hierdoor besloot ik gewoon om het examen in augustus te laten doorgaan.

Hierdoor moest ik dus deelnemen aan een herexamen. Tijdens de herexamens ben ik zelf ziek geworden. Op de dag van het schriftelijk examen was ik wel aanwezig maar op de dag van het mondeling examen was ik ziek (ooginfectie, gezwollen klieren en tandvleesontsteking). Daarom heeft de ombudsdiest een inhaalexamen gepland voor mij zodat ik dit kon inhalen.

Nu zou graag ik willen toelichten waarom ik twijfel aan mijn examenresultaat. Het is zeker niet dat ik verwacht had dat ik geslaagd zou geweest zijn. Maar ik twijfel enorm aan mijn punt.

Mijn schriftelijk examen is zeker niet zo goed gegaan maar er waren wel delen bij dat naar mijn gevoel goed waren gegaan. Ik heb 3 extra bijlessen genomen en 30 euro betaald per bijles om een goede presentatie en mondeling testen te doen. Dit bij een oud docent. Voor mij is 30 euro betalen zeker niet goedkoop, want ik ben werkloos en mijn man werk[t] maar deeltijds. Ik was erop voorbereid dat ik bij mijn mondeling veel beter moet scoren omdat het schriftelijk examen niet zo goed was gegaan.

Voor mijn mondeling examen moest ik een presentatie houden over een grafiek en twee gesprekken voeren met mijn docent in het Frans. Toen ik mijn presentatie hield giewde mevrouw heel de tijd en keek ze andere kanten op. Er was heel weinig respect voor het werk en tijd dat ik erin had geïnvesteerd. Ik heb onthouden uit een gesprek met mijn docente dat ik een 11/15 heb op mijn presentatie van de grafiek. Ik vind dit zeker niet slecht maar ik weet dat ik het beter heb gedaan.

Nadat mijn presentatie gedaan was, heeft ze ook geen positieve punten vermeld.

Dan waren er twee mondelinge testen, waar we een telefoongesprek moesten houden en rollenspel receptie. Tijdens deze testen, had ik problemen met mijn verbinding, teams of computer. Ik weet ook niet zeker wat het juist was, maar haar stem viel soms weg. Zij hoorde mij blijkbaar wel. Toen ik tijdens de mondelinge test zei dat ik haar even niet meer hoor en of ze even kon wachten bleef ze verder praten. Ze had totaal geen begrip voor de situatie. Als ik haar terug hoorde zei ze bijvoorbeeld, ‘au revoir’ en toen reageerde ik helemaal verward. Ik zei toen hoe kan de mevrouw dat we al aan het einde van het gesprek zitten. Ze zei ja omdat je nooit reageerde, ben ik verdergegaan. Toen ben ik wel even boos geworden. Ik zei in het Frans dat ik toch had gevraagd om even te wachten als ik haar niet meer hoor. Ze reageerde daar enkel op dat het niet waar was wat ik aan het vertellen was omdat zij mij wel kon horen. Ze liet ook van in het begin blijken dat ze er met tegenzin zat, door te zeggen dat ze niet heel de dag tijd had. Ze herhaalde heel vaak: “Ik wil niet dat dit te lang duurt eh Eliona.” “Ik zeg het maar want ik heb nog dingen te doen!”

Ik heb uiteindelijk een afspraak gemaakt om mijn examen te laten inkijken maar zelfs dan was het alsof mijn docente er zo snel mogelijk vanaf wou. Ze sprak enorm snel en zei enkel wat ik fout had gedaan. Het was niet mogelijk om mijn examen zelf in te kijken. Ik

begrijp dat dit tijdens de corona periode voor iedereen zo het geval is maar toch had ik gehoopt (zeker na een weigering) om mijn examen te kunnen in kijken zodat ik er iets van zou kunnen leren. Ik vond het dus enorm spijtig dat ik mijn fouten niet kon zien en er dus ook niets van kon leren.

Ik denk zeker niet dat ik geslaagd was (misschien wel), maar voor een punt meer had ik dit vak kunnen tolereren. Door de situatie tijdens het mondeling ben ik ervan overtuigd dat ik zeker een 8 op 20 had verdiend voor mijn examen en dat ik zeker niet geweigerd zou moeten worden.

Ik zat tijdens de eerste examenperiode in een heel moeilijke periode, en nog slaagde ik erin om te slagen op examens. Ik weet dat ik deze richting aankan, ik ben Nederlandstalig opgevoed en daarom is Frans niet mijn [sterkste] punt. Maar ik hoop dat dit vak niet in mijn weg gaat liggen om mijn dromen te verwezenlijken. Ik ben nog nooit zo zeker geweest van iets als van deze richting. Het is de eerste keer dat ik mijzelf zie evolueren in iets en dat ik iets echt graag doe.

Als u een gesprek wenst om meer verduidelijking te geven over deze situatie, gelieve mij dan aub te contacteren.”

Dit schrijven wordt beschouwd als een verzoek om alsnog opnieuw te mogen inschrijven in de opleiding ‘bachelor Bedrijfsmanagement’, in afwijking op de maatregel van studievoortgangsbewaking die aan verzoekster werd opgelegd.

Op 27 september 2021 beslist de studiegebieddirecteur om het beroep gegrond te verklaren en aan verzoekster toelating tot herinschrijving te verlenen.

IV. Ontvankelijkheid

C. Wat het examencijfer voor ‘Frans 1’ betreft

In het verzoekschrift dat verzoekster bij de Raad heeft ingediend, betwist zij het examencijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Frans 1’ uit de tweede examenzittijd.

In dat opzicht is het beroep niet ontvankelijk.

Ofwel immers, eerste hypothese, kan de brief die verzoekster op 16 september 2021 aan de studiegebieddirecteur richtte, niet worden beschouwd als een intern beroep tegen het betrokken examencijfer.

Die conclusie kan worden gesteund eensdeels op de vaststelling dat de grieven omtrent het verloop en de quotering van het examen in deze brief slechts subsidiair aan bod komen, maar

vooral anderdeels op de vaststelling dat een intern beroep tegen een examenbeslissing niet bij de studiegebieddirecteur, maar bij de directeur Onderwijs en Onderzoek moet worden ingediend, met kopie per e-mail aan de juridische dienst van de hogeschool.

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999-00, 850).

Aangezien in deze hypothese verzoekster tegen de examenbeslissing inzake de quoterings voor het opleidingsonderdeel ‘Frans 1’ geen intern beroep heeft ingesteld, is de Raad niet bevoegd om zich over een vordering ter zake uit te spreken.

Ofwel, tweede hypothese, heeft verzoekster – daargelaten bij wie zulk een intern beroep moet worden ingediend – met haar brief van 16 september 2021 wél beoogd om tegen het examencijfer voor ‘Frans 1’ een beroep in te stellen.

In dat geval moet worden gewezen op artikel II.284 van de Codex Hoger Onderwijs, dat aan de interne beroepsinstantie een termijn verleent van twintig kalenderdagen, ingaand na de dag waarop het beroep is ingesteld, om een beslissing aan de student ter kennis te brengen.

In casu liep deze termijn – voor de interne beroepsinstantie, zoals bedoeld in artikel 101 van het onderwijs- en examenreglement 2020-2021 van verwerende partij – van vrijdag 17 september tot woensdag 6 oktober 2021. Het beroep dat verzoekster op 17 september 2021 bij de Raad heeft ingesteld, is dan ook kennelijk voorbarig en ook om die reden niet ontvankelijk.

Indien, derde hypothese, verzoekster van oordeel is dat haar brief van 16 september 2021 als een vormelijk ontvankelijk beroep tegen het examencijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Frans 1’ moet worden beschouwd – waarover de Raad zich niet uitspreekt – dan beschikte zij overeenkomstig artikel II.294, §1, derde lid van de Codex Hoger Onderwijs in geval van uitblijven van een tijdige beslissing ter zake over een vervaltermijn van zeven kalenderdagen na het verstrijken van deze termijn (om de beslissing ter kennis te brengen) om bij de Raad een beroep in te stellen tegen de initiële studievoortgangsbeslissing.

Deze termijn is verstreken op 14 oktober 2021. Verzoekster heeft niet vóór die datum bij de Raad een beroep ingediend in toepassing van artikel II.294, §1, derde lid van de Codex Hoger Onderwijs. Het beroep dat verzoekster op 17 september 2021 bij de Raad heeft ingesteld kan niet als een dergelijk beroep worden beschouwd, aangezien het is ingediend vóór het verstrijken van de termijn waarover de interne beroepsinstantie beschikte en verzoekster ook uitdrukkelijk aangeeft dat de beslissing op intern beroep “nog niet [is] genomen”.

Ook in deze hypothese is het beroep, wat het examencijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Frans 1’ betreft, niet ontvankelijk.

D. Wat de maatregel van studievoortgangsbewaking betreft

In zoverre verzoeksters beroep bij de Raad is gericht tegen de weigering tot inschrijving die haar voor het academiejaar 2021-2022 werd opgelegd, is het beroep eveneens onontvankelijk.

Daargelaten immers dat het beroep ook tegen die beslissing kennelijk voorbarig was –het werd ingesteld daags na het aanschrijven van de studiegebieddirecteur met het oog op de ontheffing van de weigering tot inschrijving – is het alleszins zonder voorwerp, aangezien de studiegebieddirecteur verzoekster bij beslissing van 27 september 2021 toelating heeft verleend om zich in het academiejaar 2021-2022 opnieuw in de opleiding ‘bachelor Bedrijfsmanagement’ in te schrijven.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 18 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een

kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.970 van 18 oktober 2021 in de zaak 2021/603

In zake: Yves POESMANS
                                woonplaats kiezend te 3500 Hasselt
                                Trekschurenstraat 25

tegen:

UNIVERSITEIT HASSELT
woonplaats kiezend te 3500 Hasselt
Martelarenlaan 42

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van de Universiteit Hasselt van 15 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoeker ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Klinische bachelorproef’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, en mevrouw Céline Jaspers, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in zowel de bacheloropleiding als de masteropleiding ‘Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie’.

Uit de bacheloropleiding neemt verzoeker nog het opleidingsonderdeel ‘Klinische bachelorproef’ op.

In de eerste examenzittijd behaalt verzoeker een examencijfer van 9/20. Verzoeker neemt deel aan de tweede examenzittijd en bekomt een examencijfer van 8/20.

Tegen het examencijfer van de tweede zittijd stelt verzoeker bij de interne beroepscommissie van de Universiteit Hasselt het volgend beroep in:

“Bij deze zou ik graag officieel beroep aantekenen tegen de beslissing van mijn gekregen resultaat voor Klinische Bachelorproef. Ik kreeg in eerste zit een 9/20, waarna ik in tweede zit slechts een 8/20 kreeg. Ik heb alle feedback aangepast die nodig was, samen met een doctoraatstudent. Toch krijg ik een lager resultaat. Wanneer ik de betreffende prof hierover contacteer, krijg ik het antwoord dat alles goed was, behalve mijn vragen na de presentatie. Ook wanneer de vragen niet perfect beantwoord zouden zijn, ben ik van mening dat een 8/20 een veel te laag cijfer is voor wat ik gedaan heb. Ik heb Bachelorproef nu reeds 3 jaar na elkaar opgenomen. Steeds krijg ik in eerste zit feedback waarna ik deze aanpas en het in tweede zit opnieuw niet voldoende is. Dit duurt voor mij nu te lang, waardoor ik de beslissing heb genomen om in beroep te gaan.

Bijkomend ben ik student in mijn laatste masterjaar kinesitherapie. Ik zou nu in september afstuderen, wat wil zeggen dat ik wel degelijk de nodige kennis heb. Ik ben dus geslaagd op stages en stagedossiers (master) die overeenkomen met de inhoud van bachelorproef. Ik ben er van overtuigd dat ik in staat ben om aan de slag te gaan in het werkveld. Ik heb reeds een contract getekend bij een kinepraktijk waar ik binnenkort kan starten met werken. Dit wordt mij nu ontnomen door dit resultaat. Daarnaast is het op financieel vlak een enorme tegenslag. Ik zal opnieuw inschrijvingsgeld moeten betalen en enkele maanden loon mislopen, wat in totaal een enorm bedrag oplevert.”

De interne beroepscommissie behandelt het beroep in zitting van 15 september 2021 en komt, na verzoeker en docent V.S. te hebben geboord, tot de volgende beslissing:

“[...]

3. Beoordeling van de gegrondheid van het intern beroep

Worden gehoord door de commissie: student Yves poesmans, docent [V.S.]

A. Grieven van de student

[...]

B. Beoordeling door de commissie

De student geeft in zijn verzoekschrift aan niet akkoord te zijn met de score van 8/20 en heeft meer bepaald kritiek op de deelscore die hij heeft behaald op het mondeling gedeelte, waaronder de vragen na de presentatie.

Uit de vorhanden zijnde stukken blijkt dat de student een feedback heeft ontvangen van de docent met betrekking tot het mondeling gedeelte.

Deze feedback omvat volgende tekortkomingen:

Score mondeling examen: 7/20 (verrekening: 80% van totaalpunt)

Presentatie. Score: voldoende

- *De hulpvraag: voldoende.*

- *De hulpvraag dient nog meer geconcretiseerd te worden.*

- *Kinesitherapeutische diagnose: voldoende.*

- *De ernst van het geschetste functioneren, met name, wat kan en doet de patiënt nog in zijn dagelijks leven, kan nog diepgaander gespecificeerd worden. Dit is het vertrekpunt voor de eventueel in te stellen behandeling.*

- *Het klinisch redeneren: onvoldoende.*

- *Het klinisch redeneren is matig uitgewerkt. De toelichting mist de nodige concrete beschrijving van de genomen beslissingen.*

- *De communicatievaardigheid tijdens de presentatie: voldoende.*

- *Organisatie gezondheidszorg: voldoende.*

- *EBM: onvoldoende/voldoende.*

- *Beperkte reflectie omtrent de keuze van het artikel.*

- *Relevantie: de inhoud van het artikel heeft weinig tot geen verband met de actuele functioneringsproblemen en de toe te passen revalidatie.*

Vragenronde. Score: zwak

- *Onvoldoende inhoudelijke diepgang van de antwoorden op de vragen (zie infra)*

- *Basale kennis is gefragmenteerd en wordt onvoldoende toegepast op een casus multipathologie (doelstelling van deze opdracht)*

o *Vraag: welke andere factoren (comorbiditeiten) zijn nog belangrijk bij de evaluatie van een bejaarde persoon?*

- *Student komt niet op de medische vakterminologie zoals osteoporose
  - *Vb.: Professioneel taalgebruik: onvoldoende (NIET: osteoporose; wel: "botten breken af")**

- *Botafbraak zou geen invloed hebben op ev. comorbiditeiten, noch op de kinesitherapeutische behandeling*

- *Geen aandacht voor het gegeven: postmenopauzale vrouw*

o *Vraag: is de oefentherapie (e.g. oefening met hoofdrotaties) haalbaar (realistisch) voor deze bejaarde met evenwichtsproblemen?*

- *Zwakke argumentatie als antwoord:*

- *Indien patiënt hierdoor duizelig wordt: wat ga je dan doen? (Weet niet)*

- *Is deze oefening veilig voor deze postmenopauzale patiënt? (Zou geen implicaties hebben)*

o Vraag: Gekoppeld aan vorige vraag. Welk systeem is betrokken bij de interventies ter verbetering van het evenwicht (e.g. hoofdrotaties)?

- Student heeft geen parate kennis betreffende de revalidatie bij evenwichtsproblematiek (betrokken systemen en hun bijdrage) en geeft enkel oppervlakkige antwoorden na meerdere pogingen. Gezien de evenwichtsproblematiek bij deze patiënt het functioneren in grote mate bepaalt, zijn een specifieke analyse en aanpak niet onbelangrijk.

o Vraag: welke vormen van bias kan je benoemen?

- Student heeft hieromtrent onvoldoende kennis omtrent de verschillende vormen van bias.

o Vraag: Opmerking betreffende de ROM van de enkel. Wat is een normale ROM? Is de vermelde ROM als abnormaal te beschouwen bij een bejaarde persoon?

- Student geeft hieromtrent een beperkt antwoord.
- Klinisch redeneren ontbreekt: kennis basis van biomechanische karakteristieken van ganganalyse ontbreken: de kinesitherapeutische diagnose en het kinesitherapeutische handelen moeten hierop gebaseerd zijn.

o Vraag: Wat wordt geëvalueerd met de OMAS (meetinstrument uit artikel)

- Student kent dit meetinstrument onvoldoende (kan niet aangeven welke deelaspecten dit meetinstrument bevat).

o Vraag: Wat ga je tijdens de behandeling ondernemen om de veiligheid te garanderen?

- Student kan hieromtrent enkel aangeven dat de patiënt zich dient vast te houden, maar komt niet tot andere maatregelen die bij de opbouw van de behandeling door de therapeut kunnen genomen worden."

De student betwist de daarin opgenomen tekortkomingen niet en heeft tijdens de hoorzitting van de interne beroepscommissie aangegeven dat wat in de feedback staat correct is, en hij inderdaad niet op alle vragen (voldoende) kon antwoorden.

De interne beroepscommissie ziet dan ook, aan de hand van wat in de feedback staat, geen reden om het cijfer van de 8/20 op te trekken naar minstens 10/20, gelet op de toch wel elementaire tekortkomingen die worden aangegeven.

De student reikt trouwens ook geen concrete elementen aan die de interne beroepscommissie ertoe zouden moeten brengen het resultaat van onvoldoende naar voldoende te wijzigen.

Tijdens de hoorzitting werd door de student gesteld dat het niet redelijk is dat hij niet geslaagd werd verklaard in zijn opleiding omdat van een tekortkoming op slechts één opleidingsonderdeel.

Dit argument is enkel relevant indien de student beroep had aangetekend tegen de beslissing van de examencommissie om hem niet te laten slagen voor de opleiding. Hetzelfde geldt voor het argument dat hij reeds een contract heeft getekend met een kinepraktijk en nu dreigt inkomsten te mislopen. Dit is ook zo voor het verweer van de student waarbij hij aanhaalt dat hij over de nodige kennis en competenties zou beschikken om aan de slag te gaan in het werkveld aangezien hij geslaagd is op alle mastervakken. Hierbij dient overigens opgemerkt te worden dat een volledige competentie slechts wordt behaald indien men op alle opleidingsonderdelen is geslaagd.

Nu de student enkel beroep heeft ingesteld tegen het toegekende cijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Klinische Bachelorproef’, kan de interne beroepscommissie zich enkel hierover buigen en kan zij enkel nagaan of de student al dan niet terecht een onvoldoende kreeg.

Een onderzoek naar de redelijkheid van de beslissing om de student niet geslaagd te verklaren in de opleiding, rekening houdend met bepaalde omstandigheden, is niet aan de orde.

Gelet op de genoemde tekortkomingen die blijken uit de feedback, komt de commissie tot de vaststelling dat de gegeven quatering van 8/20 correct en redelijk is en er geen reden is om dit cijfer te wijzigen naar minstens een 10/20.

4. Besluit

De commissie verklaart het beroep ongegrond.”

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet ambtshalve, onder voorbehoud van wat bij het onderzoek van de middelen wordt besloten, evenmin bezwaren.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Enig middel

In een enig middel steunt verzoeker zich op de formelemotiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker weerspreekt dat hij tijdens de hoorzitting van de interne beroepscommissie heeft verklaard dat hij de vastgestelde tekortkomingen niet betwist en dat hij akkoord gaat met de gegeven feedback.

In een bijlage bij zijn verzoekschrift noteert hij kritiek bij de feedback van de lector.

In haar antwoordnota replaceert verwerende partij als volgt:

“A. De regelmatigheid van de beslissing

De onderwijsinstelling is van oordeel dat zowel de beslissing van de interne beroepscommissie d.d. 15.09.2021, als de examenbeslissing d.d. 03.09.2027 regelmatig tot stand kwamen.

Overigens vecht de student de regelmatigheid van de beslissing niet aan

B. De motivering van de beslissing

De onderwijsinstelling is van mening dat de interne beroepscommissie haar beslissing afdoende heeft gemotiveerd door te antwoorden op alle argumenten in het verzoekschrift van de student.

De student argumenteert in zijn verzoekschrift dat hij alle feedback die nodig was, heeft aangepast, en dit samen met een doctoraatsstudent.

Hij geeft verder algemeen aan dat hij van mening is dat een 8/20 een te laag cijfer is voor hetgeen hij gedaan heeft, zonder hierbij concrete elementen aan te reiken waarom de hij een hoger cijfer voor het opleidingsonderdeel verdient.

De interne beroepscommissie ontving van de docent een feedbackformulier waarin alle tekortkomingen werden opgesomd.

De student heeft deze feedback eveneens ontvangen, en heeft tijdens de interne beroepsprocedure nooit aangehaald niet akkoord te zijn met de feedback en de opgesomde tekortkomingen.

Gelet op deze genoemde tekortkomingen die blijken uit de feedback, alsook het feit dat de student aldus geen concrete argumenten bijbrengt waaruit zou blijken dat hij een hoger cijfer zou verdienen, heeft de interne beroepscommissie geoordeeld dat de gegeven quatering van 8/20 correct en redelijk is en er geen reden is om dit cijfer te wijzigen.

In het verzoekschrift voor uw Raad formuleert de student nu plots wel een antwoord op de gekregen feedback en daarin opgesomde tekortkomingen.

Tijdens de interne beroepsprocedure heeft de student geen antwoorden geformuleerd op de gekregen feedback of dit mondelijk of schriftelijk bijgebracht.

Integendeel zelfs, de student heeft de feedback in de interne beroepsprocedure niet betwist.

De interne beroepscommissie heeft nochtans tijdens de behandeling van het dossier uitdrukkelijk nagevraagd, zowel aan de student als aan de docent, of de feedback (bijlage H) werd overgemaakt aan de student.

Dit bleek inderdaad het geval te zijn, zodat de student kennis had van de tekortkomingen.

De interne beroepscommissie heeft tijdens de hoorzitting zelfs nog explicet en rechtstreeks aan de student gevraagd of wat er in deze feedback werd opgenomen, klopt.

De student heeft daarop geantwoord dat de feedback inderdaad wel klopt, en gaf hierbij aan dat hij de vragen wel beantwoord had, maar “misschien niet volledig of helemaal juist”.

De student heeft dit zelfs zo aangegeven in zijn verzoekschrift voor de interne beroepscommissie

“Wanneer ik de betreffende prof hierover contacteer, krijg ik het antwoord dat alles goed was, behalve mijn vragen na de presentatie.

Ook wanneer de vragen niet perfect beantwoord zouden zijn, ben ik van mening dat een 8/20 een veel te laag cijfer is voor wat ik gedaan heb.”

De student bevestigt aldus zelf, niet enkel tijdens de hoorzitting, maar eveneens in zijn verzoekschrift voor de interne beroepscommissie, dat hij de vragen niet op voldoende wijze heeft beantwoord en dit de duidelijke reden was van de behaalde onvoldoende 8/20. De student heeft nooit de feedback betwist, en heeft nooit beweerd dat hij de vragen wél op voldoende wijze heeft beantwoord. Nog in zijn verzoekschrift, noch tijdens de hoorzitting van de interne beroepscommissie.

De student geeft slechts aan dat hij van mening is dat een 8/20 een te laag cijfer is “voor wat hij gedaan heeft”, zonder hierbij concrete elementen aan te reiken waarom het cijfer verhoogd zou moeten worden, of welke punten van de feedback niet juist zouden zijn.

De student heeft voor de interne beroepscommissie nooit duidelijk gemaakt niet akkoord te gaan met hetgeen in de feedback opgenomen werd, hoewel hij duidelijk kennis had van deze feedback, en gaf zelfs aan dat wat in de feedback werd opgenomen, correct is.

In het verzoekschrift voor uw Raad brengt de student nu plots wél uitgebreide antwoorden en kritiek op de feedback naar voren.

Aangezien deze argumenten aldus nu voor het eerst, in het extern beroep voor de Raad, worden ingeroepen, is de onderwijsinstelling van mening dat deze argumenten niet op ontvankelijke wijze kunnen worden beoordeeld.

Tot slot wil de onderwijsinstelling er nog op wijzen dat in het verzoekschrift voor de interne beroepscommissie de student, naast de -niet concrete- argumentatie omtrent het examencijfer op zich, hij ook “bijkomend” argumenten aanhaalt.

Deze bijkomende argumenten betreffen het feit dat de student zijn vakken in de master heeft behaald, en hij door het resultaat van de Klinische Bachelorproef niet kan slagen, alsook dat hij reeds een contract had getekend en nu inkomsten dreigt te mislopen.

Ook op deze bijkomende argumenten heeft de interne beroepscommissie uitdrukkelijk en gemotiveerd geantwoord.

De interne beroepscommissie heeft terecht geantwoord dat deze bijkomende argumenten enkel relevant zouden zijn indien de student beroep had aangetekend tegen de beslissing van de examencommissie om hem niet te laten slagen voor de opleiding.

Aangezien de student echter enkel beroep aangetekend heeft tegen het examencijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Klinische Bachelorproef’ zelf, kan de interne beroepscommissie zich enkel hierover buigen en kan zij enkel nagaan of de student al dan niet terecht een onvoldoende kreeg.

De interne beroepscommissie heeft het nodige gedaan om dit te onderzoeken, waarbij zij zowel de student als de docent heeft gehoord.

Op basis van de totaliteit van het dossier heeft de interne beroepscommissie besloten dat het gegeven cijfer inderdaad terecht werd gegeven en correct is.

Uit het dossier, de stukken, en het horen van de partijen blijkt namelijk duidelijk dat de student niet voldoende competentie toonde voor bepaalde onderdelen van het opleidingsonderdeel, meer specifiek het beantwoorden van de vragen.

De onderwijsinstelling wil er ter volledigheid nog op wijzen dat het opmerkelijk is dat de student een voldoende behaalde voor het schriftelijke gedeelte, dat hij samen met een

doctoraatsstudent opmaakte, maar dat het gedeelte van het beantwoorden van vragen, hetgeen de student alleen diende te doen, hierop niet slaagde.

De onderwijsinstelling is bijgevolg van mening dat de interne beroepscommissie op alle argumenten die de student aanhaalde, voldoende heeft geantwoord, en haar beslissing aldus voldoende heeft gemotiveerd.

Samengevat is de onderwijsinstelling van mening dat de beslissing van de interne beroepscommissie regelmatig tot stand kwam, afdoende werd gemotiveerd en redelijk is gegeven.

De onderwijsinstelling leest in het verzoekschrift van de student voor uw Raad geen argumenten om deze beslissing te herroepen.”

Verzoeker heeft geen wederantwoordnota ingediend.

Beoordeling

Krachtens artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Verwerende partij voert aan dat verzoeker vóór de hoorzitting van de interne beroepscommissie in het bezit is gesteld van de feedback van de betrokken lector.

Verzoeker ontket zulks niet.

Verzoeker was bijgevolg in staat om de kritiek die hij thans voor het eerst ten aanzien van de feedback van de lector formuleert, op te werpen voor de interne beroepscommissie.

Verzoeker heeft nagelaten dat te doen. In de huidige stand van de procedure kunnen deze grieven niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in het debat worden gebracht.

Daarnaast wijst de Raad erop dat in de bestreden beslissing uitdrukkelijk is genotuleerd:

“De student betwist de daarin opgenomen tekortkomingen niet en heeft tijdens de hoorzitting van de interne beroepscommissie aangegeven dat wat in de feedback staat correct is, en hij inderdaad niet op alle vragen (voldoende) kon antwoorden.”

Deze beslissing is ondertekend door de voorzitter van de interne beroepscommissie.

Wie deze beslissing in twijfel beoogt te trekken, dient de valsheid van die beslissing te laten vaststellen. Aangezien dat niet is gebeurd – *in casu* blijkt niet en wordt door verzoeker ook niet aangevoerd dat bij de bevoegde rechter een klacht wegens valsheid werd ingediend – moet ervan worden uitgegaan dat het relaas van de hoorzitting zoals het in de beslissing van de interne beroepscommissie is weergegeven met de werkelijkheid overeenstemt.

De loutere bewering van verzoeker in zijn beroep voor de Raad, als zou hij dit nooit hebben gezegd, volstaat niet om de waarachtigheid van de beslissing van de interne beroepscommissie in twijfel te trekken.

Het enig middel wordt verworpen.

Aangezien het beroep geen enkel ontvankelijk middel bevat, is het beroep op zich eveneens onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 18 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 27 oktober 2021

Arrest nr. 6.992 van 27 oktober 2021 in de zaak 2021/714

In zake: xxx

tegen:

UNIVERSITEIT HASSELT
woonplaats kiezend te 3500 Hasselt
Martelarenlaan 42

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 27 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 9 september [bedoeld wordt: 8 september] 2021 en van de beslissing van de voorzitter van de examencommissie van 24 september 2021 waarbij verzoekers vraag om toelating tot herinschrijving te bekomen wordt afgewezen.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, en mevrouw Céline Jaspers, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker, die beschikt over een professioneel bachelordiploma in de toegepaste informatica, is in het academiejaar 2020-2021 aan de Universiteit Hasselt ingeschreven in het schakelprogramma ‘Master in de Informatica’.

Verzoeker behaalt dat academiejaar een studierendement van minder dan 30%, ten gevolge waarvan de examencommissie op 8 september 2021 beslist om verzoeker de inschrijving voor dat schakelprogramma gedurende twee academiejaren te weigeren.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Op 13 september 2021 richt verzoeker de volgende vraag tot de studieloopbaanbegeleider:

“Ik heb vernomen dat ik met u contact moest opnemen in verband met de beslissing van de examencommissie. Ik heb afgelopen jaar het schakeltraject informatica gevuld na mijn studies toegepaste informatica op PXL, en heb dit niet tot een goed einde kunnen brengen. Ik ben het jaar met goede moed en veel motivatie begonnen, desondanks het coronavirus, maar dit is door het jaar niet zo gebleven. Bij mij tilde het heel zwaar door dat ik niet naar de lessen kon gaan, en alles online moest volgen. Ik heb mentaal en emotioneel ook een heel zwaar jaar gehad, want doorheen het jaar heb ik een sterfgeval gehad in mijn familie waar ik het heel erg moeilijk mee heb gehad, mijn hond die samen met mij is opgegroeid is ingeslapen, mijn (ex-)vriendin heeft een heel abrupt einde gemaakt aan een vijfjarige relatie en daarbovenop ben ik ook nog aangevallen geweest in Hasselt centrum in april. Ik heb, door dit alles, het tweede semester gekozen om aan mijn gezondheid te denken en mij minder te focussen op school. Dit was misschien niet de beste keuze, maar wel een keuze die moest in mijn ogen. Ik zou het schakeltraject graag opnieuw proberen, startende met een schone lei. Ik heb mij in de zomervakantie ook geïnformeerd achter een andere afstudeerrichting, omdat ik dacht dat het resultaat niet lager dan 30% mocht zijn en daar zat ik nog juist boven, maar dit heb ik verkeerd begrepen. Hierdoor had ik mijn zinnen ook al gezet op dat ik verder ging studeren en ben ik ondertussen ook extra gemotiveerd door de andere afstudeerrichting, dus het kwam wel even onverwacht dat ik geweigerd werd. Zou er enige mogelijkheid zijn om het besluit van de examencommissie te herzien? Ik wil gerust hiervoor op gesprek komen, of u bewijsstukken willen bezorgen van de evenementen die gebeurd zijn afgelopen jaar zodat u weet dat ik niets hiervan van verzonden heb. Ik hoop dat u mijn vraag in overweging neemt en positief antwoord/ positieve reactie krijg.”

Bij beslissing van 24 september 2021 beslist de voorzitter van de examencommissie om het verzoek te verwerpen:

“De examencommissie van de opleiding informatica heeft in haar vergadering van 24/9/21 je dossier besproken naar aanleiding van je aanvraag tot heroverweging van beslissing tot weigering herinschrijving omwille van een studierendement lager dan 30% in je vorige inschrijving in de opleiding.

Je was tijdens het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding informatica aan de UHasselt ten belope van 60 studiepunten.

Op basis van je examenresultaten heeft de examencommissie vastgesteld dat je voor minder dan 30% van je opgenomen studiepunten credits behaalde. Conform artikel 5.3.1 bis van het examenreglement werd je daarom geweigerd voor een verdere inschrijving in de opleiding informatica aan de Universiteit Hasselt/tUL.

De examencommissie heeft kennisgenomen van je persoonlijke moeilijkheden / omschrijving overmachtssituatie zoals omschreven in je aanvraag tot heroverweging.

Hoewel de examencommissie veel begrip heeft voor je situatie, moet zij vaststellen dat de gebeurtenissen niet als overmacht of een uitzonderlijke situatie kunnen worden gekwalificeerd die een herinschrijving in de opleiding kunnen rechtvaardigen. De omstandigheden hebben het mogelijk moeilijker, maar niet onmogelijk gemaakt om een hoger studierendement te behalen.

Omwille van bovenstaande redenen beslist de examencommissie om geen uitzondering toe te staan en dus je herinschrijving aan de UHasselt/tUL te weigeren voor de opleiding informatica. Deze weigering geldt voor de volgende twee academiejaren.

Wil je meer informatie over deze beslissing en/of hulp bij studieheroriëntering, contacteer dan de studieloopbaanbegeleider van je opleiding.”

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid – uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een

ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

In haar antwoordnota betwist verwerende partij de ontvankelijkheid van het beroep.

Zij stelt dat verzoeker na de tweede bestreden beslissing heeft nagelaten om het openstaande intern beroep in te stellen, en zich integendeel rechtstreeks tot de Raad heeft gewend.

Verzoeker kan zich in die zienswijze niet vinden. Hij zet in zijn wederantwoordnota uiteen dat hij na kennisname van de eerste bestreden beslissing onmiddellijk met zijn studiebegeleider contact heeft opgenomen, en dat hij op diens advies een beroep bij de examencommissie heeft ingesteld. Na ontvangst van de tweede bestreden beslissing wist verzoeker niet wat verder gedaan en heeft hij, zo stelt verzoeker, conform de suggestie van de studiebegeleider bij de Raad beroep ingesteld.

Beoordeling

Zoals hierboven is aangegeven, is de Raad met betrekking tot beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen slechts bevoegd indien de verzoekende partij voorafgaand aan het beroep bij de Raad, de interne beroepsprocedure bij de hogeronderwijsinstelling op ontvankelijke wijze heeft uitgeput.

Op grond van artikel II.283 van die Codex dient een hogeronderwijsinstelling te voorzien in een interne beroeps mogelijkheid tegen een voor de student ongunstige studievoortgangsbeslissing.

Krachtens artikel I.3, 69°, *f*) van de Codex Hoger Onderwijs is een maatregel van studievoortgangsbewaking zoals bedoeld in artikel II.246 van diezelfde Codex, een studievoortgangsbeslissing.

Inzake weigeringen tot inschrijving ten gevolge van een ontoereikend studierendement, blijkt verwerende partij in een getrapte *c.q.* dubbele verhaalmogelijkheid te hebben voorzien. Zo vermeldt de eerste bestreden beslissing (van de examencommissie d.d. 8 september 2021) enerzijds dat “in uitzonderlijke gevallen” een verzoek tot herinschrijving kan worden gericht aan de voorzitter van de examencommissie, “via de studieloopbaanbegeleider”, wat een toepassing is van artikel 5.3.1bis van de examenregeling:

“1bis. Een student die tijdens zijn vorige inschrijving aan de UHasselt/tUL of een andere Vlaamse universiteit minder dan 30% van de opgenomen studiepunten in dat academiejaar behaalt (berekend over al zijn studiecontracten heen in dat academiejaar), kan zich niet (her)inschrijven in dezelfde opleiding(en)/hetzelfde programma aan de UHasselt/tUL. Deze regel is niet van toepassing op studenten wiens studiecontract aan de UHasselt/tUL uitsluitend betrekking heeft op het diplomajaar van een masteropleiding. In uitzonderlijke gevallen kan een student toegelaten worden tot (her)inschrijving in de opleiding op basis van een gemotiveerd verzoek ingediend via de studieloopbaanbegeleider, gericht aan de voorzitter van de examencommissie. Vervolgens beslist de voorzitter van de examencommissie over de al dan niet toelating. Op basis van deze grond kunnen studenten ten vroegste in academiejaar 2017-2018 geweigerd worden. Een weigering tot inschrijving op basis van art. 5.3 lid 1 bis geldt voor twee academiejaren.

terwijl zij anderzijds ook een mogelijkheid tot het instellen van een intern beroep vermeldt in toepassing van artikel 1.2 van de ‘rechtspositieregeling’, in te stellen bij de voorzitter van de beroepscommissie.

Verzoeker blijkt van de eerste mogelijkheid gebruik te hebben gemaakt.

De examencommissie heeft het dossier van verzoeker dan heroverwogen, en in de tweede bestreden beslissing geoordeeld dat geen uitzondering kon worden toegestaan.

Terecht vervolgens, vermeldt de tweede bestreden beslissing dat tegen die beslissing (alsnog) een beroep kan worden ingesteld bij de voorzitter van de beroepscommissie.

Mogelijk heeft verzoeker op die vermelding geen acht geslagen, en is hij voortgegaan op de passage:

“Wil je meer informatie over deze beslissing en/of hulp bij studieheroriëntering, contacteer dan studieloopbaanbegeleider van je opleiding.”

De studieloopbaanbegeleider is evenwel niet de instantie waartoe verzoeker zich in die stand van de procedure nog kon richten.

Aangezien de beroepsmodaliteiten op de tweede bestreden beslissing correct zijn vermeld, beschikte verzoeker over een termijn van zeven kalenderdagen om tegen die beslissing een intern beroep in te stellen.

Verzoeker heeft nagelaten om die beroepsmogelijkheid uit te putten.

De Raad kan in die omstandigheden niet anders dan vaststellen dat hij niet bevoegd is om van het beroep dat bij hem werd ingediend, kennis te nemen.

Het beroep is onontvankelijk.

V. Coda

Verzoeker beschikt over een professioneel bachelordiploma.

Hij toont aan dat hij, nog daargelaten Covid-19, in het academiejaar 2020-2021 werd geconfronteerd met het overlijden van zijn tante, het overlijden van zijn huisdier, het einde van een jarenlange relatie en een geweldpleging.

Het valt niet buiten de grenzen van de redelijkheid om aan te nemen dat een en ander het studiepotentieel van verzoeker merkelijk en nadelig heeft beïnvloed.

Het zou van grootmoedigheid getuigen indien verwerende partij, zo verzoeker een nieuwe vraag tot inschrijving zou indienen, dat verzoek, niettegenstaande de in juridisch opzicht definitief geworden weigeringsbeslissing, met enige welwillendheid in ogenschouw zou nemen.

VI. Anonimisering

Ter zitting vraagt verzoeker de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 27 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.993 van 27 oktober 2021 in de zaak 2021/726

In zake: Jeffrey SITANALA
woonplaats kiezend te 3680 Maaseik
Voorshoventerweg 10B

tegen:

UNIVERSITEIT HASSELT
woonplaats kiezend te 3500 Hasselt
Martelarenlaan 42

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 2 september 2021 en van de beslissing van de interne beroepscommissie studievoortgangsbeslissingen van de Universiteit Hasselt van 20 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoeker onontvankelijk wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, en mevrouw Céline Jaspers, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2020-2021 onder bindende voorwaarden ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de Biomedische wetenschappen’. Bij de inschrijving in dat academiejaar is verzoeker erop gewezen dat een aanvraag tot verdere inschrijving in die opleiding wordt geweigerd wanneer de student na twee inschrijvingen voor een opleidingsonderdeel, geen credit voor dat opleidingsonderdeel heeft behaald.

Na het academiejaar 2020-2021 heeft verzoeker voor twee opleidingsonderdelen nog geen credit behaald, spijts er gedurende twee academiejaren voor te zijn ingeschreven geweest: ‘Statistiek in genetica’ en ‘Chemische homeostase’.

Op 2 september 2021 neemt de examencommissie de volgende beslissing:

“De examencommissie van de opleiding Biomedische Wetenschappen heeft in haar vergadering van 2 september 2021 je studieresultaten besproken.
Je was tijdens het academiejaar 2020-2021 ingeschreven met de volgende bindende voorwaarden:

- *Voor maximaal 60 studiepunten mag inschrijven aan de UHasselt/tUL;*

De examencommissie wijst er u graag op dat u naast deze bindende voorwaarde, dient te voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in art. 5.3 lid 2 examenregeling (trisregel) om te kunnen herinschrijven in de opleiding in academiejaar '21-'22. Indien u dus een opleidingsonderdeel voor de tweede maal opneemt in uw studietraject, dient u voor dit opleidingsonderdeel een credit te behalen of minstens een tolereerbare onvoldoende.

Op basis van je examenresultaten van het afgelopen academiejaar oordeelt de examencommissie dat deze bindende voorwaarden niet vervuld zijn en dat je te weinig studievoortgang boekt. De examencommissie heeft verder geen kennis van uitzonderlijke omstandigheden waardoor het onmogelijk voor jou was de bindende voorwaarden na te komen.

Daarom heeft de examencommissie Biomedische Wetenschappen op basis van art. 5.3.1 van het examenreglement beslist dat je verdere inschrijving voor de opleiding aan de Universiteit Hasselt/tUL zal geweigerd worden. Deze weigering geldt voor de volgende twee academiejaren.

Wil je meer informatie over deze beslissing en/of hulp bij studieheroriëntering, contacteer dan de studieloopbaanbegeleider mevrouw drs. [H.T.C.V.].”

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Op 15 september 2021 stelt verzoeker tegen deze beslissing een beroep in bij de interne beroepscommissie studievoortgangsbeslissingen van de Universiteit Hasselt.

Bij beslissing van 20 september 2021 verklaart de beroepscommissie het intern beroep onontvankelijk omdat het laattijdig werd ingediend en bovendien niet door verzoeker werd ondertekend.

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Regelmotigheid van de rechtspleging

A. Wat de antwoordnota betreft

Verzoeker voert in zijn wederantwoordnota aan dat verwerende partij haar antwoordnota heeft verzonden aan een verkeerd e-mailadres (met name: de niet langer actieve mailaccount van verzoeker aan de Universiteit Hasselt), dat hij de antwoordnota niet heeft ontvangen en dat zij uit de debatten moet worden geweerd.

Zoals onderstaand zal komen vast te staan, kan verzoekers beroep worden beoordeeld aan de hand van ambtshalve middelen en de stukken die aan verzoeker bekend zijn.

De exceptie wordt verworpen.

B. Wat de wederantwoordnota betreft

Naar luid van artikel II.294, §1 dient een beroep bij de Raad te worden ingesteld binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen, die ingaat de dag na die van de kennisgeving van de bestreden beslissing. In §2 van die bepaling is voorgeschreven dat de beroepen bij de Raad worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Krachtens artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Uit deze voorschriften volgt dat een verzoekende partij haar middelen in haar verzoekschrift moet uiteenzetten, en dat in de wederantwoordnota in beginsel geen nieuwe argumenten tegen de bestreden beslissing kunnen worden aangevoerd, ten ware zij raken aan de openbare orde of indien de verzoekende partij die argumenten niet eerder kon opwerpen.

Wat de stukken van de verzoekende partij betreft, schrijft artikel II.295, §1 van de Codex Hoger Onderwijs voor dat een verzoekende partij aan het verzoekschrift de overtuigingsstukken kan toevoegen die zij nodig acht, en dat zij naderhand slechts bijkomende overtuigingsstukken aan het dossier kan laten toevoegen, voor zover deze bij de opmaak van het verzoekschrift nog niet aan de verzoeker bekend waren.

De Raad stelt vast dat verzoeker er zich in zijn inleidend verzoekschrift toe beperkt te stellen:

“Ik ben het niet eens met deze beslissingen omdat:

- Er sprake [was van] uitzonderlijke situaties gedurende academiejaren 2019-2020 en 2020-2021.
- Er inadequate hulp [werd] verleend bij aanvraag van deze voor de situaties [?]
- Er geen [] gehoor is [gegeven aan] het in [aanmerking] nemen van de klachten in het intern beroep.”

In schril contrast met deze beknoptheid, dient verzoeker een uitvoerige wederantwoordnota in, die bovendien vergezeld gaat van meer dan tien nieuwe stukken.

De nieuwe stukken, en de argumenten die verzoeker niet in zijn beroepsschrift heeft uiteengezet, zijn laattijdig en derhalve niet ontvankelijk.

V. Ontvankelijkheid – uitputting intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten

of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt in haar antwoordnota op dat verzoekers beroep bij de Raad moet worden afgewezen, aangezien het intern beroep terecht wegens laattijdigheid en gemis aan ondertekening onontvankelijk werd verklaard.

In zijn verzoekschrift wijdt verzoeker geen enkele beschouwing aan de redenen die tot de onontvankelijkheid van zijn intern beroep hebben geleid. In zijn wederantwoordnota voert hij – voor het eerst – aan dat de beroeps mogelijkheden te laat werden meegedeeld.

Beoordeling

Artikel 1.3, 4° van de rechtspositieregeling 2020-2021 van verwerende partij luidt wat het intern beroep betreft:

“Het verzoekschrift wordt op straffe van niet-ontvankelijkheid ingediend per aangetekend schrijven. Als datum van het beroep geldt de datum van postmerk van de aangetekende zending. Het omvat op straffe van niet-ontvankelijkheid tenminste:

- Naam, correspondentieadres en handtekening van de student of zijn advocaat;
- een vermelding van de beslissing waartegen het beroep gericht is met desgevallend toevoeging van relevante stukken;
- een omschrijving van de ingeroepen bezwaren.”

Verwerende partij heeft de ondertekening van het intern beroep voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid.

Dit kan niet worden beschouwd als een onredelijke vormvereiste, onder meer omdat de decreetgever in artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs een gelijkaardig voorschrift heeft opgenomen inzake de beroepen die bij de Raad worden ingesteld.

Samen met de eerste bestreden beslissing zijn de modaliteiten voor het instellen van een intern beroep aan verzoeker meegedeeld.

Meer bepaald luidt het onderaan de eerste bestreden beslissing:

“Het verzoekschrift wordt op straffe van niet-ontvankelijkheid ingediend per aangetekend schrijven. Als datum van het beroep geldt de datum van postmerk van de aangetekende zending. Het omvat [ten minste]:

- naam, correspondentieadres en handtekening van de student of zijn raadsman;
- een vermelding van de beslissing waartegen het beroep gericht is met desgevallend toevoeging van relevante stukken;
- een omschrijving van de ingeroepen bezwaren.”

De aldus meegedeelde beroepsmodaliteiten stemmen niet overeen met wat verwerende partij in artikel 1.3, 4° van de rechtspositieregeling 2020-2021 heeft bepaald. Met name is de sanctie van de onontvankelijkheid wat de handtekening betreft, niet hernomen in de beroepsmodaliteiten zoals zij op de eerste bestreden beslissing voorkomen.

De vraag is evenwel of die vaststelling moet leiden tot een verlenging van de beroepstermijn in hoofde van verzoeker.

Artikel 35 van het thans opgeheven decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur schreef eertijds voor:

“Een beslissing of een administratieve handeling met individuele strekking die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor een of meer bestuurden of voor een ander bestuur, wordt slechts geldig ter kennis gebracht als tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep worden vermeld.

Bij ontstentenis daarvan neemt de termijn voor het indienen van een beroep een aanvang vier maanden nadat de betrokkenen in kennis werd gesteld van de akte of van de beslissing met individuele strekking.”

Terwijl de rechtsbescherming door middel van de verlenging van de beroepstermijn onder toepassing van deze bepaling was ingeschreven met het oog op de kennisgeving van “de modaliteiten van het beroep” – in generieke zin dus – is de regelgeving thans anders opgevat.

Artikel II.21 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 schrijft voor:

“Bij de kennisgeving van een beslissing of een administratieve handeling van individuele strekking die rechtsgevolgen heeft voor een gebruiker, wordt vermeld of beroep tegen de beslissing kan worden ingesteld, bij welke instantie en binnen welke termijn.

Als de kennisgeving niet voldoet aan de bepalingen van het eerste lid, start de termijn om een beroep in te dienen bij een overheidsinstantie als vermeld in artikel II.18, pas vier maanden na de kennisgeving.”

Onder toepassing van deze bepaling geldt de verlenging van de beroepstermijn enkel wanneer wordt nagelaten te vermelden dat beroep kan worden ingesteld, bij wie en binnen welke termijn. Andere modaliteiten die aan de ontvankelijkheid van het beroep zijn verbonden – zoals de vormvereiste van een handtekening – vallen, wat hun vermelding bij de kennisgeving betreft, niet onder de rechtsbescherming van artikel II.21 van het Bestuursdecreet.

Verzoeker spreekt niet tegen dat hij het verzoekschrift op intern beroep niet heeft ondertekend en dat dit vormgebrek niet binnen de oorspronkelijke beroepstermijn werd geregulariseerd.

Die vaststelling volstaat om te besluiten dat het intern beroep terecht onontvankelijk werd verklaard.

Wanneer de geldende norm – te dezen artikel 1.3, 4° van de rechtspositieregeling – in een sanctie op de niet-ondertekening voorziet, dan moet die immers worden toegepast, ook wanneer die sanctie bestaat uit de onverbiddelijke onontvankelijkheid van het beroep (J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 490).

Dit brengt met zich dat huidig beroep bij de Raad hetzelfde lot ondergaat.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 27 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs	eerste secretaris
---------------	-------------------

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.994 van 27 oktober 2021 in de zaak 2021/783

In zake: Joyce GOETHALS
woonplaats kiezend te 8370 Blankenberge
Willem Tellstraat 80

tegen:

UNIVERSITEIT GENT
woonplaats kiezend te 8310 Brugge
Baron Ruzettelaan 27

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 23 september 2021 en van de beslissing van “het decanaat” [bedoeld wordt: de beroepscommissie voor het curriculum van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de Universiteit Gent] van 30 september 2021 waarbij het verzoek van verzoekster ongegrond wordt verklaard en de gevraagde uitzondering op de volgtijdelijkheid wordt geweigerd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en Sabien Lust, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is sinds het academiejaar 2015-2016 ingeschreven aan de Universiteit Gent.

Na het academiejaar 2020-2021 behaalde verzoekster nog geen credit voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment psychoanalytische processen’ uit de opleiding ‘Master of science in de Psychologie, afstudeerrichting klinische psychologie’.

In het academiejaar 2021-2022 wenst verzoekster het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ op te nemen in haar curriculum. Voor dit opleidingsonderdeel gelden evenwel een aantal volgtijdelijkheidsvooraarden, waaronder het geslaagd zijn voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment psychoanalytische processen’.

Een verzoek aan de curriculumcommissie om een uitzondering op deze volgtijdelijkheidsvooraarde te bekomen, wordt bij beslissing van 23 september 2021 afgewezen.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Tegen deze beslissing stelt verzoekster een beroep in bij de ‘beroepscommissie voor het curriculum’ van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de Universiteit Gent.

Deze beroepscommissie verklaart het intern beroep bij beslissing van 30 september 2021 ontvankelijk, maar ongegrond.

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

A. Bevoegdheid – regelmatige uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoekster op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep. De Raad voert dit onderzoek desnoods ambtshalve.

Standpunt van partijen

Verwerende partij stipt in haar antwoordnota aan dat de facultaire beroepscommissie verzoeksters beroep ten gronde heeft behandeld, ofschoon het niet was ondertekend.

In haar wederantwoordnota bevestigt verzoekster dit. Zij ziet hierin ook een reden waarom de niet-ondersteuning van het huidig beroep bij de Raad – waarover hieronder meer – evenmin met een onontvankelijkheid kan worden gesanctioneerd.

Beoordeling

Artikel 30, §6 van het onderwijs- en examenreglement 2021-2022 van verwerende partij luidt, voor zover hier relevant, als volgt:

§6. Beroeps mogelijkheid: De student kan tegen een ongunstige beslissing over een aanvraag in verband met de samenstelling van een curriculum beroep aantekenen bij het door de facultetsraad daartoe aangewezen beroepsorgaan. Dat beroepsorgaan heeft een andere samenstelling dan de curriculumcommissie, wordt voorgezeten door de decaan, bevat ZAP-leden die geen lid zijn van de curriculumcommissie en wordt samen met de contactgegevens vermeld in het aanvullende facultaire reglement.

De student kan zich laten bijstaan door een raadsman. Behalve indien deze is ingeschreven op de tabel van de Orde van de advocaten of op de lijst van de advocatenstagiairs, moet de raadsmanhouder zijn van een schriftelijke volmacht, op straffe van onontvankelijkheid van het beroep.

Het beroep wordt ingesteld door middel van een ondertekend en gedagtekend verzoekschrift dat op straffe van onontvankelijkheid per aangetekend schrijven wordt ingediend bij de decaan. Het bevat minstens de identiteit van de betrokken student, de bestreden beslissing(en) en, op straffe van onontvankelijkheid, een uiteenzetting van feiten en middelen. De student verstuurde tezelfdertijd een elektronische versie van deze brief via e-mail, ten titel van inlichting, aan de decaan. Als datum van het beroep geldt de datum van het postmerk van de aangetekende zending.

In tegenstelling tot de aangetekende zending, is de ondertekening door de student in deze bepaling niet op straffe van nietigheid voorgeschreven.

Het beroep bij de facultaire beroepscommissie is derhalve, wat de vormvereiste van de ondertekening betreft, niet op onontvankelijke wijze ingesteld.

B. Ondertekening

Standpunt van partijen

Verwerende partij voert in haar antwoordnota een exceptie van onontvankelijkheid aan, gesteund op de vaststelling dat het bij de Raad ingestelde beroep niet is ondertekend.

In haar wederantwoordnota repliceert verzoekster vooreerst:

“Het verzoekschrift werd onmiskbaar door mij en dus met mijn goedkeuring aangetekend verzonden. De verzendbewijzen van de aangetekende zending werden immers duidelijk met mijn handschrift ingevuld (stuk 14)”

Zij voegt eraan toe dat het verzoekschrift inderdaad niet werd ondertekend, omdat van een vergetelheid van haar zijde. Verzoekster zet uiteen dat, naar haar oordeel, de regels inzake de ontvankelijkheid als één van de belangrijkste functies hebben te vermijden dat beroepen zouden worden ingediend zonder de instemming van de student. Ter zake betoogt verzoekster dat te dezen haar wil om beroep bij de Raad in te stellen onmiskbaar vast staat. Daarenboven is verzoekster van oordeel dat verwerende partij een ontvankelijkheidsexceptie enkel kan opwerpen indien zij daarbij een belang heeft, wat te dezen niet wordt aangetoond.

Verzoekster besluit dat zij geen rechten studeert en geen beroep kon doen op een advocaat, en dat zij niet op de hoogte was van het verschil tussen ontvankelijkheid en gegrondheid. Zij voegt eraan toe dat zij haar intern beroep evenmin heeft ondertekend en dat verwerende partij dit toch heeft behandeld.

Beoordeling

Artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever derhalve uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

Dit voorschrift raakt aan de openbare orde; een verwerende partij dient geen blijk te geven van een persoonlijk belang bij het opwerpen van een daarop gesteunde exceptie, aangezien de Raad de exceptie desnoods ambtshalve moet laten gelden. Dat de verzoekende partij geen jurist is of geen beroep heeft gedaan of kunnen doen op een raadsman, vermag evenmin de ontvankelijkheidsvoorwaarde buiten werking te stellen.

De Raad stelt vast dat verzoeksters verzoekschrift niet is ondertekend.

Het beroep moet derhalve onontvankelijk worden verklaard.

Het feit dat het bewijs van aangetekende zending van het beroep middels het daarop voorkomend handschrift aan verzoekster zou kunnen worden toegewezen, leidt niet tot een andere conclusie.

Daaruit kan immers enkel worden afgeleid dat verzoekster een aangetekende zending aan de Raad heeft gericht, maar niet dat de inhoud van het bij de Raad toekomen beroep door haar is onderschreven.

Bovendien moet het toeschrijven van een beroep aan de verzoekende partij op grond van het voormelde artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kunnen geschieden aan de hand van de ondertekening van dat beroep zelf, en niet middels verklaringen achteraf.

Evenmin kan verzoekster een argument putten uit de bewering dat verwerende partij het ‘intern beroep’ – dat volgens verzoekster evenmin was ondertekend – wél heeft behandeld.

Verwerende partij heeft door de behandeling van het beroep door de curriculumcommissie, zoals hierboven is vastgesteld, geenszins een vormelijke onregelmatigheid gedekt – wat zij in voorkomend geval overigens niet zou vermogen te doen.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 27 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jean Goossens bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door
Melissa Thijs eerste secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Melissa Thijs **Jim Deridder**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.995 van 27 oktober 2021 in de zaak 2021/796

In zake: Véronique MERTENS
woonplaats kiezend te 2930 Brasschaat
Miksebeekstraat 71

tegen:

UNIVERSITEIT GENT
woonplaats kiezend te 8310 Brugge
Baron Ruzettelaan 27

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 september 2021, strekt tot nietigverklaring van ‘de studievoortgangsbeslissing van 17 september 2021’ en van de beslissing van de facultaire beroepscommissie van de faculteit Psychologie en Pedagogische wetenschappen van de Universiteit Gent van 27 september 2021 waarbij het intern beroep verzoek van verzoekster ongegrond wordt verklaard en de toelating om het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ in haar curriculum op te nemen wordt geweigerd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en Sabien Lust, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is sinds het academiejaar 2016-2017 ingeschreven aan de Universiteit Gent, eerst in de bacheloropleiding en vervolgens sinds het academiejaar 2019-2020 in de masteropleiding Psychologie, afstudeerrichting klinische psychologie.

Na het academiejaar 2020-2021 behaalde verzoekster een credit voor alle vakken van het eerste modeltrajectjaar van die masteropleiding, met uitzondering van het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’.

In het academiejaar 2021-2022 wenst verzoekster het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ op te nemen in haar curriculum. Voor dit opleidingsonderdeel gelden evenwel een aantal volgtijdelijkheidsvooraarden, waaronder het geslaagd zijn voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’.

Een verzoek aan de curriculumcommissie om een uitzondering op deze volgtijdelijkheidsvooraarde te bekomen, wordt bij beslissing van 17 september 2021 afgewezen.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Hiertegen stelt verzoekster een beroep in bij de ‘beroepscommissie voor het curriculum’ van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen.

Dit beroep wordt bij beslissing van 27 september 2021 ongegrond verklaard.

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

A. Voorwerp

Standpunt van partijen

Verzoekster duidt als eerste bestreden beslissing aan: “de studievoortgangsbeslissing genomen op 17/09/2021”.

In haar antwoordnota werpt verwerende partij op dat het beroep niet ontvankelijk is “voor zover het betrekking heeft op de initiële studievoortgangsbeslissing d.d. 1 juli 2021”.

Verzoekster van haar kant licht in haar wederantwoordnota toe dat zij in beroep gaat “tegen de beslissing van de facultaire beroepscommissie (die inhoudelijk nauw aansluit met de beslissing van de curriculumcommissie)” en dat zij geen wijziging van de quatering voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’ nastreeft, vermits zij bereid is dat vak opnieuw te volgen.

Beoordeling

Uit het administratief dossier blijkt dat de eerste bestreden beslissing wordt gevormd door de brief van 17 september 2021 waarmee aan verzoekster wordt meegedeeld dat de curriculumcommissie haar aanvraag betreffende een uitzondering op de volgtijdelijksregels heeft afgewezen.

Met betrekking tot de bevoegdheid van de facultaire beroepscommissie, vermeldt artikel 30, §6 van het onderwijs- en examenreglement 2021-2022 van verwerende partij enkel het volgende:

“Het beroep moet zijn ingesteld binnen de vervaltermijn van zeven kalenderdagen te rekenen vanaf de kalenderdag na die waarop de beslissing ter kennis van de student werd gebracht. Het beroepsorgaan behandelt het beroep op stukken. Het kan evenwel elkeen van wie het de aanwezigheid nuttig acht voor de behandeling van het dossier, uitnodigen om gehoord te worden.

De beslissing van het beroepsorgaan wordt aan de student (en, in voorkomend geval, ook aan de raadsman) ter kennis gebracht binnen een termijn van twintig kalenderdagen, die ingaat op de dag na die waarop het beroep werd ingesteld. De kennisgeving gebeurt per e-mail en per aangetekende brief. Indien over het verzoekschrift niet tijdig kan worden beslist door het bevoegde facultaire beroepsorgaan, wordt dat binnen dezelfde termijn van twintig kalenderdagen ter kennis gebracht van de student en diens raadsman, in welk geval eveneens een uiterste datum wordt meegedeeld waarop kennis zal worden gegeven van de beslissing.”

Bij gebreke aan uitdrukkelijke bepaling ter zake, kan uit deze tekst niet met zekerheid worden afgeleid dat het instellingsbestuur dit beroepsorgaan heeft bekleed met volheid van bevoegdheid.

In die omstandigheden is het beroep, wat het voorwerp betreft, ontvankelijk ten aanzien van beide bestreden beslissingen.

B. Bevoegdheid – uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999-00, 850).

De vraag of verzoekster op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep. De Raad voert dit onderzoek desnoods ambtshalve.

Standpunt van partijen

Verwerende partij stipt in haar antwoordnota aan dat de facultaire beroepscommissie verzoeksters beroep ten gronde heeft behandeld, ofschoon het niet was ondertekend.

In haar wederantwoordnota repliceert verzoekster dat de aangetekende brief die zij heeft toegezonden, wel degelijk was ondertekend.

Beoordeling

Artikel 30, §6 van het onderwijs- en examenreglement 2021-2022 van verwerende partij luidt, voor zover hier relevant, als volgt:

“§6. Beroeps mogelijkheid: De student kan tegen een ongunstige beslissing over een aanvraag in verband met de samenstelling van een curriculum beroep aantekenen bij het door de faculteitsraad daartoe aangewezen beroepsorgaan. Dat beroepsorgaan heeft een andere samenstelling dan de curriculumcommissie, wordt voorgezeten door de decaan, bevat ZAP-leden die geen lid zijn van de curriculumcommissie en wordt samen met de contactgegevens vermeld in het aanvullende facultaire reglement.

De student kan zich laten bijstaan door een raadsman. Behalve indien deze is ingeschreven op de tabel van de Orde van de advocaten of op de lijst van de advocaten-stagiairs, moet de raadsman houder zijn van een schriftelijke volmacht, op straffe van onontvankelijkheid van het beroep.

Het beroep wordt ingesteld door middel van een ondertekend en gedagtekend verzoekschrift dat op straffe van onontvankelijkheid per aangetekend schrijven wordt ingediend bij de decaan. Het bevat minstens de identiteit van de betrokken student, de bestreden beslissing(en) en, op straffe van onontvankelijkheid, een uiteenzetting van feiten en middelen. De student stuurt tezelfdertijd een elektronische versie van deze brief via e-mail, ten titel van inlichting, aan de decaan. Als datum van het beroep geldt de datum van het postmerk van de aangetekende zending.”

In tegenstelling tot de aangetekende zending, is de ondertekening door de student in deze bepaling niet op straffe van nietigheid voorgeschreven.

Het beroep bij de facultaire beroepscommissie is derhalve, wat de vormvereiste van de ondertekening betreft, niet op onontvankelijke wijze ingesteld.

C. Actueel belang

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt op dat het beroep niet ontvankelijk is omdat het voorbarig is.

Zij stelt:

“Verwerende partij stelt vast dat verzoekster niet voldoet aan de volgtijdelijkheidsvooraarden om het vak “stage en deontologie” te kunnen opnemen. Ze erkent dat ook en betwist deze vaststelling niet. Ze kan het litigieuze vak mitsdien op dit moment nog niet opnemen, wat ze evenmin betwist en ook niet vraagt.

Wat ze wel vraagt is om het vak te mogen opnemen in het tweede semester op voorwaarde dat ze tijdens de januarizittijd slaagt voor het vak Assessment Ontwikkelingspsychopathologische processen. Aan die voorwaarde, die ook noodzakelijk is om het vak te kunnen opnemen, is nog niet voldaan. Dat wordt zoals gezegd niet betwist. Maar dat heeft als logisch gevolg dat de curriculumscommissie en met haar de facultaire beroepscommissie op dit ogenblik ook nog geen toestemming kan geven om het vak op te nemen in het curriculum. De vraag van verzoekster en daarmee ook haar beroep is dan ook voorbarig en om die reden onontvankelijk *ratione temporis*.“

In haar wederantwoordnota repliceert verzoekster dat het beroep niet noodzakelijk voorbarig is voor zover wordt gevraagd om het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’ gelijktijdig met de stage over te doen.

Beoordeling

Verzoekster behaalde nog geen credit voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’.

Dit verhindert haar om het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ in haar curriculum van het academiejaar 2021-2022 op te nemen. De studiefiche van dat opleidingsonderdeel (stuk 7 administratief dossier) verwijst wat de volgtijdelijkheid betreft naar een reeks voorkennisvereisten, waaronder het voorschrift dat studenten ofwel een credit moeten hebben

behaald, of gedelibereerd zijn of een vrijstelling hebben bekomen voor – onder meer – ‘H002095 Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’.

In de tweede bestreden beslissing bevestigt de beroepscommissie dat verzoekster zich slechts voor het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ kan inschrijven wanneer zij voor ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’ een credit heeft behaald, en dat de curriculumcommissie daarop terecht geen uitzondering heeft toegestaan. In de antwoordnota zet verwerende partij bovendien uiteen dat de curriculumcommissie voor het hier betrokken opleidingsonderdeel toepassing dient te maken van het voorschrift dat wie bij aanvang van het academiejaar niet aan de volgtijdelijkheidsregels voldoet, dat academiejaar het vak ‘Stage en deontologie’ niet kan opnemen.

Uit de feiten zoals ze aan de Raad worden voorgelegd, leidt de Raad af dat enkel het gemis aan credit voor ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’ het opnemen van het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ in de weg staat.

De Raad ziet dan ook niet in waarom verzoeksters beroep voorbarig zou zijn. Zij wenst immers nu reeds, en dus zonder een credit voor ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’ te hebben behaald, te kunnen inschrijven voor ‘Stage en deontologie’; minstens dient, gelet op de voorschriften die verwerende partij aanhaalt, nu over de aanvraag tot afwijking te worden geoordeeld, aangezien het behalen van een credit voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen’ er niet toe kan leiden dat ‘Stage en deontologie’ vanaf het tweede semester alsnog in het curriculum kan worden opgenomen.

Dat verzoekster zich pas tot de curriculumcommissie zou kunnen wenden nadat zij die credit heeft behaald, is in dat opzicht een zinloze voorwaarde, aangezien verzoekster zich alsdan in de reglementaire voorwaarden bevindt om zich in te schrijven – uitgenomen dus dat het jaarvak niet vanaf het tweede semester kan worden opgenomen.

Precies die vaststelling verleent verzoekster het rechtens vereiste actueel belang bij haar huidig beroep.

De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

De Raad stipt voorafgaand aan dat de motieven die verwerende partij in de antwoordnota ter verantwoording van de weigering van de afwijking van de volgtijdelijkheid voorbrengt, aanzienlijk omstandiger zijn dan de motieven van de tweede bestreden beslissing.

Verzoekster beroept zich evenwel niet op een schending van de formelemotiveringsplicht en aangezien dat vormvoorschrift niet van openbare orde is, moet worden aangenomen dat verzoekster haar argumenten in voldoende mate beantwoord acht – zij het dat zij het er inhoudelijk niet mee eens is.

Enig middel

In een enig middel beroept verzoekster zich op het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster wijst er vooreerst op dat de bestreden beslissingen tot gevolg hebben dat haar studietraject met een jaar wordt verlengd, wat volgens verzoekster niet overeenkomt met “punt 4 van het flexibilisering beleid van de Universiteit Gent”. Zij stelt zich de vraag of het hier gaat om (inschrijvings)geld of om bekwaamheid.

Het argument van gelijke bejegening gaat voor verzoekster niet op, aangezien dit nergens in de opleiding van toepassing is: als student moet men steeds geluk hebben met het krijgen van een stageplaats en het krijgen van een masterproefonderwerp dat de interesse wegdraagt. Het geluk dat verzoekster erkent te hebben gehad, heeft zij naar eigen zeggen ook zelf afgedwongen: zij heeft zelf aan de stageplaats gevraagd of zij eventueel in februari kan starten nadat zij de credit voor ‘Assessment ontwikkelingsgerichte psychopathologische processen’ heeft behaald, en de beoogde stageplaats heeft daarmee ingestemd. Verzoekster ziet zich die kans ontnomen omwille van één punt tekort op de quotering van het opleidingsonderdeel.

Verzoekster erkent dat er steeds heldere communicatie was over de volgtijdelijkheidsregels, maar dit zorgt er volgens haar niet voor dat alles ook naar wens verloopt; zo creëerde het in haar geval meer stress, wat zich soms uitte in concentratiemoeilijkheden.

Daarbij aansluitend overweegt verzoekster dat de volgtijdelijkheidsregels nog niet lang geleden zijn veranderd, en hoewel zij begrijpt dat dit met veel aandacht is gebeurd, is zij van oordeel dat de lat toch iets te ver is verschoven. Het is voor verzoekster hoe dan ook frustrerend dat er ook geen discussie over mogelijk is; het lijkt haar bijvoorbeeld logischer dat een student die één 9/20 heeft behaald, de stage wel mag aanvatten, maar dan bijvoorbeeld niet het Gevallenstudievak mag opnemen dat volgt op het vak waarvoor een onvoldoende werd behaald.

Het argument dat zij niet bekwaam is om met kwetsbare mensen om te gaan, omdat van één punt tekort op één examen (door pech, stress, effecten van de coronapandemie, menselijke fout), is voor verzoekster eerder arbitrair, omdat haar toepassingsvraag werd geprezen tijdens de feedback. Verzoekster begrijpt dat de opleiding de beste zorg wil verlenen aan mensen, maar zij werpt daaraan tegen dat zij ook een mens is, en het verdient om aan de stage te kunnen starten in februari. Ook de stage, zo stelt verzoekster, is immers nog steeds een leeromgeving en zij is van oordeel dat de stageplaats beter zal kunnen beslissen waar zij klaar voor is dan een momentopname van een examen dat steeds kan worden beïnvloed door omstandigheden.

Voorts betoogt verzoekster dat de instelling de zaken die de studenten in de opleiding leren, niet steeds implementeert. Verzoekster voert in dat opzicht aan dat de studenten geleerd wordt om steeds ieder individu apart moeten bekijken en helpen, maar dat het gegeven dat zij al een tijd een geïndividualiseerd traject volgt en een bijzonder statuut heeft, dan weer bij de – volgens verzoekster te strenge – volgtijdelijkheidsregels een rol spelen.

Verzoekster zet verder nog uiteen:

“We mogen niet vergeten dat fouten maken, menselijk is. Ik heb in mijn volledige opleiding 3 maal een verkeerd examenpunt toegewezen gekregen (gelukkig werden ze allemaal rechtgezet), vergissen is menselijk. Maar als wij studenten een vergissing maken op een examen, worden we meteen afgestraft: kansen worden afgenaomen en we mogen nog een jaar langer studeren. Ja we krijgen 2 kansen, ik heb deze beiden aangewend, in januari had ik echter veel moeilijkheden omdat van de coronapandemie en in augustus kwam ik dan 1 punt tekort. De assistenten vertelden me tijdens het feedbackmoment echter dat ze wel denken dat ik de leerstof onder de knie heb, maar dat het er niet goed uitkwam dat moment, dit verandert natuurlijk niets aan het punt want zij moeten een verbetersleutel volgen.

Er zijn [te veel] studenten in onze richting en te weinig stageplaatsen. Hierdoor is de stagetijd teruggebracht tot 100 dagen, zodat 2 studenten op 1 stageplaats kunnen staan (iemand vanaf september en iemand vanaf februari). Dat de toegang tot stage slechts 1 maal per stagejaar wordt beoordeeld komt hier ook niet mee overeen. Een tweede evaluatie na het eerste semester zou logischer zijn, dan kunnen er meer mensen die in hetzelfde schuitje zitten als ik (en dat zijn er best veel) toch ook hun stage beginnen en afstuderen. De stage is zogezegd een jarvak, maar uiteindelijk doen we hier geen jaar over, het enige aanvullende zijn verslagen schrijven (pas zodra je op de stageplaats begint) en stageterugkomdagen. Ik zie het verschil niet met iemand die oorspronkelijk pas in februari start met stage. Combinatie met nog 1 enkel assessmentvak in het eerste semester is praktisch gezien perfect mogelijk.

Deliberatie is enkel mogelijk in het laatste jaar, wanneer alle vakken zijn opgenomen etc. ons laatste jaar bestaat slechts uit stage (waarvoor men niet gedelibereerd kan worden), masterproef (ook geen deliberatie mogelijk), 2 jarvakken en mogelijks een keuzevak (ik heb mijn verplichte keuzevakken reeds gehaald omdat ik mijn master in 3 jaar had gesplitst omwille van persoonlijke redenen). De zware theorievakken in het eerste jaar waarvoor we bijna allemaal geslaagd dienen te zijn om stage te kunnen starten, kunnen dan niet gedelibereerd worden, waardoor de opleiding meteen een jaar langer duurt. Deliberatie dient echter om de studieduur te verminderen, waarom kan dit niet ingezet worden in het eerste jaar waar de kans op een 9 groter is en zwaardere gevolgen heeft?

Ik wil graag afsluiten met een paragraaf uit het onderwijs en examenreglement van de Universiteit Gent: Artikel 30, §4, 5° “De curriculumcommissie houdt rekening met de optimale volgorde van de opleidingsonderdelen overeenkomstig het modeltraject en de eventuele vereiste volgtijdelijkheid (overeenkomstig de bepalingen in artikel 41, 10°) van de opleidingsonderdelen in het voorgesteld studietraject, alsook de opportunitet en de aanvaardbaarheid ervan.” Ik twijfel of hier rekening mee werd gehouden tijdens het nemen van de beslissing. Het voorstel in februari te beginnen mits ik in januari slaag lijkt me best aanvaardbaar, zelfs algemeen de stage laten doen en 1 vak meenemen (mits een 9/20 gehaald te hebben) lijkt me nog aanvaardbaar en vooral haalbaar. De aanvaardbaarheid van de volgtijdelijkheidsregels dienen misschien herzien te worden. Op basis hiervan worden uitzonderingen misschien eindelijk mogelijk en kunnen ook volgende jaren hun individuele cases voorleggen aan de curriculumcommissie met enige hoop.

Vorige zaken legde ik voor aan de beroepscommissie, zij namen dit in overweging maar beslisten geen uitzondering te verlenen omdat de regel van volgtijdelijkheid correct werd toegepast en er geen uitzonderlijke individuele argumenten van doorslaggevende aard zijn om een uitzondering te verlenen. Ik volg reeds langer een geïndividualiseerd traject en nu wordt mijn leven (en het leven van een anderen) een jaar on hold gezet omwille van 1 punt. Het raakt me dat ze zo mathematisch te werk gaan. Dat voor een richting psychologie.”

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij (enkele voetnoten zijn weggelaten):

“Wat de grond van de zaak betreft, geeft verzoekster aan dat het voorstel om de stage in februari te mogen starten ingeval ze geslaagd zou zijn voor het vak Assessment Psychoanalytische processen, voor haar aanvaardbaar is. Ze wijst op het akkoord van haar stageplaats hiermee, zij het dat ze niet bewijst dat dat akkoord er inderdaad ook is.

Verwerende partij merkt op dat deze vraag ingaat tegen de geldende reglementering. Het staat niet ter discussie dat de studente op dit ogenblik nog niet kan inschrijven voor het vak Stage en deontologie omdat ze aan de volgtijdelijkheidsvoorraarden niet voldoet. De studente geeft aan dat het haar daar niet om te doen is, en betwist deze regel aldus niet.

Artikel 30 §5 OER laat studenten toe om tot 28 februari 2022 een aanvraag te richten tot de curriculumcommissie om alsnog een jaarvak toe te voegen aan het eerder goedgekeurde curriculum. De curriculumcommissie is evenwel niet verplicht om op dergelijke vraag in te gaan. Bovendien kunnen faculteiten voor vakken binnen hun opleidingen andere – vroegere – deadlines stellen voor inschrijving voor die vakken. In voorliggend geval laat de reglementering niet toe om op die vraag in te gaan. Meer bepaald het stagereglement stelt uitdrukkelijk dat wie bij de aanvang van het academiejaar niet aan de volgtijdelijkheidsregels voldoet, dat academiejaar het vak stage niet kan opnemen. Het reglement sluit aldus niet enkel het opnemen van het vak uit bij de start van het academiejaar, maar ook op een later moment binnen dat academiejaar.

De curriculumcommissie is uiteraard door deze regel gebonden, en kan daar niet van afwijken.

Afwijkingen werden in het verleden overigens ook niet toegestaan, behalve in zeer uitzonderlijke gevallen waarin er sprake is van een duidelijke overmachtssituatie in hoofde van de student. Verzoekster bevindt zich niet in een dergelijke situatie. Het feit dat ze niet slaagt voor een vak en daardoor niet voldoet aan de volgtijdelijkheidsvoorraarden kan immers niet als een geval van overmacht worden beschouwd dat een afwijking van die regel zou verantwoorden. Er anders over oordelen zou tot gevolg hebben dat de volgtijdelijkheidsregel en de daarmee gepaard gaande voorschriften elke zin verliezen en de maximale bescherming van de patiënt die ermee wordt beoogd, zonder meer overboord zou worden gegooid. Dat kan uiteraard niet de bedoeling zijn. Het feit dat ze beschikt over een bijzonder statuut kan evenmin als een overmachtssituatie worden beschouwd. Het bijzonder statuut geeft haar wel recht op bepaalde faciliteiten bij onderwijsactiviteiten en evaluaties – faciliteiten die ze ook effectief heeft aangevraagd voor het assessmentvak waarvoor ze niet slaagt – maar heeft niet tot gevolg dat voor die studenten de lat lager zou moeten worden gelegd. Ook zij moeten de eindcompetenties van de vakken en de opleiding behalen in dezelfde mate als andere studenten.

De argumenten die verzoekster nog geeft ter ondersteuning van haar beroep, zijn in dat opzicht dan ook zonder verder belang: de geldende stagereglementering laat immers hoe dan ook niet toe dat de studente het vak stage en deontologie opneemt op een later moment in het academiejaar.

Subsidiair gaat verwerende partij toch in op de diverse argumenten die verzoekster naar voor brengt.

Verzoekster stelt vooreerst dat haar studietraject door de bestreden beslissing onnodig wordt verlengd, vermits ze door de bestreden beslissing niet kan afstuderen in 2022 en noodzakelijk een jaar langer moet studeren. Ze meent dat dit strijdig is met het flexibilisering beleid van de UGent. Ze verduidelijkt evenwel niet waarom de bestreden beslissing dan wel strijdig zou zijn met dat flexibilisering beleid, derwijze dat er sprake zou zijn van een onregelmatige beslissing.

Ook verwerende partij ziet niet in hoe de bestreden beslissing strijdig zou kunnen zijn met dat flexibilisering beleid.

Dat verzoekster studievertraging oploopt is niet zozeer het gevolg van de bestreden beslissing, maar wel van het feit dat ze studievertraging opliep, en in het bijzonder van het feit dat ze voor een cruciaal vak in een lager modeltrajectjaar nog geen credit verwierf en daardoor niet voldoet aan de volgtijdelijkheidsvoorwaarde die gesteld wordt voor het vak “stage en deontologie”.

Het is inderdaad juist dat één van de beleidslijnen binnen de UGent is dat men studieduurverlenging wil vermijden, maar dat betekent niet dat dan maar zonder meer van volgtijdelijkheden kan worden afgeweken indien een volgtijdelijkheidsregel *de facto* tot studieduurverlenging zou leiden.

De UGent vermijdt onnodige studieduurverlenging door vooreerst zeer doordacht om te gaan met volgtijdelijkheden: volgtijdelijkheden zijn in beginsel enkel mogelijk indien ze worden toegelaten door de Commissie Programma's, na gemotiveerd advies van de facultetsraad, op voorstel van de betrokken opleidingscommissie (art. 41, 10° OER). Een volgtijdelijkheid kan dus niet zomaar ingevoerd worden, maar moet goed gemotiveerd worden, en is maar mogelijk mits goedkeuring door een centrale Commissie Programma's.

Het beleid inzake flexibilisering wordt vervolgens verder vastgelegd in artikel 30 § 1 OER, dat regels bepaalt rond de samenstelling van curricula. Van belang is uiteraard art. 30 § 1, 7° OER dat stelt “De curriculumcommissie voert, wat de samenstelling van geïndividualiseerde trajecten betreft, een beleid waarbij ze vermijdt dat studenten onnodige studieduurvertraging oplopen door hen, waar haalbaar, toe te laten voldoende grote vakkenpakketten op te nemen zodat ze reeds opgelopen studievertraging zo snel mogelijk kunnen inhalen.” Maar even belangrijk is uiteraard ook het bepaalde in artikel 30 § 1, 5° OER: “De curriculumcommissie houdt rekening met de optimale volgorde van de opleidingsonderdelen overeenkomstig het modeltraject en de eventuele vereiste volgtijdelijkheid (overeenkomstig de bepalingen in artikel 41, 10°) van de opleidingsonderdelen in het voorgesteld studietraject, alsook de opportunitet en de aanvaardbaarheid ervan” (nadruk toegevoegd). Het OER vraagt aldus inderdaad weliswaar voldoende flexibiliteit, maar verplicht tegelijk de curriculumcommissies om rekening te houden met vereiste volgtijdelijkheden. Het beleid van de UGent rond flexibele curricula gaat dus niet zo ver dat zonder meer afgeweken kan worden van (de overigens zeer beperkte) geldende volgtijdelijkheden.

Het argument als zou de beslissing van de curriculumcommissie ingaan tegen het flexibilisering beleid van de UGent is aldus ongegrond.

Verzoekster stelt vervolgens dat het argument van de gelijke bejegening van studenten niet opgaat. Ze geeft aan dat je als student steeds geluk moet hebben met het krijgen van een stageplaats en het krijgen van een masterproefonderwerp dat je interesseert. Ze heeft op dat vlak geluk gehad en heeft ook haar eigen geluk gemaakt door zelf aan de stageplaats te vragen of ze in februari kan starten wanneer ze het ontbrekende creditbewijs heeft behaald. Dat geluk wordt van haar afgенomen omwille van één punt.

Verwerende partij stelt vast dat de beroepscommissie dit argument van gelijke bejegening niet herneemt maar het beroep ongegrond heeft bevonden louter op basis van toepassing van de geldende reglementering. Het argument van verzoekster slaat dan ook enkel op de initiële beslissing, die evenwel ingevolge de devolutieve werking van het intern beroep niet langer tot de rechtsorde behoort, en is om die reden onontvankelijk.

Wat het argument betreft dat ze haar geluk zelf heeft gezocht en zelf de stageplaats heeft gecontacteerd met de vraag of ze in februari kan starten, waarop positief zou zijn geantwoord, stelt verwerende partij vooreerst vast dat hiervan geen enkel bewijs voorligt.

Verwerende partij geeft verzoekster bovendien mee dat het niet aan een student, noch aan een stageplaats is om zomaar te beslissen wanneer een stage kan starten en wie al dan niet een stage kan opnemen. Verwerende partij merkt op dat een student het ook niet zomaar op een akkoordje mag gooien met de stageplaats: het stagereglement bepaalt uitdrukkelijk onder welke voorwaarden en op welke wijze een stageperiode gewijzigd kan worden:

“De stageperiode kan, om praktische redenen (vakantieperiode op de stageplaats, tweede zittijd, 2 stagiaires tegelijkertijd, masterproefonderzoek enz.), gewijzigd worden in samenspraak met de stagiair, de stagementor en de universitaire stageverantwoordelijke. De stage kan langer doorlopen en/of ten dele doorgaan in vakantieperioden en kan starten vanaf de eerste dag van het zomerreces. Opgelat: verzekert U ervan dat de vakantiemaanden in uw stage-instelling geen dalperiode vormen. Er dienen immers voldoende leermogelijkheden te zijn alsook moet de stagementor aanwezig zijn.” (nadruk door onderlijning toegevoegd)

Blijkens het stagereglement kan de stage ten vroegste beginnen de eerste dag van het zomerreces en ten laatste op 4 maart. De opleiding streeft er evenwel na om stages zo vroeg mogelijk in het academiejaar te laten starten, omdat dan ook het maximale leereffect wordt bereikt. Een stage is immers een leertraject, en niet zomaar 100 dagen ergens aanwezig zijn. Het is van belang dat aan een student zoveel mogelijk leermogelijkheden worden geboden, en dat gebeurt niet door een stage al te laat binnen het academiejaar te starten.

Men mag daarbij bovendien niet uit het oog verliezen dat de stage normalerwijze parallel wordt gevuld met andere vakken, waarvoor de ervaring die men doet op die stage niet onbelangrijk is. Zo volgen studenten normalerwijze in hetzelfde jaar ook twee vakken gevallenstudies waarin ook casussen worden besproken die studenten meemaken op de werkvlak. Wie (nog) niet op die werkvlak staat, kan het vak weliswaar volgen, maar zal daar noodzakelijk minder leereffect van ondervinden precies door het ontbreken van eigen praktijkervaring.

Vervolgens is er ook de masterproef, die eveneens in het tweede modeltrajectjaar geprogrammeerd staat, en hoe dan ook veel studietijd vergt. Hoe later men start met de stage, hoe meer stage en masterproef met elkaar interfereren: de tijd die een student in het even vak steekt, kan hij immers niet steken in het andere vak, en laat nu net de tweede helft van het academiejaar die periode zijn waarin het meest intensief aan een masterproef wordt gewerkt.

Dat in februari nog stages worden opgezet, is dan ook absoluut de uitzondering, en die mogelijkheid is enkel gecreëerd vanuit de problematiek dat het niet evident is om aan

voldoende stageplaatsen te komen, en dat in het raam daarvan een beperkt aantal stageplaatsen heeft aangegeven bereid te zijn achtereenvolgens twee studenten een stageplaats aan te bieden.

Als het startmoment van een stage wordt verplaatst, wat verzoekster wenst, dan is hoe dan ook vereist dat dit gebeurt in samenspraak met de universitaire stageverantwoordelijke.

Die samenspraak is er hier helemaal niet geweest, en de studente is blijkbaar volledig op eigen initiatief en buiten medeweten van de universitaire stageverantwoordelijke (*i.c. prof. [D.R.]*) naar de stageplaats gestapt met de vraag om een akkoord om de stage pas in februari te starten. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat de universitaire stageverantwoordelijke op die manier buiten spel wordt gesteld. Die vereiste van overleg heeft immers wel degelijk een reden. Het is immers de taak van de universitaire stageverantwoordelijke om er onder meer over te waken dat een stage zinvol kan verlopen en voldoende leermogelijkheden biedt. Dat vereist dat bij latere start van een stage wordt bekeken of die latere start op die stageplaats de student niet al te zeer beperkt in leermogelijkheden. Ook moet worden bekeken of het op die stageplaats wel mogelijk is om een goede stage te lopen binnen een veel beperkter tijdsbestek, dat geen ruimte laat voor eventuele spreiding van stagedagen of onderbrekingen indien dat om welke reden dan ook nodig zou zijn.

Stageplaatsen appreciëren bovendien ook vaak niet dat studenten dergelijke vragen stellen, en het gevaar bestaat dan ook dat een dergelijke vraag een stageplaats doet afhaken, wat de UGent uiteraard niet wil. Studenten mogen immers niet uit het oog verliezen dat een stage een en-en-verhaal is, en dat veel stageplaatsen rekenen op de aanwezigheid van een stagiair vanaf een bepaald moment. Ook de werkplanning van een stageplaats wordt dus noodzakelijk doorkruist door een wijziging in stageperiode van een student.

De studente is vervolgens van oordeel dat het argument dat ze niet bekwaam zou zijn om met kwetsbare mensen om te gaan, omdat van 1 punt tekort op 1 examen (door pech, stress, effecten van de coronapandemie, menselijke fout) terwijl haar toepassingsvraag werd geprezen tijdens de feedback, arbitrair lijkt. Ze begrijpt dat de opleiding de beste zorg wil verlenen aan mensen, maar ook zij is een mens en verdient aan de stage te starten in februari. De stage is immers, aldus de studente, nog steeds een leeromgeving en zij zullen beter kunnen beslissen waar ze klaar voor is dan een momentopname van een examen dat steeds beïnvloed kan worden door omstandigheden.

De studente uit hiermee kritiek die niet zozeer gericht is op de bestreden beslissing, maar wel op de volgtijdelijkheidsregel die ervoor zorgt dat ze door het tekort dat ze behaalde voor het vak Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen niet kan starten aan de stage.

Het is juist dat de mentor op een stageplaats ongetwijfeld zal kunnen beoordelen of verzoekster klaar is voor de stage. Het is evenwel niet de bedoeling dat de mentor daarover zou moeten beslissen nadat de stage effectief is opgestart: het is de verantwoordelijkheid van de opleiding om enkel studenten naar een stageplaats te sturen die ook voldoende voorbereid zijn om die stage aan te vatten, en ook beschikken over de nodige vaardigheden en competenties om die stage aan te vatten. Het is niet de bedoeling

dat studenten op de stage nog competenties aanleren die ze geacht worden reeds te hebben verworven voorafgaand aan de start van de stage.

De volgtijdelijkheidsregel die gekoppeld is aan het vak “stage en deontologie” is destijds bovendien zeer doordacht tot stand gekomen. Ze werd als volgt gemotiveerd:

“Binnen de opleiding tot klinisch psycholoog neemt de opleidingscompetentie Psychologische diagnostiek uitvoeren en aanwenden voor psychologisch advies en interventie een prominente plaats in. Dit vertaalt zich in een set van eindcompetenties, waaraan studenten klinische psychologie moeten voldoen vooraleer op een veilige wijze praktijkwerk te kunnen verrichten binnen verschillende settings.

- Een beginsituatie inschatten en op basis daarvan een diagnose als werkhypothese stellen.
- Diagnose- en interventiemethoden ontwerpen en ontwikkelen.
- Actieve deelname van de cliënt in diagnostiek en interventie bevorderen.
- Een interventie evalueren met het oog op bijsturing en remediëring.
- Respectvol omgaan met de eigenheid van en verschillen tussen cliënten.

De volgende vakken dragen substantieel bij aan het bereiken van deze eindcompetenties.

2e bachelor: Klinische psychodiagnostiek I, Inleiding klinische psychologie

3e bachelor: Klinische psychodiagnostiek II, Klinische psychologie

1e master: Gezondheidspsychologie I, Gezondheidspsychologie II, Ontwikkelingsgerichte psychotherapie, Psychoanalytische therapie, Gedragstherapie, Relatie- en gezinstherapie, Ontwikkelingsstoornissen.

Het belang van voldoende kennis en vaardigheden op vlak van klinisch psychologische diagnostiek is essentieel alvorens studenten in de stage met cliënten aan de slag kunnen. Het opstellen van niet adequate adviezen en interventies kan leiden tot problematische ontwikkelingen op het vlak van de psychische en fysische veiligheid.

Een bijkomende bepalende factor is het wettelijk kader waarbinnen interventies verlopen. Klinisch psychologen moeten kennis hebben van de wettelijke vereisten en voorwaarden waarbinnen het opstellen van advies en interventie verloopt én zicht hebben op implicaties bij het niet navolgen ervan. De betrokken eindcompetentie wordt bereikt in het vak Wetgeving en documentatie in verband met het beroep (3e bachelor).

De Onderwijsdirecteur geeft gunstig advies aan de voorgestelde volgtijdelijkheden. De Raad besluit unaniem om dit advies te volgen.”

De Commissie Programmawijzigingen heeft die volgtijdelijkheid ook goedgekeurd, precies omwille van het inherent risico ten aanzien van derden die bij de stages betrokken zijn.

Aan de lijst van vakken waarvoor studenten geslaagd moeten zijn om aan het vak “stage en deontologie” te kunnen starten, werden in 2019 nog een aantal vakken toegevoegd,

maar die wijziging is voor verzoekster niet relevant. Zij voldoet voor die vakken immers aan de volgtijdelijkheidsvoorwaarde. Het vak waar ze niet voor slaagt, met name Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen, dat de opvolger is van het vak “Ontwikkelingsgerichte psychotherapie” staat reeds sinds 2015 in de lijst van vakken waarvoor een student moet slagen om aan de stage te mogen beginnen. Specifiek voor het opnemen in de lijst van de vakken in het blok “assessment” waaronder het litigieuze vak gaf de faculteit in 2019 nog volgende bijkomende motivering mee:

“Elke adequate klinisch psychologische interventie vereist een goede voorafgaande diagnostiek van de probleemstelling. Deze opleidingsonderdelen garanderen basiskennis en –vaardigheden voor verantwoorde diagnostiek. Het niet verwerven van deze opleidingsonderdelen hypotheseert de adequate diagnostiek bij de cliënt door de stagiair, en vormt als dusdanig een ernstig risico voor het psychisch welzijn van de cliënten in de stage”.

Het komt niet aan de facultaire beroepscommissie toe om in het raam van een beroep tegen een weigering van een uitzondering op een volgtijdelijkheidsvoorwaarde, die volgtijdelijkheidsvoorwaarde zelf in vraag te stellen. Dergelijke volgtijdelijkheid is immers een reglementair gegeven, en de beroepscommissie dient de geldende reglementering toe te passen, en kan die niet toetsen op zijn rechtmatigheid (art. 159 Gw.). De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen heeft die bevoegdheid wel. Het is evenwel aan de studente om te bewijzen dat de volgtijdelijkheidsregel onregelmatig zou zijn. Het is echter niet omdat de studente de toepassing van die regel in haar concrete geval betwist, dat die regel ook onregelmatig moet worden bevonden. De regel is destijs ingevoerd volgens de geldende procedures en uit niets blijkt dat de motivering ervan onredelijk of zelfs onjuist zou zijn, derwijze dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen die regel naast zich neer zou kunnen leggen.

In elk geval kan ook niet worden gesteld dat de betrokken regel arbitrair zou zijn. Er is integendeel zeer goed nagedacht over welke competenties een student noodzakelijk moet bezitten vooraleer hij aan de stage kan beginnen rekening houdend met de eigen aard van het werkveld en het feit dat met zeer kwetsbare mensen wordt gewerkt en fouten door onvoldoende vertrouwdheid met bepaalde technieken of patologieën ten alle prijze moeten worden vermeden.

Het klopt dat verzoekster maar één punt verwijderd was van een credit. Stellen dat dit een loutere momentopname is en onvoldoende informatie verschaft over het kennen en kunnen van de studente is evenwel kort door de bocht. Verzoekster legde over het vak Assessment ontwikkelingspsychopathologische processen tweemaal examen af en slaagde twee keer niet: in de eerste zittijd behaalde ze 7/20, in de tweede zittijd 9/20. Dat wijst er duidelijk op dat verzoekster de competenties van dit vak inderdaad nog niet beheert. Verzoekster heeft die examencijfers ook niet aangevochten, waarmee ze aangeeft dat ze een correcte weergave vormen van de geleverde prestaties. Het is niet aan de facultaire beroepscommissie om gegeven examencijfers in vraag te stellen en te onderzoeken of een student ondanks die onvoldoende de competenties van het betrokken vak toch voldoende heeft behaald. Ook de Raad heeft die bevoegdheid niet, en kan het betrokken examencijfer niet toetsen op zijn correctheid, nu het niet tijdig werd aangevochten met een beroep en dus definitief is geworden.

De studente verwijt de beroepscommissie ook dat onvoldoende rekening wordt gehouden met individuen, en dat geen rekening werd gehouden met het feit dat ze reeds een GIT volgt en een bijzonder statuut heeft.

Dat is ook wat is gebeurd met het dossier van de studente en van alle andere studenten die een gelijkaardige aanvraag hebben ingediend bij de curriculumcommissie (een 30-tal studenten in het totaal). De curriculumcommissie heeft de situatie van die studenten één voor één bekeken, en met haar ook de beroepscommissie in die gevallen waarin een student beroep indiende tegen de beslissing van de beroepscommissie. Beide betrokken commissies hebben moeten vaststellen dat verzoeksters geval niet danig verschilde van andere gevallen of niet dermate specifiek was dat een afwijking van de volgtijdelijkheidsregels of van het verbod om het vak stage en deontologie pas na afloop van het eerste semester in het curriculum op te nemen verantwoord zou zijn. Verzoekster toont het tegendeel ook niet aan.

De studente verwijt de beroepscommissie vervolgens ook dat studenten wel worden gevraagd om creatief te denken, maar dat, wanneer ze zelf met een oplossing of alternatief aankomen, dit niet wordt overwogen.

Verwerende partij merkt op dat dit wel een erg egoïstische manier van denken is, waarbij verzoekster enkel denkt aan oplossingen in haar eigen belang, maar het grotere geheel van de opleiding en het belang van de andere studenten compleet negeert.

De studente merkt zelf op dat er te weinig stageplaatsen zouden zijn. Dat is niet correct, maar het is wel juist dat er niet teveel stageplaatsen zijn, en er dan ook over moet worden gewaakt dat die stageplaatsen correct worden verdeeld.

De studente verliest kennelijk uit het oog dat ze, door nu de stage te willen opnemen ondanks ze niet aan de voorwaarden voldoet, een stageplaats bezet die anders aan een andere student kan worden toegekend die dit jaar wel aan de voorwaarden voldoet maar nog geen stageplaats heeft.

Dat is immers een jaarlijks terugkerend probleem: jaarlijks blijkt voor een groep studenten dat de stage niet kan doorgaan op de plaats die oorspronkelijk was toegewezen, en dat om diverse redenen, vb. ziekte of zwangerschap van de mentor, onverwachte problemen op een stageplaats, enz. Die studenten worden dan toegewezen aan stageplaatsen die vrijkomen omdat studenten hun stage niet kunnen starten omdat ze niet voldoen aan de volgtijdelijkheidsvoorwaarden. Doorgaans zijn tegen de start van het tweede semester de nog beschikbare stageplaatsen “opgebruikt” door dergelijke studenten. Toelaten dat studenten die nog niet aan de volgtijdelijkheidsvoorwaarden voldoen bij de start van het academiejaar, en waarvan het ook helemaal niet zeker is dat ze in het tweede semester wel aan die volgtijdelijkheidsvoorwaarden zullen voldoen, ondertussen reeds een stageplaats reserveren en dus blokkeren, hypotheseert aldus noodzakelijk de mogelijkheden van studenten die wel aan die voorwaarden voldoen om de stage effectief op te nemen.

Precies dat is ook één van de voornaamste redenen waarom het stagereglement niet toelaat om studenten die bij de start van het academiejaar nog niet voldoen aan de volgtijdelyksvoorwaarden, de stage al te laten opnemen. De kans dat daardoor stageplaatsen zonder stagiair blijven, met alle gevolgen van dien voor de stageplaats zelf,

maar ook voor andere studenten die wel aan de voorwaarden voldoen om de stage aan te vatten maar om één of andere reden geen stageplaats (meer) hebben, is te groot, en zou onverantwoorde situaties creëren.

Wanneer men dan denkt aan creatieve oplossingen, moet hiermee alleszins rekening worden gehouden. Dat heeft de beroepscommissie ook effectief gedaan, maar dat doet verzoekster van haar kant kennelijk niet. Verzoekster beperkt haar blik tot haar concrete situatie en negeert een substantiële groep van medestudenten die verder gevorderd zijn in hun studies dan zijzelf, en dan ook des te meer aanspraak moeten kunnen maken op een stageplaats in het lopende academiejaar.

De studente wijst er vervolgens nog op dat deliberatie enkel mogelijk is in het laatste jaar, en dat de zware theorievakken in de eerste master niet gedelibereerd kunnen worden. Ze wijst erop dat deliberatie dient om studieduur te verminderen, en vraagt zich af waarom dit niet ingezet kan worden in het eerste masterjaar waar de kans op een 9 groter is en zwaardere gevolgen heeft.

Het is verwerende partij niet duidelijk wat verzoekster met dit argument wenst te bereiken. Het is juist dat er geen automatische tolerantie van tekorten is voorzien in het eerste deliberatielijstje van de masteropleiding tenzij voor studenten die op dat ogenblik ook het tweede deliberatiejaar al hebben afgerond (wat wel degelijk gebeurt, want tot dat eerste deliberatielijstje behoren ook vakken waarvoor een student niet reeds geslaagd moet zijn om de stage of masterproef II te kunnen aanvatten). Maar dat betekent niet dat deliberatie niet mogelijk is. Artikel 67 §2, 3° OER voorziet wel degelijk in de mogelijkheid van deliberatie van (ook) het eerste deliberatielijstje van een tweearige masteropleiding ingeval de student kan aantonen zich in bijzondere omstandigheden te bevinden en de doelstellingen van het betrokken deel van de opleiding globaal te hebben behaald.

De examencommissie heeft hiervan geen gebruik gemaakt t.a.v. verzoekster, maar aan die commissie werden dan ook geen bijzondere omstandigheden gemeld. Verzoekster van haar kant heeft de beslissing om haar niet te delibereren niet aangevochten, zodat die beslissing hoe dan ook definitief is en niet meer in vraag gesteld kan worden.

Conclusie van dit alles kan enkel zijn dat het beroep van verzoekster, voor zover het al ontvankelijk zou zijn, in elk geval ongegrond is, en de beslissing om haar niet toe te laten het vak stage op te nemen volstrekt regelmatig is en ook niet als kennelijk onredelijk kan worden aangemerkt.”

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar standpunten.

Beoordeling

De Raad wil vooreerst in herinnering brengen dat hij, wat de beginselen van behoorlijk bestuur betreft, slechts over een marginaal toetsingsrecht beschikt.

De decreetgever heeft ter zake immers in artikel II.291, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs bepaald dat de Raad zijn appreciatie betreffende de waarde van de student niet in de plaats stelt van die van het bestuur of enig orgaan dat werkt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur.

Dit betekent niet enkel dat de Raad zich niet in de plaats van de verwerende partij en haar organen mag stellen om de inhoudelijke beoordeling over te doen – als ware hij zelf een beroepscommissie – maar ook dat de Raad geen bescherming kan bieden tegen strenge beslissingen, doch enkel tegen onwettige, met inbegrip van ‘onredelijk strenge’. Aan dit laatste criterium is niet voldaan wanneer slechts aannemelijk wordt gemaakt dat een andere beroepscommissie in dezelfde omstandigheden tot een andere – voor verzoekster gunstigere – beslissing zou kunnen komen, maar enkel wanneer wordt aangetoond dat geen enkele normaal en voorzichtig handelende beroepscommissie in dezelfde omstandigheden tot eenzelfde beslissing zou kunnen komen.

De Raad stipt aan dat verzoekster vooralsnog geen credit behaalde voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingsgerichte psychopathologische processen’. Verzoekster betwist het haar toegekende examencijfer niet. Gelet op de definitie van ‘creditbewijs’ in artikel I.3, 17° van de Codex Hoger Onderwijs, betekent dit dat verzoekster de competenties, verbonden aan dat opleidingsonderdeel, nog niet heeft verworven.

Daarnaast blijkt uit artikel I.3, 74° van diezelfde Codex dat de regels inzake volgtijdelijkheid tot de bevoegdheid van het instellingsbestuur behoren. De instelling beschikt daarbij, zowel omwille van haar onderwijsvrijheid als op grond van haar deskundigheid in de onderwezen materie en pedagogische inzichten, over een ruime discretionaire bevoegdheid. De volgtijdelijkheidsregels maken krachtens artikel II.201, §1, 3° van voormelde Codex deel uit van het diplomacontract dat tussen de hogeronderwijsinstelling en de student tot stand komt, en zij zijn op grond van artikel II.221, §1, 3°, c) tevens verankerd in het onderwijsreglement.

Het staat te dezen niet ter discussie dat de volgtijdelijkheidsregels die verzoekster beletten om het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ in haar curriculum op te nemen, duidelijk zijn – verzoekster erkent zulks overigens uitdrukkelijk.

Dat regels inzake volgtijdelijkheid de studievoortgang kunnen beperken, zoals verzoekster aanvoert, is correct – het ene lijkt zelfs een logisch gevolg van het andere te zijn – en ongetwijfeld veroorzaakt dit in hoofde van studenten soms ook stress, maar dat gegeven is niet van aard om de handhaving van een objectieve volgtijdelijkheidsregel onredelijk te maken.

De Raad is ook niet overtuigd door verzoeksters betoog dat zij omwille van het kleine tekort (9/20) toch geacht moet worden de vereiste competenties te bezitten om het opleidingsonderdeel ‘Stage en deontologie’ aan te vatten.

De toepassing van een volgtijdelijkheidsregel is inherent enigszins binair – de credit of vrijstelling is vorhanden of niet. Dit neemt niet weg dat een student alsnog de onredelijkheid van de handhaving van die volgtijdelijkheidsregel kan aantonen, maar daarvan moet dan voldoende overtuigend bewijs worden voorgelegd. Dit zou – bij wijze van voorbeeld en zonder hiermee enige voorafname te doen – kunnen door aan te tonen dat in voorkomend geval de slechte deelscores die tot het missen van een credit aanleiding hebben gegeven, uitgerekend weinig of geen relatie vertonen met de competenties die verworven moeten zijn om het aan volgtijdelijkheid onderworpen opleidingsonderdeel op te nemen.

In dat opzicht kan de Raad wel degelijk rechtsbescherming bieden tegen een al te rigide toepassing van volgtijdelijkheidsregels, en erop toezien dat studenten op basis van de merites van hun individueel dossier worden beoordeeld, en niet als ‘een nummer’ zoals verzoekster het stelt.

Dit alles veronderstelt wel dat de student tegemoet komt aan de hierboven beschreven bewijslast en zijnerzijds eveneens het niveau van algemene beschouwingen overstijgt door concrete elementen uit het eigen dossier onder de aandacht te brengen. Een dergelijk concreet bewijs levert verzoekster niet. De loutere bewering dat haar toepassingsvraag werd geprezen tijdens de feedback, volstaat in dat opzicht niet. Het feit dat de stage evengoed een leeromgeving is, doet geen afbreuk aan de bezorgdheid die het instellingsbestuur door het instellen van de volgtijdelijkheidsregel tot uiting brengt, namelijk dat ook vóór het aanvatten van een opleidingsonderdeel in een nieuwe leeromgeving, bepaalde competenties voorafgaand moeten zijn bereikt. Het feit dat het examencijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingsgerichte psychopathologische processen’ beïnvloed kan zijn geweest door omstandigheden, doet daaraan evenmin afbreuk. Verzoekster heeft nu eenmaal geen credit

behaald, en zij toont ook niet aan dat haar examen voor dat opleidingsonderdeel door (externe) omstandigheden werd beïnvloed – examen dat zij overigens niet met een intern beroep heeft bestreden.

Wat betreft verzoeksters opmerking inzake de studieduurverlenging, wijst de Raad erop dat een loutere bewering of insinuatie niet volstaat om als ontvankelijk middel te worden aangenomen.

Dat de bestreden beslissing verzoeksters studietraject verlengt is allicht juist, of dit ‘onnodig’ is hangt samen met de beoordeling van de andere grieven. De bedenking dat de beslissing mogelijk eerder uit financiële overwegingen zou zijn ingegeven dan op grond van een inhoudelijke beoordeling, wordt door verzoekster slechts als een open vraag opgeworpen.

Om dezelfde reden kan ook de bedenking dat de volgtijdelijkheidsregels misschien iets te streng zijn geworden, niet als ontvankelijk middel worden beschouwd.

Evenmin ontvankelijk is verzoeksters betoog inzake de deliberatieregels en de wijze waarop zij (kunnen) worden toegepast. Voorwerp van huidig geschil is immers, zoals gezien, niet het examencijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingsgerichtpsychopathologische processen’, maar de toepassing van de regels inzake volgtijdelijkheid.

Verzoekster betwist niet dat zij voor het opleidingsonderdeel ‘Assessment ontwikkelingsgerichtpsychopathologische processen’ geen credit behaalde, niet werd gedelibereerd en geen vrijstelling geniet.

De Raad leest noch in de eerste, noch in de tweede bestreden beslissing enige overweging die betrekking heeft op het gelijkheidsbeginsel.

Evenmin verwijt verzoekster aan die beslissingen dat zij ten onrechte aan dat aspect voorbij zou zijn gegaan.

Het is de Raad derhalve niet duidelijk hoe verzoeksters overwegingen inzake de gelijke behandeling tot de nietigverklaring van de (tweede) bestreden beslissing zouden kunnen leiden.

Over de druk op het aantal beschikbare stageplaatsen lijken partijen het eens te zijn.

De Raad ziet evenwel geen oorzakelijk verband tussen die vaststelling en de bekommernis dat een student over de vereiste competenties moet beschikken alvorens een welbepaald opleidingsonderdeel in het curriculum kan worden opgenomen. Alleszins is de beslissing om de toegang tot de stageplaats in beginsel per academiejaar éénmaal te beoordelen niet onredelijk, in het bijzonder in het licht van de vaststelling dat de stage een jaarvak is.

Dat verzoekster een tweede evaluatie omtrent de toegang tot de stage na het eerste semester ‘logischer’ vindt, betekent niet dat die handelwijze redelijkerwijze ook de enige aanvaardbare zou zijn.

De loutere twijfel die verzoekster uit omtrent de overwegingen van de curriculumcommissie *c.q.* de beroepscommissie, kan de Raad in dat opzicht niet overtuigen.

Het enig middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 27 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs	eerste secretaris
---------------	-------------------

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.996 van 27 oktober 2021 in de zaak 2021/821

In zake: Wout BALLET
                          woonplaats kiezend te 3220 Holsbeek
                          St. Geertruibos 6

tegen:

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
woonplaats kiezend te 1050 Brussel
Pleinlaan 2

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 9 september 20121 en van “de beslissing intern beroep genomen op 25/09/2020” (sic).

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, en de heer Mathias Blijweert, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is sinds het academiejaar 2019-2020 ingeschreven in het schakelprogramma van de ‘Master of science in de Bedrijfskunde’.

Op het einde van dat academiejaar wordt aan verzoeker in het raam van de studievoortgangsbewaking een bindende voorwaarde opgelegd.

Na het academiejaar 2020-2021 voldoet verzoeker niet aan die bindende voorwaarde, ten gevolge waarvan de examencommissie op 9 september 2021 aan verzoeker de verdere inschrijving weigert.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Ofschoon verzoeker bij de omschrijving van het voorwerp van zijn beroep bij de Raad melding maakt van een ‘beslissing intern beroep genomen op 25/09/2020’, stelt verzoeker tegen de beslissing van de examencommissie geen beroep in. Mogelijk betreft het een beslissing die in het vorige academiejaar op intern beroep werd genomen, maar daarvan legt verzoeker geen stukken voor.

Op 4 oktober 2021 richt verzoeker zich met een beroep tot de Raad.

IV. Regelmaticiteit van de rechtspleging

Artikel II.302, §2 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt inzake de neerlegging van de nota’s van de partijen:

“§2. De antwoordnota en de wederantwoordnota worden aan de Raad en aan de tegenpartij bezorgd via het meest gerede communicatiemiddel.

Een buiten de gestelde termijn aan de Raad bezorgde antwoordnota of wederantwoordnota wordt uit de verdere procedure geweerd.”

In de procedurekalender van 6 oktober 2021 is aan verzoeker een termijn tot (woensdag) 20 oktober 2021 verleend om een wederantwoordnota neer te leggen.

Verzoeker heeft zijn wederantwoordnota buiten deze termijn, met name met een e-mail van donderdag 21 oktober 2021, 0u37, neergelegd. Voor deze laattijdigheid is geen enkele verantwoording gegeven.

De wederantwoordnota wordt bijgevolg buiten de debatten gehouden.

V. *Ontvankelijkheid – uitputting intern beroep*

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

In zijn verzoekschrift geeft verzoeker aan dat hij geen intern beroep heeft ingesteld, en dat dit toe te schrijven is aan “wederzijdse nalatigheid” van verwerende partij en hemzelf.

Verzoeker zet hierover het volgende uiteen:

“Mijn situatie was zo specifiek dat ik met [te veel] vragen zat zonder antwoord, hetwelk mij belemmerde om zo'n diepgaande motivering te formuleren. Ik had nood aan een individueel gesprek, maar [dit] kon niet geregeld worden voor het ingaan van de deadline inzake de officiële procedure. De VUB studiebegeleiding gaf in een mail aan dat er een technisch probleem was met de digitale tool voor individuele afspraken en dat het toen heel druk was (of onderbemand). Naar mijn ervaring voelde het aan alsof coronacommunicatie de norm is geworden, want ik moest blijven benadrukken dat ik een individueel gesprek wou. Vorig jaar was dit geen enkel probleem.

De vragen waar ik mee zat/zit, waren vooral vragen omtrent mijn studietraject en de mogelijkheden die ik nog had. Aangezien ik 78% van het schakeljaar heb afgerond en nog voldoende studiepunten heb lijkt mij dit redelijk. Ook door de hoge mate van overmacht waarmee ik vorig jaar heb moeten kampen, is mijn eerste jaar volledig onder water gelopen en werd mij onmiddellijk een bindende voorwaarde opgelegd. Terwijl ik, bij wijze van spreken, een hele reeks herexamens gratis op een plateau heb gekregen en hiervoor eigenlijk niet in staat was op dat moment. Als ik wist dat mijn jaar toen zo ging verlopen, dan had ik nooit beslist om een volledig schakeljaar op te nemen. Doorheen 2021 is Covid-19 ook een grote domper geweest op het mentale welzijn van alle studenten, en de manier waarop het lesgeven drastisch verandert is. De langdurige lockdown, zelf-isolatie, gebrek aan perspectief en de gevolgen daarvan op motivatie en structuur, zijn als argument ook niet misplaatst naar mijn mening. Ik dacht dat hier verzachtende omstandigheden rond zijn gemaakt, maar dat blijkt dus niet te zijn.”

Verwerende partij voert in haar antwoordnota aan dat verzoeker tegen de beslissing die hem de verdere inschrijving weigert geen intern beroep heeft ingesteld en dat het beroep bij de Raad dan ook onontvankelijk is.

Beoordeling

Zoals hierboven is aangegeven, is de Raad slechts bevoegd indien de verzoekende partij voorafgaand de interne beroepsprocedure op regelmatige wijze heeft uitgeput.

Verzoeker erkent zulks niet te hebben gedaan.

De argumenten die verzoeker aanvoert, overtuigen er niet van dat er in hoofde van verzoeker sprake zou zijn van overmacht die het gemis aan een intern beroep zouden kunnen billijken.

Eensdeels omdat verzoeker, bij gebrek aan een (tijdig) individueel gesprek, ook geen louter bewarend intern beroep heeft ingesteld met voorbehoud om zijn grieven in de loop van de interne beroepsprocedure nog verder aan te vullen, anderdeels omdat verzoeker ook niet buiten de beroepstermijn alsnog een intern beroep heeft ingesteld.

Buiten het geval voorzien in artikel II.292, §2 van de Codex Hoger Onderwijs

“§2. Na vernietiging van de onrechtmatig genomen studievoortgangsbeslissing door de Raad vervalt de verplichting om bij de aanvechting van een nieuwe ongunstige studievoortgangsbeslissing genomen in opvolging van de uitspraak van de Raad de interne beroepsprocedure uit te putten vooraleer een beroep in te stellen bij de Raad.”
is het op regelmatige wijze ingesteld hebben van het intern beroep een dwingende voorwaarde opdat een student bij de Raad beroep zou kunnen instellen.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 27 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 6.997 van 27 oktober 2021 in de zaak 2021/824

In zake: Olivia DIOPERE
                         woonplaats kiezend te 8820 Torhout
                         Nieuwstraat 32

tegen:

UNIVERSITEIT GENT
woonplaats kiezend te 8310 Brugge
Baron Ruzettelaan 27

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 9 september 2021 en van de beslissing van de institutionele beroepscommissie van de Universiteit Gent van 29 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en de verdere inschrijving van verzoekster in de opleiding ‘Bachelor of science in de Diergeneeskunde’ wordt geweigerd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2021.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Sabien Lust, die verschijnt voor verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is sinds het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of science in de Diergeneeskunde’.

Nadat verzoekster in het academiejaar 2019-2020 voor minder dan de helft van de opgenomen studiepunten een credit verwerft, wordt haar in het raam van de studievoortgangsbewaking een bindende voorwaarde opgelegd, die erin bestaat dat een volgende inschrijving in dezelfde studierichting zal worden geweigerd indien verzoekster in het volgend academiejaar niet voor minstens de helft van de opgenomen studiepunten een credit behaalt.

In het academiejaar 2020-2021 stelt verzoekster een curriculum samen van 61 studiepunten. Na de tweede examenkans heeft verzoekster voor 28 studiepunten een credit behaald. Zij komt daarmee niet tegemoet aan de haar opgelegde bindende voorwaarde, en de verdere inschrijving wordt geweigerd.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Verzoekster stelt tegen de weigering tot inschrijving een beroep in bij de institutionele beroepscommissie van de Universiteit Gent.

Met een beslissing van 29 september 2021 verklaart de institutionele beroepscommissie dat beroep ontvankelijk, doch ongegrond.

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid - voorwerp

Met een e-mail van 15 oktober 2021 deelt verwerende partij mee dat in het beroep dat bij de Raad werd ingesteld nieuwe elementen aan het licht zijn gekomen die hebben geleid tot een heroverweging van de tweede bestreden beslissing, en dat de institutionele beroepscommissie op 15 oktober 2021 heeft besloten de tweede bestreden beslissing in te trekken en verzoekster toe te laten een nieuwe inschrijving te nemen, zij het opnieuw onder bindende voorwaarden.

Verwerende partij stelt dat deze nieuwe beslissing het beroep van verzoekster wellicht zonder voorwerp maakt.

Die conclusie wordt door verzoekster terecht niet tegengesproken.

Het beroep is zonder voorwerp.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 27 oktober 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jean Goossens bestuursrechter – bijzitter

Marleen Verreth bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs eerste secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 5 november 2021

Arrest nr. 7.013 van 5 november 2021 in de zaak 2021/839

In zake: Sophie LEHOUELLEUR
                          Woonplaats kiezend te 75017 Parijs (Frankrijk)
                          Rue Mstislav Rostropovich 82

Tegen: UNIVERSITEIT GENT
                          Woonplaats kiezend te 8310 Brugge
                          Baron Ruzettelaan 27

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft nadien nog stukken overgemaakt.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Sabien Lust die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2015-2016 ingeschreven in de opleiding ‘Master of Science in Statistical Data Analysis’.

Tijdens het academiejaar 2015-2016 heeft verzoekster 30 van de 60 opgenomen studiepunten verworven, wat net voldoende was om geen studievoortgangsmaatregel opgelegd te krijgen. Tijdens het academiejaar 2016-2017 heeft verzoekster 5 van de 25 opgenomen studiepunten

verworven, waardoor ze een bindende voorwaarde kreeg opgelegd. Aangezien ze niet aan deze bindende voorwaarde heeft voldaan in het academiejaar 2017-2018 (slechts 10 van de 25 opgenomen studiepunten verworven), werd haar de verdere inschrijving geweigerd. Deze weigering werd ongedaan gemaakt nadat verzoekster hiertegen intern beroep had ingesteld.

Sinds het academiejaar 2018-2019 moet verzoekster enkel nog slagen voor de masterproef (15 studiepunten). Ze diende die evenwel niet in tijdens het academiejaar 2018-2019, waarna haar de verdere inschrijving opnieuw werd geweigerd. Deze weigering werd opnieuw ongedaan gemaakt door de interne beroepsinstantie.

Ook in het academiejaar 2019-2020 diende verzoekster haar masterproef niet in, waardoor haar de verdere inschrijving opnieuw werd geweigerd. Deze weigering werd nogmaals ongedaan gemaakt door de interne beroepsinstantie.

Tijdens het academiejaar 2020-2021 diende verzoekster haar masterproef evenmin in en werd haar de herinschrijving opnieuw geweigerd. Tegen deze beslissing diende verzoekster een intern beroep in op datum van 13 september 2021.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 29 september 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft integraal kennisgenomen van de argumenten zoals die zijn geformuleerd in het beroepsschrift. Uit een vergelijking van het aantal verworven studiepunten met het aantal opgenomen studiepunten blijkt dat de studente aan de Universiteit Gent een zeer beperkte studievoortgang heeft geboekt en dat de norm die het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) hanteert voor de beoordeling van de vraag of uit de gegevens van het dossier manifest blijkt dat het opleggen van bindende voorwaarden geen positief resultaat zal opleveren, werd overschreden.

De interne beroepsinstantie neemt akte van de argumenten die de studente in het beroepsschrift aanvoert ter rechtvaardiging van het gebrek aan studievoortgang. Zij is evenwel van mening dat die omstandigheden niet van die aard zijn dat ze doen vermoeden dat bindende voorwaarden opleggen wel zinvol is en dat de studievoortgang in het nieuwe academiejaar aanmerkelijk zal verbeteren.

De interne beroepsinstantie somt vervolgens de argumenten op om de weigering te handhaven. Ze merkt op dat de studente ondertussen reeds zes academiejaren is ingeschreven voor haar opleiding en het diploma nog steeds niet heeft behaald. De laatste drie academiejaren behaalde ze zelfs geen enkele credit aangezien ze de masterproef nooit heeft ingediend. De studente heeft bovendien tot driemaal toe een nieuwe kans gekregen, net omdat het om één opleidingsonderdeel (de masterproef) ging, maar ze heeft deze kansen niet benut.

De studente haalt aan dat ze vordering maakt in haar masterthesis en staaft dit met een document van 11 pagina's. Dit kan de interne beroepsinstantie echter onvoldoende overtuigen. Los van de vraag of dit het product is van drie jaar werken aan de masterproef of van haar laatste jaar, dan nog is dit een magere oogst. Waar de studente stelt dat de thesis nauw aanleunt bij haar werk en dat ze binnenkort haar job gaat stopzetten, wijst de interne beroepsinstantie erop dat zij dit niet door enig concreet bewijsstuk staaft. De bewijslast rust nochtans op de partij die de betwisting heeft opgestart.

Het intern beroep wordt om die redenen ongegrond verklaard. De weigering tot inschrijving aan de Universiteit Gent wordt voor het academiejaar 2021-2022 bekrachtigd.

Bij aangetekend schrijven van 4 oktober 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op een schending van het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster verduidelijkt dat ze in 2015 met de masteropleiding is gestart als voltijds student. Vanaf het tweede jaar is ze opnieuw voltijds begonnen werken. Daardoor heeft ze weinig tijd kunnen besteden aan haar masteropleiding. Tijdens het tweede jaar van haar opleiding was ze slechts geslaagd voor één vak, maar na afloop van het derde jaar was ze geslaagd voor alle vakken van de masteropleiding, behalve voor de masterproef. Verzoekster zal tegen het einde van het jaar stoppen met haar huidige functie. Aangezien de opzegtermijn twee maanden bedraagt, zal ze eind oktober haar ontslagbrief aan haar werkgever bezorgen.

Verzoeker benadrukt dat de vaardigheden en het inzicht in statistiek die ze tijdens haar opleiding heeft verworven van essentieel belang is geweest voor de functies die ze heeft uitgeoefend. Als bijlage voegt ze ook de vorderingen in haar masterproef toe alsook e-mailverkeer met haar begeleider van september 2021. Ze stelt dat het onderwerp van haar masterproef dicht bij haar huidige functie ligt en ook relevant is voor de evaluatie van overheidsbeleid. Verzoekster is op basis van haar masterproef ook gestart met het schrijven van een werkdocument, dat in 2018 is gepresenteerd op een evaluatieconferentie in Griekenland. Ze heeft daarnaast ook een abstract ingediend om de eindresultaten van haar masterproef te presenteren in juni 2022 in Denemarken.

Verwerende partij stelt in haar *antwoordnota* dat de bestreden beslissing gebaseerd is op artikel 24, §1 en 2 OER 2020-2021. Artikel 24 OER is op zijn beurt de implementatie en specificatie in het OER van artikel II.246, §1 Codex Hoger Onderwijs. Deze bepaling voorziet aldus twee hypotheses waarin het de universiteitsbesturen is toegelaten om een inschrijving te weigeren. Ze kan een inschrijving weigeren (1) indien voorheen zonder positief resultaat bindende voorwaarden voor de inschrijving worden opgelegd, of (2) indien uit de gegevens van het dossier blijkt dat het opleggen van dergelijke bindende voorwaarden geen positief resultaat zal opleveren.

Verwerende partij merkt op dat de betrokken instelling niet verplicht is om in deze omstandigheden een student te weigeren. Ze kan oordelen dat er voldoende vooruitzichten op verbetering zijn en beslissen om een student ondanks zijn of haar zwakke prestaties in voorgaande academiejaren toch nog in te schrijven. De beslissing om een student al dan niet toch nog te laten inschrijven behoort daarbij tot de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van

de interne beroepsinstantie. De Raad heeft hierop slechts marginaal toezicht en kan een dergelijke beslissing maar vernietigen als zou blijken dat deze kennelijk onredelijk is.

In het voorliggende geval heeft verzoekster de opgelegde bindende voorwaarde niet behaald, wat tot gevolg heeft dat haar inschrijving wordt geweigerd. Ze behaalde bovendien in de afgelopen drie academiejaren een studierendement van 0%, wat kennelijk minder is dan 1/3 van de opgenomen studiepunten (ze nam telkens 15 studiepunten op), en werd ook op die grond geweigerd. De interne beroepsinstantie heeft deze weigering in beroep bevestigd. De interne beroepsinstantie was van oordeel dat het op dit ogenblik geen zin heeft om verzoekster nogmaals toe te laten om in te schrijven onder bindende voorwaarden. Volgens verwerende partij is deze beslissing zeker niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk.

Verwerende partij stelt dat de studievoortgang van verzoekster hoe dan ook erg traag verloopt. Ze had drie academiejaren nodig om voor alle vakken naast de masterproef een credit te behalen (45 studiepunten). Ze nam bovendien de masterproef al zes keer op, maar diende nooit iets in.

In haar intern beroep wees verzoekster erop dat ze sinds het tweede jaar van haar inschrijving voltijds tewerkgesteld is, waardoor ze maar weinig tijd en energie in haar masterproef kon steken. Ze gaf ook aan dat ze voor haar masterproef al een dataset heeft die ze ook heeft opgeschoond en vorm gegeven, en voegde bij haar beroepsschrift een draft waaruit moest blijken dat ze voortgang maakt met de masterproef. Verzoekster stelde ook dat ze haar masterproef nog steeds wenst af te werken en bereid is haar job op te zeggen. Dit heeft de interne beroepsinstantie er evenwel niet van kunnen overtuigen dat het zinvol was om verzoekster nogmaals te laten inschrijven onder bindende voorwaarden. Ze was al drie keer eerder geweigerd en opnieuw ingeschreven onder bindende voorwaarden, maar maakte geen enkele vooruitgang. Daarnaast legde verzoekster geen bewijs voor van haar voornemen om haar job op te zeggen.

Verwerende partij is van mening dat het intern beroep terecht ongegrond werd verklaard. Verzoekster heeft de afgelopen drie jaar telkens een soortgelijke motivering voorgelegd ter ondersteuning van haar vraag om opnieuw te worden ingeschreven, maar ze heeft de kansen die ze kreeg niet benut. Volgens verwerende partij is de draft die ze voorlegt, ter ondersteuning van haar bewering dat ze al vorderingen maakte in haar masterproef, ook al drie opeenvolgende jaren dezelfde. Verzoekster heeft aldus zeker de afgelopen drie academiejaren geen enkele

vordering gemaakt, ondanks de opgelegde bindende voorwaarden. Het is verwonderlijk dat deze bindende voorwaarden geen impact hadden op verzoeksters inzet voor haar studies, nu zij zelf aanhaalt dat ze de vaardigheden en inzichten die ze reeds opdeed met de opleiding goed kan gebruiken op haar werk, en er dus ook alle belang bij heeft om het diploma spoedig te behalen.

Verwerende partij stipt vervolgens aan dat verzoekster zich niet kan blijven verschuilen achter haar werksituatie. Zij kan immers niet blijven ondergaan dat verzoekster voorrang geeft aan haar werk en daarvoor het belang van een correcte studievoortgangsbewaking opzij schuift.

Verder stelt verwerende partij vast dat verzoekster in haar extern verzoekschrift verwijst naar de contacten die ze begin september 2021 had met haar promotor (die er overigens pas zijn gekomen nadat de promotor zelf contact opnam met verzoekster om te horen wat haar verdere intenties waren). Ze merkt ook op dat ze op basis van haar masterproef is begonnen met het schrijven van een werkdocument dat in 2018 is gepresenteerd op een evaluatieconferentie in Griekenland en dat ze een abstract heeft ingediend om de eindresultaten van haar masterproef te presenteren in juni 2022 in Denemarken. Volgens verwerende partij zijn deze argumenten en bijhorende stukken evenwel nieuw en dus onontvankelijk.

Tenslotte wijst verwerende partij erop dat deze weigering tot inschrijving slechts geldt gedurende één academiejaar, met dien verstande dat ze bij elke herinschrijving met een jaar wordt verlengd tot zolang ze niet wordt opgeheven door de interne beroepsinstantie (artikel 24, §8, alinea 3 OER 2021-2022). Dat betekent dat verzoekster bij de start van het academiejaar 2022-2023 opnieuw de (gemotiveerde en met bewijsstukken gestaafde) vraag kan stellen aan de interne beroepsinstantie om opnieuw te worden toegelaten tot inschrijving. Niets belet verzoekster bovendien om ondertussen toch verder te werken aan de masterproef. Als ze daarin vooruitgang maakt, vergroot ze alvast haar kansen om in de toekomst toch opnieuw toelating te krijgen tot inschrijving aan de UGent.

Beoordeling

Artikel 24, § 1 en § 2 OER stelt:

“§1

1° Indien de student voor minder dan 50% van de opgenomen studiepunten credits behaalt, zal bij de eerstvolgende inschrijving voor dezelfde opleiding (ongeacht de taalvariant) een bindende voorwaarde worden opgelegd.

...

3° Wanneer de student vervolgens niet voldoet aan de bovenvermelde voorwaarde, wordt een volgende inschrijving via een diplomadoelcontract voor dezelfde opleiding (ongeacht de taalvariant) of voor het desbetreffende gemeenschappelijk aanloopstuk tot verschillende opleidingen, geweigerd.

§2

De inschrijving aan de UGent wordt geweigerd, ongeacht het contracttype en ongeacht eerder opgelegde – al dan niet nagekomen – bindende voorwaarden, wanneer de student na drie jaren van inschrijving voor minder dan één derde van de gedurende die inschrijvingen opgenomen studiepunten credits heeft verworven.”

Artikel 24, § 9 OER bepaalt verder:

“§9. Tegen het opleggen van bindende voorwaarden alsook tegen weigering tot inschrijving, kan jaarlijks conform artikel 100 beroep worden aangetekend bij de Institutionele Beroepscommissie die omwille van uitzonderlijke omstandigheden de inschrijving alsnog kan toestaan.”

Verzoekster betoogt in essentie dat de bestreden beslissing van de interne beroepsinstantie kennelijk onredelijk is omdat deze ten onrechte oordeelt dat de omstandigheden van verzoekster geen “uitzonderlijke omstandigheden” in de zin van artikel 24, § 9 OER uitmaken.

Verzoekster herhaalt in haar extern verzoekschrift in ruime mate letterlijk wat zij aanvoerde in haar intern beroepsschrift, zonder daarna in te gaan op de beoordeling van deze argumenten door de interne beroepsinstantie. In dat opzicht richt verzoekster haar pijlen enkel op de initiële maatregel van studievoortgangsbewaking, en niet op de beslissing van de interne beroepsinstantie. Het is nochtans enkel de beslissing van de interne beroepsinstantie die het voorwerp uitmaakt van de huidige procedure. In de mate dat verzoekster niet duidelijk maakt waarom deze bestreden beslissing onwettig zou zijn, zijn haar middelonderdelen onontvankelijk.

Indien verzoekster de intentie zou hebben om de Raad haar interne beroepsargumenten opnieuw inhoudelijk te laten beoordelen, herinnert de Raad eraan dat het hem niet toevalt om zijn beoordeling in de plaats te stellen van deze van de onderwijsinstelling. Zulks valt krachtens artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs buiten ’s Raads bevoegdheid. De Raad vermag enkel na te gaan of de bestreden beslissing in overeenstemming is met enerzijds de formele

voorschriften die erop van toepassing zijn en anderzijds de beginselen van behoorlijk bestuur. In dat licht kan de Raad een verzoekende partij niet beschermen tegen strenge beslissingen, enkel tegen onwettige.

Voor zover de Raad dit middel zou moeten begrijpen alsof verzoekster aanvoert dat de beoordeling van de beroepsargumenten in de bestreden beslissing onredelijk zou zijn, maakt verzoekster alvast niet concreet duidelijk *waarom* deze beoordeling onredelijk zou zijn. Ten overvloede, op het eerste gezicht komt het de Raad voor dat deze beoordeling de grenzen van de redelijkheid niet te buiten gaat, gelet op de volgende vaststellingen:

- Verzoekster heeft de masterproef al zesmaal opgenomen, maar heeft tot op heden nog nooit iets ingediend;
- De interne beroepsinstantie heeft verzoekster al drie opeenvolgende academiejaren opnieuw toestemming gegeven om zich onder bindende voorwaarden toch in te schrijven in dezelfde opleiding, op basis van gelijkaardige argumentatie van verzoekster, zodanig dat zij alsnog de masterproef kon indienen. Verzoekster heeft deze drie kansen evenwel telkens onbenut gelaten;
- Tot op heden heeft verzoekster in totaal 11 bladzijden aan tekst voor de masterproef ingediend (zie stuk 2 van het administratief dossier). De versie van 2021 telt slechts enkele alinea's meer dan de versie van 2019 (zie stuk 5 van het administratief dossier) en er is daarnaast nog één tabel met cijfergegevens toegevoegd. De interne beroepsinstantie geeft terecht aan dat deze voortuitgang onvoldoende is. Hieruit kan in de ogen van de Raad inderdaad afgeleid worden dat het opleggen van bindende voorwaarden tot op heden niet zinvol is gebleken.

Verzoekster voert voor de Raad nogmaals aan dat zij aan het einde van het jaar haar huidige job zal opzeggen, en zij verwijst daarbij naar een website waaruit blijkt dat zij dan een opzegtermijn van twee maanden moet respecteren. Niet alleen herneemt verzoekster in essentie hiermee louter wat zij aanvoerde in haar intern beroepsschrift, dit vormt nog steeds geen concreet bewijs dat verzoekster ook effectief ontslag zal nemen en zich zal toeleggen op haar masterproef. Verzoekster toont met andere woorden nog steeds niet aan dat de omstandigheden waarin zij zich bevindt wezenlijk zullen veranderen in de nabije toekomst. De beoordeling van

de interne beroepsinstantie, dat verzoekster geen bewijs bijbrengt van haar voornemen om haar job op te zeggen en zich meer toe leggen op de masterproef, is bijgevolg niet onredelijk.

Vervolgens wijst verzoekster op e-mailverkeer met haar promotor van 9 en 10 september 2021, waarin het gaat over het herdefiniëren van de masterproef. De Raad stelt vast dat dit e-mailverkeer dateert van vóór het instellen van het intern beroep (13 september 2021), maar dat verzoekster heeft nagelaten hiervan melding te maken in haar intern beroepsschrift. Artikel II.294, § 2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt:

“De student kan in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.”

Verzoekster kan de interne beroepsinstantie niet verwijten geen rekening te hebben gehouden met dit argument en dit e-mailverkeer, wanneer zij daarvan geen melding heeft gemaakt in haar intern beroepsschrift. Dit argument en de stukken die erbij horen zijn nieuw en bijgevolg onontvankelijk.

Hetzelfde geldt voor de stukken met betrekking tot de conferentie die verzoekster in 2018 bijwoonde en met betrekking tot de evaluatieconferentie in juni 2022, waar zij de resultaten van haar masterproef wenst te presenteren. Hiervan maakt verzoekster geen melding in haar intern beroepsschrift, hoewel zij daartoe in de mogelijkheid was.

Het middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke

kamervoorzitter

Jean Goossens

bestuursrechter – bijzitter

Sigrid Pauwels bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door
Gilles Fourneau secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.014 van 5 november 2021 in de zaak 2021/842

In zake: Wouter SYMONS
                         Woonplaats kiezend te 2860 Sint-Katelijne-Waver
                         Berkelei 13

Tegen: THOMAS MORE KEMPEN
                         bijgestaan en vertegenwoordigd door
                         advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
                         kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
                         Borsbeeksebrug 36 bus 4
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 6 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft nadien nog een bijkomend stuk ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Peeters die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de agro- en biotechnologie’.

Aangezien de studie-efficiëntie van verzoeker lager is dan 30%, wordt hij geweigerd voor de desbetreffende opleiding voor het academiejaar 2021-2022, en ook voor alle

opleidingsonderdelen van de opleiding onder creditcontract of examencontract. De weigering tot herinschrijving geldt voor de eerstvolgende drie academiejaren.

Verzoekende partij stelde op datum van 15 september 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 29 september 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat de student vage argumenten geeft “dat hij enorm veel tegenslagen had op korte tijd” en dat hij nu wel eindelijk zijn zaakjes terug op orde heeft, zonder te concretiseren en zonder bewijsmateriaal om zijn beweringen te ondersteunen. De interne beroepsinstantie oordeelde dat die argumenten onvoldoende aantonen waarom de beslissing van de examencommissie onterecht zou zijn.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 4 oktober 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 6 oktober 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker benadrukt dat hij, gezien zijn leeftijd, heel bewust ervoor gekozen heeft om te studeren, maar dat er zich enkele onverwachte omstandigheden hebben voorgedaan. Verzoeker stelt dat hij na een relatiebreuk in oktober 2020 in een financieel problematische situatie is beland, waardoor hij geen tijd meer had voor zijn studies. Deze problematiek in combinatie met de tweede lockdown, opgelegd ten gevolge van COVID-19, had bij verzoeker een negatieve impact op zijn mentaal welzijn, met suïcidale gedachten tot gevolg. Verzoeker verduidelijkt dat hij erin geslaagd is dit te boven te komen, maar dat is helaas ten koste van zijn studies gegaan. Tot slot benadrukt verzoeker dat hij enorm gemotiveerd is om zijn opleiding alsnog succesvol af te ronden.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat de argumenten van verzoeker als dusdanig niet werden opgeworpen voor de interne beroepscommissie. Volgens verwerende partij moeten die argumenten dan ook worden afgewezen als onontvankelijk aangezien zij niet voor het eerst kunnen worden opgeworpen voor de Raad.

In ieder geval zijn de argumenten van verzoeker volgens verwerende partij ongegrond. Zij benadrukt dat zij alle begrip toont voor de moeilijke situatie van verzoeker, maar dat de persoonlijke omstandigheden van verzoeker niet achteraf kunnen worden ingeroepen indien er niet vooraf melding van werd gemaakt. Verwerende partij meent dat zij voldoende kanalen aanbiedt om melding te maken van moeilijke persoonlijke omstandigheden zodat er in de mate van het mogelijke rekening kan mee worden gehouden. Volgens verwerende partij spreekt het voor zich dat een student de instelling formeel, tijdig en voldoende gedetailleerd moet inlichten over een eventuele overmachtssituatie opdat er van de instelling verlangd kan worden dat er rekening mee wordt gehouden.

Bovendien stelt verwerende partij dat verzoeker er niet in slaagt om aan de hand van overtuigende en concrete bewijzen aan te tonen dat hij door zijn moeilijke thuissituatie een te lage studie-efficiëntie heeft behaald. De student die een middel opwerpt, draagt echter de bewijslast en dient dit voldoende concreet aan te tonen.

Tot slot stelt verwerende partij dat verzoeker evenmin concreet aantoont dat de persoonlijke omstandigheden, voor zover ze zijn studieresultaat negatief zouden beïnvloed hebben, dusdanig verbeterd zijn dat verzoeker nu wel succesvol zijn studies zou kunnen afronden.

Beoordeling

Voor zover verzoeker de bedoeling heeft om de Raad opnieuw inhoudelijk te laten oordelen over zijn beroep tegen de weigering tot herinschrijving, herinnert de Raad aan zijn vaste rechtspraak die stelt dat hij zijn beoordeling over de studievoortgang van een student niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van de onderwijsinstelling, maar dat hij enkel kan nagaan of de bestreden beslissing niet onregelmatig tot stand is gekomen en of deze niet onredelijk is. Deze appreciatiebevoegdheid van de Raad is niet anders wat een studievoortgangsbeslissing inzake het weigeren van een inschrijving betreft.

Artikel II.294, § 2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt:

“De student kan in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.”

Samen met verwerende partij stelt de Raad vast dat verzoeker in de gelegenheid was om de argumenten, die hij ontwikkelt in zijn verzoekschrift, al aan te voeren in zijn intern beroepschrift, maar dat hij dit heeft nagelaten. De Raad moet op grond van de stukken waarop hij vermag acht te slaan immers vaststellen dat verzoeker in zijn intern beroep geen middel heeft opgeworpen waarbij hij gewag maakt van zijn relatiebreuk, zijn financiële toestand, de lockdown en zijn suïcidale gedachten die als gevolg daarvan zijn ontstaan. Nochtans was hij hiertoe wel in de mogelijkheid, zoals hij zelf aangeeft in zijn verzoekschrift.

Hoewel de Raad begrip kan opbrengen voor de moeilijke situatie waarin verzoeker zich bevond en het mogelijk effect daarvan op zijn studievoortgang, kan verzoeker de interne beroepsinstantie bezwaarlijk verwijten geen rekening te hebben gehouden met zijn omstandigheden, wanneer hij de interne beroepsinstantie niet heeft ingelicht over deze omstandigheden. Hetzelfde geldt voor het doktersattest betreffende zijn psychische problematiek, dat verzoeker heeft neergelegd bij de Raad nadat verwerende partij een

antwoordnota indiende. Verzoeker kan de interne beroepsinstantie niet verwijten daarmee geen rekening te hebben gehouden, aangezien hij dit doktersattest niet heeft voorgelegd tijdens de interne beroepsprocedure. Daarnaast is de Raad, zoals hoger gesteld, onbevoegd om voor het eerst van dit stuk kennis te nemen en op basis daarvan inhoudelijk te beoordelen of verzoeker heringeschreven kan worden. Daarmee zou de Raad immers in de plaats treden van de hogeronderwijsinstelling, hetgeen hem decretaal niet is toegestaan.

Het middel is nieuw en bijgevolg onontvankelijk in de zin van artikel II.294, § 2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs.

Het middel is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot

vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.015 van 5 november 2021 in de zaak 2021/844

In zake: Emilie MOERMAN
Woonplaats kiezend te 8630 Veurne
Zoutenaaiestraat 17

Tegen: UNIVERSITEIT GENT
Woonplaats kiezend te 8310 Brugge
Baron Ruzettelaan 37

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 6 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Sabien Lust die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2019-2020 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of Science in de criminologische wetenschappen’.

Aangezien verzoekster tijdens het academiejaar 2020-2021 niet voldeed aan de opgelegde bindende voorwaarde, werd haar de verdere inschrijving voor deze opleiding geweigerd.

Verzoekende partij stelde op datum van 14 september 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 29 september 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft integraal kennisgenomen van de argumenten zoals die zijn geformuleerd in het beroepsschrift. Uit een vergelijking van het aantal verworven studiepunten met het aantal opgenomen studiepunten blijkt dat de studente aan de Universiteit Gent een zeer beperkte studievoortgang heeft geboekt en dat de norm die het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) hanteert voor de beoordeling van de vraag of uit de gegevens van het dossier manifest blijkt dat het opleggen van bindende voorwaarden geen positief resultaat zal opleveren, werd overschreden.

De interne beroepsinstantie neemt akte van de argumenten die de studente in het beroepsschrift aanvoert ter rechtvaardiging van het gebrek aan studievoortgang. Zij is evenwel van mening dat die omstandigheden niet van die aard zijn dat ze doen vermoeden dat bindende voorwaarden opleggen wel zinvol is en dat de studievoortgang in het nieuwe academiejaar aanmerkelijk zal verbeteren.

De interne beroepsinstantie heeft begrip voor de persoonlijke situatie van de studente, maar stelt vast dat ze ondanks haar inspanningen om aan de examens deel te nemen, geen goede resultaten behaalt. Zo heeft ze over beide academiejaren heen aan alle examenkansen, op één na, deelgenomen en grotendeels slechte resultaten behaald. De studente heeft over twee academiejaren heen maar voor 30 studiepunten aan credits verworven, en heeft ondanks haar bindende voorwaarden in het voorbije academiejaar slechts een studievoortgang van 30% behaald.

De interne beroepsinstantie heeft bij haar beslissing om de weigering te handhaven de bewijsstukken betrokken die de studente heeft opgestuurd. Zij kan aannemen dat het verlies van haar neef emotioneel lastig was in combinatie met de tweedekansexamenperiode, maar zij kan er niet omheen dat de studente gedurende haar twee academiejaren aan de UGent globaal genomen geen goede examenresultaten kan voorleggen, een enkele uitzondering niet te na gesproken. Dit sterkt de interne beroepsinstantie in haar overtuiging dat de omstandigheden die

de studente aanhaalt niet volledig het gebrek aan studievoortgang kunnen rechtvaardigen en dat de studie criminologische wetenschappen aan de UGent op dit ogenblik niet de juiste keuze is voor de studente.

Het intern beroep wordt om die redenen ongegrond verklaard. De weigering tot inschrijving voor de opleiding ‘Bachelor of Science in de criminologische wetenschappen’ aan de Universiteit Gent wordt voor het academiejaar 2021-2022 bekrachtigd.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 30 september 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 6 oktober 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – de antwoordnota van verwerende partij

In de procedurekalender die op 13 oktober 2021 aan verwerende partij is overgemaakt, is de uiterste datum voor de neerlegging van de antwoordnota bepaald op 20 oktober 2021.

Nadat de Raad verwerende partij op 21 oktober 2021 attent heeft gemaakt op de verstrekken deadline, heeft zij met een e-mail van diezelfde dag een antwoordnota en administratief dossier overgemaakt.

Artikel II.302, §3, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een buiten de gestelde termijn aan de Raad overgemaakte nota uit de verdere procedure wordt geweerd. Het betreft een bindend voorschrift ten aanzien waarvan de Raad niet over een appreciatiebevoegdheid beschikt.

De antwoordnota van verwerende partij wordt uit de debatten geweerd.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stipt aan dat zij in het academiejaar 2019-2020 is gestart met de opleiding criminologie, wat een grote aanpassing vergde. In 2020 startte vervolgens de coronapandemie, waardoor het niet meer mogelijk was om de lessen in de aula te volgen en ook het contact met de medestudenten wegviel. Als eerstejaarsstudent was het moeilijk om de juiste ondersteuning te krijgen. Tijdens de zomer van 2020 kon verzoekster opnieuw contact leggen met medestudenten, wat zich ook heeft vertaald tijdens de tweede zittijd: ze was geslaagd voor twee vakken.

Het academiejaar 2020-2021 was vergelijkbaar met het jaar voordien aangezien de pandemie nog niet voorbij was. Toch heeft verzoekster dat jaar 30% vooruitgang geboekt. In de zomer van 2021, vlak vóór de tweede zittijd, heeft haar neef evenwel zelfmoord gepleegd. Verzoekster had een hele goede band met hem en ze kon zich daardoor niet concentreren op de komende examens. Verzoekster is ervan overtuigd dat zij in een normaal academiejaar een goede prestatie zou kunnen leveren.

Beoordeling

Artikel 24, § 1 OER stelt:

“1° Indien de student voor minder dan 50% van de opgenomen studiepunten credits behaalt, zal bij de eerstvolgende inschrijving voor dezelfde opleiding (ongeacht de taalvariant) een bindende voorwaarde worden opgelegd.

...

3° Wanneer de student vervolgens niet voldoet aan de bovenvermelde voorwaarde, wordt een volgende inschrijving via een diplomadoelcontract voor dezelfde opleiding (ongeacht de taalvariant) of voor het desbetreffende gemeenschappelijk aanloopstuk tot verschillende opleidingen, geweigerd.”

Artikel 24, § 9 OER bepaalt verder:

“§9. Tegen het opleggen van bindende voorwaarden alsook tegen weigering tot inschrijving, kan jaarlijks conform artikel 100 beroep worden aangetekend bij de Institutionele

Beroepscommissie die omwille van uitzonderlijke omstandigheden de inschrijving alsnog kan toestaan.”

Verzoekster betoogt in essentie dat de bestreden beslissing van de interne beroepsinstantie kennelijk onredelijk is omdat deze ten onrechte oordeelt dat de omstandigheden van verzoekster geen “uitzonderlijke omstandigheden” in de zin van artikel 24, § 9 OER uitmaken.

Verzoekster voert aan dat zij juist voor de derde examenperiode van het academiejaar 2020-2021 werd geconfronteerd met de zelfmoord van haar neef en dat zij zich hierdoor helemaal niet kon concentreren op de komende examens. De interne beroepsinstantie zou in de bestreden beslissing het redelijkheidsbeginsel schenden door de herinschrijving te weigeren, ondanks deze omstandigheden.

In dat kader herinnert de Raad eraan dat het hem niet toevalt om zijn beoordeling in de plaats te stellen van deze van de onderwijsinstelling. Zulks valt krachtens artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs buiten ’s Raads bevoegdheid. De Raad vermag enkel na te gaan of de bestreden beslissing in overeenstemming is met enerzijds de formele voorschriften die erop van toepassing zijn en anderzijds de beginselen van behoorlijk bestuur. In dat licht kan de Raad een verzoekende partij niet beschermen tegen strenge beslissingen, enkel tegen onwettige.

Een strenge invulling door de hogeronderwijsinstelling van haar discretionaire bevoegdheid kan immers niet noodzakelijk worden gelijkgesteld met de onredelijke uitoefening ervan. Appreciatievrijheid veronderstelt de mogelijkheid van verschillende zienswijzen die elk niet onredelijk zijn. Het redelijkheidsbeginsel is slechts geschonden wanneer de hogeronderwijsinstelling een beslissing neemt die dermate afwijkt van een normaal beslissingspatroon, dat het niet denkbaar is dat een andere zorgvuldig handelende hogeronderwijsinstelling in dezelfde omstandigheden tot die beslissing zou komen (zie RvS 8 september 2020, nr. 248217, Fannes).

De Raad neemt aan dat de zelfmoord van de neef van verzoekster in de zomer van 2021 een grote impact heeft gehad op verzoekster en dat zij zich daardoor minder goed heeft kunnen concentreren op haar examens in de derde examenperiode van het academiejaar 2020-2021. Evenwel stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie dit gegeven wel degelijk erkent en betrekt in haar besluitvorming. Toch oordeelt de interne beroepsinstantie dat de zelfmoord van

verzoeksters neef in de zomer van 2021 en de gevolgen daarvan op verzoekster niet de oorzaak kunnen zijn van *twee academiejaren* van onvoldoende studierendement, te weten 2019-2020 en 2020-2021. Deze omstandigheid kan, aldus de bestreden beslissing, niet volledig het gebrek aan studievoortgang rechtvaardigen. Verzoekster toont niet aan waarom deze beoordeling van de interne beroepsinstantie kennelijk onredelijk zou zijn, maar beperkt zich tot het herhalen van wat zij al liet gelden op intern beroep. De bestreden beslissing is in dit kader niet onredelijk in de ogen van de Raad.

In haar extern verzoekschrift poogt verzoekster vervolgens om haar beperkt studierendement in de academiejaren 2019-2020 en 2020-2021 verder te verklaren. Meer bepaald laat zij gelden dat haar lage cijfers in de eerste examenperiode van het academiejaar 2019-2020 veroorzaakt zijn door het feit dat zij net gestart was met de opleiding criminologie en dat dit van haar een aanpassing vergde. Daarnaast voert zij de specifieke omstandigheden ten gevolge van de COVID-pandemie aan als verklaring voor haar beperkt studierendement vanaf 2020 tot het einde van het academiejaar 2020-2021.

Verzoekster was in de mogelijkheid om deze argumenten al aan te voeren in haar intern beroepschrift, maar heeft dit nagelaten. Bijgevolg kan verzoekster de interne beroepsinstantie niet verwijten daarmee geen rekening te hebben gehouden.

Artikel II.294, § 2, *in fine* Codex Hoger Onderwijs bepaalt:

“De student kan in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.”

Verzoekster kan deze middelonderdelen niet voor het eerst aanvoeren in de externe procedure voor de Raad. Deze middelonderdelen zijn nieuw en dus onontvankelijk.

Geheel ten overvloede stipt de Raad aan dat het aanvatten van een nieuwe studie in het hoger onderwijs een aanpassing vergt van elke eerstejaarsstudent en dat verzoekster hiermee op het eerste gezicht geen concrete omstandigheden lijkt aan te voeren die een nieuwe herinschrijving zouden kunnen rechtvaardigen. Eveneens geheel ten overvloede merkt de Raad op dat verzoekster wel beweert dat het tijdens de pandemie heel moeilijk was om de “juiste

ondersteuning” te krijgen bij zowel lesgevers als medestudenten en dat zij voor een stuk aan haar lot werd overgelaten, maar dat verzoekster niet uitlegt welke ondersteuning dan concreet ontbrak en hoe dat haar studierendement heeft beïnvloed. Zij brengt hiervan geen bewijs bij.

Het middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.016 van 5 november 2021 in de zaak 2021/847

In zake: Erdem INCE
Woonplaats kiezend te 2180 Ekeren
Weegbreelaan 40

Tegen: UNIVERSITEIT GENT
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Sint-Pietersnieuwstraat 25

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 6 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 9 september 2021 waarbij aan verzoekende partij een weigering tot herinschrijving voor de opleiding ‘Master of Science in de bio-ingenieurswetenschappen: levensmiddelenwetenschappen en voeding’ voor het academiejaar 2021-2022 werd opgelegd en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 30 september 2021 [bedoeld wordt: 29 september 2021] waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Sabien Lust die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Master of Science in de bio-ingenieurswetenschappen: levensmiddelenwetenschappen en voeding’.

Aangezien verzoeker tijdens het academiejaar 2020-2021 niet voldeed aan de hem opgelegde bindende voorwaarde, werd hem de herinschrijving in het academiejaar 2021-2022 in deze opleiding geweigerd.

Verzoekende partij stelde op datum van 10 september 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 29 september 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft integraal kennisgenomen van de argumenten zoals die zijn geformuleerd in het beroepsschrift. Uit een vergelijking van het aantal verworven studiepunten met het aantal opgenomen studiepunten blijkt dat de student aan de Universiteit Gent een zeer beperkte studievoortgang heeft geboekt en dat de norm die het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) hanteert voor de beoordeling van de vraag of uit de gegevens van het dossier manifest blijkt dat het opleggen van bindende voorwaarden geen positief resultaat zal opleveren, werd overschreden.

De interne beroepsinstantie neemt akte van de argumenten die de student in het beroepsschrift aanvoert ter rechtvaardiging van het gebrek aan studievoortgang. Zij is evenwel van mening dat die omstandigheden niet van die aard zijn dat ze doen vermoeden dat bindende voorwaarden opleggen wel zinvol is en dat de studievoortgang in het nieuwe academiejaar aanmerkelijk zal verbeteren.

De interne beroepsinstantie somt vervolgens de argumenten op om de weigering te handhaven. Zo stelt ze vast dat de student moeite doet om aan de meeste examenkansen deel te nemen, maar over het algemeen lage cijfers behaalt. Daarnaast haalt hij COVID-19 aan, maar hij geeft daarbij niet volledig aan of en hoe dit zijn studies zou kunnen hebben beïnvloed. De interne beroepsinstantie wijst erop dat COVID-19 voor alle studenten een uitzonderlijke situatie was en dat de student geen bijzondere omstandigheden aanhaalt die hem van de andere studenten zou kunnen onderscheiden en waaruit zou blijken dat de gevolgen van de coronacrisis voor hem dermate zwaarder en uitzonderlijker waren dat ze de institutionele beroepscommissie ertoe zouden moeten brengen de weigering tot inschrijving op te heffen.

Verder kan de interne beroepsinstantie begrijpen dat de functiebeperking van de student een impact kan hebben op zijn studies, maar zij stelt vast dat de student een bijzonder statuut heeft met de nodige faciliteiten. Dit moet hem in staat stellen om net als alle andere studenten de eindcompetenties van de verschillende opleidingsonderdelen te behalen. De interne beroepsinstantie merkte bovendien op dat de student zijn argumenten niet met enig concreet bewijsstuk staaft, hoewel de bewijslast rust op de partij die de betwisting heeft opgestart. Bovendien blijkt uit e-mailcorrespondentie met de ombudsdienst dat de student hierop uitdrukkelijk gewezen werd.

Het intern beroep wordt om die redenen ongegrond verklaard. De weigering tot inschrijving voor de opleiding ‘Master of Science in de bio-ingenieurswetenschappen: levensmiddelenwetenschappen en voeding’ aan de Universiteit Gent wordt voor het academiejaar 2021-2022 bekrachtigd.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 30 september 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 6 oktober 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – afstand

Per e-mail van 13 oktober 2021 deelt verzoeker mee dat hij “met dit schrijven [] dit verzoek tot beroep [wil] annuleren, omdat de raad de beslissing heeft herzien, waarna ik – student [...] – me terug mocht inschrijven aan de Universiteit Gent. Hierdoor is dit extern beroep uiteraard zonder voorwerp geworden.”.

De Raad begrijpt dit als een afstand van beroep. Hij ziet geen redenen om deze afstand niet toe te kennen.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.017 van 5 november 2021 in de zaak 2021/854

In zake: Emeka UCHENDU
Woonplaats kiezend te 3010 Kessel-Lo
Gelijkheidstraat 5

Tegen: THOMAS MORE KEMPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve Bachelor in het secundair onderwijs’.

Verzoeker kreeg op het einde van het academiejaar 2019-2020 een bindend studieadvies, waardoor hij in het academiejaar 2020-2021 60% studie-efficiënte moest behalen. Aangezien verzoeker niet heeft voldaan aan de opgelegde bindende voorwaarde, wordt hij geweigerd voor de desbetreffende opleiding vanaf het academiejaar 2021-2022, gedurende de eerstvolgende drie academiejaren.

Verzoekende partij stelde op datum van 16 september 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 29 september 2021 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt dat de klacht van de student niet voldoet aan de vereisten zoals gesteld in art. II.283 van de Codex Hoger Onderwijs, waarin wordt bepaald dat een intern beroep slechts ontvankelijk is indien het binnen de 7 dagen na de bekendmaking van de resultaten wordt ingediend. De student heeft zijn studieresultaten op 7 september 2021 ontvangen en heeft een beroep ingediend op 16 september 2021. De beroepstermijn werd daarbij overschreden, zodat het intern beroep niet ontvankelijk is.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 1 oktober 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 oktober 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het extern beroep niet regelmatig is ingesteld. Overeenkomstig artikel II.294, §2 lid 2 Codex Hoger Onderwijs moet het verzoekschrift worden gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman. Verwerende partij merkt op dat het extern beroep geen handtekening bevat van

verzoeker (noch van zijn raadsman), zodat het extern beroep als onontvankelijk moet worden afgewezen.

Verzoeker gaat hierop in zijn *wederantwoordnota* niet in.

Beoordeling

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoekers verzoekschrift niet is ondertekend.

De exceptie is gegrond. Het beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Gilles Fourneau

secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.020 van 5 november 2021 in de zaak 2021/874

In zake: xxx

Bijgestaan en vertegenwoordigd door
de heer Hamza Sulaiman Ahmed
Wonende te 9000 Gent
Désiré Fiévéstraat 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: UNIVERSITEIT GENT
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Sint-Pietersnieuwstraat 25

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 oktober 2021 waarbij het intern beroep van verzoeker gegrond werd verklaard en hij opnieuw de toelating kreeg om in te schrijven in het academiejaar 2021-2022, zij het onder bindende voorwaarden.

II. Verloop van de rechtspleging

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Sabien Lust die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of Science in de industriële wetenschappen’.

Na afloop van het academiejaar 2020-2021 wordt hij geweigerd om zich opnieuw in te schrijven voor deze opleiding in het academiejaar 2021-2022.

Verzoekende partij stelde een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 4 oktober 2021 werd het intern beroep gegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft integraal kennisgenomen van de argumenten zoals die zijn geformuleerd in het beroepsschrift. Uit een vergelijking van het aantal verworven studiepunten met het aantal opgenomen studiepunten blijkt dat de student aan de Universiteit Gent een beperkte studievoortgang heeft geboekt.

De interne beroepsinstantie neemt akte van de argumenten die de student in het beroepsschrift aanvoert ter rechtvaardiging van het gebrek aan studievoortgang. Na consultatie geeft zij de student de toelating om in te schrijven voor het academiejaar 2021-2022. De bindende voorwaarden blijven behouden voor de opleiding waarin de student ingeschreven was in het academiejaar 2020-2021, zoals opgelegd conform artikel 24, §1 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) 2021-2022.

De beslissing om de weigering op te heffen is ingegeven door het feit dat de student op dit ogenblik goed geheroriënteerd lijkt en de interne beroepsinstantie de student deze kans wil gunnen.

Het intern beroep wordt gegrond verklaard. De student kan zich terug onder bindende voorwaarden inschrijven in het academiejaar 2021-2022.

Bij aangetekend schrijven van 7 oktober 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid - afstand

Per e-mail van 19 oktober 2021 deelt de raadsman van verzoeker mee dat de interne beroepsinstantie de bindende voorwaarde heeft opgeheven, zodat het voorliggende beroep zonder voorwerp is geworden. Hij vraagt dat de Raad akte verleent van de afstand van het geding.

De Raad ziet geen redenen om de gevraagde afstand niet toe te kennen.

V. Anonymisering

In dezelfde e-mail van 19 oktober 2021 vraagt de raadsman van verzoeker om de anonimisering van het arrest bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op dit verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad stelt de afstand vast.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 5 november 2021

Arrest nr. 7.018 van 5 november 2021 in de zaak 2021/597

In zake: Amirreza MOHABBAT
Woonplaats kiezend te 1030 Brussel
Paleizenstraat 116

Tegen: KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
Woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 17 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en de heer Antoon Boon, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding 'Master of Architecture'.

Voor het opleidingsonderdeel 'Project Automne territoire', dat hij in het kader van een Erasmusprogramma volgde, bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8 op 20. Dit resultaat werd op 12 maart 2021 bekendgemaakt.

Op 25 juni 2021 heeft de examencommissie beslist om verzoeker toch geslaagd te verklaren voor de masteropleiding, en dus om uitzonderlijke tolerantie toe te kennen voor het onvoldoende resultaat voor het opleidingsonderdeel ‘Project Automne territoire’.

Verzoekende partij stelde op datum van 9 september 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 17 september 2021 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stipt vooreerst aan dat de beslissing van de examencommissie van 25 juni 2021 om de student te laten afstuderen met het masterdiploma en dus het tekort voor het opleidingsonderdeel ‘Project Automne territoire’ te tolereren, werd genomen overeenkomstig artikel 91 van het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: OER). Overeenkomstig datzelfde artikel kan een student die het niet eens is met een dergelijke beslissing om tolerantiekrediet te gebruiken, dit meedelen binnen de 5 kalenderdagen.

De interne beroepsinstantie merkt verder op dat tegen een dergelijke beslissing ook intern beroep kon worden ingesteld binnen een termijn van 7 kalenderdagen na de bekendmaking van de examenresultaten (overeenkomstig artikel 104 van het OER). Aangezien de student zijn klacht pas heeft ingediend op 9 september 2021, is het intern beroep niet ontvankelijk.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 17 september 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 september 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad eerder reeds heeft overwogen inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999- 00, 850).

De vraag of verzoekende partij op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoeker verwijst naar verwarring door tegenstrijdige informatie van de faculteit Bouwkunde als voornaamste reden waarom hij het beroep niet binnen de voorziene termijn heeft aangetekend. De faculteit had volgens hem verzekerd dat hij het opleidingsdeel waarvoor hij een onvoldoende behaalde aan een gastuniversiteit, in het kader van een

uitwisselingsprogramma, zou moeten hernemen aan de KU Leuven in een ander academisch semester. Op basis daarvan concludeerde verzoeker dat hij automatisch ingeschreven was voor een nieuw academisch semester aan de KU Leuven. Verzoeker geloofde dat hij het opleidingsonderdeel opnieuw moest afleggen en hij ging er niet vanuit dat hij werd aangezien als afgestudeerde student. Voor verzoeker is het cruciaal dit opleidingsonderdeel te hernemen om zo een hoger resultaat te kunnen behalen omdat dit anders een last zal blijven in zijn academische en professionele carrière. Verzoeker is van mening dat hij onvoldoende ingelicht is over de werkelijke beslissing en de mogelijkheid tot beroep, waardoor zijn intern beroep te laat werd ingediend.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij omtrent de volgens verzoeker “tegenstrijdige informatie” op dat verzoeker per e-mail informatie ontving over het algemene principe omtrent de bevoegdheden van de gastuniversiteit en thuisuniversiteit in het kader van een uitwisselingsprogramma. Bovendien werd in die e-mail verwezen naar de criteria tot slagen voor de masteropleiding (artikel 81 OER) en naar de mogelijkheid van de examencommissie om een uitzonderlijke tolerantie toe te kennen. Verwerende partij ziet dan ook niet in op welke wijze deze informatie incorrect of tegenstrijdig zou zijn.

Indien verzoeker het desbetreffende opleidingsonderdeel wou hernemen, moest hij dit laten weten binnen de 5 dagen nadat de examencommissie beslist had om hem te laten slagen voor de masteropleiding. Verzoeker had volgens verwerende partij ook beroep kunnen aantekenen tegen de beslissing van de examencommissie. Zij verwijst hiervoor naar het studievoortgangsdossier dat verzoeker werd bezorgd op 25 juni 2021 en waarmee hij hierover duidelijk geïnformeerd werd. Volgens verwerende partij kan het beroep dat zij op 9 september 2021 van verzoeker heeft ontvangen dan ook enkel als laattijdig, en dus onontvankelijk, worden beschouwd.

Verwerende partij wijst er nog op dat, indien verzoeker meent dat kennis en inzichten uit het opleidingsonderdeel “Project Automne territoire” essentieel zijn voor zijn toekomstige academische en professionele carrière, hij zich uiteraard via een creditcontract kan inschrijven voor een analoog opleidingsonderdeel aan de KU Leuven.

Beoordeling

De Raad onderzoekt of de interne beroepsinstantie het beroep van verzoekende partij terecht als niet ontvankelijk heeft beschouwd.

De Raad stelt vast dat de termijn voor het instellen van het intern beroep op dwingende wijze is geregeld door de decreetgever in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs. Het betreft een vervaltermijn. Een laattijdig intern beroep is derhalve onontvankelijk. Gezien het een regel van openbare orde betreft, onderzoekt de Raad dit desnoods ook ambtshalve.

In casu betreft het voorwerp een examenbeslissing (om verzoeker, ondanks een tekort, geslaagd te verklaren voor de masteropleiding) en gaat de vervaltermijn van zeven kalenderdagen in de dag na de proclamatie, d.i. de bekendmaking van de resultaten. Uit het dossier blijkt dat de bekendmaking van de examenresultaten *in casu* op 25 juni 2021 is gebeurd (zie stuk 3 van verwerende partij). De Raad stelt vast dat op de mededeling van de puntenlijst (zie stuk 3 van verwerende partij) de noodzakelijke beroepsmodaliteiten zijn meegedeeld, zodat de beroepstermijn effectief aanvangt de dag na de bekendmaking van de examenresultaten, wat *in casu* op 26 juni 2021 is.

De uiterste datum om een tijdig intern beroep in te stellen was derhalve vrijdag 2 juli 2021. Verzoeker diende zijn intern beroep pas in op 9 september 2021 (zie stuk 4 van verwerende partij). De Raad moet derhalve concluderen dat het beroep *prima facie* niet tijdig werd ingesteld.

De Raad onderzoekt vervolgens in welke mate er *in casu* sprake kan zijn van een overmachtssituatie die de laattijdigheid van de indiening van het beroep kan verschonen.

Dat verzoeker tegenstrijdige informatie zou hebben gekregen en ervan uitging dat hij automatisch ingeschreven was om het desbetreffende opleidingsonderdeel te hernemen in een nieuw academisch semester, kan de laattijdige indiening van het intern beroep naar het oordeel van de Raad niet verschonen. Uit het dossier blijkt immers duidelijk dat verzoeker per e-mail van 24 februari 2021 werd gewezen op de mogelijkheid die de examencommissie heeft om een uitzonderlijke tolerantie toe te kennen (zie stuk 2 van verwerende partij). Daarnaast blijkt uit het dossier dat de correcte beroepsmodaliteiten (met de vermelding van de beroepstermijn) werden vermeld bij de bekendmaking van de beslissing van de examencommissie om verzoeker, ondanks een tekort, toch geslaagd te verklaren voor de masteropleiding. Zowel de

mogelijkheid van de examencommissie om een uitzonderlijke tolerantie toe te kennen als de beroepsmogelijkheid en -modaliteiten, zijn bovendien terug te vinden in het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij.

Het intern beroep werd aldus terecht niet ontvankelijk verklaard wegens laattijdigheid.

De Raad kan zich niet verder buigen over de grond van de betwisting, gezien het intern beroep niet regelmatig is ingesteld en uitgeput.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde

stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 5 november 2021

Arrest nr. 7.043 van 16 november 2021 in de zaak 2021/699

In zake: Willem VAN DEN BROECK
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ASSOCIATIE UNIVERSITEIT EN HOGESCHOLEN ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 27 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing en het verslag van de interne beroepsinstantie van 20 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoeker ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoeker heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker, bijgestaan door advocaat Tom Peeters, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is van mening, op basis van zijn professionele ervaring, dat hij de competenties van de opleiding ‘Bachelor Architectuur’ heeft verworven. Hiertoe heeft verzoeker een EVC-procedure opgestart en op 30 april 2021 een portfolio ingediend om aan te tonen dat hij over de nodige competenties beschikt.

Nadat hij op 24 juni 2021 een voorlopig verslag ontvangt van het bekwaamheidsonderzoek, krijgt verzoeker op 30 juni 2021 het bekwaamheidsbewijs en het verslag van het bekwaamheidsonderzoek. Dat laatste wordt vervolledigd op 5 juli 2021. Uit het bekwaamheidsbewijs blijkt dat een aantal competenties voldoende werden bewezen. Uit het verslag van het bekwaamheidsonderzoek blijkt dan weer dat verzoeker een aantal competenties niet zou hebben verworven.

Verzoeker tekent op 23 augustus 2021 intern beroep aan tegen deze beslissing van de beoordelingscommissie. Nadat verzoeker op 31 augustus 2021 werd geïnformeerd dat het intern beroep ontvankelijk is, neemt de EVC-beoordelingscommissie op 20 september 2021 een beslissing waaruit blijkt dat het intern beroep wordt afgewezen.

De interne beroepsinstantie heeft op 13 september 2021 verzoeker gehoord en aansluitend beraadslaagd. Zij besliste het volgende:

“

- **Opleidingsonderdeel: Architectuur en cultuur (casus)**
- **6 studiepunten**

- **Verslag bij het bekwaamheidsonderzoek voor deze competenties:**
  - **competenties zijn toegekend: NEE**

  - **motivering bij niet toekennen van de competenties:**

Uit het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van en met de kandidaat blijkt onvoldoende dat voldaan kan worden beschouwd aan de competentie van:

- **actief functioneren binnen een onderzoeksteam, stroomlijnen en synthetiseren van verschillende visies in interacties - communiceren via schetsen, beelden, maquettes, ... en andere media, en hierdoor aantonen dat hij experimenteel denkt en tot innoverende ideeën kan komen**
- **kritisch analyseren, deels onder begeleiding en binnen afgebakende opdrachten, en hier toe een analysemethode ontwikkelen.**

In het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van en met de kandidaat zijn er geen voorbeelden van analyses of kritische analyses of een analysemethode opgenomen.

- **de gebouwde omgeving en tentoonstellingen bezoeken, en hierover verslag uitbrengen in de tekst**

- *het concept van de ruimtelijke opbouw argumenteren, en van de verschijningsvorm van de bestudeerde objecten*
- *een eigen (internationaal) referentiekader ontwikkelen en correcte architectuurbegrippen en – terminologieën hanteren*

Het portfolio van de kandidaat levert geen internationaal referentiekader en de commissie kon tijdens het interview onvoldoende overtuigend vaststellen dat de kandidaat een eigen internationaal referentiekader ontwikkeld heeft.

- *grafisch de essentie weergeven van de bestudeerde objecten, van de binnen- en buitenruimten van de geobserveerde gebouwen, met behulp van analoge en digitale technieken*

In het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van en met de kandidaat zijn er geen voorbeelden van bestudeerde objecten of geobserveerde gebouwen. Tijdens het interview in het kader van dit beroep en het ingediende bezwaarschrift, heeft de commissie geen nieuwe inhoudelijke inzichten gevonden.

In het bezwaarschrift geeft de kandidaat aan dat:

- *zijn jarenlange praktijkervaring ervoor zorgt dat hij de nodige academische ontwerp – en onderzoekscompetenties heeft verworven. Echter, noch het portfolio, noch het bezwaar geven blijk van diepgaande kritische analyses of onderzoek.*
- *hij experimenteel denkt en tot innoverende ideeën kan komen. Echter, zijn portfolio toont geen innoverende ideeën aan. In het interview kon de kandidaat dit wel degelijk aanvullend rechtzetten, maar heeft hij dit ook niet gedaan. De ontwerpen die de kandidaat toont, getuigen van een jarenlange praktijkervaring, inderdaad, maar getuigen niet van experimenteel denken of innovatiekracht.*
- *de kandidaat wel degelijk een analysemethode dagelijks gebruikt. Echter, de kandidaat toont dit niet aan. Nog in het portfolio, noch in het bezwaarschrift. Welke analysemethode werd gebruikt en tot welke kritische reflecties heeft dit geleid?*
- *het concept zich toont in het ontwerp en daarbij geen beschrijving nodig is. Een kritische reflectie is echter wel noodzakelijk om de competenties als verworven te beschouwen.*
- *er niet van hem verwacht kan worden dat hij via studiereizen een internationaal referentiekader heeft opgebouwd, maar men kan ook een internationaal referentiekader aantonen door verwijzingen naar de literatuur en de integratie ervan in de reflecties. Dit is echter niet gebeurd.*
- *zijn ‘ontwerpstijl’ niet in een vacuüm ontwikkeld is. De commissie wijst erop dat in de opleiding niet verwacht wordt dat de student een ‘ontwerpstijl’ ontwikkelt, maar eerder een attitude. Van de student wordt verwacht dat die een probleemstelling kan analyseren en daarop correct kan reageren. Het is net deze attitude die niet aangetoond wordt in het portfolio en ook niet in het bezwaarschrift.*

➤ **Opleidingsonderdeel: Architectuur en cultuur: architectonisch ontwerp**

➤ **9 studiepunten**

➤ **Verslag bij het bekwaamheidsonderzoek voor deze competenties:**

- **competenties zijn toegekend: NEE**

- **motivering bij niet toe kennen van de competenties:**

Uit het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van en met de kandidaat blijkt onvoldoende dat voldaan kan worden beschouwd aan de competentie van:

- **actief deelnemen aan studiowerking, overleggen met anderen en taken opnemen in een groeps werk**
- **begrijpen en overwegen van communicatie over en kritiek op een architecturaal ontwerp af, en deze in het ontwerpproces integreren**
- **begrijpen en kritisch analyseren van het ontwerp vraagstuk, zoeken en analyseren van relevante informatie voor een antwoord op het vraagstuk, en herschrijven van de vraagstelling met eigen woorden; dit alles onder begeleiding en binnen een afgebakende opgave**

Noch in het portfolio van de kandidaat, noch in het interview, noch in het bezwaarschrift zijn er voorbeelden van kritische analyses van een ontwerp vraagstuk. De standpunten t.o.v. de gerealiseerde ontwerpopgaven zijn marktconform en tonen onvoldoende specifieke persoonlijke benadering.

- **het vormelijk en ruimtelijk onderzoek doeltreffend weergeven in schetsen, tekeningen (volgens analoge en digitale tekenconventies), schaalmodellen, schema's en beelden,....**

In het portfolio van de kandidaat zijn er geen voorbeelden van een vormelijk of ruimtelijk onderzoeksproces. Ook in het bezwaarschrift en het interview werd dit niet aangevuld.

- **het ontwikkelen via het onderzoekend ontwerpen van een antwoord voor een concrete probleemstelling, op basis van een tot dan opgebouwd internationaal referentiekader, inzicht in de projectlocatie, en basiskennis over technische informatie en relevante normen**

In het portfolio van de kandidaat zijn er geen voorbeelden van ontwerpend onderzoek. Het internationale referentiekader ontbreekt, en er wordt onvoldoende kritisch inzicht in de projectlocatie getoond.

- **het tonen van empathie, vak-ethiek en maatschappelijk engagement, wat betreft de zorg voor de gebouwde en niet gebouwde omgeving.**

De kandidaat toont empathie voor zijn klanten maar maatschappelijk engagement t.o.v. de gebouwde en niet gebouwde omgeving kan onvoldoende worden aangetoond.

- onderzoekend ontwerpen en presenteren van een kwalitatief geheel van architectonische ruimten tot op het niveau van gebouwdelen en het bouwdetail, vanuit een cultuur-gerelateerde ambitie en een (beperkte) ontwerptheoretische stellingname

In het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van en met de kandidaat zijn er geen voorbeelden van een onderzoekende ontwerphouding. Een cultuur-gerelateerde ambitie en een ontwerp-theoretische stellingname kunnen onvoldoende worden aangetoond.

In het bezwaarschrift geeft de kandidaat aan dat:

- hij de kritiek van klanten, bouwheren, medewerkers, externe partners in het ontwerp kan integreren. De commissie stelt dat de kandidaat dit echter niet aangetoond heeft. Uit het portfolio heeft de commissie eerder begrepen dat de kritiek die hier bedoeld is eerder pragmatisch van aard is en niet ontwerptechnisch.*
- zijn specifieke praktijkervaring marktconform is en hij omwille van zijn tijdsbesteding enkel die voorbeelden kan voorleggen. De commissie is echter van mening dat ook in marktconforme settings, een kandidaat innovatief kan werken. De kandidaat heeft dit op geen enkele manier aangetoond.*
- de voorbeelden uit zijn portfolio staven dat hij een ruimtelijk en vormelijk onderzoeksproces kan voeren. De commissie acht dit echter niet bewezen. Op geen enkele manier wordt innovatie of reflectie getoond. Ook ten aanzien van wat de kandidaat ‘populaire cultuur’ noemt, kan men via kritische reflectie innovatie en grensverlegging aantonen. De kandidaat heeft dit echter niet gedaan, noch in het portfolio, noch in de interviews, noch in het bezwaarschrift.*

➤ **Opleidingsonderdeel: Architectuur en Omgeving: casus**

➤ **3 studiepunten**

➤ **Verslag bij het bekwaamheidsonderzoek voor deze competenties:**

○ **competenties zijn toegekend: NEE**

○ **motivering bij niet toekennen van de competenties:**

Uit het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van en met de kandidaat blijkt onvoldoende dat voldaan kan worden beschouwd aan de competentie van:

- het maken van een schets van een omgeving (Opmerking: In het portfolio zijn er geen schetsen)**
- het maken van een analyse van een omgeving op basis van grafisch materiaal en het grafisch exact aanwenden van de juiste tekeningen en beelden om een specifiek aspect te analyseren**

In het portfolio van de kandidaat zijn er geen voorbeelden van specifieke analyses van een omgeving.

- actief functioneren binnen een onderzoeksteam, stroomlijnen en synthetiseren van verschillende visies in interacties - communiceren via schetsen, beelden, maquettes, ... en andere media, en hierdoor aantonen dat hij experimenteel denkt en tot innoverende ideeën kan komen.

In het portfolio van de kandidaat zijn er geen voorbeelden van ontwerpend onderzoek. Experimenteel denken en innoverende ideeën worden niet aangetoond. Ook in het bezwaarschrift en in het interview werd dit niet aangetoond.

- Kritisch analyseren, deels onder begeleiding en binnen afgebakende opdrachten, en hiertoe een analysemethode ontwikkelen - ontwikkelen van een eigen (internationaal) referentiekader en hanteren van correcte architecturbegrippen en -terminologieën

In het portfolio wordt er geen eigen internationaal referentiekader geduid. Ook in het bezwaarschrift en in het interview werd dit niet aangetoond.

De opmerkingen uit het bezwaarschrift werden hierboven al behandeld. Zij gaan over het gebrek aan innovatie, het ontbreken van het internationale referentiekader, het ontbreken van een analysemethode.

- **Opleidingsonderdeel: Architectuur en omgeving: architectonisch ontwerp**
- **9 studiepunten**

- **Verslag bij het bekwaamheidsonderzoek voor deze competenties:**
  - **competenties zijn toegekend: NEE**

  - **motivering bij niet toekennen van de competenties:**

Uit het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van en met de kandidaat blijkt onvoldoende dat voldaan kan worden beschouwd aan de competentie van:

- kunnen inspelen op de relaties tussen gebruikers en bewoners en in een korte inhoudelijke nota kunnen

- toelichten hoe het ontwerp refereert naar zijn context en op welke wijze het de sociale verhoudingen tussen de gebruikers stimuleert

De in het portfolio getoonde ontwerpen beperken zich tot klassieke bewoningspatronen in individuele vrijstaande woningen. Het stimuleren van sociale relaties of verhoudingen tussen gebruikers in andere woonvormen of de openbare ruimte wordt niet behandeld.

- **een onderbouwde mening vormen over het gekozen samenlevingsmodel binnen een gebouw(encomplex) aan de hand van theoretische, praktische en esthetische argumenten.**

De in het portfolio getoonde ontwerpen beperken zich tot klassieke bewoningspatronen in individuele vrijstaande woningen. Andere samenlevingsmodellen en gebouwencomplexen worden niet behandeld. Het stimuleren van sociale relaties of verhoudingen tussen gebruikers in andere woonvormen of de openbare ruimte wordt niet behandeld.

- **inhoudelijke referentiebeelden tonen die de aard en de sfeer van bepaalde ruimten of delen van het ontwerp weergeven**

De beelden in het portfolio beperken zich tot stijlistische oefeningen. Er zijn geen inhoudelijke referentiebeelden.

- **actief deelnemen aan studiowerking - overleggen met anderen, argumenteren van standpunten en taken opnemen in een groep - via het onderzoekend ontwerpen ontwikkelen van een antwoord voor een concrete probleemstelling, op basis van een tot dan opgebouwd internationaal referentiekader, van inzicht in de projectlocatie, en van basiskennis over technische informatie en relevante normen**

In het portfolio van de kandidaat zijn er geen voorbeelden van ontwerpend onderzoek. Het internationale referentiekader ontbreekt, en er wordt geen kritisch inzicht in de projectlocatie getoond. Ook in het bezwaarschrift en in het interview werd dit niet aangetoond.

- **het tonen van empathie, vak-ethiek en maatschappelijk engagement, wat betreft de zorg voor de gebouwde en niet gebouwde omgeving**

De kandidaat toont empathie voor zijn klanten maar maatschappelijk engagement t.o.v. de gebouwde en niet gebouwde omgeving wordt onvoldoende aangetoond.

- **onderzoekend ontwerpen en presenteren van een kwalitatief geheel van architectonische ruimten tot op het niveau van gebouwdelen en het bouwdetail, vanuit een cultuur-gerelateerde ambitie en een (beperkte) ontwerp-theoretische stellingname**

In het portfolio van de kandidaat zijn er geen voorbeelden van een onderzoekende ontwerphouding. Een cultuur-gerelateerde ambitie en een ontwerptheoretische stellingname ontbreken. Ook in het bezwaarschrift en in het interview werd dit niet aangetoond.

In het bezwaarschrift haalt de kandidaat aan dat:

- **het ontwerp van een individuele vrijstaande woning, eenvoudigweg vertaald kan worden naar een ruimere woonvorm. De commissie is echter van mening dat dit niet het geval is. Het ontwerpen van een wooncomplex vraagt wel degelijk bijkomende analyses die niet in het portfolio zijn opgenomen.**

- **Opleidingsonderdeel Architectuur en constructie (casus)**
  - **6 studiepunten**
-
- **Verslag bij het bekwaamheidsonderzoek voor deze competenties:**
    - **competenties zijn toegekend: NEE**
    - **motivering bij niet toekennen van de competenties:**

Uit het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van de kandidaat blijkt onvoldoende dat voldaan kan worden beschouwd aan de competentie van:

- **het stroomlijnen en synthetiseren van verschillende visies in interactie met anderen (methodiek)**
- **het bestuderen, reconstrueren en ontwerpen van bouw- en draagsystemen en structuren en hierover kritisch reflecteren, in relatie tot de tijdsgeest (project)**

In het portfolio is er geen spoor van studie naar bouw- en draagsystemen en structuren en dus ook geen reflectie. Ook tijdens het interview kreeg de commissie onvoldoende indicaties voor het toekennen van deze competentie. Het bezwaarschrift gaat hier ook niet op in.

- **het leggen van het verband tussen de constructie, het architectonisch beeld en de ruimtelijke atmosfeer, tussen de constructie van een gebouw en de constructie van cultuur en betekenis, en het opmaken van een gestructureerd rapport hierover (project)**

In het portfolio zien we geen onderzoek naar het verband tussen constructie, architectonisch beeld en ruimtelijke atmosfeer. De relatie tussen de constructie van een gebouw en de constructie van cultuur en betekenis komt niet aan bod. Ook in het interview en het bezwaarschrift werd hier niet op ingegaan.

- **innoverend en experimenteel hierover communiceren via schetsen, analyses, beelden, schaalmodellen, digitale 3D-modellen en detailtekeningen (project)**

Het portfolio, het bezwaarschrift en het interview werd geen innoverende of experimentele houding getoond.

In het bezwaarschrift stelt de kandidaat dat:

- **de analyse van een gebouw die werd opgenomen in het portfolio vergelijkbaar is met de in de opleiding verwachte survey en analyse. De commissie is het hier niet mee eens. De analyse uit het portfolio beperkt zich tot de bouwtechnische analyse maar de ruimtelijke en maatschappelijke analyse ontbreekt volledig.**

- **Architectuur en constructie: architectonisch ontwerp**

➤ **6 studiepunten**

➤ **Verslag bij het bekwaamheidsonderzoek voor deze competenties:**

- **competenties zijn toegekend: NEE**

- **motivering bij niet toe kennen van de competenties:**

Uit het portfolio, het bezwaarschrift en het interview van en met de kandidaat blijkt onvoldoende dat voldaan kan worden beschouwd aan de competentie van:

- **het beantwoorden van een (tektonische) vraagstelling via onderzoekend ontwerpen en met kennis van en correcte, wetenschappelijke verwijzing naar de door hemzelf verzamelde en verwerkte relevante informatie voor het ontwerpvaagstuk (normen, reglementen, technische info,...) (project)**
- **het ontwerpen van een kwalitatief geheel van architectonische ruimten, met aandacht voor culturele, omgevings- en constructieve randvoorwaarden en in het bijzonder de relatie tussen bouwsysteem, structuur en constructie van een architecturaal object. (project)**

Het onderzoek naar kwalitatieve ruimten blijft beperkt. De relatie met de hier opgesomde randvoorwaarden wordt niet expliciet onderzocht.

- **de inhoudelijke doelstellingen en ambities van zijn ontwerp schriftelijk en mondeling toelichten in een helder discours, refererend aan een ruimere architecturale context, en daarbij gebruikmaken van referentiebeelden die zowel technisch als esthetisch precies zijn. (project)**

Het discours over de ontwerpen blijft pragmatisch, binnen de lokale context en vaag.

- **het eigen ontwerpproces doelmatig beheren en reflecteren op zowel het architecturaal ontwerp als op zijn methodiek en hierbij op een constructieve manier omgaan met kritiek. (methodiek)**
- **door middel van een ontwikkelingsportfolio in woord en beeld, een helder verslag geven van een coherent proces van ontwerpen, onderbouwen, argumenteren, reflecteren, evalueren, herformuleren, terugkoppelen en synthetiseren**

Er wordt geen ontwerpproces getoond in het portfolio, het bezwaarschrift of het interview. Inhoudelijke onderbouwing, reflectie e.a. blijven achterwege.

In het bezwaarschrift stelt de kandidaat dat:

- **het beantwoorden van een tektonische vraagstelling aan de hand van relevante informatie tot zijn dagdagelijkse praktijk behoort. De commissie betwist dat niet, maar stelt dat hij er niet in slaagt om in het portfolio aan te tonen dat hij dit op een correcte en wetenschappelijk verantwoorde manier kan.**

- het ontwerpen van een kwalitatieve ruimte een ergonomisch vraagstuk is. De commissie betwist dit. Het ontwerpen van een kwalitatieve ruimte is geen louter ergonomisch vraagstuk, maar verwijst ook naar de autonomie van de architectuur. Het onderzoek naar de kwalitatieve ruimte wordt niet aangetoond in het portfolio of het bezwaarschrift.”

De interne beroepsinstantie formuleerde de volgende bijkomende opmerkingen na het bekwaamheidsonderzoek op 13 september 2021:

“De commissie heeft kennis genomen van het beroep van de kandidaat. Over het algemeen stelt de commissie dat

- de reflecties opgenomen in het portfolio en het bezwaarschrift onvoldoende getuigen van kritisch inzicht en diepgang.
- het portfolio van de kandidaat en het bezwaarschrift niet aantonen dat de kandidaat de nodige academische competenties heeft verworven.
- zij verwacht dat de kandidaat de competenties als verworven aantoon. Het louter stellen dat men de competentie verworven heeft, is onvoldoende.
- zij in zijn portfolio geen elementen gevonden heeft die aangaven dat een bekwaamheidsproef aangewezen of gerechtvaardigd was. De commissie acht de competenties die onderliggend nodig zijn om een bekwaamheidsproef af te leggen, immers niet bewezen.
- de kandidaat in de twee interviews de kans gekregen heeft om diepgang en kritische reflectie te tonen. Zij heeft daartoe meermaals de gelegenheid geboden.
- innovatie op geen enkele manier wordt aangetoond. De commissie beseft dat de praktijkervaring van de kandidaat specifiek is, maar is ervan overtuigd dat ook in zijn specifieke context innovatie, kritische analyse en diepgang mogelijk is. Voor de commissie ontbreken deze elementen volledig in dit dossier.

De commissie heeft kennis genomen van de algemene bezwaren van de kandidaat over de opleiding bachelor in de architectuur, maar de commissie acht zich niet bevoegd om daar uitspraken over te doen. Het gaat dan over de volgende bezwaren:

- o de huidige opdeling van het ontwerpproces in modules is artificieel.
- o de kunstmatigheid en ideologie hebben een weerslag op de creatieve ontplooiing van de student
- o er is een lacune in de opleiding wat betreft klimaatbewustzijn en duurzaamheid.
- o het thema huiselijkheid is afwezig in de opleiding.”

Na schriftelijke beraadslaging op 20 september 2021 voegde de interne beroepsinstantie hieraan het volgende toe:

“• *De commissie heeft kennis genomen van het administratief dossier van deze procedure en stelt vast dat:*

o de betekening van het verslag van 26 mei 2021 inderdaad op 2 juli 2021 per aangetekend schrijven gebeurd is. De kandidaat was echter op dat moment wel al op de hoogte van de competenties die werden toegekend.

o de begeleiding die vanuit de instelling gegeven wordt, een procedurele begeleiding is. Deze procedurele begeleiding is verlopen zoals voorzien. De commissie betreurt dat de kandidaat dit onvoldoende acht.

• *De commissie zal de suggesties die de kandidaat doet tav de verbetering van het EVC-proces meenemen en overmaken aan het bestuur van de associatie. “*

De beslissing op intern beroep werd op 20 september 2021 aan verzoeker overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 27 september 2021 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – de antwoordnota van verwerende partij

In zijn *wederantwoordnota* merkt verzoeker vooreerst op dat overeenkomstig de procedurekalender van de Raad verwerende partij haar antwoordnota en administratief dossier ten laatste op 11 oktober 2021 moest indienen. Verzoeker heeft de antwoordnota en het administratief dossier van verwerende partij pas op 12 oktober 2021 ontvangen. Volgens verzoeker dient de antwoordnota en het administratief dossier van verwerende partij overeenkomstig artikel II.302, §2, laatste lid van de Codex Hoger Onderwijs ambtshalve uit de procedure te worden geweerd wegens de laattijdige indiening ervan. Verzoeker merkt op dat verwerende partij zich evenmin op een vorm van overmacht beroept om de laattijdigheid van de indiening van de antwoordnota en het administratief dossier te verantwoorden.

Beoordeling

In de procedurekalender die op 4 oktober 2021 aan partijen is overgemaakt, is de uiterste datum voor de neerlegging van de antwoordnota bepaald op 11 oktober 2021

Met een e-mail van 12 oktober 2021 om 00u29 heeft verwerende partij een antwoordnota overgemaakt. Hierin staat onder de hoofding “Ten aanzien van de grond van de zaak” te lezen:

“Verwerende partij bevestigt het verloop van de gevoerde EVC-procedure zoals geschetst door verzoekende partij. Zij verwijst naar het verslag van de EVC-beoordelingscommissie van 20 september 2021 in antwoord op het intern beroep van verzoeker (stuk 1) en kan niet anders dan de daarin opgenomen motivering van de beslissing integraal overnemen, nu verwerende partij niet beschikt over bijkomende motivering noch bijkomende stukken.”

Artikel II.302, §3, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een buiten de gestelde termijn aan de Raad overgemaakte nota uit de verdere procedure wordt geweerd. Het betreft een bindend voorschrift ten aanzien waarvan de Raad niet over een appreciatiebevoegdheid beschikt.

De antwoordnota van verwerende partij wordt uit de debatten geweerd.

Wat betreft het administratief dossier, legt verwerende partij het verslag van de EVC-beoordelingscommissie van 20 september 2021 (stuk 1) en het EVC-reglement Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen (stuk 2) neer.

Hoewel de Raad op 28 oktober 2021 verwerende partij nogmaals verzocht om het volledig administratief dossier neer te leggen, heeft verwerende partij hierop niet gereageerd. De Raad is bijgevolg aangewezen op de stukken van verzoeker, en de twee stukken die verwerende partij wel bijbrengt, ter beoordeling van de argumenten van verzoeker. De Raad betreurt het ten zeerste dat verwerende partij haar verplichting tot het neerleggen van een volledig administratief dossier, zoals omschreven in artikel II.298, § 1 Codex Hoger Onderwijs, langs zich neerlegt. Zulks kan immers belangrijke hiaten veroorzaken in het beeld dat zowel verzoeker als de Raad van het dossier krijgt, hetgeen uiteraard niet bijdraagt een aan goede rechtsbedeling. Evenwel kan de Raad niet anders dan enkel voort te gaan op de stukken die momenteel voorliggen.

Verzoeker hanteert een eigenaardige visie ten opzichte van de twee stukken van het administratief dossier: in zijn wederantwoordnota stelt hij enerzijds dat deze stukken geweerd moeten worden uit het debat wegens laattijdigheid, maar anderzijds laat hij gelden dat verwerende partij conform artikel II.298, § 1 Codex Hoger Onderwijs verplicht is het

administratief dossier neer te leggen, ook al heeft verzoeker zelf bepaalde stukken reeds meegedeeld.

De Raad stelt vast dat stuk 1 van het administratief dossier overeenstemt met stuk 10 van verzoeker. Stuk 2 van het administratief dossier, het EVC-reglement, voegt verzoeker niet toe aan zijn stukken, maar in zijn tweede middel voert hij wel aan dat verwerende partij dit EVC-reglement heeft geschonden. Verzoeker heeft bijgevolg al kennis van dit stuk en betrekt het zelf in het debat. Bovendien gaat de Raad ervan uit dat verzoeker dit EVC-reglement wel degelijk ter beoordeling wil voorleggen aan de Raad. Immers, indien het EVC-reglement niet wordt voorgelegd aan de Raad, kan de Raad ook niet onderzoeken of de bestreden beslissing dit reglement schendt en is de Raad evenmin in de mogelijkheid om het tweede middel gegrond te verklaren.

In deze specifieke omstandigheden acht de Raad het aangewezen de neerlegging van de twee stukken van het administratief dossier te aanvaarden.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoeker beroept zich in een eerste middel op een schending van de motiveringsplicht, het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

In een *eerste middelonderdeel* betrekt verzoeker zijn kritiek op het gebrek aan logica in de toekenning van vrijstellingen tussen praktijkvakken onderling en tussen praktijk- en theorievakken.

Verzoeker is vooreerst verbaasd dat hij nauwelijks vrijstellingen heeft gekregen voor praktijkvakken, terwijl hij net de nodige praktijkervaring bezit.

Verder heeft verzoeker een vrijstelling gekregen voor het opleidingsonderdeel ‘Architectonisch ontwerp 1:1’ dat het enige opleidingsonderdeel is, uitgezonderd de Bachelorproef, dat de volledige twaalf kerncompetenties in zich verenigt en waarbij naar aanleiding van de

volgtijdelijkheid de student geslaagd moet zijn voor de opleidingsonderdelen ‘Architectuur en cultuur: architectonisch ontwerp’ en ‘Architectuur en omgeving: architectonisch ontwerp’ waarbij een student zich gelijktijdig moet inschrijven of een credit moet hebben voor het opleidingsonderdeel ‘Architectuur en constructie: architectonisch ontwerp’. Aangezien verzoeker geen vrijstelling heeft gekregen voor de opleidingsonderdelen ‘Architectuur en cultuur: architectonisch ontwerp’ en ‘Architectuur en constructie: architectonisch ontwerp’ is er volgens hem sprake van een duidelijke inconsequente doordat er geen vrijstelling werd gegeven voor de opleidingsonderdelen die hem voorbereiden op het opleidingsonderdeel ‘Architectonisch ontwerp 1:1’ maar wel voor dat opleidingsonderdeel zelf.

Vervolgens merkt verzoeker, verwijzende naar het tweede en derde deel van het modeltraject van de Bachelor Architectuur op dat de opleidingsonderdelen steeds bestaan uit twee theorievakken en twee praktijkvakken, nl. architectonisch ontwerp en casus. Verzoeker heeft telkens een vrijstelling gekregen voor de theorievakken op basis van zijn ingediende portfolio; de twee andere praktijkvakken worden echter niet vrijgesteld met de reden dat de portfolio onvoldoende bewijs zou bevatten om een vrijstelling te verantwoorden. Volgens verzoeker zorgt deze werkwijze voor onlogische resultaten. Hij haalt hiervan enkele voorbeelden aan waarbij hij wijst op de inconsequente tussen de te behalen competenties van de theoretische opleidingsonderdelen waarvoor hij een vrijstelling heeft gekregen en de argumentatie van verwerende partij in de bestreden beslissing waarmee wordt geweigerd om een vrijstelling voor de praktijkvakken te verlenen.

Verzoeker verwijst ook naar rechtspraak van de Raad in dit verband.

Beoordeling

De formelemotiveringsplicht vereist niet dat een verzoekende partij in de bestreden beslissing een antwoord vindt op alle opmerkingen en bedenkingen die hij heeft laten gelden. Het volstaat dat de formele motivering laat begrijpen waarom de overheid heeft beslist zoals zij deed, de argumentatie van de beroepsindiener ten spijt, zodat deze met kennis van zaken kan uitmaken of het zin heeft de beslissing op het stuk van haar motieven te bestrijden. De formelemotiveringsplicht vergt bijgevolg wel dat de interne beroepsinstantie in de beslissing na het instellen van het georganiseerd administratief beroep ingaat op argumenten die dermate wezenlijk zijn dat zij de motieven waarop de beslissing steunt in een ander perspectief kunnen plaatsen. Minstens moet uit de formele motivering blijken dat deze argumenten in de

besluitvorming werden betrokken en waarom de interne beroepsinstantie deze niet heeft gevolgd.

Verzoeker voerde op p. 8 en 21 van zijn intern beroepsschrift (zie stuk 7 van verzoeker) aan:

“Zoals we zullen zien, is deze beoordeling opmerkelijk, daar er een vrijstelling wordt verleend voor Architectonisch Ontwerp 1:1, wat betekent ontwerpen op volledige schaal, een vak dat alle kerncompetenties verenigt en waarin de student “*aan de hand van een ontwerpopdracht leert om te gaan met het multidisciplinair karakter van architectuur en de complexiteit van de context waarbinnen materialiseren van architectuur zich manifesteert*”. Geen vrijstelling wordt echter gegeven voor de opleidingsonderdelen die de student voorbereiden op dit eindstadium in de opleiding, wat vanzelfsprekend zou moeten zijn.

...

Het besef dat een vrijstelling werd verleend voor Architectonisch Ontwerp 1:1 als de synthese van de drie modules maar geen vrijstelling gegeven werd voor de modules zelf, toont het absurde van een beoordeling waarbij de kandidaat wordt gezien als competent in het ontwerpen van het geheel zonder dat hij de onderdelen om tot dat geheel te komen zou beheersen.”

Hiermee verwijst verzoeker naar de drie opleidingsonderdelen die verwerende partij , blijkens de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel “Architectonisch Ontwerp 1:1”¹, zelf verbindt met dit laatste opleidingsonderdeel, meer bepaald:

- “Architectuur en cultuur: architectonisch ontwerp”. Volgens de ECTS-fiche moet een student geslaagd zijn voor dit opleidingsonderdeel vooraleer hij zich kan inschrijven voor “Architectonisch Ontwerp 1:1”;
- “Architectuur en omgeving: architectonisch ontwerp”. Volgens de ECTS-fiche moet een student geslaagd zijn voor dit opleidingsonderdeel vooraleer hij zich kan inschrijven voor “Architectonisch Ontwerp 1:1”.
- “Architectuur en constructie: architectonisch ontwerp”. Volgens de ECTS-fiche moet een student dit opleidingsonderdeel gelijktijdig te volgen of er een credit voor behaald te hebben vooraleer hij zich kan inschrijven voor “Architectonisch Ontwerp 1:1”.

Verzoeker verwijst in zijn intern beroepsschrift duidelijk naar de onderlinge verbondenheid van deze drie opleidingsonderdelen met het opleidingsonderdeel “Architectonisch Ontwerp 1:1” en verwijst ook naar de ECTS-fiche van “Architectonisch Ontwerp 1:1” in de geciteerde passage van zijn intern beroep.

---

¹ In zijn extern verzoekschrift verwijst verzoeker naar de elektronische vindplaats van de ECTS-fiches van de betrokken opleidingsonderdelen, zodat de Raad dan ook op die wijze ervan kennis neemt.

Verzoeker voert in zijn extern verzoekschrift onder meer de schending van de formelemotiveringsplicht aan, daar waar hij stelt dat verwerende partij nalaat in te gaan op verschillende argumenten in zijn intern beroepsschrift terwijl hij ze op zeer concrete wijze heeft uiteengezet en daar waar hij stelt dat er een duidelijk inconsequente is nu hij geen vrijstelling heeft gekregen voor de opleidingsonderdelen die hem voorbereiden op het opleidingsonderdeel “Architectonisch ontwerp 1:1”, maar wel voor het opleidingsonderdeel “Architectonisch ontwerp 1:1” zelf, dat als sluitstuk geldt van de Bacheloropleiding.

In het licht van het voorgaande bekijkt de Raad de motivering van de beroepsinstantie in de bestreden beslissing. Daarbij stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie op het eerste gezicht een uitgebreide motivering geeft voor de niet-erkennung van de competenties voor zes opleidingsonderdelen, waaronder de drie opleidingsonderdelen waarvan hierboven sprake.

Evenwel ontbreekt in deze motivering een antwoord op het argument van verzoeker omtrent de verwevenheid van deze drie opleidingsonderdelen met het opleidingsonderdeel “Architectonisch Ontwerp 1:1”. Meer bepaald verklaart de interne beroepsinstantie in de bestreden beslissing niet waarom er wordt voorbijgegaan aan het argument van verzoeker dat deze opleidingsonderdelen een cruciale voorbereiding vormen voor “Architectonisch Ontwerp 1:1”, waarvoor zijn competenties wel zijn erkend. In de bestreden beslissing wordt met geen woord gerept over de interne verwevenheid van deze opleidingsonderdelen. Los van de vraag of dit argument van verzoeker uiteindelijk gegrond zou zijn of niet, komt het de Raad voor dat dit argument wel van aard is de motieven waarop de initiële beslissing steunt mogelijk in een ander perspectief te kunnen plaatsen. Het had dus minstens in de besluitvorming van de bestreden beslissing betrokken moeten worden. Nochtans valt noch uit de formele motieven van de bestreden beslissing van de interne beroepsinstantie, noch uit andere stukken waarover de Raad zich kan buigen af te leiden of en zo ja, hoe dit argument van verzoeker is betrokken geweest in de besluitvorming van de interne beroepsinstantie, laat staan waarom de interne beroepsinstantie dit argument heeft afgewezen.

Bijgevolg schendt de interne beroepsinstantie in de bestreden beslissing de formelemotiveringsplicht.

Het eerste middelonderdeel van het eerste middel is in die mate gegrond.

B. Tweede middel

Verzoeker beroept zich in een tweede middel op een schending van het *patere legem*-beginsel, het materieel motiveringsbeginsel en de formelemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker merkt vooreerst op dat hij de schending van het *patere legem*-beginsel reeds uitvoerig in zijn intern beroepschrift heeft uiteen gezet maar dat hierop niet werd geantwoord door verwerende partij.

Volgens verzoeker werden de procedurefouten met betrekking tot het intakegesprek, het begeleidingsgesprek, het laattijdig betekenen van het verslag, het verkeerd inscannen van het verslag en het gebrek aan motivering in de beoordelingsverslagen niet behandeld door verwerende partij: verwerende partij beperkte zich tot een beknopte vermelding en stelt dat het correct verlopen is.

Verder betwist verzoeker dat hij in de twee interviews de kans heeft gekregen om diepgang en kritische reflectie te tonen. De assessoren van de faculteit hebben volgens hem geen enkele structuur aangebracht in de beoordelingsgesprekken en er werd van hem verwacht zelf de regie van het gesprek in handen te nemen zonder dat hem door de assessoren, die de kijftlijnen van de beoordeling bepalen, enig houvast werd aangereikt. Volgens verzoeker werden kritische vragen ook beschouwd als kritiek op de opleiding. Dit blijkt volgens hem ook uit het beoordelingsverslag waarbij de kritiek van verzoeker op het beoordelingsverslag wordt geïnterpreteerd als kritiek op de opleiding zelf, terwijl hij die opleiding vooralsnog niet zelf heeft gevuld en waarover hij om die reden ook geen uitspraken wenst te doen.

Verzoeker meent dat de assessoren zich binnen het tijdsbestek van het interview onvoldoende een beeld van hem hebben kunnen vormen nu uit de stukken nergens blijkt welke vragen de assessoren hebben gesteld en welke antwoorden hij daarop heeft gegeven. Dit strookt volgens verzoeker niet met artikel 27 van het EVC-reglement waarin wordt bepaald dat de beoordelingscommissie een besluit neemt op basis van het verslag van het beoordelingsgesprek.

Verzoeker besluit dat verwerende partij bijgevolg onzorgvuldig heeft gehandeld.

Beoordeling

Voor zover verzoeker aanvoert dat er in weerwil van artikel 27 van het EVC-reglement geen schriftelijke neerslag bestaat van het beoordelingsgesprek, moet de Raad vaststellen dat verzoeker dit argument niet heeft laten gelden in zijn intern beroepsschrift, hoewel hij hiertoe in de mogelijkheid was. Dit middelonderdeel is bijgevolg nieuw en onontvankelijk.

Volgens verzoeker werden de procedurefouten met betrekking tot het intakegesprek, het begeleidingsgesprek, het laattijdig betekenen van het verslag, het verkeerd inscannen van het verslag en het gebrek aan motivering in de beoordelingsverslagen niet behandeld door verwerende partij: verwerende partij beperkte zich tot een beknopte vermelding en stelt dat het correct verlopen is.

De interne beroepsinstantie stelt in de bestreden beslissing met betrekking tot het argument inzake het laattijdig betekenen van het verslag:

“De commissie heeft kennis genomen van het administratief dossier van deze procedure en stelt vast dat: - de betekening van het verslag van 26 mei 2021 inderdaad op 2 juli 2021 per aangetekend schrijven gebeurd is. De kandidaat was echter op dat moment wel al op de hoogte van de competenties die werden toegekend.”

Hieruit blijkt dat de interne beroepsinstantie dit argument wel heeft onderzocht en beantwoord. Verzoeker toont niet aan waarom deze beoordeling onwettig zou zijn.

De interne beroepsinstantie stelt in de bestreden beslissing met betrekking tot het argument inzake het intakegesprek, het begeleidingsgesprek, het verkeerd inscannen van het verslag en het gebrek aan motivering in de beoordelingsverslagen:

“De commissie heeft kennis genomen van het administratief dossier van deze procedure en stelt vast dat: - de begeleiding die vanuit de instelling gegeven wordt, een procedurele begeleiding is. Deze procedurele begeleiding is verlopen zoals voorzien. De commissie betreurt dat de kandidaat dit onvoldoende acht.”

Volgens verzoeker heeft de interne beroepsinstantie deze argumenten niet behandeld. De Raad begrijpt dat verzoeker hiermee een schending aanvoert van zowel de formelemotiveringsplicht (de bestreden beslissing zou deze argumenten te beknopt beantwoorden) als het materieel

motiveringsbeginsel (de stelling dat de procedurele begeleiding is verlopen zoals voorzien, is niet in overeenstemming met de werkelijkheid, door zulks te beweren toont de interne beroepsinstantie dat zij het argument niet behandeld heeft).

De hoger geciteerde motivering maakt niet duidelijk wat de interne beroepsinstantie bedoelt met een “procedurele” begeleiding. De loutere stelling dat de begeleiding procedureel is en dat deze is verlopen zoals voorzien, is zowel voor verzoeker als voor de Raad onduidelijk. De interne beroepsinstantie beperkt zich in dit kader tot een stijlformule, waardoor noch verzoeker, noch de Raad inzicht krijgen in de redenen waarom de interne beroepsinstantie de procedurele argumenten van verzoeker ongegrond heeft geacht. De Raad stelt vast dat in de bestreden beslissing evenmin wordt gewezen op enige devolutieve bevoegdheid van de interne beroepsinstantie die de aangevoerde proceduregebreken desgevallend zou kunnen dekken, zodat de Raad evenmin zou kunnen vaststellen dat de interne beroepsinstantie om deze reden voorbij zou gaan aan de argumenten van verzoeker. Wel integendeel, stelt de interne beroepsinstantie in de bestreden beslissing simpelweg dat er geen proceduregebreken zijn (“De procedurele begeleiding is verlopen zoals voorzien.”). Op die manier schendt de interne beroepsinstantie in de bestreden beslissing de formelemotiveringsplicht.

Voor zover verzoeker aanvoert dat de procedurele begeleiding niet is verlopen zoals voorzien en dat de bestreden beslissing op dit punt dus in strijd is met de werkelijkheid, stelt de Raad vast dat verwerende partij geen stukken bijbrengt over het verloop van de initiële procedure, noch over het verloop van het intern beroep. Uit de stukken zoals die momenteel voorliggen, kan de Raad dus niet afleiden dat de procedure is verlopen “zoals voorzien” (in het EVC-reglement), zoals in de bestreden beslissing nochtans wordt voorgehouden. Bij gebreke aan stukken in het administratief dossier die dit motief onderbouwen, kan de Raad niet vaststellen dat dit motief in overeenstemming is met de realiteit. In die zin schendt de bestreden beslissing het materieel motiveringsbeginsel, in samenhang gelezen met het EVC-reglement.

Het tweede middel is in die mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoeker ongegrond werd verklaard.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 6 december 2021 een nieuwe beslissing, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 16 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.053 van 22 november 2021 in de zaak 2021/700

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Michiel Deweirdt
kantoor houdend te 9000 Gent
Molenaarsstraat 111/1A
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: VZW KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sofie Logie
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 27 september 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekster heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Michiel Deweirdt, die verschijnt voor verzoekster, en advocaat Fien D'Haenens, die *loco* advocaat Sofie Logie verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2020-2021 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het kleuteronderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’ bekomt verzoekster een examencijfer van 9/20.

Verzoekster stelde op datum van 5 juli 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 20 juli 2021 werd het intern beroep ongegrond verklaard en de initiële beslissing, zijnde de aan verzoekster toegekende score, werd gehandhaafd.

Tegen deze beslissing stelt verzoekster op 27 juli 2021 een beroep in bij de Raad. Bij arrest nr. 6.868 van 6 september 2021 heeft de Raad de beslissing van de interne beroepsinstantie vernietigd.

De interne beroepsinstantie herneemt haar besluitvorming en neemt op 20 september 2021 een nieuwe beslissing. Ze beslist om het interne beroep alsnog af te wijzen als ongegrond. Hierbij geeft zij de volgende motivering:

“De beslissing dd. 20.07.2021 wordt bijgevoegd aan huidig schrijven.

De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen vernietigde evenwel met arrest dd. 06.09.2021 (2021/301) de beslissing dd. 20.07.2021 van deze interne beroepscommissie en oordeelde dat er een nieuwe beslissing moet genomen worden. Meer bepaald moet daarbij rekening gehouden worden met het volgende:

“Uit de bestreden beslissing blijkt evenwel niet op welke manier de interne beroepscommissie de impact van het dragen van een mondmasker op de stage zou erkennen, laat staan hoe zij dat gegeven zou hebben betrokken in haar besluitvormingsproces. In de bestreden beslissing is enkel de feitelijk onjuiste stelling te lezen, dat de COVID-maatregelen geen invloed hebben gehad op de oorspronkelijke beoordeling van verzoekster². ”

U verwees in uw schriftelijke motivatie dd. 05.07.2021 naar de COVID-maatregelen als volgt:

“Bovendien droeg ik bijna voortdurend een mondmasker tijdens mijn stage, waardoor er heel wat expressie niet te zien is. Dit zijn omstandigheden (door covid-19) waar geen rekening mee gehouden werd. Vorig jaar kreeg ik steeds een heel positieve evaluatie voor expressie (zowel praktijk 1, als

---

² Pagina 14 van het arrest van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen dd. 06.09.2021.

geïntegreerde muzische vorming), expressie is iets dat ik van nature bezit en waar ik in uitblink. Dit is een grote discrepantie en verdient een positieve beoordeling.”

Het komt de interne beroepscommissie toe om na te gaan of zij zich akkoord kan verklaren met de beoordeling vanwege de stagecoördinator en de twee stagelectoren, met name de beoordeling dat, rekening houdend met de dracht van het mondmasker, u alsnog terecht een onvoldoende bekwam op ‘Taalvaardigheden – expressieve vaardigheden’.

Aangezien er in de evaluatie door de lectoren wel degelijk melding werd gemaakt van het mondmasker en de hinder die het dragen daarvan met zich meebrengt, heeft het dus ook als een element in de quatering meegespeeld. De COVID 19-maatregelen beletten inderdaad niet dat deze vaardigheid nog beoordeeld kan worden.

Uit de door de opleiding voorgelegde documentatie blijkt dat er wel degelijk rekening gehouden werd met de COVID-maatregelen en het feit dat de studenten hierdoor de nodige flexibiliteit aan de dag moeten leggen. Studenten moeten zoeken naar andere expressieve manieren (lichaamshouding, stemvariatie, ...).

U verwijst in uw interne beroep naar ‘expressie’, doch de ‘Expressieve vaardigheden’ zijn veel ruimer dan mimiek van het gezicht alleen. Zo blijkt ook uit de aspecten vermeld onder deze BASCO, zijnde :

- 1.1. Kan zich op natuurlijke wijze expressief uiten (mimiek, gebaar, houding)*
- 1.2. Spreekt duidelijk verstaanbaar (articulatie, stemvolume, tempo, intonatie)*
- 1.3. Kan taal speels en creatief hanteren*
- 1.4. Kan expressie inzetten in functie van activiteitendoel, organisatie, ... ”*

De bezoekende lector heeft er u tijdens de stage op gewezen dat stemgebruik nu (d.w.z. met het gebruik van het mondmasker) des te belangrijker is. Er werd opgemerkt dat u te weinig intonatie gebruikt en u op een zangerige manier praat.

Bij de beoordeling van deze basco ‘Expressieve vaardigheden’ blijkt dus vooral wel degelijk rekening te zijn gehouden met de mondmaskerdracht, en dit omwille van de overige aspecten dan mimiek van het gezicht. Trouwens bestaat ook 1.1. uit méér dan alleen de mimiek van het gezicht, maar gaat het ook om gebaar, houding, ... en ook met de wenkbrauwen fronsen bijv. kan er uiting aan gezichtsmimiek gegeven worden.

In de feedbackfiche van de bezoekende lector werd het volgende vermeld:

“Expressieve vaardigheden: probeer nog meer op een natuurlijke manier een boeiende **houding** aan te nemen. Zeker je **stemgebruik** is nu belangrijk met het mondmasker. Niet alleen ben je niet altijd goed hoorbaar, je mag ook nog wat meer intonatie gebruiken. Let op een wat ‘zangerige’ toon als je tegen de kleuters praat.” [eigen benadrukking]

Tijdens het tweede bezoek stelde de lector enerzijds een verbetering vast op vlak van verstaanbaarheid, anderzijds praatte u nog steeds op een “zangerige” toon tegen de kinderen:

“Tweede bezoek: Je doet je best om expressiever uit de hoek te komen. Vandaag ben je duidelijker verstaanbaar. Je zet ook af en toe je mondmasker af waardoor je stem duidelijker is en de kleuters ook even je gezicht kunnen zien, dat helpt (maar zeker geen verplichting). Goed dat je je handpop Jaap gebruikt. Goed dat je een andere ‘stem’ gebruikt voor de pop. Zo is het duidelijk wie er aan het woord is.

Je blijft op die ‘zangerige’ toon praten tegen de kinderen. Misschien jezelf eens opnemen zodat je dit kan horen. Zou beter zijn als je dit kan veranderen.³” [eigen benadrukking]

Bovendien werd tijdens uw stage bij de jongste kleuters door de mentor ook reeds opgemerkt dat u niet voldoende expressief overkomt, alsook te stil en te snel praat. Dit werd toen eveneens als werkpunt aangestipt door de mentor. Ondanks deze opmerking kreeg u alsnog een ‘+’ op dit onderdeel bij de jongste kleuters.

Bij de oudste kleuters kreeg u zowel van de mentor, als de lector een ‘-’-code toegekend wat de expressieve vaardigheden betreft:

“De expressie liet lange tijd op zich wachten. Pas na een week kwam je expressiever uit de hoek. Goed dat je dit toch liet zien. Je **spreektempo** is soms snel. (Beoordeling mentor)”

“Je haalt onvoldoende voor expressieve vaardigheden. Het is nog moeilijk voor jou om op een natuurlijke manier voldoende expressie te gebruiken en een **boeiende intonatie**. Bij het tweede bezoek was dit beduidend beter! Ga op zoek naar manieren om hierin te groeien zonder te forceren, het moet natuurlijk blijven en bij je passen. Je ‘zangerige’ manier van praten tegen de kleuters afreren zou al een stap in de goede (naturelle) richting zijn. (Beoordeling lector)” [eigen benadrukking]

Tevens kreeg u door de mentor opnieuw dezelfde werkpunten als tijdens uw stage bij de jongste kleuters:

---

³ Feedbackfiche bezoekende lector

“spreekt duidelijk verstaanbaar(-), kan taal speels en creatief hanteren (-) , ”

De opleiding verwacht terecht een blijvend positieve evolutie. Tijdens de stage bij de oudste kleuters diende de lector echter vast te stellen dat uw expressieve vaardigheden niet positief geëvolueerd waren en u zich die competenties nog niet voldoende eigen gemaakt hebt.

Uit de beoordeling van de lector en de mentor blijkt dat de onvoldoende voor expressieve vaardigheden niet of toch niet in hoofdorde gekoppeld is aan de gezichtsmimiek, maar wel aan de intonatie, zangerige toon, tempo, ... Dit alles staat los van het al dan niet dragen van een mondmasker.

Tijdens het tweede bezoek bleek dat u het dempend effect van het mondmasker had aangepakt door luider en meer verstaanbaar te praten. Desondanks deze verbetering, was er over het algemeen echter nog onvoldoende expressie merkbaar, juist omwille van het feit dat deze basco veel méér is dan voldoende luid en verstaanbaar praten.

Dit staat los van het dragen van het mondmasker (hetwelk onbetwistbaar een dempend effect heeft). Dit wordt ook niet betwist door de opleiding en door de interne beroepscommissie, maar uit de motivering blijkt dat het volume van de stem en het verstaanbaar praten niet de reden zijn voor de ‘onvoldoende’ score, maar dat dit eerder het tempo, de intonatie, ... zijn. Ook zonder mondmasker moet de student een afwisselende intonatie hanteren en door middel van het stemgebruik de kinderen blijvend boeien. Ondanks meerdere opmerkingen hierover, werd op dit vlak final niet voldoende verbetering vastgesteld.

De commissie concludeert om bovenstaande redenen, en de redenen reeds opgenomen in de beslissing dd. 20.07.2021, de eerder genomen beslissing van deze commissie te bevestigen en zodoende de u eerder toegekende score te handhaven.”

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 20 september 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 27 september 2021 diende verzoekster een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekster beroept zich in een eerste middel op een schending van de formele motiveringsplicht en een schending van het gezag van gewijsde van het arrest nr. 6.868 van de Raad van 6 september 2021.

Standpunt van partijen

Volgens verzoekster is er sprake van een schending van de formele motiveringsplicht en een schending van het gezag van gewijsde van het arrest nr. 6.868 van de Raad doordat de bestreden beslissing wordt gemotiveerd aan de hand van de – vernietigde – beslissing van 20 juli 2021 enerzijds en doordat de bestreden beslissing wordt gemotiveerd op basis van de – vernietigde – beslissing van 20 juli 2021 maar dat deze – vernietigde – beslissing van 20 juli 2021 niet wordt toegevoegd aan de bestreden beslissing, anderzijds.

Verzoekster merkt op dat in de bestreden beslissing meermaals wordt verwezen naar de – vernietigde – beslissing van 20 juli 2021. Doordat de beslissing van 20 juli niet werd toegevoegd aan de bestreden beslissing, wordt volgens haar de formele motiveringsplicht geschonden. Er kan bovendien niet worden verwezen naar een beslissing die werd vernietigd door de Raad: door de vernietiging is deze beslissing uit de rechtsorde verdwenen. Volgens verzoekster wordt hierdoor ook het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad miskend: verwerende partij negeert immers dat de beslissing van 20 juli 2021 niet meer bestaat.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij vooreerst aan dat verzoekster ten onrechte laat uitschijnen dat de enige motivering in de bestreden beslissing zou bestaan uit de verwijzing naar de eerdere vernietigde beslissing van 20 juli 2021. Volgens verwerende partij bevat de bestreden beslissing wel degelijk een eigen motivering.

Verwerende partij wijst op de verschillende elementen die de beslissing van 20 september 2021 constitueren. Vooreerst is dit een historiek van het dossier dewelke de eerste beslissing van de

interne beroepsinstantie alsook het arrest van de Raad omvat. Vervolgens is de interne beroepsinstantie overgegaan tot de inhoudelijke, nieuwe en afdoende motivering in functie van het enige door de Raad gegrond verklaarde middel. Aangezien de overige middelen in het arrest van de Raad niet gegrond werden verklaard, is er volgens verwerende partij geen enkele reden om de argumentatie, zoals opgenomen in de beslissing van 20 juli 2021, te wijzigen. Volgens haar remedieert de bestreden beslissing nu wel dat wat de Raad als tekortkoming in de initiële beslissing beschouwde en zij verwijst hiervoor ook naar haar repliek op het vierde middel. Aangezien de Raad zich hoofdzakelijk heeft toegelegd op de problematiek omtrent de COVID-maatregelen en dan meer bepaald het dragen van een mondmasker, gaat de nieuwe beslissing van de interne beroepsinstantie hier uitsluitend en uitgebreid op in; voor het overige bevestigde de interne beroepsinstantie haar eerdere motivering, zoals opgenomen in de beslissing van 20 juli 2021.

Verder geeft verzoekster volgens verwerende partij een draagwijdte aan de formele motiveringsplicht die deze niet heeft. Bovendien haalt verzoekster de voorwaarden om te voldoen aan de formele motiveringsplicht en het al dan niet nog bestaan van de beslissing van 20 juli 2021 door elkaar.

Verwerende partij argumenteert dat aan de voorwaarden van de formele motiveringsplicht is voldaan. Eerst en vooral kan er niet betwist worden dat de beslissing van 20 juli 2021 gekend is door verzoekster. Volgens verwerende partij volstaat het ook dat het stuk gekend is, dit hoeft per definitie niet nogmaals aan de bestreden beslissing gevoegd te worden, wanneer het stuk voordien reeds aan de betrokkenen gekend is. Het feit dat de beslissing van 20 juli 2021 niet gevoegd is bij de bestreden beslissing, betekent dus geen schending van de formele motiveringsplicht. Hoe dan ook is volgens verwerende partij de doelstelling van de formele motiveringsplicht bereikt: aan de bestemming de motieven te kennen te geven. Dat verzoekster kennis heeft van de beslissing van 20 juli 2021 blijkt volgens verwerende partij ook duidelijk uit haar extern verzoekschrift, waar verzoekster ook middelen herneemt tegen de beslissing van 20 juli 2021 en er zelfs naar verwijst. Volgens verwerende partij betreft het in haar hoofde ook een loutere administratieve vergissing aangezien in de beslissing duidelijk staat dat het stuk zou bijgevoegd worden.

Over de verwijzing naar de vernietigde beslissing van 20 juli 2021 werpt verwerende partij op dat hoewel een vernietiging terugwerkende kracht heeft, dit enkel betekent dat de vernietigde

beslissing geen uitwerking in rechte meer heeft. Dit betekent geenszins dat de in deze beslissing opgenomen motivering niet meer zou kunnen worden toegepast of hernomen: de interne beroepsinstantie heeft deze motivering opnieuw hernomen. Verwerende partij merkt op dat verzoekster een aantal van haar middelen louter en alleen ent op de beslissing van 20 juli 2021 en verwijst hiervoor onder meer naar het tweede en derde middel.

Tot slot stelt verwerende partij dat het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad niet wordt miskend aangezien de nieuwe bestreden beslissing van 20 september 2021 een antwoord geeft op het derde middel dat door de Raad gegrond werd bevonden: deze motivering respecteert de motivering van het arrest van de Raad. Verwerende partij verwijst hiervoor naar haar repliek op het vierde middel.

In haar *wederantwoordnota* voert verzoekster aan dat het niet toevoegen van de vernietigde beslissing van 20 juli 2021 niet kan worden afgedaan als een administratieve fout, zeker niet na een vernietiging door de Raad. Er kan ook niet naar dit stuk worden verwezen omdat dit niet afdoende gemotiveerd is aangezien de beslissing van 20 juli 2021 net werd vernietigd omwille van een motiveringsgebrek. Verzoekster merkt nog op dat haar eigen verwijzingen in haar extern verzoekschrift naar de beslissing van 20 juli 2021 een gevolg zijn van het feit dat verwerende partij hiernaar zelf verwijst.

Beoordeling

De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 verplichten de hogeronderwijsinstelling in de bestreden beslissing de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat op "afdoende" wijze. Het afdoende karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

De formelemotiveringsplicht is een doelnorm die ertoe strekt de bestuurde inzicht te geven in de feitelijke en juridische overwegingen die aan de hem aanbelangende beslissing ten grondslag liggen wat hem onder meer moet toelaten om met kennis van zaken zijn kansen af te wegen en zijn rechtsmiddelen voor te bereiden. De beoordeling of een motivering afdoende is en

bijgevolg beantwoordt aan de vereisten van de formelemotiveringsplicht, moet dan ook beoordeeld worden vanuit het standpunt van de bestemming van de beslissing.

De – weliswaar ondertussen door de Raad bij arrest nr. 6.868 van 6 september 2021 vernietigde – beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021 is gekend bij verzoekster, zoals blijkt uit volgende elementen:

- Verzoekster stelde op 27 juli 2021 een verzoekschrift tot nietigverklaring in tegen deze beslissing bij de Raad. Daarin ontwikkelde zij verschillende middelen tegen deze beslissing;
- Verzoekster voegt in de huidige procedure voor de Raad zelf deze beslissing toe aan haar stukkenbundel (stuk 1 verzoekster);
- In haar verzoekschrift van 27 september 2021, gericht tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 september 2021, ontwikkelt verzoekster inhoudelijke grieven tegen de motieven die de interne beroepsinstantie herneemt uit de beslissing van 20 juli 2021.

Hieruit blijkt dat verzoekster wel degelijk de motieven van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021 kent en ze punt voor punt inhoudelijk betwist. Het niet-toevoegen van de beslissing van 20 juli 2021 aan de bestreden beslissing van 20 september 2021 heeft bijgevolg de proceswaarborgen van verzoekster niet geschaad en het doel van de formelemotiveringsplicht is dan ook in die mate bereikt.

De Raad sluit zich bovendien niet aan bij de visie van verzoekster dat de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021 zelf de formele motiveringsplicht schendt, zodat de bestreden beslissing van 20 september 2021 er niet met goed gevolg naar zou kunnen verwijzen. De Raad stelde in zijn arrest nr. 6.868 van 6 september 2021 een schending van het materieel motiveringsbeginsel vast (niet: de formele motiveringsplicht), met betrekking tot volgend motief in de beslissing van 20 juli 2021:

“Er wordt niet aangetoond door studente dat het moment van de stagebezoeken, noch de COVID-maatregelen een invloed hebben gehad op de beoordeling.”

De Raad stelde vast dat dit motief niet strookte met de stukken van het administratief dossier.

In de thans bestreden beslissing van 20 september 2021 herneemt de interne beroepsinstantie dit motief niet, maar erkent zij daarentegen de impact van de mondkaderdracht op de

stageprestaties van verzoekster en betrekt zij dit gegeven verder in haar besluitvormingsproces. De interne beroepsinstantie verwijst wél naar de andere motieven uit de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021, dit wil zeggen de motieven waarvan de Raad niét vaststelde dat ze behept zijn met een motiveringsgebrek. Deze handelswijze is noch onzorgvuldig, noch in strijd met de formelemotiveringsplicht, noch in strijd met het gezag van gewijsde van 's Raads arrest nr. 6.868 van 6 september 2021.

In deze omstandigheden staat het feit dat de Raad de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021 vernietigde, niet in de weg dat de interne beroepsinstantie kan verwijzen naar de motieven ervan in de thans bestreden beslissing. Het gegeven dat de Raad de beslissing van 20 juli 2021 vernietigde en dat deze bijgevolg is verdwenen uit de rechtsorde, betekent trouwens niet dat deze beslissing *de facto* niet heeft bestaan, noch dat verzoekster geen kennis zou hebben van de inhoud ervan.

Het eerste middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Verzoekster beroept zich in een tweede middel op een schending van de formele motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel in combinatie met de voorschriften beschreven in de “Gids voor praktijk 2”.

Standpunt van partijen

Volgens verzoekster is de evaluatie van de stage Praktijk 2 (oudste kleuters) niet gebeurd volgens de voorschriften “kwalitatief en kwantitatief”, opgenomen in de “Gids voor praktijk 2”. De interne beroepsinstantie heeft het beroep dan ook niet zorgvuldig onderzocht en haar beslissing niet afdoende gemotiveerd.

Verzoekster belicht een aantal elementen uit de bestreden beslissing om aan te tonen dat bepaalde van de evaluaties niet voldoen aan de voorschriften beschreven in de “Gids voor praktijk 2” waarin wordt gesteld dat deze “kwalitatief en kwantitatief” dienen te zijn. Verzoekster geeft hierbij verschillende voorbeelden waarbij zij van oordeel is dat de evaluaties

niet voldoen aan de vereisten van “kwalitatief en kwantitatief” en aldus niet in rekening kunnen worden gebracht.

- Het perspectief van de mentor en de lector: waar verwerende partij stelt dat deze “elk door hun eigen bril kijken”, leidt verzoekster hieruit af dat de evaluatie subjectief gebeurt en merkt zij op dat dit vragen oproept over de zorgvuldigheid waarmee de evaluaties werden gegeven. Verzoekster verwijst hierbij naar de evaluatie “Praktijk 2 (oudste kleuters) – Beoordeling Mentor – 3. De toekomst als inhoudelijk expert” waarbij voor de drie deelevaluatiecriteria een dubbele min werd gegeven en waarbij in de motivering werd gesteld dat “naar mijn gevoel zit dit nog niet helemaal goed (...”).
- De toepassing van de vakdidactiek: verzoekster verwijst naar het voorbeeld dat werd aangehaald uit het bezwaar omtrent de score op “Stageperiode oudste kleuters – Beoordeling Mentor – 3. De toekomst als inhoudelijk expert”. Door enkel het voorbeeld omtrent het beheersen van de basiskennis van de vakdidactiek naar voor te schuiven, gaat verwerende partij voorbij aan alle andere bezwaren en argumenten waarop volgens verzoekster geen antwoord werd geformuleerd. Er wordt op geen enkele wijze door de mentor aangetoond dat verzoekster haar goede kennis van vakdidactiek niet in de praktijk brengt, noch dat haar kennis over het thema “Wilde Dieren” onvoldoende is.
- Expressieve vaardigheden (te snel praten, luider praten, meer expressie gebruiken): volgens verzoekster worden hier drie zaken door elkaar gehaald. Over “te snel praten” geeft verzoekster aan dat dit een gekend werk punt is dat weliswaar positief evolueert. Bovendien was dit tijdens de stage bij Praktijk 2 (jongste kleuters) ook een opmerking maar gaf dit geen aanleiding tot een negatieve score. Met betrekking tot “luider praten” wijst verzoekster op de coronamaatregelen (open raam en mondmasker) alsook op het feit dat bij de stage bij de jongste kleuters er hierover een opmerking werd gemaakt maar zij hierop uiteindelijk niet werd afgeremd. Wat “expressie” betreft, geeft verzoekster aan dat zij verrast was door de beoordeling nu zij deze vaardigheid volgens haar wel degelijk bezit. Vooreerst is zij van nature expressief: zij verwijst hiervoor naar verschillende activiteiten waarbij ze al van jong af aan bezig is met expressie. Verzoekster wijst er ook op dat zij voor expressie tijdens de stage van Praktijk 1 en de stage van Praktijk 2 bij de jongste kleuters een

positieve beoordeling heeft gekregen alsook positieve commentaar van de lector voor het vak “geïntegreerde muzische vorming”.

- De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: verzoekster erkent dat er in het begin van de stage enkele onzorgvuldigheden in de voorbereidingen zijn gesloten. Verzoekster is niettemin aan de slag gegaan met deze feedback en zorgvuldig geweest in de verdere lesvoorbereidingen. Aangezien er geen verdere stagebezoek meer is geweest, heeft de lector de positieve evolutie niet meer kunnen vaststellen.
- Klasinrichting: verzoekster kreeg van de lector een positieve beoordeling maar van de mentor een min zonder enige motivering.

Volgens verzoekster wordt verschillende keren aangetoond dat er geen gelijklopende conclusies werden getrokken hetgeen bovendien veelvuldig objectief gedocumenteerd werd met opmerkingen uit de evaluaties. Verzoekster merkt op dat over alle basiscompetenties heen, de lector 35 positieve evaluaties heeft toegekend en de mentor 63 (bijna dubbel zoveel), waaronder enkele met plusplus. Dit kunnen bezwaarlijk dezelfde werkpunten worden genoemd, laat staan, een gelijklopende conclusie.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij vooreerst aan dat verzoekster aan de begrippen “kwalitatief” en “kwantitatief” een verkeerde invulling geeft. Volgens verwerende partij dienen deze begrippen als volgt te worden begrepen:

- “Kwantitatief” betekent de beoordeling met “+” en “-”. In codes wordt aangegeven wat het behaalde niveau is van de student (dubbele min, min, plus, dubbele plus op de 4-puntenschaal);
- “Kwalitatief” slaat op de evaluatie in “woorden”. Bij elke basiscompetentie moet er ook een woordelijke motivering zijn.

De eindscore is voor verwerende partij geen optelsom van “+” en “-”. Een dergelijke beoordeling zou neerkomen op een louter kwantitatieve beoordeling waarbij op geen enkele wijze rekening wordt gehouden met de woordelijke motivering daar waar een kwalitatieve beoordeling juist deze woordelijke motivering omvat. Waar de ECTS-fiche voorschrijft dat de beoordeling kwantitatief en kwalitatief moet gebeuren, dan betekent dit dat zowel rekening moet worden gehouden met de codes in “-” en “+” alsook met de woordelijke motivering.

Verder merkt verwerende partij op dat het weinig zin heeft om op elk van de door verzoekster aangehaalde voorbeelden in te gaan, aangezien dit telkens erop neerkomt dat verzoekster van oordeel is dat zij (minstens) een “voldoende” niveau heeft bereikt per competentie, terwijl de lector en de mentor van oordeel zijn dat dit niet het geval is. Volgens verwerende partij ziet verzoekster haar gelijk gestaafd in enkele losse zinssneden die zij uit de evaluatieformulieren haalt. Verwerende partij replicateert hieromtrent het volgende:

- Het perspectief van de mentor en de lector: volgens verwerende partij trekt verzoekster dit uit haar context. Het beoordelen van handelingen is geen louter mathematisch gegeven: hieruit kan geenszins worden afgeleid dat de beoordeling niet objectief zou zijn, laat staan dat deze niet kwalitatief zou zijn. De evaluatie wordt gemaakt aan de hand van het evaluatieformulier op basis van het verwachte niveau op een welbepaald moment in de opleiding. Uit de evaluatieformulieren van de lector en de mentor blijkt dat, hoewel hun beoordeling onafhankelijk van elkaar werd gemaakt, hun bevindingen vrij gelijklopend zijn.
- Criterium “3. De toekomst als inhoudelijk expert”: verwerende partij merkt op dat verzoekster voorbij gaat aan de beoordeling van de lector die dit criterium eveneens als negatief beoordeelt.
- Expressieve vaardigheden (te snel praten, luider praten, meer expressie gebruiken): verwerende partij verwijst vooreerst naar haar repliek op het vierde middel. Verder stipt verwerende partij over “te snel praten” aan dat de negatieve score niet werd toegekend omwille van te snel praten maar wel omwille van onvoldoende expressieve vaardigheden. Met betrekking tot “luider praten” verwijst verwerende partij naar haar repliek bij het vierde middel. Wat betreft “expressie” merkt verwerende partij op dat bepaalde extra curriculaire activiteiten niet per definitie impliceren dat verzoekster over deze competentie voor dit opleidingsonderdeel beschikt. De vaardigheid moet bovendien op een gepaste manier in de gegeven context worden ingezet. Verwerende partij wijst verder de verwijzing van verzoekster naar eerdere scores voor andere opleidingsonderdelen van de hand. Op basis van rechtspraak van de Raad is het volgens haar niet zo dat omdat een student die voor een eerder en/of ander opleidingsonderdeel slaagde dit nu per definitie opnieuw het geval moet zijn. Op dat vlak zitten mentor en lector volgens verwerende partij ook op dezelfde lijn: beide hebben deze competentie negatief beoordeeld. Dat een negatieve score te verwachten viel, blijkt volgens verwerende partij ook uit het

feedbackverslag van de lector dat zij bijbrengt als stuk 14 van haar administratief dossier.

- De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: verwerende partij verwijst naar haar repliek bij het derde middel. Het is volgens haar niet omdat er op het einde van de stage geen stagebezoek van de lector plaatsvond dat de beoordeling niet correct zou zijn. Het evaluatieverslag van de mentor dateert van het einde van de stageperiode en de mentor heeft eveneens een “-” als beoordeling gegeven.
- Klasinrichting: verwerende partij geeft aan dat de mentor voor dit criterium uiteindelijk een “+” heeft gegeven.

Tot slot stipt verwerende partij aan dat er in de bestreden beslissing hoe dan ook geen sprake is van een motiveringsgebrek: de bestreden beslissing motiveert waarom de argument van verzoekster worden verworpen. Het komt de interne beroepsinstantie enkel toe om te motiveren of de toegekende puntenscore al dan niet stand kan houden en in welke mate de grieven van verzoekster al dan niet gegronsd zijn.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster vooreerst op dat verwerende partij de bestreden beslissing bijkomend en *a posteriori* probeert te motiveren, hetgeen niet kan.

Verder geeft verwerende partij volgens verzoekster zelf een eigen invulling aan de begrippen “kwalitatief en kwantitatief” die niet in de ECTS-fiche terug te vinden is. Deze begrippen moeten als begrippen dan ook in hun spreekwoordelijke betekenis worden gebruikt. In dat opzicht voldoen de gegeven evaluaties hieraan niet zodat ze niet in rekening kunnen worden gebracht.

Over de gelijklopende conclusies van de mentor en de lector stelt verzoekster dat deze niet onafhankelijk van elkaar tot gelijkaardige conclusies zijn gekomen: bij de twee stagebezoeken hebben lector en mentor namelijk overlegd, zonder dat verzoekster daarbij aanwezig was. Volgens verzoekster zijn de mentor en de lector evenmin tot gelijkaardige conclusies gekomen en zij verwijst naar de eerder aangehaalde voorbeelden hieromtrent.

Verzoekster betoogt vervolgens dat de beoordeling van de mentor beduidend positiever is dan de beoordeling van de lector die halverwege de stageperiode werd opgetekend. Volgens haar klopt het ook niet dat dezelfde werkpunten werden opgetekend nu de mentor, in vergelijking

met de lector, bijna dubbel zoveel positieve evaluaties heeft toegekend, hetgeen ook blijkt uit de argumentatie van de mentor.

Met betrekking tot de beoordeling van het criterium “3. De toekomst als inhoudelijk expert” voert verzoekster aan dat de beoordeling van de mentor geen losse zinssnede is maar juist de enige motivering van de mentor betreft. De uitdrukking “naar mijn gevoel” maakt dat de beoordeling van de mentor niet als objectief, zorgvuldig en onderbouwd worden beschouwd zodat deze niet in rekening kan worden gebracht bij de eindevaluatie. Over het standpunt van de lector stelt verzoekster dat dit samen moet worden gezien met het derde middel. Aangezien de lector halverwege de stageperiode van praktijk 2 de stageplaats heeft bezocht, kon hij volgens verzoekster de positieve evolutie in de tweede helft van de stage niet vaststellen en beoordelen. Hierdoor kan zijn eindscore niet als “kwalitatief” worden beschouwd en kan deze niet in rekening worden gebracht, iets waar de bestreden beslissing volgens verzoekster aan voorbij gaat.

Verzoekster is ook verrast door de stelling van verwerende partij dat uit de beoordeling zou blijken dat de negatieve score niet werd toegekend omdat van te snel praten maar wel omdat van onvoldoende expressieve vaardigheden. De lector kon volgens haar namelijk de positieve evolutie in de tweede helft van haar stage niet vaststellen doordat het stagebezoek halverwege de stage plaatsvond. De mentor daarentegen, kon deze wel vaststellen hetgeen ook blijkt uit zijn evaluatie van de stage bij de oudste kleuters: de mentor kent op het einde van de stageperiode een positieve score toe. Met betrekking tot luider praten, leidt verzoekster uit de repliek van verwerende partij af dat de omstandigheden wel een rol moeten spelen, hetgeen eerder werd ontkend door de interne beroepsinstantie. Zij verwijst hiervoor naar haar vierde middel.

Waar verwerende partij stelt dat de mentor en de lector allebei de competentie expressie negatief beoordelen, ziet verzoekster wel een verschil in hun beoordeling doordat de mentor, in tegenstelling tot de lector, wel een positieve evolutie kon vaststellen. Verzoekster wijst erop dat zij wel degelijk positieve scores kreeg van de mentor voor expressie, zoals blijkt uit de evaluatie van de stage bij de oudste kleuters.

Verzoekster merkt verder op dat een negatieve score geenszins te verwachten viel op basis van het feedbackverslag van de mentor dat verwerende partij bijbrengt als stuk 14 van haar

administratief dossier. Dit betreft de feedback van het eerste stagebezoek, na 3 uur stage: hieruit blijkt alvast niet of de competentie al dan niet werd behaald. Juister is om te kijken naar de feedback na het tweede stagebezoek. Maar doordat deze feedback werd genoteerd halverwege de stage en verzoekster nog een positieve evolutie heeft ondergaan, kan ook hieruit niet worden afgeleid of verzoekster al dan niet zou slagen voor dit onderdeel. Verzoekster merkt op dat verwerende partij in de procedure voor de Raad haar motivering niet *a posteriori* kan gaan uitbreiden of aanpassen.

Verzoekster stipt ook nog aan dat de score “-” voor voorbereiding door verwerende partij ten onrechte wordt voorgesteld alsof de basiscompetentie over de hele lijn onvoldoende is. Volgens verzoekster heeft zij in haar bezwaar de coronamaatregelen aangehaald als verzachtende omstandigheid waarom de voorbereiding niet optimaal is verlopen. Niettegenstaande dit werd erkend door de mentor, werd hieraan voorbij gegaan door de lectoren.

Tot slot stelt verzoekster met betrekking tot klasinrichting vast dat niet enkel bij deze basiscompetentie maar bij alle basiscompetenties een eenvoudige rekenkundige som wordt gehanteerd.

Beoordeling

Voor zover verzoekster wenst dat de Raad de inhoudelijke beoordeling van de stagecompetenties door de interne beroepsinstantie zou overdoen, herinnert de Raad eraan dat het hem niet toevalt om zijn beoordeling in de plaats te stellen van deze van de opleiding. Zulks valt krachtens artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs buiten 's Raads bevoegdheid. De Raad vermag enkel na te gaan of de bestreden beslissing in overeenstemming is met enerzijds de formele voorschriften die erop van toepassing zijn en anderzijds de beginselen van behoorlijk bestuur. In dat licht kan de Raad een verzoekende partij niet beschermen tegen strenge beslissingen, enkel tegen onwettige.

Verzoekster neemt in het tweede middel enkele motieven uit de bestreden beslissing, en enkele motieven uit de beoordelingsfiches van de stagelector en de stagementor onder de loep, en stelt dat deze niet voldoen aan de voorwaarde uit de “Gids voor Praktijk 2. Stage oudste kleuters”, met name dat de tussentijdse evaluatie van de stage Jongste en Oudste Kleuters een “kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie” is.

Bij gebreke aan verdere duiding van deze begrippen in de stagegids begrijpt de Raad ze in hun gebruikelijke betekenis. Een kwantitatieve beoordeling betekent in dit geval een beoordeling volgens een bepaalde hoeveelheid. Verwerende partij geeft terecht aan dat een beoordeling met plussen en minnen een kwantitatieve beoordeling is. Verzoekster lijkt dit niet te betwisten. Een kwalitatieve beoordeling houdt vervolgens in dat de beoordeling woordelijk gemotiveerd wordt. De kwantitatieve beoordeling moet bijgevolg onderbouwd worden in woorden.

Het spreekt voor zich dat de kwantitatieve en kwalitatieve beoordeling door de mentor en de lector zorgvuldig moet gebeuren en in niet in strijd mag zijn met de realiteit.

In het licht van deze bevindingen onderzoekt de Raad vervolgens de motieven waarop verzoekster haar pijlen richt.

“Lector en mentor bekijken de stage elk door hun eigen bril”

In de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021, waarnaar de bestreden beslissing verwijst, weerleggen mevr. [C.D.], praktijkcoördinator, mevr. [N.C.] en mevr. [E.H.] de bezwaren van verzoekster onder meer als volgt:

“Doorheen de verschillende argumenten geeft de studente haar standpunt over welke evaluatie ze wel of niet verdient. Ze geeft aan dat de mening van de mentor en van de lector subjectief zijn. Het is altijd zo dat een mentor en een lector elk door hun eigen bril kijken. Anderzijds geeft de leerlijn op het evaluatieformulier en de gids voor praktijkvorming de verwachtingen en klemtonen met betrekking tot de stage weer. Ook de argumenten van de studente zijn vanuit haar perspectief beschreven en kunnen bijgevolg eveneens als subjectief worden beschouwd. Ook wat ze vindt over de evaluatie als mentor en lector is haar persoonlijke, subjectieve mening.” (stuk 5 administratief dossier)

In elke stage is er een welbepaalde taakverdeling tussen de stagelector enerzijds en de stagementor anderzijds. De stagementor begeleidt de student op dagelijkse basis op de stagevloer. De stagelector observeert de student tijdens de stagebezoeken, geeft op basis daarvan feedback en behoudt daarnaast het overzicht op de prestaties van de student en de standaarden waaraan die moet voldoen. Het is tevens vanuit deze specifieke taakverdeling dat zowel de stagelector als de stagementor een beoordeling van de student doorvoeren. De stelling “*Het is altijd zo dat een mentor en een lector elk door hun eigen bril kijken*” is te begrijpen vanuit die optiek, zoals ook blijkt uit de hoger geciteerde passage in de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021 waarin deze ene zin kadert. Dit systeem is inherent aan elke

stage, en maakt de beoordeling van de stagelector dan wel de stagementor daarom niet *ipso facto* onzorgvuldig, minstens toont verzoekster niet aan waarom dat het geval zou zijn.

In casu hebben de stagelector en de stagementor bovendien dezelfde gestandaardiseerde evaluatieformulieren gebruikt en daardoor dezelfde competenties beoordeeld. Ook dit gegeven spreekt op het eerste gezicht de stelling van verzoekster tegen, dat de stagelector en de stagementor haar onzorgvuldig en “subjectief” zouden hebben beoordeeld.

“Mentor: naar mijn gevoel zit dit nog niet helemaal goed”

De stagementor gaf verzoekster een “- -” op de competentie “3. De toekomstige leraar als inhoudelijk expert” tijdens de stage Oudste Kleuters. Zij motiveerde dit als volgt:

“Naar mijn gevoel zit dit nog niet helemaal goed. Je staat wel open om hier feedback over te ontvangen en gaat ermee aan de slag.” (stuk 15 administratief dossier)

Verzoekster stelt in essentie dat deze beoordeling onzorgvuldig en niet objectief is.

De Raad merkt op dat verzoekster eigenaardig genoeg kritiek geeft op de beoordeling van deze ene competentie van de stagementor, terwijl zij doorheen de rest van het verzoekschrift erop hamert dat de stagementor een beter beeld heeft gehad op de prestaties van verzoekster dan de stagelector (nu de twee stagebezoeken van de stagelector volgens verzoekster te vroeg in de stage hebben plaatsgevonden – zie het vierde middel). Hoe dan ook kan de Raad zich niet vinden in de stelling van verzoekster, gelet op het volgende:

- De interne beroepsinstantie heeft een beoordeling gemaakt, op basis van het gehele stagedossier. De beoordeling van de stagementor van competentie “3. De toekomstige leraar als inhoudelijk expert” moet dan ook bekeken worden in het geheel van het dossier en het geheel van de bestreden beslissing;
- Ook de stagelector heeft een beoordeling gegeven van dezelfde competentie (stuk 17 administratief dossier). De Raad stelt vast dat deze beoordeling niet alleen in lijn ligt met die van de stagementor, aangezien de stagelector eveneens een negatieve beoordeling geeft (een “-”), maar ook dezelfde werkpunten aanstipt als de mentor, namelijk: “bezit voldoende achtergrondkennis over de verschillende leerinhouden” en “kan een geïntegreerd aanbod aanbieden”. De stagementor geeft één werkpoint meer dan

de stagelector, maar de stagelector bevestigt hiermee dus dat verzoekster dient te werken aan twee van de drie punten die de stagementor aanstipt;

- De stagelector geeft in haar beoordeling een kwalitatieve beoordeling die uitgebreider is dan die van de stagementor, maar die eveneens van negatieve strekking is:

“Je haalt onvoldoende als inhoudelijk expert. Je slaagt er nog niet in om het thema om te zetten in een boeiend samenhangend verloop met optimale ontwikkelingskansen voor de kinderen. Het blijft een oppervlakkig, met een beetje dit en een beetje dat. Ook in de hoeken liggen kansen die je nog niet helemaal benut. Ik blijf op mijn honger zitten. Fijn dat je vaak zingt bij functionele momenten, houden zo.” (stuk 17 administratief dossier)

De stagelector bevestigt dus niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief de negatieve beoordeling van de stagementor.

- Bovendien vallen in de feedback van de stagelector na de stagebezoeken negatieve elementen inzake deze competentie te lezen:

“Je kan nog meer nadenken over een goede inhoudelijke samenhang doorheen de stage. Schrijf dit uitgebreider uit in de voorbereidingsbundel (te beperkt nu) zo zal je beter weten wat eerst aan bod komt, wat daarna en hoe je dus ‘opbouwt’ vanuit je focusdoelen. Als dat voor jou gemakkelijker is mag je ook met deelthema’s werken.

...

Tweede bezoek:

Ik blijf op mijn honger zitten wat de inhoudelijke diepgang van het thema betreft. Je doet wel wat activiteiten, spelletjes rond het thema maar ik mis een doordachte opbouw van waaruit je linken kan leggen tussen activiteiten, verdiepen, informatie delen. De kinderen zijn nieuwsgierig.

Hoek met afdrukken van poten: heb je hier eerst een impressie rond gegeven: welke poot is van welk dier? Met filmpjes of foto’s klassikaal in de kring? Probeer op deze manier echt linken te leggen tussen wat je aanbiedt in de hoeken en klassikaal aanbiedt. Nu blijft alles een beetje oppervlakkig, zonder linken, zonder opbouw en met weinig diepgang. Idem voor het verzorgingsmateriaal in de poppenhoek.” (stuk 14 administratief dossier)

De stagelector bevestigt bijgevolg kwantitatief en kwalitatief de beoordeling van de stagementor m.b.t. de competentie “3. De toekomstige leraar als inhoudelijk expert”. Dat de lector een “-” geeft terwijl de stagementor “- -” geeft, doet geen afbreuk aan het feit dat beiden verzoekster negatief beoordelen en dat hiervoor een grondige motivering voorligt. Gelet op deze context, is het volgens de Raad niet onredelijk, noch onzorgvuldig van de interne beroepsinstantie om haar beoordeling van het dossier mede te baseren op de beoordeling van de competentie “3. De toekomstige leraar als inhoudelijk expert” vanwege de stagementor.

Verzoekster geeft in het derde middel kritiek op de beoordeling van de *stagelector* van deze competentie. De Raad antwoordt daarop in de beoordeling van het derde middel.

Beoordeling mentor van verzoeksters kennis van vakdidactiek en haar kennis over het thema “Wilde Dieren”

Verzoekster stelt dat de stagementor bij de beoordeling van competentie “3. De toekomstige leraar als inhoudelijk expert” op geen enkele wijze aantoon dat verzoekster haar goede kennis van vakdidactiek niet in de praktijk brengt, noch dat haar kennis over het thema “Wilde Dieren” onvoldoende is.

De Raad verwijst naar hetgeen hij uiteenzette onder de vorige hoofding “Mentor: naar mijn gevoel zit dit nog niet helemaal goed”.

Motief inzake expressieve vaardigheden

In de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021, waarnaar de bestreden beslissing verwijst, weerleggen mevr. [C.D.], praktijkcoördinator, mevr. [N.C.] en mevr. [E.H.] de bezwaren van verzoekster onder meer als volgt:

“Bijvoorbeeld: de studente krijgt werkpunten bij haar expressieve vaardigheden, meer bepaald over te snel praten, luider praten, meer expressie gebruiken. Het is voor haar een totale verrassing. Echter, in het evaluatieformulier van de stage bij de jongste kleuters worden gelijkaardige werkpunten geformuleerd. Ze haalt aan uit te blinken in expressie en van nature expressief te zijn. Dit is haar standpunt. Mentor en lector bekijken expressie ook in functie van het bereiken van bepaalde doelen in de klasgroep. De studente is van mening dat ze een rijk taalgebruik hanteert. Echter, dit gaat verder dan nieuwe woorden introduceren bij de kinderen.” (stuk 5 administratief dossier)

Wat betreft het “te snel praten”, stelt verzoekster dat dit een gekend werkpoint is maar dat dit positief evolueert. Ze wijst erop dat dit inderdaad ook een opmerking was tijdens de stage Jongste Kleuters, maar dat dit geen aanleiding gaf tot een negatieve score. De Raad is evenwel van oordeel dat dit motief niet onwettig of onredelijk is, gelet op het volgende:

- De interne beroepsinstantie overweegt in de bestreden beslissing:

“De studente haalt aan dat zij na de stagebezoeken positief evolueerde. Dat de studente aan de slag gaat met de feedback die zij krijgt, spreekt in het voordeel van studente. Bij de beoordeling kan echter niet verwacht worden dat er compleet abstractie gemaakt wordt van de feedback/bijsturing die een student nodig heeft. Dezelfde werkpunten komen terug naar boven.” (stuk 5 administratief dossier)

Verzoekster gaat in haar verzoekschrift voorbij aan deze passage. Het is in de ogen van de Raad niet onredelijk dat bij de beoordeling van de voortgang die een student tijdens de stage maakt, rekening wordt gehouden met de mate van bijsturing die de student nodig heeft. Het feit dat zij

in de stage Jongste Kleuters, die voorafgaat aan de stage Oudste Kleuters, geen negatieve score kreeg hoewel zij daar al de opmerking kreeg dat ze te snel praatte, belet niet dat verwerende partij mag verwachten dat verzoekster op dit vlak groei toont in de stage Oudste Kleuters;

- De stagementor stelt in haar beoordeling eveneens vast dat het spreektempo soms te snel is, en bevestigt aldus wat mevr. [C.D.], praktijkcoördinator, mevr. [N.C.] en mevr. [E.H.] stellen in de bestreden beslissing.

Wat betreft “luider praten” verwijst verzoekende partij naar de corona-omstandigheden (lesgeven met open ramen terwijl er luide geluiden van een nabijgelegen bouwwerf naar binnen kwamen, dragen van een mondmasker) en het feit dat tijdens de stage Jongste Kleuters het mondmasker als een verzachtende omstandigheid werd gezien waardoor verzoekster een positieve beoordeling kreeg. De Raad verwijst in dit kader naar de beoordeling van het vierde middel.

Wat betreft “expressie” stelt verzoekster dat de volledig negatieve beoordeling van de lector een totale verrassing was, onder meer gelet op haar voorgeschiedenis. De Raad wijst op zijn vaste rechtspraak die stelt dat een student uit de credits die hij in vorige academiejaren of voor andere opleidingsonderdelen verwierf geen vermoeden kan putten dat hij ook op komende opleidingsonderdelen goed zou moeten scoren. Dit geldt *a fortiori* voor opleidingen die de student in het verleden in het deeltijds kunstonderwijs heeft behaald (en dus niet aan een hogeronderwijsinstelling), en voor activiteiten die de student verricht in een jeugdvereniging.

Verzoekster kan krachtens deze vaststaande rechtspraak ook niet verwijzen naar de positieve beoordeling voor expressie die zij kreeg voor het opleidingsonderdeel “Muzische vorming” of voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 1”. Partijen zijn het er trouwens over eens dat het verloop van “Praktijk 1” helemaal niet vergelijkbaar is met dat van “Praktijk 2”, nu “Praktijk 1” online verliep en verzoekster geen mondmasker moest dragen.

Ook het feit dat verzoekster tijdens de stage Jongste Kleuters een positieve beoordeling kreeg voor expressie, belet op zich niet dat er tijdens de stage Oudste Kleuters een negatieve beoordeling kan worden gegeven. Het is niet onredelijk dat de bestreden beslissing stelt dat de opleiding een blijvend positieve evolutie verwacht op dit vlak.

Ten slotte stelt verzoekster dat de feedbackfiche van de stagelector geen min voor alle deelscores van “taalvaardigheden” deed vermoeden, in het bijzonder voor expressie. Nochtans leest de Raad in deze feedback ook negatieve opmerkingen met betrekking tot expressie:

“Expressieve vaardigheden: probeer nog meer op een natuurlijke manier een boeiende houding aan te nemen. Zeker je stemgebruik is nu belangrijk met het mondmasker. Niet alleen ben je niet altijd goed hoorbaar, je mag ook nog wat meer intonatie gebruiken. Let op een wat ‘zangerige’ toon als je tegen de kleuters praat.

...

Tweede bezoek. .... Je blijft op die zangerige toon praten tegen de kinderen. Misschien jezelf eens opnemen zodat je dit kan horen. Zou beter zijn als je dit kan veranderen.” (stuk 14 administratief dossier)

In tegenstelling tot wat verzoekster lijkt voor te houden, is het niet vereist dat een tussentijdse feedback uitdrukkelijk aangeeft dat er een onvoldoende voor de competenties zal volgen. Dit kan ook niet, aangezien de eindbeoordeling pas aan het einde van de stage plaatsvindt, op basis van de beoordeling van de stagelector en de stagementor. Wel moet een tussentijdse feedbackfiche de werkpunten van de student aanduiden, wat *in casu* wel degelijk gebeurde, ook na het tweede lesbezoek waar de stagelector noteerde dat verzoekster op een zangerige toon blijft spreken tegen de kinderen.

De stagementor stelt inderdaad dat verzoekster (pas) na een week expressiever uit de hoek komt, maar in dat kader verwijst de Raad opnieuw naar de bestreden beslissing, daar waar deze stelt dat bij de beoordeling niet verwacht kan worden dat er compleet abstractie gemaakt wordt van de feedback/bijsturing die een student nodig heeft. Deze overweging toont aan dat de interne beroepsinstantie wel degelijk rekening hield met de evolutie van verzoekster, maar dat deze ook rekening houdt met de tijd die het vergde om verzoeksters functioneren op punt te krijgen.

De Raad wijst er ten slotte op dat zowel de stagementor als de stagelector de expressieve vaardigheden *in globo* negatief beoordelen, en dat beiden werkpunten voor verzoekster aanduiden.

Het door verzoekster bekritiseerde motief in de bestreden beslissing inzake haar taalvaardigheden, in het bijzonder haar expressie, is niet in strijd met de motiveringplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel of het redelijkheidsbeginsel.

Motief met betrekking tot de voorbereiding van de beginsituatie

In de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 juli 2021, waarnaar de bestreden beslissing verwijst, weerleggen mevr. [C.D.], praktijkcoördinator, mevr. [N.C.] en mevr. [E.H.] de bezwaren van verzoekster onder meer als volgt:

“In de argumenten van de studente wordt gesproken over wat ze wel of niet doet in de klas, echter in de begeleidende feedbackfiches en beoordelende evaluaties gaat het daarnaast ook over de kwaliteit van wat ze doet. Mentor en lector noteren wat ze zien en wegen het af ten opzichte van het verwachte niveau tijdens deze stage.

Bijvoorbeeld: over de beginsituaties vermeldt de studente dat ze de opmerking krijgt dat in ‘sommige’ voorbereidingen de beginsituatie niet is ingevuld. “Ik heb daarom onmiddellijk mijn volledige map gecontroleerd en heb maar 1 voorbereiding gevonden waar die inderdaad ontbrak.” In de feedbackfiche van de lector wordt echter ook gesproken over de kwaliteit van die beginsituaties: “Op sommige voorbereidingen is de beginsituatie niet ingevuld: bijvoorbeeld bij beeld: slang maken. Bij andere voorbereidingen staat er weinig zinvolle of concrete informatie in functie van de doelen (onderwerp van de activiteit). Bv.: bij middagonthaal: bewegingsverhaal, bewegingsactiviteit: omloop. Noteer hier zeker een paar zaken in verband met de vaardigheden die je zal aanbieden in de omloop.” (stuk 5 administratief dossier)

Eén en ander kadert in de competentie “1. Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen, a) Bij voorbereiding”.

Daar waar verzoekster stelt dat de stagelector haar positieve evolutie in de tweede helft van de stage niet heeft meegenomen in haar beoordeling, verwijst de Raad naar de beoordeling van het derde middel.

Bovendien wijst de Raad erop dat zowel de stagelector en de stagementor verzoekster voor deze competentie een “-” toekenden, en dat hun beoordeling op dat vlak dus overeenstemt. De mentor motiveerde deze “-” als volgt:

“De BS van de groep achterhalen was nog moeilijk op de beperkte observatiemomenten. Het thema opbouwen, met een logische “rode draad” heeft zeker nog groeiensen. Het werken met de doelen heeft tijdens de stage een positieve evolutie doorgemaakt.” (stuk 15 administratief dossier)

Verzoekster betwist niet dat de stagementor het gehele verloop van de stage heeft opgevolgd, en dus ook rekening houdt met de evolutie van verzoekster in de tweede helft van de stage. Toch beoordeelt de stagementor deze competentie met een “-” en haalt zij verschillende

werkpunten aan. De Raad herinnert eraan dat de bestreden beslissing niet onredelijk is, waar deze stelt dat bij de beoordeling niet verwacht kan worden dat er compleet abstractie gemaakt wordt van de feedback/bijsturing die een student nodig heeft. Deze overweging toont aan dat de interne beroepsinstantie wel degelijk rekening hield met de evolutie van verzoekster, maar dat deze ook rekening houdt met de tijd die het vergde om verzoeksters functioneren op punt te krijgen.

Verzoekster haalt aan dat de stagementor op de subcompetenties van deze competentie vier minnen en vier plussen geeft en dat verwerende partij deze ten onrechte heeft omgezet naar een globale “-” voor de competentie. De Raad acht dergelijke handelswijze echter niet onredelijk, nu een globale “-” erop wijst dat de student nog niet alle vereiste subcompetenties heeft bereikt, zoals ook blijkt uit het feit dat de stagementor vier subcompetenties negatief beoordeelt en de werkpunten van de student duidelijk omschrijft. De Raad verwijst bovendien naar zijn beoordeling van het vijfde middel.

In haar wederantwoordnota verwijst verzoekster naar haar bezwaarschrift op intern beroep, waarin zij haar gebrekkige voorbereiding van de beginsituatie heeft verantwoord door middel van de coronapandemie. Aangezien verzoekster dit argument niet heeft aangevoerd in haar extern verzoekschrift, is het nieuw en bijgevolg onontvankelijk.

Geen woordelijke motivering van de negatieve beoordeling van de stagementor voor “4.4.1 klasruimte uitdagend inrichten”

Verzoekster stelt dat de stagementor op de subcompetentie “klasruimte uitdagend inrichten” van de competentie “4. De toekomstige leraar als organisator” een “-” gaf, maar dat deze “-” niet is gemotiveerd.

Verzoekster gaat eraan voorbij dat de stagementor haar voor de competentie “4. De toekomstige leraar als organisator” een “+” gaf, waarbij inderdaad als werkpoint werd aangegeven dat verzoekster de klasruimte niet uitdagend inricht en dat zij het overzicht op de klasgroep niet behoudt. De stagementor gaf voor deze beoordeling wel degelijk een woordelijke motivering: “Ook in deze basco ben je de afgelopen 2 weken gegroeid. Overzicht houden lukt als er geen begeleide act is. Indien die er wel is, wordt het overzicht houden wat minder.”(stuk 16 administratief dossier)

Uit deze motivering blijkt minstens dat de inrichting van de klas in het begin van de stage niet voldeed aan de verwachtingen, maar dat verzoekster daarin gegroeid is. Uit de bestreden beslissing blijkt duidelijk dat de interne beroepsinstantie van oordeel is dat bij de beoordeling niet verwacht kan worden dat er compleet abstractie gemaakt wordt van de feedback/bijsturing die een student nodig heeft. Deze overweging toont aan dat de interne beroepsinstantie wel degelijk rekening hield met de evolutie van verzoekster, maar dat deze ook rekening houdt met de tijd die het vergde om verzoeksters functioneren op punt te krijgen. Dit is niet onredelijk, noch onzorgvuldig.

Bovendien bekwam verzoekster ook vanwege de stagelector een “+” op deze competentie. Het is met andere woorden voor de Raad niet duidelijk welk nadeel verzoekster geleden zou hebben door het feit dat de stagementor een werkpoint maakt van verzoeksters inrichting van de klasruimte, nu zowel de stagementor als de stagelector verzoekster globaal positief beoordeelden met een “+” op de eindcompetentie “4. De toekomstige leraar als organisator”.

Het tweede middel is ongegrond.

C. Derde middel

Verzoekster beroept zich in een derde middel op een schending van de formele motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel in combinatie met de voorschriften beschreven in de “Gids voor praktijk 2”.

Standpunt van partijen

Verzoekster betoogt dat de lector de stageplaats halverwege de stage (na 25 uur stage van de in totaal 45 uren) bezocht zodat hij de positieve evolutie van verzoekster in de tweede helft van de stageperiode niet heeft kunnen vaststellen en kwaliteitsvol heeft kunnen evalueren. Hierdoor ligt de eindevaluatie van de lector beduidend lager dan deze van de mentor. Bijgevolg voldoet de volledige eindscore van de lector niet aan de vereisten, opgenomen in de “Gids voor praktijk 2”, van “kwalitatief en kwantitatief” zodat deze niet in rekening kunnen worden gebracht.

Uit de feedback blijkt evenmin dat de lector een ongunstige evaluatie zou geven aan verzoekster. De interne beroepsinstantie heeft het beroep dan ook niet zorgvuldig onderzocht en haar beslissing hieromtrent afdoende gemotiveerd.

Verzoekster stelt dat er, niettegenstaande er uit de stagegids geen verplichting voortvloeit om het stagebezoek op het einde van de stage plaats te laten vinden, toch rekening moet worden gehouden met het feit dat een student een positieve evolutie kan ondergaan tijdens de stage. Volgens haar was er na het stagebezoek geen enkele feedback die de negatieve eindscore deed vermoeden: de feedbackfiche moet namelijk concrete tips (werkpunten) bevatten. Het was dan ook een gemiste kans dat, indien de lector de resultaten problematisch vond, dit niet duidelijker werd gemaakt halverwege de stage, er geen remediëring werd aangereikt en er geen bijkomend stagebezoek werd gepland op het einde van de stage.

Verzoekster wijst op verschillende standpunten van verwerende partij waaruit blijkt dat er geen rekening werd gehouden met het feit dat de volledige eindscore van de lector niet voldoet aan de voorschriften beschreven in de “Gids voor praktijk 2”:

- Tijdstip van beoordeling: verzoekster merkt op dat de lector twee maal op bezoek is geweest; een eerste maal na 3 uur stage, een tweede maal na 25 uur van de in totaal 45 uren stage. Doordat de laatste observatie en (eind)evaluatie van de lector werd genoteerd in het midden van de stageperiode, werd voorbij gegaan aan het gegeven dat een stage een leerkans is, een plaats om te groeien. Hierdoor kon de lector het eindresultaat van dit groeiproces onmogelijk vaststellen zodat de eindevaluatie van de lector onvoldoende kwaliteitsvol is. Volgens verzoekster verklaart dit eveneens de inconsistentie en discrepantie tussen de eindscores van de lector en de mentor. Verzoekster haalt hierbij een aantal voorbeelden aan en besluit dat door het ontbreken van een kwalitatieve eindscore, de beoordeling van de lector niet in rekening kan worden in de totale eindscore.
- Positieve evolutie van verzoekster: verzoekster erkent dat er enkele werkpunten zijn maar de beoordelingen van de mentor zijn beduidend positiever dan deze van de lector die halverwege de stageperiode werd opgetekend. Aan de hand van een aantal citaten van de mentor besluit verzoekster dat er geen consistentie is in de beoordeling van mentor en lector. Hieruit blijkt volgens haar ook dat de lector de positieve evolutie in het tweede deel van de stageperiode van praktijk 2 heeft gemist. Door het ontbreken van een kwalitatieve eindscore, kan deze evenmin in rekening worden gebracht in de totale eindscore.
- Expressieve vaardigheden: verzoekster wijst op de feedback van de lector omtrent luider praten na 3 uur stage en deze na 25 uur stage waaruit volgens haar blijkt dat zij met de feedback aan de slag is gegaan en reeds doorheen de eerste helft van de

stage positief is geëvolueerd. Verzoekster haalt met betrekking tot expressie de evaluatie van de mentor aan waaruit volgens haar blijkt dat ook hier de lector de positieve evolutie in het tweede deel van de stageperiode heeft gemist. Daarom kan ook deze score niet in rekening worden gebracht in de totale eindscore.

- Differentiëren, probleemoplossend denken stimuleren, vragen stellen: verzoekster stelt dat de kwaliteit van deze deelcompetenties wel voldeed en verwijst hiervoor naar de positieve beoordeling door de mentor. Hieruit blijkt voor verzoekster dat er geen sprake kan zijn van gelijklopende beoordelingen tussen mentor en lector zodat de interne beroepsinstantie het beroep niet zorgvuldig heeft onderzocht. Doordat de eindevaluatie van de lector niet voldoet aan de vereisten “kwalitatief en kwantitatief”, opgenomen in de “Gids voor praktijk 2”, kan deze niet worden opgenomen in de eindscore van de stage.
- Evaluatieproces: volgens verzoekster zijn de evaluatiefiches van de mentor en de lector voor wat betreft stage 2 (oudste kleuters), inconsistent en dus geenszins gelijklopend. Verzoekster haalt hiervan enkele voorbeelden aan en besluit dat de score van de lector voor het onderdeel “Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen – b) Tijdens de activiteit” niet in rekening wordt gebracht bij de eindscore.
- Tijdstip stagebezoeken: doordat het laatste stagebezoek halverwege de stage plaatsvond, kon de lector de verdere evolutie van verzoekster niet vaststellen waardoor de score van de lector niet in rekening kan worden gebracht bij de eindscore.
- Omgaan met feedback: verzoekster erkent dat er enkele werkpunten waren maar dat deze naar het einde van de stage zijn verbeterd hetgeen blijkt uit de beduidend positievere beoordeling van de mentor dan deze van de lector die halverwege de stage werd opgetekend. Verzoekster haalt hiervoor ook de motivering van de lector aan en besluit dat de beoordelingen van de lector en de mentor absoluut niet gelijklopend zijn. Daarom kan de eindevaluatie van de lector volgens haar niet opgenomen worden in de eindscore van de stage.

Over de verwijzing van verwerende partij naar de “100% permanente evaluatie” stelt verzoekster dat er niet verduidelijkt wordt wat dit concreet omvat alsook dat dit niet voorkomend in de “Stagegids Praktijk 2”. Bovendien wordt de kwaliteit van de scores van de lector wel betwist in dit middel: ze voldoen niet aan de voorschriften “kwalitatief en

kwantitatief” van de “Gids voor praktijk 2” en kunnen zodoende niet in rekening worden gebracht.

Verzoekster betwist dat de eindbeoordelingen van de stage bij de oudste kleuters door de lector en de mentor gelijklopend zouden zijn. Het moment van de stagebezoeken heeft volgens haar wel degelijk een invloed op de beoordeling hetgeen blijkt uit de bijna dubbel zoveel positieve scores die door de mentor werden toegekend.

Tot slot voert verzoekster aan dat haar werkpunten naar het einde van de stage toe wel degelijk zijn verbeterd, hetgeen ook blijkt uit de beoordeling van de mentor die beduidend positiever is dan die van de lector. Wat dat betreft, is er volgens haar dan ook geen sprake van “dezelfde” werkpunten die door de lector en de mentor werden opgemerkt. Verzoekster haalt hiervoor ook de motivering van de mentor aan.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat er in de stagegids geen enkele verplichting opgenomen is dat het bezoek door de lector op het einde van de stage zou moeten plaatsvinden, noch dat er een aangepaste beoordeling zou moeten zijn in het geval van een vroeger bezoek door de lector. Zij verwijst hiervoor naar de stagegids Praktijk 2 die zij bijbrengt als stuk 9 van haar administratief dossier. Verwerende partij wijst ook op de draagwijdte van de evaluatie in de stagegids: dit is 100% permanente evaluatie, niet één evaluatie op het einde van de stage.

Over de begeleiding door de bezoekende lector geeft verwerende partij aan dat deze verlopen zoals beschreven in de stagegids. Volgens haar vertrekt verzoekster van een verkeerde premissie waar zij aanneemt dat voor de toekenning van de score voor het opleidingsonderdeel de beoordeling van de lector tijdens het stagebezoek bepalend zou zijn. Tijdens de stagebezoeken vult de lector in de eerste plaats een feedbackfiche in. Door de “vroege” bezoeken van de lector was verzoekster volgens verwerende partij net in de mogelijkheid om nog meer rekening te houden met de feedback van de lector, iets waar ze zich van bewust was nu verzoekster in haar intern beroep meermaals wijst op het feit dat ze met deze feedback aan de slag zou zijn gegaan.

Verwerende partij argumenteert dat verzoekster er ook verkeerdelijk van uitgaat dat de eindbeoordeling enkel over de eerste 25 uren van haar stage zou gaan en niet over de gehele stage: de score is niet alleen gebaseerd op het oordeel van de lector maar eveneens op het oordeel van de mentor die pas op het einde van de stage het evaluatieformulier invult.

Verwerende partij stipt aan dat uit de synthese-evaluatie blijkt dat telkens de beoordeling van de mentor is opgenomen, zoals ook voorgeschreven in de stagegids.

Verwerende partij betwist dat de evaluatie van de mentor gunstig zou zijn en deze van de lector ongunstig. Zij wijst hiervoor op de eindbeoordeling van de stage Praktijk 2 bij de oudste kleuters waaruit blijkt dat de beoordeling van de mentor vrij gelijklopend is met de beoordeling van de lector. Enkel voor de competentie “Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen, b) Tijdens de activiteit” is de score van de lector minder gunstig dan deze van de mentor. Niettemin lopen de opmerkingen van de mentor bij deze evaluatie gelijk met de punten van de lector. Verwerende partij wijst erop dat in het evaluatieformulier van de mentor ook bij deze competentie verschillende “-” voorkomen. Volgens verwerende partij is, in tegenstelling tot wat verzoekster voorhoudt, de evaluatie van deze basiscompetentie geen mathematische optelsom; de woordelijke motivering (“kwalitatieve beoordeling”) is even belangrijk als de cijfermatige beoordeling (“kwantitatieve beoordeling”), hetgeen volgens haar ook blijkt uit de stagegids. Voor deze basiscompetentie werd volgens verwerende partij wel degelijk correct rekening gehouden met de beoordeling van de mentor.

Voor wat betreft de andere basiscompetenties, argumenteert verwerende partij dat de beoordeling van de lector niet afwijkt van deze van de mentor, aangezien deze eveneens negatief is. Zij verwijst hierbij ook naar haar repliek op het tweede middel. Volgens verwerende partij leest verzoekster de beoordeling van de mentor ook positiever dan dat deze in werkelijkheid is en gaat hierbij voorbij aan het onderscheid tussen enerzijds “verbeteren, groeien, positief evolueren” en anderzijds “het verwachte eindniveau halen”. Verwerende partij benadrukt, verwijzende naar de stagegids en de ECTS-fiche, dat dat de beoordeling geen optelsom is van individuele scores. De redenering van verzoekster is wat dat betreft op twee vlakken foutief:

- (a) zij past de kwantitatieve beoordeling (“+” en “-”) niet correct toe, door er een optelsom van te maken en
- (b) zij laat de kwalitatieve beoordeling (woordelijke motivering), die wél degelijk in de evaluatieformulieren is opgenomen, volledig buiten beschouwing.

Behalve de basiscompetentie “Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen, b) tijdens de activiteit”, zijn er andere basiscompetenties die zowel door mentor als lector negatief worden beoordeeld:

- “Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen, a) voorbereiding”
- “Inhoudelijke expert”
- “Taalvaardigheden, a) Expressieve vaardigheden”.

Verwerende partij verwijst hierbij naar hetgeen hierover is uiteengezet in de bestreden beslissing. Zij betwist dan ook dat de beoordeling niet gebaseerd zou zijn op de volledige stage en dat de beweerde groei van verzoekster na de bezoeken van de lector niet in aanmerking zouden zijn genomen. De interne beroepsinstantie heeft volgens haar het middel van verzoekster hieromtrent zorgvuldig beoordeeld en afdoende gemotiveerd.

In zoverre verzoekster stelt dat er geen enkele feedback van de lector na het stagebezoek gewezen zou hebben op een negatieve score, merkt verwerende partij op dat dit een nieuwe invulling is van haar middel die zij niet in haar interne beroep heeft uitgewerkt zodat dit onderdeel niet op ontvankelijke wijze voor de Raad kan worden opgeworpen. Verwerende partij wijst ondergeschikt op rechtspraak van de Raad omtrent gebreken in de begeleiding en wijst erop dat verzoekster wel degelijk feedback kreeg en dat verzoekster zelf erkent dat zij hiermee aan de slag is gegaan. Naar aanleiding van beide stagebezoeken werden de werkpunten wel degelijk opgenomen zodat verzoekster volgens verwerende partij niet kan beweren dat het feedbackverslag geen concrete tips of werkpunten zou bevatten. Bovendien is het niet de bedoeling van een tussentijdse feedback om mee te geven of een student al dan niet zal slagen voor de stage: de evaluatie wordt gedaan na de beëindiging van de volledige stage en omvat de volledige stageperiode, rekening houdend met de evaluatie van de mentor.

Tot slot wijst verwerende partij erop dat een bijkomend stagebezoek bij werkpunten in het feedbackverslag niet wordt voorgescreven in de stagegids; een dergelijke afwijking zou bovendien een schending van het gelijkheidsbeginsel opleveren.

In haar *wederantwoordnota* voert verzoekster vooreerst aan dat verwerende partij zich louter beperkt tot het herhalen van het standpunt van de interne beroepsinstantie maar dat er niet gerepliceerd wordt op het standpunt van verzoekster.

Over het moment van beoordeling wijst verzoekster op het standpunt van de docent tijdens de hoorzitting waaruit verzoekster afleidt dat de eindevaluatie van de lector wel degelijk halverwege de stage werd gemaakt, zijnde op het moment van het laatste bezoek. Verzoekster handhaaft haar eerder standpunt hieromtrent.

Wat betreft de tijdstippen van de stagebezoeken argumenteert verzoekster dat het ogenblik van het stagebezoek wel degelijk een invloed heeft op de beoordeling van de lector. Wanneer deze bezoeken in een vroeg stadium worden afgelegd is het onmogelijk om een evolutie vast te stellen zodat er hieromtrent ook geen kwalitatieve beoordeling kan worden gemaakt. Verzoekster wijst erop dat in de stagegids wordt bepaald dat de evaluatie bestaat uit 100% permanente evaluatie maar dat niet wordt beschreven hoe deze dient te gebeuren alsook dat er *in casu* niet wordt aangegeven hoe deze is gebeurd. Voor de evaluatieformulieren verwijst verzoekster naar haar standpunt bij het tweede middel.

Met betrekking tot de begeleiding door de bezoekende lector geeft verzoekster aan dat, ook al zou ter zake in geen enkele verplichting zijn voorzien, de lector rekening moet houden met het feit dat een student een positieve evolutie kan ondergaan tijdens zijn stage. Verzoekster handhaaft haar standpunt omtrent de feedback van de lector en merkt op dat de kwaliteit van de scores van de lector wel degelijk worden betwist in dit middel.

Bij de eindbeoordeling van de stage Praktijk 2 bij de oudste kleuters betwist verzoekster dat de beoordeling van de mentor en deze van de lector gelijklopend zijn en herhaalt hierbij haar eerder standpunt. Verzoekster herneemt ook haar eerder standpunt omtrent de remediëring van haar werkpunten.

Verzoekster betwist ook dat zij omtrent de beoordeling foutief zou redeneren: zij maakte geen optelsom van scores maar wilde aantonen dat de scores van de mentor en de lector niet gelijklopend zijn. De eerste gaf bijna dubbel zoveel positieve evaluaties als de tweede. De woordelijke motivering van de mentor bij de eindevaluatie is, in tegenstelling tot wat verwerende partij beweert, geenszins negatief. Verzoekster verwijst hiervoor naar de woordelijke eindbeschouwing van de mentor.

Met betrekking tot de planning van de stagebezoeken kan verzoekster het standpunt van de docent tijdens de hoorzitting niet aanvaarden: verzoekster heeft activiteitenrooster alsook de

wijzigingen – buiten haar wil om – daaraan tijdig aan verwerende partij meegedeeld, overeenkomstig de afspraken in de stagegids.

Tot slot betwist verzoekster dat het onderdeel van het middel met betrekking tot de feedback onontvankelijk zou zijn. Volgens verzoekster geeft verwerende partij hiervoor geen enkele rechtsgrond en heeft zij wel dit wel degelijk in het kader van het interne beroep opgeworpen. Zij verwijst hiervoor naar haar bezwaar van 27 juli 2021 tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie.

Beoordeling

In haar beroepschrift op intern beroep stelde verzoekster:

“Ten eerste is de beoordeling niet in lijn met de feedback die ik ontving, zowel op de tussentijdse als op eindevaluatie.”

Daar waar verzoekster in haar extern verzoekschrift aanvoert dat de feedback na de stagebezoeken geen negatieve beoordeling deden vermoeden, heeft verzoekster dit standpunt al naar voren geschoven op intern beroep. Deze grief is dan ook ontvankelijk en de Raad zal die hierna ten gronde beoordelen.

De Raad stelt vast dat er in totaal twee stagebezoeken hebben plaatsgevonden, zoals voorgeschreven in de stagegids. Voor zover er zich tussen de partijen een discussie ontspint over de vraag of de data van de stage en de stagebezoeken tijdig werden meegedeeld, is de Raad van oordeel dat deze discussie niet relevant is. Partijen zijn het er immers over eens dat de twee stagebezoeken wel degelijk hebben plaatsgevonden.

Wat betreft het moment van de stagebezoeken en de vraag of deze tijdig hebben plaatsgevonden, wijst de Raad er in de eerste plaats op dat punt 5.3 van de stagegids geen moment voorschrijft waarop deze stagebezoeken moeten worden afgelegd. De andere voorschriften omtrent de stagebezoeken in de stagegids lijken op het eerste gezicht ook nageleefd, minstens betwist verzoekster dit niet.

Verzoekster geeft geen enkele rechtsnorm aan die stelt dat de stagebezoeken moeten plaatsvinden aan het einde van de stage. Een enkel stagebezoek aan het einde van de stage

creëert bovendien het risico dat de student pas laattijdig feedback krijgt, d.w.z. op een moment dat er weinig tot geen remediëring meer mogelijk is.

Hoewel het eerste stagebezoek inderdaad erg vroeg in de stage plaatsvond, legde de stagelector na 25 uur het tweede stagebezoek af. Bovendien gaf de stagelector uitgebreid feedback aan verzoekster na elk stagebezoek, zodat verzoekster kon inschatten wat haar werkpunten waren (stuk 17 administratief dossier). Zij werd aldus duidelijk en tijdig geïnformeerd en verzoekster had nog ruim de tijd na het tweede stagebezoek om deze werkpunten aan te pakken. Verzoekster geeft zelf aan dat zij aan de slag ging met de feedback van de stagelector. De Raad herhaalt dat in de feedback na de stagebezoeken niet uitdrukkelijk vermeld moet worden dat verzoekster negatief zou worden beoordeeld op bepaalde competenties, maar wel dat er werkpunten zijn, welke die werkpunten dan precies zijn en waarom. Dat is *in casu* gebeurd. Bovendien houdt de stagelector blijkens de bewoordingen van haar feedback na het tweede stagebezoek regelmatig rekening met de groei die verzoekster doorliep sinds het eerste stagebezoek.

Voor zover verzoekster aanhaalt dat er in tegenstelling tot wat de ECTS-fiche voorschrijft, geen permanente evaluatie is gebeurd, in die zin dat er geen rekening is gehouden met het tweede deel van de stage en de evolutie die verzoekster in die periode doormaakte, sluit de Raad zich niet aan bij verzoeksters standpunt. De permanente evaluatie is weldegelijk voltrokken door de combinatie van enerzijds de twee stagebezoeken van de stagelector waardoor verzoekster tijdig feedback kreeg die zij nog kon verwerken en anderzijds de begeleiding en beoordeling door de *stagementor*, die het gehele stageverloop heeft opgevolgd.

Verzoekster lijkt immers voorbij te gaan aan het gegeven dat de stagementor haar beoordeling gaf aan het einde van het traject, en dat zowel de beoordeling van de stagelector als van de stagementor zijn betrokken in de besluitvorming, zoals blijkt uit het syntheseverslag (stuk 15 administratief dossier) en de bestreden beslissing. De stagementor bespreekt inderdaad op verschillende plaatsen in haar beoordeling de groei van verzoekster, en deze groei is ook meegenomen in de besluitvorming. Daarbij is het evenwel niet onredelijk dat de interne beroepsinstantie oordeelt dat bij de beoordeling niet verwacht kan worden dat er compleet abstractie gemaakt wordt van de feedback/bijsturing die een student nodig heeft.

Bovendien merkt de Raad op dat verzoekster zesmaal een beoordeling van de stagementor aanhaalt, waarin de stagementor alludeert op verzoeksters groei tijdens de stage, maar dat in

vier van deze zes gevallen de stagementor toch een “-” of “- -” voor de subcompetentie toekende. Hieruit vloeit voort dat de stagementor op het einde van de stage van oordeel was dat de subcompetentie niet verworven was, ondanks de vastgestelde groei.

Dat er tijdens de hoorzitting op intern beroep gesteld zou zijn dat de beoordeling van de mentor en van de lector gebeurt op het moment van hun observatie, is niet onwettig. Immers gebeurde de eindevaluatie op basis van alle input vanwege de lector en de mentor en dus op basis van verzoeksters prestaties gedurende de gehele stage. Ook de bestreden beslissing houdt rekening met alle elementen van het dossier, daarbij inbegrepen de beoordeling door de stagementor, die blijkens de tekst ervan gebaseerd is op het gehele stageverloop.

De interne beroepsinstantie stelt in lijn met het voorgaande dan ook vast dat er voor verzoekster werkpunten op essentiële vaardigheden blijven bestaan aan het einde van de stage. Deze werkpunten werden telkens aangehaald door de stagelector en/of -mentor.

De visie van de stagelector en de stagementor is grotendeels gelijklopend, hoewel de stagementor – zoals verzoekster terecht aanhaalt – over het algemeen iets positiever is dan de stagelector. De beoordeling van de stagementor is echter niet, zoals verzoekster stelt, significant hoger dan die van de stagelector, dit blijkt althans niet uit het syntheseverslag (stuk 15 administratief dossier).

Het loutere gegeven dat de stagementor op subcompetenties vaker een “++” geeft, daar waar de stagelector het houdt op een “+”, is alvast onvoldoende om *in casu* te kunnen spreken van een “significant hogere beoordeling” vanwege de stagementor nu ook de stagementor duidelijk de werkpunten van verzoekster omschrijft en deze visie in lijn ligt met die van de stagelector. Dat de stagementor vaker een “+” op de subcompetenties geeft dan de stagelector betekent ook niet dat de beoordeling van de stagementor “significant hoger” ligt dan die van de stagelector. Immers wijzen stagementor en stagelector vaak op (al dan niet dezelfde) werkpunten en stemt de beoordeling van de competenties, op één uitzondering na, ook overeen.

Verzoekster levert bovendien geen bewijs van het feit dat de iets minder positieve beoordeling van de stagelector effectief te wijten is aan het moment van de stagebezoeken. De Raad vindt in het administratief dossier geen elementen die aantonen dat de beoordeling vanwege de

stagelector zijn oorzaak vindt in het moment van de stagebezoeken. De interne beroepsinstantie stelt in de bestreden beslissing dan ook terecht:

“Er wordt niet voldoende aangetoond door de studente dat het moment van de stagebezoeken [...] een invloed hebben gehad op de beoordeling.”

In de bestreden beslissing wordt eveneens terecht aangestipt dat de stagelector en de stagementor heel vaak dezelfde werkpunten naar voren schuiven. Zij zitten in grote mate op dezelfde lijn:

- Competentie “1. De toekomstige leerkracht als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen, a) bij voorbereiding”. Zowel de stagelector als de stagementor geven volgende werkpunten aan:
  - Achterhalen kenmerken van de klasgroep (-)
  - Achterhaalt door observatie en in overleg met teamleden of externen individuele kindkenmerken (-)
  - Zorgt voor een goede opbouw binnen het thema gedurende de stage (-)

De stagelector geeft daarnaast als werk punt “formuleert concrete doelstellingen vanuit de vraag wat je met de kleuters wil bereiken (-)”, de stagementor geeft nog als werk punt “ontwerpt een activiteitenaanbod op een didactisch verantwoorde manier vanuit domeinspecifieke didactische richtlijnen (-)”.

- Competentie “3. De toekomstige leraar als inhoudelijk expert”. Zowel de stagelector als de stagementor geven volgende werkpunten aan:
  - Bezit voldoende achtergrondinfo en achtergrondkennis over de verschillende leerinhouden. De stagementor geeft een (- -), de stagelector een (-);
  - Kan een geïntegreerd aanbod aanbieden. De stagementor geeft een (- -), de stagelector een (-);

De stagementor geeft daarnaast als werk punt “beheerst de basiskennis van de leerinhouden (--)”.

- Competentie “Taalvaardigheden a) Expressieve vaardigheden”. Zowel de stagelector als de stagementor geven volgend werk punt aan:
  - Spreekt duidelijk verstaanbaar (-)

De stagementor geeft daarnaast als werk punt “kan taal speels en creatief hanteren (-)”, de stagelector heeft als werk punt nog “kan zich op natuurlijke wijze expressief uiten (-)” en “kan expressie inzetten in functie van activiteitendoel, organisatie, ...(-)”.

- Competentie “Taalvaardigheden b) Spreekvaardigheden.” Zowel de stagelector als de stagementor geven volgend werkpoint aan:
  - Voert doelgericht gesprekken met kleuters, hanteert daarbij zelf een rijke taal en stimuleert de taalproductie bij kleuters (-)

De stagementor geeft daarnaast als werkpoint “houdt in taalgebruik rekening met voorkennis/leefwereld en taalregister van de kleuter (-)”, de stagelector heeft als werkpoint nog “reageert constructief op het taalgebruik van de kleuter (-)”.

Deze werkpunten zijn – zoals verzoekster aanhaalt – niet *steeds* identiek, soms geeft de stagementor een werkpoint dat de stagelector niet geeft en *vice versa*. In dergelijk geval geven zowel de stagelector als de stagementor wel meerdere werkpunten voor die specifieke competentie aan en hun eindscore op die competenties is steeds gelijklopend. Enkel wat betreft de competentie “1. De toekomstige leerkracht als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen b) tijdens de activiteiten” geeft de stagementor een “+” en de stagelector een “-”. Maar ook voor deze competentie geeft de stagementor drie werkpunten aan (“thema als rode draad laten leven doorheen de activiteiten/hoeken (-)”, “omgaan met diversiteit van de groep door te differentiëren in aanpak (-)”, “biedt een activiteitenaanbod op een didactisch verantwoorde manier aan, m.a.w. past binnen domeinspecifieke didactische richtlijnen toe (-)”).

Uit het voorgaande vloeit voort dat, in tegenstelling tot wat verzoekster beweert, de beoordelingen van de stagelector en de stagementor niet significant grote verschillen vertonen, noch dat de beoordeling van de stagelector te wijten is aan het moment van de stagebezoeken.

Het derde middel is ongegrond.

D. Vierde middel

Verzoekster beroeft zich in een vierde middel op een schending van de formele motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel alsook een schending van het gezag van gewijsde van het arrest nr. 6.868 van de Raad van 6 september 2021.

Standpunt van partijen

Volgens verzoekster hebben de coronamaatregelen ontegensprekelijk een invloed gehad op de opleiding in het algemeen alsook een negatieve invloed op de beoordeling. Er werd volgens haar echter geen rekening gehouden met de invloed van de coronamaatregelen in de beoordeling van Praktijk stage 2 bij de oudste kleuters zodat deze beoordelingen niet voldoen aan de voorschriften “kwalitatief en kwantitatief”, zoals opgenomen in de “Gids voor praktijk 2”.

Verzoekster wijst vooreerst op het arrest van de Raad van 6 september 2021 met nummer 6.868 en geeft aan dat de thans bestreden beslissing geen rekening houdt met dit arrest en zo het gezag van gewijsde van dit arrest schendt. Volgens verzoekster ontkent verwerende partij nog steeds dat het mondkoker een effect had op de prestaties van verzoekster dan wel wordt dit geminimaliseerd tot een “dempend effect”.

Verder wordt volgens verzoekster in de bestreden beslissing geen rekening gehouden met de beoordelingen van de mentor en de lector hetgeen volgens haar uit een aantal elementen blijkt.

Met betrekking tot haar expressieve vaardigheden is verzoekster voor wat betreft “luider praten” van oordeel dat de coronamaatregelen, waaronder het dragen van een mondkoker, een beperkende factor vormden. Volgens verzoekster werd dit wel als “verzachtende omstandigheden” aanvaard bij de evaluatie van de stage bij de jongste kleuters. Wat “expressie” betreft, geeft verzoekster aan dat zij verrast was door de beoordeling nu zij deze vaardigheid volgens haar wel degelijk bezit. Vooreerst is zij van nature expressief: zij verwijst hiervoor naar verschillende activiteiten waarbij ze al van jong af aan bezig is met expressie. Verzoekster wijst er ook op dat zij voor expressie tijdens de stage van Praktijk 1 en de stage van Praktijk 2 bij de jongste kleuters een positieve beoordeling heeft gekregen alsook positieve commentaar van de lector voor het vak “geïntegreerde muzische vorming”. Verzoekster besluit dat zij de vaardigheid van expressie wel degelijk bezit maar dat een mondkoker een negatieve invloed heeft gehad op het spreken en op de zichtbare expressie.

Volgens verzoekster wordt door de hierboven vermelde informatie aangetoond dat zij de vaardigheden van expressie wel degelijk bezit maar dat een mondkoker een negatieve invloed heeft op het spreken en op de zichtbare expressie. Verzoekster stelt dat er een schril contrast is tussen de scores die werden gegeven in Praktijk 1 en Praktijk 2 (oudste kleuters). De eerste is zeer positief (zonder mondkoker), de laatste is negatief (met mondkoker). Volgens

verzoekster is het grote verschil ontegensprekelijk te wijten aan de coronamaatregelen, zoals de mondmaskerdracht en de open ramen om te verluchten maar met storende geluiden van de nabij gelegen bouwwerf. Verzoekster vraagt daarom de deelscore van “praktijk 2 (oudste kleuters), Taalvaardigheden – 1. Expressieve vaardigheden” te herzien.

Verder betwist verzoekster het standpunt van verwerende partij omtrent de impact van de coronamaatregelen. Met betrekking tot het achterhalen van de beginsituatie voert verzoekster aan dat corona een overmachtssituatie is dewelke vraagt om begrip. Verzoekster heeft extra observatiedagen ingepland om de beginsituatie te achterhalen. Door een pedagogische studiedag en een extra paaspauze als gevolg van de coronamaatregelen, zijn de meeste geplande mogelijkheden om de beginsituatie te achterhalen, bijvoorbeeld door een gesprek met de mentor, echter niet kunnen doorgaan. Verzoekster stelt dat deze omstandigheden, veroorzaakt door de coronamaatregelen, de eerder door haar gestelde vraag versterken om de evaluatie in Praktijk 2 (oudste kleuters) “Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen – a) Bij voorbereiding” te herzien.

Over het door verwerende partij aangehaalde voorbeeld over expressieve vaardigheden stelt verzoekster dat dit geen waardeoordeel is over haar prestaties. Volgens verzoekster wordt hier integendeel aangetoond dat de coronamaatregelen wel degelijk een invloed hebben op haar prestaties en de extra inspanningen die moeten geleverd worden; verzoekster ziet hierin een bevestiging door de lector van haar standpunt

Verzoekster stelt dat het standpunt van verwerende partij omtrent het aantonen van de impact van de coronamaatregelen op de beoordeling onjuist is. Zij geeft verder aan dat in het bezwaar de invloed van de coronamaatregelen op de beoordeling wel aangetoond wordt:

- Volgens verzoekster wordt in het bezwaar van 5 juli 2021 hiervoor reeds verwezen naar de schitterende resultaten voor expressie tijdens de stage Praktijk 1: zij kreeg steeds een positieve beoordeling, zowel voor EVO1, voor EVO2 als voor EVO3; voor EVO 1 en EVO3 werd zelfs een plusplus toegekend met als opmerking bij EVO 1 voor expressie: “Dit is jouw sterke kant”. Verzoekster geeft aan dat er geen coronamaatregelen van kracht waren en er geen mondmasker aanwezig was. Volgens verzoekster staan deze evaluaties dan ook in schril contrast met de evaluaties die voor deze competentie werden toegekend in Praktijk 2, waarbij wel coronamaatregelen van kracht waren, waarbij er wel een mondmasker werd gedragen, waarbij er een raam openstond om te verluchten en storende geluiden van de nabij gelegen bouwwerf, de communicatie bemoeilijkten.

Verzoekster stelt dat de coronamaatregelen ontegensprekelijk een invloed hadden op de beoordeling;

- Volgens verzoekster zijn ten gevolge van een pedagogische studiedag en een extra paaspauze als gevolg van de coronamaatregelen, het merendeel van de geplande mogelijkheden om de beginsituatie te achterhalen, door bijvoorbeeld een gesprek met de mentor, niet kunnen doorgaan. Verzoekster stelt dat ook hier de coronamaatregelen een impact hadden op de beoordeling van dit item.

Verzoekster vraagt om, door de volgens haar aangetoonde invloed van de coronamaatregelen, de deelscores van Praktijk 2 (oudste kleuters) “Taalvaardigheden – a) Expressieve vaardigheden” en van “Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen – a) Bij voorbereiding” omwille van het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, te herzien.

Verzoekster argumenteert verder dat ook de lector de problemen erkent die ontstaan ten gevolge van de coronamaatregelen en verwijst hiervoor naar de feedbackfiche “Oudste kleuters” die zij bijbrengt als stuk 6.i. De impact van de coronamaatregelen moet zeker meegenomen worden bij de beoordeling; zo niet is er een schending van de formele motiveringsplicht en de zorgvuldigheidsplicht.

Er kan volgens haar ook niet ontkend worden dat een mondmasker een invloed heeft op de kracht van stem en op de expressie op het gezicht. Dit wordt ook bevestigd in de feedback van de lector na het tweede stagebezoek. Verzoekster verwijst hiervoor naar de feedbackfiche “Oudste kleuters”.. Verzoekster geeft verder aan dat het lesgeven met een mondmasker niet evident is hetgeen volgens haar ook bevestigd wordt door verschillende specialisten. Verzoekster verwijst hiervoor naar bijdragen op de website van Klasse en de website van het Gemeenschapsonderwijs.

Vervolgens geeft verzoekster aan dat verwerende partij ten onrechte heeft gesteld dat er niet voldoende aangetoond wordt dat het moment van de stagebezoeken, noch de coronamaatregelen een invloed hebben gehad op de beoordeling en verwijst hiervoor naar hetgeen zij heeft aangehaald in haar verzoekschrift omtrent de resultaten voor Praktijk 1 en de afwezigheid van coronamaatregelen.

Verzoekster voert tot slot aan de vergelijking van haar evaluaties van vóór de coronamaatregelen met deze van tijdens de coronamaatregelen gemaakt te hebben om de invloed van deze maatregelen aan te tonen. Volgens verzoekster is het door verwerende partij

van de hand doen van deze vergelijking als “onzinnig”, niet ernstig. Verzoekster benadrukt dat door haarzelf, door de lector en door de mentor voldoende aangehaald wordt dat de coronamaatregelen wel degelijk een invloed hebben op het volume van de stem en de expressie op het gezicht. Verzoekster merkt op dat haar resultaten van vóór het in voege gaan van de coronamaatregelen ronduit schitterend waren. Volgens verzoekster hebben de coronamaatregelen ontegensprekelijk een invloed op de kwaliteit van de beoordeling nu zij niet inziet op welke wijze verwerende partij anders het verschil in de resultaten van de evaluaties kan verklaren.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij vooreerst aan dat dit middel betrekking heeft op de Praktijk 2 – stage oudste kleuters, in het bijzonder “Taalvaardigheden – a) Expressieve vaardigheden”. Vervolgens wijst verwerende partij op het arrest van de Raad van 6 september 2021 en merkt op dat in dit arrest nergens te lezen staat dat een positieve beoordeling moet worden gegeven aan verzoekster voor het onderdeel “Expressie”: de interne beroepsinstantie diende na te gaan of zij zich akkoord kon verklaren met de beoordeling vanwege de stagecoördinator en de twee stagelectoren, met name dat, rekening houdende met het dragen van een mondmasker, verzoekster alsnog terecht een onvoldoende bekwam op “Taalvaardigheden – expressieve vaardigheden”. Verwerende partij meent dat het eindoordeel van de interne beroepsinstantie dus positief of negatief kan zijn; er moet enkel uit haar beslissing blijken dat ze zich over deze vraag heeft gebogen.

Naar het oordeel van verwerende partij, heeft de interne beroepsinstantie wel degelijk bij dit element stil gestaan: er werd een nieuwe beoordeling ten gronde gemaakt waarbij uitgebreid werd stilgestaan bij de coronamaatregelen. De interne beroepsinstantie gaat akkoord met de beoordeling vanwege de stagecoördinator en twee stagelectoren dat, rekening houdende met het dragen van een mondmasker, verzoekster terecht een onvoldoende bekwam voor “Taalvaardigheden – expressieve vaardigheden”. In dat opzicht ziet verwerende partij ook niet goed in welke zin er niet of onvoldoende rekening zou zijn gehouden met het arrest van de Raad. In tegenstelling tot wat verzoekster beweert, wordt er wel degelijk rekening gehouden met het dragen van een mondmasker. Verwerende partij wijst hiervoor op verschillende passages in de bestreden beslissing.

Verwerende partij voert aan dat verzoekster, ondanks de hinder van de mondmaskerplicht, alsnog een onvoldoende behaalt voor de basiscompetentie “Expressie”, dewelke ook in een

ruimer geheel wordt gezien. Uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt dat de gezichtsmimiek, het volume van de stem en het verstaanbaar praten niet de reden zijn voor de onvoldoende maar eerder het tempo, de intonatie enzovoort zijn. Dit werd ook opgemerkt als werkpunt in de feedback van de lector. Verwerende partij wijst er ook op dat in de bestreden beslissing wel degelijk rekening werd gehouden met de beoordelingen van de mentor en de lector, die beide een “-” gaven voor deze basiscompetentie.

Over de verwijzing van verzoekster naar haar score voor Praktijk 1, geeft verwerende partij tot slot aan dat deze irrelevant is: elk opleidingsonderdeel moet afzonderlijk beoordeeld worden. Bovendien bestond de stage voor Praktijk 1, als gevolg van de lockdown, uit een vervangopdracht waarbij er geen sprake was van een reële klassituatie zodat een vergelijking, bij gebrek aan klascontext, hoe dan ook niet opgaat. Een vaardigheid dient op een geschikte manier in de concrete context te worden aangewend.

In haar *wederantwoordnota* betwist verzoekster vooreerst dat, ondanks het arrest van de Raad, rekening werd gehouden met het dragen van een mondmasker. Verzoekster wijst erop dat enkel de stagelector van de stage bij de oudste kleuters een negatieve score heeft gegeven voor taalvaardigheden-expressieve vaardigheden; de stagelector van de stage bij de jongste kleuters kende een positieve score toe; verzoekster haalt hiervoor de feedbackfiche en het evaluatieformulier aan.

Verzoekster merkt over de passage met betrekking tot haar intonatie op dat verwerende partij dit verkeerd voorstelt. Bovendien betreft dit een opmerking uit het feedbackverslag van de lector dat werd opgemaakt na 3 uur stage.

Verzoekster herhaalt verder haar eerder standpunt omtrent de invloed van de coronamaatregelen en het tijdstip van de stagebezoeken.

Tot slot betwist verzoekster dat er door de opleiding informatie of documentatie ter beschikking zou zijn gesteld met richtlijnen en advies om expressief met de beperkingen van een mondmasker om te gaan. Verzoekster merkt op dat verwerende partij hierover geen stukken bijbrengt. Waar verwerende partij hieromtrent ook flexibiliteit van de studenten zelf verwacht, voert verzoekster aan dat het de opdracht van verwerende partij is om de studenten hierin te begeleiden.

Beoordeling

De Raad oordeelde in zijn arrest nr. 6.868 van 6 september 2021 als volgt:

In haar bezwaarschrift op intern beroep uitte verzoekster kritiek op de beoordeling van haar “Taalvaardigheden – expressieve vaardigheden”. Zij liet onder meer gelden:

“Bovendien droeg ik bijna voortdurend een mondmasker tijdens mijn stage, waardoor er heel wat expressie niet te zien is. Dit zijn omstandigheden (door covid-19) waar geen rekening mee werd gehouden. . .”

De interne beroepscommissie hoorde mevr. [C.D.], praktijkcoördinator, mevr. [N.C.] en mevr. [E.H.], die omtrent dit argument stelden:

“De studente haalt de impact van Corona aan. Corona is een overmachtssituatie, het vraagt inderdaad flexibiliteit en het zoeken naar alternatieve manieren om aan competenties te werken. Dit is zo voor alle studenten en we zijn ons daar als lectoren ook van bewust.

...

Bijvoorbeeld expressieve vaardigheden: een mondmasker bedekt inderdaad een deel van je gezicht. Het vraagt extra aandacht voor andere expressieve manieren om zich te uiten (lichaamshouding, stemvariatie, sprekende ogen, . . .)”

De interne beroepscommissie oordeelt vervolgens:

“Er wordt niet voldoende aangetoond door de studente dat het moment van de stagebezoeken, noch de COVID-maatregelen een invloed hebben gehad op de beoordeling.”

Deze beoordeling gaat in tegen de uitdrukkelijke vermeldingen in het administratief dossier. Uit het administratief dossier blijkt immers wel degelijk dat de COVID-maatregelen een reële invloed hebben gehad op de stage van verzoekster, minstens dat deze maatregelen een rol hebben gespeeld in de beoordeling van deze stage.

Zo geven de stagecoördinator en de twee stagelectoren in hun relaas voor de interne beroepscommissie letterlijk aan dat het dragen van een mondmasker inderdaad een effect heeft gehad op de visuele expressie van verzoekster. Zij zijn evenwel van oordeel dat verzoekster dit gebrek aan expressie op andere manieren had moeten compenseren. Dit element heeft blijkbaar meegespeeld in hun beoordeling van de “Taalvaardigheden – expressieve vaardigheden” van verzoekster.

Ook uit andere stukken van het administratief dossier blijkt dat het dragen van een mondmasker een invloed heeft gehad op de stage en dat dit is meegenomen in het besluitvormingsproces dat leidde tot de initiële studievoortgangsbeslissing:

- Feedbackdocument van de stagelector m.b.t. de stagebezoeken tijdens stage bij de oudste kleuters (stuk 14 administratief dossier):

“Expressieve vaardigheden: probeer nog meer op een natuurlijke manier een boeiende houding aan te nemen. Zeker je stemgebruik is nu belangrijk met het mondmasker. Niet alleen ben je niet goed hoorbaar, je mag ook nog wat meer intonatie gebruiken.

...

Tweede bezoek: Je doet je best om expressiever uit de hoek te komen. Vandaag ben je duidelijker verstaanbaar. Je zet ook af en toe je mondmasker af waardoor je stem duidelijker is en de kleuters ook even je gezicht kunnen zien, dat helpt (maar zeker geen verplichting).”

- Evaluatie van de stagementor na stage bij de jongste kleuters (stuk 12 administratief dossier):

“Taalvaardigheden

...

Je kan bij kleuters nooit té expressief zijn. Kleuters houden van het overdrevene. Wees dus niet bang om je voluit te geven. Let erop dat je niet te snel praat en niet te stil. (cfr. mondmasker)”

De bestreden beslissing gaat evenwel voorbij aan dit gegeven en stelt ten onrechte dat de COVID-maatregelen geen invloed hebben gehad op de beoordeling van verzoekster, of nog, dat verzoekster onvoldoende aantoont dat deze maatregelen de beoordeling hebben beïnvloed. Dergelijk motief stemt niet overeen met het administratief dossier.

Hieruit vloeit voort dat verwerende partij op onzorgvuldige wijze de bestreden beslissing heeft voorbereid. Verwerende partij had immers, op basis van de stukken die voorlagen, moeten inzien dat de COVID-maatregelen, waaronder het dragen van een mondmasker, wel degelijk een invloed hebben gehad op het presteren van verzoekster en de beoordeling ervan in de eindevaluatie van verzoekster. Deze vaststelling had de interne beroepscommissie op zorgvuldige wijze moeten betrekken in haar besluitvormingsproces.

Ingevolge de devolutieve werking van het intern beroep (artikel 92 onderwijs- en examenreglement van verwerende partij) dient de interne beroepscommissie de beoordeling ten gronde van de zaak over te doen en een nieuw oordeel te vellen over de zaak. Zodoende had verwerende partij, gelet op de argumentatie van verzoekster, zich moeten buigen over de vraag of zij zich akkoord kon verklaren met de beoordeling vanwege de stagecoördinator en de twee stagelectoren, met name de beoordeling dat, rekening houdend met de dracht van het mondmasker, verzoekster alsnog terecht een onvoldoende bekwam op “Taalvaardigheden – expressieve vaardigheden”. Verzoekster betwistte dit gegeven namelijk in haar bezwaar op intern beroep.

Uit de bestreden beslissing blijkt evenwel niet op welke manier de interne beroepscommissie de impact van het dragen van een mondmasker op de stage zou erkennen, laat staan hoe zij dat gegeven zou hebben betrokken in haar besluitvormingsproces. In de bestreden beslissing is enkel de feitelijk onjuiste stelling te lezen, dat de COVID-maatregelen geen invloed hebben gehad op de oorspronkelijke beoordeling van verzoekster.

De bestreden beslissing schendt daarom het materieel motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.”

Bijgevolg vernietigde de Raad de beslissing van de interne beroepscommissie van 20 juli 2021.

Op 20 september 2021 nam de interne beroepscommissie van verwerende partij een nieuwe beslissing op intern beroep.

De Raad stelt vast dat de thans bestreden beslissing drie bladzijden nieuwe motivering bevat aangaande de expressieve vaardigheden van verzoekster en de impact van het mondmasker daarop. In deze motivering maakt de interne beroepscommissie duidelijk dat het mondmasker wel degelijk een rol heeft gespeeld in de evaluatie vanwege de stagelector en -mentor van de expressie van verzoekster. Daarbij wordt door de interne beroepscommissie vereist dat studenten, geconfronteerd met de COVID-maatregelen, de nodige flexibiliteit aan de dag leggen en moeten zoeken naar andere expressieve manieren (lichaamshouding, stemvariatie, ...). De interne beroepscommissie komt tot de vaststelling dat de onvoldoende die verzoekster

behaalde voor de competentie “Taalvaardigheden, a) Expressieve vaardigheden” niet in hoofdorde gekoppeld is aan verzoeksters gezichtsmimiek maar wel aan haar intonatie, haar zangerige toon, haar spreektempo, ..., kortom elementen die losstaan van het mondmasker. De interne beroepscommissie stelt in de bestreden beslissing vast dat het dempend effect van het mondmasker tijdens het tweede stagebezoek is aangepakt, maar de expressie van verzoekster is in het algemeen nog steeds onvoldoende merkbaar. Expressie is immers meer dan enkel voldoende luid en verstaanbaar praten. De interne beroepscommissie concludeert dat er geen voldoende evolutie heeft plaatsgevonden.

Hiermee komt de interne beroepscommissie tegemoet aan de motieven die ten grondslag lagen aan het arrest nr. 6.868 van 6 september 2021 van de Raad. De interne beroepscommissie maakt immers duidelijk hoe het mondmasker een rol heeft gespeeld in de prestaties van verzoekster en de beoordeling ervan door de stagelector en -mentor, en sluit zich aan bij de visie van de beoordelaars. In de bestreden beslissing wordt met name erkend dat het mondmasker een impact heeft gehad op het stemvolume van verzoekster maar wordt aangehaald dat de onvoldoende vooral voortvloeit uit andere elementen, zoals intonatie, zangerige toon, tempo, ... De interne beroepscommissie is van oordeel dat ook zonder mondmasker de student een afwisselende intonatie moet hanteren en door middel van het stemgebruik de kinderen blijvend moet boeien. Ondanks meerdere opmerkingen daarover, werd er op dat vlak finaal niet voldoende verbetering vastgesteld, aldus de bestreden beslissing. Dergelijke beoordeling door de interne beroepscommissie vindt steun in de beoordeling van de stagelector en stagementor en komt de Raad niet onredelijk voor.

Voor zover verzoekster in haar vierde middel verwijst naar argumenten die ook aan bod komen in het eerste middel, verwijst de Raad naar de beoordeling van het eerste middel.

Verzoekster voert nogmaals aan dat zij luider moest praten omwille van openstaande ramen en een nabijgelegen bouwwerf. De bestreden beslissing maakt duidelijk waarom dit argument niet heeft geleid tot een positieve beoordeling: de COVID-maatregelen vereisen volgens de interne beroepscommissie dat de student extra aandacht besteedt aan andere manieren om zich expressief uit te drukken. Bovendien is het niet het stemvolume dat aan de basis ligt van de onvoldoende maar wel de intonatie, zangerige toon, tempo, ...

Verzoekster verwijst nog naar eerdere positieve reacties inzake expressieve vaardigheden voor andere opleidingsonderdelen en andere opleidingen. De Raad verwijst naar hetgeen hij daarover heeft geoordeeld in de beoordeling van het tweede middel. Bovendien blijkt uit deze argumentatie op het eerste gezicht geen causaal verband tussen het gebrek aan mondmasker en deze positieve reacties. Voor zover verzoekster erop wijst dat de dracht van het mondmasker wél als een verzachtende omstandigheid werd beschouwd tijdens de stage “Jongste Kleuters” en niet tijdens de stage “Oudste kleuters”, verwijst de Raad naar de bestreden beslissing:

“Bovendien werd tijdens uw stage bij de jongste kleuters door de mentor ook reeds opgemerkt dat hij niet voldoende expressief overkomt, alsook te stil en te snel praat. Dit werd toen eveneens als werkpunkt aangestipt door de mentor. Ondanks deze opmerkingen kreeg u alsnog een “+” op dit onderdeel bij de jongste kleuters.

Bij de oudste kleuters kreeg u zowel van de mentor, als de lector een ‘--’-code toegekend wat de expressieve vaardigheden betreft: [...]

Tevens kreeg u door de mentor opnieuw dezelfde werkpunten als tijdens uw stage bij de jongste kleuters: [...]

De opleiding verwacht terecht een blijvend positieve evolutie. Tijdens de stage bij de oudste kleuters diende de lector echter vast te stellen dat uw expressieve vaardigheden niet positief geëvalueerd waren en u zich die competenties nog niet voldoende eigen gemaakt hebt.”

De Raad acht het niet onredelijk dat van de student een blijvende positieve evolutie verwacht wordt.

In haar wederantwoordnota stelt verzoekster nog het volgende:

“Verwerende partij stelt dat ‘uit de door de opleiding voorgelegde documentatie’ blijkt dat er wel degelijk rekening gehouden werd met de COVID-maatregelen en het feit dat de studenten hierdoor de nodige flexibiliteit aan de dag moeten leggen. Studenten moeten volgens verwerende partij zoeken naar andere expressieve manieren (lichaamshouding, stemvariatie, ...)

Bovenstaande bewering is onjuist. Er werd door de opleiding helemaal geen documentatie voorgelegd, noch werd op een gestructureerde wijze informatie of documentatie verspreid onder de studenten met richtlijnen en advies om expressief met de beperking van een mondmasker om te gaan.”

Het is evenwel duidelijk dat met “uit de door de opleiding voorgelegde documentatie” het administratief dossier wordt bedoeld, niet documentatie die daarbuiten nog aan de studenten zou zijn bezorgd. De Raad treedt de bestreden beslissing bij, daar waar deze vaststelt dat de dracht van het mondmasker wel degelijk een invloed heeft gehad op de prestaties van verzoekster en de beoordeling daarvan voor de stagementor en stagelector.

Dat de interne beroepscommissie zich aansluit bij de bevindingen dat 1) van de student evenwel verwacht mag worden dat hij/zij flexibiliteit aan de dag legt en 2) de onvoldoende van verzoekster voor de competentie “Taalvaardigheid a) Expressieve vaardigheden” hoofdzakelijk gelegen is in haar intonatie, zangerige toon, tempo, ... is niet strijdig met ’s Raads arrest nr. 6.868 van 6 september 2021, noch met het redelijkheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Het vierde middel is ongegrond.

E. Vijfde middel

Verzoekster beroept zich in een vijfde middel op een schending van de formele motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster argumenteert dat interne afspraken binnen de opleiding over de wijze van evalueren die noch bij de student, noch bij de mentor gekend zijn, noch beschreven worden in de ECTS-fiches, noch beschreven staan in de “Gids voor praktijk 2” en die in het nadeel zijn van de eindscore van de student, niet kunnen worden aanvaard.

Verzoekster stipt aan dat de mentor enkele keren een “-/+” aanduidde op het evaluatieformulier. Het standpunt van verwerende partij dat binnen de opleiding de afspraak geldt dat een “-/+” op het digitaal formulier wordt verwerkt als een min gezien een “-/+” aangeeft dat deze gedragingsindicator nog niet voldoende is, kan volgens verzoekster niet worden bijgetreden. Deze afspraak komt volgens haar niet voor in de ECTS-fiches, noch in de “Gids voor praktijk 2”. Bovendien betekent de code “-/+” in het Nederlands “ongeveer” en heeft dit geen negatieve connotatie en moet aldus begrepen worden als “net voldoende”. De “-/+” scores voor de praktijk (jongste kleuters) kunnen dus niet zomaar worden verwerkt als een min.

Verder is het standpunt van verwerende partij dat de eindevaluatie hetzelfde zou zijn gebleven indien alle “-/+” beoordelingen werden omgezet in een “+” volgens verzoekster onjuist en wijst er ook hier op dat “-/+” moet begrepen worden als “net voldoende”. Als alle “-/+” beoordelingen worden omgezet naar plus, dan bevat de beoordeling van de mentor volgens verzoekster geen enkele negatieve score.

Tot slot merkt verzoekster op dat de organisatie van de examens en de wijze van quotering bekend moet zijn bij aanvang van het academiejaar. Wat dat betreft, wijst verzoekster, verwijzende naar rechtspraak van de Raad, op het belang om met zorg de evaluatiewijze te omschrijven in de studiefiche. Verzoekster besluit dat de evaluatie niet zorgvuldig is gebeurd aangezien verwerende partij deze beoordeling achteraf naar eigen inzichten kan aanpassen hetgeen geen rechtszekerheid voor de student creëert.

In haar *antwoordnota* geeft verwerende partij aan dat dit middel betrekking heeft op de evaluatie van de stage bij de jongste kleuters door de mentor en merkt op dat verzoekster voor deze stage een stagebeoordeling “B” (=voldoende) behaalde hetgeen overeenkomt met een puntenscore 10-12.

Verwerende partij wijst op de ECTS-fiche (stuk 7 van haar administratief dossier) en de praktijkgids (stuk 8 van haar administratief dossier) en voert aan dat in de samenvattende beoordeling bij alle competenties onder code een “+” wordt vermeld, ook bij deze van de mentor. De “-” staat enkel in de kolom “werkpunt” vermeld: er werd dus geen enkele “-” als “code” opgenomen.

Volledigheidshalve merkt verwerende partij op dat indien het niveau van een “+” behaald zou zijn, dan zou de mentor een “+” hebben gegeven en geen tussenscore “-/+”. Volgens verwerende partij kan verzoekster dan ook niet zinvol argumenteren dat zij een hogere score dan B had moeten krijgen aangezien bij de mentor telkens een “+” (voldoende) in rekening werd gebracht.

Ten overvloede wijst verwerende partij er nog op dat de discussie betrekking heeft op de beoordeling van de mentor en dus niet deze van de lector alsook dat de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel en de praktijkgids uitdrukkelijk vermelden dat de eindevaluatie geen optelsom is van de individuele scores: de stage bij de jongste kleuters is slechts één aspect van het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster vooreerst op dat de door verwerende partij aangehaalde elementen geen betrekking hebben op het concrete bezwaar van verzoekster waardoor voorbij wordt gegaan aan het basisbeginsel van een kwalitatieve score.

Verzoekster herhaalt verder haar eerder standpunt omtrent de afspraak voor wat betreft de “-/+” score. Verzoekster wijst hierbij wel op de nieuwe Gids voor Praktijk 2 (2021-2022) waaruit blijkt dat deze afspraak enkel intern bekend was. De enige correcte behandeling van deze onduidelijkheid bestaat er volgens verzoekster in om alle “-/+” te veranderen in “plussen” in de plaats van in “minnen”.

Beoordeling

De bestreden beslissing stelt:

“De studente haalt aan dat zij, wat de stage bij de jongste kleuters betreft (waarvoor zij een voldoende haalde), op heel wat punten een ‘+’ beoordeling kreeg van de mentor. Deze score wordt omgezet in een ‘-’ door de opleiding omdat het aantoont dat er twijfel is dat de desbetreffende competentie wel voldoende verworven is. Indien men hier anders had geoordeeld en alle +- beoordelingen in een + omgezet had, was de eindevaluatie evenwel hetzelfde.”

In de ECTS-fiche en de praktijkgids is voorzien dat de stagementor (en stagelector) de (sub)competenties beoordeelt met “- -”, “-”, “+” of “++”. Eén en ander is duidelijk toegelicht vooraan op het evaluatieformulier. De “+ -” beoordeling die de stagementor op verschillende (sub)competenties toekent, is daarentegen niet voorzien.

Nu de “+ -” beoordeling vanwege de stagementor inderdaad niet conform de instructies van de opleiding gebeurde, zou het onzorgvuldig en onredelijk zijn om deze beoordeling zomaar over te nemen in het syntheseverslag. Daarmee zou immers een beoordeling in de eindbeoordeling betrokken worden, die in strijd is met de ECTS-fiche en de stagegids. In de ogen van het Raad getuigt het daarom juist van zorgvuldigheid en redelijkheid van de opleiding om de “+ -” beoordelingen van de stagementor aan te passen aan de instructies van de ECTS-fiche en stagegids, zodat verzoekster effectief beoordeeld wordt op de manier zoals op voorhand vastgelegd en meegedeeld aan de studenten. Uiteraard kan dergelijke aanpassing alleen maar gebeuren op voorwaarde dat deze aanpassing strookt met de inhoudelijke beoordeling en toelichting van de stagementor. Zo niet, zou de beoordeling van de stagementor uitgehouden worden.

De Raad stelt *in casu* vast dat de stagementor bij elke “+ -” beoordeling telkens duidelijk heeft toegelicht waarom zij tot deze beoordeling kwam (stuk 12 administratief dossier):

- Bij competentie “Attitudes” gaf de stagementor een “+ -” voor subcompetentie “A5 Organisatievermogen”. Bij de toelichting van de competentie staat onder andere te lezen:

“Op organisatorisch vlak was er nu en dan wat chaos, de ene dag verliepen dingen vlotter dan de andere dag.”

- Bij competentie “1. De toekomstige leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen, b) tijdens de activiteit” gaf de stagementor een “+ -” voor subcompetenties “opdrachten en instructies geven (helder, volledig, duidelijke richtlijnen,...)” en “vlotte en doordachte overgangen realiseren”. Bij de toelichting van de competentie staat onder andere te lezen:

“Je opdrachten en instructies waren niet altijd even duidelijk voor iedereen. Misschien daarom dat het soms wat in het honderd liep. Laat gerust de kls afspraken of opdrachten even herhalen. Wees kordaat als ze deze niet opvolgen, geef ze desnoods een time-out. Je maakt in deze basco wel een positieve evolutie.”

- Bij competentie “2. De toekomstige leraar als opvoeder” gaf de stagementor een “+ -” voor de subcompetenties “1.1. Gaat speels en enthousiast om met kleuters” en “3.1 Waardeert het sociaal gedrag van kleuters op een gepaste wijze en stuurt bij waar nodig.”. Bij de toelichting van de competentie staat onder andere te lezen:

“Hier en daar miste ik was speelsheid, nieuwsgierigheid prikkelen, humor of eens gek doen. Deze zaken zorgen ervoor de kleuters geboeid blijven gedurende de stage. Wees niet te rustig als juf. [...] Grijp tijdig in en wanneer er in de kring conflicten zijn. Verplaats desnoods de kinderen van bank. Dit heb je een aantal keren op eigen initiatief toegepast en met succes. Prima!”

- Bij de competentie “4. De toekomstige leraar als organisator” gaf de stagementor een “+ -” beoordeling op subcompetenties “1.5 Houdt overzicht op de klasgroep” en “2.3. Respecteert een timing en past deze indien nodig aan”. Bij de toelichting van de competentie staat onder andere te lezen:

“Hier en daar nog wat werk puntjes op het vlak van je organisatie. Ik denk dat je zelf wel aanvoelde waar het mis ging en wat beter kan.”

- Bij de competentie “Taalvaardigheden” gaf de stagementor een “+ -” beoordeling op de subcompetentie “1.4 Kan expressie inzetten in functie van activiteitendoel, organisatie, ...” Bij de toelichting van de competentie staat onder andere te lezen:

“Je kan bij kleuters nooit té expressief zijn. Kleuters houden van het overdrevene. Waas dus niet bang om je voluit te geven. Let erop dat je niet te snel praat en niet te stil (cfr. mondmasker).”

Uit deze toelichtingen blijkt duidelijk dat volgens de stagementor verzoekster deze (sub)competenties dus nog niet volledig heeft bereikt. Het is dan ook niet onredelijk dat de opleiding, bij de aanpassing van de kwantitatieve beoordeling van deze subcompetenties (+ -) naar de evaluatieformulier voorzien in de ECTS-fiche en stagegids (- -, -, + of ++), deze beoordeling heeft omgezet naar een “-” (stuk 11 administratief dossier). Een “-” betekent immers volgens de toelichting vooraan het evaluatieformulier:

“Je doet inspanningen om het gedrag te stellen maar het is nog te beperkt; m.a.w. je bereikt het gewenste niveau (nog) niet.”

Bovendien heeft verwerende partij daarna nog mildheid aan de dag gelegd, door de eindscore van de stagementor voor alle competenties op “+” te zetten, hoewel er dus voor enkele subcompetenties een “-” bestond.

Verzoekende partij toont niet aan dat deze handelswijze of de beoordeling ervan door de interne beroepscommissie in deze specifieke omstandigheden onredelijk of onzorgvuldig is geweest.

De Raad kan begrijpen dat verwerende partij ervoor geopteerd heeft om deze handelswijze expliciet te voorzien in de stagegids van het huidig academiejaar, aangezien dit zorgt voor transparantie en discussies *a posteriori* uitsluit. Dit betekent evenwel niet dat verwerende partij onredelijk gehandeld heeft door vorig academiejaar de “+ -” beoordeling van sommige subcompetenties van de stagementor op de stage Jongste Kleuters om te zetten naar een “-”.

Het vijfde middel is ongegrond.

F. Zesde middel

Verzoekende partij beroeft zich in een zesde middel op een schending van de formele motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel, in combinatie met de schending van de voorschriften in de “ECTS-fiche Praktijk 2”, rubriek “Evaluatieactiviteiten”.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat verwerende partij de beoordelingsmethodiek van de ECTS-fiche foutief toepast. Er is daarnaast ook geen motivering voorhanden voor de onjuiste toepassing van de ECTS-fiche. Verzoekster wijst erop, verwijzende naar de ECTS-fiche, dat het al dan niet slagen afhankelijk is van de beheersingsniveaus van alle rubrieken maar dat verwerende partij die niet toepast op alle rubrieken. Aangezien verzoekster voor geen enkel van deze rubrieken drie of meer onvoldoendes heeft, kan zij wel slagen. Zij heeft wel op drie rubrieken twee minnen maar het zijn net deze scores die zij betwist in de hoger aangevoerde middelen.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat uit het synthese-evaluatieformulier blijkt dat verzoekster ook voor de overige basiscompetenties enkel een “+” behaalt en niet “++”. De onvoldoendes op de rubrieken worden niet gecompenseerd door een “++” of een woordelijke sterke motivering op een andere rubriek, dit wil zeggen een beter beheersingsniveau. Verder stipt verwerende partij aan dat verzoekster niet op één enkele rubriek twee “-” behaalt, maar wel op meerdere rubrieken hetgeen een andere situatie is dan dat verzoekster maar op één rubriek twee “-” zou behalen.

Verwerende partij merkt ook nog op dat verzoekster wel degelijk 3 maal een “-” behaalde voor één rubriek, met name de rubriek ‘Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen’. Deze rubriek bestaat uit twee subrubrieken, met name a) Bij voorbereiding en b) Tijdens de activiteit. Verzoekster behaalde twee keer “-” voor de subrubriek a) en 1 keer “-” voor de subrubriek b).

In haar *wederantwoordnota* voert verzoekster aan dat het nergens beschreven staat dat een onvoldoende gecompenseerd moet worden door een “++” zodat dit volgens haar geen afbreuk doet aan haar stelling dat zij voldoet aan de bepaling in de ECTS-fiche om te slagen. Verzoekster wijst op het belang van de ECTS-fiche en stipt aan dat in geval van twijfel deze in het voordeel van de student moet worden uitgelegd.

Verder geeft verzoekster aan dat het nergens beschreven staat dat een student maar op één rubriek maximaal 2 minnen mag halen. In de ECTS-fiche staat volgens haar dat drie of meer onvoldoendes op de rubrieken, niet twee onvoldoendes zodat zij nog steeds voldoet aan de beschrijving van de ECTS-fiche om te slagen.

Tot slot staat het volgens verzoekster nergens beschreven dat voor ‘Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen’ er rekening dient te worden gehouden met de rubrieken. De ECTS-

fiche is duidelijk en ondubbelzinnig: het betreft enkel de rubriek ‘Begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen’, niet de subrubrieken zodat zij wel degelijk voldoet aan alle voorwaarden om te slagen.

Beoordeling

De ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel “Praktijk 2” (stuk 7 administratief dossier) stelt onder “Evaluatieactiviteiten” > “Toelichting”:

“EVO 1: permanente evaluatie (100%)

Om te kunnen slagen voor praktijk 2 moeten de 3 stages waaruit praktijk 2 bestaat, worden uitgevoerd en afgewerkt.

- Stage jongste kleuters: 1ste kleuterklas of peuter – 1ste kleuterklas
- Participatiestage in een methodeschool
- Stage oudste kleuters: 3de kleuterklas of 2de-3de kleuterklas”

Deze passage verwijst uitdrukkelijk naar de stage Jongste Kleuters en stage Oudste Kleuters. Beide stages worden beoordeeld volgens vastgelegde competenties en deze beoordelingen maken deel uit van het administratief dossier.

Stage Jongste Kleuters en stage Oudste Kleuters worden beoordeeld volgens dezelfde competenties en subcompetenties. Bijgevolg wordt elke competentie en subcompetentie in totaal vier keer beoordeeld:

- tijdens de stage Jongste Kleuters beoordeelt de stagementor en de stagelector elke competentie en subcompetentie, waardoor er dus twee beoordelingen voorliggen (die resulteren in een syntheseverslag)
- tijdens de stage Oudste Kleuters beoordeelt de stagementor en de stagelector elke competentie en subcompetentie, waardoor er dus twee beoordelingen voorliggen (die resulteren in een syntheseverslag)

In het licht van het bovenstaande leest de Raad vervolgens volgende passage in de ECTS-fiche (stuk 7 administratief dossier):

“Bijzondere bepalingen:

Het gaat hier over een afweging van het bereiken van alle competentieniveaus aangegeven in het stageevaluatieformulier en niet over een optelsom van individuele scores.

De globale stagescore wordt bepaald op basis van de beheersingsgraad op alle rubrieken en definitief vastgelegd in de praktijkevaluatievergadering.

- Je kan niet slagen wanneer je drie of meer onvoldoendes krijgt van mentor of lector op het **samenvattend stagedossier** op volgende rubrieken:
  - o Begeleiders van leer- en ontwikkelingsprocessen
  - o Opvoeder
  - o Inhoudelijk expert
  - o Organisator
  - o Expressieve vaardigheden
  - o Spreekvaardigheden

Indien je 1 of 2 onvoldoendes hebt op bovenstaande rubrieken is het al dan niet slagen afhankelijk van de beheersingsniveaus van alle rubrieken. Het eendoordeel wordt vastgelegd in de praktijkevaluatievergadering. Zo wordt de interbeoordelaarsvariabiliteit maximaal beperkt.” (eigen benadrukking door de Raad)

De ECTS-fiche verwijst duidelijk naar het samenvattend stagedossier, d.w.z. de beoordelingen van de stage Jongste Kleuters én stage Oudste Kleuters. Het gaat in totaal over vier beoordelingen, zijnde de beoordeling van stagelector en de stagementor voor de stage Jongste Kleuters, en de beoordeling van de stagelector en de stagementor voor de stage Oudste Kleuters.

De bestreden beslissing verwijst terecht naar de passage “indien je 1 of 2 onvoldoendes hebt” in de ECTS-fiche:

“De beoordeling gebeurde geheel conform het omschreven evaluatieproces en de ECTS-fiche. “*Indien je 1 of 2 onvoldoendes hebt op bovenstaande rubrieken is het al dan niet slagen afhankelijk van de beheersingsniveaus van alle rubrieken.*” [...]”

Immers, verzoekster behaalde op de stage Jongste Kleuters op alle competenties een “+” vanwege de stagelector en de stagementor. Tijdens de stage Oudste Kleuters behaalde ze voor de competentie:

- “1. De toekomstige leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen a) voorbereiding” een “-” vanwege de stagelector en de stagementor. In totaal bekwam ze dus twee onvoldoendes voor deze competentie tijdens “Praktijk 2”.
- “1. De toekomstige leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen b) tijdens de activiteiten” een “-” vanwege de stagelector en een “+” vanwege de stagementor. In totaal bekwam ze dus één onvoldoende voor deze competentie tijdens “Praktijk 2”.

Blijkbaar heeft de opleiding de competentie “1. De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen” niet als één geheel beoordeeld, maar heeft zij ervoor gekozen om deze competentie op te splitsen in twee onderdelen - a) voorbereiding en b) tijdens de activiteiten - en om deze onderdelen afzonderlijk van elkaar te laten beoordelen. Dit heeft in het voordeel van verzoekster gespeeld, want als deze competentie als één geheel zou zijn beoordeeld, dan

zou verzoekster in totaal drie onvoldoendes hebben gescoord waardoor zij niet meer zou kunnen slagen volgens de ECTS-fiche. Deze beoordeling maakt de opleiding echter niet, waardoor er wederom mildheid aan de dag is gelegd ten aanzien van verzoekster.

- “3. De leraar als inhoudelijke expert” een “-” vanwege de stagelector en een “- -” vanwege de stagementor. In totaal bekwam ze dus twee onvoldoendes voor deze competentie tijdens “Praktijk 2”.
- “Taalvaardigheden – a) Expressieve vaardigheden” een “-” vanwege de stagelector en de stagementor. In totaal bekwam ze dus twee onvoldoendes voor deze competentie tijdens “Praktijk 2”.

Het gevolg van deze scores is volgens de ECTS-fiche dat het al dan niet slagen afhankelijk is van het beheersingsniveau van alle rubrieken. In dat kader stelt de Raad vast dat verzoekster louter beweert dat verwerende partij deze beheersingsniveaus niet toepast op alle rubrieken. Echter toont verzoekster niet op concrete wijze aan dat de bestreden beslissing geen globale beoordeling zou inhouden. Zowel de beoordelingsverslagen van de stagelector en de stagementor als de bestreden beslissing die erop gebaseerd is, zijn uitgebreid gemotiveerd en tonen duidelijk aan waar de essentiële tekortkomingen van verzoekster nog liggen. Verwerende partij heeft een globale beoordeling van verzoeksters prestaties doorgevoerd en heeft daarbij de beoordelingsmethodiek van de ECTS-fiche gevuld, minstens maakt verzoekster niet aannemelijk dat deze beoordelingsmethodiek zou zijn geschonden.

Het zesde middel is ongegrond.

VI. Anonimisering

Verzoekster vraagt in haar verzoekschrift de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van verzoekster op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoekster weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.021 van 8 november 2021 in de zaak 2021/829

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 28 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Manon Lafere, die verschijnt voor de verzoekende partij en mevrouw Ingrid Goesaert, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of Laws in de rechten’.

Aangezien verzoekster minder dan 30% studierendement heeft behaald tijdens het academiejaar 2018-2019, werd haar de verdere inschrijving geweigerd (status ‘rood’). Na een gesprek met de studietrajectbegeleider wordt die weigering ingetrokken, rekening houdend met de overmachtssituatie van verzoekster (de ziekte en het overlijden van haar vader). Verzoekster kon zich opnieuw inschrijven in de opleiding rechten in het academiejaar 2019-2020 (status ‘groen’).

Op basis van het behaalde studierendement in het academiejaar 2019-2020, werd aan verzoekster een bindende voorwaarde opgelegd in het academiejaar 2020-2021 (status ‘oranje’). Aangezien verzoekster niet aan de opgelegde bindende voorwaarde heeft voldaan, wordt haar de verdere inschrijving tot de opleiding rechten in het academiejaar 2021-2022 geweigerd (status ‘rood’).

Verzoekende partij stelde een verzoek tot heroverweging in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 28 september 2021 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studente in het academiejaar 2018-2019 de opleiding Bachelor in de Rechten heeft aangevat. Zij verwierf 6 van de 60 opgenomen studiepunten. Aangezien ze niet het minimaal vereiste studierendement van 30% heeft behaald, werd haar de herinschrijving geweigerd. Voor het academiejaar 2019-2020 werd haar echter de kans gegeven om de opleiding verder te zetten. Er werd geen studievoortgangsbewakingsmaatregel opgelegd omwille van de familiale omstandigheden van de studente. Tijdens dit academiejaar verwierf de studente 6 van de 54 opgenomen studiepunten. Aangezien ze geen 60% studierendement heeft behaald, werd haar het academiejaar nadien een bindende voorwaarde opgelegd. In het academiejaar 2020-2021 heeft de studente 18 van de 48 opgenomen studiepunten verworven, waardoor zij niet aan de opgelegde bindende voorwaarde heeft voldaan.

Hoewel de Faculteit alle begrip heeft voor de familiale problematiek waarmee de studente wordt geconfronteerd, is het volgens de interne beroepsinstantie weinig waarschijnlijk dat de studente om de aangevoerde redenen geen 60% van het aantal opgenomen studiepunten kon

verwerven. In haar verzoekschrift voert ze geen elementen aan die erop wijzen dat ze ondersteuning heeft gezocht om een betere studievoortgang te maken. Daarvoor staan/stonden aan de universiteit in het algemeen en aan de Faculteit in het bijzonder, nochtans verschillende instanties open. Bovendien was de problematiek al langer gekend, maar toch heeft de studente ervoor gekozen om het studieprogramma tot bijna het maximum op te vullen.

Daarnaast wijst de interne beroepsinstantie erop dat via verschillende kanalen en op meerdere tijdstippen tijdens het studietraject wordt gewezen op het belang van de maatregelen van studievoortgangsbewaking. De studente voert ook weinig elementen aan die duiden op een wijziging in de situatie van de studente die enig perspectief op een betere studievoortgang zou kunnen bieden.

De Faculteit kan aldus niet anders dan vaststellen dat er geen indicatie is dat de studente nu wel studievoortgang zou boeken. Zij wordt bijgevolg de inschrijving in de opleiding Bachelor in de Rechten aan de Universiteit Antwerpen voor het volgende academiejaar geweigerd.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 28 september 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 4 oktober 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op een schending van de motiveringsplicht, het redelijkheids-, het zorgvuldigheids- en het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt zich reeds sinds het academiejaar 2018-2019 in een overmachtssituatie te bevinden. Haar vader kreeg immers in oktober 2018 de diagnose leverkanker, waaraan hij in juli 2019 is overleden. Deze traumatische gebeurtenis heeft een enorme impact gehad op verzoeksters concentratie- en prestatievermogen. Verzoekster was niet in de mogelijkheid om haar examenkansen tijdens dat academiejaar te benutten. Zij diende een verzoekschrift in tot teruggave van leerkrediet bij de Raad, die haar overmachtssituatie heeft erkend.

Daarnaast is verzoekster de enige persoon in het gezin met verblijfspapieren. Zij heeft namelijk in oktober 2017 een vreemdelingenkaart A gekregen. Onder meer door het overlijden van de vader van verzoekster is de procedure voor haar gezinsleden nog steeds lopende. Verzoekster heeft veel moeten werken tijdens haar studies omdat alleen zij het gezin financieel kon onderhouden, alsook de kosten voor school/studies moest betalen. Omwille van tijdgebrek heeft verzoekster dan ook niet deelgenomen aan bepaalde examens.

Verzoekster benadrukt vervolgens dat zij beperkte tekorten (7/20 of 9/20) heeft behaald voor de vakken waarop ze niet slaagde. Ze is ervan overtuigd dat ze de opleiding in normale omstandigheden aankan. Bovendien laat haar leerkrediet het meer dan toe om de opleiding verder te zetten. Ze beschikt nog over 143 studiepunten. Volgens haar zijn de slechte omstandigheden waarin zij zich bevond ook bijna uitgeklaard. Zo zou snel een beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken volgen. Zowel bij een positieve als bij een negatieve beslissing heeft verzoekster een oplossing voorzien zodat zij haar studies niet meer met een job zal moeten combineren.

Verzoekster vindt het aldus volstrekt onredelijk dat verwerende partij haar overmachtssituatie ontkent en haar de verdere inschrijving weigert. Daarnaast begrijpt zij de motivering van de interne beroepsinstantie op sommige vlakken niet. Zo heeft zij zeer duidelijk aangegeven dat zij zeer veel moet werken om alle rekeningen van het gezin te betalen. Ze bewijst dit ook. Ze heeft tevens aangegeven dat de overmachtssituatie waarin zij zich bevond, niet meer opnieuw zal plaatsvinden en dat haar situatie drastisch zal wijzigen. De interne beroepsinstantie gaat hieraan echter volledig voorbij.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat de Raad in zijn arrest nr. 5.719 van 9 maart 2020 de ziekte en het overlijden van de vader van verzoekster als een

overmachtssituatie heeft beschouwd. Om dezelfde reden heeft verwerende partij beslist om de opgelegde maatregel van studievoortgangsbewaking voor het academiejaar 2019-2020 in te trekken waardoor zij haar studies opnieuw kon aanvatten.

Volgens verwerende partij betekent het feit dat verzoekster haar studies gedurende drie academiejaren met professionele activiteiten combineert evenwel niet dat verzoekster zich in een overmachtssituatie bevindt. Door de flexibilisering van het onderwijs kunnen alle studenten hun studies combineren met eventuele extracurriculaire activiteiten van professionele of andere aard, maar daarbij is het de bedoeling dat zij hun studiebelasting (beter) toesnijden op deze extracurriculaire activiteiten. Zo kunnen zij ervoor zorgen dat zij, wat hun studies betreft, minstens de vereiste minimumresultaten kunnen behalen. Volgens verwerende partij werd verzoekster meermaals gewezen op de mogelijkheden daartoe en werden haar kanalen aangereikt om haar situatie te faciliteren.

Verwerende partij stelt vervolgens dat overmacht steeds een acute, en geen chronische situatie betreft. Ze stelt ook vast dat verzoekster, hoewel zij aanhaalt zich vanaf het academiejaar 2018-2019 in een overmachtssituatie te bevinden, gedurende drie academiejaren een (zo goed als) voltijdse studiebelasting opneemt. Volgens verwerende partij toont het studieprogramma van verzoekster minstens aan dat zij – in weerwil van het advies dat de opleiding rechten stevast aan alle studenten meegeeft – haar studiebelasting niet of minstens onvoldoende op haar externe werkbelasting heeft toegesneden. Het is trouwens onzeker of verzoekster een hoger studierendement zou hebben behaald door het opnemen van een lagere studiebelasting. Dat zou haar studiekansen wel hebben vergroot.

Volgens verwerende partij heeft de interne beroepsinstantie bijgevolg terecht besloten dat er geen elementen zijn die erop wijzen dat verzoekster ondersteuning heeft gezocht om een betere studievoortgang te maken en dat zij, ondanks de situatie die zij als hinderende factor aanvoert, er toch voor heeft gekozen om haar studieprogramma tot het maximum op te vullen. Zo heeft verzoekster zich tijdens haar studies ook niet als werkstudent geregistreerd.

Verwerende partij erkent dat verzoekster zich niet in een ideale situatie bevindt en zij heeft ook begrip voor de situatie van haar gezin, die een impact kan hebben op haar studies. Volgens verwerende partij maakt die situatie de studies niet onmogelijk, noch ontwaart zij een gebrek aan materiële voorwaarden, noch gezondheidshinderpalen in hoofde van verzoekster, al zeker

niet in die mate waarin verzoekster niet aan de minimumnorm van het in het onderwijs- en examenreglement vereiste studierendement voldoet.

Wat de aangevoerde veranderende omstandigheden betreft, gaat verzoekster overigens uit van wat hypotheses. Zo is de beslissing over de verblijfsvergunning van haar gezinsleden een onzekere gebeurtenis in de toekomst, die bovendien ook negatief kan zijn. Daarnaast is de vermelding dat haar oom haar gezin financieel zou ondersteunen geen veranderende omstandigheid aangezien zij dit reeds eerder heeft aangehaald. Ten slotte is de overweging van verzoekster dat zij minder zou gaan werken in een volgend academiejaar een inzicht dat zij zich reeds in voorgaande academiejaren eigen had moeten maken en niet (pas) wanneer zij geconfronteerd wordt met een weigering tot inschrijving. Volgens verwerende partij ligt dan ook geenszins vast dat de omstandigheden van verzoekster zullen wijzigen.

In haar *wederantwoordnota* verwijst verzoekster naar wat zij heeft uiteengezet in het verzoekschrift. Daarbij wil zij nog opmerken dat naast de ziekte en het overlijden van haar vader in het academiejaar 2018-2019 haar moeder onverwacht zwanger bleek, waardoor het gezin er in oktober 2018 een baby bijkreeg. Doordat de moeder van verzoekster belet was door de zorg voor haar pasgeborene, moest verzoekster haar vader bijstaan bij zijn dokters- en ziekenhuisbezoeken en vielen alle huishoudelijke taken op haar schouders.

Verder merkt verzoekster op dat zij niet op de hoogte was van de mogelijkheid om een aangepast programma te volgen of om een statuut als werkstudent aan te vragen. Ze heeft dit statuut overigens ook niet aangevraagd omdat zij in de veronderstelling was dat zij niet voldeed aan de vereisten. Verzoekster benadrukt dat er wel degelijk perspectief is omdat zij nog slechts 1 à 2 keer per week zou gaan werken.

Ten slotte merkt verzoekster op dat het behaalde studierendement tijdens het academiejaar 2020-2021 bijkomend moet worden gekaderd. Zo heeft ze voor enkele vakken een score tussen 7/20 en 9/20 behaald. Daarnaast had ze twee inhaalexamens, maar ze mocht niet deelnemen aan dat van ‘Juridische argumentatieleer’ omdat dit samenviel met een ander examen. Ze had hiervoor echter wel gestudeerd.

Beoordeling

Artikel 19.2, eerste en tweede lid OER stelt:

“Indien een student na één academiejaar minder dan 60% van de studiepunten van zijn/haar studieprogramma heeft verworven krijgt deze bij de eerstvolgende inschrijving voor dezelfde opleiding of voor sterk verwante opleidingen volgende bindende voorwaarde opgelegd.

De verdere inschrijving van een student in een bachelor- of masteropleiding, in een sterk verwante opleiding, of in een schakel- of een voorbereidingsprogramma wordt geweigerd indien die student in elk van twee voorafgaande academiejaren voor die opleiding of dat programma was ingeschreven en daarin telkens minder dan 60% van de studiepunten van zijn/haar studieprogramma heeft verworven.”

Artikel 19.6 OER bepaalt verder:

“De in artikel 19.4 bedoelde instantie kan in uitzonderlijke omstandigheden of in geval van overmacht en mits ze een afdoende motivering geeft, in het voordeel van de student afwijken van de bepalingen van artikel 19.2, 19.4, 19.5.3 en 19.5.4. Een afwijking van artikel 19.5.3 en 19.5.4 is enkel mogelijk bij een inschrijving onder een diploma- of creditcontract.”

Verzoekster betoogt in essentie dat de bestreden beslissing van de interne beroepsinstantie kennelijk onredelijk is omdat deze ten onrechte oordeelt dat de omstandigheden van verzoekster geen “bijzondere omstandigheden” of “overmacht” in de zin van artikel 19.6 OER uitmaken.

In dat kader herinnert de Raad eraan dat het hem niet toevalt om zijn beoordeling in de plaats te stellen van deze van de onderwijsinstelling. Zulks valt krachtens artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs buiten ’s Raads bevoegdheid. De Raad vermag enkel na te gaan of de bestreden beslissing in overeenstemming is met enerzijds de formele voorschriften die erop van toepassing zijn en anderzijds de beginseLEN van behoorlijk bestuur. In dat licht kan de Raad een verzoekende partij niet beschermen tegen strenge beslissingen, enkel tegen onwettige.

Een strenge invulling door de hogeronderwijsinstelling van haar discretionaire bevoegdheid kan immers niet noodzakelijk worden gelijkgesteld met de onredelijke uitoefening ervan. Appreciatievrijheid veronderstelt de mogelijkheid van verschillende zienswijzen die elk niet onredelijk zijn. Het redelijkheidsbeginsel is slechts geschonden wanneer de hogeronderwijsinstelling een beslissing neemt die dermate afwijkt van een normaal beslissingspatroon, dat het niet denkbaar is dat een andere zorgvuldig handelende hogeronderwijsinstelling in dezelfde omstandigheden tot die beslissing zou komen (zie RvS 8 september 2020, nr. 248217, Fannes).

In het licht van deze principes onderzoekt de Raad hierna of de bestreden beslissing al dan niet onredelijk is.

Voorerst stelt de Raad vast dat de ziekte en het overlijden van de vader van verzoekster ongetwijfeld een diepe impact hebben gehad op verzoekster en haar studieresultaten in het academiejaar 2018-2019. De Raad heeft zulks ook bevestigd in zijn arrest nr. 5.719 van 9 maart 2020. In tegenstelling tot wat verzoekster doet uitschijnen in haar verzoekschrift, reikt de draagwijdte van dit arrest echter niet verder dan dat. De Raad heeft geen uitspraak gedaan over de situatie waarin verzoekster zich bevond nà het academiejaar 2018-2019, omdat de Raad hierover simpelweg niet is gevatt.

De Raad heeft evenzeer groot begrip voor de precaire familiale gezinssituatie van verzoekster en de moeilijke financiële situatie waarin het gezin zich bevindt. Het siert verzoekster absoluut dat zij alles doet wat zij kan om het gezin financieel te ondersteunen.

Evenwel komt de Raad, op basis van de stukken waarop hij vermag acht te slaan, tot de volgende vaststellingen.

Ten eerste heeft verzoekster geen inspanningen geleverd om zich tijdens de academiejaren 2019-2020 en 2020-2021 te laten ondersteunen in haar moeilijke situatie om te zorgen voor een betere studievoortgang. Zo heeft zij geen statuut als werkstudent aangevraagd, hoewel zij hiertoe in de mogelijkheid was. Bovendien heeft verzoekster in academiejaar 2019-2020 54 studiepunten en in academiejaar 2020-2021 48 studiepunten opgenomen, hetgeen toch een aanzienlijk zwaar studieprogramma betekent. Verzoekster was met andere woorden in de mogelijkheid om haar studiebelasting aan te passen aan haar werkschema, maar heeft dit niet gedaan.

Verzoekster stelt in haar wederantwoordnota dat zij in de veronderstelling was dat zij niet voldeed aan de vereisten voor het statuut als werkstudent, aangezien zij in principe nog ten laste was van haar ouders. Evenmin zou zij op de hoogte zijn geweest van de mogelijkheid om een aangepast programma te volgen en de studietrajectbegeleider zou haar daarop niet hebben gewezen. Ter zitting stelt verzoekster dat zij haar werkomstandigheden zou hebben aangekaart bij de studietrajectbegeleider, maar dat deze haar niet heeft ingelicht over het statuut van werkstudent. Volgens verwerende partij heeft verzoekster echter nooit melding gemaakt van

haar job, zodat de trajectbegeleider logischerwijze dan ook geen verdere informatie heeft verschaft over het statuut van werkstudent.

Bij gebreke aan verdere stukken die bewijzen wat er tijdens deze gesprekken is besproken, kan de Raad niet nagaan of verzoekster effectief de studietrajectbegeleider heeft geraadpleegd omtrent de vele uren die zij werkte en het effect daarvan op haar studies.

Verwerende partij verwijst in dat kader evenwel terecht naar de informatie over het statuut van werkstudent, dat voor iedereen, dus ook verzoekster, raadpleegbaar is op de website van de Universiteit Antwerpen (zie stuk 3 van verwerende partij). Daarnaast mag worden uitgegaan van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid van de studietrajectbegeleider, en het komt de Raad op het eerste gezicht dan ook ongeloofwaardig over dat de studietrajectbegeleider verzoekster op geen enkel moment bijkomend zou hebben ingelicht over het statuut van werkstudent wanneer verzoekster daar explicet naar zou hebben gevraagd, noch over de mogelijkheid om slechts een beperkt aantal studiepunten op te nemen, temeer nu verzoekster al sedert 2018-2019 onvoldoende studierendement behaalde. Verzoekster voert geen enkel concreet element aan dat het vermoeden van deskundigheid van de studietrajectbegeleider op dit punt weerlegt en zij toont niet aan dat zij effectief hulp heeft gezocht om haar studiebelasting in overeenstemming te brengen met haar professionele activiteiten. Bovendien heeft verzoekster in de academiejaren 2019-2020 en 2020-2021 telkens minder dan het maximum van 60 studiepunten opgenomen, waaruit toch blijkt dat zij op de hoogte was van het feit dat zij geenszins verplicht was om het maximaal aantal studiepunten op te nemen. Desondanks heeft zij gekozen voor een zware studiebelasting.

Daarbij neemt de Raad ook mee in overweging dat verwerende partij verzoekster meermaals heeft gewaarschuwd betreffende de opgelegde bindende voorwaarden en de gevolgen van de niet-naleving ervan (zie stukken 4, 5 en 6 van verwerende partij). Ondanks deze waarschuwingen heeft verzoekster noch haar studiebelasting aanzienlijk verlaagd, noch het statuut van werkstudent aangevraagd.

Ten tweede stelt de Raad, samen met verwerende partij, vast dat verzoekster weinig tot geen bewijs bijbrengt van enig perspectief in de verwachte studievoortgang tijdens het academiejaar 2021-2022.

Verzoekster toont met haar stukken inderdaad aan dat haar gezin in een moeilijke situatie zit, nu zij tot op heden de enige is met een verblijfsvergunning en zij dus de enige is die legaal mag werken en kan voorzien in het levensonderhoud van haar gezin. Daarvoor kan de Raad, zoals hoger aangehaald, zeker begrip opbrengen. Echter brengt verzoekster geen enkel concreet stuk bij waaruit blijkt dat, zoals zij beweert, de dienst vreemdelingenzaken heeft bevestigd dat er spoedig een beslissing zal vallen over de aanvraag tot verblijfsvergunning van haar gezinsleden. Met andere woorden ligt er geen bewijs voor dat de precaire gezinssituatie van verzoekster snel zal veranderen.

Bovendien, zelfs indien er uitzicht zou zijn op een spoedige beslissing vanwege de dienst vreemdelingenzaken, dan nog is er geen enkele zekerheid dat deze beslissing gunstig zou zijn en dat de gezinsleden van verzoekster effectief een verblijfsvergunning zouden bekomen. In tegenstelling tot wat verzoekster voorhoudt, is er dus geen bewijs van het feit dat haar gezinsleden zeer spoedig zouden kunnen gaan werken zodanig dat zij zich in het academiejaar 2021-2022 zou kunnen toeleggen op haar studies.

De kans bestaat bijgevolg dat, zelfs al zou er spoedig een beslissing vallen, de dienst vreemdelingenzaken de aanvraag van de verblijfsvergunning van verzoeksters gezinsleden zou afwijzen, waardoor de huidige situatie niet verandert. Verzoekster stelt dat in dat geval haar oom het gezin verder financieel zal ondersteunen. Evenwel voerde verzoekster in haar intern beroep aan dat dit momenteel al het geval is. Er ligt geen bewijs voor dat deze bestaande financiële steun dermate zal worden opgetrokken dat verzoekster niet meer moet gaan werken en zich zodoende zal kunnen toeleggen op haar studies.

Met andere woorden ligt er in de ogen van de Raad momenteel geen bewijs voor dat de precaire omstandigheden waarin verzoekster zich bevindt nu al onder controle zijn, waardoor een goede studievoortgang in het academiejaar 2021-2022 haalbaar wordt.

Het feit dat verzoekster een negen en zevens behaalde voor de opleidingsonderdelen waarop zij niet slaagde, ondanks tijdsgebrek om te studeren en het feit dat zij voor andere vakken alsnog slaagcijfers behaalde, hetgeen volgens verzoekster zou aantonen dat zij de opleiding wel degelijk zou aankunnen in normale omstandigheden, doet geen afbreuk aan de hoger omschreven vaststellingen. Hetzelfde geldt voor het feit dat verzoekster één van de twee inhaalexamens in het academiejaar 2020-2021 niet mocht meedoen (met name voor het

opleidingsonderdeel ‘Juridische argumentatieleer’), omdat dit samenviel met een ander inhaalexamen.

In die specifieke omstandigheden komt het de Raad niet onredelijk over dat de interne beroepsinstantie van verwerende partij het verzoek tot heroverweging van de weigering tot herinschrijving heeft afgewezen. Verzoekster mag dit een strenge beoordeling vinden, zij is naar oordeel van de Raad niet onredelijk.

Het middel is ongegrond.

VI. Anonimisering

In haar verzoekschrift vraagt verzoekster de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoekster weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 8 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke

kamervoorzitter

Jan Geens

bestuursrechter – bijzitter

Jean Goossens bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door
Gilles Fourneau secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.019 van 5 november 2021 in de zaak 2021/863

In zake: Jack UYTER HOEVEN
Woonplaats kiezend te 2500 Lier
Marnixdreef 37

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 oktober 2021, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 15 september 2021 waarbij aan de verzoekende partij de herinschrijving wordt geweigerd en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 30 september 2021 [bedoeld wordt: 27 september 2021] waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 november 2021.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Ingrid Goesaert die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2019-2020 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of Science in de industriële wetenschappen’.

Aangezien verzoeker na afloop van het academiejaar 2020-2021 de opgelegde bindende voorwaarden niet heeft behaald, werd hem de verdere inschrijving in de opleiding geweigerd.

Verzoekende partij stelde op datum van 16 september 2021 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 27 september 2021 werd het intern beroep ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studievoortgangsbeslissing van 15 september 2021 rechtmatig genomen werd op basis van artikel 19 van het onderwijs- en examenreglement, dat de faculteit toelaat als maatregel van studievoortgang een student uit te sluiten van herinschrijving indien de student in de twee voorafgaande academiejaren niet minstens 60% van de studiepunten van zijn/haar studieprogramma heeft verworven. Zij leest in het intern beroepsschrift de teleurstelling met betrekking tot een toegekend cijfer en de verwachting van de rechttrekking hiervan. De 57% in plaats van 60% wordt hiervan als gevolg gezien.

De interne beroepsinstantie stelt dat er geen sprake is van een schending van het recht van de student met betrekking tot de toegekende studievoortgangsbewaking waardoor wordt beslist zijn toelatingsvooraarden niet te herzien.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 30 september 2021 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 oktober 2021 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. Beroep tegen de initiële studievoortgangsbeslissing

Verzoeker tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 15 september 2021 waarbij aan de verzoekende partij de herinschrijving wordt geweigerd (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 27 september 2021 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 21.4 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de initieel beoordeleende instantie. In dat geval verdwijnt de initiële beslissing uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

B. Beroep tegen het examenresultaat van het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie”

Standpunten van de partijen

In randnummer 12 en 18 van haar antwoordnota laat verwerende partij gelden dat de IBIS onbevoegd is om te oordelen over een betwisting van een examenresultaat.

Waar verzoeker beweert dat de score ‘AFW’ op het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie” de oorzaak is van het niet behalen van de vereiste minimumnorm van 60%-studierendement, merkt verwerende partij op dat indien verzoeker van oordeel was dat het door hem behaalde resultaat voor het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie” niet regelmatig tot stand was gekomen, hij een beroep kon doen op de interne beroepsmogelijkheid tot betwisting van het resultaat voorzien in artikel 21.4 OER. Verwerende partij stelt vast dat verzoeker geen gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheid, waardoor de termijn om het examenresultaat in kwestie te betwisten inmiddels verstrekken is. De IBIS, tot wie verzoeker zijn beroep richtte, is niet bevoegd voor de betwisting van het examenresultaat, de examencommissie is dat wel.

Door de Raad verder gevraagd over de impact van dit argument op de ontvankelijkheid van het extern beroep, stelt verwerende partij uitdrukkelijk dat het beroep niet ontvankelijk is in de mate dat het gericht is op de betwisting van het betrokken examenresultaat. Verzoeker neemt geen standpunt in over deze vraag.

Beoordeling

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad eerder reeds heeft overwogen inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999- 00, 850).

De vraag of verzoekende partij op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Verzoeker betoogt in essentie dat hem ten onrechte een score “AFW” werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie” doordat hij één maal afwezig was tijdens een practicum-/labosessie en hiervoor niet tijdig een doktersbriefje indiende. Hij poogt te verklaren waarom hij geen doktersbriefje heeft binnengebracht voor deze afwezigheid en lijkt hiermee aan te voeren dat de score “AFW” voor dit opleidingsonderdeel onredelijk streng is. De kwestie van de score “AFW” voor het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie” vormt de kern van verzoekers betoog.

Hiermee lijkt verzoeker vervolgens te willen aantonen dat de becijfering van zijn studierendement onredelijk is. Immers, verzoeker poneert dat de score “AFW” voor het betrokken opleidingsonderdeel ervoor gezorgd heeft dat hij slechts 57% van de opgenomen studiepunten heeft behaald (uit het dossier blijkt evenwel dat het gaat om 53% en niet 57%), daar waar hij 60% moest behalen om zich opnieuw te kunnen inschrijven ten gevolge van een eerder opgelegde maatregel van studievoortgangsbewaking. Het niet-behalen van 60% studierendement vloeit volgens verzoeker aldus voort uit de score “AFW” voor het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie”.

Verzoekers middel komt bijgevolg neer op een betwisting van het behaalde examenresultaat voor het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie”.

Enkel de examencommissie is bevoegd als intern beroepsorgaan om te oordelen over de beroepen tegen examenresultaten. Zulks blijkt uit samenlezing van volgende bepalingen:

- Artikel 21.4.1 OER (zie stuk 5 van het administratief dossier):

“Een intern beroep wordt door middel van een schriftelijk verzoek gericht aan de in artikels 5.3.7, 5.4.2, 6.2.11, 9.4, 15.6.3, 19.8 en **21.3.1 vermelde bevoegde facultaire of interfacultaire instantie** ingesteld binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat op de dag na deze van de definitieve bekendmaking van de examen- of deliberatieresultaten of op de dag na de kennisgeving van de genomen beslissing aan de student in het geval van een andere beslissing. Het verzoek bevat een feitelijke omschrijving en motivering van de ingeroepen bezwaren.”
- Artikel 21.3.1 OER (zie stuk 5 van het administratief dossier):

“Een student die oordeelt dat een definitief **examenresultaat** of een beslissing van de examencommissie aangestast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon een schriftelijk verzoek tot heroverweging van de beslissing in bij de **door de faculteit aangewezen facultaire of interfacultaire instantie** volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.”

- Artikel 32 en 33 Huishoudelijk reglement van de Faculteit Toegepaste Ingenieurswetenschappen (zie stuk 8 van het administratief dossier):

“Artikel 32. Definitie – Opdracht

De examencommissies delibereren per zittijd conform de bepalingen in het OER. De examencommissies worden jaarlijks aangeduid conform de bepalingen in het OER.

De fraudecommissies onderzoeken meldingen van fraude en plagiaat.

Artikel 33. Bevoegdheden

De examencommissies en de fraudecommissies hebben de bevoegdheden die vermeld staan in het OER.”

Verzoeker is hiervan via verschillende kanalen op de hoogte gebracht:

- Bij de mededeling van zijn examenresultaten, alwaar duidelijk vermeld werd dat een student beroep kan instellen bij de voorzitter van de examencommissie, indien hij oordeelt dat een examenresultaat of een beslissing van de examencommissie aangetast is door een schending van het recht (zie stuk 9 van het administratief dossier);
- Nieuwsflits januari 2021 (e-mail), met informatie aangaande onder meer het einde van het eerste semester en de start van het tweede semester. Ook daarin staat te lezen dat een student een beroep kan instellen bij de examencommissie, indien hij oordeelt dat een examenresultaat of een beslissing van de examencommissie aangetast is door een schending van het recht (zie stuk 10 van het administratief dossier);
- Informatie aangaande het einde van het eerste semester en de start van het tweede semester op digitaal leerplatform Blackboard, alwaar dezelfde boodschap herhaald wordt voor de studenten. (zie stuk 11 van het administratief dossier).

De termijn om dergelijk intern beroep in te stellen, is inmiddels verstrekken.

Daarentegen is de IBIS bevoegd om interne beroepen te behandelen, gericht tegen weigering van bijzondere toelatingen tot inschrijving en studievoortgangsbewakingsmaatregelen. Zulks blijkt uit samenlezing van volgende bepalingen:

- Artikel 21.4.1 OER (zie stuk 5 van het administratief dossier):

“Een intern beroep wordt door middel van een schriftelijk verzoek gericht aan de in artikels 5.3.7, 5.4.2, 6.2.11, 9.4, 15.6.3, **19.8** en 21.3.1 **vermelde bevoegde facultaire of interfacultaire instantie** ingesteld binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat op de dag na deze van de definitieve bekendmaking van de examen- of deliberatieresultaten of op de dag na de kennisgeving van de genomen beslissing aan de student in het geval van een andere beslissing. Het verzoek bevat een feitelijke omschrijving en motivering van de ingeroepen bezwaren.”

- Artikel 19.4 OER (zie stuk 5 van het administratief dossier):

“De faculteit wijst een facultaire of interfacultaire instantie aan die:

- naast de algemene bindende voorwaarden uit artikel 19.2 bijkomende bindende voorwaarden kan opleggen onder de vorm van een aanpassing van het studieprogramma (met een minimum van 27 studiepunten), inclusief het uitsluiten van opleidingsonderdelen van een volgend deel van het modeltraject.
- (...)”

- Artikel 19.8 OER (zie stuk 5 van het administratief dossier):

“Een student die oordeelt dat een ongunstige studievoortgangsbeslissing aangetast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon een schriftelijk verzoek tot heroverweging van de beslissing in bij de **in artikel 19.4 bedoelde facultaire of interfacultaire instantie** volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.”

- Artikel 68 en 69 Huishoudelijk reglement van de Faculteit Toegepaste Ingenieurswetenschappen (zie stuk 8 van het administratief dossier):

“Artikel 68. Definitie – Opdracht

De Instantie Bijzondere Inschrijvingen en Studievoortgangsbewaking (**IBIS**) formuleert de facultaire adviezen en beslissingen met betrekking tot bijzondere toelatingen tot inschrijving en studievoortgangsbewakingsmaatregelen. De IBIS draagt in opdracht van en in samenwerking met de Onderwijscommissie vanuit het perspectief van haar eigen opdracht bij tot de kwaliteit van het onderwijs in de faculteit.

Artikel 69. Bevoegdheid

De IBIS voert haar taken uit overeenkomstig de bepalingen in het Onderwijs- en examenreglement en de facultaire procedure ‘Instantie Bijzondere Inschrijvingen en Studievoortgangsbewaking’.”

Conform artikel II.285, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs is het beroep bij de Raad maar ontvankelijk indien de student voorafgaandelijk de interne beroepsprocedure heeft uitgeput. Nu verzoekers middel in essentie gericht is tegen de vaststelling van het examenresultaat voor het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie”, diende verzoeker volgens artikel 21.4 OER tijdig een intern beroep in te stellen bij de examencommissie, niet bij de IBIS. De IBIS was, zoals verwerende partij terecht aanhaalt, niet bevoegd om deze

beoordeling te maken. Bij gebreke aan regelmatige uitputting van het interne beroep tegen het examenresultaat, is het beroep bij de Raad onontvankelijk.

Voor zover men in de bestreden beslissing zou kunnen lezen dat de IBIS het intern beroep tegen het examenresultaat van het opleidingsonderdeel “3-Analytische Chemie” toch ten gronde heeft behandeld, kan dit de onbevoegdheid van de IBIS niet dekken.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 november 2021, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.